
VE RI
TAS

HISTORICKÝ ARCHIV
ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.
ČÍSLO 6.

SUMMA CANCELLARIAE

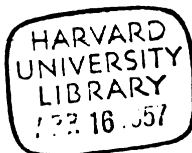
(CANCELLARIA CAROLI IV.)

FORMULÁŘ KRÁL. KANCELÁŘE ČESKÉ

XIV. STOLETÍ.

Z RŮZNÝCH RUKOPISŮV K VYDÁNÍ UPRAVIL

FERDINAND TADRA,
SKRIPTOR C. K. UNIVERSITNÍ KNIHOVNY V PRAZE,
M. ČLEN ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1895.

Publikace

od I. třídy České Akademie posud vydané:

V Rozpravách.

Ročník I.

Číslo 1. Dr. František Laurin. Pokrevenství a švakrovství jakožto překážky manželství rozlučující . . . . Cena 75 kr.

» 2. Ferdinand Tadra. Kanceláře a písaři v zemích českých za králů Jana, Karla IV. a Václava IV. z rodu Lucemburského . . . . Cena 2 zl. 30 kr.

» 3. Frant. Dvorský. Albrecht z Valdštejna až na konec r. 1621. Cena 1 zl. 70 kr.

» 4. JUDr. Karel Kadlec. Provozovací právo k dílům dramatickým a hudebním. Cena 90 kr.

Ročník II.

Číslo 1. František Mareš. České sklo. . . . . Cena 2 zl. 25 kr.

» 2. Josef Konstantin Jireček. Poselství republiky dubrovnické k císařovně Kateřině II. V I. 1771—1775. . . . . Cena 1 zl.

» 3. Dr. František Laurin. Nařízení papežské kongregace »Auctis admodum«, ze dne 4. listopadu 1892 . . . . Cena 20 kr.

Ročník III.

Číslo 1. Josef Kalousek. O staročeském právě dědickém a královském právě odúmrtném na statcích svobodných v Čechách i v Moravě . . . . Cena 45 kr.

2. Dr. Čeněk Zíbrt. Seznam pověr a zvyklostí pohanských z VIII. věku. Cena 1 zl. 40 kr.

» 3. Josef Smolík. Pražské groše a jejich díly . . . . Cena 1 zl. 30 kr.

» 4. Ferdinand Menčík. Volba papeže Innocence X. . . . . . . Cena 50 »

» 5. František Čáda. Noetická záhada u Herbarta a Stuarta Milla.

Mimo Rozpravy.

V. V. Tomek. Mappa staré Prahy k létům 1200, 1348 a 1419 . . . . . Cena 5 zl.

Dr. Bohuslav Rieger. Zřízení krajské v Čechách. Část I. . . . . Cena 3 zl. 75 kr.

» » » » Části II. Seš. 1. . Cena 1 zl. 50 kr

» » » » » Seš. 2. . » 2 » 10 »

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část I. (1373—1379). Historický Archiv České Akademie č. I. . . . . Cena 2 zl. 90 kr.

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část II. (1380—1387). Historický Archiv České Akademie č. II. . . . . Cena 3 zl. 20 kr.

František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. I. Dopisy z roku 1631 a 1633. Historický Archiv České Akademie č. III. . Cena 2 zl. 25 kr.

Dr. František Kameníček. Prameny ke vpádům Bočkajovců na Moravu a k ratifikaci míru vídeňského od zemí koruny české r. 1605—1606. Historický Archiv České Akademie č. IV. . . . . Cena 2 zl.

Dr. Vojtěch J. Nováček. Listář k dějinám školství Kutnohorského. (1520—1623.) Historický Archiv České Akademie č. V. . . . . Cena 1 zl. 40 kr.

— — — —

HISTORICKÝ ARCHIV.

VYDÁVÁ

I. TŘÍDA ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.

PÉČÍ

HISTORICKÉ KOMMISSÍ PŘI NÍ ZŘÍZENÉ.

ČÍSLO 6.

SUMMA CANCELLARIAE (CANCELLARIA CAROLI IV.).

FORMULÁŘ KRÁLOVSKÉ KANCELÁŘE ČESKÉ XIV. STOLETÍ.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1895.

SUMMA CANCELLARIAE

(CANCELLARIA CAROLI IV.)

FORMULÁŘ KRÁL. KANCELÁŘE ČESKÉ

XIV. STOLETÍ.

Z RŮZNÝCH RUKOPISŮV K VYDÁNÍ UPRAVIL

FERDINAND TADRA,

SKRIPTOR C. K. UNIVERSITNÍ KNIHOVNY V PRAZE,

M. ČLEN ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1895.

PŘEDLOŽENO DNE 25. KVĚTNA 1894.

Tiskem J. Otty v Praze.

ÚVOD.

I. Rukopisy formuláře »Summa cancellariae Caroli IV«.

Za panování císaře Karla IV. dospěla královská kancelář česká, řízená vynikajícím v oboru tom kancléřem Janem ze Středy, biskupem Litomyšlským a později Olomouckým, k takovému stupni dokonalosti, že stala se vzorem pro všechny domácí a mnohé okolní i cizozemské kanceláře. Určité formy kancelářské, zavedené při listech královských, vešly v užívání všeobecné a zachovaly se s malými změnami po dlouhá století, částečně až na nynější doby. [1])

Z listů a listin vydaných kanceláří královskou v době té sestaveno k praktické potřebě pro úředníky a písaře — ovšem v přední řadě kanceláře královské, však též jiných kanceláří duchovních i světských vrchností — několik vzorných sbírek čili formulářů. Mezi těmi těšil se zvláštní oblibě a dosáhl velkého rozšíření formulář, v němž vedle listů a listin královských nalézá se i značný počet listů kancléře Jana ze Středy a jehož sepsání se tedy obecně témuž kancléři připisuje. Jest to tak zvaná »Summa cancellariae« čili »Cancellaria Caroli IV.«, kteráž tuto v celosti poprvé veřejnosti se podává.

V životopise Jana ze Středy — uveřejněném r. 1886 v Časopise Č. Mus. sv. 60. str. 289 a násl. — sestavil jsem rukopisy tehdy mi známé, obsahující sbírky listů a listin kanceláře Karlovy ve spůsobě formulářů spořádané. Tamtéž vyslovil jsem politování, že úplné srovnání různých a četných těch rukopisů a kritické vydání formuláře »Summa cancellariae« nebylo posud podniknuto, ač potřeba toho čím dále tím více se uznává a všeobecně vyslovuje. Již tehdy pojal jsem úmysl, časem přistoupiti k vydání tomu, a učinil jsem sobě z rukopisů tehdy mně přístupných hojné výpisy. Obtíže však, které se při tom vyskytly, hlavně nesnadné porovnávání textu v četných těch rukopisech, roztroušených po knihovnách a archivech různých měst střední Evropy a obsahujících někdy velmi nesprávné ano nesrozumitelné přepisy formuláře našeho, i jiné příčiny zdržovaly mne od toho. Po založení České akademie, která k provedení práce té podporu a tím i jaksi naději na uveřejnění formuláře toho mi poskytla, ujal jsem se usilovněji práce té, tak že mohu nyní práci hotovou veřejnosti předložiti.

---

[1]) Obšírnější viz v mém spise »Kanceláře a písaři v zemích českých 1310—1420.« (Rozpravy Č. akademie I. čís. 2. str. 18 a násl.)

Mezi tím i druhá část přání v Časop. Mus. mnou vysloveného byla splněna. Jean Lulvès, žák professora Bresslaua v Berlíně, k vybídnutí učitele svého podnikl jakožto dissertační práci svou srovnání rukopisů formuláře našeho a vydal ji později samostatně pod titulem »Die Summa cancellariae des Johann von Neumarkt«. Eine Handschriftenuntersuchung über die Formularbücher aus der Kanzlei Kaiser Karls IV.« (Berlin 1891. str. 127.) Sestavení rukopisů v Časop. Mus. mnou učiněné bylo mu základem. Prohlédl skoro všecky rukopisy tu uvedené, jakož i některé jiné, které jsem mu dodatečně oznámil, dva — o nichž dříve známosti nebylo — nově objevil, určil rukopisy, v nichž nachází se skutečně formulář »Summa cancellariae«, popsal a porovnal všecky a vykonal tím obtížnou a skutečně záslužnou práci.

Ačkoli takto v jednom směru ulehčil poněkud práci příštímu vydavateli formuláře Karlova, však dalšími dedukcemi svými, hlavně roztříděním různých těch rukopisů formuláře našeho ve čtvero redakcí, určením času, kdy dle mínění jeho formulář byl původně sestaven, kdy a jak povstávaly pozdější redakce jeho, stížil opět práci tu v míře nemalé. Neb vydavatel musí nezbytně zkoumati důvody těchto udání a teprve, nalezl-li je správnými, může dle nich se řídě vydání formuláře uspořádati. Bohužel nemohu vysloviti podobné uznání této části práce Lulvèsovy jako první. Ani určení doby prvního sestavení formuláře našeho, ani odůvodnění, že spisovatelem formuláře skutečně jest kancléř Jan ze Středy, ani roztřídění rukopisů ve čtvero redakcí — jak *L.* ve spise svém obšírně rozvádí — nemohou se udržeti, jakož v dalším pojednání svém ukázati chci. Spis Lulvèsův byl v některých listech literarních velmi příznivě posouzen, rozšířil se zajisté značně, jmenovitě v Německu, kdež podobnému studiu větší péče než kde jinde se věnuje, i jest mi tedy při práci této vedle udání důvodů pro tvrzení svá vyvraceti zároveň náhledy Lulvèsovy. Ačkoli jsem polemiku omezil na míru nejmenší, předce ji nechci splétati s vývody svými v tomto Úvodě, ale položím ji pod čáru.

Výminku však musím učiniti hned z předu s jedním listem formuláře našeho, jehož nesprávné znění a výklad zavdaly příčinu k dedukcím pro rozbor náš důležitým a tudíž k chybám, které se opakují na několika místech spisu Lulvèsova. Jest to list tohoto vydání našeho čís. XXXVI., jehož smysl krátce jest následující. Jednoho času provozovali mladší písaři (klerikové) kanceláře královské mezi sebou žert, že dávali lstivým nějakým spůsobem sobě navzájem i jiným známým jakési kuličky č. zrnka k polykání, které velkou žízeň spůsobovaly. Žert ten dovolili sobě také oproti kterémus známému kancléřovu, jenž následkem toho onemocněl. Kancléř, který sám o žertu tom věděl a s ním srozuměn byl, omlouvá sebe a písaře kanceláře své tím, že neměli při tom zlého úmyslu. List ten otisknouti dal dle rukopisu c. k. univers. knihovny Pražské XIII. D. 6. Friedjung ve spise svém »Kaiser Karl IV. und sein Antheil am geistigen Leben seiner Zeit« příloha I. na str. 322. a sice s tímto nesprávným počátkem: »Inter clericos iuniores Cancellaria mea hactenus per dies multos currebat illud solacium, ita quod secum illis granis mutuo hincinde reciperent, ut unus aleri ad risum provocandum pararet sitis incendium etc.« Slova »Cancellaria mea« vykládal tak, že jimi míněn jest

formulář náš od kancléře Jana sestavený, jenž prý pro žertovný ton mnohých listů mezi mladšími kleriky velmi byl rozšířen. [1]) Přepisy formuláře našeho jsou ovšem často velmi chybné, někdy těžko smysl nějaký v listě nalézti, ale že mohl Friedjung listu tomuto a hlavně místu uvedenému tak nesprávně porozuměti, těžko si mohu vysvětliti. V rukopise, z kterého Friedjung list ten vydal, zní počátek listu: »Inter clericos iuniores cancellaria mee etc.« Místo správného »cancellarie mee« napsal a rozuměl Friedjung »Cancellaria mea«.

Lulvès nepřesvědčiv se o správnosti výkladu toho a nezkoumav znění textu otisknutého Friedjungem s nějakým správnějším rukopisem, ač měl k tomu příležitost i povinnost, chtěje ze slov těch tak důležité dedukce činiti, prohlašuje na základě výkladu Friedjungova: 1. že kancléř Jan ze Středy, užívaje sám o formuláři slov »Cancellaria mea«, podává rozhodující důkaz, že skutečně jest spisovatelem formuláře našeho; [1]) 2. že formulář náš byl mezi písaři rozšířen a že tedy ony rukopisy, v kterých list se nalézá, jsou patrně nová rozmnožená redakce původního formuláře, kterýž kancléř slovy »cancellaria mea« míní. [2]) Dále dovozuje, že kancléř Jan, přiznávaje rozšíření svého formuláře, spůsobil novou zlepšenou a rozmnoženou redakci jeho, do níž i dotčený svůj list pojal. V kapitole VIII. (Resultate) opakuje pak vývody své znovu, odvolávaje se k dotčenému listu kancléřovu. [3])

---

[1]) »Die Arbeit (sc. Cancellaria Caroli IV.) hat aber noch während seiner Lebzeiten mannigfache Umarbeitungen erfahren. Er entschuldigt sich wenigstens in einem Briefe an einen Ungenannten, wenn er ihn durch die Cancellaria beleidigt habe, die unter den jungen Clerikern wegen ihres oft humoristischen Tones sehr verbreitet sei. Dieser Brief ist aber später wieder in die Sammlung aufgenommen worden.« Friedjung, K. Karl IV. str. 109—110.

[1]) »Einmal spricht er selbst von seiner Sammlung, die er als »mea cancellaria« bezeichnet, — bringt also damit den entscheidenden Beweis, dass er wirklich Schöpfer der Summa cancellariae ist.« Lulvès, str. 4.

[2]) »Die Existenz mehrerer Redactionen beweist uns, dass sie nicht ihr ursprüngliches Aussehen bewahrt hat, sondern dass sie vielmehr im Laufe der Jahre in mehreren Auflagen umgearbeitet, erweitert bez. gekürzt worden. Eine Bestätigung für die Richtigkeit dieser Vermutung liefert der schon erwähnte Brief, in welchem Johann v. Neumarkt die Verbreitung seiner Cancellaria erwähnt; er findet sich nämlich in Handschriften der Summa c., ist also ein beredtes Zeugnis für eine neue vermehrte Auflage des Werkes.« Lulvès, str. 38. A dále při popisování rukopisu Zhořeleckého: »Nro. 197 ist das schon erwähnte Schreiben des Kanzlers über Existenz und Verbreitung seiner Cancellaria, mit ihr kann er also nur die Sammlung Gltz. 1—192 meinen. In diesem Briefe bittet er einen gewissen Sagremor, er möge sich nicht *durch den lustigen Ton einiger Briefe* (!) beleidigt fühlen. Er kann da nur Stücke des ältesten Teiles im Sinne haben, nämlich Nro. 5, 10, 19 und 20. Also dieser erste Teil, der uns das ungefähre Entstehungsdatum der Summa gibt, hat stets zur Cancellaria gehört u. s. w. Es ist Schade, dass bis jetzt keine Handschrift bekannt geworden ist, welche die Summa c. in der ältesten Gestalt Gltz. 1—192 vorführt. *Nach Aussage jenes Documentes müssen doch mehrere existirt haben* (!).« Lulvès, str. 43.

[3]) »Aber ihre Brauchbarkeit und das Bedürfnis nach einem solchen Hilfsmittel sicherten ihr zunächst Verbreitung unter jungen Geistlichen, wahrscheinlich Kollegen des ersten Benutzers. Der Kanzler fügte nicht lange darauf einen Nachtrag von weiteren Privatbriefen hinzu.« Lulvès, str. 110.

Poněvadž pak Lulvès první sepsání formuláře našeho klade do doby po r. 1374, byl dle něho dotyčný list psán o něco později, tedy snad v roce 1376 Tím však nové chyby se dopouští. List ten poslán byl, jak v některých rukopisech se udává a jakož sám L. ve spise svém na str. 43 uvádí, ryt. Sagremorovi (de Pommiers), jenž býval dříve při dvoře císaře Karla IV. (kolem r. 1355), potom stál ve službách Bernaba Milánského a r. 1358 jakožto plnomocník jeho v Praze se zdržoval; jemu psán též list vydání našeho číslo L., v některých jiných listech jest o něm zmínka učiněna. Posledně nalézáme jej uvedeného co svědka v listě Karlově z r. 1360. (Glafey, Anecdota čís. 62. str. 152). Od těch dob jméno jeho ale úplně mizí a nedá se souditi, že by ještě po r. 1374 byl kancléř Jan jemu podobný list psáti mohl. Veškeré dedukce, které Lulvès z listu toho činí, padají tedy úplně.

Přistoupím nyní k popsání všech známých mně rukopisů, v nichž formulář »Summa cancellariae« se nám dochoval.

1. První místo — ač ne co do počtu formulí, však zajisté co do zevnější úpravy i správnosti textu — zaujímá rukopis archivu kapitolního v Praze sign. I. XXVI., krásně na pergameně psaný. Popsal jsem rukopis tento jakož i větší část následujících při životopise Jana ze Středy (Časopis Č. Mus. sv. 60. str. 289 a násl.) a udal též, co mimo formulář náš v nich obsaženo; nebudu tedy vše opakovati, ale obmezím se na nejnutnější, hlavně pokud se týče formuláře našeho. Formulář náš psán jest na listech 12—59 (resp. 67). Napřed na l. 12—14 jest registřík, t. j. krátké regesty veškerých formulí v něm obsažených, s nadpisem »Summa cancellarie Caroli IV.«. Všecky formule jsou po straně starým, snad současným písmem číslovány, v čele mají vždy krátký nadpis (regest), jenž shoduje se s registříkem; psány jsou ve dvou sloupcích, v celku dosti správně. Po čísle 238 na listě 59 jest napsáno: »Explicit Summa cancellarii a. D. Milesimo trecentesimo octuagesimo septimo feria quarta in vigilia s. Procopii abbatis et confessoris« (t. j. 3. července 1387). Na tomtéž listě a následujícím 60. psány jsou »Superscriptiones«, totiž titulové, jakých se na listech z kanceláře královské psaných různým osobnostem, ku př. papeži, kardinálům, biskupům, knížatům, pánům, rytířům, městům a j. užívati má, tedy číslo, které bylo zajisté důležitou součástí formuláře k praktické potřebě určeného. Ku konci těchto superskripcí připsána jsou slova: »Aliquando reputatus, nunc autem contemptus cancellarius vester«, kteráž v jiných rukopisech nalézají se na jiném místě, obyčejně pod listem kancléřovým k císaři, otištěným tuto pod čís. XXV. Beze všeho přetržení počal však tentýž písař na listě 60. psáti dále jiné formule — na počet celkem 40 —, z nichž některé datovány jsou a buď od Karla IV. neb Václava IV. i od jiných osob pocházejí. Některé z nich náležejí do formuláře našeho, neboť nalézáme je též v některých jiných rukopisech téhož formuláře. Na listě 66. a 68. týmž písařem přepsány jsou pak ještě některé jiné listy co formule pro kancelář, však ne již královskou, nýbrž arcibiskupskou, totiž listy biskupa Vratislavského (čís. 268), arcibiskupa Pražského (čís. 269), gener. vikáře Puchníka (čís. 270 a 274), kardinala Filipa

de Alenconio (čís. 276), [1]) biskupa Míšeňského (čís. 279) a j., končí pak na l. 67: »Litera civitatis super translacione census altaris s. Katherine in ecclesia s. Spiritus. Reverendissimo in Chr. patri d. Johanni archiep. Prag. Sedis apost. legato, vel eius vicariis in spiritualibus aut — (ostatek schází). Důležitější z těchto listů nepatřících do našeho formuláře otištěny jsou u Pelzla a u Bienenberga; listy císaře Karla v této části rukopisu kapitolního přepsané viz vydání našeho čísla CCCXXXV—CCCXL.

Bezpochyby měl písař rukopisu kapitolního předlohu, v níž bylo pouze 238 formulí první části, tak že, skončiv přepis, napsal »Explicit ꝛc.« Krátce na to dostalo se mu příležitosti, přepsati ještě některé jiné listy, které se mu k potřebám kanceláře zdály příhodny; snad dostal do rukou jiný rukopis formuláře našeho, z něhož několik formulí do svého exempláře dodatečně přepsal. Zdá se velmi pravděpodobno, že písařem rukopisu tohoto byl některý písař kanceláře arcibiskupské. [2]) Charakteristické jest, že neznal německy, jakož vysvítá z poznámky v listě vydání našeho čís. XXI List ten psán latinsky a německy; písař náš přepsal věty latinsky psané, německé úplně vynechal a a ku konci poznamenal: »Residuum erat scriptum in teutonico, quod legere ignorans obmisi.« Že byl Čech, dokazují mimo některá sem a tam napsaná slova česká též výrazy české, jichž na místě slov německých užil v listině čís. vydání našeho XX.

Rukopisu kapitolního od historiků ode dávna bylo užíváno. Roku 1713 prohlédl jej Berghauer, kterýž ku konci listu 67. připsal: »Revidi totam hanc cancellariam Caroli IV. anno 1713. J. Thomas Ad. Berghauer, presbyter.« Pešina rovněž použil rukopisu kapit. a otiskl z něho list čís. vydání našeho CXXXVII. (Phosphorus septicornis str. 51.) V Dobnerových Monumenta Boh. sv. IV. otištěny jsou listy vydání našeho čís. IX., XLVII., XLVIII., LXX. Pelzel (Gesch. Karl's IV.) v přílohách otisknouti dal 12 listů z rukopisu kapit. a sice čís. vydání našeho VIII., XVI., XXII., LXXIV., LXXIX., CXIII, CXIV., CXLVIII., CXLIX., CCVII., CCVIII., CCXXII., mimo to ještě několik listů z druhé části. Z této části otisknouti dali některé listy též Bienenberg a Voigt.

Rukopis tento označujeme zkratkou *Kap.*

2. Rukopis c. k. univers. knihovny Pražské XIII. D. 6., papírový v malém foliu, celkem 217 listů. Formulář náš psán jest na listech 162—214 a označen jest na vnitřní straně přední desky — kdež nalézá se seznam všech spisů v rukopise tom obsažených — jakožto »Summa Cancellarie de integro et cum multis aliis correctoriis multum utilis.« Přepis celého rukopisu, psaného rukou jednou, skončen byl, jakž ku konci poznamenáno, r. 1404 (Explicit vita s. Albani et alia multa scripta diversorum librorum sub a. D. 1404 feria quarta in quatuortemporibus, quibus cantatur Veni et ostende). Celkem čítá

[1]) Viz při čís. našeho vydání CCCXLI. pozn.

[2]) List vydání našeho čís. CXLVII. daný od císaře Karla mansionářům kostela Pražského nenalézá se ani v jediném z ostatních rukopisů; písař kanceláře arcibiskupské mohl ovšem snadno list ten dostati.

formulář náš v rukopise tomto 244 formulí, z nichž čísla 1—225 nalézáme i v jiných rukopisech formuláře našeho; z ostatních podáváme některé důležitější dle rukopisu tohoto pod čís. vydání našeho CCCXLII—CCCLI. Přepis není tak správný, písmo taktéž není tak zřetelné jako v rukopise kapitolním; nadpisy nalézají se pouze při prvních 31 formulích a liší se značně od nadpisů rukopisu kapitolního.

Rukopisu tohoto užil Friedjung ve spise svém nahoře dotčeném a dal z něho dva listy (přílohy I. a II.) otisknouti, ovšem — jak jsem již ukázal — nesprávně.

Označujeme rukopis tento zkráceně *Ua.*

3. Rukopis c. k. univers knihovny Pražské XIV. G. 4., papírový, celkem 134 listů v malém 4°. Formulář náš psán jest na listech 53—109 a obsahuje celkem 212 formulí, které až do čís. 63 mají v čele nadpisy. Kdy byl psán, není udáno, dle písma soudím, že v první polovici 15. století. Písmo jest drobné, nedosti zřetelné.

Osnačujeme jej zkráceně *Ub.*

4. Rukopis c. k. univers. knihovny Pražské VIII. A. 19, papírový v malém foliu, obsahuje 15 spisů různého obsahu. Na listech 4—14, pak 25—27 jsou psány zlomky formuláře pod názvem »Formae epistolarum«, z nichž první jest zlomek formuláře našeho, obsahující pouze 49 formulí, z nichž 46 nalézá se i v jiných rukopisech formuláře našeho. Zlomek tento psán jest ku konci 14. věku a sice dosti zřetelně a správně, tak že litovati jest, že se nám přepis úplný nedochoval. Rukopis celý darován byl někdy později kostelu ve Svinech Trhových, jakž poznámka na druhém listě se nacházející ukazuje; do knihovny universitní dostal se teprve v novější době. [1])

Označujeme jej zkráceně *Uc.*

5. Rukopis klášterní knihovny v Rajhradě čís. 358 (Sign. D/K I. 12.), papírový ve foliu, má celkem 163 listů a obsahuje náledující spisy: Na l. 1—36 Francisci Petrarcae laureati invectivae; na l. 36—84 Liber de secreto conflictu curarum suarum (96 kapitol, jichž seznam a obsah jest na listě 36—37); na l. 85—162 naše Summa cancellariae, začíná pouze červenou inicialkou beze všeho nadpisu. Na l. 163. jest jinou rukou psán list »Epistola ad Clementem pp. VI. Rom. pontificem fugiendam medicorum turbam«. Přepisy formuláře našeho v rukopise Rajhradském a Pražském universitním *Ua* jsou úplně stejné, rozdíl jest pouze ten, že v *Ua* psány jsou ještě po čís. 225 další formule bez přetržení a písmem úplně stejným. V číslování jednotlivých formulí jest rozdíl nepatrný, spůsobený tím, že v *Ua* číslo 1. není počítáno, na dvou místech pod jedním číslem jsou dvě formule psány, jakož i tím, že čís. *Ua* 209—216 mají v Rajhradském číslo jedno (212 a — h). Písmo v obou jest velmi podobné a skoro současné, v rukopise *Ua* drobnější, poněvadž psán jest ve dvou

[1]) Několik listů z rukopisu tohoto, nenáležejících do formuláře našeho, uveřejnil jsem pod tit. »Nově nalezené rukopisy formulářů XIII. a XIV. století« v Rozpravách kr. české spol. náuk. VII. řada fil. hist. svazek 2.

sloupcích na každé straně. Že by Rajhradský byl přímo předlohou pro písaře rukopisu *Ua*, [1]) nezdá se mi správným, neb jsou předce některé, ač nepatrné odchylky v textu a pro formule 226—244 musil předce míti písař rukopisu *Ua* jinou předlohu. Nadpisy má Rajhradský rukopis taktéž jen k čís. 33 (*Ua* 31); kdežto však v obou nadpisy při čís. 21. chybou písařovou položeny tak, že udávají obsah čísla teprve následujícího, což sahá v rukopise Rajhradském až k čís. 33., písař rukopisu *Ua* pozoroval chybu tu dříve a opravil ji již při čísle 23. Mám tedy za to, že písaři obou rukopisů měli předlohu jednu, písař Rajhradského přestal psáti při čís. 225., kdežto písař rukopisu *Ua* psal ještě dále.

Rukopis Rajhradský označujeme zkráceně *Rajhr.*

6. Rukopis c. k. dvorní knihovny Vídeňské čís. 3372 (Phil. 71), má celkem 199 listů papírových ve foliu. Formulář náš psán jest na listech 104—199: »Summa Cancellariae tempore Caroli IV. imperatoris a manu recentiori perscripta sive Epistolae et diplomata in modum formularii redacta.« Ku konci označen jest formulář náš co »Summa cancellarii bona etc.« Čítá pak celkem 305 formulí, kteréž mají vesměs nadpisy. Písmo jest neúhledné a náleží 15. století. Rukopis Vídeňský popsán jest v Tabulae codicum bibl. p. Vind. II. 269. Böhmer podal o něm zprávu v Hauptově Zeitschrift f. deut. Alterth. VI. 27, kdež čtyry formule dal otisknouti a sice čísla našeho vydání XXXV., LIII., LXXI., CCLI; mimo to otisknul čís. XLVI. v Acta imp. selecta str. 754 — ač ne bez vad. Též Friedjung užil rukopisu toho a dal z něho otisknouti přílohy své II., IV., VIII.

Označujeme rukopis ten zkráceně *Víd.*

7. Rukopis kníž. biskupské knihovny v Celovci sign. XXXI. b. 12, nedávno teprv objevený, má 178 listů papírových ve foliu a obsahuje výhradně formuláře XIII. a XIV. století. Na listech 77—140 jest náš formulář; na listech 1—8. jest všeobecný registřík celého rukopisu; část registříku vztahující se k našemu formuláři nadepsána jest: »Incipit registrum sive distincciones formarum Summae Cancellarii«. Písmo celého rukopisu jest pěkné a veskrze stejné, pocházející od jediného písaře a to z konce 14. století. Formulář náš čítá v rukopise Celoveckém celkem 432 formulí. Veliký počet tento povstal však tím, že k vlastním listům formuláře našeho, které i v jiných rukopisech obyčejně se nalézají, připojeno jest zde 200 listů (privatních i úředních) biskupa Jana Olomouckého, pocházejících z pozdějších let života jeho, hlavně po r. 1374., když z úřadu kancléřského byl propuštěn. Listy biskupa Jana vydal jsem z rukopisu tohoto zvlášť pod názvem »Cancellaria Johannis Noviforensis« v Archiv f. österr. Gesch. svaz. 68. str. 1. a násl. [2])

Označujeme rukopis ten zkráceně *Cel.*

---

[1]) Tvrdí tak Lulvés na str. 61 hlavně z okolnosti té, že písař rukopisu *Ua* na třech místech vynechal omylem několik slov, které v rukopise *Rajhr.* tvoří právě celý řádek. To ovšem mohlo býti též u předlohy jiné, oběma společné. Mimo důvody nahoře uvedené zdá se mi písmo rukopisu *Ua* předce poněkud starším než v *Rajhr.*

[2]) Mimo to užil jsem rukopisu *Celov.* též v rozpravě své »Nově nalezené rukopisy formulářů XIII. a XIV. stol.« (Rozpravy kr. české spol. náuk. VII. 2.), kdež jsem z něho

8. Rukopis zemského archivu v Brně (Cancellaria Caroli IV.) čís. 12254. Jest to novější, snad asi v polovici předešlého století shotovený přepis rukopisu nyní neznámého. Obsahuje číslovaných 61 složek po 4 listech papírových malého 4°, volně složených Značná část takovýchto složek ztratila se, tak že přepis, jak nyní zachován jest, obsahuje jen asi 180 formulí, z nichž některé jen částečně, — jelikož buď začátek neb konec, které psány byly na složkách nyní ztracených, schází. — Pokud ze zbytků těchto souditi lze, učiněn byl přepis z rukopisu, který se srovnával částečně s rukopisem *Kap.*, v druhé části však s rukopisem univers. knihovny v Lipsku (o němž později). Text přepsaných formulí jest dosti správný, muselať býti předloha dobrá. Jednotlivé formule mají v čele nadpisy, shodující se většinou úplně s nadpisy obou jmenovaných rukopisů, někde se ale liší tak, že nelze za to míti, že buď jeden neb druhý z rukopisů jmenovaných byl přímo předlohou přepisu Brněnského. Formulář náš přepsán jest na složkách 1—40. a 45—51., tyto však nejsou nyní správně spořádány. [1]) Složky 41—44 obsahují přepisy listin, které nepatří do našeho formuláře, [2]) složky 52—61. pak zlomek cestopisu sv. Brandana. O tomto přepise Brněnském nebyla — pokud mi známo — ještě nikde zmínka učiněna, podávám zprávu o něm poprvé.

Mimo Rakousko jsou mi známy ještě následující rukopisy v cizozemsku:

9. Rukopis univers. knihovny v Lipsku Cod. 1273. a., obsahující celkem 114 listů papírových v malém foliu, vázaný v deskách dřevěných, kůží potažených; spony a okrasy jsou ulámány. Na přední desce nápis: »Formule quedam literarum missilium.« Formulář náš psán jest na listech 5—110. a má celkem 333 formulí, tak že jest co do počtu formulí nejúplnější. Skoro všecky formule mají v čele krátký nadpis. Na listech 110b—114. psány jsou jiné formule, z nichž jedna jest list arcibiskupa Pražského Jana. Celý rukopis psán jest jednou rukou, písmem dosti zřetelným a sice asi ke konci 14. století. Desky uvnitř polepeny jsou pergamenovou listinou notářskou z času papeže Urbana VI. (1378—1389), týkající se rozepře o prebendu a kanovnictví ve Vratislavi, které k přímluvě královny Johanny milostným listem papežovým uděleno bylo Volkmarovi »dilecti filii nob. viri Busconis de Swamberg militis nato, rectori paroch. ecclesie in Sbeczna Prag. dioc.«. Exekutorem milosti té jmenuje se Jenec (snad Jenec probošt sv. Kříže ve Vratislavi, official arcibiskupa Pražského). Podepsán jest veřejný notář »Petrus natus Wyssathe de

---

otisknouti dal neznámé posud listy z formuláře Jindřicha Vlacha a sbírku formulí »Devolutiones«.

[1]) Zachované nyní (a číslované) složky měly by být asi takto spořádány: Napřed patří složka 50., potom 45., 46., 47., složka 51. a 48. patří napřed mezi složku 7. a 8.

[2]) Jest mezi nimi na př. list papeže Urbana VI. císaři Karlovi, v němž mu sděluje potvrzení volby syna jeho Václava na království Římské dd. 29. července 1378, dále list Urbana papeže králi Václavovi v téže záležitosti dd. 26. července 1378, kteréžto oba listy nenalézáme otištěny v Reichstagsakten Myslím, že list králi Václavovi tuto zmíněný jest ona listina approbační, které postrádal Th. Lindner při spisování dějin krále Václava (Forschungen z. d. Gesch. XIV. str. 300). Oba listy tyto, jakož dva jiné z téže části rukopisu Brněnského podáváme zde pod čís. CCCLXIII—CCCLXVI.

Radessow Prag. dioc. publicus imper. auct. notarius« a dále: »Acta sunt hec in domo habitacionis nostre sita in Ugezd foris valvam Minoris civitatis Prag. monte sunt Petrino presentibus . . . [uříznuto] Pyeska ecclesiarum plebanis, Johanne presbytero de Wodnano, conventore fructuum ecclesie filialis in Czyzowa et aliis multis testibus fide dignis.« Datum listiny jest uříznuto, zůstalo pouze »mensis Septembris«.

Jako notářská listina tato, tak i česká současná poznámka na hřbetě »Za pol kopy daty« svědčí o českém původu rukopisu toho. Písař nebyl však zvláště pozorným přepisovačem, neb nadělal v textu mnoho chyb, ačli nepadají na vrub nesprávné předlohy. Chci z nich některé vytknouti: V čís. 4. (naše IV.) ku konci po slově »germanicis« vynechána celá řádka; v čís. 5. (naše V.) vynecháno po slovech »ubi reipublice« 5 řádek; v čís. 8. (naše VIII.) po slově konečném »relativa« ihned následuje nadpis listu následujícího »Cancellarius scribit episcopo Frisingensi« a Superscriptio, text listu (naše čís. X.) úplně schází; čís. 21. (naše XXIII.) věty zkomoleny, slova chybná i vypuštěná; v čís. 33. (naše XLI.) z počátku místo »anxiis curis« chybně »auxiliis eius«; v čís. 48. (naše LVII.) ku konci vynechána věta »o venerandam spongiam — potatur«; v čís. 53. (naše LXII.) vynecháno uprostřed formule po slově »altissimi« vše od »impari fortitudine — debilitata racio«; místo debilitata«, kteréž slovo v předloze bezpochyby bylo rozděleno ve dvou řádkách, napsal písař *Lu* »nulita racio«; v čís. 54. (naše LXIII.) brzy z počátku vynechána věta: »iam in campo — militamus«; v čís. 78. (naše LXXX.) vynechána věta: »et insignivimus — Romana regia decoramus« (toto slovo přichází totiž dvakráte, písař rukopisu *Lu* psal hned druhé a potom dále); v čís. 82. (naše LXXXIV.) ku konci vynechány věty »construere et edificare — ac de ipsis bonis«, dále »realibus — cuiuscunque«; v čís. 119. (naše CXXI.) brzy z počátku místo »impertiri et liberalitatem« má chybně »imperii et libertate«, ku konci místo »manseres« má »manzones«, dále vynechány dvě řádky »non permittit — de certa sciencia«. v čís. 123. (naše CXXV.) vynecháno »et de jure — facta fuissent«; v čís. 135. (naše CXXXVII.) z počátku po slově »Boemie« vynecháno »cancellario principi — regni Boemie«, tedy asi tři řádky; v čís. 139. (naše CXLI.) ku konci vynechány dvě řádky »qui vulgariter pfalburger — vel burgenses«, v čís. 151. (naše CLIV.) ku konci vynechány dvě řádky »honorabile contulit — in feudum perpetuum«; čís. 206. má pouze nadpis: »Imperator facit graciam, quod cives vadant libere in mercibus suis«, text listu však není psán, jedna celá strana (74. a) jest nechána prázdna; v čís. 211. (naše CCXIII.) počátek jest zkomolen, že nemá smyslu. Chybných slov a jiných vad jest ještě více.

Zprávu o rukopise Lipském univ. podal Stübel v časopise »Forschungen z. d. Gesch. XIV. str. 560—568 a dal otisknouti z něho 10 formulí a sice čísla 218. (naše CCXX.), 243. (CCLXVI.), 244. (CCLXVII.), 261. (CCLXXVII.), 262. (CCLXXVIII.), 263. (CCLXXIX.), 264. (CCLXXX.), 265. (CCLXXXI.), 323. (CCCXXVII.), 324. (CCCXXVIII.).

Označujeme rukopis tento zkráceně *Lu*.

10. Rukopis městské knihovny v Lipsku Rep. II. čís. 71., čítající celkem 179 listů papírových v malém foliu, z nichž některé nejsou popsány. Desky dřevěné potažené hnědou kůží, na přední desce uvnitř napsáno jméno — snad majitele rukopisu toho — Jan Dessensky z Dessenicz (Dešenský z Dešenic). [1]) První a poslední list, bezpochyby původní desky rukopisu, tvoří pergamenová listina (transsumt) německého listu arcibiskupa Mohučského Gerlacha z r. 1366. Na listech 2—77. jest náš formulář a sice v jiném uspořádání než všecky ostatní. Rozdělen jest totiž v knihy (libri), z nichž kniha I—IV. obsahují formule, které mimo malé výminky i v jiných rukopisech formuláře našeho nalezáme, tvořící tedy naši »Summa cancellariae«; kniha V—VI. obsahuje však listy vesměs od Jana biskupa Olomouckého pocházející, o nichž zmínil jsem se již dříve při rukopise Celoveckém a které jsem vydal zvlášť jakožto »Cancellaria Johannis Noviforensis«. Všecky formule rukopisu tohoto mají v čele nadpisy, které psány jsou vesměs červeně. Napřed na listech 2—6. jest psán registřík celého formuláře, z něhož však začátek schází — soudím, že dva listy byly vytrženy — tak že zbytek registříku začíná čís. 65. třetí knihy; potom následuje: »Secuntur distincciones formarum libri quarti« atd. Mimo formulář náš obsaženy jsou v rukopise tomto následující spisy:

na l. 78—83 Formae devolutionum a sice 42 formulí, shodujících se skoro úplně s formulemi rukopisu Cel., kdež však jich jest 46; co čís. 1. jest ihned list krále Václava (viz mou rozpravu »Nově nalezené rukopisy formulářů« čís. 3.);

na l. 83b—86b různé formule listů;

na listě 90. Devolutiones bonorum, formule scházející na listech 78—83., pak několik dříve již přepsaných;

na l. 91b literae credentiarum;

na l. 92. praesentationes (et primo ex causa permutationis, viz čís. našeho vydání CCCLXI.);

na l. 93. Quittancia (listina arcibiskupa Arnošta viz čís. CCCLXII.);

listy 93b—94. jsou prázdny;

na l. 95. conductus (pouze jediná formule);

na l. 95b—96. hymnus Enee Sylvii Senensis poete laureati ad emendacionem humane vite de passione Domini;

na l. 96b—101. Leonardi Aretini ad Colucium Salutatum »Basilius« e greco in latinum traductus per Leonardum Aretinum;

---

[1]) Na zadní desce polepené papírem jest počátek jakéhos seznamu jmen osobních dle abecedního pořádku a sice: Anna de Orlik. — Agnezka de Chwogen, pro ea fideiussit (?) Hynek dictus Uhlik cruci . . . (?) — Alzbieta frenatrix. — Andreas Habardi. — Adam de Kostelecz. — Adam judex de Welwar. — Alsso plebanus de Kleczan. — Beness de Budecz. — Bronecz. — Berstnerus de Aula Regia. — Bohuslaus Hrb judex in Prze . . . (?) — Bohuta Sinploti, pro eo fideiussit Sezema de Mylen. — Buscowecz de Podsskale. — Bornik procurator in Dokzano. — Bohunco prior in Litomerzicz. — Bohussius professus in Wilemow. — Buden quondam purgravius in Z . . . (?) — Bohuslaus Zaczek. — Cotratowo ex alia parte pontis . . . — Crayssa de Nowa civitate, pro ea fide[iussit . . . (?)]. — Czelak de Makotrass.

na l. 101 b—142. Epistolae Enee Sylvii (d. Casparo Sslik cancellario, Francisco de Fuste a jiným de rege Ladislao, scripte ex Grecz 10. Kal. Octobr. 1443), Juliani cardinalis s. Angeli, Poggii, Petrarcae a j.;

listy 143—145. jsou prázdny;

na l. 146—157. sbírka formulí, vesměs beze jmen; list 146. jest vytržen, zbyla pouze část dolejší;

na l. 158—178. Secuntur forme privileg. de subtili stilo, t. formulář Jindřicha Vlacha, týž co v rukopise Cel., o němž jsem podal zprávu v rozpravě »Nově nalezené rukop. formulářů«.

Většinu rukopisu tohoto, a sice celý formulář náš i sbírky formulí na listech 146—178., psal jeden písař a to zajisté ještě na konci 14. století. Že byl Čech, soudím z následujícího: Na prvním listě textu našeho formuláře (na listě 8. rukopisu celého) jest na dolejším okraji uprostřed vymalované velké *m* nad ním proužek s heslem »ty wyess« (že písaři podobná hesla v knihy psali, jest známo). Toto *m* vepsáno jest také v iniciálce E na témž listě a sice v hořejším i dolejším obloučku. Že byl rukopis ten dlouho v Čechách, dokazuje zápis na předním listě papírovém dole na okraji: »E bibliotheca Georgii Bartholdi Pontani a Braitenberg praepositi Pragensis« (kterýž zemřel r. 1616.); bezpochyby teprve ve válce třicítileté byl rukopis tento odvezen do Lipska.

Formulář náš rozdělen jest — jak již řečeno — v knihy. Kniha I. má celkem 42 formulí, z těch však čís. 14 a 38 jsou totožny. Kniha II. má 50 formulí, [1]) z nichž čís. 1. má nadpis: »Ecclesia Romana benediccionem celestem et super hostibus victoriam triumphalem«, ku konci pak superscripcio: Invictissimo Roman. cesari, columpne fidei catholice singulari; text však obsahuje pouze všeobecné sentence a zdá se býti pouhé stylistické cvičení. Čís. 2. a 4. v jiném rukopise jsem nenalezl a jsou to listy dosti zajímavé a důležité, týkající se válečných hord, od nichž papež v Avignonu byl ohrožován a které podávám pod čís. CCCLV a CCCLVI. Poslední formule této knihy jest naše čís. XXV. a pod ní napsána jsou slova »Aliquando reputatus nunc autem contemptus cancellarius vester«. Kniha III. má 65 formulí; čís. 54, 60—65 jinde jsem nenalezl, z nichž čtyry dle rukopisu tohoto podávám pod čís. CCCLVII—CCCLX. Formule čís. 15 jest totožná s formulí čís. 26 knihy druhé. Kniha IV. má 63 formulí (poněvadž ale v číslování stala se chyba, tím že čís. 50—69 byla opomenuta, jde číslování při knize této až do 83). Čís. 2. a 9. jsou totožná, čís. 19 = čís. 58 knihy III, čís. 29 = čís. 52 knihy III., čís. 30 = čís. 23 knihy III., čís. 49 = čís. 43 knihy III., čís. 33 a 34 knihy IV. tvoří vlastně jedinou formuli (naše čís. CXCVIII.); poslední formule jest jen částečně přepsána. Čítá tedy formulář náš v rukopise tomto dle číslování v něm provedeného 241, v skutečnosti však pouze 220 formulí. Text jejich jest často velmi nesprávný; ovšem nelze určiti, zda větší vinu nese písař rukopisu toho či předloha již nesprávná.

---

[1]) Poněvadž ale v číslování čís. 40. jest vynecháno, má kniha tato vlastně 49 formulí.

O rukopise tomto podána zpráva v Pertzově Arch. VI. 213 a u Naumanna, Catalog. libr. manuscr. bibliothecae senat. Lips. str. 205; otištěno bylo z něho 6 listů Petrarkových u Mehusa, Ambrosii Traversarii epistolae pag. 221 a sice z knihy I. čís. 2 (= naše IV.), 5 (=VIII.) 9 (= XVI.), 15 (= XXXV.), 20 (= XLIX.), 28 (= LXII.), však s mnohými chybami;[1]) čís. 2 (= naše IV.) není list psaný Petrarkovi, jakož v rukopise Lipském jest označen, nýbrž »cancellario regis Siciliae«.

Označujeme rukopis tento zkráceně *Lm*.

11. Rukopis vévodské knihovny ve Wolfenbüttlu: Helmstedt. Cod. 441, nové číslo 476,[2]) čítající celkem 102 listy papírové v malém foliu, obsahuje následující spisy:

na l. 1—83 b naše Summa Cancellariae, 303 formule, z nichž čís. 301 a 303 nepatří vlastně do formuláře našeho (čís. 301 jest list jakéhos lektora práv, jenž do Prahy byl povolán, a čís. 303 veřejné ohlášení disputace italského doktora práv Uberta de Lampamiano z r. 1380; oba tyto listy podáváme pod čís. CCCLIII a CCCLIV.), čís. 36 jest asi polovice formule, která se co čís. 37 opakuje, jest to tedy číslo jediné; čís 96 — 272, čítá tedy formulář náš v rukopise tom vlastně jen 299 formulí;

na l. 84—87 b Colores verborum, colores sentenciarum, modi prolongandi et abbreviandi materiam;

na l. 87 b—90 b formule beze vší důležitosti, snad jen stylistická cvičení.

Tyto tři části považovány byly od písaře za jediný formulář, neb ku konci třetí části na listě 90 napsal »Explicit Summa cancellarie finita a. D. 1413 cum quibusdem correctoriis et constitucionibus d. Johannis pp. XXIII. Tyto jsou:

na l. 90 b—96 b Constituciones d. Johannis pp. XXIII. Bononie publicate in audiencia contradictarum Sabbati XIX. Julii anno Domini Milesimo quadringentesimo decimo (1410). Začínají: »Sanctissimus in Chr. pater et dominus noster d. Johannes div. prov. pp. XXIII. vestigiis predecessorum suorum inherendo in crastinum sue assumpcionis videlicet XVI. Kal. Junii a. D. 1410 fecit constituit et ordinavit reservacionem constitucionum et regulas subsequentes, quas duntaxat suo tempore voluit observari, quas publicari fecit in cancellaria et audiencia per me Johannem episcopum Ostiensis s. Rom. eccl. cardinalem et ipsius ecclesie vicecancellarium.« Jsou to ustanovení v příčině vyřizování žádostí za udělení beneficií duchovních v kanceláři papežské (asi tytéž, které uvádí Erler, Liber cancellariae str. X.);

na l. 97—102 Liber noviciorum (necelý, končí: Item scias — ostatek schází).

Celý rukopis psán jest od jediného písaře a dokončen r. 1413. Písař byl bezpochyby Němec, což souditi lze z toho, že přepsány jsou zde listy německé i věty a slova německá v listech latinských správněji než jinde; při

[1]) Viz Lulvès str. 31—32.

[2]) Viz Heinemann, Handschriften der herzogl. Bibliothek zu Wolfenbüttel I. 348.

čís. 2 (= CCXXIX) jest v nadpise »Imperator supplicat pape, ut facit [sic] quendam cardinalem« připsáno slovo »hoffenlichen«, kteréž v jiných rukopisech nenalézáme. Latině, zdá se, že ale mnoho nerozuměl; text rukopisu toho jest nad všecky jiné nesprávnější, chyby jsou někdy až směšné (ku př. místo crudelitatem eximiam má credulitatem minimam, místo parnassei má persuasei, místo eliconici má electo, místo investiat má festinet, místo mulum má anulum, místo liberam má librum a mn. j.), mnohá slova i celé věty jsou vynechány, nadpisy na nepravém místě atd. Čís. 75 (= naše I.) má ku konci »superscripcio: Honorabili etc.«, kterážto slova však písař rukopisu tohoto napsal jakožto začátek k formuli následující, nadpis pak učinil dle toho chybně »Item scribit alteri predicatori«, kdežto list ten platil jiné osobě (naše čís. LXVI).

Rukopisu toho užil Mader J. ve spise »Gervasii Tilberiensis de imperio Romano commentatio« (Helmstadii 1673) a dal z něho na str. 84—117 několik formulí otisknouti. Jelikož text přepisu toho již sám o sobě jest velmi nesprávný, vydavatel pak, chtěje učiniti některé opravy, sám ještě různých nesprávností se dopustil, jest vydání to plno chyb, kteréž zde udávati nechci. Poznamenávám při jednotlivých číslech vydání tohoto, které formule od Madra jsou otištěny, a může se každý porovnáním obou textů přesvědčiti.

Označujeme rukopis tento zkráceně *Ha.*

12. Druhý rukopis vévodské knihovny ve Wolfenbüttlu Helmst. Cod. 362, nové číslo 397, [1]) obsahující 142 listů papírových, formatu jiného než všecky ostatní rukopisy formuláře našeho, jest totiž 30 cm. vysoký a pouze 10½ cm. široký; měl původně desky pergamenové, z nichž pouze přední — ač pořezána — zůstala, nyní jest nově v kůži svázán. Písmo z konce 14. neb z počátku 15. století jest neúhledné. Na vnitřní straně předního listu pergamenového jsou různé poznámky, mezi nimi třikrát různými rukami psáno »Hec est Summa cancellarii«. První list papírový jest po straně pořezán, z textu však málo uříznuto. Nadpisy má pouze asi 40 formulí, některé z nich psány jsou po straně později jinou rukou. Text formulí jest často velice chybný, slova i celé věty jsou vynechány neb špatně čteny; celkem však text předce jest správnější než v prvním rukopise Wolfenbüttelském *Ha.* Mezi řádky vepsány jsou nad jednotlivými slovy méně obyčejnými jiné významy buď latinské neb německé, tak na př. nad slovem redivive psáno resurgentis, a teneris annis = puerilibus annis (čís. CCCXXVIII.), carmina literas, calamus = cancellarii penna, squalens rubigine = viciens in mundicia, polluerunt = floruerunt, bellicos = litigiosos, fastigio = dignitate (čís. LXXII.), pittagore palliato = sciencia morali circumdato, triste fatum Troye = mors terre illius (čís. XLVIII.), saphirei = nobilis, convivia = delectamenta, emphatice = excellentis, distensionis = augmentacionis, palpitante gressu = leviter attingente (čís. XLIX.), Astaroth = diabolus, limpiditatem = claritatem, flagrancia = ardencia, urticas = displicenciam, pigmentario = ornamenta (čís. VIII.),

[1]) Zprávu o něm poprvé podal Lulvès str. 34.

parnassei = alti, delicato = dulci, inbuta = informata (čís. LX.), sonoribus undulis = humiditatibus, sonus melodicus = figorosus, pallatui = ori (čís. XII.), debito = Vorbyndyns, suspirant = desiderant, historia refert = veritas (čís. CXLV.), eventu = geschick, pro libito = pro beneplacito (čís CIII.).

Celkem má rukopis tento 295 formulí, poslední není ukončena (scházejí asi dvě řádky) a zdá se, že i konec formuláře schází. Rukopis ten nebyl dříve znám a nebylo jeho posud užito.

Označujeme jej zkráceně *Hb.*

13. Rukopis král. a univ. knihovny ve Vratislavi II. F. 23, čítající celkem 268 listů papírových ve foliu. Na hřbetě nápis »Formule epistolarum officialium«, uvnitř pak se označuje co »Liber cancellariae episcop. Vratislaviensis«, z čehož ovšem souditi se může, že rukopisu toho užíváno v biskupské kanceláři Vratislavské. Obsahuje následující spisy:

na l. 1—36 Incipit materia optima rethoricalis etc.;

na l. 37—90b náš formulář: »Incipit Summa rever. patris ac domini cancellarii Caroli imperatoris,« na l. 90b »Explicit Summa rev. p. et. d. cancellarii Caroli finita a. MCCCCXLI. dominica, qua in ecclesia dei Domine ne longe etc. decantatur, alias Ramis palmarum, in opido Lignicz et pro tunc vigente scismate inter d. Eugenium V. et Felicem V. alias Amedeum ducem Sabaudie per concilium Basil. electum (?)«.

Mimo to jsou přepsány v rukopise tom různé jiné formule a listy:

»Secuntur proverbia subtilia ad varias epistolas utilia,« akta koncilu Basilejského, listy papežů, císařů a j., týkající se Polska a Uher z XV. století.

Náš formulář čítá v rukopise tomto 300 formulí, nadpisy psány jsou bezpochyby současně s textem, obyčejně jsou červeně podtrženy; tu a tam v textu jsou nad některými slovy vysvětlivky.

Zprávu o rukopise tomto jakož i o jiném rukopise téže knihovny Vratislavské (II. F. 22), v němž podobně jsou listy císaře Karla a kanceláře jeho [1]), podal dr. A. Schulz v časopise »Anzeiger f. Kunde d. d. Vorzeit« sv. XXII. str. 210, kdež i dva listy otisknouti dal, a sice čís. 224 (= naše VII.) a 225 (= naše XX.).

Označujeme rukopis ten zkráceně *Vrat.*

14. Rukopis státního archivu v Koblenci (Kaiserl. Formelbuch G. 27), čítá 30 listů pergamenových a 2 papírové. Na listech 1—20 psán jest náš formulář, obsahující pouze 65 formulí z kanceláře Karlovy a Václavovy, z nichž jen 31 patří do našeho formuláře. Jest to tedy pouze zlomek formuláře, psaný snad asi ku konci 14. století. Na l. 21—30 formulář Petra de Vineis, ku konci pak několik listů Čech se týkajících. [2])

Zprávu o rukopise tom podal Huber v Regestech Karlových str. LVIII.

Označujeme jej zkráceně *Kobl.*

---

[1]) Dle udání Lulvèsova str. 22, jenž rukopis tento prohlédl, nepatří však mezi formuláře naší Summa cancellariae.

[2]) Dle udání Lulvèsa str. 28.

15. Rukopis knihovny Quedlinburské Cod. 107, čítající celkem 234 listů papírových ve foliu, psaný od několika písařů písmem mnohdy zběžným, skoro nečitelným a obsahující různé formuláře a sice:

na l. 2—98 b náš formulář s 298 formulemi, které však jen částečně nadpisy opatřeny jsou, dosti zřetelně psaný; z čís. 299 zachovala se pouze jediná řádka, ostatní, jakož vůbec konec formuláře našeho schází, neb 7 listů, jichž zbytky se zachovaly, bylo vytrženo. Nad některými slovy textu vepsány jsou latinské i německé vysvětlivky, však jinou pozdější rukou;

na l. 99—158 formulář »Correctoria Dybini« s listy různých osobností, mezi nimiž též některé od Karla IV. Poslední formule má datum a. 1377 a končí »Expliciunt correctoria Dybini«.

na l. 159—181 Viaticus Dybini per manus Jordani de Heringen;

na l. 182—234 jiné formule a stylistická cvičení.

Zprávu o tomto rukopise podal poprvé Lulvès na str. 34—35.

Označujeme jej zkráceně *Quedl.*

16. Rukopis bývalé Milichovy knihovny ve Zhořelci, nyní v městské knihovně tamtéž Cod. chart. 122, čítá celkem 228 listů papírových (mimo dva listy pergamenové, vyňaté z nějakého kancionalu, které tvořily původní desky rukopisu) ve 4°, obsahuje následující spisy:

na l. 1—95 Psalterium;

na l. 96—168 Quaestiones rev. magistri Helmoldi de Zoltwedyl;

na l. 169—180 Tractatus de anima;

na l. 181—228 náš formulář, nadepsaný »Racio styli epistolaris antiqua.«

Celý rukopis psán byl v XV. století; nejstarší částí zdá se mi býti náš formulář, který psán byl bezpochyby z počátku XV. století [1]) písmem ne sice úhledným ale dosti zřetelným, text formulí patří celkem mezi lepší, ač není prost četných vad. Čítá zde 214 číslovaných formulí, které vesměs mají nadpisy, poněkud větším písmem psané; poslední (= naše čís. CXIII.) není celá, stránka končí slovem »impudenter« (asi uprostřed formule), ostatek schází, jelikož několik posledních listů rukopisu bylo vytrháno. [2])

Zprávu o rukopise tomto podal Th. Neumann v časopise Lausitz. Magazin sv. XXIII. ve článku: Die Handschriften der Milichschen Bibliothek in Görlitz. I. Codex epistolarum et formarum Caroli IV., str. 147—199, kdež otištěny jsou nadpisy všech formulí, některé pak listy celé, avšak velmi chybně.

Označujeme rukopis tén zkráceně *Zhoř.* [3])

---

[1]) Že na l. 181 b na prázdném okraji psán jest list z r. 1422, nedokazuje ničeho, jelikož psán jest jinou rukou, zajisté později, a nesouvisí nikterak s formulářem naším. Srovn. proti tomu Neumann v Laus. Magazin XXIII, 148 a Lulvès str. 36.

[2]) Nesprávné jest tvrzení Lulvèsovo (str. 45): »*Sämmtliche* Stücke des Görlitz. Cod. entdecken wir nur in der Gruppe *Lu, Ua, Raigr.* u. *Wien.*« — pokud se týče rukopisů *Ua* a *Rajhr.*, neboť v obou těchto rukopisech scházejí všechny ty formule, které do *Lu* a *Vld.* nově přibrány bylo, jakož na první pohled z připojené tabulky (Přehled) viděti jest.

[3]) Mezi tiskem dostalo se mi zprávy, že prof dr. J. Loserth nalezl neznámý dosud rukopis naší Summy, jehož použití sobě vyhradil.

Mimo vytčené tuto rukopisy formuláře našeho musíme nezbytně blíže přihlédnouti též k formulářům, sestaveným od registratora kanceláře Karlovy Jana z Gelnhausen, z nichž jeden »Collectarius perpetuarum formarum Johannis de Gelnhusen« vydal r. 1737 Hoffmann ve sbírce »Sammlung ungedruckter .. Nachrichten« II. 1—292, druhý »Collectarius diversarum literarum ad usum Jodoci marchionis Moraviae« zachoval se v přepise pozdějším velice nesprávném ve Vatikánské knihovně v Římě čís. 3995. [1]) Jan z Gelnhausen byl po delší čas zaměstnán v kanceláři královské, vystoupil odtud bezpochyby zároveň s kancléřem Janem ze Středy, s nímž do Olomouce se odebral. Po jeho smrti stal se písařem městským, napřed — jak se zdá — v Jihlavě, potom v Brně, kdež oba dotčené formuláře své sestavil. První věnoval vévodovi rakouskému Albrechtovi, druhý markrabí moravskému Joštovi. Věnování, předeslané formuláři prvnímu, jest důležité tím, že nám podává některé zprávy o spisovateli, jakož hlavně zmínkou o registrech a formulářích kanceláře královské. Mezi jiným praví Gelnhausen, že formule své vybral »ex omnibus registris etc.«; při bližším prohlédnutí shledáváme však, že mimo registra použil Gelnhausen bezpochyby též některého rukopisu formuláře našeho. Soudím tak z následujících okolností. V pořádku formulí, přepsaných ve formuláři Gelnhausenově a v našem, jakož i také v nadpisech obou nalézáme častěji nápadnou shodu, v nadpisech i doslovnou, která jinak těžce by se vysvětliti dala; někdy se i zkrácené formy listů v obou formulářích přepsaných úplně shodují. Neméně než 62 formulí, otištěných u Hoffmanna z formuláře Gelnhausenova, nalezl jsem ve formuláři našem; nebudu je zde všecky uváděti, jelikož poznamenávám to při jednotlivých číslech vydání tohoto pod čarou. Uvedu zde pouze ty, jichž uspořádání shoduje se s dotyčnými kusy formuláře našeho, a sice Gelnhaus. čís. 46, 47 = XXVII, XXVIII.; 52—57 — CLIII—CLVIII.; 68, 69 = CXLV, CXLVI., 113, 114 = XCV, XCVI.; 123, 124 = CXCVII, CXCVIII.; 139, 140 = CLI, CLII.; 161 až 163 = XCI—XCIII.; 215—217 = CCXCVI—CCXCVIII. a jiné. Z nadpisů shodujících se slovně uvádíme na př. čís. Gelnh. 8 (naše CXXXV.) »Item presentacio ad quandam preposituram«, 116 (CCXCVII.) »Pro aliquo qui exivit monasterium et redire desiderat« a následující hned »Mandatur, ut quidam monachus mittatur de carcere, qui profugo dedit victualia«, 218 (CCVII.) »Item commendat magistros studii et promittit eis bene facere«, 219 (CCVIII.) »Laudat doctorem juris, qui dimisit lecturam decretalium et legit decretum«, 221 (CCLXXXV.) »Scribit pro alio milite similiter, quod sibi honesta provisio detur« a j. Ještě jiná nápadná shoda potvrzuje náhled náš, že Gelnhausen použil nějakého rukopisu formuláře našeho; čís. 139 (naše CLI.) končí u Gelnhausena slovy »sub pena« tak jako na př. v rukopise *Ha* formuláře našeho. Jelikož nelze si mysliti, že by Gelnhausen, vybíraje listy z register, byl vynechal důležité udání výše pokuty trestní, jakož i že polovice sumy té má se dostati klášteru, o který se v listě jednalo, zdá se mi býti pravdě-

---

[1]) Zprávu o něm podali Pertz v Archivu V. 450 a dr. B. Dudík v Iter Rom. str 291. Za svého pobytu v Římě učinil jsem si z něho četné výpisky.

podobnější, že Gelnhausen formuli tuto jakož i některe jiné vybral z formuláře našeho již způsobem udaným zkrácenou a upravenou. Náhledu tomuto neodporují nikterakž slova Gelnhausenova ve věnování nahoře dotčeném napsaná. [1])

Druhý formulář Gelnhausenův (Collectarius diversarum literarum ɔc.) věnován jest »Illustrissimo ac glorios. principi Jodoco marchioni et domino felicis terre Moravie, rectori clemencie justicie et veritatis desideratissimo, preceptori meo metuendo ɔc.« [2]) Exemplář římský (vatikánský), jediný nám známý, jest chatrný, v textu velmi nesprávný přepis snad z počátku 15. století. Rukopis tento rozdělen jest ve čtvero částí, z nichž II. a IV. obsahují formule všeobecné, beze jmen a tudíž bez zvláštní důležitosti. Část I obsahuje sbírku 179 formulí listin kanceláře Karlovy, z nichž mnohé se nalézají jak v prvním formuláři Gelnhausenově (vyd. Hoffmannem) tak ve formuláři »Summa cancellariae« ku př. legitimationes, nobilitationes, creaciones principum, comitum, baronum, villae in opidum, devolutiones, recommendationes, consensus a j. Část III. jest sbírka 60 listů týkajících se poměrů moravských, mezi nimi listy biskupa Olomouckého Jana ze Středy, z nichž některé nalézají se též ve sbírce listů jeho, přidané k formuláři našemu v rukopisech Lm a Cel. [3]) Rukopis Vatikánský pro nepatrný počet formulí, které zároveň v našem formuláři nacházíme, a pro nesprávnost textu nemá pro naše vydání valné důležitosti.

II. Od koho a kdy sepsána původně »Summa cancellariae«?

V novější době ustálil se skoro u všech badatelů náhled, že formulář náš »Summa cancellariae« sestaven byl od samého kancléře Jana ze Středy. Přímého důkazu [4]) o tom ovšem nemáme, neb žádný z rukopisů nám známých neuvádí jmenovitě kancléře Jana co původce sbírky té. Rukopis Vrat. sice

[1]) Slova ta znějí: »Dum olim in aula cesarea b. m. divi Karoli ɔc. moratus sum et eciam stipendiatus de sui gracia literarum registrator existens et in registris literarum tam imperii sacri quam regni Bohemie sepe delineantur facta atque gesta eius magnifica scrutans perlegerem et *multos formularios* stili curie imperialis inepte et incomplete compositos tam in cancellaria quam extra viderem, placuit michi de gracia omnip. Dei celestis cesaris ex omnibus registris tamquam ex pomerio poma sapidiora, formas stabiles et perpetuas precipuo studio colligere et in unum corpus redigere etc.« Ze slov těchto dovozoval Lulvès str. 41, že formulář: »Summa cancellariae« nebyl ještě sepsán a v kanceláři královské užíván, jelikož by se Gelnhausen nebyl osmělil mluviti takto o formulářích kanceláře královské (»Wäre die Summa c. vor 1374 entstanden, dann war J. v. Gelnhausen nicht berechtigt, darüber zu klagen, dass er dort *nur* formularios inepte et incomplete compositos gefunden habe«), hlavně o formuláři, jehož původcem byl kancléř sám, představený jeho. Slova *multos formularios* etc. nevylučují předce, že některé formuláře byly dobré a vhodné a neopravňují nikterak tvrditi, že Gelnhausen nalezl v kancelářích *pouze* formuláře nevhodné a neúplné.

[2]) Věnování další jest totéž, co otištěno jest u Hoffmanna na str. 1—2.

[3]) Vydání mé »Cancellaria Johannis Noviforensis«.

[4]) Přímý důkaz, který vede Lulvès z listu čís. XXXVI. padá úplně, jakož jsme hned z předu ukázali.

označuje se jakožto »Summa rev. patris et domini cancellarii Caroli imperatoris«, musí se ale bráti ohled na to, že rukopis ten psán byl r. 1441 a že tedy nemůžeme slova ta považovati za svědectví současné a tudíž platné. Uvážíme-li však, že tato sbírka listů a listin kanceláře královské spojena jest s nemalým počtem listů od samého kancléře pocházejících, dopisů to namnoze privátních a důvěrných a to takových, které kancléř bezpochyby vlastnoručně psal, uznáme zajisté, že formulář takový mohl býti sestaven jenom z vůle a v nejbližším okolí kancléře samého, a že kdyby i snad některý tajný písař jeho práci tu byl podniknul, mohl tak učiniti pouze se svolením neb přímo k vybídnutí kancléře samého a že tedy nejen s pravděpodobností, ale vším právem může býti Jan ze Středy považován za původce formuláře našeho.

Důležitější pro nás jest však otázka, kdy asi Summa cancellariae původně sepsána byla. Dříve nežli o otázce této uvažovati budeme, jest potřebí, abychom ze života kancléře Jana ze Středy aspoň hlavní a jmenovitě ona data uvedli, kteráž pro zkoumání naše důležitost mají; zároveň doplníme resp. opravíme některá udání dřívější na základě nových výzkumů v archivu vatikánském. [1])

Jan narodil se kolem r. 1310 ve Středě (Neumarkt, Novum forum) ve Slezsku a stal se zde farářem. Již za krále Jana povolán byl co písař do kanceláře královské. Vzdělaností a zvláštní spůsobilostí svou pro úřady kancelářské (»cum sit in dictaminibus promptus theutunicis et latinis, nec aliqua racione possumus eius absenciam tolerare«) získal si přízeň královu v té míře, že záhy k nejvyšším hodnostem se vyšinul. Vedle fary ve Středě obdržel již r. 1349 kanovnictví ve Vratislavi a v Hlohově, r. 1351 jmenuje se kancléřem královny Anny a r. 1352 jmenován od papeže Klimenta VI. biskupem v Naumburce. [2]) Biskupství toho však náš Jan nedosáhl, jelikož kapitola Naumburská zvolila sobě za biskupa kanovníka Rudolfa (Radulfus de Beder), jehož arcibiskup Magdeburský co metropolita potvrdil [3])

Za rozepře, která z toho povstala, uprázdnilo se r. 1353 biskupství Litomyšlské a Jan ze Středy zajisté vlivem Karlovým obdržel biskupství toto. Bulla papeže Innocence VI., kterouž jemu jmenování oznámeno, dána jest

---

[1]) Odkazuji na dotčený již obšírnější životopis kancléře Jana ze Středy, uveřejněný v Časop. Č. Mus. 1886, i na spis můj »Kanceláře a písaři« str. 25 a násl.

[2]) List papežův Janovi »electo Naumburgensi«, v němž mu jmenování jeho biskupem oznamuje a zároveň povoluje »quod a quocunque antistite munus consecracionis recipere valeat«, dán jest v Avignoně VI. Non. Martii a. X. (1352, 2. března). Listina arch. Vatik. — Že by byl Jan ze Středy členem řádu augustianského, jak Lulvès str. 6 tvrdí, jest mýlka, která se nikterak nedá udržeti.

[3]) Listem dd. 13. dubna 1353 nařídil papež Innocenc VI. arcibiskupu Pražskému Arnoštovi a biskupu Vratislavskému: »ut Johannem de Novo foro tamquam verum episcopum Nuemburgensem per capitulum ecclesie Nuemburgens. faciant recipi et admitti ipsumque administracionis bonorum pacifica possessione gaudere, Radulfum de Beder autem, qui pretextu cuiusdam eleccionis in eadem ecclesia se intruserat, amovere«. — Avinione Idibus April a. I. Arch. Vatik.

9. října 1353.[1]) Fara ve Středě, kterou Jan posud držel, udělena byla listem pap. dd. 10. října 1353 Mikuláši Děpoldovu z Pelhřimova (jenž od kapitoly Vyšehradské za kanovníka byl zvolen, ale prebendy své dosud nedosáhl). Posvěcení Jana ze Středy na biskupství Litomyšlské vykonáno s povolením papežovým teprve později r. 1354.[2])

Zároveň v ten čas počíná Jan ze Středy psáti se protonotářem neb kancléřem královským, názvu kancléř užívá pak výhradně. Jan ze Středy věnoval veškeré své síly kanceláři královské, zůstávaje skoro nepřetržitě při dvoře Karlově, konaje též častá a důležitá poselství i cesty s císařem a zaujímaje vůbec vynikající postavení v úřadě a mezi úředníky dvorskými. Za jeho správy dosáhla česká kancelář královská dokonalosti takové, že stala se vzorem pro kanceláře okolní. Kancléř Jan byl předním pěstitelem humanismu v Čechách a původcem zvláštního slohu, kterýž napřed v listech jeho a potom vůbec v listech kanceláře královské nacházíme. Vzorem byly mu listy Petrarkovy a Colovy, ideálem jeho Cicero. Listy Janovy jsou přeplněny hledanými frasemi a spletitými periodami se slovosledem převráceným, množstvím metafor a hříček slovních, citáty z klassiků latinských i ze spisovatelů církevních a j. Sloh jeho nalézal obliby a rozšíření. Také literaturu německou a staré hrdinné pověsti znal kancléř Jan a zabýval se i překládáním spisů latinských do němčiny.[3])

---

[1]) »Innocencius pp. VI. Johanni electo Lutomyslensi... Demum ad te tunc electum Nuemburg. consideratis grandium tuarum virtutum meritis, quibus altissimus tuam insignivit personam, direximus oculos nostre mentis, et.. a vinculo, quo Nuemburg. ecclesie tenebaris, absolventes, te licet absentem ad prefatam Lutomysl. ecclesiam transferimus teque illi preficimus in episcopum et pastorem. Avinione VII. Id. Octobr. a. I. Arch. vatik.

[2]) Listem dd. 23. října 1353 svolil papež »tuis supplicacionibus Inclinati, ut a quocunque malueris antistite catholico... ascitis et in hoc sibi assistentibus duobus vel tribus cathol. episcopis... munus consecracionis recipere valeas«. — Později prodlužuje papež lhůtu a sice listem dd. 2. prosince 1353: »Nos cariss. Karoli ɔc., pro te dilecto secretario suo et in eius ut asserit serviciis adeo occupato, quod recepcioni muneris consecracionis tibi impendendi commode vacare non potes ad presens, humiliter supplicantis ac tuis in hac parte supplicacionibus inclinati, tempus recipiendi munus predictum... tibi ad sex menses prorogamus, proviso quod interim taliter de ipsius ecclesie administracione provideas, quod ipsa in spirit. non ledatur, nec in temporal. detrimentum paciatur. Avinione IV. Non. Dec. a. I. Arch. Vatik.

[3]) Mimo jiné přeložil též »Život sv. Jeronyma«, a že byl zvláštním ctitelem tohoto svatého, dokazuje báseň, jediná — pokud nám známo — z duchovních básní kancléřových (srovn. Č. Č. Mus. 1886, str. 288), kterou tuto z rukopisu c. k. stud. knihovny Olomouc. otiskujeme, poněvadž nebyla ještě nikde uveřejněna:

Fol. 23.a Sequuntur versus de sancto Jeronimo editi a domino Johanne cancellario episcopo Olomuczensi.

Ecclesie doctor, Cyceronis codice flagrans,
Cum tibi Stridonio [1]) dederit tria famina Roma,
Verbera sacra luis, promotus cardine sacro
Corrigis errores, falsa [2]) tibi crimina nescis
(Addidit haec [3]) emulus); Betlehem petis, ardua fundas
Multis claustra viris; sacros, Jeronime, libros
Transfers et condis politi secula [4]) regni.

Správu biskupství jeho Litomyšlského vedli zástupcové jeho a sice vzpomenutý již Mikuláš z Pelhřimova, zároveň official i gener. vikář Litomyšlský,[1]) a bratr kancléřův, světicí biskup Matěj Triburský. Kancléř Jan provázel císaře Karla též na cestě jeho do Říma r. 1354—1355 ku korunovací a seznámil se při té příležitosti s Petrarkou, s nímž bezpochyby již dříve byl si dopisoval. Korrespondence Petrarkova s císařem, arcibiskupem Arnoštem a kancléřem Janem jest dosti četná a zachovala se částečně též v rukopisech našeho formuláře »Summa cancellariae«.

Tunc leo mitescit, iussis obtemperat almis,
Ligna tulit raptumque gemit letusque reducit.
Alta doces, moriens presepi conderis antro.
Te nunc Roma tenet, te templo Virginis orat,
Clarificus claris clares per secula miris.
Rore parens perfuse [5]) sacro, celestibus auris [6])
Afflate interpres et amice, Jeronime, Christi, [7])
Gnare trium, nostre sed fons nitidissime lingwe,
Unde fluunt rivi lactis, [8]) quibus omnis in orbe
Ecclesie nunc floret ager morumque piorum
Incrementa vigent, sicut tibi Christus ab alto
Affuit et tenerum complexus numine [9]) toto
Largifluo docilem radiavit lumine mentem:
Sic mihi dexter ades, districti numinis iram
Flecte precum impulsu, durosque infringe reatus,
Communemque michi dominum placare memento;
Nam potes eloquio, meritis, ditissime, [10]) tacens.
Fac, bone, multiplici venia, te [11]) supplice, laxet
Milia tot scelerum regis miseracio nostri.
Spero etenim (sanctis alme animos more videntis [12])
Omnia nuda vides latebrosi pectoris antra)
Te duce mutatam in melius contingere [13]) vitam,
Supremumque diem vicine mortis et horam
Cernere tranquillus, dumque hostem in limine dirum
Alloquar, haut ullo prorsus trepidare pavore.
Sangwine [14]) purpureo qui nos a crimine lavit,
Morte donans mortem, tetri spoliator Averni,
Annuat hiis Christus patri sanctoque coevus [15])
Spiritui [16]) trinusque poli regnator et unus. Amen.

Expliciunt versus extracti de libris poetarum.

V rukopise psáno: [1]) Stridoni, [2] falso, [3]) hinc, [4]) pecula, [5]) perfuso, [6]) aures, [7]) Christe, [8]) lacte, [9]) munimine, [10]) dutissime, [11]) de, [12]) sic (neumím opraviti), [13]) contingente, [14]) sangwineo, [15]) coevos, [16]) spiritu.

(Z rukopisu stud. bibl. Olomoucké 3, III, 15 (XV. stol.) vypsal a konjekturalně opravil Jos. Truhlář. Výpiskem tímto budiž zároveň doplněno a opraveno, co řečeno bylo na str. 11 spisu jeho »Počátky humanismu v Čechách«.)

[1]) Mikuláš z Pelhřimova býval dříve advokátem konsistoře Pražské (viz mé Kanceláře a písaři 136). Nalezli jsme o něm ještě následující zprávu v registrech Vatik. k r. 1363 (24. března): Nicolaus quondam Diepoldi de Pilgrems, presbyter Prag. diocesis, rector paroch. ecclesie in Novoforo Wratislav. dioc., in jure canonico baccalaureus, Karoli IV. capellanus familiaris domesticus et commensalis, multis temporibus Prage advocatus, quondam et officialis Lutomisl., providetur de canonicatu eccl. Prag. non obstante canonicatu Wisegrad. et dicta ecclesia parochiali (přepisy Vatik.).

Roku 1356 zdržoval se kancléř Jan bezpochyby delší dobu v Litomyšli, neb téhož roku založil zde klášter řádu poustevníků sv. Augustina, k němuž i některá nadání učinil, a vystavěl při něm svým nákladem a za dozoru ustanoveného od něho ředitele stavby mistra Jakuba kostel sv. Kříže. Mimo to zakoupil pro biskupství Litomyšlské statek Landšperský od kláštera Zbraslavského. Následkem obou těchto podniků vznikly mezi biskupem Janem a kapitolou Litomyšlskou rozepře; kapitola žalovala u papeže na biskupa, že je olupuje o příjmy a statky její, že i statků kostelních se zmocňuje, věci kanovníků po smrti jich zabavuje a j. Papež listem dd. 12. ledna 1358 nařídil arcibiskupovi Arnoštovi, aby rozepři tu srovnal (»ut causam concordia vel judicio studeat terminare«). K vyzvání arcibiskupovu zvolily sporné strany za rozhodčí arcibiskupa Arnošta a biskupa Olomouckého Jana Očka, kteří spor srovnali. [1])

V letech 1357—1362 zdržoval se kancléř Jan stále při dvoře, provázel císaře na všech jeho cestách v Německu, na Moravě i v severních Uhrách. V letech 1362—1363 nalézáme jej po nějaký čas opět v Litomyšli bezpochyby pro nemoc. R. 1364 zemřel arcibiskup Pražský Arnošt. Nástupcem jeho stal se biskup Olomoucký Jan Očko z Vlašimě, na biskupství Olomoucké pak dosazen biskup Litomyšlský k vlastní žádosti své a k přímluvám jak císaře Karla tak markrabí Moravského Jana. List papežův, jímž kancléři jmenování jeho oznámeno, dán jest v Avignoně dne 23. srpna 1364. [2])

Právě v ten čas strojil se císař Karel na delší cestu ke dvoru papežskému do Avignona a část kanceláře královské měla jej doprovázeti. Kancléřem jmenuje se nyní (poprvé v listě dd. 23 ledna 1365) Berthold biskup Eichstätský. Příčiny, proč nový kancléř byl jmenován, nejsou dosud jasné. Biskup Berthold však dlouho úřad ten nezastával, neb zemřel již 18. září 1365 a brzy na to nalézáme opět kancléře Jana při dvoře a při kanceláři (co kancléř podepsán již v listě dd. 22. října 1365). Odtud zůstával stále při dvoře císařském až do r. 1374; jen ob čas dojížděl do své diecése, aby dohlédl na správu duchovní a na statky biskupské. Ještě v listě císaře Karla dd. 29. června 1374 uvádí se biskup Jan co kancléř mezi svědky podepsanými, brzy na to však ustoupil s úřadu kancléřského, neboť upadl — z příčin dosud nedosti jasných — u císaře v nemilost a byl nucen odebrati se do svého biskupství Olomouckého. Od té doby sídlil buď v Olomouci neb na hradech biskupských v Kroměříži, Modřici a Mírově. V první době vyhnanství svého — jak sám pobyt svůj na Moravě nazývá — byl biskup Jan velmi nespokojen, listy jeho plny jsou nářků a výčitek, že za dlouhé věrné služby k osočování nepřátel svých vydán

---

[1]) Časop. Č. Mus. 1386 str. 93; list papeže Innocence dd. 12. ledna 1358 (Arch. vatik.) a Cod. Mor. IX. str. 351.

[2]) Urbanus pp. V. Johanni episcopo Olomuc. Sane ecclesia Olomuc. ex eo vacante, quod nos hodie vener. fr. Johannem episcopum olim Olomuc. in archiepiscopum electum ... a vinculo, quo Olomuc. ecclesie tenebatur, absolventes ipsum ad ecclesiam Prag. duximus transferendum, nos ad provisionem eiusdem Olomuc. ecclesie ... te a vinculo Lutomysl. absolventes, ad prefatam Olomucensem transferimus teque illi preficimus in episcopum et pastorem. Avinione X. Kal. Sept. a. II. Arch. Vatik.

jest chudobě a posměchu, [1]) kdežto jiní dvořané při dvoře vychování nalézají, on sám jako nějaký zločinec od dvora vypovězen jest. I zdraví jeho nebylo již valné, častěji stěžuje sobě na slabost očí, kteráž jej někdy tak souží, že bez pomoci ani ve svých komnatách nemůže se procházeti. K tomu povstaly mu vážné neshody s moravským markrabím Joštem i Soběslavem, pozdějším biskupem Litomyšlským, statky biskupské hubeny i dům jeho v Olomouci spálen. Všecky tyto okolnosti vedly biskupa Jana k tomu, že všemožně se vynasnažoval, aby dosáhl bohatého (»zlatého«) biskupství Vratislavského, uprázdněného umrtím biskupa Předslava r. 1376, což se mu po delším namáhání r. 1380 skutečně podařilo. Avšak nebylo mu souzeno, aby se do vlasti své navrátil; zemřel před přesídlením svým dne 24. prosince 1380 a pochován v klášteře augustianském v Litomyšli.

Vrátíme se nyní k otázce, kdy asi kancléř Jan formulář »Summa cancellariae« sepsal neb sepsati dal.

Z listu vydání našeho čís. XXV. a připojených k němu slov »aliquando reputatus nunc autem contemptus cancellarius vester« soudilo se všeobecně, že formulář náš povstal teprve v době, kdy kancléř Jan upadl při císaři v nemilost, tedy po r. 1374. [2]) Byl jsem sám dříve též toho náhledu, avšak při bližším a určitějším zkoumání přicházím k přesvědčení, že náhled ten se udržeti nedá. Krátký list císaři, k němuž uvedená slova připojena jsou, neobsahuje nic takového, že by nemohl býti položen i v jinou dobu, a sice daleko před rok 1374. Ve dvorském životě z různých příčin a následkem intrik závistníků, které kancléř Jan zajisté měl, mohly nastati častěji okolnosti, že se kancléř měl za zkrácena neb pohrdnuta, ano že při císaři na nějaký čas v nemilost upadnouti mohl, jakož se r. 1365, kdy kancléřem jmenován biskup Berthold, skutečně — aspoň poněkud — tak stalo. [3]) K tomu list dotčený co do trpkosti tonu nikterak nerovná se listům, které po r. 1374 biskup Jan císaři psal. Avšak i když připustíme, že list ten psán byl od kancléře Jana v roce 1374, kdy nadobro upadl v nemilost, následuje z toho nezbytně, že formulář náš byl také teprve v ten čas sestaven? Nejstarší posud známý rukopis formuláře našeho *Kap.* jest z r. 1387; i jest zajisté možno, ba pravdě podobno, že list ten — má-li již smysl ten, který se mu obecně přikládá — dostal se do formuláře našeho teprve později.

Kdyby náhled, že formulář náš teprve ku konci r. 1374 neb po roce tomto povstal, zakládající se *jedině* na listě tom, byl správný, a kdybychom po bedlivějším zkoumání jej za pravý měli uznati, musil by zajisté i jinými okolnostmi a známkami býti podporován. Tu však musím hned z předu prohlásiti, že více důležitých okolností náhledu tomu odporuje.

---

[1]) Viz mé vydání »Cancellaria Johannis Noviforensis« listy 53, 59, 61 a j.

[2]) Co nejurčitěji snaží se dokázati to Lulvès na str. 40—41.

[3]) K tomu zdají se ukazovati též slova »nam si aliquamdiu me abesse voluit divina clemencia, ut instantibus doloribus et penis afflictus vestre Celsitudini more solito non servirem« v listě kancléřově císaři z r. 1364 (viz čís. našeho vydání LXX).

Především položme si otázku: Jest pravděpodobno, že by kancléř Jan, upadnuv r. 1374 v nemilost císařskou a nucen jsa opustiti dávné působiště své, kancelář královskou, kdež skoro po 30 roků účinkoval, teprv potom v Olomouci byl připadl na myšlénku, sestaviti pomocnou příruční knihu pro úředníky téže kanceláře, kterou musil opustiti? Pochybuji o tom velice, že by kancléř Jan teprv v Olomouci to byl učinil, a to tím více, uváží-li se, že byl nyní stár, často churav a jmenovitě že trpěl neduhem očním; k tomu přistoupilo zajisté i roztrpčení jeho, které tak často v listech jeho se jeví, tak že již z tohoto důvodu nelze za to míti, že by v té době o prospěch kanceláře král. sestavením formuláře byl dbáti chtěl.

Důležitost a nutná potřeba formuláře k praktickému užívání v kanceláři královské nedá se popříti, a byla tím více patrnější za úřadování kancléře Jana, jehož zvláštní a nový sloh, který i v listech královských zaváděl, přímo vyžadoval nový formulář pro písaře kanceláře královské. I nedá se ani mysliti, že by celou tu dlouhou dobu úřadování svého nechal své pomocné síly bez takovéto pomůcky, naopak jest pravděpodobno, že seznav potřebu formuláře takového pro kancelář svou, zajisté i záhy se postaral o sestavení jeho. Potřeba formuláře nového nastala nejen v kanceláři královské, ale i též v jiných větších kancelářích, jmenovitě v arcibiskupské, která se ovšem řídila dle vzoru kanceláře královské. V kanceláři arcibisk. však sestaven byl již kolem r. 1360 nový formulář z listů arcibiskupa Arnošta. [1]

Druhá důležitá okolnost, která mluví proti náhledu, že formulář náš povstal teprve po r. 1374, jest ta, že všecky listy ve starších rukopisech formuláře našeho se nalézající, pokud datum jich určitě neb aspoň přibližně stanoviti se dá, spadají do let padesátých a prvních šedesátých a ne později než do r. 1364, tak zejména všecky listy kancléře Petrarkovi, arcibiskupu Arnoštovi, Sagremorovi a j. a též listy císaře Karla. Ještě více! V rukopise Kap. čís. 239 a Zhoř. čís. 24 jsou zapsány »Superscriptiones« t. titulové osob, ku kterým listy z kanceláře král. vycházeti mohly, k praktické potřebě v kanceláři zajisté velmi důležité. Mezi osobami zde jmenovanými (někdy ovšem jen začátečnými písmenami označenými) uvádějí se ku př. arcibiskup Arnošt († 1364), Vilém arcibiskup Kolínský († 1362), Kuno arcibiskup Trevírský († 1362), Laur. Celsi dux Venet. (1361—1363) atd. Superskripce tyto uvedeny jsou ve formuláři zajisté pro potřebu praktickou, vzaty jsou snad veskrze z listů do formuláře našeho přepsaných, a nedá se zajisté mysliti, že by byl původní spisovatel formuláře uváděl jména osob již zemřelých.

Nápadné jest dále, že v některých rukopisech formuláře našeho nenalézají se na př. listy císařovy, jimiž oznamuje narození prvorozeného syna svého (Václav narozen 26. února 1361), rovněž i listy týkající se válečného tažení proti hrabatům Wirtemberským. Jelikož se nedá mysliti, že by byl některý písař listy tak důležité samovolně vypustil, kdyby je byl nalezl v předloze své, jest ovšem zřejmo, že listy ty teprve později do formuláře již hotového přibrány byly.

---

[1]) Viz »Cancellaria Arnesti«, mé vydání v Archiv f. öst. Gesch. sv. 61 str. 267 a násl.

Nemalou váhu ku konečnému a určitému rozhodnutí otázky naší bude míti zajisté i to, až se bude moci na listinách ukázati, že ku koncipování jich formuláře našeho bylo užíváno. Prozatím zkoušel jsem tak učiniti na listech císaře Karla z let 1360—1361, vydaných dle orig. registra kanceláře král. od Glafeye. A již tu nepopíratelně lze viděti, že jmenovitě arengy při některých listinách srovnávají se úplně s formulemi našimi. Tak jmenovitě shledáváme arengu z našeho čís. XXVI. v listech otištěných u Glafeye čís. 15 a 19, arengu z našeho čís. CXLV. v listě Glaf. čís. 92, arengu z našeho čís. CLIII v listě Glaf. čís. 102, některé formule naše shodují se skoro doslovně s listy Glaf., tak jmenovitě naše čís. XXVII, LXXXVI., LXXXIX. s listy Glaf. čís. 215 a 242; celé formule naše — skoro doslovně — nalézáme otištěny u Glafeye, tak čís. XXX. = Glaf. čís. 215, CX. = Glaf. 244, CXII = Glaf. 292, CXCVI. = Glaf. 467, CCXIX = Glaf. 471, z nichž jmenovitě oba poslední listy, otištěné od Glafaye, byly patrně předlohou pro dotýčné formule formuláře našeho.

Všecky tuto uvedené okolnosti a důvody vedou mne k následující odpovědi otázky nahoře položené: Formulář »Summa cancellariae« sestaven byl buď od kancléře Jana ze Středy samého, aneb původem jeho od některého z jeho předních písařů asi roku 1360. První původní jeho sestavení se nám nedochovalo, jelikož kancelářská pomůcka ta brzy jinými listy byla doplňována a rozmnožována i v uspořádání svém měněna.

Byl-li formulář náš hned původně určen k všeobecné potřebě kancelářských úředníků vůbec, aneb byl-li snad — jakož i pravděpodobno jest — prvotně od kancléře zpořízen jakožto pomůcka pro některého zvlášť důvěrného neb příbuzného písaře jeho, nemůžeme rozhodovati; jisto však jest, že brzy stal se velmi oblíbenou a hledanou knihou pro písaře vůbec, jakož neobyčejně četné až dosud zachované přepisy dokazují.

Tento výsledek zkoumání našeho o době, kdy formulář náš původně povstal, jest i v jiném ohledu pro úkol náš důležitým. Kdežto posud bylo nutno, různé změny čili redakce formuláře našeho, jichž se zajisté sám kancléř súčastnil, násilně skoro stěsnati v krátkou dobu od r. 1375 do 1380, kdy kancléř Jan zemřel, bez ohledu na stáří, nemoc, omrzelost i jiné důležitější zaměstnání jeho, bude lze nyní změny ty mnohem přirozeněji a pravděpodobněji objasniti a dobu povstání jich určiti. To však jest úkolem jiné části úvah našich.

III. Příbuznost rukopisů formuláře »Summa cancellariae« mezi sebou.

Záleží nyní na tom shledati a sestaviti mezi rukopisy formuláře našeho nám dochovanými ty, které počtem a uspořádáním formulí v nich obsažených neli úplně, tedy aspoň potud se shodují, že z toho pozorovati lze stejnou předlohu a tedy stejnou redakci. Při tom podotýkám napřed, že nemohu nikterak souhlasiti s míněním, jako by tyto různé redakce přísně od sebe odděliti se daly, aneb, že by se mohlo všeobecně říci: Redakce první — druhá — ne-

byla uznávána za dostatečnou a proto přikročeno k redakci třetí — čtvrté. [1]) O vhodnosti uspořádání té které redakce rozhodoval vždy náhled subjektivní toho kterého písaře vedle jiných okolností, hlavně byl-li mu ten neb onen rukopis přístupný. Některému písaři líbila se právě redakce starší, třeba již dávno jiná — dle našeho mínění lepší redakce byla rozšířena, jakož dokazují přepisy různých i starších redakcí našeho formuláře, shotovené vesměs v době, kdy již redakce ty vesměs existovaly.

Za základ zkoumání našeho položíme si rukopis *Kap.* jakožto nejstarší a nejsprávnější a ukážeme, jak v něm formule uspořádány jsou a dá-li se nějaký určitý princip v tom pozorovati.

Z počátku a sice čís. 1—75 jsou velkou většinou listy kancléře Jana ze Středy různým osobám; mezi nimi však vřaděny jsou též některé listy císařovy a sice čísla 8, 14, 15, 19, 21—28, 38, 42, 53—56, 62, 65. Od čís. 76. počínaje, jsou skoro vesměs listy císaře Karla IV. a sice čís. 79—88 nobilitationes et receptiones in familiares, 89—97 procuratoria, 99—110, 115, 116, donationes et libertationes, 111—117 mandata, 118—124 habilitationes et legitimationes, 125—130 primariae preces, 131—139 praesentationes ad beneficia eccl., 140—149 confirmationes privilegiorum et libertatum, 150—157 incorporationes et infeudationes, 158—161 devolutiones, 162—163 donationes bonorum, 164—173 indulgentiae et mandata, 174—227 restitutiones, exemtiones, absolutiones, mandata (mezi nimi 205—207 de studiis generalibus) — listiny různého druhu bez zvláštního nějakého principu sestavené —, 228—238 supplicationes. Formulí 238. končil původně rukopis *Kap.* Jakožto čís. 239 přepsány jsou v něm »superscriptiones« a dále ještě některé jiné formule, z nichž část nalézáme též v jiných rukopisech formuláře našeho.

Ze sestavení tohoto lze pozorovati, že systematické uspořádání formulí rukopisu *Kap.* — ač v celku viděti jest pořádající ruku redaktorovu — není úplně provedeno.

Rukopisu *Kap.* uspořádáním i počtem formulí nejblíže stojí rukopisy *Ua* a *Rajhr.*, s tím toliko rozdílem, že některé listy císařovy, nalézající se v rukopise *Kap.* mezi listy kancléřovými, tak jmenovitě čís. 19, 24—28, zařaděny jsou později mezi listy císařovy (*Ua* čís. 70 - 74); ostatně zůstal pořádek rukopisu *Kap.* úplně zachován. Rukopisy *Ua* a *Rajhr.* jsou — jak jsme již uvedli — úplně stejny až na to, že v rukopise *Ua* jest ku konci něco více formulí.

Tyto tři rukopisy tedy (*Kap.*, *Ua* a *Rajhr.*) tvoří skupinu, již možno považovati za jednu redakci.

Těmto podobají se nejvíce hlavně uspořádáním formulí — ovšem ne počtem jich — rukopisy *Lu.* a *Vid.* Oba s sebou skoro úplně se srovnávají (ve *Vid* začátečních 10 formulí schází), uspořádáním formulí pak shodují se skoro úplně s rukopisy *Ua* a *Rajhr.* Od těch však a tudíž i od *Kap.* liší se

[1]) Lulvès na př. líčí povstávání redakcí tak, jako za nynějších poměrů uveřejnění druhého neb třetího rozmnoženého a opraveného vydání nějakého spisu, jehož následkem vydání první veškeré ceny pozbylo.

hlavně tím, že mají mimo to ještě značný počet (přes 80) formulí více. Listy, které sloužily za předlohu formulím těmto přidaným, jsou — pokud se datum jich určiti dá — původu pozdějšího (z let 1361—1368), jakož příležitostně ještě určitěji o tom se zmíníme. Soudím z toho, že kancléř neb z vůle jeho některý písař jeho, nechávaje uspořádání starší sbírky čili formuláře v téže spůsobě, přidal k ní ony pozdější listy. Musíme tedy oba rukopisy *Lu* a *Vid.* považovati ne sice za novou, však za rozmnoženou redakci formuláře našeho.

Zvláštní skupinu, hlavně uspořádáním formulí od obou napřed jmenovaných skupin značně se lišící, tvoří rukopisy *Ub*, *Ha*, *Hb*, *Vrat.* a *Quedl.* Začátek u všech těchto rukopisů tvoří formule *Kap.* čís. 227—238 (supplicationes); *Kap.* čís. 55, 56, 79, 127, 138—142, 148, 186, 188 scházejí vůbec ve všech rukopisech této skupiny; formule, které nově přibyly ve skupině druhé (*Lu* a *Vid.*), jsou skoro všechny ve skupině této přepsány. Mezi sebou se rukopisy skupiny této skoro úplně srovnávají; nejvíce se různí rukopis *Ub*, v němž na př. *Kap.* čís. 24—28, 79—84, 92—94, 148—165 jsou vynechána, kdežto v ostatních rukopisech skupiny této se nalézají, *Kap.* čís. 85—91 jsou v *Ub* jinak vřaděna atd. Skupina tato tvoří tedy zvláštní od ostatních rozdílnou redakci formuláře našeho.

Zvláštní místo zaujímá rukopis *Zhoř.*, neb ani počtem formulí, ani uspořádáním jich nesrovnává se s některou skupinou dříve vytčenou. Místy ovšem jest pozorovati v uspořádání souhlas s rukopisem *Kap.*, tak hned začátek až do čís. 29 shoduje se v obou skorem úplně, čís. 45—48 = *Kap.* 85—88, čís. 59—66 = *Kap.* 89—96, čís. 164—171 = *Kap.* 102—109, čís. 67—109 = *Kap.* 152—194, tak že příbuznost obou v jistém stupni upříti se nedá; avšak mimo formule rukopisu *Kap.* nalézáme v rukopisu *Zhoř.* i značný počet formulí, které později do rukopisů skupiny druhé (*Lu* a *Vid.*) byly přibrány. I uspořádání těchto novějších formulí shoduje se částečně s rukopisy *Lu* a *Vid.* Některý počet formulí rukopisu *Kap.* schází ve *Zhoř.* a sice *Kap.* čís. 50—78, 113—118, 208—215, 219—248; nesmí se však zapomenouti, že rukopis *Zhoř.* — jakož již dříve podotknuto — nezachoval se nám celý, že několik listů ku konci je vyříznuto, a že tudíž nelze určiti, zdali snad formule scházející, neb aspoň většina jich, přece původně ve *Zhoř.* přepsána nebyla.

Rukopis *Zhoř.* tvoří tedy zvláštní samostatnou redakci formuláře našeho.

Jiného spůsobu jak sestavením formulí tak počtem jich jsou rukopisy *Lm* a *Cel.* Rukopis *Lm* podává nám formule formuláře našeho rozděleny ve čtvero oddělení č. knih, tak že za základ položen byl některý ze starších rukopisů formuláře našeho — nejspíše rukopis téhož druhu jako náš *Kap.*, jakož ze stejných chyb písařských souditi se dá — a listy kancléřovy a císařovy, tyto dle obsahu a dle osob, jimž byly poslány, seřaděny pak v jednotlivá oddělení. Princip ten není ovšem důsledně proveden; tím se také stalo, že značný počet formulí v různých odděleních se opakuje. V rukopise *Cel.* toto rozdělení ve knihy není zachováno, všecky formule mají běžné číslování, avšak pořádek zachován jest týž, jak v *Lm.* Oba rukopisy tyto liší se od ostatních rukopisů naší Summy též tím, že k formulím, které i v ostatních

rukopisech našeho formuláře nalézáme, přibrán značný počet nových listů a sice vesměs od biskupa Jana pocházejících z doby, kdy přestal býti kancléřem, jakož již dříve uvedeno. Rukopis *Cel.* zdá se býti přepisem rukopisu *Lm.*

Zbývá nám ještě stanoviti, ku které ze skupin počítati se mají zlomky formuláře našeho zachované v rukopisech *Uc*, *Kobl.* a novější přepis Brněnský. Rukopis *Uc* z počátku srovnává se s *Kap.* s tím toliko rozdílem, že některá čísla *Kap.* v něm scházejí, tak jmenovitě čís. 8 (soustrasť markrabí moravskému bezpochyby z r. 1363), čís. 11, 19, 24—28 (listy císařovy), 42, 45, 46, 49—54, 56—57, 61—66, 69—88, 90—106 (poslední číslo rukopisu *Uc* = *Kap.* 107). Z uspořádání formulí ve zlomku našem jest viděti, že byl beze vší pochybnosti počet formulí rukopisu tohoto značně menší, než v rukopisech ostatních nyní zachovaných a jest nám věru litovati, že se nám rukopis *Uc* nezachoval celý, jelikož dle mínění mého by byl zajisté přispěl k bezpečnému určení původní redakce formuláře našeho. Nemůžeme tudíž zlomek *Uc* přičísti k žádné ze skupin nahoře sestavených.

Druhý zlomek *Kobl.* čítá pouze 31 formulí patřících do formuláře našeho, které uspořádáním ukazují k rukopisům *Lu* a *Víd.*

Přepis Brněnský shotoven byl dle rukopisu nyní neznámého, jenž však zajisté patřil do skupiny *Lu* a *Víd* jak uspořádáním tak počtem formulí; z některých známek a stejných chyb, jakož i že na př. *Lu.* čís. 325 (zlomek formule *Kap.* čís. 248) v přepise *Brn.* stejně jest psán jako v *Lu*, soudím, že rukopis *Lu* a originál přepisu *Brn.* měly stejnou předlohu.

Sestavíme-li tedy veškeré rukopisy formuláře našeho dle příbuzenství jich mezi sebou, nalezneme následující skupiny:

I. 1. Kap. 2. Ua 3. Rajhr.
II. 1. Lu 2. Víd. 3. Brn. 4. Kobl.
III. 1. Ub 2. Ha 3. Hb 4. Vrat. 5. Quedl.
IV. Zhoř.
V. 1. Lm 2. Cel.
VI. Uc.

IV. Různé redakce formuláře našeho.

Již dříve vyslovil jsem mínění, že první původní redakce formuláře »Summa cancellariae« se nám nedochovala. Jsem vůbec toho náhledu, že při formuláři našem, tak rozšířeném, nelze určitě stanoviti, které z rukopisů zachovaných tvoří první, které druhou atd. redakci, tak aby nebylo lze odpor tomu klásti. Potřebí při tom bráti ohled na rozmary i schopnosti písařovy, jakož i na účel, kterému přepis neb nové sestavení formuláře měly sloužiti. Vedle toho musíme míti vždy na zřeteli, že mnoho rukopisů formuláře našeho bylo zničeno, že sotva jest znám úplný počet rukopisů zachovaných — vždyť nedávno teprve tři rukopisy nově nalezeny — a jest tudíž vždy lehce možno, že některý nově nalezený rukopis celou pracně sestavenou konjekturu rozboří.

Snahou naší bude tedy pouze, pozorováním všech okolností stanoviti, které z rukopisů nám dochovaných předvádějí nám formulář náš ve formě nejstarší

(ač ne původní), jak a kdy asi během času byl rozmnožován a měněn a které z rukopisů předvádějí nám jej ve formě pozdější.

Již dříve shledali jsme, že původní sestavení formuláře našeho dlužno klásti asi k r. 1360. Z rukopisů nám dochovaných nemůžeme však žádný považovati za redakci původní, jelikož ve všech nalézáme některé formule, o nichž soudíme, že teprve později byly do formuláře našeho pojaty. Za poměrně nejstarší redakci formuláře našeho máme zlomek zachovaný v rukopise *Uc*, hlavně proto, že dle uspořádání formulí v něm zachovaných můžeme souditi, že počet jich byl značně menší než v rukopisech jiných a kdyby nebylo v něm listu č. 44 (= *Kap.* 68, našeho vydání čís. LXX.), v němž kancléř Jan císaře žádá za biskupství Olomoucké r. 1364, směle bychom zlomek náš položili za zbytek ne sice původní, však zajisté druhé a tedy nejstarší nám dochované redakce formuláře našeho. Ovšem jest i možno, že písař rukopisu toho — přepisuje formulář starší redakce — přidal list ten dle rukopisu jiného. Ostatně jsme však již dříve pravili, že ze zlomku tohoto žádných dalších úsudků činiti nechceme.

Nový formulář nalezl záhy obliby mezi četnými písaři kanceláře královské i mezi osobami, které se k úřadu kancelářskému připravovaly, byl zajisté častěji přepisován a novými listy doplňován a to brzy po prvním sepsání. Formulář takto rozmnožený zachoval se nám v rukopise *Kap.* a jen málo pozměněn — jakož již ukázáno — v rukopisech *Ua* a *Rajhr.* Důležitá dle mínění našeho jest okolnost, že v rukopisech těchto nejsou obsaženy listy týkající se narození prvorozeného syna císařova, ani listy týkající se válečného tažení Wirtemberského, kteréž v ostatních rukopisech nalézáme, o listech z doby pozdější ovšem nemluvě. Jelikož musíme za to míti, že nebylo bezpochyby dovoleno, listy císařovy týkající se buď privatních neb veřejných záležitostí ihned po vydání jich uveřejňovati, — vepsání jich ve formulář mnohým přístupný možno považovati za uveřejnění — můžeme souditi, že redakce tato, — o níž však nemůžeme určitě tvrditi, byla-li druhá či třetí — povstala v prvních letech šedesátých, tedy asi do r. 1365. Že v redakci této nalézáme některé listy kancléřovy, které bezpochyby padají do l. 1362—1365, nevadí, jelikož kancléř listy své zajisté do formuláře svého ihned po jich vydání mohl přijati.

Uspořádání formulí v rukopise *Kap.* uvedli jsme již dříve; *Ua* a *Rajhr.* se s ním skoro úplně shodují. Co zvláštnost rukopisu *Kap.* uvádíme, že č. 146 (našeho vyd. CXLVII.) »Forma libertacionis et exempcionis super bona mansionariorum«, listina to Karlova dd. 20. listopadu 1351, ani v jediném rukopise formuláře našeho více se nenachází, což by snad nasvědčovalo tomu, že písař rukopisu *Kap.* byl snad písařem kanceláře arcibiskupské, jemuž dotčený list lehce přístupným býti mohl. Že uspořádání formulí v rukopise *Kap.* není původní, ale že dle nějaké starší předlohy bylo měněno, soudím na př. z toho, že jeden list psán jest dvakráte (totiž naše čís. XXVIII., *Kap.* 26 a 78) dále že v listině čís. LXXX. (*Kap.* 79) psána jsou jen začáteční slova arengy a pak poukázání »ut in priori forma«, což by ukazovalo na formuli bezprostředně předcházející, kdežto v skutečnosti formule ta napsána byla mnohem dříve co čís. 24 (naše čís. XXVI).

Nedlouho asi potom — zajisté do r. 1370 rozmnožen byl formulář náš opět značnějším počtem formulí, jichž předlohou byly listy císařovy z let 1360, 1361 i pozdější. Uspořádání jeho původní nebylo valně změněno. Nové listy ty mohly jedině z kanceláře královské s vůlí a vědomím kancléře samého býti přibrány. Rozmnožená tato redakce formuláře našeho zachovala se nám v rukopisech *Lu* a *Vid.*, kteréž oba mají největší počet formulí vůbec (*Lu* celkem 333. *Vid.* 300). Zlomek *Kobl.* patří bezpochyby k redakci této, neb formule v něm přepsané (čís. 1—31) srovnávají se asi s čís *Lu* 72—107. Nově tedy přibyly následující formule *Lu* [1]) čís. 222—234, 236—289, 295, 303—332 a sice napřed gratiae judeis, leprosis a pod. (222—229), conductus (228 a 230), de statu suo, de nativitate filii (246—251), consolationes, vocationes ad expeditionem, quiettanciae, recognitiones, supplicationes, mandata, literae ad papam, cardinales (mezi nimi několik listů kancléřových), literae gratiarum. Některé z těchto později přibylých formulí přepsal písař rukopisu *Kap.* později do svého rukopisu, když byl již napsal »Explicit etc.«

Takto rozmnožen a upraven zůstával formulář i nadále hledanou pomůckou kancelářskou, která tudíž i zhusta byla přepisována. Že by byl kancléř sám formulář svůj takto upravený hned neb brzy na to jinak byl ještě uspořádal, nezdá se nám býti pravděpodobno; že ale písaři sami, buď dle udání toho, pro něhož přepis měl býti shotoven, aneb dle svého vlastního zdání a uznání pořádek formulí upravovali, některé vynechávali a jiné snad přibírali, o tom není pochybnosti. Takové zvlášť upravené redakce formuláře našeho jsou rukopisy *Zhoř.*, dále *Ub, Ha, Hb, Vrat.* a *Qued.* Kdežto však těchto pět rukopisů posledně jmenovaných podává nám formulář náš co do počtu i uspořádání formulí skoro totožný, zůstává rukopis *Zhoř.* ojedinělý, nepodobající se uspořádáním formulí ani jedinému ze všech rukopisů známých. Co se týče počtu formulí v něm přepsaných nemůžeme určitý počet jich udati, jelikož — jak již dříve dotčeno — ku konci rukopisu několik listů schází. Které formule by scházely, těžko určiti, zdá se však dle ostatního uspořádání, že scházejí kusy od čís. LII. našeho vydání počínaje. Z počátku (čís. 1—29) zachován jest pořádek týž jako v rukopise *Kap.* a *Lu*; potom však nastává zcela jiné seřadění, které zřejmé jest z připojeného Přehledu (tabulky). Že však základem jeho byl rukopis podobný *Lu*, to dokazuje mimo uvedené i značný počet formulí, které — jak jsme dříve ukázali — teprve později do formuláře našeho (rukopisy *Lu* a *Vid.*) přijaty byly, totiž našeho vydání čísla CCLV—CCCV (s některými mezerami).

Ze skupiny *Ub, Ha, Hb, Vrat.* a *Quedl.* jsou rukopisy *Ha* a *Hb* skoro totožny; *Ub* ovšem poněkud více se různí, z největší části však předce podobá se *Ha* i *Hb.* Rukopisy *Vrat.* a *Quedl.* srovnávají se skoro úplně s *Hb.*

Ve všech těchto rukopisech jakož i v *Zhoř.* nenalézáme žádného rozmnožení formulí vzhledem k rukopisům *Lu* a *Vid.*, kteréž by zajisté bylo nastalo, kdyby kancléř sám neb z jeho vůle některý písař jeho redakci tuto byl vykonal. Následkem toho nedá se také určiti doba, kdy asi redakce tato

[1]) Vid. se skoro úplně shoduje.

povstala; předce však můžeme za to míti, že povstala dříve než redakce následující (poslední), tedy asi v letech 1371—1378. [1])

Redakce poslední liší se jak uspořádáním tak počtem formulí ode všech redakcí již uvedených a zachovala se nám v rukopisech *Lm* a *Cel.* V rukopise *Lm* rozděleny jsou formule v knihy; písař rukopisu *Cel.*, který — jak se zdá — přepisoval z rukopisu *Lm*, vynechal rozdělení v knihy, jinak ale zachoval pořádek formulí úplně. Mimo formule, které v ostatních rukopisech formuláře našeho nacházíme, přidáno jest v redakci této mnoho listů kancléřových z let 1374—1378. Že pořadatel této redakce užíval vedle formuláře již hotového, totiž některé starší redakce jeho, též skutečných listin pro přepisy své, dá se souditi jmenovitě z toho, že některá v starších redakcích vynechaná jména doplňuje, jakož i že podává opět některé nové formule (čísla vydání našeho CCCLV—CCCLXII.), tak na př. listy týkající se úmrtí císaře Karla IV., list biskupa Jana proboštovi Kamerickému, nástupci jeho v řízení kanceláře královské, listinu krále Václava, kterou se osvobozuje dům biskupa Olomouckého v Praze ode všech berní a j. Listy tyto jakož i připojený veliký počet (200) listů biskupa Olomouckého, z velké části privatních a důvěrných, nemohl nikdo jiný než sám biskup poskytnouti k přepsání do formuláře. Jelikož pak listy ty — pokud doba jich sepsání určiti se dá — nesáhají dále než do r. 1378, jest pravděpodobno, že nové sestavení formuláře našeho stalo se původem a se svolením biskupa Jana brzy po tom, tedy asi v letech 1379—1380. [2])

---

[1]) Lulvès ve spise uvedeném str. 38—44 dokazuje, že první redakce zachovala se nám v rukopise *Zhoř.* a sice tvořily prý původní základ formuláře našeho listy kancléřovy čís. 1—23, ukončené listem jeho k císaři se slovy »aliquando reputatus etc.« a následující na to »Superscriptiones«, které prý tvoří přirozené zakončení formuláře a dodává (str. 40): »Wahrscheinlich wollte er Abschriften dieser gesammelten 24 Concepte als eine Reminiscenz an seine grossartige Vergangenheit für sich, für seine Verwandten als ein Zeugniss der hohen Beziehungen, die er einst gepflogen, aufbewahren!« — Toť by byl smutný pomník veliké minulosti, těchto 24 listů! Vysvětluji věc jednoduše tím, že písař rukopisu *Zhoř.* pojal superskripce tak jako jinou formuli v přepis svůj — podobně jako jiný písař ze superskripce, která patřila k listu předcházejícímu, učinil počátek formule nové a dle toho i regest utvořil. Ostatně vzaty byly superskripce ty z listů, které tvořily předlohy pro formule naše, a tedy z největší části z listů císařových a nemohou tedy od celého formuláře býti odděleny k několika málo listům kancléřovým. — Jiný důvod, který Lulvès uvádí, jest poměrně menší počet formulí rukopisu *Zhoř.* (čítá jich 214); k tomu odpovídám, že to není žádným důvodem, jelikož rukopis *Zhoř.* jest necelý, jakž sám Lulvès přiznává na str. 44.

[2]) Lulvès, který původní sestavení formuláře našeho klade v dobu, kdy kancléř Jan císařský dvůr opustiti musil, tedy po r. 1374., musí směstnati své čtyři redakce v krátkou tu dobu od r. 1375—1380. Poslední redakce prý se již nemohl súčastniti, »denn sein Alter und die Beschäftigung mit anderen Angelegenheiten hinderten ihn daran«! (str. 105) a myslí, že redakce tato vykonána byla až po smrti jeho snad officialem olomouckým Sanderem. Při tom však zapomíná vyložiti, proč v redakci této nenalézáme žádných listů z doby po r. 1378, které Sander zajisté znal, neb přepsal je ve formulář, kterýž o něco málo později sestavil (Cancellaria officialis Sanderi). Srovn. mé vydání »Cancellaria Johannis Noviforensis« v Arch. f. öst. Gesch. sv. 68 str. 9.

Výsledek zkoumání našeho v příčině různých redakcí formuláře »Summa cancellariae« jest tedy tento:

1. První původní redakce, sestavená asi r. 1360, se nám nedochovala; poměrně nejstarší redakcí zdá se býti zlomek, zachovaný v rukopise *Uc*.

2. Druhá — po případě snad již třetí — redakce z doby c. 1365 zachovala se nám v rukopisech *Kap.*, *Ua* a *Rajhr.* (počet formulí c. 225).

3. Redakce tato rozmnožená před r. 1370 novými listy zachovala se v rukopisech *Lu* a *Vid.* (počet formulí c. 330). K těm také patří zlomky *Brn.* a *Kobl.*

Redakcí těchto súčastnil se kancléř Jan.

4. Nové uspořádání rozmnožené redakce (3.) stalo se bez účastenství kancléřova po r. 1370 ve dvou spůsobech; jedna z těchto redakcí zachovala se nám pouze v rukopisu *Zhoř.*, druhá pak v rukopisech *Ub, Ha, Hb, Vrat.* a *Quedl.* (počet formulí c. 300).

5. Poslední redakce s novým uspořádáním formulí a přibráním asi 200 listů biskupových spůsobena se svolením jeho asi 1379—1380 a zachovala se v rukopisech *Lm* a *Cel.*

V. Vydání naše.

Zbývá mi ještě zmíniti se o spůsobu a pořádku tohoto vydání formuláře našeho. Za základ položil jsem rukopis kapitolní jakožto nejstarší a nejsprávnější a přidržel se úplně pořádku, jak v něm formule jsou seřaděny (ovšem jen pokud sahá přepis původní). K těm připojil jsem potom nově přibrané formule dle pořádku rukopisu *Lu* a ku konci přidal pak ony listy, které mimo to ještě v různých rukopisech formuláře našeho se nalézají. [1])

Veškeré formule ty dají se rozděliti ve tři skupiny, a sice v listy kancleře Jana, listy císařovy a listy osob jiných. V rukopisech formuláře našeho a tedy i ve vydání našem nejsou listy ty odděleny, ač většina listů kancléřových postavena jest na počátku formuláře. Sestavil jsem skupiny ty a podávám tuto seznam jich a čísla vydání našeho s udáním, komu byly poslány, u listů císařových pak s kratičkým udáním obsahu.

a) Listy kancléře Jana:

Císaři XXV., LIII., LXX., papeži CCCLVI., králi Polskému CCXXV., arcibiskupu Magdeburskému II., XLVIII., arcibiskupu Pražskému III., VII., XXXVIII., LXXI., LXXIII., LXXV., markrabí Moravskému XLVII., LIV., LXXIV., kardinálům XIV., LXXVI., CCCXXII—CCCXXVII., CCCLXVI., falckrabince Rýnské XI., hraběti Burgundskému CCLX., knížeti (?) XXXIII., LXXVII., delfínovi fr. CCLXI., biskupovi Frisinskému X., XLI., XLIII., jinému

[1]) Některé z těchto listů nepatří — přísně vzato — do formuláře našeho; dal jsem je však tuto otisknouti, poněvadž by asi těžko se nalezla příležitost jiná, kde by se tak státi mohlo.

*

biskupu LII., LXIII., biskupu Augšpurskému CCLXX., patriarchovi LXXII., generálu řádu něm. LXIX., kancléři Sicilskému IV, Petrarkovi VIII., XXXV., XLIX., LX., LXI., LXII., proboštovi Mohučskému VI., XVIII.. XIX., ryt. Sagremourovi XXXVI., L., Pavlovi z Jenštejna, písaři komory král. XIII., LXVIII., proboštovi Litoměřickému XVII, Dětmarovi (z Meckebachu?) XXXI., Štěpánovi řeh. kanovníku v Roudnici LIX., protonotáři král. proboštovi Kamerickému CCCLIX., jeptiškám v Kirchheimu XII., Jindřichovi řeč. Thesaurovi protonotáři V., XXI., kazateli Norimberskému Rosovi I., měšťanům XXXII., LXV., LXVI., bratrovi XXXVII., sestře XLII., synovi p. Pavla (z Jenštejna?) CCL., nejmenovanému XXXIV., XXXIX., XLV., XLVI., LI., CCLXII., průvodní list CCCXLI., list německý týkající se markrabinky Tyrolské CCLI.

b) Listy a listiny císaře Karla IV.

Listy papeži CCXXVIII—CCXXXIX., CCLXXI., CCCVI—CCCXII., kardinálům XV., CCCXIII—CCCXXI., královně Uherské CCLXIV., CCLXXXII, delfínovi CCLXVI., knížeti (o Pisánských) LXXIX., králi Armenskému XL., Petrarkovi XVI., doktorovi v Padově LXVII., nejmenovanému LXXVIII, CCLXV., CCLXVII., (kapitole Pražské?) v příčině sv. ostatků LVII., LVIII., nejmenovanému v příčině osvobození probošta Vyšehradského CCCXXXIV. —

Formule diplomů darování, nařízení a sice nobilitace a podobné milosti: comes fatuum XX., figellator rex histrionum LXIV., dux XXVI., XXVIII., baro XXVII., arma XXIX., XXX., miles LXXX., familiaris et consiliarius LXXXI., LXXXVI., LXXXVII., LXXXVIII., LXXXIX., XCIX., comes palatinus LXXXIV., LXXXV., tabelliones LXXXII., LXXXIII., civis C; správa království svěřena XCI., XCII., XCIII., právo presentační XCIV., trestání zločinců a lupičů XCV., CCIII., CCX, CCXVII—CCXIX., konservator kostela XCVI., správcové kláštera XCVII., přijetí v ochranu XCVIII., listy v příčině hrabství Burgundského CI., CII., (CCLX.), zapisuje peníze CIII., CIV.. CV., CVI., CVII., CXVII., odpouští berně CVIII., CIX, osvobozuje klášter od povinnosti pohostinství CX., CXI., hotovost proti loupežným hordám ohrožujícím papeže CXIII., CXIV., CCCLV., CCCLVI., výprava arcibiskupa Arnošta do Litvy CXV., ustanovuje registratora CXVI., plnomocníka CXVIII., legitimace a habilitace osob CXIX., CXX—CXXV., CCXXIV., primariae preces CXXVI—CXXXI., presentace (též přijetí do kláštera), konfirmace duchovních beneficií ꝛc. CXXXII—CXL., CCXXVI., CCCLVII., CCCLXI., potvrzení privilegií CXLI—CXLVI., CXLVIII—CL., (mansionářů CXLVII.), přivtělení (incorporat. ecclesiam) CLI., (opidum regno) CLII., uděluje feuda CLIII—CLVIII., CCIV., CCCXXXVIII., zrušuje přijetí feuda CXII., uděluje odúmrtí (devolutiones) CLIX—CLXII., CLXIV., CCXII., milosti duchovním (špitálu) CLXIII., kanovníkům CLXV., klášterům CLXVI., CLXIX., CLXX., povoluje trh CLXVII., CLXVIII., daruje věž CLXXI., nařizuje vystavění městské zdi CLXXII., povoluje honitbu CLXXIII., CLXXIV., restituce proskribovaných CLXXV., CLXXVI., CCXX, nařízení v příčině zachování pokoje, konání soudu a spravedlnosti CLXXVII—CXCV., CXCIX—CCII., CCXIII.. CCLIV., CCCXXXI.,

osvobozuje od klatby CXCVI—CXCVIII., potvrzuje věno CCV., listy týkající se vysokého učení CCVI—CCVIII., přijímá na milost CCIX., znovu nařizuje nedílnost bratří CCXI., arengy k listům konfirmačním CCXIV., CCXV., osvobozuje od mýt CCXVI., zbavuje úřadu popravce CCXXI., listy týkající se vladaře Milánského Bernaba CCXXII., CCXXIII., CCXXVII., CCLIX., CCLXVII., CCXCV., listy v příčině úmrtí prvorozeného syna CCXLI—CCXLIV., CCLXXV., CCLXXVI., milosti židům CCXLV—CCXLVII., CCLII., malomocným (leprosis), CCXLVIII., CCCXXIX., CCCXXX., listy pověřovací a průvodní (credentiae, conductus) XC., CCXLIX., CCLV—CCLVIII., CCCXXXVI., dluhy a dlužníci CCLIII., CCCLII., listy týkající se narození syna CCLXIX. (CCLXX.), CCLXXI—CCLXXIV., CCCXXXVII., pozvání ku sněmu říšsk. CCLXXVII., CCLXXVIII., vyzvání k válečnému tažení proti Wirtemberským CCLXXIX., CCLXXX., CCLXXXIII., k cestě do Říma CCLXXXI., odporučení do Italie CCLXXXIV., CCLXXXV., omluvy CCLXXXVI, CCLXXXVII., námluvy dcery knížecí jinému CCLXXXVIII., kvitance CCLXXXIX—CCXCII., přímluvy za mnichy CCXCVI—CCXCVIII., péče o chudé CCXCIX., jiné listy přímluvné CCCI., CCCII., listy v záležitostech klášterů CCCIII—CCCV., milost a odpuštění městům CCCXXXII., CCCXXXIII., CCCXXXV., privilegium na rychtu CCCXXXIX., důchody z rychty CCCXL., díky a omluvy CCCXLII—CCCXLIV., opatrování lesa CCCXLV.

c) Listy jiných osob:

Prvorozený syn (Primogenitus) císaři XXII., LV., LVI., papež císaři XXIII., XXIV., CCCLV., král Jan papeži CCCXXVIII, různé osoby nejmenované: (jeptiška) XLIV., (převor) CCC., (dlužní úpisy) CCXCIII, CCXCIV., jiné listy CCCXLIII., CCCXLVI—CCCLI., CCCLIII., CCCLIV., (o smrti císařově) CCCLIX., CCCLX — na konci listy pozdější z přepisu Brněnského.

Mezi listy tuto poznamenanými jsou ovšem mnohé beze vší důležitosti historické, některé pouhé formy neb arengy (počátky č. úvody); poněvadž ale při nynějším stavu zkoumání o formách kancelářských mnohdy i věc na pohled nepatrná důležitosti nabývá, uveřejňujeme je všechny. Mnohé listy jsou však dosti důležité i zajímavé; z těch chceme aspoň některé zvláště uvésti.

Listy kancléřovy týkající se markrabinky Markéty Tyrolské čís. vydání našeho 3, 49, 251; o nečistotě v městě Normberce za deště panující 7; listy, kterými se zve Petrarka k návštěvě dvoru cís. v Praze, i jiné dopisy témuž 8, 16, 35, 48, 60, 61, 62; list císaře Karla markrabí Moravskému Janovi při úmrtí manželky téhož 9; jmenování hraběte bláznů (comes fatuum) 21, krále kejklířů (rex histrionum) 64; list Jindřichovi Thesaurovi, písaři král., aby nejel do Uher 21; výčitky císaři, že od uplacených rádců dal se pohnouti ku přízni oproti Florentinským 23; listy o loupežných hordách v jižní Francii 24, 113, 114, 355, 356; povýšení hrabství Luxemburského na vévodství 26; povýšení rytíře do stavu panského a jiná podobná povýšení i přijetí mezi dvořanstvo král. 30, 80, 81, 84—89, 99, 106; přímluva kancléře k arcibiskupu Pražskému

za lektora řádu sv. Augustina, aby přijat byl za světícího biskupa 38; list soustrastný císaře Karla králi Armenskému 40; list kancléřův o proneveře vévody Rakouského 46, o písaři knihy pontifikalní 47, o malíři a obraze 53, 66, o anglických filosofech Okkamu a Burley-ovi 63; prosba kancléřova k císaři o biskupství Olomoucké 70; překlad německých veršů Frauenloba do latiny 71, výklad jiných veršů latinských 73; o šťastném pořízení císaře v Italii 74; o Pisanských a podrobení jich císaři 79; listy císařovy o jmenování veřejných písařů (tabelliones) 82—85; ustanovení vladaře 91—93; opatrování veřejné bezpečnosti 95, 213; milosti kostelům, klášterům (obmezení pohostinství v nich) 96, 97, 109—111; listy o hrabství Burgundském a o nárocích na hrabství to 101, 102; list císařův, jímž Ojíře z Landštejna, kterýž přijetím léna od Čeňka z Lipé v mládí svém stav svůj ponížil, rehabilituje 112: ustanovení registratora listů českých při kanceláři král. 116; plat týdenní zpovědníku císařovny z urbury Kutnohorské 117; habilitace lazebníka, aby byl připuštěn ku konšelství a jiným hodnostem 119; o nastolení (investituře) probošta Vyšehradského 137, 138; privilegium mansionářům kostela Pražského 147; potvrzení privilegií města Pisy 148, 149; přivtělení města dříve zastaveného ku koruně České 152; císař přijal statek biskupský od biskupa v léno 154; povolení kanovníkům Pražským, aby mohli koupiti sobě důchody roční až do sumy 100 kop 165; povýšení vesnice za město trhové 166, 167, 169, 170; listy o honitbě a ochraně lesů 173, 174, 186, 345; o vyjmutí ze soudu zemského, odročení soudu a pod. 179—185; privilegium gener. učení v Sieně 206; listy týkající se učení Pražského 207, 208; trestání zločinců, kteří kanovníky na cestě jich do Říma na silnici veřejné přepadli a zloupili 210; povolení, aby bratří, dříve oddělení, opět v nedílnosti žíti mohli 211; pokárání úředníka, jenž nedbal o pořádek a veřejnou bezpečnost v kraji správě jeho svěřeném 213; rehabilitace syna Rudolfa z Warthy, jenž súčastnil se zavraždění krále Albrechta 220; zbavení úřadu »camerariatus et poprawczonatus« pro násilí spáchané 221; vyhlášení achtu říšského proti Bernabovi Milánskému 222, 223; přímluva císařova k papeži, aby na uprázdněné biskupství v Pasově dosazen byl Petr z Rožmberka, probošt Všech Svatých v Praze 231; přímluvné listy za ty, kdož v cizích zemích za příčinou vzdělání svého chtějí meškati 284, 285; revers Bernaba Milánského, kterým se zavazuje císaři buď k jistému ročnímu poplatku, neb k postavení určitého počtu zbrojenců 295; list císařův papeži, aby řád poustevníků sv. Augustina měl v Čechách svého zvláštního provinciála 307; kancléř odporučuje kardinálovi Purkarta, purkrabí Magdeburského a probošta Vyšehradského, jenž vstoupiti chce ve stav kněžský 323; list papeži, aby nevěřil pomluvám týkajícím se císaře Karla 327; žádost krále Jana k papeži za potvrzení volby syna jeho Karla na království Římské 328; list císařův v příčině osvobození Purkarta, purkrabí Magdeburského a probošta Vyšehradského, jenž na cestě ode dvora papežského byl přepaden a v zajetí do dalekých krajin odveden 334; privilegium města Police 335; průvodní list děkanovi Vratislavskému na cestu do Říma 336; darování města s příslušenstvím Rupertovi, purkrabí Hradeckému 338; privilegium na rychtu (inserována listina krále Václava z r. 1292) 339; darování Rudlinovi, rychtáři

v Mýtě Vys., příbuznému kancléřovu 340; průvodní list pro kata (tortor), jenž pokání činiti a do Říma putovati chce 341; list studenta Pražského studentovi Pařížskému za zprávu o způsobu života a učení Pařížského 351; list lektora práv do Prahy povolaného, jenž ztýrán a zraněn žádá císaře, aby se zpět vrátiti mohl 353; oznámení disputace doktora práv Uberta de Lampamiano 354; dům biskupa Olomouckého v Praze osvobozen od berní a jiných povinností 358; listy o úmrtí císaře Karla IV. 359, 360; potvrzení volby krále Václava na království Římské papežem 363, 364; list kardinálů císaři o zvolení papeže Urbana VI. 365.

Co se týče upravení textu ve vydání našem, podotýkám, že jsem za základ položil text rukopisu kapitolního, jelikož jest ze všech poměrně nejsprávnější. Při srovnávání textu tohoto s jinými rukopisy nalezl jsem jak v *Kap.* tak — v míře ovšem daleko větší — v ostatních rukopisech mnoho chyb a vad, předce však porovnáváním různých rukopisů mohl jsem upraviti text aspoň přibližně tak, jak asi v původní listině zněl. Nechci tím ovšem tvrditi, že by se mi bylo podařilo, ve všech listech text správný sestrojiti; jmenovitě bylo to obtížno — někdy nemožno — v listech kancléřových, plných frasí a hledaných forem řečnických, i ovšem také v listech, které pouze v jediném přepise se zachovaly. Některé rukopisy — jmenovitě skupina uvedená mezi redakcemi pod čís. 4. — jsou plny chyb povstalých ze špatného čtení i nedbalostí písařů; příklady některé uvedl jsem nahoře při popisování rukopisů. Kdybych byl chtěl chyby ty jakožto varianty textu vesměs uváděti, byla by vzrostla kniha tato velice a to beze všeho prospěchu, ba spíše ku škodě vydání samého. Obmezil jsem tedy tyto varianty na míru nejmenší a uvádím je jen v tom případě, kde jsem nemohl rozhodnouti, kterým písařem se vlastně chyba stala. Při formulích, které se v rukopise *Kap.* nenalézají (od čís. CCLI. počínaje), udán jest rukopis, dle něhož text upraven, v poznámkách pod čárou.

Co se pravopisu týče, držel jsem se zásad v jiných vydáních textu latinského ze 14. věku nyní všeobecně obvyklých.

Nechtěje při každé jednotlivé formuli uváděti místo (číslo), které v tom neb onom rukopise zaujímá, poněvadž bych musil jména rukopisů vždy nově opakovati, sestavil jsem ve způsobě tabulky připojený tuto Přehled všech formulí a pořádek jich v rukopisech důležitějších, tak že vedle běžného čísla vydání našeho (označeného římskou číslicí) udána jsou čísla (označená arabskými číslicemi), kterými dotyčné formule v rukopisech různých redakcí nahoře uvedených číslovány jsou. Tabulkou touto podává se zároveň obraz, jak asi formulář náš během doby byl rozmnožován, [1]) a viděti z ní na první pohled, které rukopisy stojí sobě uspořádáním formulí blíže a které se nejvíce různí. Z jednotlivých redakcí uvádím ovšem jen ty rukopisy, které se značněji od sebe liší, tak na př. ze skupiny *Kap.*, *Ua* a *Rajhr.* pouze dvě první, jelikož *Ua* a *Rajhr.* jsou stejny, ze skupiny *Ub*, *Ha*, *Hb*, *Vrat.* a *Quedl.* pouze *Ub*

---

[1]) Listy kancléřovy, které nově pojaty byly do poslední redakce, pomíjím, jelikož v jiných rukopisech formuláře našeho se nenacházejí.

a *Hb* (z rukopisu *Ha* uvádím jen ta čísla, která v *Hb* nejsou přepsána), z redakce poslední pouze *Lm*. Dle tabulky té může sobě každý ten který rukopis, totiž pořádek formulí v něm obsažených, skoro úplně sestrojiti.

Ku konci podotýkám, že práce s vydáním tímto spojená byla obtížná, namnoze nevděčná, neboť některý z rukopisů prohlédnutých neposkytnul mi ani nejmenšího užitku pro vydání samo, — avšak musila býti jednou vykonána. Zároveň pak vzdávám vřelý dík ředitelstvím a správám oněch knihoven a archivů, odkudž mně rukopisy ty ochotně zapůjčeny a do Prahy zaslány byly, jmenovitě pak veledůst. p. prelátovi Dru. Kl. Borovému za zapůjčení a ponechání rukopisu *Kap*. ku kolacionování po celé trvání práce této

V PRAZE, v lednu 1895.

F. T.

Přehled a pořádek formulí v různých redakcích formuláře
»SUMMA CANCELLARIAE.«

Číslo našeho vydání	Uc.	Kap.	Ua.	Lu.	Víd.	Zhoř.	Ub.	Hb.	Ha.*)	Lm.
I.	1	1	(1)	1	—	1	79	79		I. 1
II.	2	2	1	2	—	2	42	43		—
III.	3	3	2	3	—	3	43	42		II 41
IV.	4	4	3	4	—	4	94	94		I. 2
V.	5	5a	4	5	—	5	64	64		I. 3
VI.	6	5b	5	6	—	6	61	61		—
VII.	7	6	6	7	—	7	44	44		I. 4
VIII.	8	7	7	8	—	8	77	75		I 5
IX.	—	8	—	255	233	9	103	105		III. 38
X.	9a	9	8	(8)	—	10	51	51		II. 44
XI.	9b	10	9	9	1	11	—	—		—
XII.	—	11	10	10	2	12	82	82		I. 6
XIII.	10	12	11	11	3	13a	137	137		IV. 40
XIV.	11	13	12	12	4	13b	—	—		I. 7
XV.	12	14	13	13	5	14	24	23		I. 8
XVI.	13	15	14	14	6	15	65	65		I. 9
XVII.	14	16	15	15	7	16	63	63		I. 10
XVIII.	15	17	16a	16	8	17	60	60		—
XIX.	16	18	16b	17	9	18	62	62		—
XX.	—	19	70	72	60	19	—	224		III. 57
XXI.	17	20	17	18	10	20	71	69		—
XXII.	18	21	18	19	—	21	84	84		I. 11
XXIII.	19	22	19	20	12	22	90	90		I. 12
XXIV.	20	23a	20	21	11	23a	83	83		I. 13
XXV.	21	23b	21	22	13	23b	89	89		II. 51
XXVI.	—	24	71	73	61	25	—	219		III. 21
XXVII.	—	25	72a	74	62	26	—	221		—
XXVIII.	—	26	72b	75	63	27	—	220		IV. 18
XXIX.	—	27	73	76	64	28	—	209		III. 19
XXX.	—	28	74	77	65	29		211		III. 58
XXXI.	22	29	22	23	14	163	81	81		I. 37
XXXII.	23	30	23	24	15	193	151	151		I. 14, 38
XXXIII.	24	31	24	25	16	194	102	102		—
XXXIV.	25	32	25	26	17	195	—	—		I. 39
XXXV.	26	33	26	27	18	196	66	66		I. 15
XXXVI.	27	34	27	28	19	197	134	134		—
XXXVII.	28	35	28	29	20	198	155	159		I. 16
XXXVIII.	29	36	29	30	21	199	45	45		I. 40

*) Shoduje se až na nepatrné výminky, které později uvádíme, s rukop. *Hb.*

Číslo našeho vydání	Uc.	Kap.	Ua.	Lu.	Víd.	Zhoř.	Ub.	Hb.	Ha.	Lm.
XXXIX.	30	37	30	31	22	200	—	—		—
XL.	31	38	31	32	23	202	92	92		I. 17
XLI.	32	39	32	33	24	203	52	52		II. 45
XLII.	33	40	33	34	25	204	154	154		I. 41
XLIII.	34	41	34	35	26	205	53	53		I. 18
XLIV.	—	42	35	36	27	206	56	56		—
XLV.	35	43	36	37	28	207	—	—		—
XLVI.	36	44	37	38	29	208	—	—		I. 19
XLVII.	—	45	38	39	30	209	105	105		II. 47
XLVIII.	—	46	39	40	31	210	41	41		I. 42
XLIX.	37	47	40	—	32	211	67	67		I. 20
L.	38	48	41	41	33	212	135	135		I. 21
LI.	—	49	42	42	34	213	136	136		IV. 41
LII.	—	50	43	43	35	—	54	54		I. 22
LIII.	—	51	44	44	36	—	88	88		II. 50
LIV.	—	52	45	45	37	—	95	95		—
LV.	—	53	46	46	38	—	85	85		—
LVI.	—	54	47	47	39	—	86	86		—
LVII.	39	55	48	48	40	—	—	—		I. 23
LVIII.	—	56	49	49	41	—	—	—		I. 24
LIX.	—	57	50	50	42	—	68	68		I. 25
LX.	40	58	51	51	43	—	78	78		I. 26
LXI.	41	59	52	52	44	—	69	—		I. 27
LXII.	42	60	53	53	45	—	70	—		I. 28
LXIII.	—	61	54	54	46	—	47	47		I. 29
LXIV.	—	62	55	55	47	—	—	225		I. 30
LXV.	—	63	56	56	48	—	152	152		I. 36
LXVI.	—	64	57	57	49	—	80	80		—
LXVII.	—	65	58	58	—	—	74	74		—
LXVIII.	—	66	59	59	—	—	138	138		—
LXIX.	43	67	60	60	—	—	116	116		I. 32
LXX.	44	68	61	61	—	—	87	87		I. 33
LXXI.	—	69	62	63	51	—	—	—		—
LXXII	—	70	63	64	52	—	40	40		I. 34
LXXIII	—	71	64a	65	53	—	46	46		—
LXXIV.	—	72	64b	66	54	—	106	106		I. 35
LXXV.	—	73	65	67	55	—	48	48		II. 42
LXXVI.	—	74	66	68	56	—	34	34		—
LXXVII.	—	75	67	69	57	—	117	117		IV. 73
LXXVIII.	—	76	68	70	58	—	—	—		—
LXXIX.	—	77	69	71	59	—	109	109		III. 40
LXXX.	—	79[1]	75	78	66	30	—	—		—
LXXXI.	—	80	76	79	67	—	—	210		III. 20
LXXXII.	—	81	77	80	68	43	—	212		III. 55
LXXXIII.	—	82	78, 79	81	69	44	—	214		—
LXXXIV.	—	83	80	82	70	110	—	222		IV. 17

[1] *Kap.* 78 = *Kap.* 26 (XXVIII).

Číslo našeho vydání	Uc.	Kap.	Ua.	Lu.	Víd.	Zhoř.	Ub.	Hb.	Ha.	Lm.
LXXXV.	—	84	81	83	71	—	—	223		III. 16
LXXXVI	—	85	82	84	72	45	208	281		III. 4
LXXXVII.	—	86	83	85	73	46	209	282		III. 1
LXXXVIII.	—	87	84	86	74	47	210	283		III 3
LXXXIX.	—	88	85	87	75	48	211	284		III. 2
XC.	45	89	86	88	76	59	201	275		—
XCI.	—	90	87	89	77	60	202	276		IV. 82
XCII.	—	91	88	90	78	61	203	277		III. 53
XCIII.	—	92	89	91	79	62	—	215		IV. 78
XCIV.	—	93	90	92	80	63	—	216		—
XCV.	—	94	91	93	81	64	—	—		—
XCVI.	—	95	92	94	82a	65	184	184		—
XCVII.	—	96	93	95	82b	66	185	185		—
XCVIII.	—	97	94	96	83	111	212	285		—
XCIX.	—	98	95	97	84	114	—	286		IV. 2, 9
C.	—	99	96	98	85	118	—	226		IV. 12
CI.	—	100	97	99	86	119	186	186		IV. 28
CII.	—	101	98	100	87	120	—	293		—
CIII.	—	102	99	101	88	164	187	187		—
CIV	—	103	100	102	89	165	189	189		—
CV.	—	104	102	103	90	166	190	191		—
CVI.	—	105	103	104	91	167	191	190		IV. 25
CVII.	—	106	104	105	92	168	192	192		IV. 26
CVIII.	46	107	105	106	93	169	—	247		IV. 6
CIX.	—	108	106	107	94	170	—	260		IV. 4
CX.	—	109	107	108	95	171	—	261		—
CXI.	—	110	108	109	96	—	—	262		—
CXII.	—	111	109	110	97	185	—	233		—
CXIII.	—	112	110	111	98	214	108	108		IV. 83
CXIV.	—	113	111	112	99	—	107	107		II. 3
CXV.	—	114	112	113	100	—	158	158		III. 45
CXVI.	—	115	113	114	101	—	193	—	195	IV. 22
CXVII.	—	116	114	115	102	—	—	—	196	III. 51
CXVIII.	—	117	115	116	103	—	204	278		—
CXIX.	—	118	116	117	104	—	—	239		—
CXX.	—	119	117	118	105	39	—	254		III. 17
CXXI.	—	120	118	119	106	40	—	255		III. 18
CXXII.	—	121	119	120	107	41	—	256		—
CXXIII.	—	122	120	121	108	42	—	257		—
CXXIV.	—	123	121	122	109	112	—	213		IV. 20
CXXV.	—	124	122a	123	110	113	—	258		IV. 5
CXXVI.	—	125	122b	124	111	49	194	268		III. 5
CXXVII.	—	126	123	125	112	50	200	274		—
CXXVIII.	—	127	124	126	113	—	—	—		—
CXXIX.	—	128	125	127	114	51	195	269		III. 7
CXXX.	—	129	126	128	115	52	199	273		—
CXXXI.	—	130	127	129	116	53	196	270		III. 6
CXXXII.	—	131	128	130	117	54	197	271		III. 8a

Číslo našeho vydání	Uc.	Kap.	Ua.	Lu.	Víd.	Zhoř.	Ub.	Hb.	Ha.	Lm.
CXXXIII.	—	132	129	131	118	55	198	272		III. 8b
CXXXIV.	—	133	130	132	119	56	—	265		III. 9
CXXXV.	—	134	131	133	120	57	—	266		III. 10
CXXXVI.	—	135	132	134	121	58	100	100, 267		III. 11
CXXXVII.	—	136	133	135	122	144	131	131		III. 12
CXXXVIII.	—	137	134	136	123	145	72	70		—
CXXXIX.	—	138	135	137	124	146	—	—		—
CXL.	—	139	136	138	125	147	—	—		—
CXLI.	—	140	137	139	126	31	—	—		—
CXLII.	—	141	138	140	127	32	—	—		—
CXLIII.	—	142	139	141	128	33	—	—		—
CXLIV.	—	143	140	142	129	34	175	175		III. 23, IV. 30
CXLV.	—	144	141	143	130	35a	176	176		III. 23b
CXLVI.	—	145	142	144	131	35b	177	177		III. 23d
CXLVII.	—	146	—	—	—	—	—	—		—
CXLVIII.	—	147	143	145	132	—	178	178		III. 23c
CXLIX.	—	148	144	146	133	36	—	—		—
CL.	—	149	145	147	134	37	—	229		IV. 14
CLI.	—	150	146	148	135	38	—	240		—
CLII.	—	151	147	149	136	—	—	241		—
CLIII.	—	152	148	150	137	67	—	199		III. 59
CLIV.	—	153	149	151	138	68	—	232		—
CLV.	—	154	150	152	139	69	—	228		IV. 13
CLVI.	—	155	151	153	140	70	—	230		IV. 15
CLVII.	—	156	152	154	141	71	—	200		IV. 23
CLVIII.	—	157	153	155	142	72	—	231		—
CLIX.	—	158	154	156	143	73	—	201		III. 26
CLX.	—	159	155	157	144	74	—	202		III. 27
CLXI.	—	160	156	158	145	75	—	205		III. 29
CLXII.	—	161	157	159	146	76	—	207		—
CLXIII.	—	162	158	160	147	77	—	206		IV. 27
CLXIV.	—	163	159	161	148	78	—	204		IV. 21
CLXV.	—	164	160	162	149	79	—	245		III. 56
CLXVI.	—	165	161	163	150	80	—	242		—
CLXVII.	—	166	162	164	151	81	—	246		—
CLXVIII.	—	167	163	165	152	82	139	139		—
CLXIX.	—	168	164	166	153	83	—	243		—
CLXX.	—	169	165	167	153	84	—	244		—
CLXXI.	—	170	166	168	154	85	—	208		—
CLXXII.	—	171	167	169	155	86	150	150		—
CLXXIII.	—	172	168	170	156	87	—	248		IV. 81
CLXXIV.	—	173	169	171	157	88	—	—		IV. 80
CLXXV.	—	174	170	172	158	89	—	291		IV. 1
CLXXVI.	—	175	171	173	159	90	—	263		—
CLXXVII.	—	176	172	174	160	91	148	148		IV. 46
CLXXVIII.	—	177	173	175	161	92	147	147		IV. 45
CLXXIX.	—	178	174	176	162	93	—	217		—
CLXXX.	—	179	175	177	163	94	141	141		—

Číslo našeho vydání	Uc.	Kap.	Ua.	Lu.	Víd.	Zhoř.	Ub.	Hb.	Ha.	Lm.
CLXXXI.	—	180	176	178	164	95	142	142		—
CLXXXII.	—	181	177	179	165	96	143	143		IV. 39
CLXXXIII.	—	182	178	180	166	97	123	123		—
CLXXXIV.	—	183	179	181	167	98	132	132		III. 43, IV. 49
CLXXXV.	—	184	180	182	168	99	140	140		—
CLXXXVI.	—	185	181	183	169	100	144	144		—
CLXXXVII.	—	186	182	184	170	101	—	—		—
CLXXXVIII.	—	187	183	185	171	102	133	133		IV. 70
CLXXXIX.	—	188	184	186	172	103	—	—		—
CXC.	—	189	185	187	173	104	124	124.		—
CXCI.	—	190	186	188	174a	105	145	145		IV. 38
CXCII.	—	191	187	189	174b	106	115	115		IV. 72
CXCIII.	—	192	188	191	175b	107	165	165		III. 49
CXCIV.	—	193	189	190	175a	108	—	—		—
CXCV.	—	194	190	192	176	109	146	146		IV. 37
CXCVI.	—	195	191	193	177	115	—	292		—
CXCVII.	—	196	192	194	178	116	171	—	171	IV. 32
CXCVIII.	—	197	193	195	179	117	172	—	172	IV. 33, 34
CXCIX.	—	198	194	196	180a	148	166	166		—
CC.	—	199	195	197	180b	152	—	294		—
CCI.	—	200	196	198	181	153	—	295		—
CCII.	—	201	197	199	182	154	125	125		III. 42
CCIII.	—	202	198	200	183	155	—	—		—
CCIV.	—	203	199	201	184	172	—	234		IV. 16
CCV.	—	204	200	202	185	173	—	253		—
CCVI.	—	205	201	203	186	177	—	264		IV. 3
CCVII.	—	206	202	204	187	178	76	76		III. 34
CCVIII.	—	207	203	205	188	179	75	75		III. 33
CCIX.	—	208	204	207	(189)	—	—	—		—
CCX.	—	209	205	210	192	—	113	113		—
CCXI.	—	210	206	208	190	—	—	252		—
CCXII.	—	211	207	209	191	—	—	203		III. 28
CCXIII.	—	212	208	211	193a	—	126	126		—
CCXIV.	—	213	209-216	212	193b	—	179	179		III. 22
CCXV.	—	214	217	213	—	—	—	—		—
CCXVI.	—	215	218	214	194	—	—	218		IV. 44
CCXVII.	—	216	219	215	195	149	114	114		—
CCXVIII.	—	217	220	216	196	150	127	127		—
CCXIX.	—	218	221	217	197	151	118	118		—
CCXX.	—	219	222	218	198	—	—	—		—
CCXXI.	—	220	223	219	199	—	—	—		—
CCXXII.	—	221	224	220	200	—	—	171		III. 25a
CCXXIII.	—	222	225	221	201	—	—	172		III. 25b
CCXXIV.	—	223	—	331	299	—	—	259		III. 18
CCXXV.	—	224	—	333	301	—	96	96		—
CCXXVI.	—	225	—	—	—	—	—	—		—
CCXXVII	—	226	—	235	213	—	122	122		III. 24
CCXXVIII.	—	227	—	290	262	—	1	1		II. 5

Číslo našeho vydání	Uc.	Kap.	Ua.	Lu.	Víd.	Zhoř.	Ub.	Hb.	Ha.	Lm.
CCXXIX.	—	228	—	291	263	—	2	2		II. 6
CCXXX.	—	229	—	292	264	—	3	3		II. 7
CCXXXI.	—	230	—	293	265	—	4	4		II. 8
CCXXXII.	—	231	—	294	266	—	5	5		II. 9
CCXXXIII.	—	232	—	296	268	—	7	7		II. 11
CCXXXIV.	—	233	—	297	269	—	8	8		II. 12
CCXXXV.	—	234	—	298	270	—	9	9		II. 13
CCXXXVI	—	235	—	299	271	—	21	21		II. 24
CCXXXVII.	—	236	—	300	272	—	10	10		II. 14
CCXXXVIII.	—	237	—	301	273	—	180	180		II. 26
CCXXXIX.	—	238	—	302	274	—	11	11		II. 15
CCXL.	—	(239)	—	—	—	24	—	—		— [1])
CCXLI.	—	(241)	—	252	239	—	—	195		IV. 24a
CCXLII.	—	(242)	—	258	242	—	—	196		IV. 24b
CCXLIII.	—	(243)	—	259	—	—	—	197		IV. 24c
CCXLIV.	—	(244)	—	253	231	—	—	198		IV. 24d
CCXLV.	—	(245)	—	222	203(?)	—	—	235		IV. 7
CCXLVI.	—	(246)	—	223	204(?)	—	—	236		IV. 11
CCXLVII.	—	(247)	—	224	—	—	—	237		—
CCXLVIII.	—	(248)	—	325	—	—	—	238		IV. 10
CCXLIX.	—	(249)	—	232 239	211 217	125, 126 130, 131	181 182	181		III. 15b
CCL	—	(250)	—	—	—	—	153	151		II. 49
CCLI.	—	—	—	62	50	—	—	—		—
CCLII.	—	—	—	225	—	—	—	287		—
CCLIII.	—	—	—	226	205	—	—	—	256	IV. 79
CCLIV.	—	—	—	227	206	—	—	—		—
CCLV.	—	—	—	228	207	121	173	173		III. 14(13)
CCLVI.	—	—	—	229	208	122	174	174		IV. 31
CCLVII.	—	—	—	230	209	123	50	50		—
CCLVIII.	—	—	—	231	210	124	110	110		—
CCLIX.	—	—	—	234	212	127	121	121		III. 41
CCLX.	—	—	—	236	214	128	119	119		IV. 71
CCLXI.	—	—	—	237	215	129	—	—		—
CCLXII.	—	—	—	238	216	130	—	—	185	III. 15d
CCLXIII.	—	—	—	240	—	132	—	—	186	—
CCLXIV.	—	—	—	241	218	133	97	97		III. 35
CCLXV.	—	—	—	242	220	134	—	—	155	III. 46
CCLXVI	—	—	—	243	221	135	101	101		III 37
CCLXVII.	—	—	—	244	222	136	—	—		—
CCLXVIII.	—	—	—	245	223	137	157	157		IV. 36
CCLXIX.	—	—	—	246	224	138	104	104		IV. 75
CCLXX.	—	—	—	247	225	139	55	55		II. 46
CCLXXI.	—	—	—	248	226	140	19	19		II. 22
CCLXXII.	—	—	—	249	227	141	128	128		III. 44
CCLXXIII.	—	—	—	250	228	142	18	18		II. 21

[1]) V Cel. z počátku.

Číslo našeho vydání	Uc.	Kap.	Ua.	Lu.	Víd.	Zhoř.	Ub.	Hb.	Ha.	Lm.
CCLXXIV.	—	—	—	251	229	143	162	162		III. 47
CCLXXV.	—	—	—	254	—	—	170	170		—
CCLXXVI.	—	—	—	257	—	—	169	169		—
CCLXXVII.	—	—	—	261	—	156	111	111		IV. 74
CCLXXVIII.	—	—	—	262	235	157	156	156		—
CCLXXIX.	—	—	—	263	236	158	161	161		IV. 35
CCLXXX.	—	—	—	264	237	159	160	160		—
CCLXXXI.	—	—	—	265	238	160	49	49		II. 43
CCLXXXII.	—	—	—	266	239	161	98	—		III. 36
CCLXXXIII.	—	—	—	267	240	162	164	164		III. 48
CCLXXXIV.	—	—	—	268	241	180	129	129		—
CCLXXXV.	—	—	—	269	242	181	130	130		IV. 48
CCLXXXVI.	—	—	—	270	243	182	105	105		III. 39
CCLXXXVII.	—	—	—	271	244	183	163	163		—
CCLXXXVIII.	—	—	—	272	245	184	99	99		IV. 76
CCLXXXIX.	—	—	—	273	—	—	—	—		—
CCXC.	—	—	—	274	246	—	206	280		IV. 8
CCXCI.	—	—	—	275	247	—	207	—	285	—
CCXCII.	—	—	—	276	248	—	205	279		—
CCXCIII.	—	—	—	277	249	—	—	288	293	IV. 43
CCXCIV.	—	—	—	278	250	201	—	289	294	—
CCXCV.	—	—	—	279	251	—	—	290	295	IV. 42
CCXCVI.	—	—	—	280	252	174	57	57		—
CCXCVII.	—	—	—	281	253	175	58	58		—
CCXCVIII.	—	—	—	282	254	176	59	59		—
CCXCIX.	—	—	—	283	255	186	168	168		—
CCC.	—	—	—	284	256	187	91	91		—
CCCI.	—	—	—	285	257	188	93	93		IV. 77
CCCII.	—	—	—	286	258	189	73	73		III. 32
CCCIII.	—	—	—	287	259	190	167	167		—
CCCIV.	—	—	—	288	260	191	146b	146		—
CCCV.	—	—	—	289	261	192	149	149		IV. 47
CCCVI.	—	—	—	295	267	—	6	6		II. 10
CCCVII.	—	—	—	303	275	—	12	12		II. 16
CCCVIII.	—	—	—	304	276	—	13	13		—
CCCIX.	—	—	—	305	277	—	14	14		II. 17
CCCX.	—	—	—	306	278	—	15	15		II. 18
CCCXI.	—	—	—	307	279	—	16	16		II. 19
CCCXII.	—	—	—	308	280	—	17	17		II. 20
CCCXIII.	—	—	—	309	281	—	25	26		II. 27
CCCXIV.	—	—	—	310	282	—	27	28		II. 29
CCCXV.	—	—	—	311	283	—	28	29		II. 30
CCCXVI.	—	—	—	312	284	—	29	30		III. 31
CCCXVII.	—	—	—	313	285	—	26	27		II. 28
CCCXVIII.	—	—	—	314	286	—	30	31		II. 31
CCCXIX.	—	—	—	315	287	—	31	32		II. 32
CCCXX.	—	—	—	316	288	—	32	33		II. 33
CCCXXI.	—	—	—	317	289	—	33	24		II. 34

Číslo našeho vydání	Uc.	Kap.	Ua.	Lu.	Víd.	Zhoř.	Ub.	Hb.	Ha.	Lm.
CCCXXII.	—	—	—	318	290	—	35	35		II. 35
CCCXXIII.	—	—	—	319	291	—	36	36		II. 36
CCCXXIV.	—	—	—	320	292	—	37	37		II. 37
CCCXXV.	—	—	—	321	293	—	38	38		II. 38
CCCXXVI.	—	—	—	322	294	—	39	39		II. 39
CCCXXVII.	—	—	—	323	295	—	22	22		II. 25
CCCXXVIII.	—	—	—	324	296	—	20	20		II. 23
CCCXXIX.	—	—	—	326	—	—	—	—	242	—
CCCXXX.	—	—	—	327	—	—	—	—	241	—
CCCXXXI.	—	—	—	328	—	—	—	—	229	—
CCCXXXII.	—	—	—	329	297	—	—	250	255	—
CCCXXXIII.	—	—	—	330	298	—	—	249	254	—
CCCXXXIV.	—	—	—	332	300	—	159	159		III. 50
CCCXXXV.	—	240 [1]	—	—	—	—	—	—		—
CCCXXXVI.	—	260	—	—	—	—	—	—		—
CCCXXXVII.	—	262	—	—	—	—	—	—		—
CCCXXXVIII.	—	264	—	—	—	—	—	—		—
CCCXXXIX.	—	265	—	—	—	—	—	—		—
CCCXL.	—	266	—	—	—	—	—	—		—
CCCXLI.	—	267	—	—	—	—	—	—		—
CCCXLII.	—	—	226	—	—	—	—	—		—
CCCXLIII.	—	—	227	—	—	—	—	—		—
CCCXLIV.	—	—	228a	—	—	—	—	—		—
CCCXLV.	—	—	228b	—	—	—	—	—		—
CCCXLVI.	—	—	229	—	—	—	—	—		—
CCCXLVII.	—	—	230	—	—	—	—	—		—
CCCXLVIII.	—	—	231	—	—	—	—	—		—
CCCXLIX.	—	—	232	—	—	—	—	—		—
CCCL.	—	—	233	—	—	—	—	—		—
CCCLI.	—	—	243	—	—	—	—	—		—
CCCLII.	—	—	—	—	—	—	—	251	257	—
CCCLIII.	—	—	—	—	—	—	—	—	301	—
CCCLIV.	—	—	—	—	—	—	—	—	303	—
CCCLV.	—	—	—	—	—	—	—	—		II. 2
CCCLVI.	—	—	—	—	—	—	—	—		II. 4
CCCLVII.	—	—	—	—	—	—	—	—		III. 54
CCCLVIII.	—	—	—	—	—	—	—	—		III. 60
CCCLIX.	—	—	—	—	—	—	—	—		III. 63
CCCLX.	—	—	—	—	—	—	—	—		III. 64
CCCLXI.	—	—	—	—	—	—	—	—		fol. 92
CCCLXII.	—	—	—	—	—	—	—	—		fol. 93
CCCLXIII. [2]	—	—	—	—	—	—	—	—		—
CCCLXIV.	—	—	—	—	—	—	—	—		—
CCCLXV.	—	—	—	—	—	—	—	—		—
CCCLXVI.	—	—	—	—	—	—	—	—		—

[1]) Pozdější přípisky v kap. rukopise.
[2]) Číslo CCCLXIII. až CCCLXVI. z přepisu Brněnského seš. 41—43.

I.

Littera missa per d. cancellarium cuidam predicatori in Nuremberg nomine frater Rosa. [1])

Eminens vir, amice carissime. Non miretur famosa [*Hb* má: favorosa] tua prudencia nec indignum velit accipere, si ad te singularis sermo dirigitur, si in presentis prosecucione carminis tuisaris. Nam plena sentenciarum pondere et vernis distincta floribus omni pulchritudine et variis colorum stematibus redimita, illa videlicet, que in tuo corde privilegiatam sibi sedem vendicare nititur, sacra scriptura, hoc dicendi genere frequenter uti consuevit ad eum, qui condidit universa et ab inicio nostre salutis celestis paranymphus beatam virginem peculiaris sermonis obsequio (eloquio) singulariter salutavit. Hoc etenim modo celebris quondam turba poetica Castalionis e fonte [*Lm* přidává: prelucido] sacrum elicona presumens pieridum grato consilio divos cesares alloqui et salutare consueverat. Nec mirum eciam, si tu singulari numero privilegiato quodam tenore singulariter salutaris, qui sicut vulgaris tenet assercio electus ex millibus tanta gracia fungeris, tam nobilis facundie thesauris singulari quadam estimacione ditaris, ut preter grammatice leges et loyce disputationis amfractus eciam vulgaris theutonici gratum eloquium, dum in concione publica predicacionis officio fungeris, ab ore tuo quasi e quodam beato fonte suavibus stillicidiis indesinenter emanet adeo, ut aurum tue mentis et argentum lingue audiencium devocionem sic provocet, ut carnis obliti soli vacent spiritui et cum beato apostolo ad contemplandum paradysi solacia rapiantur. Nam cum sapientibus et insipientibus racione talenti a deo tibi distributi tanto magis obligatus existas, quanto maiore prerogativa maioris gracie te benigna cura decrevit respicere thesaurorum celestium munificus (mirificus) distributor, ut sis omnibus omnia factus, ut omnes salvos fieri latitudine tue caritatis desideres, utique tue speculacionis clara limpiditas non aliter ceterorum dogmata lucis emphatice splendore precedit, quam rosa cognatos flores, quam lucifer ignes sidereos lapidumque iubar carbunculis auget, quoniam preter leccionis ordinarie gratum officium, quo tyronum discipline tue mentes illuminas, eciam ydiotis vulgaribus pabula divine consolacionis distribuis, dum esurientes reficis, sicientibus pocula largiris salubria, quibus aride fauces divini roris aspergine feliciter irrigantur [*Lm*: irrorantur]. ut non

---

[1]) Rukopisy *Kap.* a *Zhoř.* přidávají: »cuius principium [tale] est«.

existimem me velud degenerem a tue largitatis habundancia reprobari. Nam si catelli edunt de micis, que precidunt de mensa domini sui, absit, quod me reprobes, qui etsi ignorancie tenebris obvolutus tue lucis radios intueri non valeo tueque ingenuitati mea iure et merito cedat rusticitas, non contempnendus idcirco despero, [1]) quem tibi iungit humane parilitatis consorcium, quem ydemptitas [humane] speciei parificat et unum corpus tecum constituit in domino Ihesu Christo. Queso igitur, vir beate, et supplici peticione deposco, ut erga me non desit ammodo sermonis et stili loquela vicaria et grato nectaris tui profluvio animum scribentis irrorare non tepeat, ut quod dispensacione superna tibi talentum creditur laudabilia quidem incrementa suscipiens fenore multiplici dilatetur et fructum centesimum per horrea sacrata multiplices, quem nec furis subrepcio seu maris naufragium aut raptoris violencia demolitur, neque carmina tibi loquentis animo gravi suscipias, que (quem) non livor edax sed pius ambit amor.

Superscripcio:

Honorabili et religioso viro . . . lectori Nurembergensi, fratri Rose, quem napta montis hymecii et delphici viridarii custodem rite constituit, ut inter florum prata virencia amenis crebro successibus iocundetur. [2])

II.

Littera missa per d. cancellarium . . . archiepiscopo Magdeburgensi. [3])

Reverendissime pater ꝛc. Nova omni novitate novissima scribit . . . cancellarius ei, quem desideriosum novitatum talium advertit indubie, domino suo videlicet Magdeburgensi archiepiscopo pittagore palliato. [4]) Ut igitur tante novitatis insinuande presuli sumatur inicium, ecce qualiter etc. de marchionissa Brandeburgensi (sic). [5]) Preterea, reverendissime pater, multum timeo, vestram demoracionem in longum protrahi racione celestium ciborum, qui vos paradisi amenissima suavitate depascunt. Nam cibus ille ciborum beati Johannis Baptiste butirum saxonicum tanta pinguedinis ubertate animum presulis oblectari pertimeo, ut de piso boemico non velit amplius habere recordium, cum tamen, si prudenter advertitur, non sint nova preferenda veteribus, eo quidem forcius, quo de novis dubia, certa vero de veteribus eligantur. Utinam, reverende pater, cum vestri status honore et fortune dulcedine essetis in partibus. Nam non dubitarem nunc contra stellas gentem (gerentem) proficere, si vestri presenciam habere valerem, sine cuius promocione proficere nolo neque aliunde habere solacium, nisi . . . de quo vobis ad graciarum tenear debitas acciones.

---

[1]) V rukopise *Lm* původně také místo takto znělo, bylo však později změněno: »non tamen sum contempnendus. Idcirco non despero« atd.

[2]) Číslo toto jakož i následující až do čís. 23 otištěna jsou od Neumanna v Lausitz. Mag. sv. XXIII. čís. 1—23.

[3]) Bezpochyby Dětřich z Portic, dříve biskup Mindenský a od r. 1361 arcibiskup Magdeburský. Životopis jeho sepsal Dr. V. Nováček v Časop. Č. Mus. 1891, sv. 64.

[4]) *Ha* má ještě mantallo [sic, mantello?]

[5]) viz čís. 46.

III.

Littera per eundem missa . . . archiepiscopo Pragensi. [1])

Reverende pater, domine mi et amice carissime. Satis admiror, cur tam diu in partibus demoremini et visione gratissima graciosi vobis cesaris careatis, qui tamen absque presencia sui consolacione caretis adinstar piscis insidiantis hamo protracti, qui debili gaudet respirio naturalium sibi aquarum dulcium solacio destitutus. Et si aliud mentem vestram ad accessum curie non valeret urgere, illud tamen posset esse motivum et racioni causa conveniens, cottidiana videlicet ibidem et inaudita mirabilia contemplari. Nam Helena triste fatum Troye miserabilis alias [*Lu:* animal!] Crimhildis nomine, marchionissa videlicet de Thyrolis montibus, obitum mariti nunc senciens consueto more nephandi operis insidiatur et filio et cesaris opem imploratura nuper advenit, que alias operam dedit nostro domino de rebus et personis, terris et principatibus litigandi, et alia quam plura miracula vestra videret sagacitas, quibus daretur utile removende melancolie consilium, si dignaremini erga domini cesaris gratam vobis faciem more solito demorari. Sim ego gracie vestre recommissus et tantum afferatis de rebus, ut vobis et michi sufficiant, quia nunc evanuit cancellarius attenuatum marsupium et per mendicata suffragia transit, qui alias multis creditur ad eroganda subsidia suffecisse. [*Uc:* Datum Nuremberg.] [2])

IV.

Littera missa per eundem cancellario regis Sicilie. [3])

Nobilis vir, amice carissime. Tulliane facundie nuper visis epistolis, que clarescente colore Sydonico veritatis apostolice sapienciam redolebant, nescio veraciter an exultandi vel ymaginandi fungar officio, incertus utique, quo voltu scribentis intencionem possim colligere, dum applausus comptissimi stili rethorici procul dubio menti parat leticiam et sentenciarum ponderosa profunditas ad ymaginacionis labores eximios intellectus rapit officium. Gaudebo igitur de

---

[1]) *Ua:* Cancellarius scribit archiepiscopo Pragensi, cur tam diu absque cesaris dilecti presencia demoretur. — *Lm* přidává: ipsum hortando venire ad curiam domini cesaris.

[2]) List tento patří bezpochyby do r. 1362 jako následující čís. 46. Srovn. Pelzel, Karl IV. sv. II. str. 706. — V rukopise Zhořel. jest pod tímto listem (fol. 181—b) napsána ještě následující »Litera credencie«: Nos Johannes de Michilsberg senior sessione in castro Besdez vobis famosis et prudentibus viris proconsulibus consulibus juratis communitatibus sex civitatum Budissin Sittow ɔc. et ipsarum terrigenis ac ipsorum coadiutoribus promptum servicium et vere bonum. Amici et vicini carissimi. Notorium vobis duximus habendum, quod dirigimus ad vos Hanuskonem a falcibus, clientem nostrum et fidelem servitorem, nostra cum plena informacione ac intentu rogantes, quatenus eidem in referendis fidem creditivam pro hac vice adhibeatis, tamquam in propria persona nos vobiscum loquendo tractaremus. Datum Besdez in castro nostro dominica Letare anno Domini MCCCCXXII

[3]) *Ua:* Cancellarius commendat facundiam et stilum ornatum cancellarii regis Sicilie se de grossicia ignorancie excusando. — *Ha:* Cancellarius scribit regi Cecilie (!). — *Lm:* Cancellarius scribit Francisco Petrarcze (sic).

*

specialis privilegii gracia, quo incolis gratificatur e superis [1]) et in profunditate tam sublimis sentencie (sciencie), que ab ore eius velud a quodam beato fonte progreditur, interne speculacionis studiis laborabo. Gaudeo quidem, tantam esse divine bonitatem clemencie, ut in homine corruptibili tanta clareat vis bonitatis ipsius, ut in rebus naturalibus sermonis transcensu quasi nature videatur metas infringere, dum naturalia supernaturalis stili significancia recitantur, laboro, vir nobilis, in sentenciarum nodo inextricabili. Nam stupent litere, dum ad responsionis tibi fiende ministerium postulantur. Erubescam igitur de mea grossicie, quam rustica semper involvit barbaries, qui Germanicis nivibus natus orientis non valeo viribus adequari. Absolvit tamen aliqua sui parte tristiciam gaudium, quod menti scribentis de tua tam notabili [*Lm:* nobili] tamque privilegiata perfeccione [*Lm:* prosecucione] consurgit, ut quantum mei defectus nubila nigrescentis mesticie secum attulerint, totum quidem excellentis tue virtutis claritudine serenetur [*Ua* a *Rajhr:* conservetur]. Non desit ammodo precor, amice carissime, sermonis et stili loquela vicaria, quibus alternatim scribencium animi consolentur. Datum ꝛc.

V.

Littera missa per cancellarium Henrico Thesauri etc. [2])

Domine scolastice, frater mi et amice carissime. Si mulierum dulcis vobis aspectus et peplorum grata quidem et involuta congeries blandientis nutus oculorum tranquillum [sic] et crines auri valentes adequare splendorem vos a civitate Pragensi separari permitterent, multum gauderem ex animo, vos rebus laboriosis habere consortem, ubi rei publice ad humane salutis promocionem frequenter intenditur, ubi deo auspice communis omnium procuratur utilitas, ubi non licet resolvi in corporales delicias, non vini inebriari dulcedine, non crapule castrimargiis epulari, sed continuati laboris exercicio ad ea solum intendere, que utilitati publice deserviunt et honori. Frangat igitur queso effeminatas delicias virilis animus, consulat cordi scolastico scolaris ammodo disciplina, ut quod voluntate dei sortitur ex nomine digne celebret operis in effectum, neque omnino desperet scolasticus, in Nuremberg nullas invenire delicias (leticias), que quidem, etsi non sint celebritati Pragensi consimiles, plurimum [3]) tamen solent et poterunt animos nove delectacionis gaudio

---

[1]) Rukopis *Lm*, který v textu má skoro totéž znění, přináší po straně dle jiné předlohy poznámku: alias gaudeo igitur de speciali vos privilegiatos gracia (sic), que sic incolis irroratur de superis. — Dle rukop. *Lm* otištěno u Mehusa.

[2]) *Ua:* Cancellarius hortatur Henricum scolasticum ad contemplacionem et intendendum reipublice, nec non ad delicatas mulierum Pragensium leticias admittendas. — *Ha* má pouze: Cancellarius scribit scholastico. — *Lm:* Cancellarius scribit H. scholastico Glogoviensi ipsum hortando. — Henricus Thesauri byl písařem kanceláře král. Viz mé Kanceláře a písaři str. 28.

[3]) V některých rukopisech — tak jmenovitě v obou Helmst., též v *Ub*, *Lu* a Quedl. — jest formule tato pokažena. Písař psal až ku slovu »plurimum«, které bylo bezpochyby na konci strany, obrátil pak nejspíš dva listy a psal dále konec formule jiné, a sice listu

consolari, sicut experietur scolasticus, quem in Nuremberg non modicus conventus dominarum insignium sed turba, cuius non est numerus, in gaudio prestolatur. [*Uc:* Datum Prage ꝯc.]

VI.

Littera per eundem missa Wilhelmo Pynczon, preposito Maguntinensi etc. [1])

Dominus prepositus Maguntinus salutem recipiat ab eo, qui nescit homines salutare, maior sit tamen accipientis prepositi mentis dulcedo, quam sit scribentis rusticitas, qui nec in vanum salutare consuevit amicos magis lucrum quam favorem volens emungere, quia vinum sitit prepositi non tam ob utilitatem propriam, quam ut ab avaro aliquid muneris prudenter eliciat in argumentum humane sapiencie, quoniam subtili ingenio aurum est a barbaris extorquendum (sic).

VII.

Item alia missa . . . archiepiscopo Pragensi per eundem. [2])

Reverendissime pater et domine mi amantissime. Civitas Nurembergensis ymbrium crebra fatigatur aspergine, cottidianis eciam et inundantibus pluviis irroratur et tanta celestium aquarum madefaccione liquatur, ut perhennis ibi putetur alluvio et madescente terra sordium invalescat multiplicata congeries, ut in plateis equitancium secura non possit haberi progressio, dum omni tempore formidandum existat ei, qui equitat, ne vel equus in luti profundum carencia racionis aut saxi offendentis obstaculo sic indeliberate labatur, ut insessoris sui, qualis eciam sit aut quam digna persona, more suis sordide sterquilinii platealis involvatur fetoribus, aut, si favente fortune fallacia hunc casum evaserit, saltem retro vel ante aut ad laterum hincinde compagines adventancium equitum fragor vestes itinerantis presulis, precipue cum honestate suadente [tendant in longum, adeo depravate sordis contagione commaculet], [3]) ut vix a remotis civitatis hospiciis ad imperiale castrum sine offensa notabilis querele possit accedi, sicut experietur domini mei presulis gracia, dum hec pericula sensibilibus oculis subiecta constiterint. Nam segnius irritant animum ea, que scripture studio ad aures humanas perveniunt, quam illa, que sensu presente vivido demonstrative certitudinis experiencia subiciuntur et patent corporee visioni. Sane tantis et tam gravibus periculis nolo meum presulem aliqua racione constringi, propter quod in vicinatu cesaris et meo

---

kancléřova k Petrarkovi od slova »retardet« (následující čís. VIII.). Písaři, kteří psali podle této pokažené předlohy, opravovali všelijak znění listu na místě tom, aniž by se jim ovšem bylo podařilo, správné znění podati, neb příčinu chyby té nalézti.

[1]) *Ha* (chybně): preposito Magdeburgensi. — Wilhelmus Pinchon byl dříve kancléřem krále Jana. Viz mé Kanceláře a písaři str. 13.

[2]) *Ua:* Intimat cancellarius archiepiscopo Pragensi, quod in Nurnberg aptavit ei hospicium bene valens, quamvis civitas eadem crebris ymbribus irroratur. — *Lm:* Item litera missa per d. cancellarium archiepiscopo Magdeburgensi super hospicio.

[3]) [ ] v rukopise kapit. vynecháno.

similiter pulchrum decens honestum et accommodum meo domino hospicium preparavi. Dignetur igitur dominus meus de hospicio in Nuremberg non fore sollicitus, sed ad me premittat fida presumpcione cursorem, cui condiguum tanto presuli et gratum suis conspectibus hospicium assignabo. [1])

VIII.

Littera missa Francisco Petrarka per eundem. [2])

Amantissime frater, timende magister et domine venerande. Sicut Astaroth in presencia beati Bartholomei prostratis viribus prorsus conticuit, nec ad responsa danda amplius voces eius sonare poterant, ita ut contra propositum laudaret apostolum, quem sue potestatis noverat utique destructorem, sic et ego viribus vacuor, intelligencia fraudor, omnibus eloquencie floribus viduatus, dum limpiditatem tue mentis conspicio, dum tui intellectus considero claritatem. Etenim grandis presumpcio scabrosi grammatici merito contempnenda videtur. dum coram oculis laureati poete ad respiciendum montis parnasei viridaria ac inter eliconios colles rosarum, liliorum et fragrancium herbarum quarumlibet visionibus delectatis spinas, tribulos et urticas audet sua fatuitate proponere, ut contemptibilem nauseam ei preparet, quem decet omnis suavitas, cui e castalionis fonte prelucido vernans cetus virginum eblanditur. Nec mirum, si cerebrum scribentis inepta presumpcione confidens tibi beato sic loquitur, vellet enim ab indebite consideracionis errore tue virtutis industria ad viam rectitudinis evocari, vellet fecundissimo rore et scaturientis beati tui fontis desideratis ymbribus aridas fauces consolacione doctrine dulcibus irrigari, quoniam te beatus apostolus rite constituit sapientibus et insipientibus legitimum debitorem. Non asperneris igitur ad vocacionem cesaris visitare Germaniam, non te pigeat gentis videre grossiciem, aut te lingue nostre barbaries ab itineris prosecucione retardet, quoniam vocat te cesar eximius, cuius tibi mandata dulcescunt, et si nos alii indigni quidem sumus, quos visites, necessitas tamen nostri erroris expostulat, ut tue sapiencie lumine visitemur. Veniat queso tecum liber ille, qui loquitur utriusque fortune remedium, veniant et alia arche tue grata pigmentaria, quibus melius nosti imbecilles animos sacre tue doctrine remedio confoveri. Vale in eius filio, que deum protulit et vale in matre filii, ut te beatum faciat tam felix condicio relativa. [3])

IX.

Imperator scribit marchioni Moravie compaciendo sibi de morte coniugis ipsius.

Karissime frater. De morte clarissime memorie tue coniugis, sororis nostre amande, digne quidem tibi germane affeccionis dulcore compatimur, nam

---

[1]) Otištěno dle rukopisu Vrat. od A. Schulze v Anzeiger f. Kunde d. d. Vorzeit XXII, str. 209.

[2]) *Ua:* Cancellarius supplicat Francisco de Petrarka, laureato poete, ut veniat ad ipsum cum quibusdam libris, quibus valet consolari.

[3]) Otištěno u Pelzla I čís. 323 a dle rukop. *Lm* u Mehusa č. 5.

nulla racione naturalis admittit affeccio, quin de amicorum calamitatibus contristemur, tanto quidem forcius et amplioris doloris profluvio, quanto solidiori studio eos dileximus, quos adversantis fortune livor absumit [absorbuit], ut non indigne maior nostro cordi tribuatur affliccionis [*Ub:* tribulacionis] materia super obitu tam insignis carissime nostre sororis, que suarum virtutum gratis odoribus nostram progeniem honorabat. Et si germane karissime signanter notabilis nobis utrobique consurgat lamentandi condicio, resipiscendum nichilominus a superfluitate doloris sapientum dictat auctoritas, dum naturali progressu ad hoc nascendo singuli in lucem mundi prodierunt, ut tractu temporum moriantur, et inevitabilis sit ista condicio, que reges et potestates seculi continuata revolucione pressure absorbuit et absorbet, dum eciam divine voluntatis immensam pietatem prospicimus, que de naufrago statu labentis seculi electos suos protrahit ad portum stabilem salutis eterne et glorie sempiterne, ubi soror nostra carissima post vite laudabilis decursum felicissimum, post grata virtutum exercicia auctore domino in opulenta requie et thabernaculis solide fiducie requiescit. Est eciam quo tua specialiter consoletur dileccio, quo tante mesticie remedietur asperitas, dum gratissimam prolem intueris, quam tibi dilectissima coniux pro sui memoria et pro consolacionis grato solacio dereliquit. Quapropter amantissime frater dimissis huiusmodi ex obitu tali contractis meroribus in dei omnipotentis bonitate respira, qui te in presuris talibus sua virtute poterit et sua pietate volet utique in gaudio consolari. Nam si alia tibi non foret ab amaritudine passionis resipiscendi materia, illam assume causam [*Ub:* tamen] potissimam, ut qui tibi forsitan letari nolueris, nobis saltem fraterna dileccione leteris, qui te gaudente gaudemus et te dolente variis utique tristiciis inplicamur. Vale germane carissime in filio gloriose virginis, qui est omnium vera salus. [1])

X.

Cancellarius scribit episcopo Frisingensi. [2])

Reverende pater, domine frater et amice carissime. Non est opus, ut multociens monear ad habendum vestri recordium, quoniam tanta vis dileccionis in me congeritur ad amandum et prosequendum vestri status honorem, ut mente secura imprecativam psalmiste sentenciam super me prorogem, ut bone consciencie secura [*Zhoř:* serena] fiducia plene sic dicam: Adhereat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, neque michi solacium speciosi vultus mulierum Nurembergens. in gaudium optatum proveniat, si non pro-

---

[1]) Otištěno u Dobnera Monum. IV. str. 366 kdež vysloveno domnění, že list ten patří do r. 1366, kdy zemřela třetí manželka markrabí Jana) a též v Cod. Morav. IX. str. 246. k r. 1363. V poznámce na str. 247. vyslovuje vydavatel mínění, že list ten týče se úmrtí druhé manželky markrabí Jana, Markéty Opavské, kteréžto mínění zdá se mi býti správnějším.

[2]) *Ua:* Cancellarius scribit episcopo Frisingensi, quod sui recordatur multociens ac continue tota vi honorem prosequitur sui status. — V *Lu* jest pouze nadpis této formule a superscriptio, text listu však schází. — V některých rukopisech jest »superscriptio« napřed. — Pavel Harrach biskup Fris. 1359—1377.

posuero Frisingensem episcopum [1]) in principio leticie mee. Et si condicionem fratris mei a mente dimisero, tunc in ludo passus feminei, quem in leticia cordi scelebrari consuevimus, oblivioni [detur] dextera mea, ut passus lucrosos non habeat, sed eos utique qui feminarum avaricia trahunt pecuniam extra bursam [sic].

Superscripcio: Reverendo in Chr. patri domino P. Frisingensi episcopo, cui nominis interpretacionem attulit fortune prosperitas, ut libere cantet ipsius blandiciis ad verificandum [*Zhoř:* vivificandum] umbras poeticas, cum recte dicitur: Cantabat vacuus coram latrone viator.

XI.

Littera cancellarii missa comitisse palatini Reni etc. [2])

Felix illa nobilitas, qua de ingenua domo Luczemburgensi traxistis originem, et magnifica nova Serenitas, que vos radiari constituit e lucenti propagine comitatus palatini et proceritate Bavarie ex desiderata coniunccione illustris principis et domini domini Ruperti Senioris, comitis palatini Reni, sacri imperii archidapiferi et ducis Bavarie, vestri consortis, spem firmam scribenti constituunt, ut preces eius saltem in rebus, que fuerint sui natura possibiles, graciosius audiantur. Ideoque illustris graciosa domina, quamvis de gracia prefati vestri consortis, precipui mei domini, ab experiencia dudum probata confiderim (confidam) et non dubitem, quin cepta per eum in personam mei servitoris W. transeant in effectum, tamen ut eo quidem dominus meus predictus circa materiam huiusmodi operosius dignetur intendere, quo personam vestram diligit indulgencia cariore, excellenciam vestre pietatis imploro suppliciter, ut eum ad graciam consumandam circa servitorem meum prefatum dignemini vestris intercessionibus animare. Nam preter meritum retribucionis eterne, quod obinde procul dubio consequemini, ego vobis ad perpetua servicia totis vite mee temporibus obligabor.

XII.

Littera eiusdem missa quibusdam monialibus in Kyrcheym etc. [3])

Rethorici carminis oblectamenta suavia, que de corde virgineo dulcissimi roris aspergine feliciter emanarunt, sic quandoque velociter cursitant, sic nonnunquam planeque proserpiunt, ut nunc sonoribus undulis gratidicis collabentes e labiis nunc sapore lenissimo pendulum migrare perurgeant ac velud audiendi peravidum sopitum vivificent auditorem. Si itaque sonus melodicus puellaris discipline presidio aures tantum lenit et erigit, quante dulcedinis stillicidia

---

[1]) *Uc* místo jmen má: »te socium meum«.

[2]) *Lm* dodává: ut intercedat circa maritum pro ipsius servitore. — *Ua:* Cancellarius supplicat comitisse palatini Reni pro servitore suo W., ut promoveat coram principe Ruperto ad suam graciam consumandam.

[3]) *Ua*: C. monialibus in Kircheim scribit, statum virginalem laudans, ipsarum oracionibus se humiliter commendando.

gustui libantis afferret, quantum conditi saporis degustantis pallatui largiretur, utique sciri non poterit, nisi hoc rerum investigatrix omnium experiencia testaretur. Equidem non inprovide tu deus omnipotens, qui natus de virgine puellarem mundiciam et illibati thori candorem zaphireum et castarum mencium smaragdinos virores semper amplecteris, tue sapiencie candores infudisti virginibus, ut de te patris sapiencia, qui es splendor lucis eterne et speculum sine macula, tam profundi sermonis misterio casta virginum labia loquerentur. Stupor etenim animo audientis oboritur, nec respondere poterit scribentis affeccio, nisi tu des oratori consilium, qui prophetis omnibus tua pietate donasti sacri liquoris divino profluvio habundancius inundare. In te igitur inicium responsivi sermonis aggredior. Exit qui seminat seminare semen suum. Aliud quidem humore deficiente non germinat, aliud in humorem lacteum iam perductum superveniens extinquit alluvio, aliud Syrio ardente comburitur, aliud iam culmo virescente spicatum fructum speranti colono promittens grandinis flagello destruitur, aliud applicatum horreolo hostilis consumit austeritas, aliud quidem latrocinantis furis aufert improbitas, ut sic omnia dubiorum hincinde vacillent amfractibus et nullius mortalis sit tuta condicio, preterquam religiosarum mencium, que in petra firmissima, domino nostro Jhesu Christo, civitatis sue munimina posuerunt. Ibi regis eterni nunquam tepescit proteccio, ibi vigilum cura sompni torpore non premitur, ibi omnium [*Zhoř:* civium] viget eterna concordia, ibi imperatoris absque fine perdurat edictum, ut clausis ianuis in pacis pulchritudine, in tabernaculis fiducie et opulenta requie sanctorum anime sub tanti presidis patrocinio conquiescant. Non mirum igitur, si erga vos, que castitatis merito digne quidem estis angelorum consorcio superne Jerusalem grate concives, aurum mentis sic rutilat argentum lingue, tanto fulgore clarescit, ubi Phebus in pectore ructuat et in ore Mercurius, non mirum, si ebetudo depressi ingenii ad tante sublimitatis commentaria gemebunda quidem emulacione suspirat, ubi igitur vires loquendi non suppetunt. Impetrate queso graciam et de tam suavibus stillicidiis limpidissimi fontis vestri ignavum scribentis animum irrorate, ut oblacionem (oblectacionem), quam in die nativitatis regis eterni, dum tenera vagiret infancia, in odorem suavitatis exhibuit vestra devocio, sic devote cum graciarum accione suscipiat, ut non obstantibus terrenis affectibus, quibus occupatus ad ardua volutantis fortune periculis et naufraga dubiorum voragine fluctuare perpenditur, ad oportune requiei litus eternum una vobiscum tranquilla serenitate perveniat, ubi lucis eterne radius sanctam civitatem illuminat, ubi solis occasus nunquam metuitur, ubi rex ille pacificus veri Salomonis portans ymaginem sicut est omnia in omnibus sic et universali sufficiencia letificat universos.

Superscripcio: Religiosis et deo sacratis virginibus . . . abbatisse et conventui monasterii sanctimonialium in Kyrcheym Augustensis diocesis, quas corona leticie dominus in gaudio coronavit. [1])

---

[1]) V některých rukopisech — tak jmenovitě v *Ua* a *Rajhr.* — jest »superscripcio« tato napřed.

XIII.

Cancellarius scribit domino Paulo, camere regni Boemie notario. [1])

Karissime compater. Innocens vestrum graciosum consilium mente benigna recepi, tanto quidem amicabilius, quanto illud indubia presumpcione confido manasse de vena sincerissima animi purioris. Ast innocenciam mei compatris gratam accipiens tali ac tante fidei graciarum acciones mea possibilitate semper affecto vicibus gratis refundere, etsi non eas, quas tante fidei virtus rite promeruit, illas nichilominus, quas umquam quiverit sufficiencia rescribentis. Verum dilecte compater, cum ego sim ille, quem premit calceus, ego sim ille, cuius vita pendebit in dubio, dum latrones illi captivi fuerint liberati, non possum nec audeo ad liberacionem eorum intendere, nisi talis spiritus vertiginis cerebrum occuparet, quo mori diligerem, qui peccatis obstantibus non sum paratus ad mortem. Quapropter, amantissime mi compater, geratis solerciam, ut usque ad domini mei presenciam sub bona et diligenti custodia teneantur. Nam ille michi sui gracia cavebit taliter, ut aut in perpetuo carcere maneant, seu talis fiat ordo securitatis ab eis, quo certus sim, quod ego et mei similiter ipsorum versutissimis fallaciis non turbemur. Et rogo, quod . . . de presenti scriptura dignemini distinccius informare.

XIV.

Cancellarius scribit domino Cluniacensi, novo cardinali etc. [2])

Reverendissime pater et domine mi metuendissime. Unde michi tante [*Lm* přidává: optabilis] salutis antidotum, unde michi tam optabilis [*Lm:* tante] felicitatis clemenciam, ut sua sponte meus dominus nullis meis meritis precedentibus sue dignacionis singulari gracia me salutet, profecto non credit scribentis humilitas hoc alio capite [*Ua* má pouze: ex alio] nisi dumtaxat a domini sui . . . cardinalis innata virtute procedere, qui aliud non didicit in s. Benedicti regula nisi hoc tantummodo, ut sicut benedixit eum divina benediccionie rerum omnium benedictor, sic et ipse non solum michi sed omnibus grato benedicendi animo virtute gratissima benedicat. Etsi non meruit benediccionis munus eius qui scribit insufficiencia, rogat tamen altissimum, ut domino suo . . . cardinali de tante virtutis privilegiata bonitate retribuat, cum sit bonorum omnium largissimus retributor et ubi responsioni tantorum munerum non sufficit mea debilitas, ille mecum respondeat pater venerabilis . . . Pragensis archiepiscopus, qui metuende dominacionis vestre est occultus discipulus,

---

[1]) *Ua:* C. domino Paulo camere regis Boemie notario, ut inimici sui capti teneantur in custodia diligenter. — *Lm* přidává: regraciando sibi de consilio. — Pavel z Jenštejna, otec potomního arcibiskupa Pražského Jana z J., jmenuje se písařem komory král. v letech 1351—1374; viz mé Kanceláře a písaři str. 11.

[2]) *Ua:* C. gaudet de salutacione et favore domini Cluniacensis, novi cardinalis, eidem se una cum . . . ad servicia obligando. — Cluniacum, Clugni, benediktinské slavné opatství ve Francii. — V rukopise *Ha* na tomto i na jiném místě (čís. XV.) chybně se píše »Olomucensi«.

non quod eum terreat metus persecucionis iudaice, sed eo quidem absconditus, quo plus erga procurandos honores vestre paternitatis afficitur, quam divulgato sermone propalet, cum sue mentis ardor in rebus semper ambulet non in verbis, quem una mecum et me cum ipso meo domino [*Lm* přidává: B.] vestre paternitati suppliciter recommitto, quoniam ambo parati sumus continuo ad omnia, que vestrum, Reverendissime pater et domine graciosissime, prospiciunt commodum et honorem.

XV.

Item imperator eciam scribit eidem cardinali. [1])

Reverendissime pater et amice carissime. De gracia dei omnipotentis, que in sublimacione vestri ad cardinalatus honorem sua pietate refulsit, dileccioni vestre multum ex animo congaudemus, quoniam indubie presumit nostra Serenitas, ut qui alias, dum in minoribus ageretis, nostrum et imperii Romani profectum dilexistis affeccione singulari, sic modo peramplius in tante dignitatis constituti decore nostris et imperii predicti gratis successibus velitis intendere temporibus oportunis. Nepotis vestri [*Lm:* nepotum nostrorum] etc. . . . iuxta desiderium talis etc. . . . et sicut vestra volebat affeccio in effectum debitum transierunt. Et de multa benignitate favoris, de magne fidei bonitate sincera, quibus honorem et uberem statum . . . talis et talis loci [sic] ac nepotum nostrorum paternitas vestra constanti virtute prosequitur, vobis immensas graciarum acciones referimus, volentes idipsum ergo vos et vestros quoslibet, dum et quociens se casus obtulerit, grate vicissitudinis opera compensare. [2])

XVI.

Imperator scribit Francisco Petrarka, ut ad eum veniat etc. [3])

Honorabilis vir, devote carissime. Affectu magno videndi te, qui nostrum et imperii sacri amas honorem, et desiderio ingenti, a te morales audire doctrinas et gratissimis tuis elloquiis delectari, scribimus nobilibus . . ., ut tibi prestent ad nos veniendi licenciam et apud nos eciam aliquo tempore demorandi. Quocirca devocionem tuam affectuose et cordiali desiderio requirimus et hortamur [*Lm:* rogamus], quatenus intuendo illum benigne dileccionis affectum, quo personam tuam dignam amore cesareo innata nobis pietate prosequimur, non te gravet captata licencia usque ad nostri presenciam laborare. Nam si tua discrecio aperte cognosceret, quanto ardore concupiscit Im-

---

[1]) *Ua:* Cardinali eidem scribit K. imperator, quod multum congaudet de sublimacione sui honoris, sibi pro favore magnas referens graciarum acciones. — *Ha:* Imperator scribit cardinali Olomucensi [sic] congratulando de promocione sua. I v textu je mnoho chyb.

[2]) Otištěno též u Hoffmanna čís. 222.

[3]) *Ua:* Imperator scribit Francisco de Petrarca, ut ad eum veniat, quod optat suis moralibus doctrinis et gratissimis eloquiis delectari. — *Ha* (chybně): Cancellarius scribit eidem Francisco laureato poete.

perialis Serenitas te videre presentem, profecto zelus ille, quo imperii sacri statum et honorem prosequeris, te ad veniendum eciam dimmissis omnibus animaret. Nam juste potes et nota racione perpendere, quod nisi tua presencia nobis foret quoddam singulare et privilegiatum solacium, nullomodo tibi presentes literas sub tanti fervoris instancia scriberemus. Talem tibi graciam in via salutis gradiendi largiatur omnipotens, quali fide prosecutus es hactenus et cottidie continuato virtutis officio diligenter prosequeris potenciam augustalem. Dignus etenim honore censeris indubie, qui precipuum mundi honorem, decus videlicet sacri imperii, intime mentis flagrancia niteris adamare. [1])

XVII.

Cancellarius scribit preposito, [2]) *cui amputatum fuit membrum virile.*

Domine . . . preposite, frater et amice mi precarissime. Quantam novitas ista inopinati periculi tanti casus, sicut vobis accidisse refertur, mesticiam attulerit meo cordi, aut quantis doloribus aspergatur scribentis amici intencio, non credo michi verba debite relacionis sufficere, nam arduos et ingentes [*Lu:* ingenuos] conceptus animi gemebundi prolacione verbali explicare non valeo, cum eciam ipse dolor superet intellectum vehementer. Tamen ex alia parte hodierna die consolacionem accepi, dum aliquorum principum relatu cognoscerem, vos post huiusmodi turpis et odiose sortis eventus aliquibus exhilarari leticiis, et utinam deprecer deus [*Lm:* et nunc precor, ut deus ꝯc.] omnipotens vos, carissimum meum fratrem et amicum sincerissimum, post tante et tam notabilis tristicie nebulas sue miseracionis aspectu in vita consolidet, michi et ceteris vestris amicis in gaudium et emulis in ruinam. Non vos conturbet, dilectissime frater, si post luctus et anxietatis incommoda vobiscum stili prosecucione solacior (?), ut non improperio sed amica delectacione sic loqui presumam, qualiter meo iudicio deus omnipotens vos apostolo doctore gencium cariorem teneat, qui et vobis absque rogatu stimulum carnis sic abstulit, cuius rei graciam apostolus ipse trina supplicacione previa non valuit obtinere.

XVIII.

Cancellarius scribit Wilhelmo Pynczoni, preposito Maguntinensi etc. [3])

Mala concurrunt omnia, tristem ferunt sentenciam, stilus lugubris, incompta scribentis grossicies et ineptitudo aurium illius, ad quem littere diriguntur, unum tamen ad consolacionem accipio, unum est, quod mentem efficit respirare scribentis, dum quod rustici sermonis ministerio proferre [*Lu:* profitere] presumit, a veterano W., qui iam senio imbuente obsurduit, nequaquam valet intelligi aurium collecta sordicie prohibente, neque valet reprehendere

---

[1]) Otištěno u Pelzla I. 322 a u Hoffmanna čís. 223.

[2]) Rukopisy *Cel* a *Lm* mají při tom: »Luthomericensi«. — *Ua*: Cancellarius condolet preposito, cui fui membrum virile amputatum, eundem fideliter consolando.

[3]) *Ua: C.* scribit Wylhelmo Pinczoni, preposito Maguntinensi, de simplicicate stili rethorici se excusans. — *Ha* (chybně): preposito Magdeburgensi.

Wilhelmus Johannis negligenciam, apud quem instrumenta loquele sic defecerunt hactenus, ut putrefactis gingivis dentes locum non habeant, quod eorum presidio vocis valeat effigies informari. Cetera loquetur ostensor presencium, quem si placuerit ad bonum sui Johannis benignis recipiat affectibus Guillelmus.

XIX.

Cancellarius scribit Wilhelmo Pynczon, ut non faciat se examinari in mordendo nucleos persicarum. [1])

Domine W[ilhelme], pater et amice carissime. Quamvis Serenissimus princeps dominus communis, Romanorum imperator, bonam voluntatem ad vos gerat omni tempore et iam magistro C. in arduis ad Romanam curiam transeunti factum vestrum multum studiose commiserit, sicut ipse vos de talibus poterit melius et sufficiencius informare, tamen si de examine vestro ante provisionem ageretur in curia, sicut observancia de more communi tenere consuevit, tunc amica fide vobis persuadeo, quod non permittatis vos in mordendis nucleis persicarum examinari per aliquem, quale eciam de hoc pretendatur ingenium, quoniam defectu iam dencium, qui putrescentibus gingivis exceciderunt quam plures, et alii morsus debito privantur officio, multum timerem, vos in actu tali deficere et per consequens provisionem impeditam in totum, cum pastores sanis indigeant et acutis dentibus, ut in custodia suarum ovium lupinis valeant morsibus obviare. Nam luporum seviente malicia non est interdicta pastoribus potencia remordendi.

XX.

Imperator facit quendam fatuum comitem.

Saturnine nigredinis fusca caligine inferorum rex Pluto deformis Johanni comiti vallis fatue loco salutis errorum deviis occupari et inter insipientes quoslibet obtinere primatum, ut ordo sit ei in rebus omnibus ordinem non servare, novercantis fortune negligenti studio fatalium sororum abrupto stamine, Eumenidarum obscuro consilio et infernalium furiarum certa sciencia et consensu te comitem vallis fatue mira severitate [*Ha:* serenitate] creamus, tibique iura insipientis comitis insipida largitate donamus, ut omnibus fulciaris dementis erroris turbinibus, quibus pretextu blandientis Thesiphone aut allicientis Megere fraudibus dementati comites freti sunt hactenus aut errantis nature decreto quolibet pociuntur, dantes et concedentes tibi auctoritate nepharia comitatum predictum vallis fatue cum castris et municionibus annotatis inferius: Vnitoniczich, Vvelbludich, Vtrzenyczych, Vblaznovich, Vnasranychach [2])

[1]) *Ua:* C. scribit eidem, quomodo imperator facta ipsius in curia tractanda cuidam commisit, sed ut non permittat se mordendis examinare nucleis persicarum. — *Ha:* Scribit preposito, ut non faciat se examinari in mordendis nucleis.

[2]) Ve všech ostatních rukopisech jsou výrazy německé: »Narrenberg, Narrenstein, Narrental, Narrenhausen, Narrenheim, Torental, Torenburg, Tornecke, Torenstein, Affenburg, Affenfelt, Affenkirchen, Affenleite, Affenhusen et ceteris [ut supra]. — Rukopis *Lm* má pouze: Narrenberg, Narntal.

et ceteris prefate vallis fatue seu tui fatui comitatus stultissimis pertinenciis, quibus eciam specialibus errabundis vagis et incomptis nominibus valeant appellari. Et ne tu comes tantus, tam vani comitatus heres et dominus incomitatus et absque comite tibi competente remaneas, domum tuam officialibus condignis aptare decrevimus, ut officialium qualitas domino oberranti respondeat, ut in condicione familie splendeat nobilis fatuitas dominantis. Sit igitur curie tue magister erroris inconsulti levitas, magister camere inimica pauperies, coquine magister egestas, marescallus frequens et livorosa contencio, capellanus continuata garrulitas, cancellarius involuti spiritus vertiginosa miseria, clientela te subsequens sit rancor, ira, livor et tedium, precedentes te domicelli sint precipitata voluntas, indeliberata mentis provisio, spiritus furibundus. Cibum tibi et familie tue decrevimus vestris aptum operibus campestri quidem labore querendum, utpote kon, ossel, wol [1]) et alia, que laboris exigunt tedia, ut eciam tibi et eis fungi liceat de fungis quibuslibet pariter et boletis. Potum eciam tibi et tuis collegio nostro suadente tribuimus, ut sit aqua stans restangnata tabescente palude, aqua stillans e tectis veteribus scabra iam absumptis rubigine, aqua fluens per civitatem hincinde meatus sordes abducens et locorum quorumlibet fetida purgamenta. Vestes tibi et eis propinet divini spinosa congeries, pelles et subducturas ericius, ut singula singulis apte respondeant, ut qualis est dominus talis sit et aggregata familia, talibus eciam provisionibus fulciantur. Nulli (ergo) penitus liceat adversus prefata dare consilium, quin tu et tui predicti absque difficultatis obice in talis demencie spiritu maneatis. Testes autem huius sunt fantasie tue vanitas, intelligencie confracta medulla, ebetudo mentis, frontis defectuosa locacio, oculorum situs informis, narium inequalis posicio, vocis peccantis barbaries, potacionis ritus enormis et alia quelibet, que formam vane fatuitatis vite [in te] modo quodam mirabili et expresse notorio protestantur. Datum apud inferos in Acheronte medio trans lethei fluminis ripas inmemores, ubi Chotices ampne amaro preterfluit et Stigis minatur austeritas profluvium inimicum, anno quo Iovialis Serenitas portas inferni destruxit, die quo nostri principis memoratur captivitas et in seculo, quo nostra cessavit auctoritas aurei temporis imperio dominante. [2])

XXI.

Cancellarius scribit Henrico Thesauri, ut non vadat in Ungariam. [3])

Domine et amice carissime. Ingressum regni Ungarici nullo modo vobis vellem consulere, Ir muzzet danne sulches ungelucke umbe mich haben merklichen vorschuldet. Nam preter vini saporem sulphureum, calores eximios et gentis ipsius infidelitates et tedia, so ist dic luft so hellicleichen [*Zhoř:* hellischen] pitter und wasser fleisch vische und alle noturft in sulcher umbederbikeit [*Ha:* unbederwicheit], quod usus talium nature non provenit, ymmo ex

[1]) V jiných rukopisech: himper, craczber, wachaldirber et alia [ut supra]. — Patrně písař rukopisu kapitolního, kterýž jak víme neznal německy, položil na místě slov německých, které v předloze své nalezl, slova česká, která však smysl slov německých nepodávají.

[2]) Otištěno též od A. Schulze v Anzeiger f. Kunde d. d. Vorzeit XXII, 210.

[3]) *Ua:* C. dissuadet H. de V. ad Ungariam propter multa incommoda gentis prave. —

infeccione nociva nobilissime complexionis offensa condicio alteratur, ymo quod deterius est peioratur continuo, daz ich in solchem czweifel bin, soles dethan [*Zhoř:* dhein, *Ua:* kein] kurcze Stund weren, daz ich eintbegen [*Zh:* eintweder] ewigen sichtum uf mich lade, adir von dannen lebend nicht entscheide [*Ha:* lebentich nicht kome]. Et quamquam gravis et inenarrabilis sit affliccio et stili serie describi non valeat, cum verba non habeam, que similium sint apta miseriarum materiis, tamen alicuius consolacionis utor antidoto, wenne dring dich nicht Eberleins (Ewerleins) schuche cze hilfe nimpt und wegmuet (begynnt) von mayster Thomas suchen (schuhe) czu reden [v *Ha* vynecháno], tunc mentes audiencium varii risus aurora serenant, tunc passionis et amaritudinis obliviscuntur, tunc breves resumunt anni et quos tempestatum afflixerunt inmensi turbines ad sperate commoditatis leticiam reducuntur, wenne die synne seyner spruche sint nicht so waste in yrer meynunge cze merchen als dy gewerde (geberde) dy er hat, dyweil er dy rede treibet, eo precipue, quod oris sui discensio et laborum notanda grossicies verba proferunt in tam sono mirabili, ut vocis ipsius integritas mente concepta preambula aeris subtilitate formare non valeat, dum subtilitatem aeris latitudo non teneat et labiorum gravitas aerem verberet incontinue. Doch so pit ich sunderlich durch mein ewige dinste, daz ir als ein sunderleich frunt tut und got fur uns witten wellet [*Ua:* daz ir als ein sunderlicher frunt furbas bitten wellet], das er uns aus solches leides notikeit erledige und erlose. [1])

XXII.

Primogenitus regis . . . scribit imperatori. [2])

Serenissimo et excellentissimo principi, domino imperatori etc. superillustri consanguineo nostro carissimo P. de tali loco ɔc. . . . salutem et paratam ad beneplacita voluntatem. Divini culminis altitudo, cuius ineffabilis prudencie plenitudo nullis inclusa limitibus, nullis terminis comprehensa, recti censura iudicii celestia pariter et terrena disponit, in sui profunditate consilii volens Christi fidelibus salubriter et utiliter providere, decrevit, Celsitudinem vestram, in cuius pectus diffluunt [defluunt] quid virtutis habent [sic], et super quem celi desuper roraverunt, imperialium insigniorum facere insignitam, cuius quidem virtutes quis posset exprimere, non Plato, non Tullius, non filii tenebrarum, qui ex ore sedentis in throno prudenciores lucis filii nunccupantur. Merito exultet universa turba fidelium sic virtuosi principis protecta presidio. Talem namque totus orbis vocabat in dominium, talem namque requirebat iusticia defensorem, qui in potencia strenuus, in strenuitate preclarus, in clari-

---

[1]) V kapit. rukopise jsou veškeré věty německé vynechány; ku konci formule poznamenal písař: »Residuum erat scriptum in theutonico, quod legere ignorans obmisi.« — V *Ub* končí formule tato slovem »maxime«; poznámka, že další psáno bylo německy, není sem pojata; rovněž scházejí všecky věty německé. — *Uc* má pouze počátek (ku slovu »consulere«); vše ostatní vynecháno, bezpochyby též proto, že písař německy neuměl.

[2]) *Ua:* Primogenitus regis scribit imperatori, gaudens de coronacione eiusdem et mandatis suis volens servientibus desideriis obedire. — *Lm:* Cancellarius scribit regi Sicilie [sic].

tate benignus, in benignitate sapiens, in sapiencia providus et in providencia foret humanus. In celsitudine quidem vestra Ezechielis verba proclamant, aquila grandis magnarum alarum longo membrorum ductu plena plumis et varietate etc. [sic]. Culmine vestro verificantur Aristotilis verba, beatas fore respublicas, que sapiencie studio gubernantur. Per Serenitatis igitur vestre de recepcione regalium et imperialium insigniorum apices informatus tanto vehemencior iocunditas michi accessit, quanto ardentibus (ardencioribus) desideriis singularius affectabam, Maiestatem vestram imperialibus infulis decorari et eius honoribus insigniri. Serenitatis vestre et excellencie beneplacita michi fiducialiter iniungatis avido singula michi possibilia, que forent Serenitatis vestre affectibus graciosa, ferventibus desideriis adimplere. Sacratum imperium faciat altissimus felicibus et prosperis successibus habundare. [1])

XXIII.

Litera tradita imperatori super infamia Florentinorum. [2])

Serenissimo principi ac Illustrissimo domino d. Karolo etc. Recordare Serenissime imperator verbi illius sapientissimi Salomonis dicentis: Curam habe de bono nomine, plus valebit tibi nomen bonum quam mille thesauri preciosi. Amor namque et fides, quibus tibi teneor, me inducit et allicit, ut benignitati tue referam tue fame que audio detractiva. Clangit enim communis tuba, quod tu inmemor iniuriarum illatarum gloriosissimo et sancte memorie domino H[enrico], Romanorum imperatori dignissimo, avo tuo, a tuis emulis et rebellibus Florentinis, ob non nimiam pecunie quantitatem fidelium devotorum s. Romani imperii sanguinem vendis eisdem et jurisdicciones, civitates et castra usurpata per eos tuis fidelibus per tyrannicam pravitatem privilegio donas, quod ad tuum eternum dedecus, si ita est, noscitur pertinere. Nonne consideras, quantum avaricia sit in principe detestabilis et obscena, quam nunquam aliquis sapiens concupivit, nam malis imbuta venenis corpus animamque virilem effeminat, nonne eciam vides, cuius sit effectus iusticia, que reddit unicuique, quod suum est. Nullum namque timere debes, si illam effectualiter imitaris. Iustinianus enim iustissimus [*Lm:* illustrissimus] imperator dictat in lege: Cum rex iustus sederit super sedem, non adversabitur sibi quicquam malignum. Adverte, que loquor et si diligenter velis inquirere, de consiliariis et collegis tuis aliquos pecunia, ut dicitur, ab ipsis Florentinis invenies iam corruptos. Cum sis prudens, vagari pluribus verbis nolo, nisi uno solummodo, ut prudenciam tibi desuper datam ab illa pessima et insaciabili lupa devorari aliqualiter non permittas Deus dirigat vias tuas. [3])

---

[1]) Otištěno u Pelzla II. čís. 279.

[2]) *Ua* i *Rajhr:* Papa conqueritur imperatori de quadam societate ipsum hortans ad eandem causa dei et iusticie repellendam. — Nadpis ten patří ovšem k číslu následujícímu; psán jest současně s textem ostatním a těžko tudíž omyl ten vysvětliti. Snad bral písař nadpisy z registříku, jakž psán jest ku př. v rukopise kapitolním před formulemi, a tu lehce mohl jeden přehlédnouti, resp. přeskočiti, tak že psal potom i následující o jedno číslo dříve.

[3]) *Uc:* Deus dirigat quo iturus es. — Otištěno u Madra čís. 7; částečně otištěno též »ex Cancellaria Caroli IV.« (bezpochyby z rukopisu *Ua*) od Höflera, Johannes Porta de Avonniaco VI. pozn.

XXIV.

Papa conqueritur imperatori de quadam societate etc. [1])

Innocencius episcopus etc. carissimo in Christo filio K[arolo] etc. salutem ꝛc. Ad noticiam tuam, fili carissime, non sine amaritudine gravi et displicencia magna deferimus, quod nonnulle gentes de diversis partibus insimul congregate Comitatum provincie, qui de feudo imperii tui est, invasere (et) ad partes istas dicto Comitatui provincie immediate contiguas descenderunt. Ex quo turbamur admodum et tristamur, dolemus etenim per invasionem huiusmodi, que nullo racionis colore vestitur, in ipsis fere oculis nostris contempni iura, calcari leges, iusticiam ledi et racionem subici voluntati, dolemus dampna et excidia populi Christiani, dolemusque toto fere orbe terrarum peccatis exigentibus commocionum fluctibus inquieto hoc pusillum terre, quod bb. Petri et Pauli apostolorum meritis alienum a turbine videbatur et in quo eadem ecclesia quiescebat, subici procellis validioribus intuemur. Ad te igitur, princeps inclite, ad cuius nutum stabit, sicut non ambigimus, spiritus suscitate tempestatis huius, paterna fiducia recurrentes, Serenitatem tuam attencius deprecamur et cum instancia petimus, quatenus pro reverencia dei, publice utilitatis intuitu, consideracione salutis tue ac nostre intercessionis obtentu de illo velis super hoc remedio per omnem viam, quam putaveris utilem, celeriter et favorabiliter providere, per quod gencium predictarum repressa malicia imminentibus periculis obvietur salubriter et eadem ecclesia per tue filiacionis studium atque presidium a perturbacione qualibet preservetur. [Super hoc dilecti filii A. B. hospitalis s. Marie Teutonicorum Jerosolimitani, latoris presencium, cui super hoc lacius locuti sumus, cum grate satisfaccionis effectu adhibeas relatibus plenam fidem.] [2])

XXV.

Domino suo Cesari. [3])

Serenissime et invictissime princeps. Cum sitis dei gracia iurisdiccionis illius, ad quem appellacio ab omni parte dirigitur, iudicem competentem non habens Maiestati vestre de vobis conqueror, quia vos pro inducendo fidem meam et obsequia post multas consolaciones verborum me facti noticia dimittitis per omnia desolatum. [4])

---

[1]) *Ua i Rajhr:* Cancellarius imperatori, quomodo ipsum in causa sua dimiserit per omnia desolatum — kterýžto nadpis patří k číslu následujícímu. Viz pozn. k číslu XXIII.

[2]) [ ] dle Menckena, Scriptores III. 2087. Otištěno též u Madra č. 2. Jiné listy této záležitosti se týkající viz pod čís. CCCLVI a CCCLVII. — List hořejší jest patrně onen list papežův dd. 21. července 1357, z něhož výtah uvádí Werunský, Excerpta ex registris Clementis VI. et Innocentii VI. str. 126 (čís. 449). Komendator řádu něm. zde dotčený byl Rudolf z Homburku.

[3]) *Lm:* Cancellarius scribit imperatori conquerendo sibi de ipsomet. — Srovn. poznámku 1. k čís. XXIV.

[4]) Ku konci listu tohoto připsáno v rukopisech některých známé: »Aliquando reputatus nunc autem contemptus cancellarius vester«. (*Ua, Raj.* i *Uc* mají pouze: Aliquando reputatus nunc autem contemptus), kterážto slova však v rukopise kapitolním jsou teprve po čísle 239. *Uc* výslovně po slově »desolatum« praví: »Subscripcio: aliquando reputatus nunc autem contemptus«.

XXVI.

Imperator facit ducem de comite etc. [1])

Karolus ɔc. Illustri W[enceslao] duci etc. graciam ɔc. Sceptrigera cesaree dignitatis sublimitas sicut inferioribus potestatibus officii et auctoritatis elacione prefertur, ut commissos sibi fideles optate gubernet consolacionis presidio, quod thronus regius tanto solidetur felicius et uberiori prosperitate proficiat, quanto indeficientis sue virtutis donaria largiori benignitatis munere fuderit in subiectos, sic a choruscante (coruscante) splendore regalis solii nobilitates alie velud a sole radii prodeuntes fidelium status et condiciones illustrant, quod prime lucis integritas inviolati vel minorati luminis detrimenta non patitur, ymo amplioris utique scintillantis iubaris expectato decore profunditur, dum in circuitu sedis auguste illustrium principum numerus ad imperii sacri decorem feliciter adaugetur. [2]) Sane attendentes multiplicia merita probitatis et preclare devocionis insignia, quibus tu et preclare memorie progenitores tui domus Lucemburgensis sacrum Romanum imperium dignis quidem studuistis honoribus venerari, illum eciam fervidum tue mentis amorem, quo ad imperii procurandos honores inclinaris, attencius regie consideracionis intuitu limpidius intuentes, animo deliberato, sano eciam venerabilium talium episcoporum, illustrium etc. et aliorum baronum et procerum imperii predicti accedente consilio, te . . frater carissime non carnalitatis affectu sed originis tue nobilitate poscente, presertim cum hoc latitudo tui dominii et ampla subiecte tibi dicionis spacia et intemerata fides tue universitatis et populi, quo vetusto iam tempore sacrum honorarunt imperium, non inmerito requirebant, hodie in nomine domini et salvatoris nostri, a quo omnis principatus et honor provenire cognoscitur, illustravimus et illustramus et in verum principem et ducem L[ucemburgensem] sublimavimus, ereximus, decoramus et erigimus Romanorum regie plenitudine potestatis, decernentes expresse, quod tu, heredes et successores tui, duces L[ucemburgenses], perpetue omni dignitate, nobilitate, jure, potestate, libertate, honore et consuetudine gaudere debeatis et frui continuo, quibus alii sacri Imperii principes et nominatim duces illustres freti sunt hactenus et cottidie pociuntur. Terras quoque tuas, opida, castra, municiones, villas, provincias, districtus, montes, colles et plana cum omnibus silvis, rubetis, pratis, aquis aquarumve decursibus, pascuis, piscinis, piscaturis, theloneis, judeis, monetis, judiciis, bannis sive inhibicionibus venacionum, que vulgariter Wylpenne (Wiltpanne) nominantur, et penis inde sequentibus consuetudine vel de iure, baroniis, baronibus, feudis, feudatariis, vasallis, vasallagiis, militibus, clientibus, judicibus, civibus, nobilibus et plebeis rusticis, agricolis pauperibus et divitibus et omnibus eorum pertinenciis, sicut predicta et eorum quelibet latitudo tui dominii comprehendit, in verum princi-

---

[1]) *Lm:* Imperator illustrat et sublimat in ducem Lucemburgensem fratrem suum.

[2]) Arenga tato byla při listech podobných oblíbena a též obyčejna; nalézáme ji opět při čísle LXXX. a taktéž skoro doslovně v listinách, otištěných u Glafeye, Anecdot. čís. 15. 19, též u Hoffmanna čís. 33.

patum et ducatum L[ucemburgensem] ereximus et erigimus, insignimus ac de predicte regie potestatis plenitudine decoramus, tibi illustri W. duci L. predicto ducatum sive principatum huiusmodi cum omnibus honoribus, nobilitatibus, juribus, privilegiis et emunitatibus, quemadmodum ducatus sive principatus insignes ab illustribus sacrosancti Romani imperii possidentur vel tenentur, sive possideri consueverunt hactenus et in quantum a sacro Romano imperio in feudum dependet, de benignitate regia conferentes. Decrevimus eciam et hac edictali constitucione sanccimus, quod tu, heredes et successores tui perpetuo duces L[ucemburgenses] nominari et appellari debeatis inantea et tamquam ceteri imperii sacri duces et principes teneri et honorari et ubique ab omnibus reputari, omnique jure, privilegio, honore, gracia, dignitate et emunitate absque impedimento perfrui, quibus alii sacrosancti imperii duces et principes in dandis seu recipiendis juribus, in conferendis seu suscipiendis feudis et in omnibus aliis illustrem statum et condicionem ducum seu principum concernentibus freti sunt hactenus seu quomodolibet pociuntur. Et ut ducatus seu principatus L[ucemburgensis] solido fundamento firmetur et tanto se Romano imperio magis obligatum conspiciat, quanto ampliori fuerit regie liberalitatis munere decoratus, te, heredes et successores tuos, duces L. perpetuo infrascripto claro quidem officio graciosius insignimus, ut quociens nos aut successores nostros, Romanorum imperatores sive reges, ad reprimendam rebellium nostrorum superbiam seu imperii procurandos honores armatos continget incedere, tu, heredes aut successores tui, duces L., qui pro tempore fuerint, frenum imperialis seu regalis dextrarii nostri a latere dextro gubernare et prospicere debite fidei diligencia debeatis et in recubitu mense nostre cibos regios, qui in solempnibus curiis nostris administrati fuerint, coram nobis incidere, ut sic tamquam princeps et fidelis imperii guerrarum et pacis in tempore nostri curam et custodiam habeatis. Et quia tu, frater carissime, tamquam dux L[ucemburg.] s. imperii vasallus et princeps, dum eundem tuum principatum seu ducatum L[ucemburg.] a regia Maiestate in feudum susciperes, nobis velud Romanorum regi et vero tuo domino fidelitatis, obediencie et subieccionis debita juramenta solita prestitisti, quodque in principatu seu ducatu tuo predicto pacem et iusticiam omnibus et singulis, eque pauperibus ut divitibus, procurare velis et debeas efficaciter et fideliter iuxta posse, decernimus et hoc regali edicto duximus perpetuo statuendum, quod tu, heredes et successores tui, duces L., ducatum sive principatum L. predictum cum omnibus suis pertinenciis, sicut expressatur superius, a nobis nec non a Ser. imperatoribus seu regibus Romanorum, successoribus nostris, et ab ipso Romano imperio, quociens oportunum fuerit, debito solempnitatis honore cum vexillis, ut moris est, et solita reverencia suscipere debeatis nobisque ac eisdem nostris successoribus in casibus premissis sicut alii imperiales duces et principes prestare et facere fidelitatis, homagii, obediencie et subieccionis debite corporalia iuramenta. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre illustracionis, ereccionis, insignicionis, decoracionis et collacionis paginam infringere, seu ei ausu quovis temerario contraire sub pena M marcarum auri puri, quas ab eo, qui contravenire presumpserit, irremissibiliter exigi volumus et earum

*

medietatem nostre regalis camere fisco, residuam vero partem iniuriam passorum usibus applicari, presencium ɔc. . . . [1])

XXVII.

Imperator facit quendam militem baronem.

Karolus ɔc. Nobili . . . familiari consiliario et fideli nostro dilecto graciam suam ɔc. Etsi regie dignitatis circumspecta benignitas universorum saluti dignatur intendere et ea que reipublice grata commoda censentur aspicere graciosa consideracione perpendit, ad illorum tamen procurandos honores singulari quodam favore inclinatur uberius, quos intemerate fidei firma constancia et inveterati laboris diuturnitas claris testimoniis recommendant. Sane consideratis multiplicibus studiosis obsequiis et inmobilis tue virtutis industria, quibus tu velud servitor ydoneus Maiestati nostre et clare memorie illustri ɔc. sollicita probitate continue placuisse dinosceris, habito eciam respectu ad futura tue virtutis obsequia, quibus tu sacro Romano imperio honores valebis et commoda procurare, te et heredes tuos legittimos, qui de lumbis tuis descenderunt, maturo baronum et procerum nostrorum accedente consilio animo deliberato ac de certa sciencia libertamus et barones nobiles sacri imperii constituimus et ydoneos atque habiles facimus, baronias quaslibet et quevis baronum nobilium dominia habendi et possidendi, dum talia empcionis contractu, devolucione, donacione seu quovis alio titulo ad te aut antedictos heredes tuos contigerit pervenire, decernentes et regio statuentes edicto, quod tu et heredes tui predicti de lumbis tuis descendentes, ut premittitur, nulli penitus hominum ad provocacionem duelli seu alicuius alterius cause criminalis seu civilis, cuiuscunque eciam condicionis existat, nisi baronie insignis nobilitate constituto teneamini respondere, neque sentencias alicuius interlocutorias seu diffinitivas aut testimonium super antedictis causis subire seu pati racione quacunque, nisi fuerit nobilitatis et libertatis ingenius [ingenuus], ut prefertur, non obstantibus quibuscunque legibus, statutis, consuetudinibus, juribus seu privilegiis in contrarium [editis], quibus omnibus edictis, si et in quantum presenti nostre libertatis indulto obviare censentur, auctoritate Romana regia et de regie potestatis plenitudine derogamus. Nulli ergo penitus hominum liceat hanc nostre Maiestatis paginam infringere, seu ei ausu quovis temerario contraire sub pena etc. [2])

XXVIII.

Item alia forma, quando aliquis fit dux vel princeps etc.

Augustalis potencie monarchia, cuius ex omnipotentis dei mirifica bonitate quamvis insufficientibus meritis regimini presidemus, ad hoc nostrum animum sollicitudine cottidiana fatigat, ut ea que dignitatem Romani imperii felicibus incrementis amplificant, assiduitate continua [*Lu:* cottidiana] meditemur. Quod

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 42 a u Madra čís. 18.

[2]) Otištěno u Hoffmanna č. 47.

quidem tunc credimus efficaciter adimpleri, cum principum, a quibus pacis . . . [sic] [1]) ulterius progreditur, fruitur gracia, iusticia roboratur, statum et numerum feliciter adaugemus. Sane probitatis tue insignia, quibus tu et progenitores tui ꝛc. clare nostre mentis intuitu limpidius intuentes [sic], te et heredes tuos de consilio principum, procerum etc. . . . illustramus hodie in dei nomine in veros principes et duces ereximus, decoramus et erigimus de plenitudine regie potestatis, volentes, ut eisdem dignitatibus, juribus, libertatibus, quibus alii principes freti sunt et fruuntur, gaudere debeatis. Insuper terras dominia erigimus et insignimus etc. . . .

XXIX.

Imperator dat cuidam arma etc. [2])

In nomine sancte et individue trinitatis feliciter Amen. Karolus ꝛc. Nobili etc. graciam suąm ꝛc. A claro lumine throni cesarei velud e sole radii nobilitates alie legittimo iure procedunt et omnium nobilitatum insignia ab imperatoria Maiestate dependent, ut non sit dare [sic] [3]) alicuius generositatis insigne, quod a gremio non pervenerit cesaree claritatis. Sane attendentes multiplicia merita probitatis, quibus progenitores tui et tu similiter nos et sacrum Romanum imperium diligentibus studiis honorastis, animo deliberato, sano eciam principum, baronum et procerum sacri imperii accedente consilio, volentes tibi graciam facere specialem, tibi ad supplicis tue peticionis instanciam infrascripta nobilitatis insignia in tuam et heredum tuorum personas imperatorie benignitatis innata clemencia favorabiliter elargimur, ut videlicet super galea more nobilium comitum et in banderio similiter, dum necessitas illud exegerit, caput cum collo pavonis integrum, ut anulum aureum gemmatum pavo ipse in ore portet, in medio corone auree gestare possitis, ut coopertorium galee retro dependens sit de pellibus harmelinis, et ipsis insignibus tu et heredes tui uti possitis in preliis, torneamentis, hastiludiis et generaliter in omni exercicio militari. Et ob maiorem certitudinem, ut tu et heredes tui eo quidem securius huiusmodi gracia nostra gaudere possitis, quo insignia prefata sensibilibus figuris oculis corporalibus subiecta fuerint et appropriatis sibi coloribus figurata, ea de certa sciencia pingi mandavimus sub ea forma, que in presentibus pictoris magisterio reperitur. Gaudeas igitur favore cesareo et de tante pietatis munere eciam tua proles exultet et tanto fideliori studio ad honorem sacri imperii tua semper et ipsorum intencio solidetur, quanto ampliori preventos quidem vos aspicitis munere graciarum. Nulli ergo hominum liceat ꝛc. Signum ꝛc. Testes ꝛc. Presentibus ꝛc.

---

[1]) Slovo to vynecháno i v jiných rukopisech. Hoffmann, kdež formule tato otištěna pod čís. 46, klade »a quibus pax ulterius progreditur«. V rukopise kapit. jest tato formule ještě jednou napsána a sice co číslo 78.

[2]) *Lm:* Imperator nobilitat Jo. et heredes suos et confert ipsis arma et insignia militaria et recipit ipsum in suum familiarem.

[3]) Psáno tak též v *Ua*, *Lu*, *Lm* i *Ha*; u Hoffmanna, kdež celá formule jest otištěna (čís. 42), jest: ut non sit datum.

XXX.

Item dat cuidam auctoritatem creandi milites etc.

Karolus ɔc. Spectabili etc. graciam ɔc. Ad eminenciam cesarei culminis pertinere dinoscitur, quociens virorum nobilium imperii sacri fidelium decus protenditur et honor eis impenditur, quem strenuis actibus et virtuosorum operum exerciciis promerentur. Hinc est, quod nobilem . . ., fidelem nostrum dilectum, sue strenuitatis ac probitatis meritis rite poscentibus singulari cupientes honore de innata nobis clemencia decorare, tue fidelitati concedimus ac plenam et omnimodam damus auctoritate cesarea tenore presencium ex certa sciencia potestatem et liberam facultatem, quatenus eundem . . . pro nobis et nostro nomine atque vice militem constituere, cingulo quoque ac universis militaribus possis et debeas insigniis insigniri, adhibitis universis solempnitatibus, que circa imperiales consueverunt milites adhiberi. Volumus enim et presencium auctoritate decernimus, ut postquam dictus P. . . . a te premisso fuerit ordine miliciam assecutus, proinde noster ac sacri reputetur et sit miles imperii, iisdem privilegiis et dignitatibus ubilibet pociatur, ac si dictam esset miliciam per manum nostram cesaream presencialiter assecutus. Presencium etc. [1])

XXXI.

Cancellarius scribit, quod nichil consoletur eum nisi presencia Dithmari etc.

Dilectissime frater et amice precarissime. Neque regie dignitatis affeccio, qua ille noster communis dominus vestri et mei status condicionem prosequitur favorose, nec fortune blandientis aspectus aut corporalis sanitas vel multiplicium presencia gaudiorum cordis mei penetralia et interne mentis affectum quavis mulcebritate vel exhilaracionis tripudio consolari potuerunt, quin de domini Dythmari tam diuturna absencia Johannis contristetur fidelitas et quem futurum sperat continuo expectat cum meroribus venientem et ut videret cum propheta sermone ditari pronuncciet (sic). [2]) Putasne videbo et non immerito putas, dubietatem reponito (?), [3]) cum pro certo mee racionis dictet sentencia, quod amici, quem sicut credit et sperat ex intime sinceritatis flagrancia dilexistis, vos illius suavis vini Renensis claritas et saporosa potacio fecerunt penitus oblivisci. De statu meo vobis tantum insinuare decrevi, quod dei favente clemencia corporis incolumitate potitus nil aliud opto, nisi vestram sanitatem corpoream propriis luminibus intueri.

---

[1]) Formu tuto nalézáme úplně v listě císařově z r. 1360 (XIV. Kal. Augusti), otištěném u Glafeye čís. 180 (str. 274).

[2]) Smysl ve všech rukopisech nejasný. Dithmar jest bezpochyby kancléř Vratislavský Dětmar z Meckebachu, jenž býval též písařem kanceláře královské (viz mé Kanceláře a písaři str. 29, 86).

[3]) V rukopise kap. psáno jest vlastně »reponitor«, v jiných rukopisech »reperitor« i jinak chybně.

XXXII.

Cancellarius refert grates civibus pro eo, quod fratres ordinis s. Augustini bene tractant. [1])

Carissimi domini et amici. Multiplicatis beneficiis et tot benignis favoribus, quibus ad instanciam meam religiosos et honorabiles fratres ordinis heremitarum s. Augustini in civitate B. graciose prosequimini, grates dignas insufficiencia mea non valet exsolvere, precor tamen, ut quod mea non potest infirmitas beatus Augustinus meritis suis impetret apud illum, qui est graciarum omnium largifluus distributor. Nam preter consolacionem eternam, quam obinde dubio procul moto obtinebitis auctore deo feliciter, eciam ego remaneo velud is, qui recepto beneficio gratus esse tenetur ad omnia, que vestrum commodum et honorem prospiciunt, perpetuis temporibus obligatus. Valeant precor domini et amici mei carissimi feliciter et longeve.

XXXIII.

Cancellarius scribit duci, quod imperator distulit arrestacionem. [2])

Illustris princeps et domine generose. Acceptis literis vestris super materia repressaliarum, ad quas nobilis viri domini . . . de . . . aspirabat intencio, erga Sereniss. et invictissimum principem et dominum d. K[arolum] Romanorum ꝛc. attenta diligencia laboravimus, factum sibi iuxta literarum, quas misistis, tenorem specifice declarando. Et quamvis idem . . . tunc presens in sua curia vehementer instaret labores cumulando laboribus et omnium de consilio invocaret presidium, tamen dominus noster predictus contemplacione vestri negocium distulit asserens, non fore procedendum in talibus nisi matura deliberacione consilii sanioris. Et prout iam de preterito in hac vigili frequencia laborare studuimus, sic omni tempore in hiis et aliis parati existimus, ad ea fidelibus votis intendere, que vestrum prospiciunt commodum et honorem, sicut magnificenciam vestram nobilis . . . de . . ., familiaris noster, ostensor presencium, sufficiencius informabit.

XXXIV.

Cancellarius scribit cuidam, quomodo imperator ad ipsius promocionem inclinetur.

Obsequio diligenti premisso. Domine mi graciose. Libenter apud domini mei cesaris presenciam vobis tamquam singulari meo fautori bona fide et studio frequenti servirem in hiis omnibus, que vestrum prospiciunt commodum

---

[1]) *Ua:* Cancellarius refert civibus pro exhibicione honoris et reverencie fratribus ordinis s. Augustini graciarum multimodas acciones. — Nadpis tento psán jest chybně před číslem předcházejícím a opakuje se při čísle tomto opět, tak že odtud nadpisy zase se shodují s obsahem listiny. V rukopise *Lm* psán jest tento list dvakráte a sice co číslo I. 14 a 38 (po druhé se přidává: civibus Wratislaviensibus).

[2]) *Ha:* Compatitur ducisse super infirmitatem [sic] consortis, — nadpis ten ovšem neshoduje se s obsahem.

et honorem, verum quia cesar ipse erga personam vestram adeo magna sinceritate frequenter afficitur, vosque et illam prolem vestram nobilem et vestri status augmentum adeo forti conatu prosequitur, ut vestra nobilitas ad ipsum intercessore seu directore non egeat, qui potestis procul dubio in quacunque materia erga Majestatem cesaream quoscunque volueritis promovere, queso nichilominus, ut propter hoc non paciamini affectum gracie vestre erga me quavis eciam racione diminui, qui tamen voluntatem integerrime fidei in hoc gero, et computetis pro facto volendi cupidinem, quoniam promptus est cancellarius ad prosequenda vestra commoda pariter et honores.

XXXV.

Item rogat Franciscum [Petrarka], ut sibi mittat exposicionem eglogarum.

Magister et domine. Rogo vos instancia maiore qua possum, quatenus michi exposicionem eglogarum vestrarum quanto poteritis velocius dirigatis, nam vehementi melancolia et dolore cordis constringor legendo tante sonoritatis dictamina et rerum subtilium tam appropriatas methaforas, dum non intelligo, in quos fines sermo cultus sua venustate peroret. Tollatis igitur tante displicencie et adversitatis materias ab amico, gratum michi in hoc ostendentes benigne pietatis affectum, cuius intendo totis vite mee temporibus in gaudio reminisci. Datum etc [1])

XXXVI.

Cancellarius rogat Sagremor, ut non habeat suspicionem, quod sibi dedit grana quedam ad comedendum. [2])

Nobilis vir, amice karissime. Inter clericos iuniores cancellarie mee hactenus per dies multos currebat illud solacium, ita quod se cum illis granis mutuo hincinde deciperent, ut unus alteri ad risum provocandum pararet sitis incendium et nullum aliud inter eos umquam evenit periculum, nisi quod, postquam de nocte grana sumebantur ab uno, continua sequenti die potibus inhiabat. Et ego confidens, nullum aliud vobis imminere periculum, sub bone societatis fiducia ad hoc ibam, ut grana talia glutiretis, unde amice karissime, cum absque omni dolo talia gesta sint et ego salutem et dulcem fortunam vestram et augmentum honoris vestri semper dilexerim, rogo vos, ut suspicionem mali repellatis ab animo et credatis, hoc negocium pro excitandis risibus evenisse. Nam qua racione vobis, singulari amico meo, vellem scienter parasse tanti doloris materiam, qui nec talia facerem ei, qui michi foret notorius inimicus [3])

---

[1]) Otištěno v Lausitz. Mag. XXIII. čís. 196 a v Hauptově Zeitschrift VI. 30.

[2]) *Ua:* Item rogat S., ut non habeat de eo suspicionem, quod sibi quedam grana comedenda dederit causa ioci.

[3]) Otištěno u Friedjunga Karl IV. Beil. I., však chybně (viz Úvod). Sagremor (Sacramore, Sagremours de Pomeriis, de Pommiers), plnomocník Bernaba Milánského při dvoře císařském r. 1358, dříve při dvoře císaře Karla IV. (r. 1355, V. Idus Aprilis se jmenuje »miles secretarius Caroli IV.« — Přepis Vatik.). V listech formuláře tohoto vícekráte se jmenuje.

XXXVII.

Cancellarius consolatur fratrem suum, ut non curet inutiles relaciones.

Reverende pater, germane karissime [1]) Non turbetur animus vester in aliquo, nec habeatis quamvis eciam melancolie materiam, si maledictus ille faber mendacii, nepos noster, tot inter nos materias discordie seminavit, nam altissimo teste, in cuius manu sunt omnia, nunquam tanta in corde meo adversus vos amaritudo surrexit, neque in tantum provocacio mentalis vires assumpsit demone vel errore suadente, quin de vestro malo aut [de vestris] sinistris successibus doluissem, sicut huiusmodi res vobis note consistunt, quoniam de facili provocor et ea facilitate furor assumptus absumitur, qua advenisse probatur. Nam si bene colligitis satis esset obstinati demonis meditari talia, qualia vobis de me dicti A. versuta nequicia predicavit. Quapropter oportunitate nacta ad me venire potestis non ad resignandum seu dimittendum aliqua, sed solum ad hoc, ut de communis fortune statu et ordine tamquam fratres inter nos mutuo cogitemus. Consoletur vos deus omnipotens et sanum atque felicem conservet per tempora diuturna.

XXXVIII.

Cancellarius supplicat pro quodam, ut recipiatur in suffraganeum. [2])

Reverendissime pater et domine mi amantissime. Licet pridem supplicaverim paternitati vestre pro quadam persona, ut reciperetis eam ad officium suffraganie, sicut bene potestis recolere, et aliquociens replicaverim preces meas affectu sincero, quo eiusdem hominis promocionem et statum uberem diligebam, tamen considerato, quod forsitan aliquibus racionabilibus causis exigentibus non inclinabatur reverencia vestra ad suscepcionem illius, ego tamquam vester capellanus et amicus voluntati vestre obtemperare desiderans laborem illum omnino dimitto et alium incipio, quem opinione verisimili confido longe amplius vestre reverencie convenire. Et confidenter et sub exaudicionis fiducia paternitatem vestram rogo intimo ex affectu, cum venerabilis in Christo pater dom.... episcopus ... ordinis honorande religionis fratrum heremitarum s. Augustini sit vir literature sufficientis et notabilis et homo boni consilii, valens pro arduis legacionibus erga sedem apostolicam et imperium ad quoslibet mundi principes peragendis et religiose ac munde vite et conversacionis clare, verbo et opere manifestum testimonium habeat ab omnibus, quos audivi, quatenus eum amore mei et ad precum mearum instanciam in suffraganeum in pontificalibus assumere dignemini graciose. Nam ego promitto vobis bona mea fide sine dolo, quod ipse in tali officio sic faciet, quod vestra paternitas contenta reddetur et michi tenebimini ad graciarum debitas acciones, quoniam nulla racione vobis domino meo et amico sincerissimo rem

---

[1]) Bratr kancléřův Matěj, biskup Tiburský, světící biskup Litomyšlský a později Vratislavský, zemřel r. 1370. (Srovn. Časop. Č. Mus. 1886 str. 87 a 91.)

[2]) *Lm:* Cancellarius supplicat archiepiscopo Pragensi, ut recipiatur quidam frater lector ad officium suffraganie.

aliquam commendare presumerem, cuius michi non foret familiaris noticia, neque sic studiose scriberem, nisi hoc virtus dicti episcopi notorie mereretur. Super hiis, Reverende pater, michi peto cum affirmativa graciosius responderi.

XXXIX.

Item petit, ut quidam intromittat se de bonis cuiusdam juvenis. [1])

Amice dilecte. Juxta testimonium laudabile consulum civitatis . . ., qui ab antiquo sunt magni estimatores iuste virtutis, satis contentamur, ut de bonis dimissis per mortem bone memorie . . . de . . . pro bono statu C. sui filii administracionem tutele geratis, sibi eam quam exigit inter vos et ipsum nature comunio fidem et amiciciam ostendentes.

XL.

Imperator scribit regi Armeniensi compaciendo sibi super affliccionibus suis.

Serenissime frater karissime. Fraternitatis vestre literas per nunccium vestrum, latorem presencium, nostre Celsitudini presentatas affeccione sincera recepimus et diligenter ymo dolenter audivimus tam in literis eisdem contenta quam per predictum nunccium nobis exposita voce viva, dileccioni vestre et subiecto vobis populo christiano super tot et tantis affliccionibus et pressuris, quas ab infideli gente patimini, ex intime pietatis visceribus magno compacientes affectu. Tempus equidem, quod divini altitudo consilii ad redempcionem sui populi ac perfide gentis illius exterminium aptum ac in oculis suis placidum ab eterno prospexit, nostre fragilitatis latet noticiam, quia pater altissimus archana huiusmodi in sua posuit potestate, licet sanctos apostolos [in hiis?] orbis terrarum finibus esse constituit sibi testes, retroactis nempe temporibus [*Lm* přidává: sinistris], dum catholici principes inspirati divinitus magnopere ad hoc affectuum suorum studia direxerunt, idem mundani status instabilitas varia quoque varietas ac malignantis fortune adversitas sepe sepius visibiliter averterunt. Quapropter dei omnipotentis clemencia magnis est et assiduis precibus imploranda, ut oculis misericordie sue fidelem populum suorum operum sectatorem misericorditer ab alto respiciens impedimenta submoveat et redempcionis eius oportunam dignetur ministrare operam et optatam celitus tribuere facultatem, ne de tanta tamque diutina oppressione fidelium impia corda gratulentur infidelium nacionum. [2])

XLI.

Cancellarius scribit episcopo Frisingensi compaciendo oppressionibus suis. [3])

Reverende mi pater et domine ac frater amantissime. Oppressionibus vestris et anxiis curis, que mentem vestram seminario prevaricatoris exercent,

---

[1]) *Ua:* Cancellarius scribit Hen[rico], ut intromittat se de bonis cuiusdam iuvenis, ipsum fideliter consolando et protegendo.

[2]) Otištěno u Hoffmanna čís. 255.

[3]) *Ua* i *Rajhr.* nemají odtud žádných nadpisů; mezi jednotlivými listy jsou malé mezery prázdné, určené bezpochyby k tomu, aby tam nadpisy později vepsány byly.

vehementer compacior. Et quamquam sint auctore domino ad preparacionem salutis eterne, nec absque rato supremi dispensatoris consilio ecclesia sancta tribulacione et dolore in hunc magnum statum excrevit, non possum tamen sollicitudinis onus exuere, quin de karissimo meo fratre et amico doleam, ut sic sensualitas vincat racionis affeccionem [v jiných: affectum]. Nam iusta estimacione pensata et viam volendo debite racionis amplecti, amplior deberet ex indebitis passionibus surgere materia gaudiorum, nam non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam, quam in nobis dei misericordia revelabit, propter quod considerata mutabilitate fragilis vite terrestris, que sursum sunt, sapite et non que super terram, eadem enim ipsius fortune dubietas est vobis iusta causa meliora sperandi. Nam sicut ad presens iuventutem indebite sua tyrannide opprimere nititur, sic ab insperato ad meliora conducet disposicione divina, que cuncta rerum pondera magnifice virtutis excellencia sic disponit, ut in tota mundiali machina nichil inordinati permanserit, quod potencia, sapiencia et clemencia dei non duxerit debito limite situandum. Sim ego vestris oracionibus commissus, pater amande, nam tribulatoris [jinde: tribulatorum] voces deus exaudit, qui omnium se corde invocancium miseretur. [*Uc:* Valete ɔc.]

XLII.

Cancellarius excusat se erga sororem suam, eam consolando.

Carissima soror. [1]) Quis inimicus homo est ille, aut quod membrum tam grandis mendacii, qui sue fraudis veneno inter nos nititur seminare zizaniam, ut tibi dixerit, quod tu sis michi delata et quod animum indignantem tibi gesserim, quam in tantum sicud carnalem sororem dilexi et in veritate nunc diligo. Maledictus sit ille, precor altissimum, qui te talibus fictis mendaciis turbare presumpsit. Etenim sencies in meo reditu et auctore deo evidenter intelliges affectum dileccionis incepte in corde meo erga te augeri iugiter, non minui, prout fraudis ille commentarius tibi dixit. Quapropter, amantissima soror, non prebeas ammodo aures credulas tam vanis relatibus, nec de talium relacione turberis, nam ad tui profectus, status et honoris augmentum totis meis viribus cum omni fideli et amica diligencia laborabo.

XLIII.

Scribit episcopo Frisingensi, quod habeat sibi amicum recommissum etc. [2])

Presul eximie, cui naturalis ingenii privilegiata sagacitas et acquisite doctrine sufficiencia dulcissimo quidem modulacionis contentu suavi musica indesinenter applaudunt, quem sicut natura generosum fecit in corpore, membris aptavit nobilibus, colore venustavit pulcherrimo, sic et divina gracia radiis spiritualibus illuminavit in mente, cui sedes apostolica fidem, Almannia sinceri-

---

[1]) Kancléř Jan měl dvě sestry, o nichž ve starých zápisích zmínka se činí (viz Časop. Č. Mus. 1886 str. 87).

[2]) *Lm:* recommendando sibi suum consanguineum

tatem, Ungaria sollicitudinem iusta cognicione semper imponunt, tante benignitatis hominem ostendi petit cancellarius, ut clareat in opere, quod rerum circumstancie repromittunt, attente supplicans, ut sit domino meo . . . Frisingensi consanguines meus . . . de . . . singularis benignitatis officio recommissus. [*Uc* přidává: Vale in Christo Ihesu domino nostro.]

XLIV.

Monialis quedam supplicat episcopo Frisingensi, ut donet cancellario librum.

Reverende pater et domine . . . Frisingensis episcope. Supplicat honorande paternitati vestre collegium deodicatarum virginum monasterii s. Katherine in Nuremberg, quatenus ad honorem decoris feminei et pudicicie virginalis domino . . . cancellario cesaris tribuatis in donum illum librum papireum, quem sibi vestra curialitas mutuavit et deliberetis in ea parte facere de instanti necessitate virtutem, cum sit virtuosius et laudi vestre maiori splendore conveniens, illud benigne tribuere, quod tamen restituere non dignabatur avaricia possidentis. Neque carmina nostra reverencia presulis ingrata suscipiat, que non livor edax sed pius ambit amor.

XLV.

Cancellarius recommendat viduam quandam cuidam.

Domine et pater amande. Multum intervenit iam temporis, quo a vobis neque verbi seu rerum consolacionem accepi. Idcirco de duobus vestram paternitatem nunc onerare presumo, ut videlicet relictam bone memorie . . . de . . . velitis in suis agendis commendatam suscipere et eam pro assecucione suorum iurium iuxta informacionem sui familiaris, ostensoris presencium, tum verbis hortatoriis tum preceptivis erga illos, quorum interest, cum efficacia promovere, quodque michi non verbis sed rebus satisfaciat vestra paternitas, vinum Alsaticum saporis precipui et bonitatis electe benigno favore quanto potestis brevius transmittendo.

XLVI.

Item significat cuidam, qualiter dux Austrie redierit ad regem Ungarie. [1])

Nobilis vir, domine mi karissime. Licet . . . dux Austrie, sicut alias ad aures vestre nobilitatis attigisse confido, contractus, iuramenta, promissiones et federa, quibus Serenissimo et invictissimo principi etc., domino nostro gracioso, viva voce et eciam autenticis literis una cum suis fratribus obligari dinoscitur, huiusmodi rerum et virtuose observacionis immemor ad . . . regem Ungarie volatum fecerit et nunc ubique locorum per se et alios ligas et conspiraciones hincinde sollicitet, quibus adversus imperialem Maiestatem rebellionis erecto calcaneo se confortet, tamen cesar invictissimus, sicut officii

---

[1]) *Lm:* Cancellarius scribit cuidam nobili de ducibus Austrie, de conspiracione ipsorum et rebellione contra imperatorem Romanum.

dignitate prefertur, ita predecessorum sequens vestigia animo forti et bone mentis ordinacione contentus machinamenta rebellium pro nichilo ducens virtuosi animi tranquillitate in gaudiis clarescit. Digne quidem. Nam divina providencia preter eiusdem graciosi domini mei sollicitudinem omnia [*Lm* přidává: negocia] in salutem proveniunt et ultra spei desideriosos affectus ubertate fortune et dulcis consolacionis applausu singulorum corda fidelium ad ipsius obsequia propensius animantur. Marchio etenim Brandenburgensis etc. et alii duces Bavarie et proceres nostris adherent auxiliis et maiora cottidie innovatis accessibus accrescunt nostre sortis subsidia, quibus dominus noster predictus laqueos insidiancium conteret et superborum corda rebellium humiliabit ab alto solita fortitudine imperatorie Majestatis. De vobis eciam velud de viro nobili, quem fidelem sibi ab experiencia dudum accepit, dulce quidem facit recordium vosque consolabitur auxiliante domino et fidem vestram respiciet tempore oportuno. Valeat vestra magnificencia et sanitas corporea leta vobis adhereat et vestre salutis auctor vos benigne custodiat dominus Jhesus Christus. [1])

XLVII.

Item petit marchioni, ut faveat scriptori suo librum sibi scribi pontificalem.

Utinam suavissimi stili blandimento animum domini mei . . . marchionis dulcorare sufficerem, ut verba scribentis mente graciosa suscipiat, ut, quod affectu sincero capellanus eius desiderat, sperati transiret operis in effectum. Multum enim cordiali desiderio concupiscit scribentis affeccio, ut dominus suus marchio, quem singulare scutum sue proteccionis elegit, dimissis melanconiarum umbris leterur in gaudio et fortune compendia ei velit committere, qui omnium rerum magnus dispositor imperat universis. Nam in manu eius universi fines tocius orbis rite consistunt claraque providencia sic universitatis superintendit regimini, ut alta considerans infima non dimittat. In eum igitur spes et preces hominum recta quidem racione ponuntur, qui virtute sufficit, sapiencia scit, bonitate vult pio benignitatis munere omnium misereri. Inter hec supplicat humilitas cancellarii eximie magnitudini dominantis, ut illi precipuo scriptori domino . : . tali ɔc. dominus marchio dignetur dare licenciam pontificalem sibi librum scribendi, sicut alias bene poterit huius rei dominus meus habere memoriam, qualiter dudum consenserit ad hoc ipsum. [2])

XLVIII.

Cancellarius scribit Magdeburgensi archiepiscopo de marchionissa Tyrolis.

Reverendissime pater, domine mi et amice karissime. Nova omnium novitatum magis novissima scribit . . . cancellarius ei, quem desideriosum novitatum talium advertit indubie, domino suo videlicet Magdeburgensi archi-

---

[1]) Otištěno v Lausitz. Mag. XXIII. čís. 208. a od Böhmera v »Acta imp. selecta« str. 754 (k r. 1362. Jan.).

[2]) Otištěno v Lausitz. Mag. XXIII. čís. 209 jakož i u Dobnera Monum. IV. str. 338—39.

episcopo pittagore palliato. [1]) Ut igitur tante novitatis insinuande presuli sumatur inicium, ecce, qualiter Margaretha relicta quondam Ludovici senioris marchionis Brandeburgensis triste fatum Troye miserabilis, que domino nostro materiam prestitit de terris rebus vita et corporibus sub Martis dubii vario discrimine disputandi, iam vero mutato nove deliberacionis inaudito carmine apud cesaris nostri gratam clemenciam non ambigit invenire presidium, unde demeritis exigentibus supplicium debuerat expectare. Cesaris vero innata bonitas rem ipsam adeo mansuetudinis pietate prosequitur, ut quasi non videatur displicentis sibi mulieris sed consanguinee dilecte instaurare fortunas. Nescio quidem, an laudem ipsam clemenciam vel detester, cum principum intersit, bonis premia, malis supplicia ad expectacionem erumpne vel premii distinctis erogare denariis, ut exempli virtute [*Ha:* racione] boni ad virtutem excitentur eminere, mali terreantur suppliciis et a pravis moribus metu pressure et doloris angustiis arceantur. Inter alia vero duas in curia intuitivo visu prospexi imagines, reginam de [in] Holenloch et . . . marchionisse prefate fatum, quas fantasia mea diiudicat, ac si lux tenebris, album nigro, rosa urticis, preciosum vili, pratorum floriditas nivium asperitati frigide, duo Belial absurde comparacionis solerciis adequantur. Non tamen ignoret domini mei presulis digna prudencia [*Ha:* providencia], qualiter dominus communis, cesar ille Romanus, filium sui fratris, marchionis Moravie, quem in curia manere novistis, ad presenciam dicte Chrimhuldis apportari mandavit, non aliter, sicut estimo, nisi ut in presencia circumfuse multitudinis ipsa detestanda braxatrix agnosceret, falso quidem suo fratri ascripsisse impotenciam coeundi, cum manifeste clareret ostensione tam preclare sobolis domini mei . . . marchionis virilitas et dicte . . . meretricis inconstancia pudibunda. [2])

XLIX.

Litera eiusdem ad Franciscum Petrarka.

Saphirei fundamenti ymaginacio quidem aurea argenteis expolita sermonibus velud nobiles margarithe venusta relacione magistri, sic auribus cesareis grata convivia preparavit, ut affectus, quem cesar bonitate nativa [*Hb:* benignitate nature] gerit ad singulos, sic emphatice distensionis liberali favore ad personam et statum nobilis viri domini . . . gracioso studio dirigatur, ut sit iam factus de placente placidior et dileccior de dilecto. Utinam tante scole et tam celebris eloquii cancellarius hec scribens fuisset discipulus, utinam de micis, que de habundanti mensa sacri poete decidunt, valeret aliquando ignorantis esuries saciari, felicem me dicerem, si vestigia pedum tanti oratoris eximii palpitante gressu non [quidem sequi sed quasi respectu pauculo imitari viderer, qui paratus existo] prono voltu et humilis reverencie studio venerari. De quibus cesar multa replicacione lecture quo magis intenderat

---

[1]) Viz čís. 2. a pozn. 1. — Rukopis kapit. má místo »domino suo« chybně »duo sunt« a tak má též Dobner v Monum. IV. str. 337. — Srovn. též předcházející čís. 3.

[2]) Otištěno u Dobnera Monum. IV. str. 337—338, jakož také v Lausitz. Mag. XXIII. čís. 210. Dle Palackého Děj. Č. II. 2. str. 168 patří list ten k roku 1362.

plus delectari volebat, neque cessat multis ostendere, ut sit aliis in solacium, quo suus animus ymaginacione nobili in gaudio delectatur. Si negocium domini . . . de . . . ordinem iuxta cor suum habere non potest, precor, nolite in malum accipere, quoniam racio aliud non persuadet. Sit vobis scribentis humilitas commendata. [1])

L.

Item scribit Sagremori, quare eum non salutaverit. [2])

Que est tam inaudita novitas, que Sacrum amorem, qui militari virtute viridarium laudissone fame frequenter inhabitat, ad hoc quavis eciam racione conduxit, ut scribendo cesari cancellarium salutare noluerit. Credebat namque . . . cancellarii fida presumpcio, ut post imperatorem solum ipse solus esset in aula cesarea, quem Sacer amor sui facundi sermonis eloquio salutaret. Non possum opinari racionem vel causam, que Sacro amori hec suaserit, ut sic oblivisceretur amoris, nisi forte una sit causa, quam suspicor, quod ego generosum nomen tanti militis ad tantam perduxi grossiciem, ut nobilitate saporosi vini dimissa potaret cerevisiam, que tamen, si causa vel occasio censeri meretur, non adeo deberet in Sacri amoris recondi preconiis [precordiis], ut causaretur ex talibus, cum tamen proprio iudicio sibi profecerit et commoditates plures adduxerit consilium bibicionis cerevisie, quod acceperat ab amico. Suscitet igitur intellectum suum Sacri amoris sacra nobilitas et militaris condicionis non immemor amicum suum, cesaris cancellarium, consuetis sacris suis amoribus prosequatur, nec deneget ei sermonis sui facundiam, qua tamen recreavit eum multociens potabili cerevisia dirigente.

Nobili viro sacri amoris thesaurario domino Sagremor, amico nostro dilecto. [3])

LI.

Item scribit cuidam, ut servitoris voluntatem reputet pro facto etc. [4])

Nobilissime domine et fautor mi precarissime. Quod litteris vestris et legacione per virum honorabilem . . . ostensorem presencium, familiarem vestrum, michi relata me visitare curastis, magnum quidem ymmo inter ceteras ubertates blandientis fortune maximum reputavi, nec ad sufficientes acciones graciarum quavis racione sufficio, ut magnitudini generositatis vestre et insigni virtuti, quam exhibuistis et ostendistis in humili, mea respondeat parvitudo, tamen affectum servitoris vestri, quem, ut indubie spero, non negligentem sed sollicitum invenitis, vestra sciat nobilitas reputare profecto, dum voluntas voluntarii servitoris fideliter et sincere volentis profectis, sicut premittitur, possit ymmo simpliciter debeat et non inmerito computari. Mitto vobis litterarum

---

[1]) Otištěno v Lausitz. Magaz. XXIII. čís. 211. — [ ] v kapit. i v některých jiných rukopisech vynecháno.

[2]) *Lm:* Cancellarius scribit domino Sagramor, consiliario domini Mediolanensis.

[3]) Otištěno v Lausitz. Magaz. XXIII. čís. 212. Srovn. poznámku 3. k čís. XXXVI.

[4]) *Ha:* ut recipiat voluntatem pro facto.

copias, que dominis cardinalibus diriguntur, et est nobis pro firmo in eisdem iuxta nostri ritus observanciam tamen [tantum] et persuasum amplius quam petistis (sic). Me et mea vestre gracie continue recommitto paratus semper ad ea que precipitis domine graciose. [1])

LII.

Cancellarius hortatur episcopum ad presenciam cesaris venire.

Reverendissime pater et domine graciose. Quia presenciam vestram nunc in curia domini nostri . . . imperatoris multum ex certis et notabilibus causis oportunam fore cognoscimus, ideo Reverendam vestram paternitatem rogamus et hortamur attente, hoc nichilominus fideli consilio amice suadentes, quatenus dimissis omnibus negociis, quibus occupamini, ad dominum nostrum cesarem assumpto vobiscum honorabili viro domino W. Wyssegradensi decano die crastina veniatis. Nam nisi illud evidens et notoria postularet necessitas nullo modo vobis tam seriose scriberemus presencia, sicut de hiis informacionem pleniorem accipiet vestra preclara paternitas, dum vobiscum vive vocis oraculo conferemus.

LIII.

Item scribit imperatori de quodam pictore.

Serenissime ac invictissime princeps et domine pertimende. Presentis pictoris industria artis sue suffragio rite depinxit ambas potestates, regiam videlicet dignitatem et auctoritatem pontificiam ab uno dependere principio, dum celestis paranymphus, sicut in pictura prospicitis, divine provisionis clemencia coronat utrumque, cesarem videlicet ut caput orbis et Romanum pontificem, cui ligandi et solvendi potestas ab alto conceditur et uterque ipsorum in regnum celorum provehitur, sicut superior picture declarat facies, si tamen uterque ipsorum bene administraverit Christiane caritatis officio, quod de raro contingentibus censeo reperiri [sic]. [2])

LIV.

Cancellarius excusat quendam aput regem [3]) *pro diutina demoracione etc.*

Serenissime princeps et domine mi graciose. Quia dominus meus imperator de modis agendi versus Ungariam in negociis nunc currentibus sufficienter vos informat in literis suis et copiis, que sunt ipsis litteris intercluse, idcirco Majestati vestre de talibus nichil scribo paratus omni tempore ad vestrum beneplacitum et mandatum, desiderans, ut iste iuvenis homo, nunccius vestre magnificencie, non sit vobis pro diutina demoracione suspectus, quoniam dominus meus, germanus vester, non potuit eum cicius expedire etc.

---

[1]) Otištěno v Lausitz. Magaz. XXIII, čís. 213.
[2]) Otištěno v Hauptově Zeitschrift VI. 30.
[3]) Má býti »marchionem«, jak ze smyslu celé formule viděti.

LV.

Filius imperatoris scribit sibi, [1]) *quo ductus spiritu cum fecerit regem.*

Serenissimo ac invictissimo principi et domino d. K[arolo] Romanorum imperatori ꝛc., domino et genitori suo karissimo, Wenczeslaus dei gracia Boemie rex ꝛc. filialis obediencie debitum cum reverencia paternali. Serenissime ac invictissime princeps, metuende domine et genitor peramande. Cuius sideris aspectus menti cesaree conatum attribuit, aut quorum consilio vester ducebatur intuitus, ut michi et virtutis et honoris gremium clauderetis. Solent namque mortales et precipue qui principum nobilitate prefulgent ad hoc mentis conatus dirigere, ad hoc sollicitudinis sue viribus inniti frequencius, ut habitui virtutum clara semper exercitacione deserviant, ut se cunctis gratos exhibeant et tamdiu bonis moribus et parentum claris vestigiis innitantur, donec non quidem naturali duntaxat successione consueta, qua et improbis reverencia datur, ipsis exspectati honoris attribuatur fastigium, sed virtute poscente dignis mereantur honoribus preveniri iuxta historiarum prudentem sentenciam, que longum et magnum eum honorem cummemorant, qui sine tribunalium fastigio, sine appositorum ministerio potens in sua amplitudine [*Ub:* ampliacione] reperitur. Vestra vero deliberacio me nondum mereri possibilem, cui velud parvulo fascemine trahentes (sic), ne membra obliquentur in curvum, adhuc nutricum adheret frequencia, cui eciam nosse nedum bene operari manet incognitum, ad regie dignitatis fastigia sublimastis [sic, sublimavit]. Unde igitur animus meus exnunc inantea assumet virtuose vivendi materiam, quibus de causis, quibus populi velim placere conatibus, qui totum possideo, quod quis properare [sperare] poterit se virtutis presidio quomodolibet adepturum. Utinam amantissime pater melius deliberasset vestra Serenitas vestro primogenito et exercende virtutis et assequendi honoris locum dimittere, quo et animus meus magis ad populum et ad me vota populi sincerioribus inclinari motibus contigisset. Quia tamen quod factum est revocari non decet, committantur successus posteri eius dominio, cuius gracia regnant reges et universi orbis principes dominantur. [2])

LVI.

Filius imperatoris scribit patri, ut remuneret quendam ad eum cum litera missum.

Serenissimo ac invictissimo etc. ut supra, domino et genitori suo karissimo, et filialis obediencie naturale decretum et amorem paternum atque cesaratus insigniis reverenciam et honorem. Serenissime ac invictissime princeps, amantissime genitor et domine pertimende. Solent homines honoris cupidi et fame desiderantes seculare preconium de singulis celebritatis sue actibus singulas novitates inducere, ut videlicet de celebratis nupciis mundanis aut festivitate

---

[1]) *Ha:* patri suo.

[2]) Otištěno u Pelzla II. 330.

missarum solempnium dum prime fuerint fautoribus suis mandent epistolis et latores earum condignis premiis remunerari sueverunt, ut videlicet quanto maioris dileccionis studio mittentis prosequantur epistolas illi, ad quos sermo dirigitur, tanto amplioris gracie stipendiis eos remunerent, qui sub spe retribucionis optate ad ipsos cum epistola pervenerunt.

LVII.

Arenga super privilegio de lancea et aliis insigniis. [1])

Sacratissimum dominice passionis misterium et dignissima eiusdem insignia eos, qui preciosi sanguinis dominici inestimabili precio ab eterne ruine precipicio sunt redempti, cordibus suis ardenter infigere, incessabiliter adorare et summe devocionis decet studiis assidue venerari. Cum enim per prevaricacionem primi parentis natura filii ire essemus effecti, per lignum crucis vivifice in sacro Christi corpore reconciliacionis graciam fuimus misericorditer consecuti, Christus namque cum splendor dei patris eterni et figura substancie eius existeret sueque virtutis verbo cuncta portaret ante luciferum in sanctorum splendoribus genitus ab eterno, cuius voltum non solum universa terra desiderat, sed eciam angelici spiritus incessabili desiderio continuo prospicere gratulantur, paternam quidem dexteram non relinquens egressus a patre ad vallem miserie et ad yma mundi de secreto celorum descendere ac caducam nostre fragilitatis formam induere, incolatum seculi colere et post varia condicionis humane fastidia in manus tandem traditus impiorum pro nostra salute sponte cruci affigi et acerrime mortis in ea subire supplicium est dignatus, ut sua morte nos perditos a morte revocaret ad vitam O vere felicem salutifere crucis aram, margaritis eximiis Christi sanguine vernantibus expolitam, o clavum clarissimum illius venerabilibus membris infixum et rutilantissimo rosei cruoris stillicidio purpuratum, quem Davidicum canit eloquium formâ pre filiis hominum speciosum, o venerandam spongiam, qua fons interne eterneque beatitudinis dulcedinis aceto et felle potatur, o inclitam lanceam lateri salvatoris inmissam, per quam fluxerunt largiflue redempcionis pariter et regeneracionis nostre salutifera sacramenta, (quibus fideles anime in presenti exilio spirituali dulcedine confortantur et fluida incolatus humani [orig.: mundani] vita consumata feliciter pro fidei et virtutum meritis, que iam rite celebrant per spem in illa visione felici mereantur per spem perpetuo contemplari. Sane pro parte decani et capituli capelle nostre in castro nostro Karlstein etc.) [2])

---

[1]) *Lm:* Arenga de insigniis dominice passionis.

[2]) ( ) dle rukopisu *Lm;* v ostatních rukopisech vynecháno. — Celá arenga hořejší doslovně vzata jest z majestátu císaře Karla IV., daného na Karlštejně dne 27. března 1357, jímž zřizuje na Karlštejně kapitolu s děkanem a činí znamenitá nadání. Přepis majestátu toho nalezl jsem v rukopise c. k. univ. knihovny XI. D. 12. fol. 6 a násl.; original jeho (dle Sedláčka, Hrady VI, 41) nalézá se v archivu místodržit. Potvrzení arcibiskupa Arnošta dd. 1. října 1357 přepsáno též v rukopise XI. D. 12. fol. 15, jakož i ve formuláři »Cancellaria Arnesti«, mé vydání v Arch. f. öst. Gesch. sv. 61, str. 191.

LVIII.

Littera imperatoris ad canonicos Pragenses de corpore sancti Viti. [1])

Karolus ɔc. Venerabili Arnesto archiepiscopo nec non honorabilibus . . . preposito . . . decano et capitulo Pragensis ecclesie, devotis etc. Oriens ex alto splendor lucis eterne, qui nescit occasum, sicuti pristinis temporibus Boemorum gentem, a gentilibus exutam erroribus, novellam tunc sancte matris ecclesie plantulam inter ipsa mox sue conversionis primordia candore mirabili illustravit, ita eciam hiis temporibus, quibus auctore domino in paradiso ecclesie secus decursus aquarum fluencium trans plantaria ac arborem erecta in procerem fecunda spiritualium fructuum ubertate fulcitur, suis eam non desinit fulgoribus adornare ac variis graciarum dotibus insignire. Tunc enim gloriosi Boemie principes, de quorum alto sanguine traxisse nos constat originem, pro Christi nomine gloriosa subire certamina et pia colla iugulo submittentes atrociter trucidati celeste rosarium meruerunt sertis presigniti roseis introire, nunc per nostre vigilancie regalis obsequium varia sacrata sanctorum corpora innumerasque reliquias longe lateque per orbem collectas felix meruit Boemia possidere, que talibus ac tantis divina clemencia muneribus se preditam gloriatur, felix utique, in cuius aula regali magnifica sedem sibi elegit excellens imperium orbis terre. Ad cuius nos apicem licet inmeriti celesti providencia sublimati summopere meditamur, et dum eciam pro humana condicione oculis corporis nostri sapor illabitur, vigilat cor nostrum assidue in hiis, per que status magnificus et exaltacio venerande matris nostre sancte Pragensis ecclesie producatur, quam venerabiles patroni nostri et progenitores dilecti consparsione sui rosei sanguinis consecratam [consecrarunt], queque ecclesiarum omnium regni nostri Boemie domina esse dinoscitur et magistra. Sane cum nuper ad suscipiendam coronam ferream, qua nostri predecessores, divi Romanorum reges, inter tripharias imperii sacri coronas in secunda sui coronacione sunt soliti coronari, Mediolanum applicuissemus et corona eadem fuissemus solemniter insigniti, inter ipsa coronacionis nostre solempnia letanter audivimus, qualiter in civitate Papiensi in monasterio s. Marini ordinis s. Benedicti in maiori altari inclitus quondam Adolphus Lombardorum rex ab annis octingentis circiter caput et corpus beatissimi Viti martiris, patroni nostri eximii, mira devocione et honorificencia collocavit. Harum igitur preciosarum reliquiarum desiderio ferventer accensi continuo venerabiles Papiensem, Pergamensem et Egidium Vicentinum episcopos et honorab. prepositum Bohussium et Johannem canonicum Luthomericensem ɔc. ad dictam civitatem Papiensem nostra providit Serenitas dirigendos, pro parte nostre Celsitudinis caput et corpus predictum instantissime petituros. Quibus ad arduam precum nostrarum et desiderii ardentis instanciam in multorum nobilium prelatorum civiumque presencia predicto altari reverenter aperto . . . abbas sancti Marini nec non nobiles et cives civitatis prefate Papiensis, licet inviti et earumdem reliquiarum

---

[1]) *Lm:* Imperator apportat corpus s. Viti de civitate Papiensi capitulo et civitati Pragensi ad gloriam et honorem.

*

avidi, nostris tamen votis et precibus satisfacere cupientes et adventum regium sibi desideratissimum in ea parte singulariter honorantes, ipsas, quas ex nimia vetustate pro maiori parte redactas reperierunt in pulverem, eisdem nostris nuncciis non sine lacrimarum profluvio presentarunt per eos nostre Celsitudini presentandas, quas preciosissimum civitatis et ecclesie Papiensis suumque thesaurum communis eorum assercio proclamabat, prout super hiis omnibus instrumentum publicum est confectum et predictorum ... episcopi Papiensis nec non ... abbatis sancti Marini et communis Papiensis sigillis ad premissorum omnium clariorem evidenciam et perpetuam rei memoriam consignatum, quod processu temporis una cum sacrato capite et corpore beati Viti per speciales nunccios ad predictam Pragensem ecclesiam in eiusdem gloriosi martiris titulo et honore constructam favente domino transmittemus, aut in nostro felici deo auspice adventu nobiscum faciemus afferri, sperantes, per divine dispensacionis providenciam accidise, ut regiminis nostri temporibus caput et corpus dicti gloriosi martiris ad acclesiam suo nomine antiquitus fabricatam afferetur, cuius meritis gloriosis felix Boemia temporali prosperitate letetur et eius devoti post presentis caduce lucis occasum in regione lucis perpetue gaudiis mereantur perfrui sempiternis. [1])

LIX.

Epistola missa per cancellarium magistro Stephano. [2])

Congrue disposicionis ordine fruaris terminos tui cursus auctore domino solerti meditacione custodi [*Ha:* custodiendi], ne precipicium iniveris aut lapsus inmineat tibi periculum, cum sis novo militi Jesu Christi Stephano pleno gracia rethorici carminis oblectamine locutura, ne sit preceps manus tua Johannes, ut indeliberate divagetur ad calamum, non confidas de tuis viribus, cum tua sentencia tanti examinatoris sit presentanda conspectibus, qui iam non in persuasibilibus humane sapiencie verbis intendit, sed in spiritu sancto divine veritatis lumen clarissimum depuratis oculis intuetur. Sic ergo mentis affeccio a sordescentis peccati scoria mundata decenter flagrantis eciam oracionis precedat incendium, ut combustis omnibus maculis iniusticie libera devocione feratur, ut ea que dei sunt non que mundialis glorie prudencius eloquatur. Et ecce de meorum meritorum qualitate diffisus, de misericordis dei pietate confidens ad virtutes tuas, felix Stephane, intuitiva direccione [*Lu:* duccione] prospiciens audeo tibi loqui, exeunte patre familias, ut semen virtutis in terra beata proiciens uberes fructus gaudenter expectet. Aliud quidem humore deficiente non germinat, aliud in humorem lacteum iam perductum

---

[1]) Formuli tuto nalezl jsem též v rukopisu vatik. čís. 3995, fol. 46. Otištěna u Hoffmanna čís. 173, kdež se ještě ku konci dodává: »Volumus autem totum tenorem premissum per singulas collegiatas conventuales et parochiales ecclesias urbis nostre Pragensis et suburbiorum eius clero et populo solempniter publicari.« — Celá listina dd. Pisis 22. Januarii 1355 otištěna jest u Pešiny, Phosphorus str. 460; srovn. Huber, Regesten Karls IV. čís. 1974.

[2]) *Lm* přidává: canonico Rudnicensi.

superveniens extinquit alluvio, aliud iam spicarum gravitate maturum grandinis flagella dissolvunt, aliud vero cura coloni applicatum horreolo ignis vorago consumit, ut in actibus humanis nichil valeat haberi securum, nichil firme soliditatis anchora stabilitum, sed omnia in futurum reservantur incerta, sicut grata dictat auctoritas sapientis. Tu ergo, carissime frater, dei te vocante gracia subite inspiracionis dono gratuito, expectacionis tue sortis in fructibus non in mundi diviciis, non in arroganti vanitate supersticiose glorie, non in applausu populi seu ceteris, que prospiciunt ad terrena, sed in fundamento salutis eterne, hoc est in Christo domino prudentissime collocasti, felici commercio pro transitoriis eterna, pro terrestribus leta, pro amaris dulcia, pro dubiis certa, pro sordibus sacri liquoris odore perfusa, gaudia beata suscipiens, in quibus indite tibi virtutis bonitas atque claritas intellectus tui aptissime demonstratur. Nam non ab ortu solis sed ab occasu diei felicitas a Valerio Maximo rite describitur, qui nullum astruit debere dici felicem aut de felicitate gloriari posse per omnia, nisi dum ultimus fati dies statum hominis felici dissolucione resolvit, sicut de te nunc fieri video, frater amande, qui clausis diebus seculi velud mundo mortuus vivus domino Jesu Christo. Ideoque karissime frater ora pro condicione scribentis, ut hec dextere excelsi tam desideranda mutacio, que tibi tam suavi bonitate et benigni favoris gracia iter salutis adaptasse conspicitur, eciam lucernam inspiracionis et gracia pedibus affeccionum mearum lucere constituat, ut mandatorum eius, que tibi super mel et favum gustu spirituali nunc sapiunt, ego sim immitator et particeps, non quidem ut te quadam parilitate consociem, sed sim sortis tue pedissequus eterne beatitudinis gloriam tui ducatus presidio feliciter adepturus.

Domino Stephano, regine celorum grato notario, spiritualis milicie professori. [1])

LX.

Littera cancellarii missa cuidam famoso poete. [2])

Magister et domine. Utinam Parnasei fluminis delicato liquore et pegasei roris aspergine lingua scribentis imbuta germine fecundo eliconici collis fructus uberes et Apollinis delphici grata thaumata degustare valeret, tanto et tam famoso magistro rethorici carminis oblectamine locutura, et utinam illuminantis phebi serenitas pectoris mei latebras sua claritate purificet, utinam Mercurii grata benignitas plectrum lingue agilitatis sue virtute sic dirigat, ut verba sentenciis et rursum sentencie verborum floribus apta disposicione respondeant, ne precipicium minetur epistola talibus et tam magnifici examinatoris presentanda conspectibus, sed sit ante progressum igne racionis decocta de [et?] pura resolvatur in puris, ne in tanti conflatoris ignibus pudibunda sordicie liquefiat. Etenim preclare magister, sicut apothecarii vestri tenebat assercio, cum pene-

---

[1]) Bezpochyby Štěpán, před tím arcijahen Litoměřický a kanovník Pražský, protonotář arcibiskupa Arnošta, potom (1357) mnich kláštera Roudnického; srov. mé Kanceláře a písaři str. 122 a 209.

[2]) *Lm* přidává: et apotecario.

tralia vestre mentis sint favore divino apta quidem grandes invenire materias, inventas disponere et flore rethorico vestire dispositas et elocuta memorie commendare et dulcis plectri modulamine pronuncciare noverit memorata, non indigne vobis supplicat scribentis affeccio, ut musarum cantus dulcifluos in omni genere doctrine virentes, sicut in hiis cordis vestri thesaurizat nobilitas auris, cancellarii imperialis recitacione suscipiens, inter magistralis mense vestre deliciosas epulas splendidis letetur conviviis et pregrato nectare poetalis facundie ebrietur. Nam si magistralis dignacio humilitatem supplicantis amici resalutaret epistolis, inter felices merito numerabilis essem. [1])

LXI.

Littera missa Francisco Petrarka per cancellarium. [2])

Stili magistralis apparatus magnificus et verborum sublimium mellica dulcedo sicut a purissime mentis thalamo mundo prodisse noscuntur, sic scabram mentis mee incomptamque grossiciem sereni fulguris aspectibus terruerunt, ut non solum oris fores obmutuerint ad loquendum, verum eciam ipsa manus ad scribendum palpitet calamum tremula quidem recipiens corporeis visibus [*Ua:* viribus] destituta. Neque magister et domine, pater et amice carissime, est aliquid, quod mireris, si mei intellectus declivitas sacrum non admittit eloquium, ad cuius intelligenciam vix Virgiliana profunditas, Lucani sonoritas aut Ovidiana sufficeret latitudo. Nam virtuose pater, dum epistola tua recte prospicitur, dum post lecturam carnalis oculi mentis eciam visu propenso disquiritur, ac in ea interioris hominis incipit laborare solercia, tam mira tamque suavi cernitur plena dulcedine, ut habitus electivus [intellectivus?] suo fraudetur officio, nescius utique, an sentenciarum pondere seu florum pocius delectetur fragrancia, vel si comptissimi stili grata posicio aut dulcium verborum singularis proprietas magis allicere valeat animum audientis, dumque in dubiis sic heret [*Lu:* erret] sicque vacillante ambiguitate defertur scribens tibi discipulus, aliquid divina favente clemencia certi requirit, ubi defigat anchoram, ubi fluctus dubie mentis optata firmitate stabiliat, requirit et invenit. Invenit utique nobilis Francisci amicam dulcedinem, invenit dulcem amiciciam, que Johannis animum super omni favo mellico, aut ea que gustum invitare [*Lu a V:* mutare] poterunt, privilegiati roris aspergine sic dulcorat, ut dulce sit ei, sui Francisci semper habere recordium, semper de ipso cordialissime meditari, hoc unum exoptans, ut a te salutetur multociens, ut exquisito musarum carmine omni genere doctrine virenti, quod e tuis labiis velud a quodam beato fonte progreditur, grata sibi gustus interior mentis valeat convivia reperire. Salutant te . . . archiepiscopus Prag., episcopus Olomuc. et tuus discipulus cancellarius, qui hec scribit. Si sciret tua paternalis dileccio, quanto desiderio cesareus animus sitit librum virorum illustrium, et quibus gemitibus cancellarius

[1]) Otištěno — však chybně — u Friedjunga, Karl IV., Beilage VIII. Jest to bezpochyby první dopis kancléře Jana Petrarkovi. Srovn. Truhlář, Počátky humanismu v Čechách, str. 7.

[2]) *Lm:* Cancellarius scribit famoso poete optando quendam librum sibi transmitti.

expectat eundem, ad sui transmissionem celerem tua procul dubio nobilitas festinaret. In corpore et anima tui gerat custodiam, qui suo precioso sanguine genus humanum graciose redemit, cui te devotis affectibus omni tempore recommendo. [1])

LXII.

Item alia littera eidem missa per eundem. [2])

Persuasiva dulcedo rethorice et introducte materie grata iocunditas in tantum stuporem legentis duxerunt animum, ut impolite loquatur nimio terrore concussus, ut mentis conceptum vix in lucem possit producere cordis rubiginosa grossicie et calamo scabriore. Quis enim ad tante lucis splendorem emphaticum aspirare presumeret, quis racionis compos tante perfeccioni stili quidem altissimi impari fortitudine auderet quomodolibet colluctari. Nam inspecta patris epistola filii debilitata racio inmenso splendore confunditur, ut qui alias me in notariorum reputavi collegio, discretissime locucionis tue lepore perterritus vix inter picas locum obtineam, cum tuo sermoni comparatus stilus cancellarii sit ab humane vocis eloquiis alienus. Regracior nichilominus misericordie domini, ut si [etsi] infelix ego . . notarius [*Lu*, *Uc* též *Lm:* norma] venusti stili deficiens non sic respondere valeo, sicut tanti negocii decus expostulat, saltem intelligere potuerim, que suavissimi patris calamus tam dulcibus simphoniis exaravit. Precor itaque, dilectissime pater, ut tua dileccio talibus epistolis pro consolacione benigna me salutet. Cetera mentis desideria recitabit plenius Sacer amor. [3]) Datum ɔc.

LXIII.

Cancellarius scribit episcopo Bisanensi ex parte Armacani episcopi Ybernie. [4])

Reverende pater et amice karissime. Non congruunt etati neque venerando senio, que de vobis honorabiles viri . . . de . . . et . . . de . . . recitarunt, neque mentis testantur prudenciam ea, que per ipsos nobis vestra reverencia voluit intimari. Nam florem ordinis vestri, si ordo dici meretur, iam auctore domino et iusticia nobis suffragante convicimus, iam in campo Marcio desiderati voti compotes absque formidine militamus, neque aliud superest, nisi ut detur victori bravium et quem triumphus desideratus exornat dei velit benignitas coronare. Iam calamus fructus expectat uberes, qui de area sancte ecclesie vepres et spinas evulsit et deformantibus erroribus propulsis viam aperuit catholice veritatis. Neque vestrum, reverende pater, timemus adventum, ut vestris argumentis terreamur in aliquo, qui iam anglicana sophismata Okkam puta Burley et aliorum, qui sub apparencia veri tunicam falso secreverunt contexere, omnino destruximus, latratus eorum inutiles pie veritatis sermonibus compescendo. Veniat igitur inveteratus ille Bisanensis episcopus, veniat que-

---

[1]) Otištěno — místy však chybně — u Friedjunga, Karl IV., Beilage II.

[2]) *Lm:* Cancellarius scribit Francisco poete laureato sibi regraciando.

[3]) Sacer amor t. Sacramore čili Sagremour de Pomeriis, viz pozn. při čís. XXXVI.

[4]) Některé rukopisy mají: Bisuniensi (snad Besancon); Armagh čili Armacan, episcopatus Hiberniae.

sumus ille, qui se apostolum orientis in curia cesaris ampullose denominat, ut experiatur in opere, quid sompnia sua sibi prodesse valeant, nam si canum latrancium iuventuti intersit vincula nostre provisionis industria, facile quidem palpitantem senio molosum ligare curabimus, cui iam neque vocis claritas neque sciencie habilitas suffragantur.

LXIV.

Imperator facit quendam figellatorem regem omnium hystrionum.

Karolus ɔc. Dilecto nobis . . . de . . . figellatori familiari . . . graciam suam et omne bonum. Inter ceteras sollicitudinum curas, quibus pro subditorum optata salute incessanter distrahimur, mentem nostram accurrate sollicitat, quod illos, qui clare memorie Serenissimis ac illustribus progenitoribus nostris attento studio servierunt, quorum eciam fides et inmote legalitatis constancia manifestis claruerunt indiciis, pre ceteris fidelibus gratis beneficiis et piis favoribus graciosius attollamus. Sane quia tu iam multo temporis tractu ad nostra et divi quondam Romanorum imperatoris ɔc. . . . obsequia attenta sollicitudine te gratum reddere studuisti et cottidiano virtutis affectu te nobis promptum exhibes resonantibus sonis et cottidiana suavitate mulcebris armonie, que tanto iocundius humanis auribus consueta modulacione illabitur, quanto digitorum tuorum subtilitas ex industria naturali et suffragio sciencie multis quesita laboribus cordarum differencias et tonorum conformitates difformes dulcis melodie simphoniis magistralibus ordinas, te non inmerito specialium munere graciarum ex innata nobis clemencia duximus prosequendum Eapropter non solum subtilitate magisterii tui, verum eciam diuturnitate laboris et inmota fidei tue condicione pensata veluti bene meritum, quem morum conversacionis et vite laudabilitas recommendant, regem omnium histrionum, cuiuscunque artis, facultatis seu subtilitatis existant, in omnibus et singulis regnis et principatibus, terris, dominiis et districtibus sacro subiectis imperio de regie vel cesaree potestatis plenitudine presentibus elevamus, decernentes, quod universi et singuli histriones huiusmodi te tamquam regem honorare debeant et in locis singulis, quociens et dum eis conventus fuerit, cum solempnitate debita revereri, tibique que [in hiis que] ad tui regiminis de iure vel consuetudine spectant officium fideliter obedire, quodque equos, vestes, robbas et alia quevis donaria, quibus specialibus nominibus exprimi valeant, que tibi de regibus, principibus, ducibus, comitibus, baronibus, militibus, clientibus aut quorumcunque sacri imperii fidelibus, cuiuscunque gradus seu nobilitatis existant, libertate erogata fuerint, libere vendere possis ubicunque locorum absque theolonei seu alterius dacii solucione, que tibi de speciali nostre Celsitudinis favore presentibus ad vite tue tempora relaxamus. Inhibemus universis et singulis nostris et sacri imperii fidelibus, ne te adversus presentis nostre gracie seu largicionis indultum impediant seu impediri permittant sub pena nostre indignacionis. Presencium ɔc. [1])

[1]) Otištěno od Alw. Schulze dle rukopisu Vratislavského v Anzeiger f. Kunde d. d. Vorzeit XXII, str. 212.

LXV.

Cancellarius scribit cuidam H[enrico] civi Wratislaviensi.

Non vobis prestet, sociorum karissime, ammirandi materiam, nec mentem vestram erigat in stuporem aut contra scribentem amicum vester animus provocetur, si vobis hucusque de statu Serenissimi et invictissimi principis, domini mei graciosi, d. K[aroli] Romanorum imperatoris ɔc., nova non scripsi, nec eciam de propria condicione mei status vos meis literis salutavi. Est enim, quod scribentem excusare valeat, quamvis non constituat penitus innocentem, cancellarie perplexa [*Ub:* prolixa] negocia, personarum importunitas, labor anxius, sedulitas operosa, namque scribentem occupatum ad ardua familiaris vestri discrecio vidit utique et curis merosis implicatum, vix ad ea que inevitabilem nature necessitatem conspiciunt ociari, qui tamen a prosecucione causarum et commissi laboris fessam manum retrahens vobis est scribere delectatus. Sit ergo vobis amice karissime acceptum, quod scribitur et placeat attenta mente colligere, que videtis, nulla enim dubietatis materia, nulla casualis adversitas, nulla eciam ambiguitas suggerentis iniqui scribentis animum ab amica prosecucione recipientis epistolam removebit. Noscat igitur H[enrice] tua pura sinceritas, quod Johannes de [Novoforo],[1]) Romanorum imperatoris notarius,[2]) ex omnipotentis dei misericordia plena mentis et corporis incolumitate potitur et de amico suo karissimo, cui diriguntur presencia, illud idem audire desiderat, ymo pocius propriis oculis corporaliter intueri, faciat H[enricus] innata sibi pietatis clemencia excessus illius, quem Jo. sue curialitatis immemor in cerusorum [sic][3]) esu illicito perpetravit, peramplius oblivisci, nec remaneat inter eos odii sementarium aut adversandi condicio, quos nature et qualitatis ydemptitas fore non patitur inimicos. Nempe illud non arbitror provenisse ex qualitate dissimili, quod ab utraque parte in rethoricis carminibus delectamur, licet hoc sit utique differenter. Nam ubi H[enricus] scripturas perfecte intelligit, vix Jo[hannis] stoliditas sufficit intelligentis vestigia complosis manibus adorare. Non tamen ideo si reprehendendus existit, novit ille omnimode contempnendus. Consueverunt etenim lipposi oculi, qui fulgentis radii nitorem tediose conspiciunt, continuata medicinalis virtutis industria ad luminis claritatem quandoque reduci et quod natura negavit crebrescentis cure sedulitas et solercia reparat studiorum. Hec scribentis prima libamina rogo non displiceant discrecioni legentis, qui se totum vestre correccioni subdit vestris documentis et sanis consiliis [*Lm:* monicionibus] in omnibus et per omnia pariturus.

---

[1]) [ ] dle rukopisu *Lm.*

[2]) Poněvadž Jan ze Středy jmenuje sebe ještě »notarius«, dlužno položiti list tento do prvních let jeho kancléřství, asi do r. 1355—56, kdy se psal buď »cancellarius« neb »notarius«; později nazýval se sám vždy jen »cancellarius«.

[3]) *Lm:* corusarum (?).

LXVI.

Cancellarius mittit domino Leublino quandam bursam cum tribus ymaginibus, videlicet unius viri plorantis et duarum virginum, que cor eius serra dividebant. [1])

Clenodium, quod ab amico vobis transmittitur, dulcis fortune procuravit condicio quasi statui et gradibus vestre vite conveniens. Nam ymago virilis superior melancolico dolore conspersa vestri, pater, gerit effigiem, cum subteriores forme virginee cor vestrum serra dilacerant, quarum unam avariciam puto, que ceteris viciis in humano corpore [*Lu:* corde] cessantibus in senum cordibus iuvenescit, residuam vero estimo impotenciam coeundi. Nam cum memoriam ebetatam ad preteritas dulcedines coeundi appetitis et deficiente nature suffragio non potestis, hec ab amico non velitis, dilecte pater, ingrate suscipere ɔc. ut placet (sic).

LXVII.

Imperator scribit cuidam doctori in Padua et pro privilegiis quibuslibet de gracia fiendis.

In fundamento catholice fidei dominus et redemptor noster utraque faciens unum et celestis et terreni obtinens principatum sic sue inestimabilis generacionis exemplo dignatus est humano generi providere, ut eos, qui per exercicia virtutum moralium aliaque laudum preconia nobilitant maculam geniture, quemadmodum a premio retribucionis iustorum in triumphanti ecclesia non fecerint [secernit], ita legittimorum actuum et dignitatum temporalium participes esse velit. [2]) Suavis tue fame virtutumque et sciencie odor nostram Serenitatem afflavit, qui canonum armatus pericia cathedre digne presidens audiencium ruditatem erudis et ariditatem eorum doctrine facundiis irrigas sanctorum canonum enigmata reserando. Tu denique nedum [non duntaxat] in vinea domini fideliter laboras, sed quodammodo vinea diceris et Bononiam dudum tam suavis fructus ubertate reficiens, nunc autem Paduam irradians remota [hominis] vasa orbis climata sciencie tue radiis illustrare (sic). Sane pro parte honorabilis etc. Imperialis clemencia tanto graciosius consuevit annuere, quanto uberius eos agnovit sinceris erga sacrum Romanum imperium fidei ac devocionis studiis pre cunctis fidelibus claruisse etc.

LXVIII.

Cancellarius scribit domino Paulo de eclipsi preterita.

Amantissime compater. Eclipsis illa lunaris, que nuper hoc est in nocte Sabbati post festum s. Matthei [3]) apostoli et ewangeliste magna quidem novitate preteriit, tantam in principum capitibus ordinavit vertiginem et adeo

---

[1]) V rukopise *Ha* zní chybně nadpis: Item scribit alteri predicatori, poněvadž písař superskripci, která při čísle předcházejícím byla napsána (viz čís. I. ku konci), napsal jakožto začátek čísla tohoto.

[2]) Počátek (arenga) shoduje se úplně s počátkem formule nadepsané »Legitimacio nobilium« u Hoffmanna čís. 11.

[3]) *Ub* i *Hb* mají: s. Michaelis.

mentes eorum adversa disposicione confudit, ut errore terribili aberrent continuo in invio et non in via. Nichil enim boni adhuc concluditur, nichil verisimile certi speratur, nichil fit omnino nisi inutilis verborum effusio, tractatus absoni et dedalice domus intricacio laborintha. Nam si adunandus eorum animus et ad pacem dirigendis conatibus Ulixis sapiencia, Turni [*Ub:* Tironis] strenuitas et Tullii laboraret facundia, vix estimo, quod eclipsis illius insania aliquid dulcis admitteret, quo tanti valerent turbines pro consolacione salutis publice serenari. Nichil igitur racione ducente conspicio, nichil arbitror consiliaris propositi, nisi dei invocare potenciam, ut quod nature negat officium propicio numine dispensacione pietatis gracia largiatur. Non credo rediturum cesarem brevi spacio, nam multas intueor causas, que sibi tribuunt materiam demorandi. Magistrum Wernherum [1]) suspectum teneo, quia fratrem vestrum et me in talibus dimisit exiliis, nec salutandum crederem, nisi quia spem de ipsius emendacione retineo, ut quod neglexit alias demum moralitate compenset. Quapropter eum supplico salutari. Me vestre dileccioni continue recommendo et opto frequencius, ut cum vestra familia in domino salubriter valeatis.

LXIX.

Cancellarius regraciatur magistro ordinis domus theuthonice [2]) de transmissione falconum.

Magnifice princeps, quem sacre professionis decorat religio et cui super electos dei milites divina gracia contulit principatum Magnificencie vestre ad graciarum acciones tanto uberius me obligari conspicio, quanto me in transmissione falconum nobilium munificenciori studio respexistis, et quia iuxta mittentis principis notam ab experto virtutem vires mee non suppetunt, ut tales refundam condignas beneficiis gracias, quas sentiret merito tam nobilis tamque notabilis benefactor, precor igitur altissimum, ut defectum meum suppleat atque domino meo, generali magistro sacre milicie, mensura conserta coagitata et supereffluenti retribuat is, qui bonorum est omnium largifluus distributor. Ego vero ad vectigal obligatus iam recepto munere pro benefactore non cessabo vita michi comite dei misericordiam devoto studio deprecari. Scriptum ɔc.

Magnifico et excellenti principi et domino d. W. de . . . [3]), ordinis s. Marie hospitalis Iherosolimitani domus theuthonice generali magistro, domino et fautori suo singulariter venerando.

LXX.

Cancellarius scribit Imperatori, ut promoveat eum ad ecclesiam Olomucensem.

Serenissime ac invictissime princeps ɔc. Confractis pridem longa molestia infirmitatis prevalide viribus mei corporis adeo memorialis cellula ebetata di-

[1]) Bezpochyby písař Staroměstský Werner, syn Timův z Erdmansdorfu, v letech 1354—1365; viz mé Kanceláře a písaři str. 165.

[2]) *Ha* a *Lm* přidávají: cuidam principi.

[3]) V superskripcích (viz naše čís. CCXL) jest jmenován: Wynricus de Gnyppenrode.

noscitur, ut non solum in publicis actibus regiis, qui monarchiam et tocius statum orbis felicem prospiciunt, verum in hiis, que inter penates versantur domesticos, rem meam familiarem videntur concernere, animus meus magnis eciam et erroneis dubiis involvatur, propter quod Majestatis cesaree super interrogatis illis de prelaturis . . . ecclesie, qui vel quot super eis vestra consolacione promocionem expectent, absque notabili scrupulo consciencie respondere non valeo, neque determinatam ac specificam rescribere veritatem, rogans suppliciter, ut michi in hoc Celsitudo cesarea dignetur ignoscere et Jo[hanni] tali . . ., Majestatis vestre fidelissimo viro, utique morum et sciencie decore conspicuo, promotivam et benignam ostendere voluntatem. Preterea circa disposicionem Pragensis ecclesie cum actu mentem cesaream bone gratitudinis laudabili quidem recordio ad dominum et fratrem suum . . . O[lomucensem] episcopum gratis affectibus inclinatam audiverim, supplico cesaree Majestati, ut mei non obliviscatur circa assecucionem O[lomucensis] ecclesie, nam si aliquamdiu me abesse voluit divina clemencia, ut instantibus doloribus et penis afflictus vestre Celsitudini more solito non servirem, nunquam tamen mens grata fidelis cancellarii defuit, quin parata foret, vestris imperiis fidelis obediencie studiis fideliter obedire. Non plura persuadeo, hoc unum sufficiat. Constat sapiencie cesaris, que suo lumine cribratur singula, qualis fuerim aut qualiter me gesserim temporibus retroactis. Eius ergo estimacioni statum meum tota sui condicione relinquo, qui est virtutis et fidei optimus estimator. Scriptum etc. . . . [1])

LXXI.

Cancellarius transtulit quoddam carmen de theuthonico in latinum et misit archiepiscopo Pragensi.

Reverendissime pater et domine metuendissime. Vulgaris eloquencie princeps, qui facundi roris aspergine linguam adornavit theutonicam et venusto florum germine decoravit, magister Johannes dictus Frawenlob, condolens exulanti iusticie tam notabile tamque famosum carmen elegiaco stilo in materia tali composuit, quod dum ad mei perveniret noticiam scelus arbitrabar eximium, si ex negligencia mea dominus meus tanti carminis dulcedinem ignoraret. Cuius quidem deliciosi dictaminis grata sentencia sequitur in hec verba ɔc. . . . [2]) Carminis huius est tripartita divisio, videlicet duorum versuum et unius gradualis ascensus. In primo versu magister predictus per apostropham loquens iusticiam sic affatur: O iusticia, qualiter modo disparuisti [jinde: disperiisti] in terris, alte sedebas regum lateribus sociata, lata videbaris proficisci cum sceptris regalibus et coronis. Nemo tibi resistere poterat eo tempore, quoniam vias privatas et publicas gubernabas. In secundi versus principio iterum magister predictus per apostropham loquitur iusticie et ipsa statim post in prosopopeia respondet et sunt hec verba que secuntur: Quis est modo

---

[1]) Otištěno u Dobnera Mon. IV. str. 361 a odtud v Codex Morav. IX. 278. (k r. 1361).
[2]) Zde psány byly bezpochyby verše německé, které však ve všech rukopisech jsou vynechány.

tue corone custos, fare iusticia, certe servus meus iniqua potestas, qui me annichilat et adversum me pugnat fortissime et in eius subsidium veniunt catervatim furta, rapine, incendia, nam falsitas confederavit eidem dominos, homines atque terras. Qualiter igitur incedere debeam, iam ignoro. Tercia vero pars, que ut premisi appellatur gradualis ascensus, communi modo absque figuris incedit in hec verba: Iusticia, fides atque moralitas sunt perfidie studiis in exilium relegate, falsitas hilarescit, infidelitas dilatatur, deus creator in adiutorium tue Christianitatis intende ob profundum livorem tuorum vulnerum et effice, quod iusticia ad hereditatis sue locum reveniat annis nostris solacia secum ferens. Translacionem huiusmodi reverencie paternali non fecit scribentis sedulitas tamquam prelato ignoranti theutonicum, cum per dei graciam nobilis illius lingue germanice copiosam noticiam habeatis, sed quamvis a vobis plene intelligatur materia eciam in ipso vulgari, aperire tamen volui modos loquendi tanti et tam famosi dictantis, qui super omnes alios hanc insignem loquelam floribus et sentenciis redimivit, ut videat vestra reverencia, non esse acceptatorem personarum ipsum creatorem altissimum, ut vel Boemum Theutonico aut rursum Theutonicum Boemo preroget, cum ex omni gente illi solum accepti sunt ei, qui sub timoris angustia et caritatis latitudine divino numini famulantur. Hec ante festum dicta sufficiant et utinam accepta sint presuli, cuius reverencie diriguntur. [1])

LXXII.

Cancellarius scribit novo patriarche congratulando provisioni sibi facte. [2])

Princeps [pater] patrum, patriarcha venerabilis. Grato animo dignetur carmina suscipere propter affectum scribentis amici, nam calamus quidem scabra et inepta squalens rubigine indignum se iudicat tanti viri designandis preconiis, in quem omnes gracie pariter confluxerunt. Magnus etenim Karolus, ob cuius virtutes imperii claritudine letatur Germania, pro rei publice gratissimis commodis et augmento felici dato sibi desuper materiali gladio laboravit, atque vas eleccionis predicator gencium, ille fidelis apostolus, sacrati spiritus evidentissima lingua pugnavit, ut orhodoxe fidei propagines in beatorum cordibus pullularent in ea germina, que fructum afferrent centesimum in gloria sempiterna. Vos vero presul eximie in utroque gladio exercuistis et exercetis continuo deo et hominibus gratam miliciam. Nam bellicos vestros sudores Cambacurtini proditores in Pisa senserunt, [3]) ubi confusionem hostibus et cesari gloriam preparastis, lingue vero doctrinalis officium apostolice scripture rite testantur, quibus personam vestram summus ipse pontifex ad aures cesaris de eminentis scripture fastigio commendavit. Sic igitur utriusque gladii nobilitatem exercuit et exercet patriarcha eximius, ut relinquatur mortalibus du-

---

[1]) Otištěno u Friedjunga, Karl IV. Beilage IV., též od Böhmera v Hauptově »Zeit schrift f. d. Alt.« sv. VI. 29.

[2]) *Ha* a *Lm:* congaudendo de provisione sibi facta.

[3]) V bojích Karla IV v Pise r. 1355 vyznamenal se udatností biskup Augšpurský Markvart, jenž později (1365) stal se patriarchou v Aquileji. Tomuto asi platí list náš.

noscitur, ut non solum in publicis actibus regiis, qui monarchiam et tocius statum orbis felicem prospiciunt, verum in hiis, que inter penates versantur domesticos, rem meam familiarem videntur concernere, animus meus magnis eciam et erroneis dubiis involvatur, propter quod Majestatis cesaree super interrogatis illis de prelaturis . . . ecclesie, qui vel quot super eis vestra consolacione promocionem expectent, absque notabili scrupulo consciencie respondere non valeo, neque determinatam ac specificam rescribere veritatem, rogans suppliciter, ut michi in hoc Celsitudo cesarea dignetur ignoscere et Jo[hanni] tali . . ., Majestatis vestre fidelissimo viro, utique morum et sciencie decore conspicuo, promotivam et benignam ostendere voluntatem. Preterea circa disposicionem Pragensis ecclesie cum actu mentem cesaream bone gratitudinis laudabili quidem recordio ad dominum et fratrem suum . . . O[lomucensem] episcopum gratis affectibus inclinatam audiverim, supplico cesaree Majestati, ut mei non obliviscatur circa assecucionem O[lomucensis] ecclesie, nam si aliquamdiu me abesse voluit divina clemencia, ut instantibus doloribus et penis afflictus vestre Celsitudini more solito non servirem, nunquam tamen mens grata fidelis cancellarii defuit, quin parata foret, vestris imperiis fidelis obediencie studiis fideliter obedire. Non plura persuadeo, hoc unum sufficiat. Constat sapiencie cesaris, que suo lumine cribratur singula, qualis fuerim aut qualiter me gesserim temporibus retroactis. Eius ergo estimacioni statum meum tota sui condicione relinquo, qui est virtutis et fidei optimus estimator. Scriptum etc. . . . [1])

LXXI.

Cancellarius transtulit quoddam carmen de theuthonico in latinum et misit archiepiscopo Pragensi.

Reverendissime pater et domine metuendissime. Vulgaris eloquencie princeps, qui facundi roris aspergine linguam adornavit theutonicam et venusto florum germine decoravit, magister Johannes dictus Frawenlob, condolens exulanti iusticie tam notabile tamque famosum carmen elegiaco stilo in materia tali composuit, quod dum ad mei perveniret noticiam scelus arbitrabar eximium, si ex negligencia mea dominus meus tanti carminis dulcedinem ignoraret. Cuius quidem deliciosi dictaminis grata sentencia sequitur in hec verba ɔc. . . . [2]) Carminis huius est tripartita divisio, videlicet duorum versuum et unius gradualis ascensus. In primo versu magister predictus per apostropham loquens iusticiam sic affatur: O iusticia, qualiter modo disparuisti [jinde: disperiisti] in terris, alte sedebas regum lateribus sociata, lata videbaris proficisci cum sceptris regalibus et coronis. Nemo tibi resistere poterat eo tempore, quoniam vias privatas et publicas gubernabas. In secundi versus principio iterum magister predictus per apostropham loquitur iusticie et ipsa statim post in prosopopeia respondet et sunt hec verba que secuntur: Quis est modo

---

[1]) Otištěno u Dobnera Mon. IV. str. 364 a odtud v Codex Morav. IX. 278. (k r. 1364).

[2]) Zde psány byly bezpochyby verše německé, které však ve všech rukopisech jsou vynechány.

tue corone custos, fare iusticia, certe servus meus iniqua potestas, qui me annichilat et adversum me pugnat fortissime et in eius subsidium veniunt catervatim furta, rapine, incendia, nam falsitas confederavit eidem dominos, homines atque terras. Qualiter igitur incedere debeam, iam ignoro. Tercia vero pars, que ut premisi appellatur gradualis ascensus, communi modo absque figuris incedit in hec verba: Iusticia, fides atque moralitas sunt perfidie studiis in exilium relegate, falsitas hilarescit, infidelitas dilatatur, deus creator in adiutorium tue Christianitatis intende ob profundum livorem tuorum vulnerum et effice, quod iusticia ad hereditatis sue locum reveniat annis nostris solacia secum ferens. Translacionem huiusmodi reverencie paternali non fecit scribentis sedulitas tamquam prelato ignoranti theutonicum, cum per dei graciam nobilis illius lingue germanice copiosam noticiam habeatis, sed quamvis a vobis plene intelligatur materia eciam in ipso vulgari, aperire tamen volui modos loquendi tanti et tam famosi dictantis, qui super omnes alios hanc insignem loquelam floribus et sentenciis redimivit, ut videat vestra reverencia, non esse acceptatorem personarum ipsum creatorem altissimum, ut vel Boemum Theutonico aut rursum Theutonicum Boemo preroget, cum ex omni gente illi solum accepti sunt ei, qui sub timoris angustia et caritatis latitudine divino numini famulantur. Hec ante festum dicta sufficiant et utinam accepta sint presuli, cuius reverencie diriguntur. [1])

LXXII.

Cancellarius scribit novo patriarche congratulando provisioni sibi facte. [2])

Princeps [pater] patrum, patriarcha venerabilis. Grato animo dignetur carmina suscipere propter affectum scribentis amici, nam calamus quidem scabra et inepta squalens rubigine indignum se iudicat tanti viri designandis preconiis, in quem omnes gracie pariter confluxerunt. Magnus etenim Karolus, ob cuius virtutes imperii claritudine letatur Germania, pro rei publice gratissimis commodis et augmento felici dato sibi desuper materiali gladio laboravit, atque vas eleccionis predicator gencium, ille fidelis apostolus, sacrati spiritus evidentissima lingua pugnavit, ut orhodoxe fidei propagines in beatorum cordibus pullularent in ea germina, que fructum afferrent centesimum in gloria sempiterna. Vos vero presul eximie in utroque gladio exercuistis et exercetis continuo deo et hominibus gratam miliciam. Nam bellicos vestros sudores Cambacurtini proditores in Pisa senserunt, [3]) ubi confusionem hostibus et cesari gloriam preparastis, lingue vero doctrinalis officium apostolice scripture rite testantur, quibus personam vestram summus ipse pontifex ad aures cesaris de eminentis scripture fastigio commendavit. Sic igitur utriusque gladii nobilitatem exercuit et exercet patriarcha eximius, ut relinquatur mortalibus du-

---

[1]) Otištěno u Friedjunga, Karl IV. Beilage IV., též od Böhmera v Hauptově »Zeitschrift f. d. Alt.« sv. VI. 29.

[2]) *Ha* a *Lm:* congaudendo de provisione sibi facta.

[3]) V bojích Karla IV v Pise r. 1355 vyznamenal se udatností biskup Augšpurský Markvart, jenž později (1365) stal se patriarchou v Aquileji. Tomuto asi platí list náš.

noscitur, ut non solum in publicis actibus regiis, qui monarchiam et tocius statum orbis felicem prospiciunt, verum in hiis, que inter penates versantur domesticos, rem meam familiarem videntur concernere, animus meus magnis eciam et erroneis dubiis involvatur, propter quod Majestatis cesaree super interrogatis illis de prelaturis . . . ecclesie, qui vel quot super eis vestra consolacione promocionem expectent, absque notabili scrupulo consciencie respondere non valeo, neque determinatam ac specificam rescribere veritatem, rogans suppliciter, ut michi in hoc Celsitudo cesarea dignetur ignoscere et Jo[hanni] tali . . ., Majestatis vestre fidelissimo viro, utique morum et sciencie decore conspicuo, promotivam et benignam ostendere voluntatem. Preterea circa disposicionem Pragensis ecclesie cum actu mentem cesaream bone gratitudinis laudabili quidem recordio ad dominum et fratrem suum . . . O[lomucensem] episcopum gratis affectibus inclinatam audiverim, supplico cesaree Majestati, ut mei non obliviscatur circa assecucionem O[lomucensis] ecclesie, nam si aliquamdiu me abesse voluit divina clemencia, ut instantibus doloribus et penis afflictus vestre Celsitudini more solito non servirem, nunquam tamen mens grata fidelis cancellarii defuit, quin parata foret, vestris imperiis fidelis obediencie studiis fideliter obedire. Non plura persuadeo, hoc unum sufficiat. Constat sapiencie cesaris, que suo lumine cribratur singula, qualis fuerim aut qualiter me gesserim temporibus retroactis. Eius ergo estimacioni statum meum tota sui condicione relinquo, qui est virtutis et fidei optimus estimator. Scriptum etc. . . . [1])

LXXI.

Cancellarius transtulit quoddam carmen de theuthonico in latinum et misit archiepiscopo Pragensi.

Reverendissime pater et domine metuendissime. Vulgaris eloquencie princeps, qui facundi roris aspergine linguam adornavit theutonicam et venusto florum germine decoravit, magister Johannes dictus Frawenlob, condolens exulanti iusticie tam notabile tamque famosum carmen elegiaco stilo in materia tali composuit, quod dum ad mei perveniret noticiam scelus arbitrabar eximium, si ex negligencia mea dominus meus tanti carminis dulcedinem ignoraret. Cuius quidem deliciosi dictaminis grata sentencia sequitur in hec verba ɔc. . . . [2]) Carminis huius est tripartita divisio, videlicet duorum versuum et unius gradualis ascensus. In primo versu magister predictus per apostropham loquens iusticiam sic affatur: O iusticia, qualiter modo disparuisti [jinde: disperiisti] in terris, alte sedebas regum lateribus sociata, lata videbaris proficisci cum sceptris regalibus et coronis. Nemo tibi resistere poterat eo tempore, quoniam vias privatas et publicas gubernabas. In secundi versus principio iterum magister predictus per apostropham loquitur iusticie et ipsa statim post in prosopopeia respondet et sunt hec verba que secuntur: Quis est modo

---

[1]) Otištěno u Dobnera Mon. IV. str. 364 a odtud v Codex Morav. IX. 278. (k r. 1364).

[2]) Zde psány byly bezpochyby verše německé, které však ve všech rukopisech jsou vynechány.

tue corone custos, fare iusticia, certe servus meus iniqua potestas, qui me annichilat et adversum me pugnat fortissime et in eius subsidium veniunt catervatim furta, rapine, incendia, nam falsitas confederavit eidem dominos, homines atque terras. Qualiter igitur incedere debeam, iam ignoro. Tercia vero pars, que ut premisi appellatur gradualis ascensus, communi modo absque figuris incedit in hec verba: Iusticia, fides atque moralitas sunt perfidie studiis in exilium relegate, falsitas hilarescit, infidelitas dilatatur, deus creator in adiutorium tue Christianitatis intende ob profundum livorem tuorum vulnerum et effice, quod iusticia ad hereditatis sue locum reveniat annis nostris solacia secum ferens. Translacionem huiusmodi reverencie paternali non fecit scribentis sedulitas tamquam prelato ignoranti theutonicum, cum per dei graciam nobilis illius lingue germanice copiosam noticiam habeatis, sed quamvis a vobis plene intelligatur materia eciam in ipso vulgari, aperire tamen volui modos loquendi tanti et tam famosi dictantis, qui super omnes alios hanc insignem loquelam floribus et sentenciis redimivit, ut videat vestra reverencia, non esse acceptatorem personarum ipsum creatorem altissimum, ut vel Boemum Theutonico aut rursum Theutonicum Boemo preroget, cum ex omni gente illi solum accepti sunt ei, qui sub timoris angustia et caritatis latitudine divino numini famulantur. Hec ante festum dicta sufficiant et utinam accepta sint presuli, cuius reverencie diriguntur. [1])

LXXII.

Cancellarius scribit novo patriarche congratulando provisioni sibi facte. [2])

Princeps [pater] patrum, patriarcha venerabilis. Grato animo dignetur carmina suscipere propter affectum scribentis amici, nam calamus quidem scabra et inepta squalens rubigine indignum se iudicat tanti viri designandis preconiis, in quem omnes gracie pariter confluxerunt. Magnus etenim Karolus, ob cuius virtutes imperii claritudine letatur Germania, pro rei publice gratissimis commodis et augmento felici dato sibi desuper materiali gladio laboravit, atque vas eleccionis predicator gencium, ille fidelis apostolus, sacrati spiritus evidentissima lingua pugnavit, ut orhodoxe fidei propagines in beatorum cordibus pullularent in ea germina, que fructum afferrent centesimum in gloria sempiterna. Vos vero presul eximie in utroque gladio exercuistis et exercetis continuo deo et hominibus gratam miliciam. Nam bellicos vestros sudores Cambacurtini proditores in Pisa senserunt, [3]) ubi confusionem hostibus et cesari gloriam preparastis, lingue vero doctrinalis officium apostolice scripture rite testantur, quibus personam vestram summus ipse pontifex ad aures cesaris de eminentis scripture fastigio commendavit. Sic igitur utriusque gladii nobilitatem exercuit et exercet patriarcha eximius, ut relinquatur mortalibus du-

---

[1]) Otištěno u Friedjunga, Karl IV. Beilage IV., též od Böhmera v Hauptově »Zeit schrift f. d. Alt.« sv. VI. 29.

[2]) *Ha* a *Lm:* congaudendo de provisione sibi facta.

[3]) V bojích Karla IV v Pise r. 1355 vyznamenal se udatností biskup Augšpurský Markvart, jenž později (1365) stal se patriarchou v Aquileji. Tomuto asi platí list náš.

bium, que potestatum superetur ab alia, an videlicet arma triumphent, seu facundi pariter et fecundi sermonis industria magnificam patriarche victoriam protestetur. Claudi nunc sermonis excursum deposcit racio, ne nimie oracionis decursu adulari videar prelato tam diviti, ne verba oblectamenti rethorice ad premiorum pondera effundere iudicer, ne quem alias ɔc. [ostatek schází v kapit., též v *Ua*, *Lu*, *Lm* i *Ha*]. (Claudi sermonis excursum deposcit racio, ne nimie oracionis decursu adulari videar, ne verba oblectamenti rethorice ad pondera premiorum effundere iudicer, ceterum prelato tam diviti ad sui virtutem acquisivi patronum et dominum ex novo mercari consuleret zephirico blandimento et sic humilis pereo finis epistole, qua precor, ut meus consanguineus dominus Feltrensis et Belunensis episcopus [1]) sit vestre benigne gracie iuxta cesaris literas in suis negociis recommissus. Nam que sibi ad remedium cesserint in facta reputo et ad graciarum acciones debitas cupio tamquam de acceptis beneficiis obligari.) [2])

LXXIII.

Exposicio sex versiculorum per cancellarium missa ... archiepiscopo Pragensi. [3])

Christe precor veniam segni des iustus alumpno,
Tardus sum, tarde sed tibi nemo venit,
Longus preteritis tenuit nos [4]) error ab annis,
Sufficiat meritis hec rogo pena meis,
Vita brevis superest, in mortem pronior etas,
Iam peccare senex non queo nolo tuus.

Reverendissime pater et domine mi graciosime, quem divina gracia [*Lu:* providencia] pro consolacione nobilis Boemice gentis sacre Pragensi metropoli digne prefecit, qui solus estis ille, cui graciam dedit altissimus, ut aliis verbo laborantibus et altis [aliter] se involventibus in simplicitate spiritus librum de fantasmate non de ymaginacione fantastica sed opere studeatis. Ecce ad honorem vestrum presentes versiculos non quidem glossandos assumpsi, sed solum, quid de hiis mens mea senciat, Reverende Dominacioni vestre declarare proposui, ut senciat presulis mei benignitas, quam grata michi sint munera, que de suis accepi manibus, incessanter accipio et nichilominus accipiam graciosius in futurum. Divino igitur suffultus auxilio versuum predictorum sentenciam compendiose recolligo in hec verba: Jesu Christe salvator mundi, cuius miseraciones super omnia opera eius, qui a patre eterno unctus es oleo leticie pre participibus tuis, a cuius unccione sacrata salus eterna dependet, sine cuius gracia nullus umquam valuit sanctorum salutem promereri, qui ineffabili clemencia divinissime pietatis nostre carnis fragilitate vestitus iam dignaris

---

[1]) V letech 1353—1369 jmenuje se biskupem (spojených bisk. Belluno a Feltre) Jacobus della Bruna (snad z Brna). Gams, Ser. episc. 776.

[2]) ( ) dle rukopisu *Ub.*

[3]) *Ub* má: Cancellarius scribit exposicionem versuum Arnesto archiepiscopo Pragensi.

[4]) *Ha* i *Ub:* me.

et scis compati infirmitatibus nostris, deprecor veniam. Sonuerunt etenim michi nectaria labia dulcis melodie tinnitum, nolo mortem peccatoris sed ut magis convertatur et vivat. Item quacunque hora peccator ingemuerit iniquitatum eius non recordabor amplius. Item gaudium est angelis dei super uno peccatore penitenciam agente. Non vis ut sencio calamitose mortis perire naufragio. Ingemiscenti veniam repromittis conversionem eius gaudium fore tuis angelis asserens. Iustus igitur tu Deus et dominus meus, des precor pari veniam et tui segni alumpno utique, nam ad hoc iusticia suadente teneris, qui premio divini laboris previo [sic, primos?] mediis et ultimis medios solite benignitatis munere coequasti. Nam si quorumlibet regum seculi, quos Christianos tuos appellare dignaris, intenciones et verba rite precipis infallibili veritate fulciri, ubi solidius, ubi cercius, ubi denique salubrius anchoram spei ego peccator valebo defigere, quam in verbis tue veritatis et gracie, qui celum et terram prius dissolvi pronunccias quam verba tua careant veritate. Nam si jure fori non teneris tardum peccatorem ad te deum suum pigris et desidiosis incessibus redeuntem equo favore suscipere cum illis presertim, qui tempestive devocionis flagranti studio in tua sacratissima vinea laborarunt. Iure tamen poli teste tua iustissima veritate teneris, quoniam si quod terreno principi placuit legis habet vigorem et imperatori mortali sit pro racione voluntas Merito vim eterni legis accipit, merito stilo ferreo sculpetur in silice, quod eternale decretum eterni imperatoris edixit, dixisti etenim et tuo iudicio occulto quidem semper tamen iusto promissione gratissima eterne sapiencie statuisti, inter cultores et operarios sacrate vinee ut premittitur et eos, qui primo [1]) et qui postea et qui tandem et ultimo laboris onera subierunt, equalibus fere stipendiis premiandos. Numquid igitur segnicies, numquid tarditas, numquid desidia preterite negligencie michi, qui corde compuncto revertor, sic oberit, ut veniam deneges supplicanti, absit hoc a te domine, cui nemo tarde venit, sicut tua veritas declaravit. Repetam igitur oblectamenta carminis, quibus mea peccatrix anima consolatur, et dicam iterum, Christe precor veniam segni des iusto alumpno. Tardus sum tarde preterea quis cervino pede fungitur, ut salebras sequentis sermonis transcurrere valeat. Quis subtilitatis digito nodum eius intricabilem denodabit, certe cui gracia divina vires et ducatum prestiterit, que est in rerum omnium principiis invocanda. Resumantur igitur medii duo versiculi, ut ante oculos themate posito intellectus appareat iudicio clariore Sic enim auctor loquitur procedendo: Longus preteritis tenuit nos error ab annis, sufficiat meritis hec rogo pena meis. Ego peccator filii prodigi gerens ymaginem, qui communicatos michi thesauros a te patre celesti videlicet intellectum et racionem non solum reprobate vel perdite ymmo dampnate luxurie detestandis progressibus male consumpsi, qui aliis conservis et confratribus meis in domo tua pane consolacionis eterne vescentibus inter viciorum vepres et inmundicias fame pereo, attente considerans, qualiter preteritis annis vite mee longus error me tenuit, dum multitudinem criminum, quibus iram tuam exacerbavi, recolligo, dum turbas ingruencium malorum, quibus consenui,

[1]) Zde končí rukopis *Ha.*

mente revolvo, dum verecunda mente tam iniquus filius frontem in tam virtuosi patris presencia attolere erubesco, et sic tui spiritus confortante clemencia ad obtinendam misericordiam ingemisco, atque mala mea inundantibus lacrimarum profluviis flere non cesso sicque gemebundus suspiriis vociferor ad te patrem: Pater non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum ex mercenariis tuis, qui paratus sum amare in lamentis penitencie consumere dies meos. Rogo te pater, quod hec pena recordacionis scelerum, hec amaritudo anime penitentis, hii continuati dolores et gemitus in hac vita sufficiant meritis id est demeritis meis, ut tua disponente misericordia pro eis non crucier in futurum, rursum affectum mentis innovare iuvat eisdem versiculis, ut sic dicam, longus preteritis tenuit nos error ab annis, sufficiat meritis hec rogo pena meis. Ceterum ad intellectum sequencium versiculorum virtutum celestium clarum lumen imploro, ut depulsis ignorancie tenebris auroram amande veritatis inducant. Quos, ut sanius intelligi valeant, replicandos fore decrevi sub hiis verbis: Vita brevis superest, in mortem pronior etas, jam peccare senex non queo nolo tuus. Non de meis viribus sed creatoris mei misericordi bonitate confisus declaracionem istorum aggredior sub hiis verbis: Ego peccator mi domine Jesu luminis tui suffragio ad me recurrens meosque defectus intervenientes dissensiones conspiciens video, quia michi seni vita brevis superest, video, quia poscente gelicidio senectutis etas mea, que vergit in occidens, in mortem est pronior, et hoc non absque racione coniicio. Nam si in plerisque hominibus flores iuventutis ipsius intempestive mortis livor inopinate decerpit et repentino quandoque interitu fortissimi iuvenes moriuntur, quanto magis michi iam inveterato surrepcio virium et nature molestia mortis minatur dispendium, sensibili possum argumento cognoscere, quia vita brevis michi superest et etas mea pronior est ad mortem. Et utinam solum ad illam, que est divisio corporis et anime et non ad secundam, que est separacio anime a salutiferis aspectibus altissimi creatoris. Propter quod doctrinam poete ante oculos mentis mee recipio, qui sapienti sermone michi consulit in hec verba: [1]) Accipe consilium propere [*Ub:* propere velociter, sic], cunctacio namque lenta fuit semper subitis inimica periculis, huc huc volve oculos, hec est via recta sine ullis insidiis, predura quidem calcataque paucis, sed super aereos artoque tramite colles proferat et sistat fessum in regione quietis, illic vita habitat lena, sed clericus (?) averni sulphureis stant stagna vadis, ubi livida mortis signa vides atroque polum nigrescere fumo, hos evade lacus, dextrum michi pende cacumen. Ut igitur salubri consilio suadentis poete hanc detestandam mortem possim evadere, subiungo versiculum subsequentem: Iam ego miser et dolens peccare non queo quia senex et nolo similiter quia tuus, ad cuius intelligenciam sciendum, quod ad consumacionem odiosi peccati anime pulchritudinem depravantis communi theologorum sentencia actus requiritur et voluntas. Nam peccatum adeo voluntarium est, ut eciam peccatum dici non possit, nisi sit apposicio voluntatis. Consolacionem igitur recipit anima mea peccatrix, quia senio jam virium auferente fracturam peccare non queo

[1]) Následující verše (hexametry) patrně vyňaty jsou z některé básně latinské.

quoad actum et quia tuus sum peccare nolo quodad habitum voluntatis. Tuus sum namque, quem misericordia tua formasti per naturam, qui me deformavi per culpam, quem tu iterum reformasti per graciam, tuus namque sum creacione, tuus restauracione, tuus conservacione, quem in esse productum conservas et dirigis, cui non suis meritis sed tua gracia sempiternam gloriam repromittis. Per te Jesu Christe salvator mundi, rex eterne glorie, qui cum deo patre et spiritu sancto vivis et regnas deus per omnia secula seculorum Amen. Et hoc est quod auctor dicit: Vita brevis superest, in mortem pronior etas, jam peccare senex non queo nolo tuus.

LXXIV.

Cancellarius scribit . . . fratri Imperatoris de suo felici successu in partibus Thuscie. [1])

Dive fortune felix operacio sicut invictissimum . . . cesarem e thesauris mirificis indulgenti favore prosequitur, sic aureis meditacionibus et argenteis loquelis opus esset . . . cesaris scribenti materias, ut abiecta rusticitate quolibet nobilibus cerebro et elucubratis sermonibus uteretur, ne fedi sermonis incompta grossicies tante nobilitati deroget, sed pocius verborum proceritas factis responderet nobilibus iuxta decenciam Cesaree Majestatis. Non tamen ob hoc manum a calamo scribentis intencio revocare proponit, ymmo quamvis manus tremula, calami tamen adivit officium, ut cesaris felicia facta prosequatur. Invictissimus cesar quemadmodum sanus est corpore, sic robustus animo, viriliter omnia disponens in pa:tibus Tuscie, cottidiana felicitate triumphat. Nam subjugatis Pisanis, Lucanis et Senensibus obedienciam Florentinorum habebit in promptu et parcium Tuscie erit auctore Domino generalis dominus brevissimo temporis spacio decurrente, omnia sibi ad nutum, omnia ad votum propicia fortuna succedunt, nec est opus meditacione qualibet seu deliberacione consilii, quam spes uberis fructus semper enititur et felicissime partis beata condicio vota semper occupat et prevenit affectantis, ut idem sit cesari, velle et posse, locupletem fieri et locupletibus imperare. Gaudeat igitur magnificencia vestra, superillustris princeps et magnifice mi domine graciose, de tam benignis successibus tanti fratris, quoniam, quales et quanti sint, vix ingeniosi censis [sic] officium magistralis pincelli designacione prudente valeret depingere aut Tulliane facundie altiloqua tuba suis exornacionibus prompcius enarrare. Conservet vos deus omnipotens sanum et incolumem per tempora diuturna. [2])

LXXV.

Cancellarius scribit imperatori [sic, archiepiscopo] se omnino sibi subiciendo et memorie commendando. [3])

Reverendissime pater et domine metuendissime. A tot viris famosis auditu tam crebro mee presentatur noticie illud graciosum et dulce recordium, quo

[1]) *Lm:* Cancellerius scribit marchioni Moravie de felici successu d. imperatoris in partibus Lombardie et Tuscie.

[2]) Otištěno u Madra čís. 6. a u Pelzla I. čís. 126. k roku 1355.

[3]) *Ub:* Item supplicat cancellarius archiepiscopo, ut accipiatur in suffraganeum.

me in memoria retinet dominabilis vestra benignitas, ut pensata insufficiencia meritorum et parvitate condicionis humilis aliud suspirare non valeam, nisi quod sanguis nobilissimus circa precordia vestra generoso meatu semper ebuliens vos cogat, eam amare personam, que se amore tanti domini dignam non reddidit, neque reddere poterit quovismodo. Sed sola ingenuitas innate vestre virtutis, quam nobilissimorum parentum in vos propagavit ingenua quidem proceritas, cor vestrum animet eum diligere, qui dileccione indignus existit, et eum in vestris tenere favoribus, cui favor non debetur omnino, cum nunquam studuerit sibi favorem acquirere tanti domini graciosi. Tamen qualis sit et quam parva mea condicio, tota nichilominus est ad vestre dominacionis imperium, ut nichil aliud velle velim aut debeam, nisi quod vestre graciose sit placidum voluntati, ac me et omnia mea dominabili vestre paternitati subiicio, ut de me velud servo empticio semper agat vestra benignitas, quod sibi placuerit et quod velit etc....

LXXVI.

De annulo misso cardinali... [1])

Nobilis poetice persuasionis nova licencia [*Ub:* leticia], quam michi mittentis bonitas pie donavit ex munere, annulus ergo saphireus, quem excelsus ille medicus morbis oculorum languencium e superno solio deputavit, ad magnifici domini nostri cardinalis revertor presenciam, sciens certissime, quod ipse Gallicus austerus sit homo et rigidus more Romani cardinis [sic, cardinalis] tollens, quod non posuit, et metens, quod non sua sed aliena diligencia seminavit, vacuus redire pertimui, vestitus igitur pietate mittentis me cum visuris [usuris] cardinis mei gallicano presento conspectui, austeritatem eius novo genere dicendi preveniens, ut sic loquar ad dominum: Non me queso, pater Reverendissime, ad instar evangelici servi exterioribus tenebris stridori dencium seu gemebundo fletui illa tibi cognata gallicana tradat austeritas et michi precor gracia tua connivente subveniat, quod spirituale et excelsum volens honore [habere] fastigium habitaculum meum, quo me fulcivit capellani et servitoris tui sedulitas, paratus sum ad honorem tui dimittere, ut preciosum illud pariter et speciosum ac celebre pontificale tuum letetur in illo. Dignum etenim et racioni consonum prudentis existimo, quod tenebre lumini, feda pulchrioribus, adornatis vilia, presertim in tui conspectus sancta presencia cedere teneantur.

LXXVII.

Cancellarius regraciatur cuidam principi, qui dedit sibi mulum.

Superillustris magnifice princeps et domine graciose. Mulus iste, quem vestra nobis transmisit benignitas, quamvis bestia sit, nec racione utatur, pulchritudine tamen sui et eleganti aspectu atque gressu nobili bene significat

---

[1]) *Ub:* Dominus cancellarius scribit cuidam cardinali. *Ha:* Cancellarius scribit de annulo misso cardinali. — Celý list jest chybně psán a tudíž nejasný.

magnifici principis affectum magnificum, ita ut bestia non bestialiter de racione animum mittentis significet eo quod parvo homini a magno principe tam grande munus mittitur, quod etsi mittentis decuit excellenciam, eius tamen cui mittitur valorem exsuperat, nisi talis racio persuadeat, quod videlicet mulus bestia homini mulo sit missus, ut asinus equitet asinum asinanter. Magnificencie vestre regraciamur ex animo de hoc et ceteris beneficiis nobis collatis alias et, si ad plenum ipsis respondere non possumus, satisfaccionem plenariam illi committimus, qui est bonorum omnium largifluus retributor.

LXXVIII.

Imperator scribit cuidam de ipsius diligencia et affectus exhibicione.

Fidelis dilecte. Quanta sit erga Celsitudinem nostram et sacrum Romanum imperium vestre fidelitatis affeccio et quam operosis studiis ad honorem cesareum diligencia vestra semper invigilet, satis ostendunt magne sollicitudines et eximia pondera continuati laboris, quibus tractatores pacis et commodi et nobiles . . . ad reducendum vos in Maiestatis nostre graciam tam devotis sollicitis quam eciam diligentissimis studiis laborarunt, ut sane perpendat nostra Serenitas humilitatis et devocionis vestre virtutem. Nam ex ipsorum tractatuum et ambassis [ambassiatorum] virtuosis processibus sufficienter intellexit nostra Serenitas, quanta humilitatis et devocionis flagrancia decreverit vestra fidelitas nostre Maiestatis fastigia venerari et huiusmodi humilis benivolencie operosa studia graciosis affectibus Celsitudo nostra recipiens vos et commune vestrum benigna dignacione amplectimur, ut simus graciose dispositi, omnino inantea ad omnia semper inniti, que vestrum tamquam nostrorum fidelium profectum prospexerint commodum pariter et honorem. [1])

LXXIX.

Imperator scribit cuidam principi, quod cives Pisani, qui erant sibi rebelles, coacti iam veniam querunt.

Princeps devote dilecte. Etsi civitatis Pisanensis, que adversus Maiestatem nostram rebellionis erexit calcaneum, miser et inops superbia tantum invaluit, ut iuramentorum, promissionum et fidelitatis oblita, beneficiorum eciam, que a Celsitudine nostra et dominis progenitoribus nostris accepit, ingrata quidem et immemor, se ad rebellandum ymo verius ad insaniendum posuerit, nichilominus Maiestatis imperialis fastigium tanto stipatur milite, tam valida multorum fidelium constanti fide munitur, ut latitudine sacre potencie contemptores huiusmodi cottidiana demolicione fatiget, ita ut iam veniam cogantur querere et pietatis implorare consensum, qui se magnis arrogancie cornibus elevarunt et auctore domino armis victricibus adeo castigabimus et corrigemus, ut sui reatus imminentem penam persenciant et illorum correccio aliis veniat

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 226: »Ad Florentinos, quod benigne ad graciam recepit eos.«

*

in exemplum, ut quos beneficiorum precedens copia non retraxit a malo, imperialis saltem coerceat serenitas [severitas] discipline. [1])

LXXX.

Imperator facit quendam militem et recipit eum in consiliarium.

Karolus ɔc. . . . Nobili . . . de . . . nostro et sacri Romani imperii fideli dilecto graciam ɔc. Sceptrigera cesaree dignitatis sublimitas ɔc. per omnia ut in priori forma [v. čís. XXVI.] [2]) usque ibi dum in circuitu sedis auguste famosa milicia et nobilium amplectenda proceritas feliciter adaugetur. Sane multiplicia virtutum insignia, circumspeccionis industriam et constantis fidei puritatem, quibus tu una cum felicis memorie progenitoribus tuis sacri Romani imperii procurandis honoribus fideliter insudasti, regie deliberacionis benigna clemencia graciosius intuentes, te, sicut nativa tue propaginis requirit condicio et meritorum laudabilis fama deposcit, in presencia et conspectu publico illustrium R. ducis et principis etc. et aliorum principum, comitum, baronum et procerum tam regni Alamanie quam Boemie, fidelium nostrorum, die tali in loco tali animo deliberato et supradictorum principum accedente consilio milicia decoravimus et insignivimus ac virtute presencium auctoritate et potestate Roman. regia decoramus, ac demum in castro nostro Pragensi in regali camera, matura deliberacione previa ad tue virtutis merita regie consideracionis oculum accuracius dirigentes, te in consiliarium secretarium familiarem domesticum commensalem die tali ɔc. . . assumendum duximus teque consiliariorum et familiarium nostrorum regalis curie cetui et numero presentibus aggregamus, decernentes et regio statuentes edicto, quod tu omnibus privilegiis, graciis, libertatibus, honoribus, emunitatibus, juribus et favoribus ubique locorum utaris et gaudeas, quibus ceteri milites, quos cesarum augusta potencia militavit, et consiliarii nostri et commensales domestici hactenus freti sunt et continuo pociuntur, mandantes et iniungentes supremis camerariis, magistris curie, marescalcis, magistris pincernarum, dapiferis et ceteris officialibus regalis curie, qui pro tempore fuerint, fidelibus nostris, quatenus te et familiares tuos iuxta decenciam tui status, dum et quociens regalem curiam ingressus fueris, tractabiliter et benigne suscipiant tibique et tue familie de consuetis nostre curie juribus in expensis, administracione pabuli et aliis necessariis plene et absque omni difficultate provideant, quamdiu in prefata nostra curia elegeris demorari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre Majestatis paginam infringere seu ei quovis ausu temerario contraire sub pena gravis indignacionis regie, quam, qui secus egerit, se noscat graviter incurrisse. Presencium etc. .

---

[1]) Otištěno u Pelzla II. čís. 305 (k r. 1355) a u Madra čís. 5. Pelzel II. str. 466 myslí, že list tento platil markrabí Janovi (?).

[2]) V rukopise kapit. jest co čís. 78. napsána podruhé formule, která byla tamtéž dříve napsána co čís. 26., totiž našeho vydání čís. XXVIII.

LXXXI.

Imperator recipit quendam in familiarem et consiliarium, nobilitat eum et donat sibi arma. [1])

In nomine Domini ɔc. Karolus ɔc. Ad perpetuam ɔc. Humane condicionis circumspecta sagacitas et bonorum operum assidua percunctatrix sic artis ingenio naturalibus se conformare didicit, sic ex causis notabilibus effectus insigniores producit, ut civilitatis gloria temporalis attollat et nobilitatis insigniis ad irradiandum ipsorum fame preconium faciat culciores, quos natura superior interioribus dotibus illustravit nobilibus et ipsorum animos sapiencie et sciencie altitudine pre ceteris decoravit, horum namque consilio thronus roboratur cesareus et eorum virtuosis actibus imperialis sublimitatis gloria optata presidia suscipiat et salutaribus omni tempore proficiat incrementis. Sane quantum hec et alia opera virtuosa ex animi nobilitate veniencia in honorabili N. tali consiliario ɔc. resplendeant, quantumve reddant ipsum dignis laudum preconiis commendatum, Imperialis nostra magnificencia tam fidedignorum testimoniis quam argumentis infallibilibus luculencius est edocta, quem non solum propter utilitatem provenientem ex animi sagacitate racionis in consiliarium et familiarem domesticum commensalem nostrum assumptum ac consiliariorum atque ceterorum familiarium commensalium imperialis curie nostre consorcio aggregatum universis et singulis honoribus, iuribus, libertatibus, immunitatibus, privilegiis et graciis realibus et personalibus in aula imperiali et extra ubicunque locorum, quibus nostri consiliarii et ceteri supradicti pociuntur et gaudent, gaudere volumus et potiri, sed eciam alcioribus honoris fascibus, titulis et privilegiis militaribus redimitis, qui et que nedum in prefatum N. tamquam benemeritum atque legalem, sed eciam in suos heredes et successores legitimos et legitime descendentes ab eo hereditari debeant atque possint, digna premissorum consideracione inducti decrevimus insignire. Et ut pro evidencia operis huius nostri imperialis decreti propositum elucescat, nos de imperialis plenitudine potestatis prefati N. nobilitatem moralem, quam sciencie et sapiencie exercicio aliarumque virtutum amminiculo habituare non desinit, nobilitatis pretorie atque civilis vestientes honore, ipsum virum nobilem et militarem tamquam de nobili genere procreatum iuxta modum et formam condicionis humane dicimus et nominamus, facimus, constituimus ex certa sciencia et creamus ac ab universis et singulis, cuiuscunque condicionis, preeminencie, status vel dignitatis existant, tamquam talem et pro tali haberi, dici, nominari volumus et eciam reputari, decernentes imperiali auctoritate et edicto perpetuo statuentes omnino, ut tam . . . antedictus quam filii et heredes sui legittimi de cetero ubique locorum et terrarum in iudicio et extra, nec non in omnibus et singulis exerciciis, actibus et studiis nobilibus et militaribus illis honoribus, juribus, insigniis, immunitatibus, privilegiis, prerogativis et graciis tam personalibus quam realibus sive mixtis gaudeant et fruantur, quibus ceteri nobiles

---

[1]) *Lm:* Imperator nobilitat quosdam et heredes ipsorum imperpetuum et confert ipsis arma et insignia militaria.

et de nobili prosapia geniti seu milites et militares quomodolibet pociuntur et gaudent, quodque ad honores et dignitates, capitaneatus, potestates, rectores et officia secularia quecunque eligi valeant et assumi, ad que persone nobiles et militares de iure vel consuetudine eliguntur seu eciam assumuntur. Ne vero aliquibus inantea super condicione status supradicti et heredum suorum valeat dubium suboriri, nos de habundanciori plenitudine gracie specialis ad maiorem ipsius gloriam et pro confirmacione nobilitatis sue et heredum suorum signum armature designate sive picte in clipeo infrascripto sibi suisque heredibus et successoribus legittimis ad usum armorum perpetuum concedimus motu proprio et largimur, in cuius quidem clipei campo per totum albo leo integer coloris rubei elevatus in sursum, habens coronam in capite de colore flaveo et lineam transversalem coloris similiter flavei, per medium corporis eiusdem leonis fines extremitatum clipei predicti tangentem, deferri debeat et haberi ad designandum, quod . . . memoratus cum illis, qui de cetero hiis armis utentur, in campo albedinis, qui statum puritatis et innocencie bonorum operum prefigurat, ferocitate leonina ignitus et linea precinctus rectitudinis, que in colore flaveo linee poterit designari, adversus pravorum insidias conculcandas elevetur in sursum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam ereccionis, decreti, concessionis et largicionis nostrarum infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignacionem nostram imperialem et penam centum marcarum auri puri et optimi componendarum tocies, quocies contrafactum fuerit, se graviter noverit incursurum, quarum medietas fisco nostro imperiali, reliqua vero dicti . . . vel heredum suorum usibus veniat applicanda, decernentes nichilominus irritum et inane, si quid contra premissa a quoquam quavis temeritate contigerit attemptari. Signum ꝛc. . . . [1])

LXXXII.

Imperator concedit cuidam, ut possit creare tabelliones et legittimare spurios.

Karolus ꝛc. Dilecto ꝛc. graciam ꝛc. Exigunt merita tue probitatis ac fidelitatis et devocionis obsequia, quibus apud Celsitudinem nostram regiam, que dignis digna consuevit rependere, multipliciter commendaris, ut tibi de benignitate regali reddamur ad munificenciam liberales. Tuis itaque supplicacionibus favorabiliter inclinati et volentes te nobis et sacro imperio per indefessi laboris constanciam reddere prompciorem, tibi et tuis heredibus masculis et per masculinam lineam descendentibus, ut natos quoslibet ex illegitimo et dampnato concubitu, plebeios et inferioris seu communis status homines utriusque status duntaxat in civitatibus, villis, castellis, burgis seu castris manentes et nullo modo nobiles seu sublimes personas, quas nostre regali potestati omnimode reservamus, legittimare et ad legittima iura, honores, acciones, iurisdicciones et successiones temporales in bonis parentum et aliorum agnatorum et cognatorum, absque tamen legittimorum heredum pre-

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 41.

iudicio, reducere, nec non tabelliones seu notarios publicos ac judices quoslibet ordinarios creare et constituere valeas, regali nostra auctoritate et tenore presencium damus et concedimus plenam et liberam facultatem, teque et dictos tuos heredes honore creacionis et constitucionis huiusmodi de regia múnificencia liberaliter insignimus. Presencium etc. . . .

LXXXIII.

Imperator confert cuidam judicatus ordinarii potestatem et creandi tabelliones et libertat eum ab oneribus singulis.

Karolus ꝛc. Honorabili ꝛc. Dum ad grandia virtutum tuarum merita, per que Romanum honoratur imperium, regalis nostre consideracionis vertimus aciem, dignum non indebite arbitramur, ut illa te prosequamur gracia favorabiliter, per quam existere valeas nostre Celsitudini indesinenti studio fructuosus. Horum itaque consideracione volentes tibi de nostre benignitatis clemencia tamquam bene merito graciam facere specialem, tibi tuisque heredibus seu successoribus legittimis masculis et per masculinam lineam descendentibus judicatus nostri ordinarii potestatem tam contenciosam quam voluntariam, nec non judicandi honorem et officium per sacrum Romanum imperium perpetuo exercendi conferimus graciose, teque tuo et heredum predictorum nominibus de eodem judicatu atque ordinario judicio ipsiusque juribus et jurisdiccionibus universis et singulis, in quibuscunque de jure vel consuetudine consistentibus et cum dependentibus et connexis, de regali nostra benevolencia corporaliter investimus. Et ut eciam tu et iidem tui heredes predicti auctoritate nostra regia tabelliones et notarios publicos cum plena potestate, que ad officium thabellionatus seu notariatus huiusmodi de iure requiritur, creare et constituere valeatis libere et possitis in ipso imperio, ut premittitur, dummodo personas ydoneas et legales ad hoc elegeritis, in quo tuam et tuorum heredum consciencias oneramus, tibi et eisdem tuius heredibus seu posteris damus et concedimus plenam et omnimodam facultatem, absolventes nichilominus et eximentes te et ipsos nec non uxores legittimas atque bona vestra mobilia et immobilia, presencia seu futura, ab omnibus et singulis faccionibus, oneribus seu imposicionibus ordinariis et extraordinariis, realibus et personalibus vel mixtis quorumcunque temporalium dominorum seu eciam potestatum, civitatum, communium seu rectorum lege quacunque seu constitucione, statuto vel edicto scripto municipali in contrarium non obstante, eciam si sit talis, que immunitates concedi prohibeat, et si rescriptum imperiale intervenire noscatur, quibus omnibus ex certa sciencia tenore presencium derogamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre collacionis, concessionis et absolucionis paginam infringere. [1])

---

[1]) V rukopise *Ua* jest tato formule rozdělena ve dvě čísla (78 a 79), tak že tedy v počtu formulí rukopisu tohoto jedno číslo odpadá.

LXXXIV.

Imperator nobilitat quendam et facit eum comitem palatinum. [1])

Karolus ꝛc. Ad perpetuam rei memoriam. Nobili . . . de . . . comiti palatino, suo et imperii sacri fideli dilecto, graciam suam ꝛc. Quamvis imperialem magnificenciam cum sole deceat cottidie relucere et iugiter aliquid agere, quo imperialis nominis gloria possit attolli, illud tamen thesauris eius apponitur, per quod personis providis, circumspeccionis industria et morum honestate preditis honor impenditur et digna meritorum premia tribuuntur. Sane consideratis multiplicibus providencie tue meritis et grata fidelitatis tue obsequia, quibus Majestati nostre continuato studio ac indefessa studuisti sollicitudine reddere te acceptum, graciosius advertentes et horum intuitu de benignitatis augustalis clemencia dignis te cupientes honoribus insignire, te auctoritate imperiali nobilitamus ac nostrum et imperii sacri comitem palatinum facimus, constituimus et creamus ex nostre imperialis et ex certa plenitudine potestatis cum omnibus honoribus, dignitatibus, jurisdiccionibus, juribus, privilegiis, graciis, libertatibus, officiis, gagiis, salariis, stipendiis et cum universis et singulis utilitatibus, emolumentis et commodis, que et quas ceteri nostri et imperii sacri comites palatini de jure vel consuetudine aut facto habere, exercere et percipere quomodolibet consueverunt, teque huiusmodi palatinorum comitum numero et consorcio de certa nostra sciencia aggregantes te de dignitate tuo et heredum tuorum ex te descendencium per lineam masculinam nomine presentibus investimus, dantes et concedentes tibi et eisdem tuis heredibus eadem imperiali nostra auctoritate plenam ex certa sciencia potestatem ac liberam [2]) et omnimodam facultatem creandi tabelliones seu notarios publicos et judices ordinarios ubique locorum ac per totum sacrum Romanum imperium, qui ydonei sint et in litteratura sufficienter experti, cum plena potestate ad tabellionatus seu judicatus officium pertinente, recepto prius ab ipsis secundum formam infrascriptorum capitulorum debito juramento: Tu . . . jurabis ad sancta dei evangelia de cetero fidelis esse sacrosancte Romane ecclesie ac sacro Romano imperio suisque imperatoribus canonice intrantibus, scripturas vero per te in formam publicam redigendas in membranis et non in carthis rasis neque papireis conscribes et in causis ecclesiarum, hospitalium, viduarum et orphanorum ius requires ac eris favorabilis et benignus, tabellionatus et judicatus officium perpetuo sine fraude exercebis nil addens vel minuens maliciose vel fraudulenter, quod alteri contrahencium prodesse valeat vel obesse. Eademque auctoritate tibi et heredibus tuis prefatis largimur et damus plenissimam potestatem universos et singulos illegittime et ex quocunque incestuoso et dampnato coitu genitos naturales videlicet nothos aut spurios seu manseres vel alio quovis odioso coitu productos legittimandi ac ad legittime natorum jura, honores, dignitates et officia quelibet reducendi et

---

[1]) *Lm* přidává: sacri Lateranensis palacii.

[2]) Původně stálo zde jiné slovo, bezpochyby »bayliam« (jako v *Lu*, *Zh*, *Ua* i *Ha*), kteréž přeměněno v »liberam«.

habilitandi ipsisque super defectu natalium dispensacionis beneficium impendendi, ita quod tales ex dispensacionis et legittimacionis huiusmodi beneficio in bonis, juribus, rebus mobilibus et immobilibus paternis et maternis, agnatorum et cognatorum, ex testamento vel ab intestato, nec non feudalibus, allodialibus et allis quibuscunque succedere valeant, obieccione prolis illicite penitus quiescente, ac pro legittimis habeantur velud hii, qui de vero et legittimo matrimonio sunt producti, lege aliqua generali vel speciali penitus non obstante et ea presertim, que legittimari spurios seu manseres aut nothos nisi ex certa sciencia non permittat. Insuper tibi tamquam nostro et sacri imperii fideli dilecto favores et gracias tanto amplius cupientes impendere, quanto te id cognoscimus evidencius meruisse, te dictosque heredes tuos et omnia bona vestra iusto titulo acquisita et que acquisiveritis in futurum et que tenes et possides et imposterum possidebitis tu et ipsi, sub nostra et imperii proteccione recipimus speciali, tibi dictisque tuis heredibus plenarie concedentes, ut ubicunque locorum per totum Romanum imperium volueritis et magis vobis placuerit emere valeatis et acquirere iusto titulo bona tam mobilia quam immobilia, tam feuda quam allodia et generis cuiuscunque et a quacunque persona, cuiuscunque status vel condicionis existat, et possessiones quascunque ad vos devolutas iusto titulo possidere ac super ipsis propriis vestris bonis constituere [sic, construere] et edificare tam castra et molendina quam domos, ac de ipsis bonis vasallos facere et fideles acquirere sine alicuius contradiccione iuxta vestre beneplacitum voluntatis, non obstantibus aliquibus legibus communibus vel municipalibus aut consuetudinibus terrarum seu privilegiis in contrarium editis, quibus obstantibus vel obstare valentibus quantum in hac parte de certa sciencia totaliter derogamus, volentes et imperiali statuentes edicto, quod quecunque instrumenta conficientur super aliquibus açquisicionibus, quas tu vel tui heredes iusto titulo facietis, non obstante quod gabellata non essent seu iuxta alicuius loci consuetudinem regestrata, dum tamen alias vera sint, plenam et perfectam obtinere debeant roboris firmitatem et de talibus facere in iudicio vel extra iudicium plenam fidem, decernentes, quod tu et dicti tui heredes et omnia bona huiusmodi, acquisita et acquirenda tam per dictos tuos heredes quam per te, nobis et sacro imperio deinceps immediate debeant esse subiecta et ab omni collegio, communi et universitate et a qualibet singulari persona et ab omnibus oneribus occurrentibus quibuscunque realibus et personalibus atque mixtis et generis cuiuscunque et vasalli similiter antefati, quantum ad illud tantum, quod de propriis bonis tuis seu dictorum heredum tuorum eos possidere continget, preterquam ab imperialibus oneribus, que nos vel successores nostri Roman. imperatores vel reges rite imponeremus decreto nostro imperiali, totaliter sint exempta. De quibus omnibus et singulis bonis presentibus et futuris quantum ad omne et totum id, quod de ipsis ad nos et sacrum Romanum imperium pertinere dinoscitur, te . . . tuo dictorumque heredum tuorum nomine fidelitatis et homagii per nobilem . . . de . . . procuratorem tuum ad hoc legittime constitutum pro te et in animam tuam prestito juramento in nobile feudum liberaliter investimus, de omnibus et in omnibus possessionibus et bonis tuis predictis

presentibus et futuris, ac de vasallis et super vasallis et omnibus personis habitantibus super ipsis possesionibus et bonis tibi dictisque tuis heredibus merum et mixtum imperium ac jurisdiccionem omnimodam plenarie tribuentes. Nulli ergo hominum liceat hanc etc. . . . [1])

LXXXV.

Item alia forma comitatus palatini compendiosior. [2])

In nomine ꝯc. Karolus ꝯc. Ad perpetuam ꝯc. Nobilibus . . . de . . . sacri Lateranensis palacii comitibus, suis et imperii fidelibus dilectis, graciam ꝯc. Quamvis imperialem magnificenciam etc. [3]) Sane de vestre fidei ac circumspeccionis industria plenam fiduciam obtinentes vos et heredes vestros legittimos in descensu linee masculine imperpetuum sacri Lateranensis palacii comites creamus, facimus et prout melius possumus ordinamus, decernentes et hoc imperiali statuentes edicto, quod omnibus juribus, privilegiis, libertatibus, dignitatibus, honoribus et commodis gaudere et frui debeatis, quibus ceteri comites sacri Lateranensis palacii gaudent quomodolibet et fruuntur de consuetudine vel de iure, dantes et concedentes vobis et heredibus vestris predictis sexus, ut premittitur, masculini auctoritatem et plenariam ex certa nostra sciencia potestatem creandi tabelliones seu notarios publicos et eosdem cum penna et calamario de tabellionatus officio investiendi, dum tamen ad practicam execucionem eiusdem officii habiles eos inveneritis, super quo vestras et heredum vestrorum consciencias oneramus, nec non investiendi iudices ordinarios iuxta sacratissimarum legum legittima instituta, et a tabellionibus et judicibus ordinariis tempore creacionis et institucionis eorum infrascripta iuramenta recipiendi, ut tabellio juret in hec verba: Ego . . . promitto et juro, quod fidelis ero Ser. ac invict. principi et domino Karolo quarto div. fav. cl. Rom. imperatori s. a et Boemie regi illustri domino meo gracioso et omnibus succesoribus suis Romanorum imperatoribus et regibus legittime intrantibus, neque umquam ero in consilio, ubi periculum eorum tractabitur, bonum et salutem eorum promovebo et dampna eorum pro mea possibilitate avertam fideliter, instrumenta et contractus quoscunque non conscribam in papiro seu cartha veteri aut abrasa, testamenta, codicillos et quascunque ultimas voluntates nec non dicta testium et alia que michi scribenda occurrerint conscribam fideliter et ea occulte servabo nullique pandam, donec debeant aut mandato judicis seu alias exigente iusticia publicari, causas miserabilium personarum, orphanorum et viduarum nec non hospitalia, pontes et emendaciones viarum publicarum omni tempore promovebo et officium tabellionatus exercebo fideliter non attendendo munera, odium vel amorem. Sic me deus adiuvet et sancta dei evangelia. Juramentum vero judicis ordinarii erit in hec verba: Ego . . . promitto et iuro, quod fidelis ero Ser. et invict. principi d. Karolo

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 31 (»Creacio comitis palatini«).
[2]) *Lm:* Comitatus et creacio palatinorum.
[3]) Viz předcházející čís. LXXXIV.

ꝛc. . . . et omnibus successoribus eius ꝛc. neque unquam ero in consilio, ubi periculum eorum tractabitur, bonum et salutem eorum promovebo et dampna pro meo posse avertam fideliter et officium judicatus exercebo fideliter non attendendo munera, odium vel amorem. Sic me deus adiuvet ꝛc. Decernentes et hoc imperiali statuentes edicto, quod tabelliones seu judices ordinarii per vos aut heredes vestros modo predicto creati facti seu instituti, postquam iuramenta predicta prestiterint, officia sua valeant ubique locorum exercere libere et operaciones eorum vim habeant omnimodam et vigorem. Preterea auctoritate imperiali prefata concedimus et largimur vobis et heredibus vestris predictis, quod possitis legittimare naturales bastardos, spurios, nothos, manseres et alios quoslibet ex illicito coitu procreatos et ad legittima iura reducere et omnem ab eis tollere maculam geniture in vita seu in morte parentum, ut officiis et honoribus quibuscunque preesse valeant et ad actus singulos publicos et privatos admitti ad instar aliorum, qui sunt de legittimo thoro nati, natis principum comitum baronum et nobilium duntaxat exceptis, et quod virtute legittimacionis huiusmodi ad equales succedant cum legittimis porciones, non obstantibus legibus, imperialibus decretis, statutis, consuetudinibus, observanciis et aliis quibuscunque, quibus obstantibus vel obstare valentibus per omnia tenore presencium auctoritate cesarea et ex certa sciencia derogamus, eciam si mandatum exigant speciale. Nulli ergo omnino etc. . . .

LXXXVI.

Imperator recipit quendam in consiliarium et capellanum. [1])

Karolus ꝛc. Honorabili . . . [2]) consiliario capellano et devoto nostro graciam ꝛc. Literarum sciencia, morum decor aliaque laudabilia testimonia regiam [*Lm:* imperialem] Celsitudinem inducunt, ut personam tuam congruis prosequamur favoribus et condignis honoribus attollamus. Te . . . igitur occasione premissorum in consiliarium et capellanum ac commensalem domesticum nostrum assumimus et consiliariorum capellanorum nostrorum familiarium domesticorum cetui et numero presentibus aggregamus, decernentes et regio statuentes edicto, quod tu omnibus juribus, graciis, libertatibus et emunitatibus sine quavis difficultate utaris et gaudeas, quibus ceteri consiliarii capellani familiares domestici nostri freti sunt hactenus et continuo pociuntur. Mandamus igitur universis et singulis principibus, baronibus, nobilibus, militibus, clientibus et ceteris nostris et imperii sacri fidelibus, ad quos presentes pervenerint, quatenus te consiliarium capellanum familiarem domesticum nostrum, dum et quocies ad ipsos perveneris et ipsos pro tuis necessitatibus duxeris requirendos, ad honorem nostre Maiestatis promoveant et gratis favoribus prosequantur. Presencium ꝛc.

---

[1]) *Ha:* in capellanum et commensalem suum. — *Lm:* Familiaritatis litera prepositis decanis archidiaconis canonicis et plebanis et aliis honorabilibus viris.

[2]) *Lm:* Honorab. Johanni canonico ꝛc.

LXXXVII.

Item recipit quendam episcopum in consiliarium.

Karolus ɔc. Venerabili ... [1]) tali episcopo principi consiliario familiari domestico et commensali suo dilecto graciam ɔc. Licet imperialis aula egregiarum personarum semper sit afflua, tanto tamen alcioribus preconiis sublimatur, quanto plus cesaris Majestas personis se circumdata sublimibus gloriatur. Hinc est, quod ob preclara virtutum tuarum insignia et multiplicia merita probitatis, quibus preeminere dinosceris, cesareis te volentes honoribus atque favoribus prevenire, te in consiliarium [2]) familiarem domesticum et commensalem nostrum et imperii sacri de certa sciencia nostra recipimus et aliorum venerabilium consiliariorum familiarium domesticorum et commensalium nostrorum collegio presentibus aggregamus, decernentes presenti nostro imperiali edicto, ut ubilibet locorum omnibus privilegiis, juribus, libertatibus, emunitatibus, graciis et indultis libere pociaris, quibus principes consiliarii familiares domestici commensales cesarei soliti sunt gaudere ac mandantes universis principibus ecclesiasticis et secularibus, comitibus, baronibus, proceribus, nobilibus, officialibus, communitatibus, devotis ac fidelibus et subditis sacri imperii universis firmiter et attente, quatenus te, dum et quociens ad loca eorum perveneris, condigne suscipiant et caritative pertractent et per terras districtus et passus suos [3]) absque quovis tributo vel onere transire libere permittendo securum tibi et tuis debeant prestare conductum, dum et quociens a te vel tuis super hoc fuerint requisiti, ad nostram et imperii sacri reverenciam specialem. Presencium ɔc. . . .

LXXXVIII.

Alia forma familiaritatis una cum conductu. [4])

Karolus ɔc. Venerabili et religioso fratri ... de ... ordinis fratrum heremitarum s. Augustini, sacre theologie professori, capellano consiliario et devoto nostro dilecto graciam ɔc. Sincere tue devocionis affectus, quem ad nos et sacrum Romanum imperium geris, nec non multiplicia tue probitatis et virtutum merita ac preeminens sacre theologie sciencia, cuius professor existis, racionabiliter promerentur, ut personam tuam dignis attollamus honoribus et familiaritatis nostre titulo decoremus. Hinc est, quod nos consideracione et intuitu premissorum inducti te in familiarem capellanum et consiliarium nostrum dilectum grataciter assumimus et familiarium capellanorum et consiliariorum nostrorum [consorcio] de certa nostra sciencia gratancius aggregamus, decernentes auctoritate presencium et volentes, ut universis et singulis privile-

---

[1]) *Lm:* Johanni episcopo principi consiliario secretario referendario familiari ɔc.

[2]) *Lm* přidává: secretarium referendarium ɔc.

[3]) *Lm* přidává: cum equis vallisiis arnesiis familia sua absque theloneo pedagio tributo etc.

[4]) *Lm:* Famliaritatis litera pro magistro theologie vel professore vel simplici religioso fratre. — Superscriptio: Religioso fratri ... ordinis ... familiari capellano et devoto nostro dilecto. — Další text shoduje se ale úplně s hořejším.

giis, prerogativis, honoribus et graciis ubilibet fruaris et gaudeas, quibus ceteri nostri capellani et familiares consiliarii gaudent seu quomodolibet pociuntur, volentes nichilominus seriose, quatenus in singulis tuis negociis et agendis, in quibus tibi fructuose adesse et prodesse disponimus, ad nostram Celsitudinem sub plena fiducia et securitate recurras, quocies fuerit oportunum.

LXXXIX.

Imperator recipit quendam medicum in familiarem et libertat eum ab omnibus steuris. [1])

Karolus ɔc. Honorabili . . . de . . . doctori phisice medico familiari domestico et commensali suo dilecto graciam ɔc. . . . Litterarum sciencia, vite et morum decor aliaque multiplicia merita probitatis, nec non indefessi cottidiani laboris constancia, quibus apud nostram Celsitudinem preeminere dinosceris, nos inducunt, ut personam tuam congruis prosequamur favoribus et condignis honoribus attollamus. Hinc est, quod premissorum intuitu graciam tibi volentes facere specialem, te in familiarem commensalem domesticum nostrum tenore presencium graciose recipimus et aliorum familiarium nostrorum commensalium et domesticorum consorcio aggregamus, volentes et imperiali nostro statuentes edicto, ut omnibus et singulis privilegiis, immunitatibus, juribus, graciis et indultis, quibus ceteri nostri familiares et commensales domestici fruuntur, ubique locorum gaudeas et libere pociaris, decernentes expresse, ut tu et heredes tui legittimi virtute huiusmodi nostre gracie ab omnibus steuris, exaccionibus, bernis, contribucionibus et imposicionibus quibuscunque in perpetuum more aliorum familiarium et commensalium domesticorum nostrorum liberi sitis penitus et exempti et nominatim, quod tu, heredes et familiares tui ad judicia qualiacunque regni nostri Boemie et aliarum terrarum nobis subditarum non debeatis evocari, nec juri stare vocati, sed tantum coram nostro judice per nos vobis deputato comparere et singulis de vobis querulantibus respondere. Mandamus igitur universis principibus ecclesiasticis et secularibus, baronibus et nobilibus, capitaneis, camerariis, subcamerariis, burgraviis, officialibus, judicibus, magistris consulum ac civitatum et locorum communitatibus, nostri et regni nostri Boemie fidelibus dilectis, ad quos presentes pervenerint, quatenus te medicum familiarem commensalem domesticum in predicta nostra gracia non impediant sed pocius promoveant cum effectu, prout indignacionem nostram gravissimam voluerint evitare. Presencium ɔc. . .

XC.

Procuratorium ambassiatorum cesaris ad sedem apostolicam.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod venerabiles . . . et . . . [2]) ambos et eorum quemlibet in solidum, sic quod non sit condicio melior occupantis,

---

[1]) *Lm:* Litera familiaritatis pro doctoribus juris et apotecariis vel doctoribus legum. — V textu pak: Honorab. A. doctori decretorum secretario familiari ɔc., ku konci: quatenus te doctorem vel medicum consiliarium ɔc.

[2]) *Ub:* S. et N.

presentes et mandatum nostrum in se sponte recipientes facimus, constituimus et prout melius possumus ordinamus nostros ambassiatores, procuratores et nunccios speciales ad obligandum nos et promittendum pro nobis sedi apostolice et ipsīus camere seu aliis quibuslibet deputatis ad [*Zh:* de] ipsa seu deputandis ex certis causis, quas iidem procuratores a nobis receperunt specialiter in mandatis, M floren. auri persolvendis et per nos eidem camere vel alio seu aliis ad hoc deputatis vel eciam deputandis, dantes et concedentes eisdem . . . procuratoribus nostris et eorum cuilibet plenam auctoritatem et liberam potestatem faciendi et disponendi in premissis et circa quodlibet premissorum, que necessaria fuerint seu quomodolibet oportuna, ratum et gratum habentes, quiquid per ipsos aut eorum alterum actum seu gestum fuerit in premissis. Presencium ɔc. . .

XCI.

Procuratorium administracionis in regno Boemie.

Karolus ɔc. Venerabili . . . et consiliario . . . graciam ɔc. . . . Ne propter varias et innumeras reipublice curas, quibus per ampla mundi spacia mens nostra distrahitur, debitam hereditario regno nostro Boemie et eius habitatoribus vigilanciam negligere videamur, ad supportanda nobiscum regni eiusdem onera et gentis nostre Boemice necessitudines congrue relevandas vices regias libenter viris fidei constancia et morum honestate conspicuis nostra solet sublimitas delegare. Sane de innata vestre devocionis constancia et probata circumspeccionis industria plenam et indubitatam obtinentes fiduciam vos et quemlibet vestrum in solidum per predictum regnum nostrum Boemie nostros administratores et negociorum gestores generales et speciales facimus, constituimus et presentibus ordinamus, dantes vobis et cuilibet vestrum in solidum plenam liberam et omnimodam tenore presencium potestatem, burgravios, judices, consules et officiales nostros castrorum, civitatum et villarum per Boemiam ad vestram presenciam evocandi, requirendi et exigente racione removendi et alios subrogandi, census, redditus et iura nostra regalia ab eisdem et aliis nostris subditis exigendi, recipiendi et pro nostris usibus reservandi, beneficia ecclesiastica curam animarum non habencia, in quibus nobis ius patronatus competit, conferendi, seu ad illa dum vacaverint personas ydoneas presentandi, nec non omnia alia et singula faciendi, que in premissis et eorum quolibet fuerint oportuna et que nosmet ipsi facere possemus, si personaliter adessemus, ratum habituri perpetuo atque gratum, quidquid per vos aut alteros vestrum seu alterum actum, procuratum, administratum fuerit sive gestum circa premissa et quodlibet premissorum. Decernimus autem et volumus, ut postquam unam de premissis administracionem, vocacionem, inquisicionem aut aliam execucionem feceritis, seu ad unum beneficium ecclesiasticum nostro nomine presentaveritis clericum ydoneum, ut prefertur, ad aliam administracionem, execucionem vel presentacionem absque sciencia nostra speciali procedere nullatenus debeatis, alioquin ea, que per vos vel aliquem vestrum virtute presencium secundo loco facta fuerint, volumus non valere. Per pre-

sentem autem constitucionem nostram administratores nostros procuratores prius per nostram Celsitudinem in Boemia constitutos non intendimus revocare. Presencium ꝛc. . . . [1])

XCII.

Aliud procuratorium administracionis generalis.

Karolus ꝛc. Notum ꝛc., quod nos facimus, constituimus et prout melius possumus ordinamus honorabilem virum . . . nostrum ac terrarum nostrarum generalem procuratorem, negociorum gestorem, actorem, defensorem, administratorem et nunccium specialem, dantes et concedentes eidem generalem et liberam administracionem omnium bonorum nostrorum et rerum et iurium temporalium et spiritualium vel quasi et potestatem administrandi omnia predicta et singula nostra negocia et terrarum nostrarum predictarum gerendi et super omnibus causis et negociis nostris agendi et defendendi, coram quocunque vel quibuscunque judicibus ordinariis vel delegatis libellum vel libellos offerendi et recipiendi oblatos, litem contestandi, juramentum calumpnie et cuiuscunque alterius generis in animam nostram prestandi, testes et instrumenta producendi et probaciones alterius partis videndi et reprobandi, excipiendi, crimina et defectus opponendi, concludendi, sentencias tam diffinitivas quam interlocutorias petendi, audiendi et ab eis si opus fuerit appellandi, apostolos petendi et appellacionem prosequendi, beneficium absolucionis simpliciter et ad cautelam a sentenciis excommunicacionum, suspensionum et interdicti petendi et obtinendi, presentandi quoque ad omnia et singula beneficia ecclesiastica cum cura vel sine cura, eciamsi dignitates vel personatus existant, que ad nostram presentacionem vel quamcunque aliam disposicionem in civitate vel diocesi . . . vel alias ubicunque spectare noscuntur, alium vel alios procuratores, administratores et negociorum gestores loco sui substituendi et revocandi, quando et quocies sibi videbitur expedire, et generaliter omnia et specialiter singula faciendi et exercendi, que veri procuratores et negociorum gestores, actores, defensores et administratores curacionem vel administracionem liberam habentes facere possunt et que nosmet facere possemus in judiciis et extra, eciam si mandatum exigant speciale, promittentes nos ratum et gratum habere et tenere, quicquid per dictum dominum . . . episcopum . . . substitutum vel substituendum vel substituendos ab eo in premissis fuerit actum, factum, gestum, administratum seu procuratum. Volentes autem ipsum episcopum vel substituendum vel substituendos ipsius relevare ab omni onere satisdandi, promittimus omnibus, quorum interest et intererit, iudicio sisti et iudicatum solvi cum omnibus suis clausulis sub ypotheca omnium bonorum nostrorum. Ceterum protestamur, quod si nos personaliter in judiciis vel extra ageremus, defenderemus, administraremus et negocia gereremus vel quicquid aliud faceremus, quod per hoc dictum procuratorem, constitutos vel substitutos ab eo non intendimus revocare, quominus ipse

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 163.

vel substituti ipsius possint facere omnia et singula supradicta, quinymmo sive preveniamus eos sive ab eis preventi fuerimus, volumus, ut eorum factum valeat ac si nos faceremus propria in persona. Presencium ɔc. . . [1])

XCIII.

Imperator dat cuidam potestatem agendi in regno [Boemie].

Karolus ɔc. Quamvis cunctorum nostrorum fidelium et agendorum multiplicum nos ingens cura sollicitet, regnum tamen nostrum Boemie cum annexis suis tanto precordialius tantoque diligencius intuemur, quanto illud tamquam capud et membrum nobilius omnium, que nobis a divina potestate collata cognoscimus, carius diligendum. Cum itaque ipsius regni gubernacio, quam libentissime personaliter ageremus, nisi diversarum occupacionum, pro quibus ad utilitatem fidelium per regias varias frequenter distrahimur, multiplicitas obviaret, totis cupimus affectibus salubriter providere et talem constituere ibidem vice nostra, qui absencie nostre defectum compleat seu suppleat et personam nostram veraciter representet. De tue itaque fidelitatis constancia et presumpcione confisi et in partem nostrarum sollicitudinum te vocantes, prefatum nostrum regnum ceterasque terras nostras dicioni nostre suppositas omnesque civitates ipsarum, districtus et loca cum omnibus suis pertinenciis, curam, gubernacionem et regimen tibi usque ad beneplacitum nostrum committimus plenarie per presentes teque in eo et in eis et in eorum quolibet ponimus loco, dantes et concedentes tibi in eis posse plenissimum cum omnimoda et plenissima jurisdiccione ac mero et mixto imperio et gladii potestate ad animadvertendum in facinorosos et malos et quoslibet alios, quociens sint et quando tibi placuerit per te et alios exercendi, capitaneos, camerarios, villicos, rectores, castellanos et burgravios castrorum, judices, juratos, consules seu scabinos civitatum ceterosque officiales ponendi, ordinandi, eligendi, instituendi, destituendi, removendi et cassandi, semel et pluries deputandi et revocandi, prout et sicut tibi placuerit, plenam tibi tenore presencium concedimus facultatem, proventus et redditus omnes regni predicti et omnium predictorum et omnia et singula ad nostram cameram quocunque modo pertinencia ad tuam ordinacionem et disposicionem volumus pertinere, ita quod illos et illa convertere, expendere, distribuere ac erogare possis, prout de tua processerit voluntate, fidelitates preterea et homagia, juramenta et obedienciam a quibuscunque personis nostro nomine recipere possis et antiqua feuda confirmare et concedere et ecclesiastica beneficia et dignitates, quorum eleccio, nominacio seu presentacio ad nos pertinet quoquo modo, conferre, denique quod cum quibuslibet principibus, regibus, ducibus, marchionibus, prelatis, dominis, baronibus, communitatibus, terris, locis et aliis quibusque personis convenciones, pacciones, federa, ligas, concordias, treugas et paces, promissiones et obligaciones facere, inire, contrahere et firmare et quelibet juramenta prestare ac eciam si opus fuerit bellum indicere, exercitum et guerram movere et facere,

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 161.

quatenus introducere valeas bonum pacis et libere possis, plenariam eciam concedimus potestatem et generaliter omnia et singula, que nos ipsi facere possemus, per te volumus et decernimus posse fieri et te in omnibus et per omnia in illis partibus tenere plenarie locum nostrum. Novas tamen infeudaciones et alienaciones perpetuas tibi esse et intelligi volumus auctoritate presencium interdictas. Mandamus igitur universis episcopis, prelatis, ducibus, capitaneis, baronibus, villicis ꝛc. ceterisque hominibus terrarum nobis suppositarum et supponendarum imposterum, cuiuscunque preeminencie extiterint, quatenus tibi in omnibus et per omnia tamquam nobis parere, obedire et intendere debeant fideliter et devote, ratum, gratum et firmum habituri ꝛc. Presencium ꝛc. . . . [1])

XCIV.

Item dat cuidam auctoritatem presentandi seu conferendi beneficia.

Karolus ꝛc., quod nos eciam omne jus presentandi, conferendi, providendi ac cuiuscunque alterius disposicionis nostre in prima vacante prebenda nostre collacionis in ecclesia . . ., prout illud ad nos pertinere dinoscitur, in fidelem nostrum . . . transferimus pleno jure, ut ipse ad eandem prebendam, quam primum vacare inceperit, presentare eamque conferre et de ea providere et disponere, tamquam nosmet possemus facere, libere valeat, non obstantibus aliquibus literis ꝛc. . . Ideo mandamus capitulo . . ecclesie ꝛc. . ., ut ad eandem presentacionem debeant investire etc.

XCV.

Imperator dat cuidam auctoritatem repellendi malefactores.

Karolus ꝛc. Venerabili . . . graciam ꝛc. Ad hoc deus omnipotens imperialem voluit instituere potestatem, ad laudem bonorum, vindictam vero malorum cesari gladium tribuendo, ut metu iusticie detestanda hominum iniquorum coherceatur audacia tutaque sit inter improbos bonorum innocencia, et quos dei timor a malo non retrahit, severitas saltem discipline compescat. Hinc est, quod multorum grandis et multocies iterata ad Majestatis nostre noticiam deduxit conquestio, qualiter nonnulli desperati homines fame sue prodigi et honoris, dei timore postposito sueque salutis immemores in territoriis, bonis et locis tibi et ecclesie tue subiectis, nec non in eorundem confinibus circumquaque viatores, mercatores et negociatores peregre proficiscentes et quoslibet indistincte iter agentes invadere, rebus suis spoliare ac nonnullos in defensione rerum huiusmodi crudeliter occidere non sunt veriti hactenus et non verentur in divine Maiestatis offensam, culminis nostri contemptum, in reipublice non modicum detrimentum. Ideoque super hiis cupientes urgente nos consciencie et officii nostri debito providere, de tue fidei, circumspeccionis et legalitatis industria gerentes fiduciam specialem, devocioni tue committimus tibique plenam damus auctoritate cesarea presentibus potestatem,

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 162.

omnes et singulos, qui de viarum regiarum violacione, hominum quorumcunque spoliacione seu molestacione et iniuriarum illacione in supradictis territoriis, bonis, locis atque confinibus culpati sunt hactenus vel inantea culpabuntur, cuiuscunque status vel condicionis existant, ad tuam presenciam evocandi, citandi et de premissis omnibus et singulis cognoscendi, procedendi, sentenciandi, sentencias per te vel alios latas execucioni debite demandandi et alia omnia et singula faciendi, que in hiis fuerint oportuna, ratum habituri et gratum, quidquid per te rite factum fuerit in premissis, hac nostra potestate apud te usque ad nostre voluntatis beneplacitum duratura. Presencium ɔc. . . .[1])

XCVI.

Imperator deputat quendam ducem iurium ecclesie Herbipolensis conservatorem.

Karolus ɔc. Illustri et venerabili ɔc. . . Ad reprimendum noxios hominum iniquorum excessus erexit deus secularium solia potestatum, ut tuta foret inter improbos innocencia et boni quiete viverent inter malos. Nisi enim nocentes homines et iniusti iustam pro delictis vindictam metuerent, nunquam a suis impietatibus resilirent. Hinc est, quod venerabilis . . . episcopus . . . ad nostre Celsitudinis deduxit noticiam querulose, qualiter nonnulli homines desperati, dei timore postposito sueque salutis prodigi et honoris, suos et ecclesie sue homines possessiones et bona ausu temerario capere, invadere, rapere, vastare et in stratis ac viis publicis derobare et spoliare presumunt et in personis ac rebus varias et multiplices insolencias dampnabiliter exercere, supplicans, sibi et ecclesie ac subditis suis de oportuno super hoc remedio per nostram Celsitudinem provideri. Cuius instancia digne moti vos et vestrum quemlibet suos et privilegiorum, iurium et libertatum ecclesie sue ac suorum defensores et conservatores damus, statuimus et presentibus ex certa sciencia auctoritate cesarea deputamus, dantes vobis et cuilibet vestrum in solidum plenam et liberam potestatem, omnes et singulos . . . episcopi et ecclesie predictorum nec non bonorum, hominum, possessionum et rerum episcopi et ecclesie eorundem ad . . . episcopi vel suorum instanciam iudicialiter evocandi, citandi, iudicandi ac super obiciendis cognoscendi et racione previa procedendi et quoslibet invasores, molestatores et turbatores eorum ad satisfaccionem et solucionem dampnorum plenariam compellendi et omnia, que in hiis oportuna fuerint, libere exequendi, ratum habituri et gratum, quicquid per vos vel aliquem vestrum rite factum fuerit in premissis et quolibet premissorum, presenti nostra constitucione ad nostre voluntatis duntaxat beneplacitum valitura. Presencium ɔc. . . [2])

---

[1]) Patent stejného znění do říše vydaný od císaře otištěn u Hoffmanna čís. 113. (Commissio contra raptores.)

[2]) Otištěno — však neúplně a chybně — u Hoffmanna čís. 114. (Dantur commissio et executores pro defendendis juribus ecclesie.)

XCVII.

Item deputat cuidam abbati et suo monasterio gubernatores.

Karolus ɔc. Nobilibus . . . graciam ɔc. Ad Romanorum regni et imperii fastigium illo volente, qui celestia pariter et terrena moderatur et dirigit, quamvis nostris insufficientibus meritis evocati ad id precipue crebra meditacione nostra convertimus studia curasque nostre diligencie deputamus, ut fideles et subditi dictorum regni et imperii sub alis nostre defensionis et tuicionis regie potencie umbraculo respirantes in pacis mulcedine delectentur, hii presertim, qui abdicatis perverse nacionis huiusmodi illecebris ob religionis munde et immaculate celebrisque vite sue flagranciam sicut cinamomum et balsamum redolentes pro nostro regnique et imperii predictorum statu prospero et felici erga regem celorum et dominum, a quo status nostri dirigantur salubria, iugiter intercedunt, quorum celestis disposicio consilii nos precipuos constituit defensores, ut ipsi circa divina officia et obsequia eo devocius liberius et sedulius vacare debeant, quo maiori commoditatis suavitate pacisque et tranquillitatis dulcedine senserint se munitos, quia nonnisi in pacis tempore bene colitur auctor pacis. Sane religiosorum . . . abbatis et conventus monasterii . . . talis diocesis ɔc. nobis sincere quam plurimum devotorum humillimis supplicacionibus inclinati ipsos, monasterium in capite et in membris, nec non abbatem et conventum ac singulares personas familiam et familiares homines subditos et submanentes dicti monasteri una cum domibus, maniis, grangiis, maiociis, curtibus, molendinis, edificiis, portis, fortaliciis, theoloneis, omagiis, pedagiis, rebus, iuribus, redditibus, proventibus, emolumentis, facultatibus et aliis bonis mobilibus et immobilibus quibuscunque ad ipsos, monasterium . . . abbatem et conventum in presencia et inantea spectantibus et pertinentibus quovis modo, cuiuscunque condicionis existant, quocunque nomine censeantur et ubicunque in dictis regno et imperio poterunt inveniri, in nostra regnique et imperii predictorum defensione, tuicione, proteccione et salva specialique gracia recipientes et admittentes benigne, vobis et cuilibet vestrum, de quorum legalitate et fidelitate fiduciam gerimus pleniorem, tenore presencium committimus et mandamus, quatenus predictos monasterium, abbatem et conventum in capite et in membris, personas singulares, familiam et familiares ɔc. omnia predicta et alia quecunque ad ipsos, monasterium, abbatem et conventum spectancia et pertinencia quoquomodo, ac si forent specialiter et particulariter inserta presentibus, sic in nostra speciali gracia existentes et existencia ab omni vi facti, vi armorum, oppressione et potencia laicorum et ceteris oppressionibus, violenciis et iniuriis auctoritate nostra regia defendatis et sollerti diligencia protegatis, non permittentes a quoquam, quavis eciam auctoritate fulgeat, predictis monasterio, abbati et conventui, personis singularibus, familie, familiaribus hominibus subditis et submanentibus, domibus, edificiis et ceteris ad ipsos spectantibus et pertinentibus, ut predicitur, quovis modo iniuriam, molestiam, lesionem, offensam, jacturam, nocumentum, impedimentum, detrimentum, dispendium vel incommodum aliquod fieri vel inferri, seu in prefatis et prelibatorum altero alias perturbari, quinymmo predictos

*

monasterium, abbatem et conventum et ceteros predictos, quos favoribus regiis prosequi non mediocriter affectamus, in omnibus et singulis juribus, facultatibus, bonis, maiociis, domibus, edificiis, muris, portis, propugnaculis, fortaliciis, libertatibus, privilegiis, immunitatibus, theoloneis, omagiis, pedagiis, usibus, consuetudinibus, possessionibus et sarsinis ipsorum liberis, que ad dictum monasterium et loca seu edificia eiusdem quecunque introitibis et exitibus et ceteris omnibus ad dictum monasterium et ipsos religiosos et alios spectantibus et pertinentibus, in quibus eosdem inveneritis esse et fuisse ab antiquo, manuteneatis, custodiatis ac sine remissione aliqua observetis, et si qua ad dictum monasterium seu dictos religiosos aut alios pertinencia forsitan alienata seu in ipsorum aut alterius preiudicium attemptata vel in predictis seu predictorum altero impedimentum vel obstaculum aliquod inveneritis, alienata et attemptata huiusmodi ad statum pristinum et debitum omnibus prorsus impedimentis et obstaculis sublatis de medio sine more dispendio reducatis ac reduci per alium faciatis, omnes et singulos, cuiuscunque condicionis existant, nostre et dictorum regni et imperii subditos dicioni iniuriatores, invasores, molestatores, oppressores, raptores, predones et spoliatores dictos monasterium et religiosos seu alios et alia predictos et predicta, nec non ipsos impedientes et perturbantes seu impedimentum vel obstaculum prestantes eisdem in omnibus et singulis bonis suis predictis et aliis quibuscunque puniendi, corrigendi, mulcendi ipsosque penis debitis affligendi et eisdem imponendi, prout excessuum et delictorum commissorum qualitate attenta secundum iusticiam legemque et consuetudinem patrie faciendum fuerit, vobis et vestrum cuilibet seu deputandis a vobis in hac parte per presentes attributa plenaria potestate. Volumus autem, quod in dicto monasterio nec non in portis, fortaliciis, curtibus, domibus, grangiis, molendinis, theoloneis et ceteris edificiis et locis ad dictos monasterium et religiosos ac alios spectantibus et pertinentibus in signum nostre proteccionis, defensionis, tuicionis salveque et specialis gracie vexilla imperialia faciatis apponi ipsamque salvam graciam ubilibet [per] predicta regna et imperia publicari et ad noticiam omnium et singulorum ac securitatem seu assecuramentum predictis monasterio . . abbati et conventui et ceteris omnibus et singulis nostris et dictorum regnorum laicis et subditis dari concedi et exhiberi tocies, quocies pro parte dictorum religiosorum vel aliorum seu ipsorum alterius fuerit requisitus. Mandantes et precipientes omnibus et singulis nostris et dictorum regnorum fidelibus et subditis nostre gracie sub obtentu, quatenus in predictis omnibus et singulis ac ceteris nostram salvam et specialem graciam tangentibus, dependentibus, connexis et pertinentibus ad eadem vobis et vestrum cuilibet ac deputatis a vobis circa hoc seu a vestrum quolibet efficaciter pareant, obediant et intendant, vosque nichilominus et vestrum quemlibet exhortantes attente et hortantes per viscera misericordie Jesu Christi, quatenus si in oportunis ad huiusmodi nostram salvam et specialem graciam vos gerere studeatis, quod preter dictorum religiosorum oracionum et precum suffragia, quibus apud regem regum sub ipsius gracia poteritis adiuvari, prompta et obediens fidelitatis vestre diligencia in nostre Maiestatis facie vos commendabiles et premi-

andos merito representet. Nulli ergo ɔc. liceat, hanc nostre concessionis, defensionis, proteccionis, tuicionis et salve specialisque nostre gracie paginam infringere vel ei ausu temerario contraire etc ... [1])

XCVIII.

Imperator recipit quosdam in suam et imperii proteccionem.

In nomine sancte ɔc. Karolus ɔc. Ad perpetuam ɔc. Si de innate cesaree benignitatis clemencia universorum nostrorum fidelium commodis et profectibus dignamur intendere et ipsorum sedulo procurare quietem, ut grata felicitate gaudeant sub grato regimine principis graciosi, singularius tamen illorum profectus et honores diligimus, qui constantibus diuturnis obsequiis beneficia nostre clemencie meruerunt. Hinc est, quod habito respectu ad constantis fidei puritatem et preclara meritorum obsequia, quibus nobiles ... de ... nostri et sacri imperii fideles dilecti nostre Celsitudini [2]) placuerunt hactenus et tanto magis in futurum complacere debebunt, quanto se amplioribus graciarum beneficiis a nostra Celsitudine senserint prosecutos, animo deliberato sano principum et fidelium nostrorum accedente consilio ex certa nostra sciencia ipsos et eorum quemlibet cum omnibus bonis suis mobilibus et immobilibus et se moventibus in nostram et sacri imperii tuicionem, proteccionem et defensionem recepimus et presentibus recipimus singularem, dantes et concedentes ipsis et eorum cuilibet, heredibus ac successoribus eorum legittimis, nec non nobili ... de ... eorum ambasiatori ad infrascripta specialiter et legittime constituto et recipienti nomine et vice ipsorum et eorum cuilibet talem locum ... cum omnibus adiacenciis et pertinenciis suis in integrum tam in terris, aquis, fluminibus, vallibus, paludibus, villis, castris, fortaliciis, juribus et jurisdiccionibus, quam aliis quibuscunque, investimus quoque presentibus prefatos ... et pro se et suis heredibus tam masculinis quam femininis et predictum procuratorem ipsorum vice et nomine recipientem de hiis feudis et juribus, que inferius propriis nominibus duximus exprimenda, ipsisque eadem de novo ex certa sciencia imperpetuum iure nobilis feudi ad usum regium concedimus et eciam confirmamus, videlicet talem locum ... cum omnibus pertinenciis suis in integrum et cum omnibus aliis et singulis connexis et dependentibus ab eodem cum omni honore, cum jurisdiccione districtu et dominatu ac mero et mixto imperio ac bailia, concedimus insuper imperpetuum nostro et successorum nostrorum nomine ipsis et eorum heredibus et successoribus ac .. procuratori ipsorum nominibus quibus supra omnia alia jura, jurisdicciones, honores, titulos, fasces et dignitates, fodra regalia, vectigalia, pedagia, theolonea et mudas in dictis locis territoriis et districtu suisque omnibus pertinenciis, que ad nos et sacrum Romanum imperium de iure pertinent et pertinere noscûntur, cum omnibus aliis et singulis, quibuscunque nominibus censeantur, et omnia alia et singula, que supradicta sunt, tam iure

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 109. (Commissio tuicionis pro religiosis optima.)

[2]) V rukopise *Ub* končí formule a vůbec celý formulář tímto slovem, ostatní schází.

devocionis [devolucionis?] quam jure feudi collata et concessa ac eciam confirmata ipsis et eorum cuilibet ac prefato ipsorum procuratori recipienti vice et nomine ipsorum conferimus, concedimus et confirmamus ex certa sciencia cum iurisdiccione plenissima, cum omni honore, dignitate, districtu et dominatu et cum omnibus publicis faccionibus et perangariis et cum jure mercati pedagiis teoloneis tam in aqua quam in terra, cum potestate animadvertendi in facinorosos et quamcunque iurisdiccionis speciem exercendi, et cum pratis, silvis, pascuis, saltibus, venacionibus, piscacionibus, molendinis, terris cultis et incultis, nonalibus, aquis, aquemolibus, salicetis, aquarum decursibus, paludibus et cum omnibus, que ad integram iurisdiccionem pertinent et pertinere videntur, ad habendum, tenendum et possidendum et quicquid eis et cuilibet eorum in predictis salvo iure fidelitatis debite et de eo, quod eis deinceps placuerit perpetuo faciendum, cum omnibus et singulis, que infra predicta loca et confines continentur vel alii si qui forent cum licencia habendi et apprehendendi sua auctoritate tenutam seu possessionem vel quasi rerum et jurium predictorum (sic). Confirmamus insuper ex certa sciencia predictis et ipsorum heredibus et successoribus nec non eorum procuratori predicto recipienti nomine quo supra omnes et singulas concessiones, largiciones, donaciones, libertates et munificencias quaslibet tam progenitoribus ipsorum quam ipsis a divis Romanorum imperatoribus et regibus, nostris predecessoribus, factas seu concessas, ipsasque omnes et singulas ratas et gratas habentes auctoritate imperatoria ex certa nostra sciencia confirmamus, et si appareret, quod dicti . . et . . et prefatus procurator ipsorum vel aliquis ex eis non essent capaces dictarum concessionum propter aliquod obstaculum, volumus, quod cessante tali obstaculo vel impedimento juris vel facti predicte concessiones et omnia et singula supradicta perpetui roboris obtineant firmitatem et predictis . . . et . . . sint et intelligantur ipso jure esse quesita proinde, ac si nullum obstaculum affuisset, ita quod intervallo medii temporis eciam nullum eis prejudicium generetur. Et super premissis omnibus et singulis prefatus . . . de . . . procurator et nunccius specialis predictorum . . . et . . . in nostre Maiestatis presencia personaliter constitutus nomine procuratorio in animas ipsorum nobis prestitit omagii, fidelitatis, obediencie et subieccionis debite sacramentum, prout in publico instrumento desuper confecto plenius continetur. Per has concessiones et investituras et expressa in hoc privilegio et specialiter declarata volumus, quod prefatis . . . et . . . in aliquibus juribus ipsorum, que predecessores ipsorum vel aliqui ex predecessoribus ipsorum habuerunt a predecessoribus nostris, Romanorum imperatoribus et regibus, retroactis temporibus sub quacunque forma et tenore verborum aliquod prejudicium generetur, sed omnia eorum jura et totum in eis remaneant semper salva. Nulli ergo ɔc. decernentes auctoritate cesarea et ex certa nostra sciencia irritum et inane, quicquid contra premissa et eorum quodlibet a quoquam quavis auctoritate contigerit attemptari, nostris et sacri imperii et aliorum quorumlibet juribus in omnibus semper salvis. Presencium ɔc. . . .

XCIX.

Imperator recipit quendam in familiarem. [1])

Karolus ɔc. Nobili ɔc. graciam ɔc. Dum preclara merita felicis recordacionis . . . de . . . genitoris tui et devote mentis eius constanciam ac indefessi laboris sollicitudines, quibus nos et sacrum honoravit imperium, attenta mente revolvimus et in examen adducimus provide racionis, tanto ad te graciori movemur affectu, quanto id ipsum eiusdem tui patris obsequia clarioribus operum indiciis meruerunt, presumentes eciam, quod tu tam de virtuoso patre progenitus laudabilia ipsius vestigia sequentibus virtutum studiis immiteris et ad instar ipsius nos et sacrum Romanum imperium fidelibus semper venereris obsequiis, sicut te boni patris nobilia quidem studia efficacius docuerunt. Quapropter animo deliberato et fidelium nostrorum accedente consilio te in familiarem secretarium commensalem nostrum domesticum cum quatuor equis assumimus graciose teque nobilium familiarium secretariorum nostrorum numero presentibus aggregamus, decernentes ex animo ac de certa nostra sciencia, quod tu omnibus privilegiis, graciis, libertatibus, juribus ac emunitatibus in persona et rebus ac possessionibus tuis gaudeas et utaris, quibus ceteri nobiles secretarii familiares et commensales nostri domestici jure vel consuetudine quomodolibet pociuntur, quodque omni tempore, dum ad curiam nostram proprio motu vel vocatus accesseris, ab officiatis nostris expense tibi pro te tuisque familiaribus [et pabulum pro equis quatuor sicut aliis nostris familiaribus] [2]) omnimode ministrentur. Hinc est, quod principes ecclesiasticos et seculares, prelatos, vicarios, comites, barones, proceres et nobiles, civitatenses quoque et ceteros nostros et imperii sacri fideles devotos et subditos universos seriose requirimus et hortamur, ut te, quocies ad ipsos accesseris, tamquam secretarium familiarem domesticum et commensalem nostrum gratanter accipiant et decenti honore pertractent habeantque in tuis oportunitatibus specialiter recommissum ad nostram et sacri Romani imperii reverenciam singularem. Presencium etc. . . .

C.

Imperator facit quendam civem auctoritate imperiali.

In nomine sancte etc. Karolus ɔc. Ad perpetuam ɔc. Nobili . . . de . . . graciam ɔc. Decet nostram cesaream Maiestatem quadam benigna munificencia fidelium suorum votis annuere, ut eorum numerus augeatur et crescat ac eorum fidei puritas et devocionis constancia in nostri et imperii sacri zelum solidius roboretur. Supplicacionibus igitur tuis Celsitudini nostre porrectis per nobilem . . . de . . . familiarem nostrum ɔc. benignius inclinati, te nostrum civem . . . facimus, constituimus et creamus ex certa sciencia de nostre im-

---

[1]) *Lm:* Imperator recipit quendam nobilem in secretarium et familiarem suum.
[2]) [ ] ve většině rukopisů vynecháno, patrně přehlédnutím řádky končící týmž slovem »familiaribus«.

perialis plenitudine potestatis, ita quod exnunc inantea gaudere possis et frui, gaudeas et fruaris omnibus privilegiis, libertatibus, honoribus, officiis, beneficiis, dignitatibus et juribus, immunitatibus atque graciis et omnibus aliis et singulis, quibus fruuntur et gaudent, frui et gaudere poterunt imposterum ceteri . . . nostri cives presentes pariter et futuri, ac si a primordiis civitatis nostre predicte tui progenitores eiusdem civitatis cives iugiter extitissent, non obstantibus aliquibus legibus communibus vel municipalibus reformacionibus aut decretis sive privilegiis factis vel fiendis, quibus obstantibus vel obstare valentibus quantum est in hac parte de certa nostra sciencia totaliter derogamus et esse decernimus omnimode derogatum. Nulli ergo ɔc.

CI.

Imperator deputat quosdam ad intromittendum se de comitatu Burgundie.

Karolus ɔc. Venerabili . . . episcopo . . . et nobili . . de . . graciam ɔc. Quia vacante comitatu Burgundie plures sub diversis titulis competitores existunt, qui sibi jus vendicant in eodem, propter quod, ut guerrarum occurratur discrimini et homines comitatus tranquilla pace fruantur, donec inter partes ipsas salvo semper jure imperii omnis dissensio fuerit secundum justiciam diffinita, de vestre circumspeccionis industria et constantis fidei indubitata virtute habentes persumpcionem indubiam fiducie singularis, committimus vobis auctoritate imperiali et plenissimam potestatem in vos et vestrum quemlibet in solidum, ita quod non sit melior condicio occupantis, sed quod per unum ceptum fuerit, per ambos vel alium prosequi valeat et finiri, de certa nostra sciencia delegamus, ut vice et nomine nostri et sacri Romani imperii facultatem habeatis et auctoritatem plenariam, vos ad manus nostras et prefati imperii de dictó comitatu nec non municionibus, castris, vasallis, vasallagiis, redditibus, proventibus, dominiis, usufructibus et omnibus pertinenciis ipsius, quibuscunque censeantur nominibus, intromittendi et ea gubernandi, administrandi et pacificandi et partibus litigantibus seu in eodem comitatu se jus respectum vel accionem habere contendentibus treugas, prout vobis visum fuerit, indicendi ac ipsas partes ad observacionem treugarum auctoritate nostra et presidio civitatis Bisuntine cohercendi et penas promulgandi parti, que treugas observare noluerit, ut videlicet cadat ab omni jure suo, si quod haberet in comitatu predicto et ad alias penas similiter procedendi, quas ordo racionis dictaverit, et omnia et singula faciendi, que circa bonum pacificum et tranquillum statum comitatus ipsius utilia necessaria fuerint seu quomodolibet oportuna, cognicione judiciaria de jure parcium dumtaxat excepta, quam nostro judicio reservamus, gratum et ratum habere volentes, quidquid racione previa feceritis in premissis. Presencium etc. . . . [1])

---

[1]) Otištěno u Madra čís. 12.

CII.

Item mandat cuidam, qui sibi jus usurpat in comitatu, treugas servare. [1])

Karolus ɔc. Fidelis dilecte. Quia vacante comitatu Burgundie plures sub diversis titulis competitores existunt, qui sibi jus respectum et accionem vendicant in eodem, ideo ne comitatus ipse guerrarum disturbiis et parcium litigacione ledatur, volentes inhabitatoribus eius eque pauperibus et divitibus ex attributo nobis divinitus officio dignitatis de indempnitate consulere graciose, de venerabilis ... episcopi ... nobilis et fidelium nostrorum legalitate confisi, ipsis auctoritatem dedimus, se de antedicto comitatu et eius pertinenciis nostro nomine intromittendi et terras ipsius pacificandi et in tranquillo ponendi et partibus ipsis, que se in eodem comitatu jus habere presumunt, treugas indicendi, sicut fuerit oportunum, ac ipsos ad observacionem treugarum cohercendi sub certis penis in commissione nostra expressius distinctis, donec omnis dissensio parcium, salvo jure nostro et imperii, fuerit principum declaracione secundum justiciam diffinita, sicut in eadem commissione sub nostre Maiestatis sigillo magis specifice et lucidius reperitur. Idcirco tibi, qui te jus in comitatu predicto habere contendis, seriose precipimus et mandamus nostre gracie sub obtentu, quatinus comitatum predictum aliqua occasione quesita non ponas in guerrarum disturbia, neque in eodem de facto aliquid facere novitatis attemptes, sed imperiali justicia, que tibi in curia nostra ministrabitur, sis contentus, sub pena perdicionis jurium ipsorum, que tibi presumis in comitatu competere antedicto. Nam nostre intencionis est, te et quemlibet alium, qui se in predicto comitatu jus respectum vel accionem habere contenderit, in suis fovere juribus, sicut sentencia diffinitiva principum declaraverit, juribus nostris et imperii sacri semper salvis. Datum etc. . [2])

CIII.

Imperator deputat cuidam mille florenos super domibus Iudeorum.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod inspectis multiplicibus meritis probitatis et constantis fidei puritate honorabilis ... medici et familiaris ɔc., quibus idem nostre Maiestati hactenus prompta devocione complacuit, nec se cessat cottidiana sedulitate adaucto fidei et sinceritatis affectu reddere continuo graciorem, sibique de singulari nostre Maiestatis favore super universis et singulis rebus, domibus, areis, hereditatibus, debitis et omni suppellectili Pragensium judeorum et nominatim super domo seu area ... judei talis, quam inhabitat, et fratrum suorum mille florenos auri boni et legalis ponderis ad emendum unam domum residencie canonicalis in tali loco liberaliter erogamus, condicione tali, quod quam primum judei dicte civitatis quocunque casu seu eventu contrario perempti fuerint, aut de ipsa Pragensi civitate fugerint, aut qualitercunque domus, res, bona judeorum predictorum ad nostram

---

[1]) *Ha:* Imperator mandat cuidam principi servare treugas in comitatu.

[2]) Otištěno u Madra čís. 11.

cameram devolvantur, idem . . . aut procurator suus legittimus se de premissis intromittere debeat, dictasque domos, res, areas, hereditates, debita et suppellectilem judeorum apprehendere, vendere, distrahere ac usibus suis applicare pro libito usque ad plenam perfeccionem dictorum mille florenorum, sic tamen, quod exnunc inantea de rebus aliis possimus disponere pro nostre beneplacito voluntatis, non obstantibus quibuscunque litteris sive mandatis datis vel factis in contrarium cuicunque persone, cuiuscunque gradus, status sive condicionis existat, quibus omnibus, si et in quantum presentibus adversantur, expresse et de certa nostra sciencia derogamus, inhibentes universis capitaneis, camerariis, subcamerariis, judicibus, justiciariis, officialibus et viceofficialibus, nominatim scabinis Pragensibus, qui pro tempore fuerint, fidelibus nostris, ne supradictum . . . aut eius procuratores adversus presentis nostre largicionis indultum impediant sive impediri permittant sub pena nostre indignacionis, quam qui secus attemptare presumpserit se cognoscat graviter incurrisse. Presencium sub nostre Maiestatis sigillo ɔc. . .

CIV.

Imperator deputat cuidam pecunias racione ereccionis vexilli.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod quia nobili . . . de . . . racione ereccionis vexilli nostri nuper erecti, dum adversus . . . comites cum valido procederemus milicie solempnis exercitu, iuxta ritum et consuetudinem per nos hucusque laudabiliter observatos in LX sexag. gross. Prag. et occasione dampnorum, que idem . . . in equis et rebus aliis in dicto nostro perceperit exercitu, in XL sexag. gross. eorundem didicimus et invenimus nos esse racionabiliter obligatos, idcirco sibi de hiis satisfacere cupientes predictam summam utramque videlicet C sexagenas predictorum grossorum eidem . . . et heredibus suis super civitate nostra . . . tenore presencium ex certa sciencia deputamus, ita quod dum ipsi summam pecunie, quam per alias nostras literas dudum sibi super eadem civitate deputasse dinoscimur usquequaque, sustulerint et complete, abinde census et thelonea eiusdem civitatis adhuc libere et absque quovis impedimento possideant, percipiant et colligant libere et quiete tamdiu, donec dictas C sexagenas grossorum percipiant et tollant integraliter et ex toto. Presencium ɔc. . .

CV.

Imperator deputat quibusdam pecunias et quod non arrestentur.

Karolus ɔc. Nobili . . . et . . . de . . . graciam ɔc. De singulari benignitatis gracia et consideratis meritis vestri patris, quibus Maiestati nostre attenta crebre fidelitate servivit, decernimus et regni Boemie sanccimus edicto, quod pecuniam trium millium sexagenarum vobis debitam, super qua nostros fideiussores habetis, non obstantibus arrestacionibus quorumlibet hominum in iudicio vel extra et absque omni impedimento ad loca vobis beneplacita debeatis abducere et de ipsis pro vestro meliori commodo vestram facere liberam voluntatem. Presencium ɔc. . . .

CVI.

Imperator deputat cuidam pecunias, quem fecit militem.

Karolus ꝛc. Nobili . . . de . . . graciam ꝛc. Noveritis, quod fidelem nostrum dilectum, quem nuper in tali loco cingulo militari accinximus, a solucione decem sexag. gross. Prag., que ex devolucione bonorum quondam . . . talis vobis iuxta literarum vestrarum tenorem competerent, graciose duximus eximendum et esse volumus absolutum. Quare fidelitatem vestram requirimus vobisque committimus seriose, quatenus a predicta decem sexagenarum summa ipsum . . . literis et facto quittetis et liberum faciatis. Consentimus enim, ut eadem summa inter vestra raciocinia non ponatur, nec eciam per hoc in literis, quas super devolucionibus a nobis habetis, ullum vobis preiudicium oriatur. Presencium ꝛc. . . .

CVII.

Item deputat alteri pecunias et mandat eidem dari.

Karolus ꝛc. Princeps, consiliarie et devote dilecte. Propter notabilia et accepta servicia, que fidelis noster dilectus in expedicione nostra in partibus Suevie fideliter nobis et constanter exhibuit, cum C sexagenis gross. Prag. eidem nostra decrevit Serenitas subvenire, dileccionem tuam attente rogantes, quatinus eandem summam nostre contemplacionis intuitu de nostra sibi velis pecunia sine contradiccione favorabiliter assignare. Datum ꝛc. . . .

CVIII.

Rex indulget cuidam bernam bonorum suorum de gracia.

Karolus ꝛc. Notum facimus ꝛc., quod nos attendentes multa grata et accepta servicia, que fidelis noster dilectus . . . de . . . nobis et clare memorie . . . illustri quondam Boemie regi, genitori nostro carissimo, hactenus exhibuit et exhibere poterit adaucto fidelitatis studio fructuosius in futurum, volentesque eidem proinde graciam facere specialem, sibi bernam presentem, quam de omnibus bonis suis et suorum hominum daturus esset, dimittendam duximus ac presencium auctoritate relaxandam, mandantes nobilibus . . de . . collectoribus berne provincie . . talis fidelibus ꝛc. firmiter et districte, quatenus a predicti . . . et hominum suorum bonis omnibus nullam penitus bernam exigant nec ad [dandum coherceant quoquomodo, prout nostre regie Maiestatis graciam cupiunt conservare, contrarium vero facientes indignacionem nostram gravem se noverint irremissibiliter incursuros.

CIX.

Imperator libertat quoddam monasterium ab omnibus steuris racione quorumdam agrorum. [1])

Karolus ꝛc. Notum facimus ꝛc., quod quia pridem religiosis fratribus ordinis cruciferorum cum stella in pede pontis Pragensis devotis ꝛc. com-

---

[1]) *Lm:* Imperator libertat hospitale Prag. ab omnibus steuris.

mensurando ambitum et circumferenciam Nove civitatis Pragensis, ad cuius perfeccionem et consumacionem debitam totis viribus anhelamus, quosdam agros ipsorum ad duas araturas vel ultra recepimus, neque ipsis hucusque aliquam compensam fecimus, qua possint aut debeant in commutacionem huiusmodi gravaminis contentari, idcirco ut predictis fratribus, conventui et universitati debilium ac infirmorum hospitalis eiusdem de nostre Celsitudinis providencia graciosius satisfiat, debita deliberacione providimus dictos . . fratres, conventum. hospitale, bona, predia, agros, possessiones, villas, homines et rusticos eorumdem ab omni onere talliarum, steurarum, peticionum, vecturarum, laborum et omni simpliciter gravamine absolvendos, ut ad nulla huiusmodi onera sive gravaminum quorumlibet imposiciones, quibus ceteros religiosos regni nostri Boemie onerari continget imposterum, nobis, heredibus aut successoribus nostris regibus Boemie obligari debeant, nisi primitus eisdem fiat pro antedictis araturis plena et sufficiens recompensa, ut tamen pro pecuniis huiusmodi, in quibus presidio libertatis predicte deferretur eisdem, panem pro cottidianis ipsorum ac infirmorum et languencium apud eosdem usibus et indigenciis debeant comparare, bernam tamen regiam specialiter excipimus, quam ipsi eciam, dum generali regula ab omnibus baronibus, civibus et ceteris religiosis regni expediri continget, more solito solvere tenebuntur. [1])

CX.

Imperator libertat quoddam monasterium, ut in presencia episcopi nullus ibi hospitetur.

Karolus ꝛc. Venerab. episcopo . . . principi . . . graciam ꝛc. Sicut virtuosis ac piis operibus operam libenter impartimur accommodam, sic et sacris locis, in quibus ad preces humilium beneficia graciarum prestat altissimus, tranquillitatem et quietem libenter providet nostra Serenitas oportunam, ut tanto simus uberius operum bonorum participes, quanto dulcius viri contemplacioni vacantes nostro suffulti suffragio mundanorum strepituum sint expertes. Quia igitur, sicut de certo didicimus, oportunitate captata sepius ad monasterium . . . ordinis talis diocesis ex causa devocionis et amore contemplacionis accedere consvevisti et id imposterum ex causa simili desideras visitare, cupientes, ut idem monasterium eiusque persone, quod et quas grato in Christo domino favore prosequimur, pro tua presencia ulteriori [uberiori] pace, commodo et quiete letetur et inordinatus aliorum accessus interim conquiescat, volumus et imperiali edicto statuimus in hiis scriptis, ut quocienscunque et quandocunque in eodem monasterio te morari contigerit, a die tui accessus usque dum abinde discesseris non liceat alicui principi, comiti, baroni vel alteri, cuiuscunque gradus dignitatis vel condicionis existat, dictum monasterium introire, vel ipsum aut officiales et personas eiusdem nocturnis hospitacionibus aut quibuscunque vexacionibus, fatigis vel sumptibus onerare, sed idem monaste-

---

[1]) Dle orig. listiny otištěno u Pelzla I. čís. 136. Zde jsou mimo to ještě obyčejné formy císařského nařízení a datum: »Prage a. 1349. XI. Kal. Januarii.«

rium, officiales pariter et persone, pro tua presencia omni illa libertate fruantur, qua in nostre Maiestatis presencia potirentur. Damus enim tibi liberam auctoritate presencium facultatem et omnimodam potestatem, omnes, qui sine tua voluntate dictum monasterium te in ipso manente attemptaverint introire, ab ingressu ipsius tua ymmo nostra auctoritate firmiter prohibendi, mandantes firmiter et expresse universis principibus, comitibus, baronibus, officiatis et fidelibus nostris et sacri imperii universis, quibuscunque nominibus appellentur, quatenus hanc nostram graciam et imperiale edictum nullo tempore audeant per se vel alios directe vel indirecte quomodolibet violare, prout gravem nostre Maiestatis indignacionem et penam pro modo transgressionis debitam voluerint evitare. Presencium ꝛc. . . [1])

CXI.

Imperator libertat quoddam monasterium, ut nullus ibi nec in bonis eiusdem audeat hospitari.

Karolus ꝛc. Ad perpetuam ꝛc. Sicut supremi dispensacione consilii et eterni principis digna providencia ceteris statibus antefertur, sic eciam singularis inclinacione favoris et quadam uberiori prerogativa gracie ad subditorum optata commoda zelo benignitatis innate quasi ex quodam debito tenentur intendere, ut non immerito prosit omnibus is, qui potestate domini et distense jurisdiccionis robore imperat universis. Sane licet universalis mundi condicio et singulorum utilitas nostre meditacionis existant, ad illos tamen amplioris gracie et pietatis motum oculosque benigne convertimus, quos aut divini cultus frequencia aut laborum diuturnitas ceteris faciunt anteire. Hinc est, quod preclare devocionis insignia et inmote fidei constancia, quibus religiosus . . . abbas monasterii . . . ordinis . . . nobis approbata sedulitate dudum complacuit et in futurum utique diligencius placere tenebitur, quanto se amplioribus beneficiis senserit prosecutum, clare nostre mentis intuitu preclarius intuentes animo deliberato maturoque principum baronum et procerum nostrorum accedente consilio decernimus et regio sanccimus edicto, quod nulli penitus principum ꝛc. seu cuiuscunque alterius status, preeminencie sive dignitatis existant, aliquo modo quovis umquam tempore in villis, curiis, prediis, allodiis ꝛc. seu possessionibus dicti monasterii quovis ingenio palliacione seu colore quesitis sub hospitalitatis forma aut alio modo nocturnas sive diurnas facere staciones, aut in omnibus prefati monasterii bonis operaciones aliquas, que perturbacionis et molestiarum parant materias, quovis ausu quomodolibet exercere aut homines et subditos eorum ad vecturas, araturas seu quevis alia opera seu gravamina, quibuscunque eciam appellentur nominibus, compellere vel arcere. Volumus eciam et de uberioris gracie nostre dono supradictis . . . abbati, conventui, successoribus eorum et ipsi monasterio in perpetuum universa et singula

---

[1]) Doslovně se shoduje s listem císaře Karla IV. z r. 1360 otištěným u Glafeye čís. 244 (str. 360) »Venerab. Johanni Argentinensi episcopo«, kdež se jmenuje »monasterium de Parys ord. Cisterciensis Basiliensis diocesis«.

privilegia, litteras et scripturas primeve fundacionis et omnium consequencium utilitatum, que et quas super donacionibus, largicionibus, cessionibus, concessionibus, libertatibus, communitatibus [sic, emunitatibus], contraccionibus, empcionibus, pactis, acquisicionibus, exempcionibus, jurisdiccionibus, juribus, consuetudinibus, villis, prediis, agris, bonis et omnibus dicti monasterii pertinenciis, quibus eciam distinctis censeantur nominibus, a nobis seu a primis fundatoribus nec non a clare memorie illustribus quondam Boemie regibus et ducibus, progenitoribus et predecessoribus nostris, ac ab aliis principibus, baronibus, nobilibus seu a quovis hominum gradu vel genere, universitatibus, collegiis, civitatibus aut singularibus personis obtinuerunt hactenus, in omnibus suis tenoribus, sentenciis, punctis et clausulis, sicut concepte sunt, ac si de verbo ad verbum presentibus inserti seu inserte consisterent ac eciam si de ipsis seriatim apice ad apicem in presentibus fieret mencio specialis, approbamus, innovamus, ratificamus et de solita regie benignitatis clemencia confirmamus, omnem defectum, si quis in premissis quavis interpretacione dubia vel sinistra aut obscuritate verborum compertus fuerit, supplentes de Roman. regie plenitudine potestatis, non obstantibus legibus, consuetudinibus, usibus, observanciis aut statutis, quibus omnibus, si et in quantum presentibus in toto vel in parte predictis adversari censentur, de prefate Roman. regie plenitudine potestatis derogamus. Nulli ergo ꝛc.

CXII.

Imperator aufert suscepcionem [feudi], quam fecerat quidam baro ab alio.

In nomine ꝛc. Karolus ꝛc. Quia nobilis . . . de . . . fidelis noster dilectus iuventutis inexperiencia ignorans, quid ageret aut qualis actum eius inconveniencia sequeretur, levitate precipiti quedam bona militaria a nobili . . . de . . . in feudum acceperat, que tamen postmodum amicorum et favencium sibi salubriori informacione recepta, ut audivit, suscepcionem eandem statui et nobilitati sue minus congruere, manibus predicti . . . libere resignavit. Ne igitur talis suscepcio antedicto . . . et suis heredibus interpretacione sinistra a quibuscunque detractoribus imputari possit aut valeat et ne suo per hoc in aliquo derogetur honori, sed unicuique loquencium compescantur [sic, sed inique loquencium labia compescantur], animo deliberato, sano principum, baronum et procerum regni nostri Boemie accedente consilio auctoritate regia Boemie ac de certa nostra sciencia volumus statuimus et liquido declaramus, quod dicta feudi suscepcio et omnia exinde secuta prefato . . . et eius legittimis heredibus imperpetuum nullum quoad nobilitatis eorum statum, gradum vel ordinem debeant preiudicium generare, ymo omni eos nobilitatis statu, gradu, honore et ordine in iudiciis et aliis actibus omnibus publicis et privatis, quibus eciam specialibus possint designari vocabulis, gaudere uti frui et potiri volumus, quibus alii barones nobiles regni nostri Boemie freti sunt hactenus seu quomodolibet pociuntur, non obstantibus regni nostri Boemie statutis, consuetudinibus, usibus et observanciis editis seu observatis in contrarium, quibus omnibus, in quantum presenti nostre declaracioni in toto vel aliqua sui parte quicquid nocumenti viderentur afferre, auctoritate regia Boemie

et de certa sciencia derogamus, eciam si talia forent, de quibus jure vel consuetudine deberet in presentibus de verbo ad verbum fieri mencio specialis, supplentes omnem defectum, si quis racione obscuritatis verborum sentenciarum aut solempnitatis obmisse seu alia quavis de causa compertus fuerit in premissis. Nulli ergo hominum liceat hanc nostre declaracionis, derogacionis et defectuum supplecionis paginam infringere seu ei quovis ausu temerario contraire sub pena mille marcharum auri purissimi, quas ab eo, qui contrafecerit, tocies quocies contrafactum fuerit irremissibiliter exigi volumus et earum medietatem nostri regalis Boemie erarii, residuam vero partem iniuriam passorum usibus applicari Signum ɔc. Testes ɔc. Datum ɔc. . . [1])

CXIII.

Imperator mandat omnibus in regno Arelatensi assurgere contra societatem.

Karolus ɔc. Universis principibus ecclesiasticis et secularibus nec non comitibus, baronibus, proceribus, militibus, clientibus, potestatibus, rectoribus et officiatis, judicibus, consiliis, communitatibus precipue et nominatim per regnum Arelatense constitutis, ad quos presentes pervenerint, nostris et sacri Romani imperii fidelibus dilectis, graciam ɔc. Quia quorumdam iniquorum hominum detestanda societas, que dispersio magis quam societas deberet appellari, instinctu diabolico usque adeo desperacionis cadens in laqueum, ut se non speret ab illo temporalibus relevari stipendiis, qui premia in se sperantibus largiri novit eterna, in campum publice rapine progressi, nullam iam in salutem animarum ponentes fiduciam solum id cogitant, ut hostiliter rapiant, unde (bene?) vivant, licere putantes omnem mali licenciam, quam profitentur illicitam divina et legalia instituta et quam aures audire abhorrent hominis Christiani, depopulacione terrarum et rapina rerum nequaquam contenti moniales virgines et matronas pudicas in pudoris ignominiam impudenter [2]) prostituunt atque stuprant, nec est finis malorum, que contra deum et ecclesiam [3]) ymmo omnes generaliter Christianos, quos possunt devincere, non verentur desperatis ausibus exercere, quorum eciam non temperatur temeritas, sed assidue augeri conspicitur, nisi ei a Christi fidelibus in tempore resistatur, sicut per literas apostolicas sumus plenius informati Ideoque vos universos et singulos seriose requirimus et monemus vobisque et vestrum quibuslibet firmiter precipiendo mandamus, quatenus dum per ostensorem presencium fueritis requisiti per vos vel alios dicte prave societatis gentibus generaliter et specialiter, sicut expedire videritis, ex parte nostri in virtute sacri Romani imperii iniungatis, ut ab omni molestacione, invasione et turbacione bonorum et ho-

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 138. Shoduje se též — až na konec — doslovně s listem daným Ojířovi z Landštejna z r. 1360, otištěným u Glafeye čís. 292 (str. 417): »Carolus IV. Hogerium de Landstein, qui per feuda a Czenkone de Lipa suscepta nobilitatis suae gradum minuisse videbatur, in integrum restituit.«

[2]) Tímto slovem končí čís. 214 rukopisu *Zh*, ostatní schází (utrženo).

[3]) *Lm* přidává ještě: »peragunt« a tímto slovem končí formule IV. čís. 83 rukopisu *Lm* a tím oddělení IV. téhož rukopisu.

minum Romane ecclesie omnimoda resipiscant et ab eiusdem ecclesie finibus mox abscedant. Nos enim, nisi post factam eis per vos vel aliquos vestrum huiusmodi nostre voluntatis noticiam continuo mandatis nostris paruerint cum effectu, propter tanti mali et temeritatis ipsorum dampnandam atque dampnosam notoriamque perniciem omnes et singulos in eadem societate manentes et deinceps illam de novo similis ausu temeritatis intrantes eisque dantes consilium auxilium et favorem, cuiuscunque dignitatis gradus et condicionis existant, eo ipso bannum imperiale, personas bona et res eorum statumque et honorem afficiens cum nota infamie, auctoritate cesarea ex certa sciencia decernimus incurrisse. Presencium ꝛc. . . . [1])

CXIV.

Item hortatur omnes principes imperii contra societatem in auxilium pape. [2])

Princeps karissime. Acceptis literis domini nostri summi pontificis, quarum tenorem tibi transmittimus presentibus interclusum, tante et tam temerarie oppressioni Christi fidelium ex assumpte dignitatis officio digne quidem compatimur et iustum decrevit nostra Serenitas, nephandis ausibus oppressorum huiusmodi opportunis ac congruentibus remediis obviare, tum ad honorem omnipotentis dei et sancte matris ecclesie reverenciam ac pro observacione populi Christiani. Et ob hoc dum tamen tanta milicie fortitudine, ut decet Maiestatem cesaream et negocii qualitas videtur exigere, tuo et aliorum fidelium sacri imperii presidio muniri possimus, provida deliberacione conclusimus, in persona propria talibus periculis opportunum remedium applicare. Idcirco devocionem tuam affectuose requirimus et hortamur teque sub eo debito, quo Serenitati nostre et sacro Romano imperio astrictus fore dinosceris, presentibus ammonemus, quatenus nobis ymmo verius orthodoxe fidei ac utilitati publice sub eo numero armatorum, quem habere poteris ad presens, indilate subvenias decem septimanis continuis a die tui exitus, munitus victualibus et expensis, voluntatem et armatorum numerum, qualiter et quot armatis nobis subvenire volueris, Celsitudini nostre per tuas patentes literas rescripturus velociter, ut iuxta tue responsionis seriem supradictis ecclesie et christiani populi necessitatibus consulere ac tibi diem et locum prefigere valeamus. Presencium ꝛc. . . [3])

CXV.

Item mittit quosdam in Livoniam ad convertendum gentes etc. [4])

Karolus ꝛc. Fidelis dilecte. Ad laudem omnipotentis dei et honorem fidei catholice ac pro singulari consolacione populi Christiani mittimus ad partes

---

[1]) Otištěno u Pelzla II. čís. 326 a u Madra čís. 4 (k roku 1357).

[2]) *Lm:* Imperator copiam pape de societate compagnie transmittit eciam omnibus urbibus Almanie ad subveniendum ecclesie Romane.

[3]) Otištěno u Pelzla II čís. 325 a u Madra čís. 3 (k r. 1357).

[4]) *Lm:* Scribit cuidam, quod archiepiscopum et ducem mittit in Livoniam ad convertendas gentes paganorum.

Livonie [1]) venerabilem Arnestum archiepiscopum ... et illustrem .. ducem .. collaterales et consiliarios nostros dilectos, desiderantes attente et fidelitatem tuam requirentes studiose, quatenus ipsis in prosecucione itineris predicti et eciam in reditu et aliis, que promocionem commissi ipsis negocii videntur concernere, ad reverenciam imperialis culminis et sicut de te nostra Celsitudo confidit, promotivam velis et debeas ostendere voluntatem. [2])

CXVI.

Item facit quendam registratorem et deputat sibi pensionem septimanalem.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod dudum siquidem matura consideracione prehabita cordi nobis frequenter existit, litteras privilegiales corone [*Lm:* terre] et regni Boemie a Romanis pontificibus et ... imperatoribus et regibus, predecessoribus nostris, obtentas et alias similiter aliorum principum, baronum, comitum et nobilium pro antedicti regni utilitate hincinde congestas in summam colligere et per ydoneum rectorem et registratorem [*Ub:* raÿstratorem] constituere in locis certis propensius custodiri, ac de legalitatis et circumspeccionis industria honorabilis ... de ... notarii familiaris ɔc. obtinentes presumpcionem fiducie singularis, sibi ac sue custodie universa et singula privilegia et litteras, que et quas de presenti habemus aut obtinuerimus annuente domino in futurum, harum serie deputamus, ut easdem sua distinccione previa registret et reponat in ordinem, servet, custodiat et gubernet, ut, quociens de una vel pluribus earum necessitatem habuerimus, nobis possit et valeat expedire celeriter et respondere. Et ut ipse ad prefati laboris onera eo diligencius eoque frequencius curet intendere, quo sibi de nostre Celsitudinis gracia senserit habundancius fore provisum, unam marcham reddituum septimana qualibet ab instanti festo ... primum incipiendo in et super [urbora] Montis Cutnensis habendam et percipiendam ad vite sue tempora harum serie deputamus, volentes occasione singularis meriti, quo dictus ... in officio notarie sue honori nostro pridem curavit intendere et intendit continuato fidelitatis obsequio sollicite de presenti, quod ipse prefatam marcham in quocunque statu consistens, eciam si dimisso prefato officio ad presulatus honorem volente Altissimo perveniret, singulis septimanis sine quavis difficultate et omni impedimento remoto percipere debeat et habere. Mandamus igitur universis et singulis urborariis Moncium Cutnensium, qui pro tempore fuerint, fidelibus nostris, quatenus prefato ... familiari notario nostro dictam marcham septimanis singulis sine quavis difficultate contradiccione sive impedimento integraliter administrent, sub indignacionis nostre ɔc. ... [3])

---

[1]) *Ub:* Litwanie.

[2]) Otištěno u Pelzla II. čís. 255. K tomu srovn. tamtéž str. 586., kdež se mluví o záležitosti této při r. 1358.

[3]) Otištěno u Pelzla II. čís. 324. a v mém spise »Kanceláře a písaři atd.«, příloha II. str. 254. V rukopise *Ub* není listina celá, konec schází.

CXVII.

Rex deputat cuidam unum fertonem septimanatim in Chuttis. [1])

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod attendentes mutiplicia merita probitatis religiosi . . . ordinis . . . Serenissime Romanorum imperatricis et consortis nostre carissime confessoris, quibus ipse tam nobis quam dicte nostre conthorali hactenus devoto studio placuit et in futurum debebit et poterit sicut confidimus habundancius complacere, sibi unum fertonem septimanis singulis de urbora nostra regali in Montibus Chuthnis pro usu et congrua sustentacione ipsius de singulari Maiestatis nostre gracia damus, conferimus et donamus, mandantes universis et singulis urborariis ibidem in Montibus Chutnis, qui pro tempore fuerint, fidelibus nostris, quatenus prefato . . . aut nunccio eius, quem ad hoc destinaverit, dictum fertonem septimanis singulis sine quavis difficultate debeant assignare, nullam in hoc sub obtentu nostre gracie negligenciam committendo. Presencium ɔc. . .

CXVIII.

Imperator facit quendam suum procuratorem ad colligandum se et cetera. [2])

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod de spectabilis B. de . . . fidelis nostri dilecti circumspeccionis et legalitatis industria obtinentes presumpcionem indubiam fiducie singularis, ipsum animo deliberato et sano procerum nostrorum accedente consilio procuratorem regium et sindicum nostrum ad infrascripta duximus statuendum, dantes et concedentes eidem potestatem plenariam et omnimodam facultatem, nomine nostro seu vice et loco nostri cum nobilibus B. et G. . . . et eorum quolibet confederaciones, ligas et colligancias pro honore et profectu s. Romani imperii et ad rei publice nec non predictorum nobilium grata commoda sub certis modis et condicionibus, sicut discrecioni sue videbitur expedire, iniendi, ordinandi, paciscendi, firmandi litteris et aliis municionibus, cautelis seu presidiis quibuscunque et omnia et singula faciendi, decidendi et concludendi, que circa premissa et eorum alterum necessaria et utilia fuerint seu quomodolibet oportuna et que nosmet possemus facere, eciam si jure vel consuetudine mandatum exigant speciale, promittentes et de regia benignitate spondentes, gratum et ratum habere et tenere ac inviolabiliter observare, quicquid super confirmacione et munimento ligarum et colliganciarum et confederacionum huiusmodi prefatus B. nostro nomine dicendum, ordinandum, promittendum seu jurandum duxerit quovis modo. Presencium ɔc.

CXIX.

Imperator habilitat quendam barbitonsorem, quod possit ad scabinatus aut alia officia et dignitates admitti.

Karolus ɔc. Dilecto sibi Johanni, Illustris . . . ducis . . . principis sui carissimi barbitonsori, graciam ɔc. Celsitudinis nostre benignitas, que eciam delin-

---

[1]) *Lm* přidává: propter obsequia divina exhibita per eundem.

[2]) *Ha:* ad colligandum segetes (!).

quentibus errata nonnunquam in bonum convertere et correccionis veniam indulgere consuevit, illis specialiter de innata clemencia subvenire dignatur, qui inhabilitatis vicia non habentes pro sola hominum opinione a legittimis actibus prohibentur. Hinc est, quod laudabili testimonio de probitate et discrecione tua a fide dignis hominibus coram nobis perhibito ad faciendum tibi specialem graciam inclinati omnem defectum, inhabilitatem seu infamiam, si quis vel si qua proinde, quod barbitonsor existis et barbitonsoris exercitum exerces officium, tibi inheret seu jure vel facto tibi posset opponi, sive cuius occasione a locis et actibus legittimis ac publicis bonarum personarum officiis posses repelli, graciose tollimus et ex certa sciencia auctoritate imperiali totaliter abolemus, decernentes et eadem auctoritate tenore presencium tecum dispensantes, quod predicto defectu, si tamen defectus dici meretur, de cetero non obstante habilis et ydoneus existas et reputeris ab omnibus et ad omnia publica officia et actus legittimos in iudicio et extra iudicium admittaris, videlicet ad patrocinandum in causis, ad testimonia perhibendum, consilia dandum, sentencias proferendum, judicatus et consulatus officium exercendum et alia singula faciendum, que a viris inhabilitati obnoxiis fieri consueverunt. Mandamus igitur et districte precipimus judicibus, officialibus, rectoribus, consiliis, civibus et subditis nostris et sacri Romani imperii universis, quatenus hac nostra dispensacione te absque omni difficultate seu contradiccione libere gaudere permittant eandemque nullatenus infringendo, te quoque in consortem et conscabinum suum recipiant et a premissis omnibus et eis similibus officiis publicis et actibus legittimis ammodo non excludant. Si quis vero contrarium attemptare presumpserit, indignacionem nostram et penam C marcharum argenti puri tocies, quocies contrafactum fuerit, se noverit incursurum, cuius medietatem fisci nostri imperialis, reliquam vero lesorum usibus statuimus applicari. Presencium ɔc. Datum ɔc.

CXX.

Imperator legittimat spurios. [1])

Karolus ɔc. Dilecto sibi ɔc. graciam ɔc. Regalem decet clemenciam ad supremi regis exemplum se benignam et misericordem tribuere cunctis fidelibus, illis precipue, qui non proprio sed alieno vicio laborantes suis desiderant defectibus subveniri. Cum itaque nuper Serenitati nostre pro parte tui supplicatum extiterit, quatenus tibi, qui de soluto genitus diceris et soluta, super huiusmodi defectu natalium dispensacionis ac legittimacionis nostre graciam de innata nobis benignitatis clemencia dignaremur impendere et regio favore nostro te ad legittima jura reducere graciose, nos, qui racionabilia vota quorumlibet libenter amplectimur, tecum, qui bone indolis fore diceris, quique morum probitate et virtutum industria abstergis maculam geniture, super premisso defectu natalium de plenitudine Romanorum regie potestatis et ex certa sciencia dispensamus et te legittimamus et ad legittima jura reducimus, omnemque maculam et defectum ex tali generacione contractum abstergimus

---

[1]) *Lm:* Legitimacio super defectu natalium pro soluto et soluta natis [sic].

*

et abolemus et uberis tibi dispensacionis et legittimacionis nostre graciam impertimur, dantes ac tibi indulto huiusmodi concedentes auctoritatem, licenciam et potestatem, quod omnibus legittimis actibus publicis et privatis officiis, juribus et honoribus quibuscunque exnunc inantea uti, preesse ac potiri valeas libere absque omni impedimento prolis illegittime et ad illos admitti debeas et in bonis ac prediis militaribus, civilibus seu rusticanis et quibuslibet aliis ex testamento seu ab intestato succedere, absque tamen legittimorum filiorum preiudicio et heredum quantum ad successionem bonorum huiusmodi, nec non ad quoslibet honores admitti ac omni statu et condicione gaudere, quibus ceteri legittimi et de legittimo thoro nati in iudicio vel extra iudicium utuntur et pociuntur et ad quos de iure vel consuetudine admittuntur, eciam si talia forent, de quibus expressam oporteret fieri mencionem, aliqua lege generali vel speciali in contrarium non obstante. Presencium ɔc. . . . [1])

CXXI.

Item alia forma legittimacionum spuriorum.

Karolus ɔc. Tibi . . . fideli nostro dilecto graciam ɔc. Laudabile fore censemus et consonum racioni, ut quos interdum in legittimis actibus defectus natalium impedit, legittimacionis suffragio per auctoritatem regie Celsitudinis reparentur, maxime cum pro ipsis devocio commendabilis et fidei pure clara sinceritas multipliciter erga Maiestatem regiam intercedunt. Sane supplicacione tua regali Excellencie nostre facta benignius inclinati, ut duobus tuis filiis ex te coniugato et quadam muliere non soluta genitis et productis, videlicet . . . et . . . dignaremur legittimacionis benificium impertiri, et liberalitate nostri arbitrii et plenitudine potestatis, quibus publice ac digne fungimur in toto Romanorum sacro imperio, de certa sciencia et animo deliberato ipsos . . . et . . . filios tuos et quemlibet eorumdem legittimamus et ad omnia et singula iura legittima ipsos et eorum quemlibet restituimus geniture sue prorsus maculam abolentes, ita quod ad omnes et singulos actus publicos et civiles honores, officia et dignitates in casu quolibet occurrente libere admittantur ac in omnibus quibuscunque aliis suam exequi valeant accionem, obieccione prolis illicite penitus quiescente, sicut ceteri, qui ad hanc lucem tempore ortus ipsorum cum legittimacionis beneficio sunt producti, non obstante aliqua lege generali vel speciali et ea presertim, que legittimari spurios seu manzeres aut nothos nisi ex certa sciencia non permittit, nec aliquo alio modo, quod obstaret vel obstare posset, quibus obstantibus vel obstare potentibus, quantum est in hac parte, de certa sciencia auctoritate nostra regia totaliter derogamus, statuentes insuper et tenore presencium decernentes, ut ipsi . . . et . . . et eorum quilibet tamquam legittimi et de legittimo thoro et matrimonio geniti in bonis parentum suorum eorumque agnatorum et cognatorum tam patrimonialibus et allodialibus quam feudalibus et undecunque quesitis, cuiuscunque qualitatis condicionis et status existant, succedere valeant ex testamento et ab intestato,

[1]) Podobná »Legitimacio« u Hoffmanna čís. 10.

in casu quo dicti sui parentes natos et heredes legittimos non haberent. Sed in casu quo ipsi natis et heredibus legittimis pro nunc vel in futuro tempore non carerent, non intendimus, quod ipsis legittimis per hanc nostram graciam preiudicium aliquod generetur. Mandamus igitur omnibus et singulis potestatibus, rectoribus, officialibus et judicibus nostris et imperii sacri fidelibus, presentibus et futuris, quatinus ipsi vel eorum aliqui seu aliquis ipsos . . . et . . . aut successores suos in bonis aliquibus acquisitis seu imposterum acquirendis sive undecunque provenientibus, nec non in juribus et accionibus publicis et civilibus, ut supra premisimus, occasione defectus natalium huiuscemodi impetere, inquietare, molestare aut perturbare non audeant modo aliquo vel presumant contra tenorem presentis gracie, quam eisdem presentibus duximus indulgendam.

CXXII.

Item alia forma legittimacionum.

Karolus ɔc. Dignum esse duximus et consentaneum racioni, ut hii, quos interdum in legittimis actibus defectus natalium impedit, legittimacionis honore per principem reparentur et si quandoque super hiis imperialis favor fidelium suorum supplicacione requisitus liberaliter largiatur. Hinc est, quod cum . . . clericus . . . devotus noster pro legittimacione suorum filiorum, quos ipse dudum in sacris ordinibus constitutus ex muliere soluta se asserit genuisse, Maiestati nostre humiliter supplicasset ɔc., nos ipsius supplicacionibus benignius inclinati predictos . . . et . . . de plenitudine potestatis nostre ex certa sciencia, eos spurios esse scientes, legittimamus et ad omnia iura legittima restituimus, ut tamquam legittimi et de legittimo thoro nati in bonis paternis, que feudalia non existunt, succedant et ad omnes actus publicos et civiles honores, si se casus ingesserit, admittantur et in omnibus libere suam exequi valeant accionem, obieccione prolis illicite imposterum quiescente, alia lege non obstante et ea precipue, que legittimari spurios nisi ex certa sciencia non permittit, ita tamen, quod vicesimam partem proventuum omnium bonorum, que predicte legittimacionis beneficio ad legittimos eosdem pervenerint, singulis annis curie nostre reddant in recognicionem gracie, quam eis insuper duximus indulgendam. Presencium ɔc. . . .

CXXIII.

Forma legittimacionis, qua papa legittimat spurios etc.

Urbanus [1]) episcopus ɔc. Precellens Romani pontificis auctoritas condiciones et status personarum diligenter attendens nonnunquam temperando rigorem canonum de plenitudine potestatis quedam, prout in deo conspicit expedire, concedit aliquibus, que aliis merito denegantur. Cum itaque, sicut tua coram nobis lecta peticio continebat, tu defectum natalium de coniugato et coniugata genitus paciaris, nos tuis supplicacionibus benignius inclinati tecum,

---

[1]) *Hb* má: Gregorius.

cum quo, ut eadem peticio subiungebat, per venerabilem ... episcopum tuum diocesanum, quod possis promoveri ad maiores ordines et obtinere beneficium ecclesiasticum, dudum extiterit auctoritate ordinaria dispensatum, ut predictis natalium defectibus non obstantibus ad omnes sacros ordines promoveri et beneficia ecclesiastica, unum et plura se invicem incompassibilia in cathedralibus et aliis ecclesiis, eciamsi dignitates, personatus, officia et administraciones existant et curam habeant animarum et ad ea vel eorum aliquod quis consueverit per eleccionem assumi, obtinere ipsaque beneficia obtenta vel obtinenda cum aliis beneficiis alias tamen canonice permutare illaque dimittere et alia recipere, prout extiterit oportunum, nec non ad episcopalem ... et superiorem dignitatem et quoslibet honores et status ecclesiasticos et mundanos eligi et assumi valeas, auctoritate apostolica et speciali gracia dispensamus et ulterius tibi ex uberioris dono gracie indulgemus, quod ammodo adeo plena gaudeas habilitate, acsi de legittimo extitisses matrimonio procreatus, quodque in quibuscunque graciis per te deinceps a sede apostolica impetrandis facere mencionem de defectu huiusmodi minime tenearis. Nulli ꝛc. ...

CXXIV.

Imperator concedit cuidam, ut possit legittimare certas personas.

Karolus ꝛc. Venerabili ... episcopo ... graciam ꝛc. Si Maiestas cesarea cunctis sibi fidelibus in exhibendis graciis et impendendis honoribus dignatur existere liberalis, illis tamen pre ceteris graciarum munera libenter impendit, quos ad ampliandum fidei catholice cultum suarum pro Christi nomine manifesta conspicit sponte subire pericula personarum. Tibi igitur, qui terre Tartharie finitimus et vicinus esse dinosceris ibique pro convertendis gentibus cottidianis periculis tuam personam exponis, gracias aliquas facere de cesarea benignitate volentes, quibus aliis valeas esse graciosus, concedimus et plenam auctoritate presencium damus de certa sciencia potestatem, ut triginta personas utriusque status, sexus vel alterius (?) tantum de illegittimo thoro natas, quocunque eciam modo genitas et quocunque illegitimitatis vocabulo nominentur, eciamsi de hominibus coniugatis vel professis processerint, illustrium et ingenuorum virorum filiis illegittimis dumtaxat exceptis, legittimare et ad legittima jura, honores et status aut successiones paternorum et maternorum bonorum, agnatorum quoque et cognatorum, reducere valeas [et in eis maculas talis geniture abstergere] [1]) et auctoritate nostra supplere, quod odiose commixtionis natalia noscuntur denegare, quodque decem viros ad hoc sciencia literarum et honestate morum ceterisque meritis virtutum ydoneos in tabelliones seu notarios possis constituere et creare et recepto ab eorum quolibet de conficiendis fideliter instrumentis publicis, testamentis, codicillis, actis et prothocollis solito iuramento tabellionatus officium ubicunque locorum libere exercendi liberam eis et eorum cuilibet tribuere facultatem, ratum habituri et gratum, quidquid in premissis et eorum quolibet factum per te fuerit sive gestum, non obstan-

[1]) [ ] v některých rukopisech vynecháno.

tibus quibuscunque legibus, constitucionibus sive statutis, que premissis vel eorum alteri videntur vel possent quomodolibet obviare, quibus et eorum singulis quoad premissa dumtaxat totaliter ex certa sciencia derogamus per omnia, acsi tenores talium presentibus nostris literis de verbo ad verbum forent inserti, eciamsi de hiis vel aliquo ipsorum iuris necessitate vel terre consuetudine plenam opus esset in presentibus fieri mencionem. Presencium ɔc.

CXXV.

Imperator legittimat quosdam. [1])

In nomine sancte ɔc. Karolus ɔc. Ad perpetuam ɔc. Dilectis . . et . . natis nobilis . . de . . fidelibus suis graciam ɔc. Imperialem decet clemenciam ad supremi regis exemplum etc. ut in prioribus [v: čís. CXX] usque tibi impertimur, dantes et concedentes vobis et cuilibet vestrum virtute huiusmodi imperialis indulti auctoritatem, potestatem, licenciam et habilitatem, quod omnibus legittimis actibus publicis et privatis, juribus, officiis et honoribus ac dignitatibus uti preesse ac potiri quomodolibet valeatis ac in bonis, juribus et rebus mobilibus et immobilibus, paternis et maternis, agnatorum et cognatorum, tam feudalibus quam allodialibus et patrimonialibus ac generis cuiuscunque, ex testamento vel ab intestato succedere possitis omnimode ac omni statu et condicione gaudere, quibus ceteri legittimi et de legittimo matrimonio et thoro nati in iudicio vel extra iudicium uti possunt et gaudent sive quomodolibet pociuntur et ad quos de jure vel consuetudine admittuntur, eciamsi talia forent, de quibus expressam oporteret fieri mencionem, non obstantibus aliquibus legibus, constitucionibus, consuetudinibus, statutis sive capitulis, tam factis quam fiendis, et non obstante eo, quod illi, qui forte hac legittimacione seu legittimacionis privilegio possent ledi, nominati non sunt vel non fiat cum eorum voluntate aut sciencia, sed proinde omnia et singula dicta hic seu scripta perpetuam obtineant roboris firmitatem, acsi omnes voluissent et presencialiter affuissent et de iure communi et secundum ius commune predicta omnia facta fuissent sive essent, non obstantibus eciam legibus infrascriptis scilicet C. de precibus imperatori offerendis, l. nec dampnosa, l. quociens et l. rescripta et C. si contra ius vel utilitatem publicam, l. prima et l. si non cognicio, et l. et si legibus et l. omnis cuiuscunque, non obstante eciam eo quod legitur in autentico, quibus modis naturales efficiantur sui per totum et maxime illo C. quoniam autem et ff. de naturalibus restituendis, l. secunda et l. finali, [2]) istis omnino et aliis quibuscunque legibus, juribus et consuetudinibus tam feudorum quam aliis, factis et fiendis, prorsus cessantibus et non obstantibus ullo modo, quibus obstantibus vel obstare valentibus quantum in hac parte de certa sciencia totaliter derogamus. Presencium ɔc. . . .

---

[1]) *Lm:* Imperator legittimat quasdam personas, quod omnibns juribus uti possent.
[2]) Srovn. »Legitimacio« čís. 10 u Hoffmanna.

CXXVI.

Secuntur forme primariarum precum et primo: Imperator dat cuidam primarias preces virtute coronacionis imperialis. [1])

Karolus ɔc. Honorabili . . . preposito . . . decano et capitulo ecclesie [*Ub:* Pragensis], devotis suis dilectis graciam ɔc. Omnipotentis dei clemencia, cuius virtute cuncta subsistunt, in basilica principis apostolorum in urbe sacrosancti Romani imperii sacris et auspice deo felicibus infulis decorati iure, quod celebris memorie divorum imperatorum, qui nos precesserunt feliciter, sacra observavit auctoritas ac nobis laudabili nec non approbata consuetudine competenti, devocioni vestre pro dilecto nobis Jo. de . . . clerico, presencium ostensore, primarias imperiales preces dirigimus, desiderantes attente vobisque virtute sacri et laudabilis juris predicti seriosius iniungentes, quatenus eundem . . . in canonicum et fratrem mox visis presentibus sine contradiccionis obstaculo velitis et debeatis assumere, stallo sibi in choro et voce in capitulo iuxta consuetudinem assignatis, ac de prebenda, si vacat ad presens seu quam primum vacaverit, quam per se vel procuratorem ydoneum acceptandam duxerit, providere curetis eidem et tali diligencia imperiale mandatum exequi vestra sollicitetur devocio, quemadmodum jura, libertates et gracias, quibus ecclesiam vestram divorum imperatorum insignivit religio, custodiri diligitis et nostre mansuetudinis favoribus ampliari. Datum ɔc. [2])

CXXVII.

Forma executorie super primariis precibus.

Karolus ɔc. Venerabili episcopo . . . graciam ɔc. Omnipotentis dei clemencia etc. ut supra usque ibi competenti, religiosis . . . abbatisse et conventui monasterii . . . pro dilecto nobis . . . primarias imperiales nostras preces direximus, desiderantes ac ipsis virtute sacri et laudabilis juris predicti seriosius iniungentes, quatenus eidem de beneficio ecclesiastico cum cura vel sine cura ad ipsorum collacionem, provisionem seu quamvis aliam disposicionem quomodolibet spectante, vacante ad presens seu proxime vacaturo, quod per se vel procuratorem suum ydoneum acceptandum duxerit, velint et debeant providere, sicut jura, libertates et gracias, quibus monasterium ipsorum divorum imperatorum insignivit religio, custodiri diligunt et nostre mansuetudinis favoribus ampliari, sperantes utique, quod grati beneficiorum, que ab imperio recepisse noscuntur, preces huiusmodi et mandata verius ad effectum perducant debitum, ut teneantur. Si tamen quavis presumpcione contraria imperiali juri fortasse reniti contenderent, devocioni tue committimus et seriose mandamus, quatenus supradictas . . . abbatissam et conventum ad execucionem effectualem precum

---

[1]) *Lm:* Primarie preces secuntur. Pro canonicatu et prebenda. — Collectarius perpet. form. vyd. od Hoffmanna počíná právě formulemi nadepsanými »Primarie preces«, z nichž číslo 1 má tentýž počátek jako číslo hořejší.

[2]) Otištěno u Madra čís. 20.

et mandatorum huiusmodi arcere debeas et auctoritate imperiali compellere viis et remediis oportunis. [1])

CXXVIII.

Item alia forma executorie, que condependet cum forma primariarum precum supraposita.

Karolus ꝛc. Illustribus Friderico et Balthazar marchionibus Misnensibus, spectabilibus Gunthero et Henrico ... de ... nec non ... de ... et ... de ... comitibus ac nobilibus et advocatis, cuiuscunque gradus existant, ac universitati civitatis ... et universis ac singulis aliis, ad quos presentes pervenerint, fidelibus suis dilectis graciam suam et omne bonum. Omnipotentis dei clemencia, cuius virtute cuncta subsistunt, in basilica principis apostolorum in urbe sacrosancti Romani imperii sacris et deo auspice felicibus infulis decorati iure, quod celebris memorie dominorum imperatorum, qui nos precesserunt feliciter, sacra quidem observavit auctoritas ac nobis laudabili nec non approbata consuetudine competenti honorabilibus preposito ... decano et capitulo ecclesie s. Marie virginis in ... pro dilecto nobis ... de ... clerico ... diocesis, devoto nostro dilecto, pridem imperiales porreximus preces nostras, ut sibi de canonicatu et prebenda ibidem deberent omnimode providere, prout in literis nostris imperialibus, quas eidem Ottoni dudum erogavimus super eo, plenius continetur, sperantes utique, quod grati beneficiorum, que a nobis et nostris predecessoribus ꝛc. et a sacro imperio recepisse noscuntur, ius nostrum et laudabilem consuetudinem ad effectum debitum perducere debeant, ut prefertur. Cum igitur prefati ... prepositus ... decanus et capitulum, volentes mandatis nostris imperialibus obedire, prefatum ... pretextu nostrarum precum huiusmodi dudum assumpserint in canonicum atque fratrem et ab ipso statuta receperint ecclesie supradicte videlicet XXVIII flor., XXII in prompto et pro reliquis fideiussoriam caucionem, prout idem Otto se offert hoc per instrumenta publica demonstrare, et nunc nescimus quo ducti spiritu prebendam canonicalem, que iam bina vice in ecclesia ipsorum vacasse dicitur, que occasione primariarum precum imperialium prefato Ottoni rite et racionabiliter debebatur, eidem recusant contemptibiliter assignare, idcirco fidelitati vestre mandamus et iniungimus presentibus seriose nostre gracie sub obtentu, quatenus, si ita est de prefato negocio, ut prefertur, extunc vos et vestrum quilibet, dum et quocies per prefatum Ottonem vel ipsius procuratorem presentibus fueritis requisiti, sepedictos ... prepositum ... decanum et capitulum ad hoc, ut prefato Ottoni predictos canonicatum et prebendam sine ulteriori dilacione et difficultate assignent, arcere debeatis et auctoritate nostra compellere per impigneracionem et arrestacionem bonorum mobilium et immobilium et singularium personarum eiusdem capituli et aliis viis et modis, quibus vobis videbitur expedire, nullam in eo sub pena indignacionis nostre gravissime negligenciam commissuri.

---

[1]) Otištěno u Madra čís. 23. Shoduje se též s číslem 2. nadepsaným »Executoria« otištěným — ovšem zkráceně — u Hoffmanna.

CXXIX.

Item alia forma primariarum precum imperialium. [1])

Karolus ɔc. Honorabili . . . graciam ɔc. Assumpti divinitus quamvis insufficientibus meritis ad culmen regie dignitatis libenter personas ecclesiasticas promovemus eisque gracias nobis a deo collatas liberaliter impertimur. Cum igitur nobis tam ex iure quam antiqua et dudum approbata consuetudine a divis Romanorum regibus, nostris predecessoribus, diucius observata competat, quod ex nostre coronacionis solempniis, que in nobis iam dudum sunt nutu divino completa, virtute primariarum precum possumus in qualibet ecclesia tam cathedrali collegiata quam conventuali facere uni persone ydonee de ecclesiastico beneficio provideri eamque inibi recipi et admitti, idcirco devocioni vestre pro dilecto nobis . . . de . . . clerico . . . diocesis primarias offerimus preces nostras, eandem devocionem hortantes attente vobisque nichilominus per regalia scripta mandantes, quatenus mox presentibus precibus intellectis nedum ob iuris nostri predicti et consuetudinis observanciam verum eciam precum nostrarum huiusmodi reverenciam singularem ipsum . . . in vestrum et ecclesie vestre recipiatis canonicum et confratrem, stallo sibi in choro et loco in capitulo cum plenitudine iuris canonici et prebendam, si qua vacat ad presens vel cum vacaverit, quam per se aut eius procuratorem duxerit acceptandam, assignatis cum suis fructibus, pertinenciis universis, dummodo vobis pro alio similes non direxerimus preces nostras, ius nostrum et predictam consuetudinem nobis taliter servaturi, quod jura, libertates et gracias a divis imperatoribus seu regibus Romanorum, predecessoribus nostris, vobis et ecclesie vestre indulta seu indultas hactenus nos non minuere sed augere delectet. Presencium ɔc. [2])

CXXX.

Executoria ad laycum super primariis precibus.

Karolus ɔc. Nobili . . . nostro et imperii sacri fideli dilecto graciam ɔc. Cum alias pro dilecto nobis . . . honorabilibus . . . canonicis et capitulo ecclesie . . . primarias direximus preces nostras requirentes et hortantes eosdem, ut ex antique et approbate consuetudinis observancia et sicut de iure potuimus dictum . . . in eorum canonicum reciperent et confratrem, stallo sibi in choro et loco in capitulo cum plenitudine iuris canonici et prebendam, si qua ibi vacabat vel cum eam vacare contingeret, cum iuribus et pertinenciis suis universis conferre et assignare curarent, fidelitati tue tenore presencium seriose committimus et mandamus, quatenus in casu quo dicti . . . canonici et capitulum ecclesie . . . audacia forsitan rebellionis assumpta huiusmodi nostris precibus et mandatis negligenter contempnerent sive contumaciter obedire

---

[1]) *Lm:* Primarie preces ad collegiatam ecclesiam ad prepositum decanum et capitulum super beneficio cum cura vel sine cura — Honorab. preposito decano et capitulo etc. dále pak forma velmi zkrácena.

[2]) Otištěno u Madra čís. 21.

different, canonicos et capitulum ecclesie ... predictos et singulos eorundem tu per te vel alium seu alios per invasionem temporalium rerum suarum studeas firmiter cohercere, donec ipsi precibus et mandatis nostris predictis curaverint omnimode obedire. [1])

CXXXI.

Primarie preces, ut recipiatur quedam in monialem.

Karolus ꝛc. Religiosis ... abbatisse et conventui monasterii ... devotis nostris dilectis graciam ꝛc. Assumpti divinitus quamvis insufficientibus meritis ad fastigium et dignitatem regie Maiestatis libenter personas, que presentis seculi vanitate relicta creatori omnium in simplicitate mentis famulari desiderant, promovemus. Cum itaque tam de iure quam antiqua et approbata consuetudine a divis Romanorum imperatoribus et regibus ꝛc laudabiliter observata nobis competat, quod ex coronacionis nostre solempniis in regem Romanorum, que in nobis iam dudum nutu divino sunt completa, quod in quolibet monasterio sanctimonialium in imperio constituto possumus facere unam tantum personam in monacham recipi et sororem, devocioni vestre pro dilecta nobis in Christo K ... filia ... primarias offerimus preces nostras, vos hortantes attente vobisque nichilominus per regalia scripta mandantes, quatenus mox intellectis presentibus ob iuris nostri predicti observanciam in vestram et monasterii vestri velitis recipere monacham et sororem contradiccione aut quovis alio impedimento et obstaculo proculmotis receptamque sinceris et caritativis operibus in domino pertractantes sibique de suis victualibus et necessariis iuxta consuetudinem vestri monasterii tamquam aliis vestris consororibus ministrando, dummodo vobis prius pro alia persona non direxerimus scripta nostra, ius nostrum et predictam consuetudinem nobis in hac parte taliter servature, quod iura, libertates et gracias a dominis imperatoribus seu regibus Romanorum, predecessoribus nostris, vobis et dicto vestro monasterio indultas et concessas nos delectet non minuere sed augere. Presencium ꝛc. ...

CXXXII.

Item ut quidam recipiatur in monachum etc. [2])

Karolus ꝛc ... ut supra, quatenus eundem mox visis presentibus in vestrum ac monasterii vestri fratrem et monachum sine contradiccionis obstaculo velitis et debeatis assumere et fraterna in domino caritate tractare sibique more aliorum fratrum iuxta monasterii vestri consuetudinem providere ac tali diligencia mandatum imperiale exequi vestra sollicitetur devocio, quemadmodum iura, libertates et gracias ꝛc. ut supra.

---

[1]) Otištěno u Madra čís. 22.

[2]) *Lm* má pouze: Clausula, podobně i při čísle následujícím, které obě formy však v *Lm* mají pouze jedno číslo.

CXXXIII.

Executoria super eodem etc.

Karolus ɔc. ut supra in executoria, quatenus eundem mox visis presentibus in suum et monasterii sui fratrem et monachum gratanter velint et debeant assumere et fraterna in domino ɔc. ut prius, sicut iura, libertates ɔc. ut supra.

CXXXIV.

Presentacio ad ecclesiam porochialem.

Karolus ɔc. Honorabilibus . . . et vicariis ven. archiepiscopi . . . in spiritualibus devotis . . . graciam ɔc. Ad ecclesiam parochialem in . . . talis diocesis per obitum . . . ultimi eiusdem rectoris vacantem, in qua virtute regni nostri Boemie jus patronatus habere dinoscimur, devocioni vestre . . . de . . . clericum dicte diocesis, exhibitorem presencium, in nomine domini presentamus hortantes attente, ut ipsum . . . ad eandem instituere et confirmare curamque animarum et administracionem spiritualium et temporalium, prout ad vestrum spectat officium, sibi curetis in eadem committere adhibitis sollempnitatibus debitis in talibus et consuetis. Presencium sub appenso nostro minori sigillo ɔc.

CXXXV.

Item presentacio ad quandam preposituram.

Karolus ɔc. Venerabili . . . tali episcopo principi . . . graciam ɔc. Princeps et devote dilecte Ad prepositruam ecclesie in . . . collacionis nostre per mortem olim . . . vacantem illustrem et honorabilem . . . talem ducem principem et consanguineum nostrum dilectum, cui eandem prepositruam cum omnibus suis pertinenciis contulimus, tue devocioni in dei nomine presentamus, desiderantes attente ac devocionem tuam studiose hortantes, quatenus dictum . . . de prefata prepositura investire velis et debeas cum suis pertinenciis universis mox visis presentibus, prout ad tuum pastorale spectat officium, adhibitis circa premissa cerimoniis [1]) debitis et consuetis nullam in eo quovis pretextu ɔc. . . .[2]).

CXXXVI.

Item committit omnia bona prepositure eidem preposito assignari. [3])

Karolus ɔc. Fidelis dilecte. Illustri et honorabili . . . duci ɔc. ut supra prepositruam ecclesie in . . . collacionis nostre vacantem per mortem . . de . . contulimus et ad eandem ipsum volumus per venerabilem . . . episcopum . . . investiri. Committimus igitur fidelitati tue et iniungimus seriose, quatenus nostro nomine et auctoritate omnia predia, possessiones et villas et quevis alia, que ad dictam prepositruam spectare noscuntur, cum omnibus suis perti-

---

[1]) *Lm* přidává: solempnitatibus circa premissa, que in talibus fieri est consuetum. Datum ɔc.

[2]) Shoduje se úplně s číslem 8. otištěným u Hoffmanna.

[3]) *Lm:* Imperator committit cuidam duci, ut suo nomine faciat investiri ad preposituram per episcopum, in cuius diocesi existit.

nenciis utilitatibus et rebus mobilibus ac immobilibus prefato ... vel cui ipse committendum duxerit sine more dispendio studeas assignare, provisurus nichilominus, quod nulle res de bonis seu prediis prefate preposture per quascunque personas auferantur et si que ablate fuerint, easdem procures restitui modis omnibus integraliter et complete. Datum ɔc. ...[1])

CXXXVII.

Rex mandat dominis de Lippa, ut investiant prepositum Wissegradensem.

Karolus ɔc. ... Nobilibus [Czenkoni] de Lippa, regni Boemie supremo camerario et [Boczkoni] de Cunstat,[2]) fidelibus suis dilectis graciam ɔc. ... Quia pridem in ... tali loco venerabili ... Wyssegradensi preposito,[3]) regni Boemie cancellario, principi familiari ɔc. ... preposituram Wissegradensem tamquam Boemie rex et auctoritate regia Boemie rite contulimus ac ipsum more solito et iuxta regni Boemie approbatam consuetudinem recepto prius ab ipso homagii, fidelitatis et subieccionis debito iuramento cum sceptro nostro regali investivimus de eadem, et cum de necessitate observate dudum laudabilis et approbate consuetudinis regni nostri Boemie predicti requiratur omnino, quod dicto ... preposito racione principatus sui sceptrum regium in ecclesia Wyssegradensi donetur sive per manus regias Boemie vel alterius, cui hoc regia Serenitas duxerit committendum, idcirco, cum aliis arduis tam sacri imperii quam regni Boemie negociis impediti non possumus talibus cerimoniis interesse, de vestre circumspeccionis industria plenam habentes fiduciam fidelitati vestre committimus et seriose mandamus et vobis ambobus in solidum, ita quod non sit melior condicio occupantis, seu alteri vestrum, si alium quavis causa abesse contingeret, auctoritate regia Boemie in hac parte plenarie delegamus, quatenus in presencia capituli Wyssegradensis in ecclesia ipsa in loco consueto dicto ... preposito sceptrum regni auctoritate regia Boemie prefata assignare et tradere debeatis, facientes de assignacione sceptri huiusmodi fieri publicum instrumentum, sic quod eidem instrumento de verbo ad verbum prefate nostre commissionis series inseratur. Presencium ɔc. ...[4])

CXXXVIII.

Item mandat capitulo Wissegradensi, ut exhibeant preposito debitam reverenciam.

Karolus ɔc. Honorabilibus ... decano, canonicis et capitulo Wyssegradensis ecclesie ... graciam. Quia pridem etc. ... ut supra. Idcirco devocionem

---

[1]) V *Ha* jest list tento dvakráte psán a sice pod čís. 96. a 272. Při čís. 96. jest nadpis: Scribit ... ut [quod] committit ei omnia bona cuiusdam preposture preposito assignare; při čís. 272: Committit cuidam omnia preposture, ut eisdem [sic] assignet preposito.

[2]) V *Lm* vynecháno.

[3]) Jest zde bezpochyby míněn Dětřich, biskup Mindenský, jenž byl proboštem Vyšehradským v letech 1360—1362.

[4]) Otištěno u Pešiny, Phosphorus septic. str. 51., kdež však se jmenuje probošt Vilém [z Landštejna].

vestram requirimus et hortamur, quatenus postquam per nobiles ... ut supra sceptrum regium eidem ... preposito, ut moris est, in Wyssegradensi ecclesia fuerit assignatum, statim et absque contradiccione ipsum iuxta officii vestri debitum debeatis assumere et eidem tamquam preposito vestro omnem reverenciam, cerimonias et iura, sicut consuetudinis observavit antiquitas, absque renitencia qualibet exhibere. Presencium ɔc. ...

CXXXIX.

Imperator confirmat presentacionem factam de prepositura Aquensi.

Karolus ɔc. Honorabili [Wilhelmo] nato spectabilis [Wilhelmi comitis de Weda], ecclesie s. Marie regalis nostre sedis Aquensis preposito, consanguineo et devoto nostro dilecto graciam ɔc. Cum illustris [Wilhelmus] dux [Juliacensis] princeps ɔc. vacante nuper prepositura ecclesie s. Marie predicte, in qua virtute sacri Romani imperii jus patronatus seu prepositum presentandi habere dinoscimur, ad illam te auctoritate nostra, quam ad hoc ei dedisse meminimus, presentarit, tuque ad suam presentacionem huiusmodi ad eandem preposituram fueris sicut es receptus solempniter et admissus eiusque et pertinenciarum ipsius et jurium possessionem corporalem et pacificam assecutus, nos presentacionem predictam nostro nomine et auctoritate per dictum ... ducem ... de te factam nec non iam dictas recepcionem, admissionem et possessionis assecucionem quoad nos pertinet ex certa sciencia ratas habentes et gratas approbamus et auctoritate cesarea confirmamus. Presencium ɔc. .. [1])

CXL.

Rex admittit permutacionem de beneficiis fiendam.

Karolus ɔc. Venerabili ... tali episcopo, principi ɔc. Princeps et devote dilecte. Quia honorabilis ... canonicus ecclesie ... devotus noster dilectus canonicatum suum, quem habet ibidem, legittimis causis poscentibus pro alio beneficio desiderat permutare nobis supplicans humiliter et devote, quatenus nostrum ad hoc tamquam rex Boemie, ad quem presentacio seu provisio eiusdem canonicatus dum vacat pertinere dinoscitur, graciosum dignaremur adhibere consensum pariter et assensum, nos animo deliberato precibus ipsius benignius inclinati ex certa nostra sciencia et auctoritate regia Boemie permutacioni huiusmodi, quam dictum ... modo predicto inire contigerit, nostrum graciosum adhibuimus consensum et tenore presencium adhibemus. Idcirco devocionem tuam requirimus presentibus et hortamur, quatenus illum, cum quo predictus ... permutacionem huiusmodi rite inierit sive fecerit, de canonicatu et prebenda predictis velis prout ad tuum spectat officium investire adhibitis ad hoc cerimoniis debitis et consuetis. Presencium ɔc. ..

---

[1]) Otištěno u Glafeye str. 394. (čís. 272), kdež udáno též datum: Maguncie anno LX. (1360) indiccione XIII. sexta Idus Octobris ɔc. Per d. cancellarium Nicolaus de Chremsir. Jména doplněna jsou dle Glafeye.

CXLI.

Confirmacio generalis litterarum episcopi et ecclesie.

Karolus ꝛc. ... Ad perpetuam rei memoriam ꝛc. Etsi regie benignitatis circumspecta benignitas universorum saluti de innata sibi clemencia teneatur intendere, ad illa tamen precipue ex speciali quadam inclinacione favoris meditari debet, que ministrorum dei et ecclesiasticarum personarum, harum presertim, quas intemerate fidei firma constancia et inveterati laboris diuturnitas claris testimoniis recommendant, commodum respiciunt et honorem. Sane venerabilis ... episcopi, principis et consanguinei nostri dilecti supplex peticio Maiestati nostre exhibita continebat, quod sibi et ecclesie sue literas, gracias et privilegia, quas seu que felicis recordacionis olim episcopus ... a dive memorie ... Romanorum rege, avo et predecessore nostro carissimo, de consensu principum electorum s. imperii obtinuisse dinoscitur, auctoritate regia ratificare, approbare, auctorizare, innovare, confirmare ac omnia et singula contenta in dictis literis de novo concedere de nostra solita clemencia dignaremur. Tenores vero dictarum litterarum dicti antecessoris nostri per omnia secuntur in hec verba: In nomine etc. Nos igitur prefati ... episcopi, principis et consanguinei nostri carissimi devocionis insignia et alia multiplicia probitatis et virtutum merita, quibus nostram Celsitudinem et s. Romanum imperium studuit hactenus attenta diligencia specialiter venerari, clare nostre mentis oculis limpidius intuentes ipsius supplicacionibus ad omnipotentis dei ac gloriose et intemerate virginis Marie genitricis eius, nec non sincere devocionis affectum, quem ad dictam ecclesiam semper gessimus et habere dinoscimur, inclinati benignius, presertim cum racionabiliter petentibus non sit denegandus assensus, prefato ... consanguineo nostro episcopo, successoribus suis et ecclesie sue predicte universas et singulas literas, gracias et privilegia prescripta et prescriptas, nec non specifice omnia et singula in eis contenta approbamus, ratificamus ꝛc., eo duntaxat excepto, quod predictum nostrum consanguineum et ecclesiam suam predictam illo videlicet privilegio, quod nulli rectores sive communitates civitatum seu aliquorum locorum pretextu alicuius excepcionis, libertatis et emunitatis, concessionis seu consuetudinis aliquem seu aliquos de hominibus seu de ministerialibus ... ecclesie vel eciam, de oppidorum, burgorum et villarum quarumlibet ad eandem ecclesiam jure dominii vel quasi pertinencium incolis in cives vel burgenses, qui vulgariter phalburger nuncupantur, recipere debeant, nisi in eisdem locis absque dolo sicut veri cives vel burgenses continuam faciunt mansionem, eo modo uti et gaudere volumus, quod predictus episcopus et successores ipsius perpetuo non admittant aliquem seu aliquos de hominibus s. Romani imperii principum, comitum, baronum, nobilium, procerum seu civitatum ac locorum ad imperium quomodolibet spectancium in cives seu burgenses, qui phalburger nuncupantur, recipiant vel assumant, nisi in ipsorum locis absque dolo sicut veri cives residenciam continue faciant personalem. Supplentes eciam omnem defectum, si quis verborum obscuritate, dubietate sentenciarum aut alio quovis modo in premissis compertus fuerit de Roman. regie plenitudine potestatis. Nulli igitur ... liceat, hanc nostre ratificacionis etc. paginam infringere.

CXLII.

Alia forma confirmacionis privilegiorum.

Karolus ɔc. Universis nostris et sacri imperii fidelibus dilectis graciam ɔc. Piis votis supplicum personarum quarumlibet, illarum presertim, que divinis obsequiis dedicate spreto maritalis viri thoro illi, qui speciosus est pre filiis hominum, assidue famulantur, favorabiliter annuentes, personis eisdem regie benignitatis graciam impertimur, [1]) altitudo regie dignitatis sedentis in solio pro tribunali, nostre Maiestatis cesaree gloriosa sublimitas per orbem multorum preconio longe lateque diffunditur et fideliter predicatur; dum fidelium subditorum votis favorabiliter annuit et eorum commoditatibus condescendit. Sane pro parte religiosarum . . . abbatisse et conventus monasterii . . . Celsitudini nostre extitit humiliter supplicatum, ut quedam privilegia, gracias, emunitates et libertates a divis Romanorum imperatoribus et regibus, predecessoribus nostris, ipsis et eorum monasterio traditas et concessas confirmare de solita benignitatis nostre clemencia dignaremur. Nos itaque predictarum . . . abbatisse et conventus . . . huiusmodi supplicacionibus favorabiliter inclinati omnia et singula privilegia earum huiusmodi gracias, libertates et emunitates continencia quecunque in omnibus suis clausulis, tenoribus, punctis ac sentenciis, acsi de verbo ad verbum presentibus forent inserta, prout rite et racionabiliter processerunt, innovamus, ratificamus et auctoritate regia et ex certa nostra sciencia presentis scripti patrocinio confirmamus. Nulli ergo ɔc. . .

CXLIII.

Item consimilis confirmacio privilegiorum.

Karolus ɔc. Etsi regie Maiestatis circumspecta benignitas universorum saluti de innata sibi clemencia tenetur intendere, ad illa tamen precipue ex quadam specialis inclinacione favoris meditari dignatur, que ministrorum dei et precipue religiosorum respiciunt commodum et honorem. Sane religiosorum . . . devotorum nobis dilectorum supplex peticio nuper nobis exhibita continebat, quod ipsis et eorum monasterio . . . literas et privilegia, que et quas religiosi predicti a divis Romanorum imperatoribus seu regibus, predecessoribus nostris, super eorum libertatibus, juribus, graciis et emunitatibus obtinuisse noscuntur, approbare, ratificare, innovare et confirmare de benignitate regia dignaremur. Nos itaque dictorum religiosorum devocionis insignia et alia multiplicia probitatis et virtutum merita, quibus nostram Celsitudinem et sacrum Romanum imperium studuerunt hactenus attenta diligencia specialiter venerari, clare nostre mentis oculis limpidius intuentes ipsorum supplicacionibus ob omnipotentis dei et gloriose ac intemerate virginis Marie genitricis eius ac eciam sincere devocionis affectum, quem ad prefatum ordinem gessimus et habere dinoscimur, benignius inclinati, presertim cum iusta petentibus non

---

[1]) Arengu tuto doslovně nalézáme v podobné listině otištěné u Hoffmanna pod čís. 70 (Confirmacio pro religiosis).

sit denegandus assensus, prefatis religiosis universa et singula privilegia et literas, que et quas a divis Romanorum imperatoribus seu regibus ɔc. . . . obtinuerunt, in omnibus suis punctis, sentenciis, tenoribus et clausulis, prout rite processerunt, acsi de verbo ad verbum eorum seu earum tenores distincte et seriatim presentibus inserti consisterent, approbamus, ratificamus, innovamus et de certa nostra sciencia benignitate solita ac innate virtutis clemencia graciosius confirmamus, inhibentes universis et singulis et nominatim nostris et s. imperii fidelibus firmiter et districte, ne prefatos religiosos adversus nostre approbacionis, ratificacionis et confirmacionis indultum impediant seu sinant per quempiam quomodolibet impediri sub pena indignacionis nostre, quam qui secus attemptare presumpserit se cognoscat graviter incurrisse ɔc. . . [1])

CXLIV.

Imperator confirmat cuiusdam monasterii literas et privilegia.

Karolus ɔc. Ad perpetuam rei memoriam. Innata cordi nostro benignitas inter solicitudinum curas, quibus pro subditorum quiete usquequaque distrahitur, ad hoc precipue consideracione frequente intendit, ut ecclesiarum libertatibus, profectibus et commodis possit et valeat sub tempore nostri felicis regiminis salubriter providere, nec in hiis nostre Maiestatis errat propositum, nam in celestes thezauros et immarcescibiles illud indubie reponi confidimus, quidquid ad magnificandum sanctarum ecclesiarum honores liberaliter erogamus. [2]) Sane pro parte religiosarum abbatisse et conventus sanctimonialium in . . . nostre Celsitudini extitit humiliter supplicatum, quatenus literas seu privilegia H. olim d. imperatoris Romanorum, predecessoris nostri, et omnia contenta in eisdem de benignitate regia ratificare, approbare et confirmare dignaremur, cuius litere seu privilegii tenor sequitur in hec verba ɔc. Nos igitur etc.

CXLV.

Alia bona et curialis forma confirmacionis privilegiorum.

Karolus ɔc. . . . Ad perpetuam ɔc. Regie benignitatis generosa sublimitas quamquam universis fidelibus, quos imperii sacri latitudo complectitur, grata beneficia dignetur impendere et tanto copiosius in subjectos sue largitatis propagare donaria, quanto ex huiusmodi distribucione magnifica suis frequenter erariis experitur accrescere et fidelium devocionem augeri, tamen ad illos, qui per observacionem regularis discipline mundi derelictis illecebris conditori nostro condignum prebent obsequium specialis prerogativa favoris dignanter inclinat, ut ex rebus transitoriis eterne beatitudinis inmarcescibiles divicias in eternis beatorum gaudiis thezaurizet. Sane si ad quorumlibet religiosorum promovenda commoda et temporales ubertates augendas nos ex officii debito

---

[1]) Mimo arengu skoro slovně shoduje se s čís. 70. u Hoffmanna (viz číslo předcházející).

[2]) Arenga tato otištěna u Hoffmanna čís. 76. (Exordium libertacionis pro religiosis.)

obligari conspicimus, nichilominus ad monasterii ... sancti ... ordinis ... in civitate ... ardenciori zelo nostra anhelat intencio et amplioris devocionis cumulata dulcedine ad eius exaltacionem desideria nostra porrigimus, cum sint ibidem nostre salutis et Christiane fidei saluberrima fundamenta. Quid enim thesauro potest censeri nobilius, aut que diviciarum substancie quavis estimacione preponderant sacri sanguinis et aque sancte liquorem, qui ex apertura lateris Jesu Christi lancea beatissimi Christi militis Longini, quem centurionem sacri evangelii eciam refert historia, pro remedio nostre salutis effluxit et qui certissimis argumentis et probacionibus evidentissimis nec non et prodigiis claruit ac in locis venerabilibus in predicto monasterio propensius custoditur et a quo divine largitatis pietate mirifica innumeris Christi fidelibus tot et tam exquisite gracie mirabili copia profluxerunt, nec non in illo redempcionis humane generali presidio verum in personis singularibus, ubi infirmi, debiles, claudi et alii quicunque naturalibus officiis et beneficiis destituti sue consolacionis dona senserunt et senciunt infinita. Sane quia ad nostre Maiestatis audienciam pro parte religiosorum ... abbatis et conventus dicti monasterii ... productum extitit, qualiter etc. ... Nos igitur ad supradictorum abbatis et conventus supplicacionis instanciam fidelibus ipsius et operosis obsequiis, que nostre Celsitudini exhibuerunt hactenus, animati, ut predecessorum nostrorum vestigiis fideliter inherentes una cum ipsis largiente domino eterne salutis participes fieri mereamur, universas predictas literas et privilegia, prout superius referuntur, de verbo ad verbum in omnibus suis clausulis et sentenciis, sicut scripte sunt et alias per illustrem H[enricum] felicis memorie quondam Romanorum imperatorem, avum nostrum carissimum, specialibus literis roborata approbamus, ratificamus et per omnia presentibus confirmamus, decernentes, quod earumdem literarum presidio predicti ... abbas et conventus prefati monasterii ... universis juribus, graciis, usufructibus, libertatibus, honoribus et emunitatibus in eis contentis utifruantur et gaudeant et inviolabiliter perpetuis temporibus pociantur, juribus nostris et aliorum in aliis semper salvis. Presencium ɔc. .. [1])

CXLVI.

Item alia forma confirmacionis. [2])

Karolus ɔc. Ad perpetuam ɔc. Etsi regalis mansuetudinis providencia subditorum curam gerens ad ea, que reipublice statum respiciunt, diligenti sollicitudine teneatur intendere atque voluntarios affectare labores, ut subiectus nobis populus in optata pacis tranquillitate quiescat, illa nichilominus uberiori quodam favore prosequitur, que sanctarum ecclesiarum et ministrorum omnipotentis dei sapiunt commodum et honorem. Sane singularis ardoris et devocionis eximie affectus, quem ad venerab. ecclesiam metropolitanam s. sedis Pragensis et beatissimos martires et patronos nostros, quorum venerandis reliquiis et nominibus eadem insignitur ecclesia, semper gessimus et multipli-

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 69. (Confirmacio literarum pro religiosis.)
[2]) *Lm:* Confirmacio omnium privilegiorum ecclesie metropolit. s. Pragensis sedis.

catis favoribus gerimus in presenti, propensius nos inducit, ut ad ampliandum eiusdem ecclesie statum, honorem et commodum eo vigilancius meditetur. Eapropter universa et singula privilegia, literas, gracias, libertates, emunitates, concessiones, iura, feuda, bona, possessiones, predia et consuetudines predicte ecclesie in capite et in membris a recolende memorie predecessoribus nostris, illustribus quondam Boemie regibus seu ducibus, imperatoribus et Romanis regibus indulta seu indultas, concessa seu concessas, seu quovis titulo empcionis, donacionis, concessionis, permutacionis aut que ex legatis et testamentis nunc obtinent, de plenitudine potestatis regie, cuius gubernaculis divina favente clemencia feliciter presidemus, nec non maturo procerum et nobilium fideliumque nostrorum consilio precedente ex certa nostra sciencia de verbo ad verbum in omnibus suis clausulis et sentenciis, acsi predictorum privilegiorum, literarum, libertatum, emunitatum, concessionum, jurium et consuetudinum tenores in propriis apicibus et clausulis essent presentibus inserti et totaliter interclusi, innovamus, approbamus, ratificamus, laudamus et presentis scripti patrocinio et auctoritate regia confirmamus, decernentes ac volentes predicta omnia perpetuis temporibus obtinere inviolabilis roboris firmitatem. Nulli ergo etc. . . [1])

CXLVII.

Item forma libertacionis et exempcionis. [2])

Karolus dei gracia Romanorum rex semper augustus et Boemie rex. Ad perpetuam rei memoriam etc. Etsi Maiestatem regis altissimi in sanctis suis omnibus, quos digna merita celestis fecerunt aule participes, ex debito veneramur, singularem tamen sibi credimus honorem impendere et amplioris latrie obsequiosa voluntate cultus offerre decoros, dum illam gloriosissimam virginem, matrem ipsius, mediatricem dei et hominum et propiciam nostre caduce fragilitatis advocatam, laude congrua et condignis honoribus veneremur. Sane ad honorem omnipotentis dei et prefate matris ipsius volentes condicionem et statum honorabilium precentoris et mansionariorum chori s. Marie in ecclesia Pragensi, devotorum nostrorum dilectorum, presertim cum nostre fundacionis existant, de regie benignitatis clemencia fieri meliorem, decernimus et regio ac perpetuo sanccimus edicto, quod omnes simpliciter homines, sculteti, rustici, agricole seu cuiuscunque alterius condicionis existant, ad jurisdiccionem ipsorum spectantes aut qui ipsis successuro tempore largicione Christifidelium vel aliis legittimis titulis fuerint attributi, coram nullo penitus hominum puta zudario, justiciario, poprabczone, beneficiario, urzednycone aut alio quovis judice, officiali seu viceofficiali regni nostri Boemie super quibuscunque causis realibus seu personalibus, cuiuscunque condicionis existant, perpetuis futuris temporibus conveniri, citari, judicari aut sentenciari debeant, vel in civitatibus, opidis, villis seu locis quibuslibet regni nostri Boemie predicti impediri, artari seu quomodolibet arrestari, nisi duntaxat coram pre-

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 68. (Confirmacio gracie ecclesie Prag.)

[2]) Litera libertacionis super bona mansionariorum (Dobner, Monum. III. 338).

*

centore, qui pro tempore fuerit, aut eius judice delegato, quem deliberacione previa duxerit statuendum, quodque nulli penitus principum, baronum, nobilium, vasallorum, vladiconum, burgraviorum, justiciariorum, judicum, officiatorum aut quorumcunque habitatorum predicti regni Boemie liceat in tempore expedicionis generalis seu parcialis aut ex aliis quibuscunque causis et suggestionibus juris aut consuetudinis, ordinatis seu inordinatis, vel aliis quibuslibet ingeniis excusacione seu colore quesitis bona, predia, possessiones, agros, rusticos, homines et subditos precentoris et mansionariorum huiusmodi demoliri, invadere, gravare vel turbare quoquomodo, aut diurnas seu nocturnas inibi facere staciones. Nam animo deliberato non per errorem aut inprovide sed sano nostrorum procerum accedente consilio nostro, heredum et successorum nostrorum, regum Boemie, nomine atque vice damus et conferimus precentori et mansionariis antedictis plenam licenciam et favorem plenissimum, perpetuis temporibus affuturis universos et singulos violatores libertatum huiusmodi, invasores, offensores et iniuriatores quoslibet, qui dei timore postposito adversus presentis nostre libertacionis et exempcionis indultum bona, predia, possessiones, agros, rusticos, homines et subditos ipsorum presentes et posteros qualibet occasione quesita gravarent, ad satisfaccionem condignam ecclesiastici et temporalis juris presidio, prout eis oportunius et conveniencius visum fuerit, tamquam si rapina violenta commissa notorie, libere cohercendi, mandantes nichilominus ad habundancioris cautele presidium Pragensi et aliis burgraviis, justiciariis, poprawczonibus et universis ac singulis officialibus et viceofficialibus regni Boemie, qui pro tempore fuerint, fidelibus nostris, quatenus precentorem et mansionarios prefatos, bona, predia, possessiones, agros, rusticos, homines et subditos eorum penes exempcionem et libertacionem prefatas, nec non ab omnibus invasionibus, injuriis, oppressionibus, arrestacionibus et impedimentis huiusmodi adversus quoslibet, qui libertati et exempcioni predictis ymmo verius nostris mandatis regalibus contraire et reniti contenderent, auctoritate regia manuteneant et conservent. Si quis vero contrarium attemptare presumpserit, indignacionem nostre Maiestatis se noverit graviter incursurum. Presencium sub nostre Maiestatis sigillo testimonio literarum. Datum Wrat[islavie] anno Domini MCCCLI. indiccione quarta XII. Kalend. Decembris regnorum nostrorum anno sexto. [1])

CXLVIII.

Confirmacio privilegiorum communis et populi Pisanensis.

Karolus ꝛc. Notum facimus tenore presencium universis, quod pro parte communis et populi Pisanensis, nostrorum et imperii sacri infidelium [sic, v jiných rukopisech: fidelium], Maiestati nostre nuper oblata peticio continebat, quatenus ipsis privilegia, literas et gracias, que et quas super quibuscunque juribus, emunitatibus, bonis et approbatis consuetudinibus, castris, terris, pos-

[1]) Listiny této nenalezli jsme ani v jediném z ostatních rukopisů. Otištěna jest u Dobnera Monumenta (Cursus mansionariorum) III. 338. (1351, 20. Novembris).

sessionibus et pertinenciis aliis a celebris et recolende memorie divis Romanorum imperatoribus et regibus, predecessoribus nostris, obtinuisse noscuntur, approbare, ratificare et confirmare de benignitate regia dignaremur. Nos igitur attendentes constanciam intemerate fidei, devocionis affectum et labores eximios, nec non grata fidelitatis obsequia, quibus predicti cives Pisani predecessores nostros, nos et sacrum imperium frequencius honorarunt, animo deliberato non per errorem aut improvide, sed maturo principum, baronum et procerum nostrorum accedente consilio predictis communi et populo Pisanensi, heredibus et successoribus eorum imperpetuum universa privilegia et literas, que et quas super quibuscunque rebus, possessionibus, juribus, graciis, terris, castris et aliis a celebris memorie predecessoribus nostris, divis Romanorum imperatoribus sive regibus, obtinuerunt hactenus, in omnibus suis sentenciis, tenoribus, punctis et clausulis de verbo ad verbum, prout scripta seu scripte sunt, acsi tenores omnium presentibus inserti consisterent, eciamsi de hiis jure vel consuetudine deberet in presentibus fieri mencio specialis, sicut processerunt proinde approbamus, ratificamus ac de prefate Romanorum regie benignitatis clemencia confirmamus, salvis sancte Romane ecclesie et quorumlibet aliorum juribus, nostris eciam et imperii sacri ceteris juribus conservatis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre approbacionis, ratificacionis etc. . . [1])

CXLIX.

Imperator promittit communi et populo Pisanensi singulariter omnes literas confirmare.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod quamvis ad instanciam et supplicem peticionem dilectorum nobis fidelium communis et populi civitatis Pisanensis literas et privilegia singula, quas et que ab imperio sacro obtinuisse dinoscuntur, confirmaverimus in genere, sicut in literis nostris evidencius est expressum, tamen ad habundantem cautelam dicte civitatis et populi habito respectu ad fidem et devocionem ipsorum promittimus ipsis et de regia benignitate spondemus, regiam confirmacionem facere scribi et sigillari constituere super omnibus privilegiis et literis singulariter et ea ac eas de verbo ad verbum approbare et ratificare sub illis modificacionibus, sicut continet confirmacio generalis et huiusmodi donaria regalis gracie ad finem perducere, quam cito commode fieri poterit et in dicta civitate Pisanensi fuerimus constituti. Presencium ɔc. [2])

CL.

Imperator confert cuidam episcopo feuda et literas ecclesie sue confirmat etc.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc, quod licet pridem venerabili . . . tali episcopo principi et devoto nostro dilecto regalia sua et quelibet feuda a nobis et imperio dependencia absenti velud presenti transmiserimus, sicut de hoc

---

[1]) Otištěno u Pelzla I. čís. 124 a u Madra čís. 8. (k r. 1354.)

[2]) Otištěno u Pelzla I. čís. 125. (k r. 1354).

constat liquide per literas speciales, ipse tamen nuper in civitate . . nobis in solio Maiestatis sedentibus eadem feuda et regalia sua in conspectu publico et presencia multorum principum, magnatum et procerum sacri imperii cum debita solempnitate recepit nobisque velud Romanorum regi et vero suo domino homagii fidelitatis et obediencie prestitit debita juramenta. Nos igitur consideratis meritis multiplicibus probitatis antedicti . . ., quibus ipse constanti animo nostrum et sacri imperii honorem et statum prosecutus est hactenus et auctore domino inantea frequencius prosequetur, sibi, successoribus suis et ecclesie sue predicte imperpetuum universa et singula privilegia et literas, que et quas super juribus, libertatibus, graciis, consuetudinibus, usibus, observanciis et emunitatibus, nec non singulis feudis, prediis, castris, teoloneis vel quibuscunque dominiis et pertinenciis suis et ecclesie sue a clare memorie divis Roman. imperatoribus sive regibus, predecessoribus nostris, obtinuisse noscuntur, in omnibus tenoribus suis, sentenciis, punctis et clausulis de verbo ad verbum, prout scripta seu scripte sunt, acsi tenores singuli presentibus inserti consisterent, eciam si de hiis in presentibus iure vel consuetudine deberet fieri mencio specialis, approbamus, ratificamus et de solita benignitate regia confirmamus, inhibentes universis et singulis principibus, comitibus, baronibus, nobilibus, militibus, clientibus, civibus et universitatibus terrarum, districtuum, civitatum et locorum sacri imperii, qui pro tempore fuerint, cuiuscunque eciam dignitatis, preeminencie sive status existant, fidelibus nostris dilectis, ne prefatum episcopum et successores suos et ecclesiam . . . imperpetuum adversus presentis nostre approbacionis, ratificacionis et confirmacionis indultum impediant [1]) aut audeant quomodolibet impedire sub pena ꝯc. . . Presencium ꝯc. . .

CLI.

Imperator incorporat quandam ecclesiam [parochialem] cuidam monasterio etc.

In nomine ꝯc. Karolus ꝯc. Ad perpetuam rei memoriam. Si de innate nobis benignitatis clemencia et ex assumpte dignitatis officio singulorum curam gerere nostra dignatur sublimitas et nostre liberalitatis affectus tanto largiore gracia commendatur, quanto profusius in plures nomen magnificat cesaree Maiestatis, ad illorum tamen augendas gracias et instaurandos profectus et commoda benigniore quidem gracia et amplioris favoris profluvio delectamur intendere, qui spretis mundi blandiciis et transitoria seculi vanitate contempta regi regum et dominancium domino in simplicitate mentis et mundicia corporis iugiter famulantur. Sane attendentes odorem bone fame et redolentis virtuosi nominis, quo monasterium . . . in . . . ordinis sancti . . . talis diocesis ex religiosa vita et conversacione laudabili religiosarum . . . abbatisse, sanctimonialium et conventus ibidem communis fame relatu claruit hactenus et cottidianis devocionum studiis proficit incessanter, ad ipsius bonum statum tanto attencius nostra inclinatur Serenitas, quanto confidimus de acceptis ora-

---

[1]) *Lm* klade dále: quos et quem maxima pena, qua potuerimus, volumus impedire viceversa.

cionibus dictarum virginum animabus progenitorum nostrorum et nostre similiter indubitate salutis compendia auctore domino procurari, animo deliberato, non per errorem aut improvide, sed sano principum baronum et procerum nostrorum accedente consilio ius patronatus sive ius presentandi ecclesie in . . . et sue filialis ibidem, quod quidem ius ad nos et sacrum Romanum imperium dudum pertinuit et in cuius plena ac pacifica possessione vel quasi perstitimus usquemodo, prefatis . . . abbatisse et conventui sanctimonialium predictarum auctoritate cesarea et de plenitudine imperatorie potestatis sub omni eo modo et forma, sicut idem ius patronatus sive ius presentandi ad imperium sacrum pertinuit, damus, conferimus et donamus et de certa nostra sciencia presentibus elargimur, omne ius nobis et imperio sacro circa hoc conveniens nostro et successorum nostrorum nomine atque vice in prefatas . . abbatissam, sanctimoniales et conventum plenarie transferentes. Supplemus eciam omnem defectum, si quis circa premissa dubia seu obscura interpretacione verborum aut sentenciarum, sollempnitatis juris seu alterius condicionis obmisse compertus fuerit, de prefata plenitudine imperatorie potestatis. Nulli ergo hominum liceat hanc nostre donacionis, collacionis, largicionis, translacionis, defectuum supplecionis paginam infringere seu ei ausu quovis temerario contraire sub pena [1]) mille marcharum auri purissimi, quas ab eo qui contrafecerit tocies, quocies contrafactum fuerit, irremissibiliter exigi volumus et earum medietatem nostri imperialis erarii sive fisci, residuam vero partem dictarum . . . abbatisse, sanctimonialium et monasterii . . . in . . usibus decernimus applicari. Signum ɔc. Testes ɔc. Presencium ɔc. . . . [2])

CLII.

Imperator incorporat et applicat quoddam opidum per eum emptum cum omnibus iuribus suis corone regni Boemie.

In nomine Domini ɔc. Karolus ɔc. Inter alias reipublice curas, quibus ex iniuncte nobis cesaree sollicitudinis officio mens nostra frequenter pro subditorum nostrorum salute hincinde distrahitur, precipue nobis illud existit et ad id sedulum destinamus affectum, qualiter peculiare et hereditarium regnum nostrum Boemie incrementis felicibus augeamus eiusque terminos novis et spaciosis terrarum limitibus dilatemus, eo precipue, quia eiusdem regni gloriose propagines sacro imperio Romano, cuius regnum ipsum excellens et insigne membrum fore dinoscitur, cedit ad gloriam eiusdemque regni incolis grata confert pacis compendia et salutis, quandoquidem sicut terrarum divisiones magni noscuntur esse dispendii, sic per earum uniones grata populis fidelibus commoda procurantur. Sane desiderantes ex corde, ut predicti regni nostri Boemie feliciter augeatur dudum optata felicitas et felici augmento proficiat, ac pro perpetua Serenitatis nostre memoria per nostram sollicitudinem memoranda suscipiat incrementa, animo deliberato sanoque principum, comitum,

---

[1]) Rukopis *Ha* má formuli tuto jen potud.

[2]) Otištěno u Hoffmanna čís. 139. (Incorporacio ecclesie ad monasterium), však též jen ke slovům »sub pena«, ostatní vynecháno.

baronum et fidelium nostrorum accedente consilio municionem et opidum . . . dudum ab Illustri . . . in parata de regno nostro Boemie habita et percepta rite et racionabiliter dinoscimur exsolvisse et emisse pecunia, cum omnibus juribus, fructibus, redditibus, districtu, territorio, villis, vasallis, vasallagiis, feudis, feudatariis, militibus, clientibus, civibus, judicibus, scultetis, villanis, rusticis emphiteoticis et ad glebam ascriptis, agris cultis et incultis, montibus, collibus, vallibus, planis, viis et inviis, silvis, rubetis, nemoribus et virgultis, pascuis, pratis, venacionibus, aucupacionibus, aquis aquarumve decursibus, stagnis, lacubus, paludibus, piscinis, piscariis, molendinis, censibus, obvencionibus, utilitatibus, honoranciis, emolumentis, talliis, penis et mulctis iudiciorum ac aliunde provenientibus, monetis et auctoritate cudendi monetas auri, argenti, hallensium et alterius cunii cuiuscunque, nec non judeis et aliis omnibus pertinenciis, que ad municionem, opidum et districtum predictos pertinent seu deberent quovis titulo pertinere, nec non metis, gadibus, graniciis, circumferenciis et limitibus suis, sicut ab aliis bonis circumadiacentibus circumferencialiter sunt distincta, juribus quoque et jurisdiccionibus, dominio utili et directo, homagiis, homagialibus, auri, argenti, stanni, plumbi, cupri, salis et alterius cuiuscunque metalli mineris et omnibus aliis in, sub et supra terram consistentibus, quibuscunque eciam specialibus vocabulis valeant appellari, prefato regno nostro Boemie eiusdemque regni felici corone, nobis, heredibus et successoribus nostris, Boemie regibus, auctoritate regia Boemie incorporamus, unimus, adiungimus, annectimus, attribuimus et invisceramus perpetuo et irrevocabiliter de iam dicte regie plenitudine potestatis, decernentes et de certa sciencia hoc regio perpetuo statuentes edicto, quod non liceat alicui illustrium regum Boemie, successorum nostrorum, municionem, opidum ꝛc. . . antedicta in toto vel in parte quibusvis eciam ingenio, excusacione, pretextu seu colore quesito vendere, scindere, alienare, permutare, dividere aut aliquo modo a potestate regum regni et corone Boemie removere, ymmo verius expresse decernimus et presenti ꝛc. edicto statuimus, omnia predicta et eorum quodlibet sub omnibus modis et distinccionibus, sicut exprimuntur superius, per ipsos reges Boemie absque diminucione qualibet ad regni predicti Boemie et felicis eius corone ammodo excellenciam et honorem ac integritate perfecta non solum custodiri debere, verum eciam attentissime retineri. Nulli ꝛc. . . . [1])

CLIII.

Imperator confert cuidam terras et castra auctoritate imperiali.

Karolus ꝛc. Nobili . . . de . . . nostro et imperii fideli graciam ꝛc. Quamquam regalis munificencia erga universos imperii sacri fideles de innata sibi clemencia quadam generalitate merito liberalis existat, ad illos tamen uberius sue debet liberalitatis dona extendere, quos pro ipsius sacri imperii honoribus fama celebris fervencioribus testatur studiis desudasse. Hinc est, quod habito respectu ad fidei constanciam et utilia sincere fidelitatis obsequia, que divis

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 140. (Incorporacio civitatis ad regnum.)

Romanorum imperatoribus ac regibus, predecessoribus nostris, a tuis progenitoribus fideliter esse perhibentur exhibita et que tu eciam nobis et sacro imperio eo amplius poteris et teneberis exhibere, quo ampliora te cognoveris a nostro culmine beneficia recepisse, interventu eciam nobilis . . . de . . . pro te perpensius nostre Celsitudini supplicantis, graciam tibi facere volentes specialem, terras et castra cum suis pertinenciis quibuslibet cum omni jurisdiccione, mero et mixto imperii eorumdem exerciciis, nec non cum vectigalibus, gabellis, daciis seu pedagiis, personarum et rerum angariis et perangariis aliisque regalibus ad nos et sacrum imperium quovis modo spectantibus consuetis per . . . communem et eius presidentes hactenus exerceri, exigi, possideri seu detineri, de speciali gracia prout digne possumus tibi et heredibus tuis per lineam masculini sexus ex te legittime descendentibus damus, conferimus auctoritate Romana regia et donamus, salvo jure imperii ac successorum nostrorum Romanorum imperatorum et regum et quorumlibet aliorum. Nulli ergo ɔc. . . [1])

CLIV.

Rex Bohemie suscipit a quodam episcopo castrum in feudum etc.

Karolus ɔc. Ingens opus pietatis operari censemur in terris et gratum sacrificium laudis cum victima holocausti deo et angelis offerimus in excelsis, dum ea que hominum et que dei sunt de evangelica eruditi veritate reddendo largimur. Notum facimus igitur, quod cum nos nonnullorum fidedignorum testimonio plenam accepimus noticiam, castrum . . . venerabili . . . nomine ipsius ecclesie libere duximus restituendum, idem vero episcopus dictam suam ecclesiam cupiens tanto decorare propugnatore [et] duce . . . condicionemque ipsius ecclesie de bono in melius reddere meliorem, ipsum castrum cum bonis pertinentibus ad ipsum nobis in feudum honorabile contulit nosque per birretum suum de eis in signum vasallagii investivit. Nos autem predictum castrum ab ipso domino . . . episcopo suo et ecclesie sue nomine in feudum perpetuum accepimus et accipimus, promittentes pro nobis et successoribus nostris debitum fidelitatis homagium, obedienciam et reverenciam eisdem domino . . . episcopo et ecclesie nos facturos. [2])

CLV.

Imperator confert feuda cuidam episcopo et ecclesie sue.

Karolus ɔc. Universis et singulis vasallis et ministerialibus . . . ecclesie . . . In speculo regie dignitatis locati divinitus vicem illius gerentes in partibus Alamanie, qui divina providencia gubernat orbis volumina, principatum super universos imperii principes, personas, quas celestis altitudo consilii propter suorum meritorum exigenciam in dignitatis pontificalis provexit eminenciam, dignis et debitis honoribus, sicut commissi nobis regiminis requirit officium, pre ceteris ubique prevenire plenis favoribus affectamus. Ad venerab. igitur patrem dominum . . . episcopum . . ., qui multorum obsequiorum familiaritate

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 54. Collacio terrarum et castrorum.)

[2]) Otištěno u Hoffmanna čís. 57. (Rex suscipit ab episcopo castrum in feudum.)

nobis se placidum et dile.tum constituit, rectam mentis aciem benignius convertentes feuda principatus sibi contulimus ipsumque investivimus per sceptrum regium in eisdem ac numero principum imperii duximus aggregandum. Quocirca mandamus, quatenus eidem tamquam domino ipsorum debitam reverenciam exhibeant ac devote et fideliter in omnibus pareant et intendant, salvis tamen iuribus ɔc. Presencium etc. . . [1])

CLVI.

Item confert cuidam duci feudalia sua.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc. Ex quo eterni regis disposicio ineffabilis cuncta recte disponens nos quamquam immeritos ad tocius orbis regimen evocavit, iugi meditacione ad hoc salubriter intendimus, ut status reipublice feliciter gubernetur, quod felici revera gressu progreditur, cum in commisse nobis sollicitudinis partem coadiutores ydoneos evocamus. Quibus pensatis interna mentis nostre consideracione superillustris . . . principis nostri, qui mente pura velud imperii membrum potissimum et propugil strenuus pro imperii necessitatibus res et personam omni tempore exponere intrepide non expavit, ipsum digne singularis favoris gracia et honore pre ceteris principibus duximus attollendum. Hinc est, quod sibi universa et singula feuda principatus concedimus et concessimus graciose etc. [2])

CLVII.

Imperator donat cuidam certas terras ita tamen, ut cum uno dextrario serviat.

Karolus ɔc. Rerum gestarum memoriam litteratenus stabilitam oblivio de facili non detergit Eapropter notum facimus ɔc, quod considerantes multa probitatis merita, quibus dilectus nobis . . . de . . . Celsitudini nostre devoto studio placuit et que speramus ab eodem in futurum recipere meliora, ut eciam de dampnis sibi, que in nostris serviciis passus est, graciosius satisfiat, sibi et heredibus suis hereditates nostras in terra . . . cum omnibus utilitatibus suis, stagnis, paludibus, lacubus et aliis pertinenciis, prout eadem hereditas in suis metis, gadibus seu graniciis circumferencialiter est distincta, damus, conferimus liberaliter et donamus cum plena potestate ibidem castra seu municiones construendi et de ipsis prout de rebus propriis pro sua voluntate libere disponendi, nullo nobis jure ibidem preterquam feudi dominio reservato, ut tamen cum uno dextrario deservire nobis teneatur. Nosque ipsum et heredes suos ab impeticione, impugnacione et offensa cuiuslibet promittimus et volumus defensare ɔc. Presencium etc.

CLVIII.

Imperator dat cuidam terram in feudum etc. [3])

Karolus ɔc. Principalis munificencie plenitudo sue largitatis donis cunctos libenter et graciose prosequitur, ad illos ex obsequioso gratitudinis debito

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 52. (Infeodacio episcopi et ecclesie.)

[2]) Otištěno u Hoffmanna čís. 53. (Infeodacio ducis.)

[3]) V kapit. rukopise připsáno zde ještě: »bozie plachta«.

graciosius se extendit, quos serviciorum exhibicio comprobat et fides probata commendat. Grata igitur plurimum et accepta servicia, que nobis cum integerrime fidei et devocionis ardore assidue et indefessis laboribus ex probitate et sollicitudine tuis utiliter hactenus prestitisti, prestas ad presens et prestare poteris in futurum, digne attendentes eaque volentes aliquo beneficii nostri munere liberaliter compensare et signum in te perpetue gracie et dileccionis ostendere, terram et castrum cum accessibus, ingressibus et egressibus, gadibus, limitibus et aliis pertinenciis suis ex causa donacionis mera liberalitate et gracia speciali proprii motus instinctu ex certa sciencia omni iure causa et modo, quibus melius possumus, tibi tuisque heredibus legittimis in nobile perpetuum et honorificum feudum cum plena iurisdiccione damus, tradimus et donamus, ac te presentem et nobis debite fidelitatis homagium et solitum juramentum prestantem de predictis per baculum, quem in manu gestamus, liberaliter investimus et eas nos tuo nomine tenere et possidere constituimus, donec exinde possessionem acceperis corporalem, quam auctoritate tua accipiendi et accepta retinendi per te vel per alium licenciam concedimus et plenariam potestatem quandocunque et quocunque tempore prescripcione aliqua vel lapsu temporis non obstante et ipsam possessionem tibi vacuam acquirere et dare et in ipsa te manutenere et defendere pollicemur, concedentes tibi ex causa predicta omnia iura omnesque acciones nobis competentes et competencia quocunque tempore, quacunque acquisicione aut quocunque modo, occassione vel causa in terra predicta, jure tamen maioris dominii et superioritatis nobis reservato, salvoque jure omnium singularium personarum, ita quod per predicta . . . communi civitatis Parme [1]) nullum preiudicium generetur, quominus homines dicte terre nobis et dicto communi respondeant de omnibus, ut tenentur tam de consuetudine quam de jure, et quod tu et heredes tui pro ipso feudo nobis servire teneamini secundum ordinacionem curie nostre factam vel imposterum faciendam. Mandamus igitur districte ꝛc., quatenus te manuteneant et defendant, nullam tibi contra dictam graciam inferant vel inferri sinant iniuriam, molestiam seu gravamen, sed penitus premissa omnia studeant tibi et faciant ab omnibus observari, et exnunc irritum et inane decernimus, si quid a quoquam contra premissa quavis auctoritate scienter vel ignoranter fuerit attemptatum. Non obstantibus aliquibus statutis, ordinacionibus, provisionibus, decretis, privilegiis, graciis, concessionibus, literis generalibus vel specialibus sub quacunque verborum forma conceptis vel concipiendis imposterum aut quacunque auctoritate vallatis juris vel consuetudinis aut aliis quibuscunque, que premissis aut alicui premissorum in genere vel specie derogarent, eciamsi talia forent, de quibus specialem et expressam de verbo ad verbum oporteret fieri mencionem, quibus omnibus quoad predicta auctoritate presencium et per huiusmodi nostrum edictum perpetuum est et intelligi volumus et decernimus totaliter derogatum etc. [2])

---

[1]) V rukopisech zkratka *pme*, někde vypsáno »*per me*«, u Hoffmanna čís. 53. b. »*per hoc*«.
[2]) Otištěno u Hoffmanna čís. 53 b. (Donacio terrarum in feudum).

CLIX.

Item donat cuidam bona ad eum devoluta.

Karolus ꝯc. . . Notum facimus ꝯc., quod ad grata et accepta servicia, que dilectus nobis . . . nostre Celsitudini hactenus exhibuit et exhibere poterit in futurum, mentis nostre convertentes aciem, ipsum cupientes per munificencie nostre donaria ad obsequendum nobis sicut dignum arbitramur inantea reddere prompciorem, sibi omnia iura, proprietatem et dominium, que in bonis per quondam . . . relictis, eo quod idem propter excessus suos, quos commiserat, sentenciam capitis subire meruit, nobis competunt, liberaliter conferimus et donamus volentes, ut ipse . . . eadem bona cum proprietate juris seu dominio, quibus iuxta consuetudinem terre hactenus observatam ad nos devoluta existunt et quibus dictus . . ., antequam dictos excessus committeret seu commisisset, tenuit, inantea iure hereditario possideat, dantes et concedentes eidem . . . et suis heredibus predicta bona in toto vel in parte vendendi, obligandi, permutandi, legandi et de ipsis tamquam propriis et hereditariis bonis faciendi, disponendi et ordinandi in vita vel in morte plenariam presentibus facultatem. Presencium ꝯc. . . .

CLX.

Item donat cuidam similia bona ad eum devoluta etc.

Karolus ꝯc. Notum facimus ꝯc., quod quia ad nostre Maiestatis pervenit auditum, qualiter per mortem . . . nuper defuncti bona, que idem in villa . . . habuisse dinoscitur, ad nos ut ad regem Boemie sint iuxta morem regni nostri Boemie devoluta, ideoque de speciali gracia omne ius, quod in eisdem bonis nobis ut regi Boemie competit seu ad nos taliter devolutum existit, . . . fideli nostro et heredibus suis graciose contulimus et ex certa sciencia damus, conferimus et donamus, presencium etc. . .

CLXI.

Item donat cuidam duos laneos agrorum ad eum devolutos.

Karolus ꝯc. Te . . . scire volumus, quod ad preces . . . de . . . servitori eiusdem, latori presencium, ius nostrum, quod in et super duobus laneis agrorum eorumque pertinenciis, qui in villa . . . prope . . . per mortem . . . ibidem . . . de . . . absque legittimis heredibus alias defunctorum ad nos dicuntur ut ad regem Boemie devoluti, nobis competit seu potest competere, graciose contulimus, conferimus et donamus, per ipsum . . . et heredes suos habendos, tenendos et eo iure, quo dictus quondam . . . olim tenebat, eosdem pacifice possidendos, dum tamen alicui alteri in eisdem agris virtute nostrarum literarum vel donacionis precedentis non fuerit ius quesitum. Hinc est, quod fidelitati tue committimus presentibus firmiter et mandamus omnino volentes, quatenus prefatum . . . statim visis presentibus in possessionem nostri iuris huiusmodi introducas et in illo ipsum conserves efficaciter et defendas, id ipsum sub obtentu nostre gracie nullatenus obmissurus.

CLXII.

Imperator dat cuidam ius suum in bonis ad eum devolutis.

Karolus ɔc. Venerabili ... ac nobili ... graciam ɔc. Noveritis, quod ius nostrum, quod in bonis ... et ... ac aliis, que per obitum ... filiorum quondam ... de ... ad nos devoluta dicuntur, nobis quomodolibet competit, ... et ... fratribus de ... et eorum heredibus graciose donavimus eisque dedimus literas super hiis tenoris et continencie subsequentis: Karolus etc. Hinc est, quod vos attente requirimus vobisque seriose iniungimus et mandamus, quatenus dictis fratribus et aliis omnibus, qui in predictis bonis ius aliquod sibi credunt competere, ad vestram terminis competentibus evocetis presenciam et si contradictores quicunque comparuerint coram vobis, hiis utrumque visis et cognitis parcium juribus expeditam et indilatam iusticiam nostris auctoritate et nomine faciatis. Sique predicti fratres in causa victores extiterint, vel fortasse non comparuerint contradiccioni elapsis iuris terminis per vos ut premittitur assignandis, eadem auctoritate in possesionem iuris nostri in bonis huiumodi eos inducere et in illa manutenere ac protegere studeatis, facientes quod decreveritis sub censura regia firmiter observari. Datum ɔc.

CLXIII.

Imperator dat cuidam hospitali duodecim mansos silvarum [1]) *etc.*

Karolus ɔc. Ad perpetuam ɔc. Inter cetera, que de fonte caritatis procedunt, elemosina crebrius commendatur sollempnioribusque preconiis commendata precellere dinoscitur quelibet agmina pietatis. Hec est enim preamabilis suffragatrix, que nos abluit a peccatis et graciam nobis restituit salvatoris. Notum facimus igitur ɔc., quod nos zelo sincere devocionis accensi cura volentesque diem extremi judicii misericordie operibus prevenire, divine retribucionis intuitu et pro sustentacione pauperum hominum, utpote claudorum, cecorum [2]) et aliarum miserabilium personarum undecunque ibidem veniencium, ad structuram hospitalis, quod devotus noster frater ... in villa ... ad sanctum Spiritum construere et edificare incepit, eidemque hospitali duodecim mansos silvarum in locis silvestribus et desertis, infra iurisdiccionem et districtum dicte ville nostre situatos, ad culturam agrorum novalium valentes, ubicunque predictus frater tales mansos sue intencioni aptos eligendos duxerit, damus, conferimus et donamus, idemque hospitale cum universis et singulis bonis et pertinenciis suis, que nunc habet et futuris temporibus largicione Christifidelium seu alio quovis iusto acquisicionis titulo poterit quomodolibet adipisci, de habundanciori nostre liberalitatis gracia ab omnibus collectis, steuris, contribucionibus et aliis quibuscunque censeantur nominibus de certa nostra sciencia absolvimus, eximimus et simpliciter libertamus. Inhibemus igitur capitaneis, advocatis ceterisque officiatis et fidelibus nostris, qui nunc sunt

---

[1]) *Ha:* agrorum.

[2]) *Lm* přidává: mutorum, surdorum.

aut erunt pro tempore, quibus presentes exhibite fuerint, presentibus et futuris firmiter et districte, ne predictum hospitale, homines et bona ipsius in hac nostre donacionis, absolucionis, exempcionis et libertacionis gracia impediant vel ab aliis impediri permittant, verum ipsum in ea manuteneant, protegant, favorabiliter defendant et conservent, contrarium facientes indignacionem nostri culminis se noverint incursuros.

CLXIV.

Imperator donat cuidam prima bona ad eum devoluta.

Karolus ꝛc. Dilecto nobis . . . judici curie . . . graciam ꝛc. Quia nobilibus . . . et . . . fidelibus ꝛc. jura devolucionum, que per mortem sive ex demeritis personarum sive ex aliis legittimis causis sive titulis ad nos, heredes nostros et coronam regni Boemie iuxta approbatam regni consuetudinem devolvi poterunt in . . . et . . . provinciis, animo deliberato et ex certa nostra sciencia eroganda duximus, sicut in literis nostris privilegialibus datis desuper plenius et expressius continetur, idcirco fidelitati tue committimus et seriose precipiendo mandamus, quatenus prefatos . . . et heredes ipsorum aut eum vel illos, quem vel quos ad hoc deputaverint, in possessionem pacificam bonorum, hereditatum, reddituum et prediorum quorumlibet, que modo predicto vacaverint, introducere debeas et introductos iuxta tenores regalium literarum auctoritate regia defensare, nullam in hoc etc.

CLXV.

Item indulget quibusdam canonicis, ut in terra sua possint emere redditus. [1])

Karolus ꝛc. . . . Omnibus imperpetuum. Divine retribucionis meritum et temporalis prosperitatis augmentum consequi infallibiliter credimus, dum personis ecclesiasticis omnipotentis dei laudibus et obsequiis deputatis munificencie nostre dexteram liberaliter impertimur. Sane honorabiles . . . prepositum, decanum et capitulum ceterosque ministros vener. ecclesie sancte sedis Pragensis, devotos nostros dilectos, ob zelum singularis devocionis, quo ipsos pre ceteris personis ecclesiasticis tamquam nobis in regno nostro hereditario in temporalitate immediate subiectos amplectimur, pro ipsorum commoditatibus augmentandis specialis favoris et gracie prerogativa prevenire cupientes, ut et ipsi divino cultui eo libencius vacare valeant ac creatoris nostri clemenciam pro nobis nostraque salute vigilancius interpellant, antedictis prelatis, canonicis et ministris ecclesie Pragensis de liberalitate regia et ex certa nostra sciencia damus, concedimus et graciosius indulgemus, ut ipsi pro ipsorum redditibus et proventibus, quorum aliqui nimis tenues esse et exiles dinoscuntur, ac pro ipsorum animarum remedio et salute in regno nostro Boemie a quibuscunque personis, cuiuscunque status, condicionis seu preeminencie existant, bona, hereditates et possessiones seu census annuos usque ad summam centum mar-

---

[1]) *Lm:* Rex Boemie indulget ecclesie s. Prag., ut in regno possint emere pro ecclesia supradicta redditus centum marcarum.

charum argenti redditibus annuis pro ipsorum pecuniis coniunctim vel divisim licite emere valeant et libere comparare omni obstaculo et impedimento procul-moto per ipsos habendum, tenendum, utifruendum, possidendum perpetuis temporibus pacifice et quiete, statutis, constitucionibus, consuetudinibus generalibus et specialibus per nos aut quoscunque alios in contrarium factis vel editis aut edendis imposterum [non obstantibus], dantes et concedentes expresse prelatis, canonicis et ministris antedictis prefatos redditus centum marcharum per eos comparatos seu comparandos in toto vel parte vendendi, obligandi, donandi, permutandi, legandi, testandi et de ipsis, prout nobis, prefate ecclesie aut eis aut eorum cuilibet videbitur expedire, faciendi, ordinandi et disponendi plenariam et omnimodam facultatem, mandantes firmiter et districte capitaneis, camerariis, subcamerariis, poprawczonibus, purcraviis, nobilibus, judicibus, communitatibus, terre notariis ceterisque officialibus, fidelibus et subditis nostris, per regnum Boemie constitutis, qui nunc sunt vel qui pro tempore fuerint, quatenus prefatos prelatos, canonicos, ministros et personas antedicte ecclesie [Prag.] communiter vel divisim in supradicta gracia et concessione nostra nullatenus impedire debeant aut perturbare seu molestare aliqualiter directe vel indirecte inquietare, indignacionem nostram contravenientes se noverint incurrisse ꝛc. . . .

CLXVI.

Imperator indulget cuidam abbati, ut de villa faciat oppidum etc.

Karolus ꝛc. Ad perpetuam ꝛc. Si de regie benignitatis innata nobis clemencia et assumpto fastigio dignitatis universorum fidelium nostrorum commodis et saluti dignamur intendere, ad ea tamen quadam specialis favoris nostra sollicitatur intencio, que ministrorum dei et religiosorum, precipue qui mundi deliciis sapienter abiectis in simplicitate spiritus suo serviunt creatori, utilitatem et profectum conspiciunt, tum quia per hoc cultus divinus adaugetur feliciter, tum quia animabus clare memorie illustrium progenitorum nostrorum quondam regum Boemie et utriusque hominis nostri successibus de supercelestis throni fulgore salus et benediccio preparatur. Sane religiosi . . . abbatis monasterii . . . ordinis talis diocesis, capellani familiaris et devoti nostri dilecti circumspeccionis industriam et immote fidei puritatem, quibus idem operosa diligencia et indefesse sedulitatis officio nostram frequenter studuit Celsitudinem revereri, nec cessat continuo ad ea, que nostre Maiestatis honorem conspiciunt, exquisite promptitudinis studio laborare, clare nostre mentis intuitu limpidius intuentes, ad ipsius devotam supplicacionis instanciam, ut prefatum monasterium tempore sui regiminis se gaudeat regalibus insignitum presidiis et sagacis provisoris industria glorietur, de regie potestatis plenitudine ac de certa sciencia et munere benivolencie specialis damus et concedimus eidem . . . abbati, conventui et universis eorum successoribus sive monachis ibidem et monasterio memorato plenam licenciam et omnimodam potestatem, de villa . . . ad prefatum monasterium pertinente, dum et sicut eis placuerit, opidum forense sive munitum, prout commodis et utilitatibus ipsorum et monasterii expedire videbitur, erigendi, fossatis, muro, lignis, turribus

et aliis edificiis ad opus huiusmodi structure necessariis et utilibus muniendi, iuxta quod eorum discrecioni visum fuerit oportunum, decernentes ac edicto regio perpetuo statuentes, quod supradictum opidum, cuius diem forensem semel in septimana duntaxat in feriam secundam locandam duximus, omnibus iuribus, consuetudinibus, graciis, emolumentis, libertatibus, commodis, emunitatibus, honoribus, jurisdiccionibus, bailiis, judiciis, cippo, patibulo sive furca et aliis penis, que de jure, statuto vel consuetudine solite sunt pro reatibus et maleficiis irrogari, et generaliter singulis condicionibus, quibus alie civitates et opida forensia sive munita regni nostri Boemie gaudere et perfrui consueverunt, quibus eciam appropriatis seu distinctis vocabulis exprimantur, ad plenum et sine diminucione qualibet pociantur, quodque omnibus hominibus nobilibus, militibus, clientibus, civibus, scultetis, mercatoribus, rusticis et aliis, cuiuscunque gradus status sive condicionis existant, liceat, prefatum opidum ad usus empcionis et vendicionis quarumlibet rerum, animalium, pecudum et aliarum cuiuscunque ponderis, numeri et mensure cuiuscunque eciam generis absque omni impedimento pro mentis beneplacito visitare. Non obstantibus quibuscunque regni nostri Boemie iuribus, consuetudinibus, usibus, observanciis, statutis municipalibus sive communibus et edictis publicis sive privatis, quibus omnibus, sub quacunque verborum forma edita seu edite, expressa vel expresse consistunt, eciamsi de hiis iure vel consuetudine deberet in presentibus fieri mencio specialis, si et in quantum donacioni sive largicioni presentis nostre gracie refragantur, expresse et de certa nostra sciencia derogamus, inhibentes universis et singulis capitaneis, camerariis, subcamerariis, justiciariis, sudariis ac ceteris officialibus sive viceofficialibus regni nostri Boemie, qui pro tempore fuerint, fidelibus nostris, ne supradictos abbatem et conventum, successores ipsorum et monasterium prefatum adversus nostre regie presentis largicionis indultum quavis temeritate sive quovis ingenio aut colore quesito impediant aut sinant quomodolibet impediri sub pena centum marcharum argenti puri pagamenti regalis ab eo qui contravenerit tocies, quocies contrafactum fuerit, irremissibiliter exigendis, quarum medietatem nostri regalis erarii sive fisci, residuam vero dictorum abbatis, conventus, successorum et monasterii usibus decernimus applicandam. Presencium ɔc... [1])

CLXVII.

Item indulget cuidam, ut in villa statuat forum septimanale.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod fideli nostro dilecto ... de ... fidelium ipsius obsequiorum intuitu graciam volentes facere specialem indulsimus eidem et ex certa sciencia tenore presencium indulgemus, ut in villa sua ... forum septimanale perpetuum possit statuere, quod a vicinis et circumsedentibus et aliis hominibus singulis feriis terciis pro emendis et vendendis rebus quibuscunque necessariis visitetur, volentes et auctoritate regia Boemie decernentes, quod omnes predictum forum die qua premittitur accedentes et

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 48.

abinde eciam recedentes solitis in regno nostro Boemie pace et libertatibus perfruantur. Hanc autem nostram graciam dumtaxat volumus obtinere vigorem, ut nulli penitus per institucionem fori predicti preiudicium aliquod generetur, quodque nulla villa vel opidum, que vel quod foro septimanali utitur, a dicta villa infra vel usque ad unius miliaris distanciam habeatur. Presencium sub imperialis etc. . . .

CLXVIII.

Item mandat officialibus terre, ut huiusmodi forum in singulis locis faciant proclamari.

Karolus ɔc. . . Vos universos urzednicones, justiciarios, burgravios et officiales nec non judices et juratos civitatum regni nostri Boemie, fideles nostros dilectos, ad quos presentes pervenerint, volumus non latere, quod fideli nostro dilecto . . . de . . . graciose indulsimus, ut in villa sua . . . forum septimanale perpetuum possit statuere, quod a circumsedentibus et vicinis hominibus et eciam aliis pro emendis et vendendis rebus quibuscunque necessariis singulis feriis terciis visitetur, dummodo per institucionem fori huiusmodi nulli penitus preiudicium generetur et nulla villa vel opidum forum habens ab eadem villa . . . infra vel usque ad unius miliaris distanciam habeatur, fidelitati vestre firmiter et attente mandantes ac volentes omnino, quatenus dum predictum forum tali fuerit ordine sicut premittitur institutum, ad requisicionem prefati . . . aut suorum heredum in civitatibus et locis vestris faciatis publice proclamari, ut omnes, qui necessitatem habuerint, forum huiusmodi dictis feriis terciis visitent et frequentent sub illis libertatibus atque pace, quibus alia fora regni nostri Boemie visitantur, transgressoribus seu violatoribus pacis et huiusmodi libertatum pro motu nostri animi animadversione debita puniendis. Datum ɔc. . .

CLXIX.

Imperator indulget religiosis quibusdam, ut de villa fiat opidum.

Karolus ɔc. Omnibus imperpetuum. Suadet hoc nobis innate benignitatis clemencia, ut deodicatarum personarum commodis ampliandis eo solercius debeamus intendere, quo volumus ut eum, per quem principamur in terris, pro nobis intimius interpellant. Eapropter ad universorum noticiam ɔc., quod ob divine remuneracionis intuitum [pro] nostrorum ac predecessorum nostrorum animarum salute, pro abolicione quoque nostrorum peccaminum, religiosis personis, ut divino cultui eo possint vacare libencius, de liberalitate regia concedimus et indulgemus, ut de villa . . . opidum forense seu locus forensis esse debeat, quodque ibi inantea perpetuis temporibus feria sexta cuiuslibet septimane forum cum iuribus et utilitatibus consuetis in locis talibus observari et pro vendendis seu emendis mercibus et aliis rebus quibuscunque, quibus homines pro suis necessitatibus uti solent, ab omnibus possit licite frequentari.

CLXX.

Item arenga super eodem.

Karolus ɔc. Firmiter nobis ad salutem et eterne vite gaudia credimus pervenire, cum religiosarum personarum, que divinis sunt obsequiis deputate, profectibus et commodis libenter intendimus et eisdem favorem regium favorabiliter impertimur. Eapropter etc. . .

CLXXI.

Item donat cuidam turrim et favet sibi fortificare eandem etc.

Karolus ɔc. Grata valde et accepta habentes fidelia tua obsequia, quibus in oculis regiis non modicum placuisti, volentesque ipsorum contemplacione tibi graciam facere specialem, ut regalibus adiutus beneficiis ad nostra servicia calenti animo erigaris fervencius in futurum, turrim . . . tibi donamus indulgentes tibi, ut ipsam meliorare et fortificare possis licite, prout tue suppetere poterunt facultates etc. . .

CLXXII.

Item circumdari mandat civitatem muro.

Karolus ɔc. Regalis mansuetudinis providencia subditorum curam gerens ad hoc precipue debet intendere, ut ea, que ad reipublice usum et commodum cedunt, effectum incommutabilem sorciantur. Sane nobis porrecta peticio etc. Nos igitur cupientes civitatem nostram . . . in omni eius parte ubi indiget solemni muro circumferencialiter cingi et circumdari, ut homines eiusdem bene fortificati et muniti in pacis amenitate adversus hostiles impetus et incursus tuti et securi valeant residere, vobis etc. . .

CLXXIII.

Imperator indulget, ut quidam in silvis propriis feras possint venari.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc. . . ., quod fidelibus nostris dilectis . . . de . . . et . . . indulsimus et tenore presencium indulgemus, ut exnunc per singulos annos quatuor bestias sive feras silvestres maiores in silvis et nemoribus suis propriis agitare, capere valeant et venari, hac nostra permissione usque ad nostre voluntatis beneplacitum duratura, volentes et officiatis ac burgraviis nostris firmiter iniungentes, quatenus ipsos in venacione huiusmodi, donec de revocacione nostra eis manifeste constiterit, non debeant vel presumant aliquatenus impedire. Presencium ɔc.

CLXXIV.

Item similiter indulget alteri venari in silvis regalibus absque rethibus.

Karolus ɔc. . . . Notum facimus ɔc., quod nobili . . . de . . . graciam fidelium serviciorum ipsius intuitu cupientes et consolacionem facere specialem sibi concessimus, concedimus et liberam damus tenore presencium ex certa

sciencia facultatem, ut in omnibus silvis nostris regalibus per regnum nostrum Boemie situatis omnem feram, quam voluerit, in persona propria cum suis familiaribus agitare, capere valeat et venari, sive eciam bona regalia, in quorum silvis venari decreverit, possideantur a nobis, sive sint quibuslibet aliis obligata et sic ab aliis teneantur, ita tamen, quod in eisdem silvis venacionem aliquam cum retibus et laqueis pretextu huiusmodi nostre concessionis ei non liceat exercere, hac eadem gracia ad vite prefati ... tempora firmiter duratura. Presencium ɔc.

CLXXV.

Imperator restituit quendam proscriptum pristine sue libertati, [ut secure possit] in regno suo demorari. [1])

Karolus ɔc. Vos universos justiciarios, poprawczones, burgravios et officiales, judices et juratos regni nostri Boemie fideles nostros dilectos, ad quos presentes pervenerint, et nominatim judices ɔc. ... civitatum volumus non latere, quod ... de ... pro suis proscriptum excessibus ad quorumdam fidelium nostrorum instanciam gracie nostre reformavimus ac in regno nostro pristinam ei restituimus libertatem, universitati vestre et vestrum singulis precipientes firmiter presentibus et volentes, quatenus vos, ad quos id pertinet, de tabulis proscriptorum eum delere continuo faciatis et per omnia loca, civitates et opida, in quibus opus extiterit, publice proclamari, eum esse taliter nostre et terre gracie reformatum nullamque sibi de cetero in persona vel rebus molestiam pretextu preteritarum culparum quomodolibet inferatis vel inferri per alios permittatis, prout gravem indignacionem nostre Celsitudinis volueritis evitare.

CLXXVI.

Item similiter libertat quosdam propter servicia et supplicat pro eis fratri suo.

Karolus ɔc. Illustris frater precarissime. Quia ... de ... et ... de ..., qui pridem propter excessus suos proscripti fuerunt, exigentibus fidelibus ac operosis eorum serviciis, que in expedicione proxime habita in partibus ... nostre Celsitudini studiose fecerunt, in graciam nostram assumpsimus, reatus remisimus et pristine restituimus libertati, dileccionem tuam seriose requirimus et rogamus, quatenus nostre consideracionis intuitu eciam tuam eis velis reddere graciam et ipsos in terra tua remissis excessibus more solito liberos reddere et securos, nostre Celsitudini specialem per hoc benivolenciam ostensurus. Datum ɔc. . .

CLXXVII.

Item scribit quibusdam civibus, ut dimittant quendam liberum.

Karolus ɔc. Vos ... judicem, magistrum civium et iuratos cives civitatis nostre ..., fideles nostros dilectos, volumus non latere, quod ... de ..., quem propter offensionem cuiusdam presbyteri alias ceperatis quique super hoc se

[1]) *Ha:* ut secure possit servire in regno.

statuere promiserat coram vobis super facto huiusmodi, inducias dedimus usque ad quatuor plenas ebdomadas ab hodierna die, hoc est die . . . continue numerandas, mandantes vobis et precipientes presentibus firmiter et districte ac omnino volentes, quatenus ipsum de se statuendo infra predictum terminum nullatenus moneatis, sed omni difficultate cessante termino huiusmodi eum perfrui faciatis, prout graciam nostri culminis diligitis conservare etc.

CLXXVIII.

Item mandat omnibus in regno, ut non offendant unum propter insidias.

Karolus ɔc. Vobis . . . judicibus, magistris civium, juratis et consiliis . . . et omnium aliorum civitatum et opidorum per regnum nostrum Boemie constitutis, ad quos presentes pervenerint, fidelibus nostris dilectis, seriose committimus ac firmiter precipiendo mandamus, volentes omnino, quatenus fidelem nostrum . . . de . . . occasione insidiarum, inimiciciarum vel quarumcunque causarum, quas adversus ipsum habetis vel aliqui vestrum habent, in persona vel rebus suis nequaquam invadere, molestare vel offendere audeatis, sed omnimoda ipsum pace frui et commodo permittatis, donec super hiis, que sibi imponere dicimini, Celsitudo nostra cognoscat et quod iustum fuerit previa racione decernat, vosque super hoc de nostra intencione per nostras fueritis litteras informati, aliud in premissis sub obtentu nostre gracie non agentes. Datum ɔc. . .

CLXXIX.

Imperator eximit quandam ab omnibus zudis et judiciis terre ɔc.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc. . ., quod nobili . . . de . . . nobis dilecte graciam volentes facere specialem, ab omnibus zudis et quibuscunque judiciis terre ipsam duximus eximendam, ita quod ipsa coram quocunque judicio super causis personam suam sive bona concernentibus citari, trahi non debeat vel judicari ad instanciam cuiuscunque, preterquam ad judicium curie nostre regalis Boemie, ubi tales causas mediante iusticia volumus diffiniri, irritum esse volentes, si in alio quocunque judicio quippiam secus actum fuerit contra ipsam, presenti nostre Maiestatis indulto ad nostre dumtaxat voluntatis beneplacitum valituro. Inhibemus igitur universis camerariis, zudariis, beneficiariis et judicibus, quibus presentes exhibite fuerint, firmiter et attente, ne contra presentem nostram graciam aliquid audeant attemptare, prout indignacionem nostram voluerint evitare. Presencium ɔc.

CLXXX.

Item mandat judicibus terre, ut differant causas omnes, quas habent contra . . .

Karolus ɔc. Nobilibus Czenkoni de Lippa, summo regni nostri Boemie marescallo et camerario, Andree de Duba, [1]) zudariis et ceteris urzednyconibus

[1]) *Ub:* de Tauczim.

Pragensibus, fidelibus nostris dilectis, seriose committimus et mandamus, volentes omnino, quatenus omnes causas et terminos judiciales, quas et quos nobilis ... de ... fidelis noster dilectus coram vobis habet cum quibuscunque, seu eciam quos alii habent cum ipso, differre et in suspenso habere omnimode debeatis, ita quod nullum sibi per sui absenciam in talibus preiudicium generetur tamdiu, donec idem ... hiis bene possit personaliter interesse, cuius presencia ista vice nostris est obsequiis non modicum oportuna. Nam etsi quicquam secus fieret, id volumus non subsistere firmitate. Datum ɔc.

CLXXXI.

Item mandat eisdem, ut non procedant iudicialiter contra ...

Karolus ɔc. Vobis nobilibus ut supra seriose precipimus et mandamus omnino volentes, quatenus in quatuortemporibus in presenti festo ... venturis in causis, ob quas nobiles ... et ... de ... fideles nostri, qui ad presens in nostris morantur obsequiis, vel eorum homines sunt fortasse ad quorumcunque instanciam ad vestram presenciam evocati, nullatenus procedatis, judicia, sentencias vel processus contra ipsos quomodolibet faciendo, sed causas huiusmodi omnino ad alia quatuortempora absque quovis eorum preiudicio sub obtentu nostre gracie prorogetis. Datum ɔc. . .

CLXXXII.

Item mandat eisdem, ut quidam cum suis hominibus ad iudicia terre non citentur.

Karolus ɔc. Nobilibus Czenkoni de Lippa supremo camerario, Johanni de Wartemberg burgravio Pragensi, Andree de Duba supremo zudario regni Boemie, Stephano terre notario et viceofficialibus eorum, fidelibus suis dilectis, graciam suam et omne bonum. Quia nobilem ... de ... supremum magistrum camere nostre, consiliarium familiarem et fidelem nostrum dilectum, apud Maiestatis nostre presenciam pro cottidianis nostris et curie nostre procurandis et manutenendis honoribus retinemus, idcirco fidelitati vestre iniungimus et mandamus presentibus seriose, hoc omnino et precise volentes, quatenus prefatum ... et homines suos censuales, ubicunque in bonis eius resederint, ad cuiuscunque eciam hominis instanciam non debeatis ad regni nostri citare judicia pro causis seu negociis quibuscunque. Nam si quid adversus presentis nostre inhibicionis seriem per vos aut subditos vestros communiter vel divisim attemptatum extiterit, illud nullius efficacie decernimus aut momenti. Datum ɔc.

CLXXXIII.

Item mandat, ut permittantur debita ducis in paciencia stare usque ad sui adventum.

Karolus ɔc. Fidelis dilecte. Quia illustrem ... ducem, principem et consanguineum nostrum dilectum, qui libenter Boemiam transivisset, ex certis

causis apud nos retinuimus eiusque presencia carere nolumus ista vice, ideoque fidelitatem tuam seriose requirimus et hortamur, volentes omnino, quatenus nostre consideracionis intuitu omnia debita, in quibus tibi dictus dux obligatus existit, taliter in paciencia stare permittas, quod nulla penitus dampna super illa succrescant, donec nos ad regnum nostrum Boemie feliciter deo propicio redeamus, speciale per hoc nostro culmini servicium ostensurus. Datum [*Ub:* Rome] ɔc.

CLXXXIV.

Item mandat, ut quidam proferant sentenciam super causa, ad quam audiendam terminum statuerunt.

Karolus ɔc. . . Vobis nobilibus . . . et . . . firmiter precipimus et expresse mandamus, volentes omnino, quatenus in causa, que inter B. ex una et . . . vertitur coram vobis parte ex altera, sentenciam, ad quam audiendam ipsis terminum dicimini peremptorie assignasse, in eodem termino absque ulterioris more dispendio proferatis et causam eandem diffinitive sentencie calculo racione previa decidatis, dispposituri, ne super hoc ad aures nostri culminis querelam contingat de cetero pervenire, prout nobis volueritis specialiter complacere. Datum ɔc.

CLXXXV.

Item mandat officiatis, ut non intabulent bona cuidam.

Karolus ɔc. . . . Vos universos . . . urzednycones et officiatos Pragenses, fideles nostros dilectos, volumus non latere, quod inter nobiles . . . de . . . ex una et . . . de . . . parte ex altera, fideles nostros dilectos, super bonis eiusdem . . . de . . . in Maiestatis nostre presencia suborta fuit nuper materia questionis. Quapropter fidelitati vestre firmiter precipimus et mandamus, volentes omnino, quatenus, si predictus . . . cum eisdem bonis . . . cum quocunque vellet coram vobis congredi seu coniungi vel aliquid de ipsis facere novitatis, ad hoc vestrum nullatenus adhibeatis assensum, nec ipsa alicui intabulari quomodolibet permittatis, donec dicta questio inter . . . prefatos mediante iusticia fuerit diffinita. Si enim secus fieret, id volumus non valere. Datum Prage ɔc. . . .

CLXXXVI.

Item mandat proclamari, ut nullus emat vel succidat silvas.

Karolus ɔc. Vos . . . judices, magistros civium et juratos cives in . . . volumus non latere etc. ut supra. Quocirca fidelitati vestre districte precipimus et mandamus, volentes omnino, quatenus voce preconia proclamari et in singulis locis vestris statim iubeatis nostro nomine publice interdici, ne aliquis silvas vel nemora ad bona in . . . pertinencia emere, succidere vel decidere ullo modo presumat, donec eadem questio fuerit mediante iusticia terminata. Quod si quis contrarium attemptare presumpserit, indignacionem nostram se noverit incursurum, quem et vos a tali ausu compescere studeatis nostre gracie sub obtentu. Datum ɔc. . . .

CLXXXVII.

Item mandat, ut quidam decidat causam inter litigantes.

Karolus ɔc. Nobili . . . de . . . fideli nostro graciam ɔc. Quia inter religiosos . . . ex una et nobiles . . . parte ex altera super aliquibus negociis materia dissensionis viguit et adhuc dinoscitur pullulare, nos volentes ipsis, sicut expedit, super materia controversiarum huiusmodi de oportuno remedio providere, fidelitati tue committimus et seriose mandamus, quatenus vocatis ad tuam presenciam auctoritate regia utrisque et qualitate cause ipsius diligenter inspecta, dum de intencionibus ambarum parcium fueris informatus, negocium dissensionis predicte iuridico fine decidas, faciens quod decreveris auctoritate predicta inviolabiliter observari, nobis per tuas literas, si qua parcium se contumaciter absentare presumpserit, rescripturus. Datum ɔc.

CLXXXVIII.

[Item mandat,] ut quidam provideat cuidam mulieri de justicia super injuriis.

Karolus ɔc. Nobili . . . de . . . fideli nostro dilecto graciam ɔc. Querimoniam honorabilis . . . vidue mulieris nuper accepimus continentem, quod . . . de . . . miles nitatur eidem et attente studuerit quasdam iniurias irrogare. Idcirco fidelitati tue precipimus et seriose mandamus, quatenus vocato ad tuam presenciam auctoritate regia dicto . . . supradicte mulieri super hiis, que contra eum proposuerit, debeas de sufficienti justicia providere, nullam in hoc quovis eciam pretextu negligenciam commissurus. Datum ɔc.

CLXXXIX.

Ut duobus litigantibus pro abbacia . . . alter conservetur in jure suo ɔc.

Karolus ɔc. Illustri . . . principi et germano nostro carissimo fraterne dileccionis continuum incrementum Carissime frater. Quia materiam dissensionis, que est inter duos, qui de abbacia contendunt, tibi summe displicere confidimus, quoniam ex huiusmodi rancoribus et litigiosis disturbiis hominum consciencie gravantur omnino et dei cultus multipliciter impeditur, cumque, sicut informacione fidedigna nostra recepit Serenitas, dicti litigantes pro utraque parte certos arbitros elegerint, qui visis ambarum parcium motivis et intencionibus te de proferenda inter eos justicia debeant informare, dileccionem tuam affectuose petimus et rogamus, quatenus contemplacione dei et justicie salubris intuitu, ne talis dissensio multum excrescat in eiusdem monasterii dispendium et iacturam, sic ordinare velis et facere, ut arbitri tales, qui sic electi et ad hoc ordinati noscuntur, in ipsa causa summarie fideliter et de plano cognoscant, ut tu ipsorum informacione recepta eum, cui iusticia compecierit, in suo jure conserves et sic ipsam litem dirimas, quam te tollere desideramus ex corde eciam ob honorem tuum, cui non congruit huiusmodi litigia tollerare, quibus tu tanquam terre heres et dominus bene poteris finem imponere graciosum, gratam nobis in hoc fraterne dileccionis complacenciam ostensurus. Datum ɔc.

CXC.

Ut quidam dux impigneretur pro debitis et pignera dentur debitori [sic, creditori].

Karolus ɔc. Nobili . . . de . . . capitaneo . . . aut ei qui pro tempore fuerit, fideli nostro dilecto graciam ɔc. Licet alias illustri duci . . . principi . . . multociens commiserimus et per litteras, nunccios et ore proprio dederimus expressius in mandatis, quod dilecto nobis . . . de . . . civi fideli nostro pecunias quasdam, in quibus eidem obligari dinoscitur, sine protraccione persolveret ipsumque a dampnis, que occasione talium pecuniarum sustinuit, sicut tenetur ex debito, liberaret, tamen sicut insinuacione eiusdem . . . nuper accepimus commissiones et mandata huiusmodi non advertens, nec solucioni pecuniarum nec indempnitati sue curavit intendere, ymo negligenter pertransit in prefati . . . ac heredum suorum manifestum preiudicium et iacturam. Idcirco fidelitati tue sub obtentu nostre gracie firmiter precipiendo mandamus, hoc seriose et precise volentes, quatenus dicto . . . usque ad plenam et totalem percepcionem debiti sui et dampnorum, ut premittitur, adversus supradictum principem auctoritate regia, quam tibi quoad hoc exequendum plene committimus, impigneracione et ceteris modis et viis utilibus assistere debeas et fideliter suffragari, sic utique disponens, quod simul aut successive tot sibi pignera et res dicti ducis assignentur, quibus pro debitis et universis dampnis accumulatis desuper possit et valeat contentari. Datum ɔc. . .

CXCI.

Mandat, ut cuidam res restituantur fratris per quosdam ablate.

Karolus ɔc. Iudex, magister consulum et jurati civitatis nostre . . . fideles dilecti. Noveritis, quod constitutus in nostri presencia . . . de . . ., fidelis noster dilectus, nobis exposuit, quod licet ipse . . . ac . . . fratres sui germani cum quodam apothecario nostro fratres germani extiterint cum omnibus, que habebant, prorsus uniti et totaliter indivisi, tamen post dicti . . . obitum quidam alii res per eum relictas diripuerunt et in eorundem fratrum preiudicium occupant sic direptas. Quare dicto . . . nostro servitori et suis fratribus de justicia plene faventes, qui universos quidem in suis iuribus merito confovemus, fidelitati vestre seriose precipimus et mandamus volentes omnino, quatenus eidem . . . vice suo et fratrum suorum superstitum de personis illis, quas vobis expresserint res vendicasse predictas, remotis dilacionibus, si quas maliciose per partem adversam videbitis postulari, plenam et expeditam iusticiam faciatis, id ipsum sub obtentu nostre gracie nullatenus obmissuri. Datum ɔc.

CXCII.

Imperator hortatur, ut restituantur cuidam bona occupata.

Karolus ɔc. Princeps et consanguinee dilecte. Proposuit nobis fidelis noster . . ., quod tu de bonis suis in . . . sibi ut asserit obligatis te violenter intromiseris et ipsum . . . ab eorum possessione, quam habuit, eieceris minus

iuste. Quocirca dileccionem tuam attente requirimus et rogamus volentes, ut super ipsius iusticia te in hac parte mittas plenius informari et quidquid ab ipso te indebite abstulisse cognoveris, eidem iusticie et nostre consideracionis intuitu absque difficultate restituere ipsumque in pristinam possessionem reponere non recuses. In eo nobis etc. . .

CXCIII.

Item mandat imperator, ut quidam solvant debita judeo suo.

Karolus ɔc. Vobis . . . et . . . fidelitati vestre districte precipimus et mandamus omnino volentes, quatenus . . . judeo, camere nostre servo, omnia sua debita, in quibus sibi obligari dinoscimini, mox visis presentibus persolvatis, aut cum ipso pro dictis debitis taliter disponatis, in quo per omnia stare poterit et merito contentari. Quod si non feceritis extunc scituri certissime, quod vos et quemlibet vestrum cum vestro dampno et dispendio non modico ad solvendum predicta sua debita compellere volumus viis et remediis oportunis. Datum ɔc. . .

CXCIV.

Item committit, ut quidam conservetur in jure suo in comicia libera.

Karolus ɔc. Illustri . . . nec non . . . et . . ., nostris et sacri Romani imperii fidelibus dilectis, graciam ɔc. Licet alias requirentibus meritis probitatis dilecti nobis . . . de . . ., quibus nobis et ipsi imperio grata sedulitate servivit, sibi de comicia libera et iuribus, honoribus et libertatibus ad eandem iure et consuetudine spectantibus de benignitate regia providentes graciam fecerimus specialem, tamen, sicut insinuacione ipsius querulosa colligimus, in effectu sue gracie adversus regalia scripta, que desuper obtinuisse dinoscitur, cottidianis lacessitur iniuriis et multipliciter impeditur. Idcirco fidelitati vestre committimus et seriose mandamus, quatenus statim intellectis presentibus, privilegio nostre Maiestatis, quod dictus . . . obtinuit, in omnibus suis sentenciis, punctis et clausulis, prout illud conceptum fore videbitis, diligenter inspecto et in examen provide discussionis adducto, ipsum auctoritate regia, quam vobis quoad hoc exequendum plene committimus, in suis juribus, graciis et libertatibus omnimode foveatis. Datum ɔc. . .

CXCV.

Item facit cuidam assignari officium cum iuribus suis.

Karolus ɔc. Iudici . . . et juratis . . . fidelibus nostris dilectis graciam ɔc. Cum propter fidelia servicia . . . et propter fiduciam, quam de sua gerimus probitate, ad profectum et promocionem eiusdem imperialis benignitas merito et favorabiliter inclinetur, fidelitatem vestram attente requirimus et hortamur, volentes, quatenus officium tale in opido nostro . . . cum universis suis pertinenciis nostre voluntatis intuitu sibi per vite sue tempora in illa summa, quam quicunque alius vobis dare consuevit, committere debeatis modis omnibus

et locare ipsumque in eodem officio absque mutacione qualibet conservare, in quo sublimitati nostre tanto gracius facietis obsequium, quanto magis cordi nobis existit, ipsum . . . in officio predicto constitui et nullum per hoc vobis in utilitate solita preiudicium generari. Datum ɔc.

CXCVI.

Imperator restituit quosdam honori pristino.

Karolus ɔc. Ad perpetuam ɔc. Quamvis sublimitas cesaree dignitatis, in qua conditor orbis omnipotens nos sola sue pietatis clemencia collocavit feliciter, mentem nostram animet et inducat, quod de procurandis commodis et profectibus ac statu uberi universorum nobis et imperio sacro subditorum benignius meditemur, ad illorum tamen profectus, utilitates et commoda procuranda ac iura, gracias, libertates et emunitates conservandas singulari quodam favore nostra inclinatur Serenitas, qui virtutum et probitatum meritis ac fidei multiplicata constancia pre ceteris nostre Celsitudini crebrius placuerunt. Sane habito respectu ad multiplicia grataque servicia, nec non indefessam virtutis constanciam, quibus bone memorie . . . de . . . comes palatinus, nepos olim d. cardinalis . . . consiliarius et fidelis noster dilectus, per vite sue tempora, nec non nobiles . . . et . . . fratres de . . . comites palatini, dicti quondam . . . filii, familiares secretarii et commensales fideles nostri dilecti, nostre Celsitudini complacere studuerunt nec desinunt . . . et . . . fratres predicti continuatis affectibus sedulo complacere, de innata nobis clemencia et gracia speciali . . . eosdem . . . nec non filios, heredes et liberos ipsorum ceterosque utriusque sexus ab ipsis et eorum quolibet descendentes omni modo iure et forma, quibus melius possumus et valemus, in integrum restituimus ad originalem patriam, ad omnia iura civium Romanorum et ad omnes honores, dignitates et munera, quorum seu quarum dicti cives Romani reperiuntur fore capaces, nec non ad omnia et singula bona sua et possessionem eorundem, que idem . . . quondam seu hii, quibus ipse successit, tempore cuiusdam sentencie capitalis late contra ipsum reperiebatur possidere seu eciam detinere, penam quoque huiusmodi sentencie seu banni sive pecunialem sive personalem, si quam . . . et . . . predicti occasione predicte sentencie quoquomodo incurisse noscuntur, ipsis et filiis ac liberis eorundem totaliter indulgemus et auctoritate cesarea relaxamus, ipsosque adversus dictam capitalem sentenciam seu bannum per quoscunque latam seu latum in integrum restituimus, acsi de dictis sentencia et banno de verbo ad verbum in presentibus fieret mencio specialis, decernentes eandem sentenciam seu bannum exnunc prout extunc, videlicet a tempore promulgacionis eiusdem, nullius esse roboris seu momenti, ita quod eisdem . . . eorumque descendentibus utriusque sexus in preterito non preiudicet nec eciam in futurum proinde, acsi dicta sentencia seu bannum ipso facto promulgata non fuissent. Non obstantibus aliquibus legibus, statutis, consuetudinibus, prescripcionibus et reformacionibus, que huic nostre gracie obviare reperirentur, quibus in hac parte ex certa sciencia derogamus omnino,

acsi de omnibus eisdem in presentibus mencio fieret specialis. Nulli ergo etc. . . . [1])

CXCVII.

Absolvit quosdam a banno imperiali.

In nomine ɔc. Karolus ɔc. Ad perpetuam etc. Nobili . . . de . . . graciam ɔc. Gloriosius quidem arbitramur esse nostre cesaree Maiestati, piam mansuetudinem nostram iusticie rigorem dispensacione clementissima moderare, sic quod delinquencium pena progenitorum in minores non transeat innocentes, quam si rigidum callem iuris omni sui parte sectantes implorantibus veniam semper misericordiam denegemus. Advertentes itaque sincere tue devocionis affectum, quem ad nos et sacrum imperium te propensius gerere certo dudum experimento cognovimus, ac grata tue fidelitatis obsequia, que indefessa sollicitudine iam nostro excelso culmini fideliter impendisti et que impendere poteris et debebis studiosius in futurum, de augustalis clemencie nobis innata celebri benignitate ab omni vinculo et nodo sentencie, quam olim celebris memorie divus . . . quondam Romanorum imperator, avus noster carissimus, tulit contra et adversus progenitores tuos nobiles . . . de . . ., te singulariter et heredes tuos omnes utriusque sexus et legitime descendentes duximus presentibus absolvendum, te predictum et heredes tuos prefatis tuis benemeritis effectualiter exigentibus ad nostram et imperii sacri benivolam graciam reducentes, sic quod omnibus privilegiis, libertatibus, honoribus, statu, fama et iuribus, immunitatibus, graciis et omnibus aliis, que tibi et eis per eandem sentenciam eciam exigente iusticia adempta fuissent, deinceps gaudere possis et frui, gaudeas et fruaris, acsi ullo unquam tempore prefati progenitores tui contra sacrum imperium in aliquo non peccassent. Non obstante predicta sentencia contra eosdem lata, quantumcunque innitatur iusticie, aut aliquibus aliis que obstarent, quibus obstantibus vel obstare valentibus, quantum est in hac parte, de singulari gracia ac de certa sciencia nostra et non per errorem totaliter derogamus et esse volumus ac decernimus in omnibus derogatum. [2]) Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostre Maiestatis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem contrarium attemptare presumpserit, indignacionem nostram et penam centum marcharum auri puri eo ipso tocies, quocies contrafactum fuerit, se noverit irremissibiliter incursurum, quarum medietas fisci nostri cesarei, reliqua vero lesorum usibus applicetur. Signum Serenissimi ɔc. Testes huius rei ɔc. Presencium etc. . .

CXCVIII.

Imperator absolvit quendam a banno imperiali.

In nomine ɔc Karolus ɔc. Ad perpetuam ɔc. Nobili . . . de . . . graciam ɔc. Quamquam aures piissimas exuberantis nostre benignitatis propicius exhibea-

---

[1]) **Jest to list císaře Karla z r. 1361 daný Mikuláši a Františkovi de Albertinis, otištěný u Glafeye čís. 467. (str. 587).**

[2]) **Až potud otištěno u Hoffmanna čís. 123. (Absolucio a sentencia lata per cesarem.)**

mus supplicibus singulorum desideriis, tamen eorum, qui, ut sepe contingit, nudi favore et ex invalencia utendi eorum iure ac eciam ex carencia quodammodo defensorum penam et supplicium incurrerunt, quadam moti compassione favorabilius inclinamur. Sane fidedigno testimonio quam plurium nobilium veridicorum prehabita certitudine, quod eo tempore, quo olim . . . de . . . per fratrem suum naturalem et fautores eiusdem occupacio dominii civitatis nostre . . . ablata sive arrepta [erepta] fuit, nullam sedicionis culpam nullamque in eo vicii maculam habuisti et quod nichilominus per eundem . . ., dum denuo sedicione cessante dicte civitatis nostre dominium occuparet, de te facta fuit condempnacio personalis ac eciam confiscata quelibet bona tua fuerunt, que in ipsa civitate . . . tunc temporis possidebas, supplicacionibus tuis misericordius annuentes te et heredes tuos omnes utriusque sexus ab omni condempnacione et banno atque sentencia factis et lata de te per ipsum . . . aut per alios officiales eiusdem auctoritate imperiali et de certa [1]) sciencia nostra absolvimus et totaliter liberamus, ad honores, famam, statum et iura nec non ad omnía et singula bona tua predicta taliter confiscata te et heredes tuos predictos restituentes in integrum, ita quod in illis et eisdem statu, iure, fama et honore salvus et illesus consistas cum heredibus tuis predictis, in quibus ante illas novitates, bannum atque sentenciam primitus permanebas, decernentes et imperiali statuentes edicto, quod ipsa condempnacio seu bannum atque sentencia et quecunque ex ipsis condependencia, secuta sive connexa exnunc irrita et irrite sint et cassa atque casse ac pro cassis et irritis habeantur et nullius valoris sint penitus vel momenti, non obstantibus aliquibus legibus, statutis vel reformacionibus aut decretis factis vel fiendis aut aliquo alio, quod obstaret vel obstare posset, quibus obstantibus vel obstare valentibus quoad premissa de certa nostra sciencia et non per errorem totaliter derogamus. Salvo quod, si quis aut si qui coram Maiestatis nostre presencia contra te quicquam probare voluerint, solempnem prestabimus audienciam facturi tibi et eis debitum in omnibus iusticie complementum. [2])

CXCIX.

Item mandatur quibusdam, ut civibus rehibeant bona ablata.

Karolus ɔs. Fideles dilecti. Quia cives de . . ., quos . . . de . . . pannis quibusdam spoliavit, notorie evidenti testimonio coram vobis probarunt, quod sunt homines et subditi illustris . . . ducis . . . et constat vobis eis manifestam iniuriam irrogari, sicut de hoc lacius venerabili . . . archiepiscopo . . . principi ɔc. duximus intimandum sub certo tenore, quem vobis transmittimus presentibus interclusum, idcirco fidelitati vestre mandamus et iniungimus presentibus seriose, quatenus ad hoc, quod prefati fideles nostri quevis deperdita una cum dampnis et expensis inde secutis rehibeant erga prefatum . . . archiepiscopum et quoslibet illos quorum interest, ea velitis diligencia laborare,

[1]) V rukopise *Lm* jest forma tato rozdělena na tomto místě ve dvě formy, z nichž každá má hořejší nadpis (čís. IV. 33. 34.).

[2]) Otištěno u Hoffmanna čís. 124. (Absolucio a banno imperiali.)

qua velletis vestros concives in causa [casu] simili nostre Maiestatis presidio promoveri, sic facturi, quod de sollicitudinis et fidei debito mereamini erga Maiestatem nostram legittime commendari. Datum ɔc. . . .

CC.

Imperator mandat, ut serventur treuge ad certum tempus. [1])

Karolus ɔc. Princeps dilecte. Intellexit nostra Sublimitas, quod illustri . . . tali ɔc. litem movere et per spolia et alios modos dampna inferre hostiliter incepisti cum aliis, qui tibi adherent et te adiuvant in hac parte. Quare tuam dileccionem seriose requirimus et monemus vel rogamus, tibique auctoritate cesarea presentibus attente mandamus, quatenus super omnibus dissensionum materiis, que inter te tuosque consortes ex una et ipsum . . . vertuntur parte ex altera, treugas pacis velis amplecti et in eas omnimode consentire usque ad festum . . . proximum inviolabiliter duraturas. Nos etenim guerra, quam . . . comitibus de . . . nostris et imperii sacri rebellibus de presenti movemus, deo auspice feliciter consumata omnes inter vos dissensionis materias vobis ad nostri vocatis presenciam amore dignabimur vel iusticia de principum et procerum nostrorum consilio diffinire. Te preterea scire volentes, quod si in has treugas quecunque parcium consentire renuerit, extunc partem nostris treugis obtemperantem atque mandatis adversus partem rebellem manutenere proponimus et tueri. Datum ɔc. . .

CCI.

Item scribit alteri, ut consenciat, quod dicte treuge statuantur.

Illustris et magnifice frater karissime. Sub speciali fiducia fraternitatem vestram affectuose requirimus et rogamus, quatenus super dissensionis et altercacionis materia, que inter vos et illustres . . . duces . . . principes nostros ex una et illustrem . . . talem . . . generum vestrum parte verti timetur ex altera, annuere et consentire nostri contemplacione velitis, ut usque ad festum . . . treuge pacis statuantur concorditer et serventur, gratam in eo nobis amiciciam ostensuri. Nam de presenti adversus comites . . . nostros et imperii sacri rebelles culpis eorum exigentibus cum exercitu forti procedimus et hac expedicione deo auspice feliciter expedita partes nostras adeo sagaciter apponemus, quod omnino inter vos et ipsum generum vestrum discordie finis bonus et placabilis imponatur. Datum ɔc. . .

CCII.

Similiter mandat servari pacem et ut pareant ordinacioni ducum. [2])

Karolus ɔc. Nobili . . . de . . . graciam ɔc. Fidelis dilecte. Intellexit nostra Serenitas, quod inter te ex una et nobiles . . . de . . . parte ex altera cuiusdam

---

[1]) *Ha:* Mandat cuidam principi, ut consenciat, quod treuge statuantur.

[2]) *Lm:* Imperator eidem Mediolanensi congaudendo de concordia inter ecclesiam et ipsum fiendam (sic).

litis et displicencie materia est suborta. Hinc est, quod pro innata nobis virtute pacem et concordiam nostrorum fidelium iugiter affectantes propter diversa incommoda, que ex litigiis et disssensionibus oriri noscuntur, sicut illis per litteras iniunximus sic eciam tibi sub obtentu gracie nostre firmiter precipiendo mandamus, volentes omnino, quatenus ob reverenciam nostri culminis super universis questionibus, que inter vos alterutrum ventilantur, treugas pacis statim assumere et perfectam pacem iuxta requisicionem illustris . . . ducis . . . firmiter debeatis et inviolabiliter observare ac super hiis omnibus eiusdem fratris nostri tamquam nostris iussionibus, beneplacitis et ordinacionibus ad firmandum inter vos plenam concordiam omnimode pareatis. Id ipsum sub pena indignacionis nostre nullatenus obmissuri. Datum Prage ɔc. . .

CCIII.

Item mandat cuidam, ut non foveat raptores.

Karolus ɔc. Insinuacione querulosa quorumdam nostrorum fidelium nuper audito, quod quidam raptores malefici, utpote . . . de . . . et talis . . . et eorum complices, qui alias apud civitatem nostram et alibi in terris convicinis per incendia rapinas et alias turpitudines execrandas multa maleficia commiserunt, per tuos homines et in tuo dominio in manifestum nostrum et nostrorum fidelium preiudicium foveantur. Quocirca fidelitati tue precipimus et seriose mandamus, tibi nichilominus sub obtentu regalis gracie districcius iniungentes, quatenus universis tuis vasallis et subditis inhibeas districcius et sicut magis poteris rigorose, quod prefatos . . . malefactores ammodo non foveant aut receptent, ymmo ipsos veluti proscriptos et maleficos, quorum sunt crimina manifesta, persequantur hostiliter ipsosque de personis si poterunt apprehendant. Alioquin ubicunque notorie hospitati seu recepti fuerint, nos ab huiusmodi hospitatore seu receptatore ipsorum condignam recipi mandamus ulcionem. Et super eo . . . et tali . . . commissionem fecimus specialem Datum ɔc. . .

CCIV.

Infeudacio et confirmacio bonorum quorumdam

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod quia Johannes civis . . . fidelis n. d. in nostre Maiestatis presencia constitutus nobis humiliter supplicavit, ut bona sua infrascripta, que a nobis ut a rege Boemie obtinet, sibi confirmare et eum de illis dignaremur graciosius investire, ideoque suis precibus inclinati bona huiusmodi feudalia, videlicet in villa . . . tot marcharum redditus, item in villa . . . redditus X march. gross. den. Prag. Polonici pagamenti, recepto ab eo fidelitatis debite iuramento, sibi et heredibus suis confirmavimus, confirmamus et eum suo et eorundem heredum suorum nomine de hiis, nostro et aliorum quorumlibet iure salvo, auctoritate presencium investimus, mandantes advocato nostro provinciali, qui est et qui fuerit pro tempore, presentibus seriose, quatenus prefatum Johannem et eius heredes in bonis huius-

modi ad sua iura manutenere debeat efficaciter et tueri nostre gracie sub obtentu. Presencium ꝛc. . .

CCV.

Imperator indulget, ut quidam possit uxori sue deputare censum in bonis.

Karolus ꝛc. Notum facimus etc. ut supra usque supplicavit, ut in villa . . . VII marcharum redditus annui gross. ꝛc., quas quidem septem marchas redditus Clare uxori sue in donacionem propter nupcias, que vulgariter Leipgedinge dicitur, se asserit assignasse, eidem Clare dignaremur graciosius confirmare. Cuius precibus ꝛc. annuentes prefate Clare dictum dotalicium auctoritate regia Boemie confirmamus per eam, sicut iura talium dotaliciorum continent, pacifice possidendas, salvo in hiis iure nostro et quorumlibet aliorum, mandantes advocato nostro provinciali . . ., quatenus prefatam Claram in eodem dotalicio ad sua iura manutenere debeat efficaciter ꝛc. . .

CCVI.

Imperator libertat studium [1]*, quod instauravit in [civitate Senarum] et facit episcopum ibidem conservatorem.*

Karolus ꝛc. Notum facimus ꝛc., quod studii generalis, quod in civitate Senarum auxiliante deo ad sacri decus imperii reformandum seu instaurandum duximus, [2]) incrementa felicia fervencius affectantes et longinquarum incolas regionum ad eius allicere cupientes accessum, universos et singulos clericos et laycos seu scolares, cuiuscunque condicionis ordinis aut status existant, ad prefatam civitatem Senarum causa studiorum futuris temporibus accedentes in accessu ad eam et in recessu ab ipsa a quibuslibet daciis, gabellis, pedagiis, vectigalibus et oneribus, quocunque nomine censeantur, ex certa sciencia nostra eximimus et auctoritate Romana regia libertamus ac una cum familiis, equitaturis, arnisiis, valesiis et rebus suis omnibus liberos esse decernimus de regie Roman. potestatis plenitudine ac exemptos, mandantes universis et singulis vicariis, capitaneis, ancianis, potestatibus, rectoribus, gubernatoribus, communibus, universitatibus et officialibus ac fidelibus nostris et sacri imperii firmiter et districte, quatenus contra presentis nostri regalis indulti tenorem scolares seu studentes huiusmodi molestare vel inquietare non audeant seu quomodolibet perturbare sub pena indignacionis regie et sub pena eciam imperialis banni, quam omnes et singuli scienter contrafacientes, nisi congrue satisfaciant infra mensem, tocies quociens contrafecerint se noverint usque ad satisfaccionem condignam irremissibiliter incursuros. Ne autem sub habitu vel nomine studencium a mercatoribus vel aliis fraus in premissis valeat exerceri, volumus, ut in hac parte accedencium ad iam dictam civitatem assercioni seu iuramento credatur, si illud qualitate personarum attenta visum fuerit exigendum, recedentes vero literas testimoniales . . . episcopi Senensis vel rectoris universitatis studii supra-

---

[1]) *Ha:* studium Pragense, — ač v textu dále má »in civitate Senarum«.

[2]) Dle Denifle-a Universit. r. 1357, 16. Augusti.

dicti recipiant, quibus hoc casu fidem volumus plenariam adhiberi. Verum quia parum prodest libertates concedere, nisi sit qui tueatur easdem ... Senensem episcopum, qui est et qui fuerit pro tempore, omnium et singulorum privilegiorum, libertatum et immunitatum ac exempcionum studii supradicti conservatorem constituimus eique plenam damus et liberam potestatem ea conservandi tuendi et exequendi ac in rebelles et malefactores [*Zhoř:* molestatores] studii et studencium predictorum animadvertendi et penas, quas virtute presencium vel eciam secundum leges et canones seu statuta locorum meruerint, exigente ipsorum contumacia racione previa declarandi. Presencium ꝯc. ... [1])

CCVII.

Item commendat magistros studii Pragensis et promittit eis benefacere.

Karolus ꝯc. Devoti carissimi. Informacione venerabilis episcopi ... principis et cancellarii nostri ꝯc. nuper audito, quod pro augmento status et honoris studii nostri Pragensis vestra frequencia solerter invigilet, quodque a tempore vestri adventus in Pragam idem studium notabiliter creverit et speretur auctore domino felicibus semper incrementis augeri, maxime propter vestram sollicitudinem, qua in legendo et disputando pro edificacione scolarium continuo laboratis, ad vestram promocionem tanto attencius intendet nostra Serenitas, quanto id ipsum vestra laudabilia quidem merita honestioribus studiis promerentur. Et super omnibus defectibus, quibus studium predictum aut impeditum est hactenus aut successu temporum impediri valeret, iuxta formam consilii vestri in proximo adventu nostro taliter remediari proponimus, quod animo hilari gaudebitis in suscepto iam labore laudabili militare. Non igitur vos concuciat in nostri absencia alicuius odiose sortis eventus, sed relegatis ab animo curis omnibus de nostre Maiestatis clemencia sub firme ac indubitate spei fiducia presumatis. Datum ꝯc. .. [2])

CCVIII.

Item laudat doctorem juris, qui dimisit lecturam decretalium et legit decretum. [3])

Karolus ꝯc. Devote carissime. Religiosum affectum, quem elegit tua devocio, multum laudamus ex animo, gratum accipientes omnino, quod tu dimissis illis frivolis altercacionum disturbiis, quibus libri decretalium habundare videntur, ad lecturam decreti aciem tue mentis velud rem theologicam prudenti studio direxisti. Et quia relacione venerabilis ... episcopi ... principis cancellarii et consiliarii nostri dilecti diligenciam tuam, qua honorem studii nostri Pragensis indesinenter prosequeris, sufficienter audimus, provisionem tuam, illius pensionis videlicet, que tibi annuatim ad duos terminos solvi con-

[1]) Otištěno u Madra čís. 19.

[2]) Otištěno u Pelzla II. čís. 329 a u Hoffmanna čís. 218. Formuli tuto nalezl jsem též v rukopise Vatikánském čís. 3995. fol. 60.

[3]) Některé rukop.: et eligit decretum ad legendum.

suevit hactenus, tibi pro securitate tua, quam primum regnum nostrum Boemie ingressi fuerimus, absque omni difficultate volumus stabilire, et considerata honestate studiorum, quibus intendis, honorem tuum procul dubio piis et benignis favoribus prosequemur, confidentes, quod tu bene inceptum solida virtute continues, ut apud te nostre Serenitatis affeccio continuato graciarum presidio frequencius augeatur. Datum ꝛc. . . [1])

CCIX.

Imperator indulget cuidam excessus suos.

Opus in nobis egregium divina clemencia suggerente perficimus, si per lubrica culpe deliramenta cadentibus misericordie celeris remedio subvenimus, cum augeatur in subditis devocionis vigor et fidei, dum ipsos a culpis nostre Celsitudinis humanitas absolvit et nostri honoris titulus devotorum nostrorum devocione crescente succrescit. Et licet in hoc nostra clemencia humilitate ad omnes libenter suadente sit humilis, circa illos tamen extenditur speciali prerogativa libencius, quos carnis nobis affinitate coniunctos sic devocio semper inantea consolidat, ut ad rectitudinis terminum gradiendum perveniat quenquam ipsos interdum aberrare contingat (sic). Eapropter licet consanguineus noster . . . comes . . . olim emulorum nostrorum suggestione seductus visus tantisper fuerit a nostris beneplacitis deviasse, quia tamen errore deposito nunc ad fidem et mandata nostra spontaneus se convertit, nos omnes offensas et culpas, quas idem cum suis sequacibus contra Maiestatem nostram propterea incurrisse noscuntur, eis clementer duximus remittendum, recipientes ipsos de cetero in plenitudinem favoris et gracie nostre sinum. Presencium ꝛc. . .

CCX.

Imperator mandat detineri raptores, qui quosdam clericos captivarunt. [2])

Karolus ꝛc. Universis et singulis principibus ecclesiasticis et secularibus, comitibus ꝛc. ad quod presentes pervenerint, cuiuscunque gradus seu condicionis existant, nostris et sacri imperii Romani fidelibus et subiectis graciam regiam cum clara noticia omnium premissorum. Insinuacione veridica nonnullorum ad aures nostre Celsitudinis nuper deducto, quod quidam B. de C. cum suis complicibus pacis emulis tranquillitatis et iusticie inimicus honorabiles D. et F. canonicos devotos nostros dilectos in spiritu devocionis ad beatorum Petri et Pauli apostolorum limina procedentes dei timore postposito et salutis proprie immemor et oblitus in strata publica, ubi sub imperialis proteccionis umbra pax et securitas repromittitur ambulanti, nephande presumpcionis audacia captivavit ablatisque et receptis rebus suis omnibus, quas secum detulerant viatores, ipsosque in prefata captivitate detentos manifeste coegit,

---

[1]) Otištěno u Pelzla II. čís. 328 a u Hoffmanna čís. 219.

[2]) *Ha:* Mandat principibus tam secularibus quam spiritualibus, ut detineant raptores, qui quosdam clericos spoliaverunt et captivaverunt.

quod optavit, ipsos strenuos et discretos H. de . . . et C. de . . . milites et quosdam alios videlicet P. de . . . et N. de . . ., quod se fideiussores statuerunt et predictum malefactorem et predonem imperialis strate nostre suosque complices in huiusmodi scelere perpetrato nominatim a venerabili . . . episcopo et eius officiali infra certum temporis spacium absolvi procurarent et quod in favorem huiusmodi raptoris et turpium hominum, quos feri seduxit demonis astucia, prefati clerici contra proprie consciencie motum dicant eosdem malefactores ignorasse penitus, si prefati viatores clerici fuerint, ymmo quod ipsos tamquam laicos ceperint et publicos inimicos et quod res suas, quas prefati raptores et malefici obstinata mentis sue malicia adhuc occupatas detinent, sibi assererent restitutas, quodque prefato malefactori et eius in hoc reatu complicibus apud sedem apostolicam absolucionem omnium sentenciarum caucius et aliarum quarumcunque, quas occasione predicta incidisse poterint, impetrare debeant et pro eis allegare, quod propter capitales inimicicias et metum legittimum dicti malefici non possint ymmo non audeant in personis propriis ad sedem apostolicam proficisci, et quod ipsi nec non consanguinei, amici et fautores ipsorum eosdem spoliatores et maleficos occasione captivitatis prefate et omnium illorum, que ab ipsa dependent et dependere noscuntur, suspectos et exosos habere non debeant, vel coram quocunque ecclesiastico vel seculari iudice pro talibus iniuriis convenire, sicut hec et quedam alia in literis obligacionis desuper factis plenius continentur. Nos igitur, cuius interest omnium fidelium nostrorum commodis intendere pariter et quieti et signanter clericos et ministros omnipotentis dei, de cuius opere et misericordia vivimus et regnamus, a quibuslibet calumpniis sive molestiis graciosius relevare, ne prefati malefactores fraudem et dolum sibi patrocinari gaudeant, neve de suis iniquitatibus et maleficiis glorientur, auctoritate Romana [*Lu:* Boemie] regia vel cesarea pronuncciamus, declaramus et dicimus, quod universa et singula huiusmodi pacta, promissiones et federa, eciamsi iuramentis vallata consisterent, cum vincula iniquitatis existant et contra libertatem sancte matris ecclesie et imperialis dignitatis honorem facta noscantur, colligaciones, nullius penitus roboris aut firmitatis remaneant dictosque clericos captivatos, nec non compromissores et fideiussores ipsorum ab omnibus et singulis promissis, obligacionibus, pactis et federibus, sub quacunque forma verborum concepta sint, voce vel scripto, puta scripturis publicis seu privatis, auctoritate prefata et de certa nostra sciencia duximus absolvendos, decernentes et auctoritate predicta decreto regio vel imperiali statuentes, quod prefati malefactores ad restitucionem integram ablatorum et ad penam in legibus et in canone super excessu prefato indictam obligari debeant et possint occasione reatus huiusmodi ab unoquoque et in quovis iudicio, ubilibet deprehendi poterint, conveniri, non obstantibus legibus, iuribus, constitucionibus, consuetudinibus, statutis publicis seu privatis, communibus sive municipalibus, usibus, observanciis et renuncciacionibus editis sive promulgatis in contrarium, quibus prefati malefactores quovis ingenio sive colore quesitis se defendere seu tueri valerent vel valeant, quibusque expresse et de certa nostra sciencia, si et in quantum prefate nostre declaracioni, pronuncciacioni. diffinicioni sive decreto in toto vel in parte adversari

censentur, de prefate potestatis plenitudine derogamus, mandantes nichilominus dilecto nobis comiti . . ., in cuius provincia seu dicione prefati malefactores morari sueverunt, nec non sancte pacis ibidem conservatoribus fidelibus nostris, quatenus ad hoc, quod prefati clerici ablatas sibi res ipsorum provisione recuperent et super iniuriis iusticiam assequi valeant, toto mentis affectu conentur et cum sedulitatis intente frequencia laborare, alioquin predictis nostris devotis intendimus, sicut eciam tenemur ex debito, de oportuno remedio providere, nec non adversus prefatum comitem et censervatores pacis predicte et alios, qui se in administranda dictis clericis congruenti iusticia negligentes reddiderint et in transgressores pacis huiusmodi ulciones debitas fulminare neglexerint, ad penas perdicionis feudorum et alias similiter procedemus in legibus expressas. Presencium ɔc. Datum ɔc. [1])

CCXI.

Item indulget, ut fratres in bonis alias divisi iterum possint reuniri.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod licet alias dilecti nobis I . . . et H . . . fratres de . . . fideles nostri in bonis suis, que possident, divisi fuerunt, ita ut quilibet eorum gauderet specialiter et distincte competenti sibi debita porcione, tamen accedentes ad nostram presenciam animo deliberato et amicorum suorum accedente consilio Maiestati nostre devoto studio et cum omni diligencia supplicarunt, quatenus de nostro tamquam Boemie regis favore et consensu iterum valeant in bonis huiusmodi reuniri. Nos igitur consideratis multiplicibus fidelibus ipsorum obsequiis, quibus Celsitudini nostre complacuerunt hactenus et habundancius debebunt et poterunt in futurum, baronum regni nostri Boemie accedente consilio de certa sciencia et auctoritate regia Boemie composicionem et unionem factam sic inter eos in bonis eorum mobilibus et immobilibus, cuiuscunque condicionis sint aut quibus soleant appelari nominibus, que nunc habeant aut sint imposterum auctore domino iustis titulis habituri, approbamus ratificamus et de benignitate solita per omnia confirmamus, decernentes et hoc regio Boemie statuentes edicto, quod predicti I. et H. fratres de . . . exnunc inantea uniti esse et reputari debeant, acsi nulla inter ipsos divisio precessisset. Inhibemus igitur universis et singulis nostris fidelibus, ad quos presentes pervenerint, nominatim judicibus curie et ceteris regni Boemie officialibus, quorum iam interest seu interesse poterit quomodolibet in futurum, ne adversus presentis nostre gracie et favoris indultum in dispendium et iacturam dictorum fratrum attemptare presumant sub pena gravissime indignacionis nostre, quam qui secus attemptare presumpserit se cognoscat graviter incidisse. Presencium ɔc. . . [2])

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 115. (Commissio contra raptores clericorum et absolvit eos a premissis.)

[2]) Podobná formule otištěna u Hoffmanna čís 107. (Ut fratres divisi reputentur coniuncti cum bonis suis.)

*

CCXII.

Item dat cuidam bona ad ipsum devoluta.

Karolus ꝛc. Notum facimus ꝛc., quod habita benigna consideracione ad multiplicia fidelitatis obsequia, que dilectus nobis P... de... notarius ꝛc. animo exhibuit indefesso et exhibere poterit prestancius in futurum, cuius eciam fidelitatis constanciam cottidianis experimentis invenimus, sibi et heredibus suis legittimis auctoritate regia Boemie ex certa sciencia et animo deliberato devoluciones omnium bonorum, que in Wratislaviensi districtu ad nos tamquam regem Boemie succedente tempore devolvi continget, vel eciam iam actu devoluta existunt, habenda et recipienda usque ad summam mille marcharum damus conferimus presentibus et donamus. Mandamus igitur .. de .. capitaneo Wratislaviensi ꝛc., quatenus vice et auctoritate nostra prefatum P. ad realem execucionem gracie nostre debeatis effectualiter et efficaciter promovere ac in corporalem possessionem talium devolucionum ipsum inducere, donec supradictam pecuniarum summam perceperit integraliter et ad plenum. Presencium ꝛc.... [1])

CCXIII.

Imperator reprehendit super defectu justicie.

Karolus ꝛc. Nobili... de... fideli nostro dilecto graciam ꝛc.... Ut iustorum et delinquencium merita digna censura iudicii tractarentur, providit ex alto iusticia principes et orbis terre presides actibus humanis preficere, ut iustis per retribucionis tramitem ad gloriam et delinquentibus, qui juris regulas abdicant, responderetur ad penam. Igitur divine bonitatis arbiter dissolutum hactenus regni [Boemie] regimen digne committens ipsius prescivit fastigium [2]) [et] in nobis velud in successore legittimo collocavit, ut transgressorum insolencias potestas nobis tradita flecteret et puniret ac subditorum, qui a semita mandatorum nostrorum non deviant, obsequia digne retribucionis commercio compensaret. Cumque ad id exequendum non possimus per universas mundi partes personaliter interesse, licet simus potencialiter nos ubique, providimus tamen de fidelioribus aliquos velud nostri membra regiminis provinciis preficere, ut quod in potencia gerimus per eos velud ministros iusticie deduceretur ad actum. Nuper enim exclamancium et conquerencium ad audienciam nostram sedulo clamore pervenit, quod in decreta tibi provincia iuris ordine non servato et timore nostro abiecto excessus perpetrantur illiciti, transgressionum insolencie assidue committuntur, status regni pacifici dulcedine [sic] lacessitur. Estne istud de laude providi presidis, quod nunc provincia, cui preficeris, predicat, ubi strate violantur et predia, homines occiduntur, committuntur furta, moventur rixe, excitantur iurgia, perpetrantur

---

[1]) Otištěno v mém článku: »Nově nalezené rukopisy formulářů.« (Rozpravy č. spol. nauk. VII. 2.) Devolutiones čís. 2.

[2]) Hoffmann má na tomto místě: »ipsius regale fastigium in nobis« etc.

enormia, nec per te plectuntur exinde transgressores, ymmo cum ad te deferuntur scelerum patratores huiusmodi reservantur et qui personali supplicio sunt plectendi, pecuniarum et precum interveniente suffragio a pena pro commissis sceleribus debita liberantur. Ad quorum exemplar alii elacionis spiritum assumentes in viros iustos deseviunt et pacificos indesinenter offendunt, dum impunes transeunt, quos ad penam personalem iuris sanccio merito condempnarct. Certe si honorem tuum diligeres et beneplacitum nostrum observares, procederes solercius in predictis et in commisso tibi regimine attencius vigilares, attendendo, quid inde laudis tibi acquiritur, cum copia victualium affluenter exuberat [sic]. Deponas nempe nutrire cutem et epicuri studeas vitam eicere, ut ad exercendum officium sis agilior, postponas que corpus nutriunt ad quietem, cum non sit quiescendum presidi et sic tibi commissum modicum regimen vigilanter exerceas, quod in decreta tibi provincia transgressores et vicia depellantur. Quare mandamus, quatenus sine dispendii mora discernas tam provincialibus et indigenis singulis quam advenis et concurrentibus universis iusticiam ministrando, provinciam ipsam apcius purgare procures et exinde tribulos lesionis evellas, quod prefata facinora deleantur, transgressores, homicidas, violatores itinerum ulcionis debite gladio audacis more presidis materialiter puniendo, ut per te hucusque commissa per cure solerciam redimantur et soporis habiti abiecta gravedine status pacis per vigilancie solertis excubias reformetur. Sic autem te gerere studeas studiose sollicitum, quod ex affectu laudabilium operum in conspectu nostro commendandus occurras, sciturus, quod si aliter inde feceris, preter indignacionem nostri culminis, quam incurres, sic contra te ad inflicciomem penalem nostra procedat auctoritas, quod dolore merito pateris nostrum te sprevisse mandatum Datum ɔc... [1])

CCXIV.

Arenge diverse super privilegiis confirmacionum. [2])

In nomine etc. Karolus ɔc. Ad perpetuam ɔc. Imperialis benignitatis sublimitas generosa, quamquam universis fidelibus, quos imperii sacri latitudo complectitur, grata beneficia dignetur impendere et tanto copiosius in subiectos sue largitatis propagare donaria, quanto ex huiusmodi distribucione magnifica suis frequenter erariis experitur accrescere et fidelium devociones augeri, tamen ad illos, qui per observanciam regularis discipline mundi derelictis illecebris conditori nostro condignum prebent obsequium, specialis tamen prerogative favoris dignanter inclinat, ut ex rebus transitoriis immarcessibilis beatitudinis in eternis beatorum gaudiis thezaurizet. [Sane si ad quorumlibet religiosorum promovenda commoda et temporales ubertates augendas nos ex officii nostri debito obligari conspicimus, nichilominus ad monasterium s. Andree ordinis s. Benedicti in civitate Mantuanensi ardenciori zelo nostra

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna co čís. 116. (Reprehensio propter defectum justicie et committit punire transgressores.)

[2]) *Ha:* Octo bone arenge super privilegiis confirmacionum.

suspirat intencio et dum eciam cumulata dulcedine ad eius exaltacionem desideria nostra porrigimus, cum sint ibidem nostre salutis et christiane fidei saluberrima fundamenta. Quid enim ex hoc thezauro potest censeri nobilius aut substancie quavis estimacione preponderant sacri sanguinis et aque sancte liquorem, qui ex apertura lateris Jesu Christi lancea beatissimi sui militis Longini, quem centurionem s. evangelii denotat historia, in redempcionem nostre salutis effluxit et qui eciam certissimis probacionibus evidentissimis manifeste in predicto loco diligencius custoditur et a quo divine largitatis pietate munifica innumeris Christi fidelibus tot et tam exquisite gracie mirabili copia profluxerunt, non solum in illo redempcionis humane generali presidio, verum eciam in singularibus personis, ubi infirmi debiles claudi surdi ceci muti et alii quicunque naturalibus officiis et beneficiis destituti sue consolacionis dona senserunt et senciunt infinita. Sane etc.] [1])

Idem.

Claret imperii celsitudo decoris et splendidis irradiatur fulgoribus, dum ministris stipatur ydoneis et ipsius officia salutari devotorum ac fidelium nostrorum regimine diriguntur. Sane si ad quorumlibet religiosorum promovenda commoda et temporales ubertates augendas ɔc. . .

Idem.

Etsi imperialis mansuetudinis providencia curam gerens subditorum ad ea, que reipublice statum respiciunt, diligenti teneamur sollicitudine intendere atque voluntarios subire labores, ut subiectus sibi populus in optata pacis tranquillitate conquiescat, ad illa nichilominus uberiori quodam favore mentis sue aciem debet convertere, que sanctarum ecclesiarum et ministrorum omnipotentis dei commodum sapiunt et honorem ɔc. . .

Idem.

Inter alias gloriosas reipublice curas, quibus imperiale fastigium, cui licet insufficientibus meritis auctore domino presidemus, assidue meditari nos ammonet ɔc. . .

Idem.

Ferventer in votis gerimus, qualiter regulares personas celesti domino in humilitate spiritus spreta seculi blandicia [sic] ab iniuriis et molestiarum impetu protegamus, in quorum quiete mens nostra quiescit et gaudet in pace, presertim quia pacis auctorem non nisi pacis in tempore colere bene possunt et suas pro salute nostra et sacri Romani imperii augmento felici preces ei fundere, quibus nos speramus iugiter apud altissimum adiuvari. Sane pro parte religiosorum ɔc. . .

Idem.

Ad hoc summi dispensacione presidii principalis monarchie obtinuimus dignitatem, ad hoc sacri Romani imperii suscepimus diadema, ut si ad alia extrinseca debita nos sollicitudo provocat ad ea tamen, que statum felicem

[1]) [ ] dle rukopisu *Lm.*

et quietum ac incrementum iurium graciarum libertatum ac personarum religiosarum conspiciunt, tanto intendamus uberius quanto nostrum pre ceteris mundi principibus solium magnificencius erexit celestis providencia creatoris ɔc. . .

Idem.

Licet ad universorum sibi fidelium subditorum statum et commodum nostra Serenitas graciose dignetur intendere, ad illud tamen, quo divinus cultus augmentum recipit, pia devocione vota liberalius se extendit [sic] ɔc. . .

Idem.

Honor Maiestatis cesaree eiusque gloria in excelso solio collocata tanto amplioribus commendacionum exaltantur preconiis tantoque gravioribus fidei et devocionis impendiis fulciuntur, quanto maioribus graciarum largicionibus subditi per imperialem clemenciam fuerint consolati, et illi precipue, quorum vita et conversacio a mundanis vanitatibus sequestrata in dei cultura sacre religionis studio devocionis se exercent [sic] ɔc. [1])

CCXV.

Principium super privilegio confirmacionum.

Imperatorie Maiestatis gloria eiusque virtutis magnificencia tanto amplioribus laudibus decoratur tantoque lacioribus honoris titulis adornatur, quanto graciosius benigniora munera fuderit in subiectos. Et licet de innata virtutis clemencia generaliter erga quoslibet sacri Romani imperii fideles et benemeritos liberalis existat, ad illos tamen munificencie dexteram liberalius dignatur extendere, quos pro eiusdem imperii honoribus commodis et profectibus fama celebris fervencioribus studiis insudasse testatur. Cum itaque Maiestati nostre pro parte venerabilis . . . episcopi devote supplicatum extiterit, quatenus etc. . .

CCXVI.

Imperator eximit et libertat quosdam cives a solucione theoloneorum in certis locis.

In nomine ɔc. Karolus ɔc. Ad perpetuam ɔc. Tunc solium principis sublimius elevatur, tunc in alienis nacionibus eius gloria dignis laudibus diffusius dilatatur, quando subditis sibi fidelibus studio sue virtutis pax et tranquillitas procuratur ac eorum indempnitati a servitutibus et angariis copiosius providetur. [2]) Hinc est, quod ad opidum nostrum, cuius cives et incole, fideles nostri dilecti, nostre Maiestati ex eo tempore, quo principatum super eos accepimus, omni semper studio totaque fide et constancia servierunt et tanto

---

[1]) *Lm* pod čísl. I. 31. (Secuntur arenge bone super privilegiis confirmacionum) má 6 areng a sice rozdílných, některé mají nadpisy: Arenga pro doctoribus, Illustracio ducis vel comitis, Arenga pro electoribus, Pro monasteriis arenga, kterážto poslední jest totožná s hořejší první. Pod čís. III. 22 (Secuntur arenge privilegiorum) jest pět areng hořejších.

[2]) Arenga tato otištěna u Hoffmanna při čís. 88.

fidelius servire futuris temporibus tenebuntur, quanto graciosius libertates et exempcionem eorum dignati fuerimus propagare, nostre consideracionis intuitum convertentes eisque de innata nobis clemencia ad honorem quidem nostre Celsitudinis et regni nostri Boemie ac insignis eius corone graciam volentes facere specialem, ad hoc precipue, ut ipsum opidum nostrum tam in multitudine populi quam in rerum ubertate grata suscipiat incrementa, supradictos cives, incolas et homines seu habitatores in . . . qui nunc sunt et qui perpetuo fuerint in futurum, cuiuscunque status, operis, officii, negociacionis vel condicionis existant, a prestacione et solucione theolonei, quod in . . . a quibuscunque personis seu personarum qualibet, rebus, bonis et mercibus exigitur et levatur, imperiali auctoritate ex certa nostra sciencia eximimus, absolvimus et tenore presencium libertamus ac exemptos solutos et liberos perpetuis temporibus esse debere statuimus de plenitudine cesaree potestatis, auctoritate et potestate predictis nichilominus decernentes, quod exempcio, solucio et libertacio nostra huiusmodi nullis debeat a quocunque infringi temporibus vel quibuscunque dolis aut machinacionibus aboleri seu in dubium revocari, sed plenam et irrefragabilem obtinere perpetuo firmitatem. Nos quidem . . . ad quem proventus dicti theolonei spectare noscuntur, omne dispendium, quod in exempcione, absolucione et libertacione nostra predicta sustinere videbitur, refundere volumus sibique circa hoc de satisfaccione congrua providere. Nulli ergo omnino hominum etc. . .

CCXVII.

Imperator mandat arrestari bona omnia civium Coloniensium.

Karolus ɔc. Universis et singulis principibus, comitibus, baronibus, nobilibus, militibus, clientibus, burgraviis, judicibus, juratis et universitatibus civitatum et locorum sacri imperii et regni Boemie tam ecclesiasticis quam secularibus, ad quos presentes pervenerint, fidelibus suis dilectis, graciam ɔc. . . . Exposicione querulosa prudencium virorum . . . et . . . de . . . nuper accepimus, qualiter ipsi prope confinia civitatis Coloniensis super alveo Reni quibusdam suis rebus usque ad valorem mille floren. auri fuerint spoliati, quodque res ipse in civitate Coloniensi incolis et inhabitatoribus loci ipsius vendite fuerint et quamvis iuxta relacionem ipsorum prefatis civibus Coloniensibus aliquociens scripserit nostra Serenitas, quod ad rehibicionem perditi contemplacione nostri et iuxta honorem proprium vellent intendere et tante perdicioni adhibere remedium conveniens, ut decebat, nostre tamen litere effectu sperato caruerunt, sicut hoc iterate ipsorum querimonie clarius indicarunt. Et quia prefati nostri fideles videntes se, ut asserunt, omni predictorum civium Coloniensium auxilio destitutos apud imperialem iusticiam querendo remedia Maiestati nostre sollicite peticionis instancia supplicarunt, ut dictis suis dampnis notabilibus dignaretur consulere graciose, nos igitur pro bono reipublice et ut firmiore statu tranquillitas pacis vigeat pro consolacione viatorum quorumlibet, ac ne tante negligencie rigor inultus remaneat, volentes prefatis nostris fidelibus, sicut ordo requirit iusticie, de oportuno remedio providere, vobis omnibus

pariter et cuilibet in specie auctoritate imperiali et regia Boemie, prout unumquemque mandati series valet concernere, precipimus et iniungimus seriose, quatenus dicto . . . et . . . aut suis legittimis nuncciis, quibus hoc claro documento commiserint, dum vobis presentes ostenderint, ad arrestandum detinendum et occupandum res merces et bona dictorum civium Coloniensium, ubicunque deprehense fuerint sub vestris dominiis judicibus aut districtibus, oportunum velitis iuvamen et auxilium impartiri, ut tamen res ipse sub diligenti iuratorum cuiuslibet loci custodia et tuicione remaneant, donec dictante iusticia predictis nostris civibus de summa mille floren. auri distraccione rerum huiusmodi fuerit plenarie satisfactum. Presencium ꝛc. . . [1])

CCXVIII.

Imperator mandat promoveri quendam in arrestando bona.

Karolus ꝛc. Fideles dilecti. Cum propter rapinas et spolia in . . . cive . . . per homines residentes in Francia nuper temere perpetrata, per que quasi ad extremam vergere videtur inopiam, impigneraciones et arrestaciones ei facere promiserimus, prout in literis nostris Maiestatis nostre sigillo pendenti signatis, quas ei dedimus, contineri plenius videbitis, fidelitatem vestram seriose requirimus et hortamur volentes, quatenus nostre consideracionis intuitu eidem ad premissa benivolam velitis et efficacem, dum et quocies vos requisierit, impendere voluntatem, ut nostrarum literarum sueque iusticie plenum ac debitum consequatur effectum ipsumque per territoria vestra sub bona faciatis securitate conduci facturi taliter, quod idem . . . recommendacionem cesaream in premissis apud vos sibi senciat profuisse, per quod complacenciam exhibebitis nostre Celsitudini bene gratam. Presencium ꝛc. . .

CCXIX.

Item decernit, ut non imputetur comiti arrestacio, quam fecit de mandato cesaris.

Karolus ꝛc. Spectabili . . . comiti suo et imperii sacri . . . graciam ꝛc. Carissime fidelis. Quamvis . . . civis . . . super arrestacione rerum, mercium et pecuniarum quorumdam mercatorum de regno Francie et nominatim civitatum . . . et . . . quasdam literas arrestacionis et repressaliarum de cancellaria nostra dolo et falsitate suggestis et veritate suppressa fraudulenter extraxerit teque monstrato literarum tenore seduxerit, ut ad sui instanciam res, merces et pecunias huiusmodi in grave dictorum mercatorum dispendium arrestares, quia tamen bono zelo et non intencione sinistra arrestacioni et occupacioni rerum talium tua intendere curavit industria, ut tenorem literarum deliberares exequi tamquam obediens subditus, volens Maiestatem nostram et sacrum Romanum imperium debite veneracionis officiis honorare, sicut sinceritatem tui animi operacionis exterioris qualitas indicat in aperto, cum tu informacione iam accepta et intellecto, quod perperam dictus . . . in predictis incesserit,

---

[1]) Otištěno od Neumanna v Lausitzer Magazin sv. 23. č. 149.

paratus sis et captivos dimittere, qui cum ipsis rebus, mercibus et pecuniis deprehensi noscuntur et eciam ablata quevis restituere sine dolo sub omni integritate et ea sufficienti plenitudine, sicut in tuam potestatem aliquando pervenerunt, idcirco tantam fidem et tam fidelis affeccionis studia, quibus nos et imperium sacrum prosequeris colendo sanctam iusticiam, animo grato recepit nostra Serenitas teque innocentem in premissis et circa omnem prosecucionem ipsorum causis predictis exigentibus liquido declaramus, quoniam tue intencionis in talibus semper extitit, nos et sacrum imperium humilitatis obedienti virtute singulariter venerari, decernentes, quod arrestacio, repressalie et occupacio, sicut expressatur superius, cum tu in culpa non fueris sed . . . predictus, tibi aut tuis heredibus non debere iure vel facto, in iudicio vel extra, aut in quibuscunque actibus privatis aut publicis in preiudicium devenire. Inhibemus igitur universis et singulis principibus, comitibus ɔc., ne tibi tam notabilis et famande virtutis industriam, qua in hiis ad nostrum honorem singularibus studiis claruisti, presumant in vi ium seu negligenciam quomodolibet computare sub pena mille marcharum auri purissimi, quas ab eo qui contravenerit irremissibiliter exigi volumus et earum medietatem nostris, residuam vero partem tuis usibus applicari. Presencium ɔc. . . [1])

CCXX.

Imperator restituit R. de Warth [2]) pristine libertati, eo quod propter excessus patris etc.

Karolus Quartus ɔc. Nobilitas innate nobis clemencie in hoc precipua et evidenti claritate refulget et cesaree benignitatis claret mansueta proceritas, si miseremur excessibus et illis indulgemus obnixe, qui non proprio sed alieno reatu laborant et tanto nostri creatoris fiducialius imitari speramus exemplum, quanto benigniore consilio subiectorum nobis fidelium excessibus miseremur. Sane cum nobilis R. de Warth., nunc familiaris consiliarius domesticus et commensalis fidelis noster dilectus, propter excessus notabiles olim . . . de Warth. genitoris sui, qui dive recordacionis Albertum quondam Romanorum regem depravate sortis malicia occidisse refertur, adeo iura sua perdiderit, ut per sentenciam diffinitivam celebris et recolende memorie divi H[enrici] quondam Romanorum imperatoris, avi nosrri carissimi, una cum suis fratribus reus iudicatus fuerit crimine lese Maiestatis, nos attendentes, qualiter publice fame docente relatu idem R. junior ut premittitur tempore patrati sceleris et dum pater eius talem reatum committeret minorennis extiterit, consideratis eciam moribus et laudabili conversacione dicti R. familiaris nostri satis evidenter nobis exempla sue virtutis demonstrant, eum circa paternos conatus non debere culpari, qui probitati et virtutibus frequenter innititur, sicut hoc cottidianis ipsius actibus experimur. Quapropter maturo principum, baronum ac procerum

---

[1]) Shoduje se až na konec týkající se trestu doslovně s listem z r. 1361 otištěným u Glafeye čís. 471 (str. 595), kdež se jmenují: Rudolfus comes de Nydow — a Cosmas dictus Speyser civis Constantiensis. Srovn. poznámku k čís. našemu CCCXXXIV.

[2]) Přepis Brněnský má: R. de Wartenberg (!).

nostrorum accedente consilio animo deliberato non per errorem aut improvide sed de certa sciencia ac de plenitudine imperatorie potestatis predictum R., heredes et successores suos ad omnia iura, privilegia, libertates, status, condiciones et gracias, quibus progenitores eorum iure et observata consuetudine freti sunt hactenus, plene reducimus, decernentes, quod omnibus iuribus, privilegiis, libertatibus, statu, condicionibus et graciis pociantur et gaudeant, quibus ante patracionem dicti excessus paterni gaudebant, quodque excessus huiusmodi eis in vicium imputari non possit seu valeat, de plenitudine dicte potestatis cesaree presentibus declaramus, non obstantibus legibus, constitucionibus sive statutis publicis seu municipalibus loquentibus in contrarium, quibus omnibus, si et in quantum presenti nostre restitucioni et declaracioni in aliquo obviare censentur, penitus derogamus, supplentes omnem defectum, si quis ex defectu solempnitatis obmisse, obscura vel dubia interpretacione verborum sive quovis modo alio compertus fuerit in premissis. Nulli ergo hominum liceat hanc nostre restitucionis, declaracionis et defectuum supplecionis paginam infringere seu ei ausu quolibet temerario contraire sub pena mille marcharum auri purissimi, quas ab eo qui contrafecerit tocies, quocies contrafactum fuerit, irremissibiliter exigi volumus et earum medietatem nostri imperialis erarii sive fisci residuam vero partem iniuriam passorum usibus applicari ꝛc. . . [1])

CCXXI.

Rex privat quosdam officio camerariatus et poprawczonatus etc.

Karolus ꝛc. Regie Maiestatis sublimitas de vestre fidei ac circumspeccionis industria rite confidens vobis supremi camerariatus, iusticiarie sive poprawczonatus officia regenda commisit, ut vestra sedulitas huiusmodi graciarum largicione discrete pensata unumquemque regnicolam per Boemiam nostre dicioni subiectum zelo iusticie et fastigio regie dignitatis inspecto a violentis oppressionibus et iniuriis tueretur, vosque, qui non solum tranquillitati nostrorum officialium verum eciam tocius regni commodis et saluti et precipue in tempore nostre absencie prompte fidelitatis officio intendere debeatis, reddende vicissitudinis immemores et regalium beneficiorum obliti cuiusdam impigneracionis colorem facientes pretendentes [sic] nobilem . . de . . . familiarem et fidelem ꝛc., qui velud officiatus noster personam nostram ymaginarie representat, dum nuper dispositis quibusdam negociis de regie proteccionis umbra confidens lassa commisisset membra sopori, captivato filio suo rebus suis, quas tunc poteratis habere, in contemptum nostre Celsitudinis, ipso manus vestras vix personaliter evadente, presumptive temeritatis audacia et violenta tirannide spoliastis, sicut non aliunde informacione recepta sed ex vestris literis et confessione propria collegimus manifeste. Cum tamen iuxta dudum approbatam consuetudinem regni inauditus iudicetur iste modus accipiendi pignora, puta personas capere, officiatos regios spoliare, sed pocius animalia et res

---

[1]) List tento otištěn jest u Hoffmanna čís. 136 [však beze jmen] a dle rukopisu *Lu* ve Forschungen z. d. Gesch. XIV, 567. Dán byl zajisté před r. 1361., srovn. Glafey Anecdota čís. 510.

alie oportunis modis et congruis consueverunt arrestari, etsi eciam pro vobis interpolaret iusticia, nostro tamen culmini presertim in absencia nostra deferri merito decuisset. Quapropter huiusmodi tam perniciosos excessus et improvide levitatis rabiem truculentam tollerare nolentes, aut in nostrum ac regni nostri preiudicium sub dissimulacione transire, prefato vestro reatu tam notorio poscente vos et quemlibet vestrum deliberacione previa et maturo precedente consilio a supremi camerariatus, iusticiarie seu poprawczonatus et ceteris regalibus officiis et nominatim aurifodinis et ceteris bonis regalibus simpliciter, quocunque eciam titulo hactenus in vestra potestate fuerint, auctoritate regia destituimus, eximimus et privamus et nichilominus super irrogata nobis iniuria et contemptu prefato de baronum et procerum regni nostri consilio iudicialiter experiri volumus adversum vos, prout ordo racionis dictaverit, finaliter [sentencialiter] processuri.

CCXXII.

Processus sive bannum imperiale contra Bernabonem de Mediolano.

Karolus ɔc. Notum facimus . . ., quod quamvis littere B[ernabonis] de Mediolano dudum precesserint nobilis Sagremor de Pomeriis militis sui familiaris adventum, in quibus idem B[ernabo] nostre Serenitati spondebat, quod dictus Sagremor e vestigio veniret ad nostri presenciam ad compromittendum in facto Bononiensi, quod ad presens inter sanctam matrem ecclesiam ab una et eundem B[ernabonem] parte ventilatur ex altera, in personam nostram et Sereniss. principis domini . . . regis Ungarie ea sufficienti potestate munitus, quam ipsemet B[ernabo] habere posset, si adesset propria in persona, ipse tamen Sagremor veniens prosequendi premissa nullam a prefato B[ernabone] penitus attulit potestatem, cum tamen merito dictus B[ernabo] magna diligencia intendisset ad hoc propter literas nostras huiusmodi, quas non solum nobis sed eciam prefato . . . regi Ungarie destinavit et quamvis in hoc animum nostrum satis graviter commoverit nobisque materiam tribuerit indignandi, habito tamen respectu ad preterita sua servicia et illum singularem affectum, quo celebris memorie divus H[enricus] Romanorum imperator, avus noster carissimus, domum dicti B[ernabonis] innata sibi pietatis clemencia prosequi dignabatur, ipsum in persona spectabilis Jo. comitis ɔc., quem ad hoc faciendum specialiter nostra transmisit Serenitas ex superhabundanti adhuc requisivimus, hortati sumus et monuimus seriose, quatenus iuxta sue promissionis continenciam et fidei et honori suo congruebat, instrumenta compromissionis super antedicto facto Bononiensi in personam nostram et dicti . . . regis Ungarie nostre Maiestati dirigeret omni difficultate remota sub forma, sicut de sapientum consilio umquam fieri poterit meliori, in hoc se ostendens sicut vellet, quod operarius meretur sui operis studio commendari et ut sinceritatem sui affectus sentiret imperialis Serenitas, dum rite et secundum sacrarum legum ordinem in nos et prefatum regem Ungarie compromitteret de premissis et quod ad mandatum prefati . . . comitis ad hoc singulariter missi ut premittitur ymmo verius nostrum, cuius nomine et auctoritate sibi preceperit treugas pacis cum ecclesia sancta et cum venerabili ipsius legato firmaret et stabiliret eo

modo, sicut predictus ... comes virtute literarum auctoritatis sibi in hac parte concesse sibi duceret indicendas usque ad festum s. Martini futurum proxime, ut medio tempore possemus una cum predicto rege Ungarie de finali concordia dicti negocii decenter et viis salutaribus cogitare, alioquin nisi a tali guerra, quam s. matri ecclesie movere dinoscebatur, omnino resipisceret et cessaret et nisi castra, fortalicia et loca comitatus Bononiensis et alia que ad ecclesiam sanctam pertinent restitueret et eidem s. matri ecclesie de omnibus dampnis, que occasione talium guerrarum sustinuit, ad plenum satisfecerit sine mora infra certum tempus sibi tunc specifice exprimendum, contra ipsum exigente iusticia et crescente ipsius contumacia vellemus procedere viis et remediis oportunis. Quia vero sepedictus B[ernabo], prout veridica dicti comitis relacione comperimus, pia mansuetudinis nostre monita surda aure pertransiens premissa adimplere contempsit et sic in sua contumacia spiritu permansit et permanet indurato nobisque et sacro imperio non obedit nec erubuit nec erubescit promissorum, que nobis fecit, continenciam pertinaci negligencia preterire, omnium electorum principum tam ecclesiasticorum quam secularium accedente consilio, quorum rata sentencia liquido diffinivit, quod ipse B[ernabo] adversus honorem sacri imperii manifeste deliquit, ipsum animo deliberato non per errorem aut improvide sed de certa nostra sciencia ab omnibus vicariatibus, quos pro nobis et sacro imperio hactenus gessisse dinoscitur, privamus ac deponimus ab eisdem adimentes omnem potestatem, auctoritatem et bayliam, quibus quavis racione vel causa nostris et s. imperii vice et nomine fretus est hactenus aut fungi poterat quovis modo, omnes et singulas literas, quas desuper a nostra Majestate aut quovis alio obtinuisse probatur, in omnibus suis tenoribus, sentenciis, punctis et clausulis de verbo ad verbum, prout scripte sunt, eciamsi de hiis iure vel consuetudine in presentibus deberet mencio fieri specialis aut tenor earum ex integro deberet in presentibus contineri, de certa nostra sciencia et de imperatorie plenitudine potestatis revocamus eumque velud nostrum et imperii sacri rebellem et hostem publicum estimamus. Nec non auxiliatores, violatores, complices et subditos ipsius et omnes simpliciter eidem [adherentes], cuiuscunque nobilitatis, status, gradus, nacionis vel honoris existant, proscripcioni et banno imperiali subicimus, proscribimus et edicto imperatorio verbanimus [sic], decernentes, quod idem B[ernabo] et sui auxiliatores, violatores et complices et sibi adherentes predicti quicunque ɔc. .. omnibus feudis, que a sacro tenent imperio, et omnibus privilegiis, graciis, libertatibus, que et quas ab eodem obtinuerunt imperio, exnunc inantea sint indigni eisque careant omnino perpetuis temporibus affuturis. Hunc preterea nostrum processum et imperialem sentenciam in notam dedecoris sepedicti B[ernabonis] per omnes civitates Alamanie et alias regiones subiectas imperio publicari precipimus et sub imperialis Majestatis nostre sigillo valvis pallaciorum in singulis urbibus Alamanie affigi notorie, ut in penam sibi sit sua temeritas, qua et imperialia mandata contempnere et a promissis suis recedere non expavit talisque sua presumpcio pateat multorum noticie et vexacione intellectum sibi dante in semetipso cognoscat, quam sit decenter superioris mandato parendum et quibus debeat imperialis Celsitudo reverenciis

honorari, ad alia nichilominus graviora, si dicti B[ernabonis] temeritas illud exegerit, suadente iusticia processuri. Presencium ɔc. . . [1])

CCXXIII.

Item alter processus contra eundem Bernabonem de Mediolano.

Karolus ɔc. Universis et singulis principibus ecclesiasticis et secularibus, comitibus, baronibus, militibus, clientibus, civibus et universitatibus civitatum et locorum sacri Romani imperii, ad quos presentes pervenerint, fidelibus suis dilectis, graciam ɔc. Dudum propter patentes iniurias et enormes offensas, quibus B[ernabo] de Mediolano ɔc. sacrosanctam Romanam ecclesiam multipliciter prosequi et offendere non expavit et quia sedulo per nunccios et literas nostras admonitus, ut ecclesie Romane super illatis condignam satisfaccionem impenderet et a sede apostolica veniam super tot excessibus impetraret, ipse B[ernabo] nostra monita surda aure transibat atque mandata, cumque super hiis per speciales nunccios suos et literas fide media pro parte sua in Maiestatem nostram se compromissurum solide promisisset, tandem cum iam res ipsa concludi deberet repente mutato consilio compromissum huiusmodi in elusionem et contemptum Maiestatis eiusdem simpliciter et expresse rennuit consumare, animo deliberato sano eciam principum, baronum et procerum nostrorum accedente consilio dictum B[ernabonem] de certa sciencia et de plenitudine potestatis cesaree observatis in hoc, que imperialis iusticia requirebat, a vicariatus sive vicariatuum nostrorum officiis tam in civitate Mediolanensi quam alibi in Italie partibus destituimus, ipsum omnibus iuribus, privilegiis, graciis, libertatibus et emunitatibus, quibus idem nostra seu predecessorum nostrorum Romanorum imperatorum sive regum dive recordacionis concessione gaudebat vel gaudere poterat, dignum duximus racione previa privandum et eciam spoliandum. Novissime siquidem [hiis diebus] sanctissimus in Christo pater dominus noster summus pontifex per literas et solempnes nunccios suos nobis insinuare curavit, qualiter idem B[ernabo] non solum non penitet vel curat satisfacere de premissis, verum eciam de die in diem in deteriora prorumpens adversus sanctam ecclesiam peiora prioribus patrare in contemptum clavium ecclesie non veretur, propter quod idem dominus noster papa tanta ipsius B[ernabonis] excrescente malicia et iusticia exigente [2]) eundem B[ernabonem] omnesque fautores, adherentes, auxiliatores, complices et defensores ipsius velud hereticos condempnavit, monens nos cum instancia et requirens, ut et nos contra ipsum favore sancte matris ecclesie viis et remediis oportunis assurgamus. Nos itaque fidem catholicam totis visceribus amplectentes ipsum B[ernabonem] talem qualem ipsum sancta reputat ecclesia reputantes, principes et fideles carissimi, sicuti pridem fidei vestre censura imperiali mandavimus, sic et nunc vestre fidelitati sub obtentu imperialis

---

[1]) Otištěno u Pelzla II. 281 a u Madra čís. 16.

[2]) U Hoffmanna přidáno ještě: »adimens sibi omnem potestatem auctoritatem et bayliam eundem ɔc.«

nostre gracie precise duximus iniungendum et sub pena perdicionis iurium, honorum, privilegiorum, graciarum, libertatum et emunitatum, que et quas hactenus a nobis et divis predecessoribus nostris, Romanorum imperatoribus sive regibus, et a sacro obtinuistis imperio, quibus vos et vestrum quemlibet, qui subscriptis mandatis nostris non paruerint sive non parueritis cum effectu infra quindecim dies a publicacione presencium continue numerandos, imperiali auctoritate in hiis scriptis de certa nostra sciencia privamus, volentes, quatenus exnunc inantea nullus vestrum subditos vel subditum, cuiuscunque status, dignitatis vel condicionis existant vel existat, ad stipendium, auxilium vel servicium dicti B[ernabonis] vel sui fautoris, adherentis vel complicis transire sinatis et in nullo penitus comitantes vel faventes eidem subditos vestros ab ipsius participacione prohibeatis omnino attentissime provisuri, quod neque vos ipsi B[ernaboni] vel suis fautoribus prestetis neque vestri prestent consilium, auxilium vel favorem per vos per se vel per alium quocunque colore quesito, directe vel indirecte, publice et occulte, quinymmo si qui ex vobis in suo vel suorum fautorum stipendio vel servicio sunt ad presens, seu si aliqui de vestris cum illo vel fautoribus suis consistunt, ab ipsius fautoria, stipendio, servicio vel auxilio discedatis et vestros abinde cum effectu discedere faciatis, omnes nichilominus tam vestros quam alios, si qui de novo in via pertinacie in auxilium ipsius B[ernabonis] et sibi quovis modo favencium [1]) in hac parte dampnabiliter se transferre presumpserint, in processu suo et transitu sub penis subscriptis tota fide totaque studeatis potencia impedire. Nos enim universaliter singulos et singulariter universos, qui contra tenorem presencium sepedicto B[ernaboni] suisve in hac parte complicibus, defensoribus, adherentibus, fautoribus vel amicis adversus sacrosanctam Romanam ecclesiam fidelesque ac fautores et devotos et adherentes ipsius consilium, auxilium vel favorem prestiterint per se, alium vel alios, directe vel indirecte, publice vel occulte, nisi infra quindenam a publicacione presencium continue numerandam ab ipsorum stipendio, servicio, auxilio, familiaritate, fautoria, adhesione et defensione recesserint vel recesserit cum effectu, imperiali auctoritate et de plenitudine potestatis cesaree omnibus et singulis dignitatibus, honoribus, vicariatibus, officiis, administracionibus, juribus, libertatibus, emunitatibus, graciis et indultis, quibus a nobis vel supradictis nostris predecessoribus sub quacunque verborum et literarum sunt forma munite, velud indignos exnunc cesarea auctoritate privamus et decernimus esse privatos, quos eciam imperiali banno subicimus bonaque ipsorum omnia publicamus, proscribimus et edicto imperiali foro bannimus, liberam universis nostris fidelibus concedentes licenciam, ipsos in personis et rebus suis omnibus invadendi et velud hostes sancte dei ecclesie et sacri rebelles imperii persequendi, capiendi ac alias impune in eos tamquam tales iuxta sacrorum canonum et sacrarum legum imperialia statuta animadversiones debitas exercendi. [2]) Presencium ɔc. . .

---

[1]) *Ua* i *Rajhr* mají formuli tuto pouze k tomuto slovu napsanou, ostatní schází.

[2]) Otištěno u Madra čís. 17. a u Hoffmanna čís. 149. (Processus imperatoris contra vicarium), kdež se přidává ještě: volentes . . . ut perpetuis temporibus in futurum inabiles et indigni honoribus et eis careant omnino.«

CCXXIV.

Imperator legittimat filios sacerdotum.

Karolus ɔc. Dilectis sibi . . . et . . . fidelibus graciam ɔc. Innata nobis cesaree liberalitatis grata benignitas, etsi universorum saluti et commodis dignatur intendere, illorum tamen profectus graciori pietate et misericordi iugiter dignacione prosequitur, qui livorosis desevientis fortune succumbunt ictibus, non quidem proprio sed alieno vicio laborantes. Sane Maiestati nostre pro vobis nuper oblata peticio continebat, quatenus vobis, qui de subdiacono estis geniti et muliere soluta, super huiusmodi defectu natalium dignaremur dispensative pietatis remedio providere. Nos igitur attendentes misericordiam superexaltari iudicio et mansuetudinem preferendam fore rigori erga eos precipue, qui non sua sed parentum suorum luunt discrimina, ad exemplar summi opificis iusticie rigorem pia clemencia temperantes, animo deliberato sano fidelium nostrorum precedente consilio de certa sciencia ac de plenitudine cesaree potestatis vos pariter et singulariter vestrum quemlibet legittimamus et ad legittima iura reducimus et omnem geniture maculam penitus abolemus, decernentes, quod vos et vestrum quilibet sic legittimati ɔc. ad omnes actus legittimos et ad officia publica regenda debeatis admitti, ut videlicet judiciorum, scabinatus, consulatus et aliis quibuscunque publicis officiis preese possitis, quodque tamquam legittimi heredes et de thoro legittimo procreati in bonis parentum vestrorum licite possitis et valeatis ex testamento sive ab intestato succedere, obieccione prolis illegittime inantea penitus quiescente, non obstantibus quibuscunque legibus, statutis, consuetudinibus, observanciis ac usibus publicis et privatis seu municipalibus in contrarium et nominatim consuetudine vel iure regni et corone Boemie, quibus omnibus et singulis, si et in quantum presenti nostre gracie et cesaree pietatis indulto adversari censentur in aliquo, de certa nostra sciencia derogamus, supplentes omnem defectum, si quis in premissis vel eorum altero racione sollempnitatis obmisse, dubia vel obscura interpretacione verborum aut alia quavis racione compertus fuerit, de antedicte plenitudine potestatis. Nulli ergo liceat, hanc nostre legittimacionis ɔc. . . paginam infringere ɔc. . . sub pena C marcharum auri purissimi, quas ab eo qui contrafecerit tocies, quocies contrafactum fuerit, irremissibiliter exigi volumus et earum medietatem nostri erarii sive fisci, residuam vero partem iniuriam passorum usibus applicari. Presencium ɔc.

CCXXV.

Cancellarius supplicat regi Polonorum pro quodam capellano.

Serenissime ac invictissime princeps et domine pertimende. Quamvis ego post oblatam Maiestati vestre regali supplicacionem pro viro signanter honorab. domino N. canonico, devotissimo ac singulari capellano vestro, statim sibi graciose responsionis vestre literas transmiserim, in quibus hortabar eundem, quod ipse dimissis omnibus confestim iter arripiens ad Maiestatis vestre properaret presenciam et se de impositis sibi falso et emulacione maligna

detraccionibus expurgaret, tamen sicut reali experiencia rite comperi nunccius meus spoliatus in itinere et perdidit literas et aliquamdiu tentus a malefactoribus ad prefatum dominum N. longe post redditum d. imperatoris primum pervenit, propter quod idem dominus N. nullam informacionem habens et agendorum dubius moram traxit. Quapropter regie Maiestati supplico precibus indefessis et humilitate condigna, quatenus ei tam diuturnam demoracionem R. C. velit [nolit] invertere et ipsum dei contemplacione precipue et propter supplicem mee peticionis instanciam dignetur s. Maiestas regia non obstantibus emulorum et detrahencium sibi versuciis accipere recommissum. Nam deus novit omnipotens, quod nisi puritatem affectus sui et cordialem, quibus honorem et statum Maiestatis vestre indubia semper affeccione prosequitur experimentali considerassem noticiam, nullo modo sacre Celsitudini vestre pro ipso vel suis agendis tam instantivis et tociens replicatis precibus supplicarem. Datum ɔc. [1])

CCXXVI.

Imperator supplicat pro quodam etc.

Iura, que nobis virtute Romani imperii competunt, tanto tenemur conservare forcius, quanto nos pro ipsius imperii regimine nostris non exigentibus meritis pre ceteris rex et dominus preelegit eternus. Cum igitur jura et laudande consuetudines a divis imperatoribus et Romanorum regibus, nostris in imperio predecessoribus, longis temporibus preteritis sumpserunt inicium et sic ab ipsis in nostram transierunt Celsitudinem approbata racionabiliter ac eciam observata requirant, quod earum virtute in singulis cathedralibus, collegiatis et conventualibus ecclesiis, nec non ad presentaciones, provisiones seu disposiciones prelatorum et personarum quarumcunque possimus uni persone de ecclesiastico curato vel non curato beneficio facere provideri, nos quoque teneamur ex debito iura huiusmodi tam a regno Roman. quam eciam imperio in suis approbatis vigoribus conservare, devocioni vestre pro . . . tali regales Roman. dirigimus preces nostras desiderantes etc. ut ante.

CCXXVII.

Imperator hortatur quendam, ut revertatur et se humiliet contra d. apostolicum et s. matrem ecclesiam. [2])

Karolus ɔc. Fidelis dilecte. Gratam disposicionem amicabilis concordie, que inter sanctiss. in Christo patrem et d. U[rbanum], ss. Romane . . . ecclesie summum pontificem ab una et te nostrum fidelem parte ex altera iuxta continenciam articulorum, quos a te recepimus, speratur in brevi cum omni

---

[1]) V přepise Brněnském jest ku konci tohoto listu ještě připsáno: »Item Petrus Jauris [sic, Jaurensis] cancellarius imperatoris.« Petr z Javora byl písařem královským, k čemu by se ale tato poznámka měla vztahovati, nemůžeme určiti.

[2]) *Lu:* Imperator gaudet de concordia inter ecclesiam et Bernabonem de Mediolano fienda et animat eundem, ut revertatur ad sinum. — *Ha:* Scribit eidem (sc. vicario Mediolan.) regraciando de concordia inter ecclesiam et ipsum fienda. — *Lm:* Imperator regraciatur B. vicario suo Mediolan., quod super omnî lite stare vult ordinacioni sue.

alacritate, audivit et intellexit nostra Serenitas. Nam omnis prosperitas et grata tranquillitatis commoda, que ad quietem s. Romane ecclesie matris nostre proveniunt et tue similiter condicionis et status profectus, nostre Maiestati cedunt in gaudium procul dubio et tanto ampliores nobis tribuunt argumenta leticie, quanto mestiore animo huiusmodi discordiarum materias multo iam tempore gerebamus, fidelitatem tuam hortantes et requirentes presentibus studiose, quatenus ad hoc omni tua diligencia innitaris continuo, qualiter in sinum s. matris ecclesie amputatis omnibus preteritis displicenciis ea qua umquam poteris devocionis et humilitatis reverencia revertaris, singularem nobis in hoc tue fidelitatis affectum et ea quidem grata obsequia, quorum memorari proponimus, tue virtutis industria procul dubio notabiliter ostensurus. Datum ɔc. [1])

CCXXVIII.

Imperator jurat pape, quod vellet servare libertates ecclesie sue.

Sanctissimo in Christo patri et domino d. I. [2]) digna dei providencia sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, Karolus Quartus ɔc. cum reverencia debita et devota pedum oscula beatorum. Sanctissime pater et domine reverendissime. Literas S. V., quas clemencia vestra nobis curavit transmittere, de manibus reverendi in Christo patris domini Petri Ostiensis episcopi, apostolice sedis nunccii, amici nostri karissimi, in civitate nostra Senarum in imperiali palacio cum reverencia debita et honore congruo devote suscepimus, quarum tenor sequitur in hec verba: Innocencius ɔc. Tanto utique fervencius ad S. V., sanctam Romanam ecclesiam et apostolicam sedem zelo fidei et devocionis accensi, quanto sumus amplius per suscepcionem imperialis dyadematis divine gracie munere sublimati, omnia in juramento et literis contenta predictis ratificamus, confirmamus, recognoscimus et ea servabimus et eciam faciemus ac similia juramenta, prout in eisdem continentur literis, de novo prestamus, facimus et renovamus ac predicta omnia et singula inviolabiliter observare et observari facere et nullo umquam tempore contravenire, denuo iuramus ad sacrosancta dei evangelia corporaliter tacto libro in manibus reverendi in Christo patris domini Petri Ostiensis episcopi, apostolice sedis nunccii, amici nostri karissimi, nomine Romane ecclesie, eiusdem sedis apostolice ac vestro de mandato specialiter recipientis, de qua recepcione tam per nostras presentes quam ipsius recipientis literas plene constat. Et ad predictorum omnium perpetuam rei memoriam et s Romane ecclesie ac sedis apostolice et Romanorum pontificum securitatem atque cautelam presentes literas quadruplicatas tenore predictarum literarum eis inserto imperialis Maiestatis typario communitas iuxta promissionem et obligacionem nostras predictas S. V. concessimus et eas per eundem dominum Ostiensem episcopum duximus transmittendas. Datum ɔc. [3])

---

[1]) Otištěno u Madra čís. 15. — Srovn. čís. CCXXXVII.

[2]) *Ub*, *Ha* a *Hb* mají: »Johanni«, *Lm* má: Innocencio«

[3]) Otištěno u Madra čís. 1. — Srovn. Huber Reg. 2016, Raynald § 16. i Theiner II. 289.

CCXXIX.

Imperator supplicat, ut quidam recipiatur in cardinalem. [1])

Sanctissime pater et domine reverendissime. Quanto cordis desiderio et intime sinceritatis affeccione flagranti promocionem religiosi viri Simonis, magistri generalis ordinis fratrum predicatorum, consiliarii et familiaris secretarii nostri, diligat nostra Serenitas, quantoque diligenti studio et amore ad hoc nostra sollicitudo intenderit, plures legaciones et litere, quibus S. V. pluries visitavimus, notorie manifestant. Et sicut pridem ad obtinendum sacri cardinalatus fastigia pro eodem Simone preces S. V. porreximus, sicut de hiis vestra beatitudo clarum utiquė habere poterit recordium, sic et nunc attendendo clare fidei studia et laboris indefessi solerciam, quibus idem Simon ad nostros et Serenissimi principis d. Johannis regis Francie illustris, fratris nostri karissimi, et illustrium principum nepotum nostrorum instaurandos honores multe diligencie conatibus fidelissime laboravit, S. V. attento studio et humiliter supplicamus, quatenus contemplacione nostri, qui de S. V. clemencia indubie spei presumpcione certe confidimus, prefatum Simonem ad cardinalatus dignitatem digne deliberacionis officio graciose dignemini sublimare. Nam nisi honorem sanctissime matris ecclesie ex hoc notissima condicione cerneremus augeri, nullo modo pro ipso ad effectum huiusmodi preces suas nostra Serenitas tocies replicatis vicibus iteraret. Personam vestram sanctissimam incolumem conservare dignetur altissimus cum dierum felicitate longeva regimini ecclesie sue sancte. Datum etc... [2])

CCXXX.

Imperator snpplicat pro quadam ecclesia [3]) *vacatura.*

Sanctissime pater ꝛc. Cum ecclesia ... propter vicinorum crudelitatem eximiam, qui sancte Romane ecclesie et sacro imperio contumaci presumpcione rebelles ad distraccionem bonorum prefate ecclesie crebris molicionibus innituntur, adeo in spiritualibus et temporalibus collapsa noscatur, quod ad primitivum statum nullo modo reduci possit aut valeat nisi nostre subvencionis presidio et ydoneitate prudentis rectoris, qui et velit et possit in augmentum et statum felicem ipsius ecclesie cum diligencia laborare. Idcirco sanctissime pater, quia propter ingentem egritudinem consanguinei nostri, archiepiscopi ibidem, ecclesia ipsa in brevi spacio verisimili coniectura vacari confiditur, S. V. attento studio et humiliter supplicamus, quatenus dum ad S. V. notitiam vacacio talis pervenerit, provisioni ipsius ecclesie clemencia vestra tamdiu supersedere dignetur, donec intencio nostra et nostre mentis affectus vestre innotuerint Sanctitati, honorabili eciam Jo. [*Ha:* Johanni] canonico notario ꝛc., quem super hoc lacius informatum dicte S. V. trans-

---

[1]) *Ub:* Imperator supplicat pape, ut faciat cardinalem quendam. *Lm:* Imperator supplicat pape, ut magistrum ordinis predicatorum attollat in cardinalem ecclesie Romane.

[2]) Otištěno u Hoffmanna čís. 259.

[3]) *Lm* přidává: cathedrali.

*

mittimus, fidem dignemini credulam adhibere. Nam in hoc bonum ecclesie procul dubio utiliter instaurabitur et singularem nobis in hoc graciam consuete benignitatis clemencia facietis. [1]) Personam vestram etc.

Consimilis tenor per omnia scribitur cardinali mutatis mutandis.

CCXXXI.

Imperator supplicat cuidam provideri de ecclesia Pataviensi.

Sanctissime pater etc. Cum temporalia sive regalia Pataviensis ecclesie, que suo nunc fertur viduata pastore, a nobis et sacro imperio rite dependeant, sicut hoc alias liquide claruit, dum Salczburgensis archiepiscopus et Pataviensis episcopus ecclesiarum suarum temporalia a nobis in civitate Pataviensi in multorum principum, baronum et procerum et nominatim Ludwici Senioris marchionis Brandenburgensis presencia reverenter susciperent, dum adhuc Romano regio titulo fungeremur, multum necessario expedire credimus, ut de ipsa Pataviensi ecclesia sic disponatur ad presens et de tali persona provideatur eidem, cuius presidio eadem ecclesia incremento felici proficiat pro sancte matris universalis ecclesie ac imperii profectibus et honore, ne iuxta voluntatem ducis Austrie ipsi ecclesie provideatur antistes. Nam qualis et quantus ipse dux sit amator boni status et libertatum ecclesie, claret utique operum suorum indiciis, quibus est hactenus dei timore postposito Aquilegiensem et Frisingensem ecclesias persecutus, sicut eciam id ipsum copie tractatuum, quos ab ipso patriarcha postulasse dinoscitur, S. V. manifestarunt lucidius et credimus clemenciam vestram tam nuncciorum patriarche quam Frisingensis episcopi querimoniis plenius informatam. Quapropter sanctissime pater et domine reverendissime, dum ad uberem statum prefate Pataviensis ecclesie oculos nostre deliberacionis convertimus, inter alios, quibus regimen ipsius ecclesie convenire speramus, precipue nobilem [Petrum] de Rosenberg prepositum [Omnium sanct. castri Prag.] ad hoc valere cognoscimus, qui tamquam vir nobilis habundans diviciis, amicorum nobilium magno quidem et forti fultus suffragio pretextu baronie et dominii sui, que cum bonis eiusdem ecclesie immediate confinant, ecclesiam ipsam tueri poterit et in suis juribus, libertatibus et prediis magnifice defensare. Idcirco S. V. attento studio et humiliter supplicamus, quatenus attendendo valorem dicte persone, cum sit discrecionis eximie, conversacionis laudabilis et opinionis electe, sibi de prefata ecclesia vestra dignetur Sanctitas graciosius providere et honorabili Wilhelmo decano Wissegradensi, [2]) qui circa hoc plenissimam informacionem accepit, fidem in dicendis dignemini apponere creditivam. Nam nisi ecclesie magis quam persone crederemus in ea parte provisum, nullomodo in hiis cum tante sedulitatis officio nostra diligencia laboraret. Personam etc. . . [3])

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 244.

[2]) U Hoffmanna čís. 263 jmenuje se ještě Jan z Rožmberka.

[3]) Otištěno u Hoffmanna čís. 263 a u Madra čís. 9. — Dle osob zde jmenovaných jednalo se o obsazení biskupského stolce v Pasově bezpochyby r. 1362 po smrti biskupa Gotfrieda z Weissenecku.

CCXXXII.

Imperator supplicat cuidam de episcopatu providere.

Sanctissime pater ɔc. Si assidue personas bene meritas virtutibus et meritis eorum poscentibus ad ecclesiasticarum optamus dignitatum culmina sublimari, inducit nos tamen innata nobis clemencia illorum promocionem fervencius affectare, quos in nostris ac progenitorum nostrorum obsequiis constat non solum iugi fide et plena constancia perstitisse, sed eciam in fidei et virtutum perseverancia in senium processisse. Sane consideratis fidelissimis et diuturnis obsequiis, que honorabilis . . . prepositus consiliarius et familiaris ɔc. nobis et sacro Romano imperio nec non preclare memorie Johanni quondam Boemie regi, genitori nostro karissimo, tam in partibus Italie quam in aliis regionibus multo tempore fideliter et constanter exhibuit usque adeo quod in nostro servicio ad senilem eatem iam pervenit, nuper S. V. humiliter supplicavimus et nunc humillime supplicamus, quatenus nostre intervencionis et amoris intuitu ad ecclesiam . . . pastore sicut dicitur hac vice carentem dictum prepositum graciose dignemini promovere. Si vero quacunque causa vel casu talis eius promocio esset hucusque quomodolibet completa vel aliquo forte casu res ita esset disposita, quod non posset idem prepositus hac vice, quod non optamus, ad dictam ecclesiam promoveri, saltem pro singulari nostra consolacione pariter et honore, qui axaltacionem sui status non modicum affectamus, de prima parcium Gallie seu in regno Arelatensi que vacabit ecclesia sibi dignemini providere. Nam in eius promocione nostra concupiscit Serenitas singulariter honorari ɔc. [1])

CCXXXIII.

Imperator supplicat, ut papa faciat graciam a pena et culpa quibusdam sororibus in quodam monasterio conversarum.

Sanctissime pater ɔc. Cum monasterium conversarum in civitate nostra Jan. [*Hb:* Januensi] pia fuerit antiquorum intencione fundatum ad hoc, ut peccatrices femine, que campum coluerunt publice voluptatis, postquam ab estu impudicicie ad fontem virtutum desiderarent recurrere et penitencie lavacro renovari, in eodem monasterio sub districcione clausure et vite asperitate viciorum possent piacula virtutum operibus expiare, desiderantes ex corde, ut tanto celerius peccatrices quelibet a via disperacionis januam alliciantur adire salutis, quanto sibi venie portam benignius conspexerint esse apertam, S. V., que illius vices gerit in terris, cuius misericordie non est finis, quique conversionem et vitam semper appetit peccatoris, devote et humiliter supplicamus, quatenus universis sororibus iam ibi conversis et que adhuc in eodem loco sub penitencie cultu domino celi contriti cordis holocausta obtulerunt,

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 266 a u Madra čís. 10. — List tento týká se bezpochyby Mikuláše řeč. Efficax z Luxemburka, probošta v Sadské, druhdy písaře krále Jana, jenž r. 1319 se jmenuje »electus Neumburgensis«; poněvadž pak biskupství toho nedosáhl, jmenován později patriarchou Aquilejským. Srovn. mé Kanceláře a písaři str. 15.

illam graciam, quam sedes apostolica petentibus [sic, penitentibus] exhibere consuevit, puta cuilibet earum in fine vite sue dignemini concedere graciose, ut a confessore, quem ad hoc elegerint, a pena et a culpa absolvantur per S. V. clemenciam misericorditer consequendam, singularem nobis in eo graciam ostensuri. Personam ɔc. Datum ɔc. [1])

CCXXXIV.

Imperator petit signari supplicacionem pro capellano suo porrigendam.

Sanctissime ɔc. Pro religioso fratre ... de ... canonico et capellano et devoto nostro dilecto ad officium divinum in civitate nostra [2]) ... exercendum deputato S. V. humiliter supplicamus exaudiri cupientes, quatenus imperialis contemplacionis intuitu supplicacionem nostram presentibus interclusam pro eodem fr. capellano nostro de solita benignitatis clemencia exaudire et admittere dignemini graciose eamque beata manu S. V. consignare, Maiestati nostre in hoc facientes graciam specialem. Personam ɔc...

CCXXXV.

Imperator supplicat pape, ut absolvat quendam ducem excommunicatum.

Sanctissime pater ɔc. Quamvis de solite benignitatis vestre clemencia, qua redeuncium ad sancte matris gremium salutem diligitis, absolucionem illustris ... talis pro celeri expedicione ipsius Reverendissimo in Christo patri ac domino Jo. legato Italie literis S. V. duxeritis graciosius committendam, sicut relacione prefati ducis et venerabilis ... talis episcopi consiliarii ɔc. et aliorum similiter sumus clarius informati, tamen quia idem dux divini muneris fultus auxilio et devoti spiritus contricione iuvatus sancte Romane ecclesie sinceri cordis affectu reconciliari desiderat et ob hoc summe et exquisita diligencia vellet in persona propria confessionem facere et in omni cordis humilitate absolucionis beneficium postulare, ut videlicet animam suam in conspectu domini devocius effundere valeat et maiorem ex humilitate confessionis proprie graciam mereatur. Et cum propter viarum discrimina et alia impedimenta quam plurima, que duci prefato post obitum sui fratris sollicitudine cottidiana semper incumbunt, idem dux ... non possit absque notabili suo dispendio dicti domini legati presenciam visitare et cum ipse, sicut premittitur, corde contritus multum timeat in huiusmodi sentenciis in anime sue periculum et proximorum scandalum diucius permanere, idcirco S. V. attento studio et humiliter supplicamus, quatenus absolucionem eandem prefato episcopo ..., de cuius diocesi et cura dux prefatus existit, aut alteri ex prelatis Alammanie committere dignemini graciose. Nam in hoc nobis singularem et singulariter acceptam graciam pater sanctissime facietis. Personam ɔc... [3])

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 224.

[2]) *Ub*, *Lu* i *Ha:* in monasterio s. Ambrosii in civitate nostra Pragensi ɔc...

[3]) Otištěno u Hoffmanna čís. 265, kdež jest nadpis: »Pro conciliacione ducis Bavarie ad papam«.

CCXXXVI.

Delphinus supplicat, ut episcopum regis Francie dignetur admittere ad ecclesiam Babenbergensem. [1])

Sanctissime pater ɔc. Licet preces Serenissimi principis et domini Jo. regis Francie illustris, domini et genitoris nostri carissimi, quas pro translacione venerabilis Jo. episcopi . . . S. V. direxerit, indubie credamus audiri tum pro reverencia dicti domini et genitoris nostri, tum quia dicti episcopi condicio illum honorem et alios procul dubio promeretur, tamen ob illam eximiam fidem et magnum devocionis affectum, quem idem episcopus ad domum et progeniem nostram gessit et gerit continuo, sicut hoc evidentibus et cottidianis indiciis experimur, S. V. devoto studio et humiliter supplicamus, quatenus contemplacione prefati genitoris nostri et ad supplicem nostre peticionis instanciam, ut idem episcopus a domo Francie, quam flagrantibus desideriis semper amplectitur, se consolatum intelligat, negocium translacionis sue ad Babenbergensem [*Ha:* Brandeburgensem] ecclesiam admittere dignemini graciose. Personam ɔc. . .

CCXXXVII.

Imperator intimat pape, qualiter vicarius suus (Mediolanensis) velit stare ordinacioni sue.

Sanctissime pater ɔc. Quia nobilis Bernabo vicarius noster Mediolanensis in causa, que est in facto Bononiensi inter S. V. ab una et ipsum parte ab alia, stare vult ordinacioni nostre et Serenissimi principis domini Ludovici regis Ungarie [2]) illustris, fratris nostri ɔc., sicut in literis nobis utrobique destinatis, quarum copias vobis remittimus presentibus interclusas, videbitis plenius contineri, idcirco rescribimus prefato regi . . . fratri nostro, qualiter nos una cum ipso, sicut alias firmiter mente concepimus, volumus de ipsius cause discussione intromittere et eam auctore domino pro pace publica et pro consolacione christiani populi congrue diffinire, sicut eciam ad promocionem eiusdem negocii spectabilem comitem . . . familiarem consiliarium ɔc. ad legatum vestre sedis transmittimus et eciam ad B[ernabonem] predictum, ut inter eos treugas firmari laboret usque ad festum . . ., ut pendentibus treugis talibus pace fruatur populus christianus. Quapropter sanctissime pater cum ad finale complementum negocii S. V. cònsensus requiratur, omnimode deliberet S. V. nobis et predicto regi pariter, si placet, literas auctoritatis dirigere, quarum virtute dictum negocium pro bono publico pendentibus treugis talibus apte finire et concludere valeamus. Nam literas dicti B[ernabonis], in quibus nobis sua delegetur ad decisionem predictam auctoritas, expectamus cottidie, sicut apparet clarius ex copiis supradictis ɔc. . . [3])

---

[1]) *Lm* a *Ub* čís. 21. mají nadpis: »Item delphinus et dux Turonensis (Viennensis) petunt pro translacione cuiusdam episcopi«. U Hoffmanna č. 269.: »Supplicacio pro cancellario pro translacione« a v textu se praví: »Lutomysslensis episcopus, cancellarius«; jinak se text úplně shoduje.

[2]) Jména osob dle rukop *Lm.*

[3]) Otištěno u Madra čís. 14. — Srovn. čís. CCXXVII.

CCXXXVIII.

Imperator supplicat pape, ut nunccio presenti in dicendis quibusdam dignaretur fidem credulam adhibere. [1])

Sanctissime ɔc. Mittimus ad S. V. presenciam venerabilem A. episcopum [Arnestum archiepiscopum] ɔc. et honorabilem . . . decanum, devotos nostros dilectos, super certis negociis nos et sac. imperium nec non regnum Boemie concernentibus sufficienter instructos, qui S. V. de qualitate et circumstanciis negociorum huiusmodi plenius informabunt. Quapropter cum eadem negocia supra modum nobis cordi insideant et eorum expedicionem optatam ac celerem utique cordialiter affectamus, sicut eadem Sanctitas a dictis ambassiatoribus et consiliariis nostris informacionem recipiet magis plenam, prefatam Sanct. affectuosissime petimus et obnixe ac humiliter deprecamur, quatenus nostri amoris intuitu et sicut de clemencia vestra certa presumpcione confidimus dictis nostris devotis fidelibus in dicendis circa talia fidem dignemini credulam adhibere et huiusmodi negocia iuxta desiderium nostrum benigne perficere et favorabiliter dignemini expedire. In quo dicta Sanct. honorem nobis indubie impendet et graciam per nos heredes et successores nostros erga sedem apostolicam summe devocionis et virtutum studiis perpetuo promovendum [sic, promerendam] etc. [2])

CCXXXIX.

Imperator intimat pape, qualiter ad instanciam unius presbyteri multe persone citantur.

Sanctissime pater ɔc. Ad noticiam Celsitudinis nostre pervenit, qualiter ad instanciam cuiusdam presbyteri nomine P. de . . . talis diocesis in curia S. V. degentis multi honorabiles ac nobiles viri de ecclesia et diocesi Wratislaviensi ad comparendum personaliter per dicte S. V. edictum peremptorie sunt citati, super quo turbamur non modicum et vehemencius ammiramur, quomodo iam dicta S. V. seu illi, qui eius administrant officia, ad suggestiones frivolas et temerarias importunitates dicti P., hominis cavillosi, levis quidem persone et salva S. V. reverencia vilis condicionis et fame, moveri potuit seu potuerunt, ut adeo faciliter contra personas graves, tanta virtutum et generis nobilitate preclaras, eius intuitu tam precisum decerneretur edictum, qui quamvis proponat, ut dicitur, nostrum se familiarem et capellanum existere, istud tamen sibi falso contra veritatem usurpat, cum ipsius pensata levitate et vite enormitate multiplici mallemus ipsum regni nostri terminos non intrare. Quare S. V. omni studio et affectu instantissime ac humiliter supplicamus, quatenus nostri amoris ac utique vestri honoris intuitu citacionem prefatam constituere dignemini absque citatorum gravamine revocari, permittendo predictum P. in partibus coram venerabili . . . Wratislaviensi episcopo

---

[1]) *Lu:* Credencia ad papam et petit celeriter expediri. — *Ha:* Petiti mperator papam, celeriter expediri literam credencie.

[2]) Otištěno ač neúplně u Hoffmanna čís. 230.

principe ɔc., qui iusticiam fovere incunctanter dinoscitur, prosequi, si quam adversus citatos huiusmodi habet vel habuerit accionem. Quod utique ex affectu deposcimus et cordialiter affectamus, illud nobis reputantes fieri pro consolacione et gracia speciali, non tantum ut in hoc nostra desideria compleantur, sed ut ora loquencium, que in illis partibus, ubi notoria est vite sue enormitas, propter hoc in detraccionem S. V. et sedis apostolice haberent prorumpendi materiam, obstruantur. [1]) Personam ɔc.

Consimilis tenor scribitur cardinali ɔc. Deo gracias. [2])

CCXL.

Secuntur superscripciones.

Sanctissimo in Christo patri et domino domino U. digna dei providencia sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, domino suo Reverendissimo.

Reverendissimo in Christo patri domino G. Portuensi episcopo sancte Romane ecclesie cardinali, consanguineo suo carissimo, et omnibus aliis cardinalibus ut placet.

Serenissimo principi domino W. Boemie regi, sacri Romani imperii archipincerne, illustri fratri nostro carissimo.

Illustri R. comiti palatino Reni, sacri Romani imperii archidapifero et duci Bavarie, principi et fideli nostro dilecto.

Illustri R. duci Saxonie, sacri Romani imperii archimarescallo, principi ɔc.

Illustri L. marchioni Brandenburgensi, sacri Romani imperii archicamerario, principi ɔc.

Venerabili G. Maguntinensi archiepiscopo, sacri Romani imperii per Germaniam archicancellario, principi consanguineo et devoto nostro dilecto.

Venerabili W. Coloniensi archiepiscopo, sacri imperii per Italiam archicancellario, principi ɔc.

Venerabili C. Treverensi archiepiscopo, sacri imperii per Galliam et regnum Arelatense archicancellario, principi et devoto suo dilecto.

Illustri R. duci Austrie Styrie et Carinthie, principi et genero suo carissimo.

Illustri W. Lucemburgensi Brabancie et Lymburgensi duci sacrique Romani imperii marchioni, principi et fratri suo karissimo.

Illustri K. primogenito regis Francie, duci Normandie et delphino Wiennensi, nepoti nostro karissimo ɔc. omnibus ducibus et principibus.

Venerabili A. Pragensi archiepiscopo principi et suo dilecto ɔc. omnibus archipiescopis et episcopis.

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 210.

[2]) Formulí touto končil původně rukopis kapitolní; písař napsal: »Explicit Summa Cancellarii anno domini Milesimo trecentesimo octuagesimo septimo feria quarta in vigilia sancti Procopii abbatis et confessoris«. Později připsáno bylo ještě několik listů, z nichž následující čísla CCXL—CCL náležejí k formuláři našemu a nalézají se též v jiných rukopisech.

Spectabili G. comiti de Wyrtenberg, nostro et imperii sacri fideli dilecto et sic scribitur omnibus comitibus preter comitem de Anhalt, Flandrie et Sabaudie, quibus dicitur Illustris ꝛc.

Nobili C. de Haydek, fideli suo dilecto et sic omnibus baronibus et nobilibus.

Honorabilibus ... preposito ... decano et capitulo Pragensi, devotis suis dilectis ꝛc. et omnibus prelatis et ecclesiasticis personis preter abbates et monachos, quibus scribitur Religiosis ꝛc. . .

Civitatibus et civibus scribitur: Magistro consulum et consulibus civitatis G., nostris et imperii sacri fidelibus dilectis ꝛc. vel Judici et juratis civitatis ꝛc.

Honorabili et religioso Wynrico de Gnyppenrode ordinis s. Marie hospitalis Jerosolimitani domus Theutonice generali magistro, devoto nostro dilecto.

Nobili Laurencio Celsi duci Veneciarum et honorando ipsius consilio, fidelibus suis dilectis ꝛc. Duci Janue.

Nobili B. vicecomiti pro Maiestate nostra vicario Mediolanensi ꝛc. fideli nostro dilecto.

Nobili F. de Carraris pro Maiestate nostra vicario Padue, fideli nostro dilecto.

Nobili Cansemori de la Scala, gubernatori Verone, fideli nostro dilecto.

Prioribus arcium vexillifero iusticie populoque communi civitatis Florentinensis, nostri et imperii sacri fidelibus dilectis.

Anzianis populis consilio et communi civitatis Pisarum, nostris et imperii ꝛc. [1])

CCXLI.

Imperator deplangit mortem primogeniti sui.

Misericordia pii patris severi judicis exuberante iudicium ... [2]) primogeniti nostri fatum lugere compellimur lacrimarum ab intimis educente natura diluvium, quod offense dolor et iusticie rigor intrinsecus affirmabat. Mirabantur aliqui invictum publicis hostibus cesarem dolore domestico posse convinci subitus, cum cuiuscunque principis animus quantumlibet rigidus nature dominantis imperio fatigatur. Fatemur etenim, quod viva regis superbia flecti nequimus, fuimus tamen eiusdem filii nostri casu convicti, sumus tamen eorum nec primi nec ultimi, qui filiorum transgrediencium detrimenta pertulerunt et nichilominus post eorum funera deplorarunt. Luxit David Absolonem. Non valentes igitur circa predicti filii nostri casum [obmittere] que sunt patris, mandamus, quatenus per ecclesiam tuam iniungas, ut eius exequias cum omni devocione solempniter celebrent, animam eius cum decantacione missarum et aliis ecclesiasticis sacramentis divine misericordie recommendent, manifestis indiciis ostendentes, quod sicut in gaudiorum nostrorum tripudiis exultant hilariter sic et doloribus nostris condolere fideliter videantur etc. .. [3])

---

[1]) Otištěno v Lausitz. Magaz. čís. 24. — V rukopise kapitolním připsána jsou pod tímto číslem známá slova, která v jiných rukopsech jsou při čís. 25., totiž: Aliquando reputatus — Nunc autem contemptus — Cancellarius vester.

[2]) Přepis Brněnský má: Henrici.

[3]) Podobný list má Pelzel I. čís. 104.

CCXLII.

Consolatur quendam de morte filii. [1])

Suspirantibus congemitibus et oculis lacrimosis epistolam nostre consolacionis, quam lacrimarum continua gutta perfunderet et educcio copiosa singultuum perlegi prohiberet doloris, nunc igitur mitigatis suspiriis et oculorum luminibus excolatis ad diluvia lacrimarum iuste dolere te credimus, quod in nati tui funere pomum de vite pomerio natura decerpit spacio temporis inmaturum, consolari te volumus, quod illum ante temporis debitum virtutum irrogacionibus accepisti, perduximus tanto propaginis libencius ad nepotes, quanto nostre Serenitatis affectum et patris et tui servicia meruerunt.

CCXLIII.

Imperator deplangit mortem cuiusdam doctoris. [2])

Sedentibus super aquas amaritudinis et in salicibus organa suspendentibus de seculo nequam et valle miserie ad scalas florentis patrie, ubi garulitatis inprobe nullus auditur tumultus, illius vocacione, cuius imperium in celo et in terris et in omnibus extenditur creaturis, noviter R.... eximius doctor evocatus ab oculis transivit velud umbra ymmo evanuit, amaritudo amarissima et materia contrita doloribus humanis mentibus noviter occurrerunt. Tetigit me manus domini et apprehendit me indignacio ire eius, ut que fueram viri solacione destituta, prematura mors filii viduam viduerat, ideo duplici contricione contrita singularem a vobis quero dolori meo refugium. Datum ꝛc. . [3])

CCXLIV.

Imperator deplangit mortem uxoris sue. [4])

Latentis hostis insidias nequimus effugere, quin post plures regiones sub virga Maiestatis nostre devictas coniugem nostram A.... impie mortis ignavia surriperet violenter. Non igitur hilaritatem vultus possumus exhibere, cum nostre consortis obitus amaritudinis cum vinculo nos molestet iugiter et impugnet. Et ut tante principis memoria celebris sit super terram, mandamus vobis et iniungimus presentibus seriose, quatenus etc. [sic].

CCXLV.

Forma super graciis fiendis judeis baptizatis.

Karolus ꝛc. Universis et singulis, ad quos presentes pervenerint, graciam ꝛc. Si cuncti, qui relictis temere cecitatis erroribus et dampnosi velaminis caligine ad verum iusticie solem, qui Christus est, salutaribus ac devota

---

[1]) *Lu:* Alia forma super morte filli.

[2]) *Lu:* Consimilis forma de morte.

[3]) V rukopise *Lu* jest po této formuli ještě následující regest čís. 260: »Cancellarius compatitur ducisse Swidnicensi super infirmitate ducis Swidnicensis sui cousortis«; text listu není však napsán a nechána jest skoro celá strana (fol. 91. b) prázdna.

[4]) *Lu:* Alia forma super morte uxoris etc.

mentis intencione et cordis contricione conversi sunt, ut fides augeatur fidelium, caritativis suscipiendi sunt affectibus, multo magis hii, qui dudum despecto perniciose incredulitatis devio et judaice pravitatis detestanda versucia iam per diuturnitatem temporis velud probati in fide inventi sunt stabiles et in eiusdem fidei actibus exequendis efficaces tamquam ecclesie filii singulariter aggregati, humanis et piis utique favoribus prosequendi sunt et, ne ut canes revertantur ad vomitum, caritativis operibus sunt prosequendi. Sane itaque C. et G. uxorem et pueros ipsius, qui olim relictis facultatibus suis de iudaismo ad vere fidei lumen renati sacramento baptismatis inspirante altissimo redierunt, vobis et cuilibet vestrum duximus committendos, requirentes attente, quatenus ipsis, dum loca vestra pro petendis elemosinis visitaverint, piam et devotam velitis ymmo debeatis ostendere voluntatem, mercedem inde in eterna requie capientes [recepturi]. Datum ɔc.

CCXLVI.

Consimilis forma super eodem.

Karolus ɔc. Universis et singulis principibus ecclesiasticis et secularibus tam sacri imperii quam regni Boemie fidelibus ɔc. Inter cetera opera caritatis magnum existimat nostra Serenitas et precipua speramus veneracione spectandum, errantem videlicet proximum a deviis revocare. Nam si potus calicis aque frigide iuxta infallibilem divine veritatis sentenciam mercede non caret, dum ex hoc lassa proximi membra corporis consolacionem accipiunt, quanto magis utique dignum eterno premio iudicabit deus omnipotens, ubi circa deviantem proximum et a via iusticie recedentem eterne ipsius saluti consilium rectum recta intencione porrigitur. Tanto nimirum hoc ipsum pluris est precii, quanto nobilitas anime corrumptibilibus carnis defectibus antefertur. Sane cum P. et K. coniuges et A. ipsorum filia gracia dei vocante et decoro lumine sancti spiritus illustrati relictis judaice velaminis perfidis et dampnatis erroribus ad orthodoxe fidei claritatem fonte baptismatis in Christo renati pervenerint, ab ipso judaismo nichil penitus preterquam nuda corpora deportantes, suffragio Christi fidelium indigeant, ut divinum valeant continuare obsequium pro gloria Christiane fidei [et dignis laudibus omnium salvatoris, ipsos vobis omnibus et cuilibet vestrum nostre Maiestatis benignitate solita commendamus, ut eis precipue dei] [1]) intuitu et pro nostre Maiestatis honore, dum ad vos pervenerint pro favore, subvenire curetis. Nam preter meritum retribucionis eterne, quod abinde procul dubio consequemini, eciam nostre Celsitudini singulare et beneplacitum obsequium facietis. Presencium ɔc. [2])

CCXLVII.

Forma super graciis fiendis hiis, qui a fide recesserunt.

Consuevit innata consuetudo regnancium excessus et merita subditorum iusto pietatis examine et pie iusticie moderacione discutere, ut conversos pie

[1]) [ ] v kapit. rukopise vynecháno.

[2]) Otištěno u Hoffmanna čís. 238.

recipiat et conversionis ipsorum meritis ac devocione pensatis iuste ad eos graciam liberalitatis effundat. Habet enim in se graciosa munera providencia principalis, ut conversis subditis condescendat ad graciam et devotorum ipsorum zelum clementer et liberaliter prosequatur etc.

CCXLVIII.

Forma super graciis fiendis leprosis.

Karolus ɔc. . . Quanto aliquos manus domini de aculei sui iudicio acrius morbo lepre affligit, tanto ipsis diligencius debemus adesse et contra pravorum incursus imperiale forcius patrocinium impertiri. Cum itaque fratres leprosorum prope civitatem nostram, [1]) quos incuriali et incurabili morbo lepre manus domini gravissime visitavit et officia qua secularia exercenda magis debiles reddidit et exemptos, tanto ad provisionem nostra imperialis Serenitas benigniorem se exhibet et peticionibus illis, que ab honestate nostra non domant [deviant], libencius condescendit. Cum itaque nuper vestra nobis oblata peticio contineret, in qua nostre clemencie humiliter et devote supplicarunt [sic], quatenus vobis et vestrorum infirmorum conventui prope civitatem nostram . . . specialem facientes graciam indulgere dignaremur. Datum etc.

CCXLIX.

Litere credencie.

Litera credencie ad regem Francie.

Serenissime frater karissime. Mittimus ad vos nobilem . . . de . . . familiarem et fidelem nostrum dilectum, latorem presencium, super quibusdam secretis pro parte nostra ad vestram deducendis noticiam, in quibus absque speciali consilio vestro concludere nolebamus, sufficienter instructum, dileccionem vestram affectuose rogantes, quatenus in hiis, que dictus . . . vobis pro parte nostri dixerit [*Lu:* retulerit], fidem sibi credulam velitis adhibere [*Lu* a *Ha*: fidem curetis credulam adhibere] etc.

Alia litera credencie ad cives eiusdem [sic, Veneciarum].

Fideles dilecti. Mittimus ad vos nobilem . . . de . . . familiarem et fidelem nostrum, latorem presencium, super certis negociis venerabilem patriarcham tangentibus plenius informatum, desiderantes attente, quatenus eidem in hiis, que super negociis huiusmodi pro parte Maiestatis nostre vobis retulerit, fidem curetis credulam adhibere Datum ɔc. . .[2])

Alia litera credencie ad cardinalem.

Reverendissime pater et domine karissime. Ad paternitatis vestre presenciam duximus destinandum harum exhibitorem, familiarem nostrum, de in-

---

[1]) V rukopise *Lu* psáno jen potud, ostatní vynecháno; v *Ha* rozdělena jest tato formule ve dvě, t. čís. 240, 241.

[2]) V rukopise kap. jest přepsána ještě formule s nadpisem »Littera credencie cancellarii ad quendam cardinalem«, která v jiných rukopisech tvoří zvláštní číslo; viz naše čís. CCLXII.

tencione nostra super aliquibus vobis referendis oretenus plenius informatum. Unde caram paternitatem vestram rogamus attente, quatenus eidem fidem in dicendis adhibere dignemini plenariam tamquam nobis. Datum ꝛc. .

CCL.

Cancellarius scribit filio domini Pauli hortando ipsum ad rethoricam. [1])

Aureis redimita monilibus vernancium florum varietate distincta eloquencie princeps regina rethorica speciose indolis famando thironi Paulo Pauli salutem et sue familiaritatis consorcium adipisci. Si mentis interne conceptus interior diserte quidem oracionis suffragio rite colligitur, si que vocis porriguntur officio, signa sunt anime passionum, profecto ex tuis epistolis nostra considerat regalis benignitas et nostre Maiestatis sublimis apex intelligit, te velud thyronem magnificum thesauros beatos nostri sacri laris appetere et torrentis flagrantibus desideriis sitire fluenta, ubi nemoris eneydarum pyerides et fontis Castalii grate puelle alternis choris musico cantu contencione suavi decertant, ubi ex eliconeis collibus doctrinarum virencium pegasei nectaris dulce profluvium beatis debreat [deebriat?] saporibus comitantes [convivantes?]. Ad cuius gustandum sacra libamina summa necessitate requiritur, tyro famande, te primitus matris grammatice lacteis legibus et disputantis loyce disciplinis subtilibus erudiri [*B:* condiri]. Hec sunt etenim, quibus velud firmissimis axibus rota nostre persuasionis evolvitur, dum velud germane sorores facundi sermonis inter se pertractant pertinenter insignia, [2]) dum una quidem congruitati, alia vero veritati deservit, ut demum nostri floris accedens verna temperies congruum in vero et verum in congruo emphatico splendore perhorret [perornet] et solari radio in lucem rite perducat, quod latuit in obscuro. Cum igitur indolis optime iuvenis, quem amor virtutis amorosis semper affectibus reddit amabilem, thezauris magistralibus nostrarum sororum, ut premittitur, tui cordis penetralia affectatis diviciis habundare iam ceperant, nam [iam] expedit, ut potenti malleo congruitati verba et veritati sentencias obedire compellas, tunc digne tibi succurret nostra benignitas, tunc auro mentis argentum lingwe mereberis, tunc nostri lateris tibi pandentur honores, ut discas artem rethoricam rerumque conformes habitus hinc in ymaginariam virtutem evenire subtiliter, inventa sitibus aptis disponere, ut floride tunc eloquaris disposita, elocuta commemores, in naturalibus [*B:* et naturalis] tui plectri dulci modulamine pronunccies memorata, tunc principum presulum et magnatum te dulcis favor aspiciet, tunc ardua magnorum [*B:* indignorum] consilia oculo prudenti rimaberis, tunc tibi ad regum atque potentum penates altissimus clarusque patebit accessus, tunc vultum tuum multitudo plebis precabitur, tunc laboris nobilis fructum centesimum reportabis in gaudio, Paule Pauli. Datum ꝛc. . .

---

[1]) V Brněnském přepise: Scribit hanc epistolam Paulo filio domini Pauli de Jenczensteyn, regni Boemie camere notarii.

[2]) *B* má: inter se partiuntur insignia.

CCLI.

Cancellarius scribit duci in theutunico de marchionissa Tyrolis.

Liber genedier herre, ist das war nach alder sagug vnd nach urchunt der siten die an vns gewachsen sint, das die vasnacht ie deste bezzer ist, zo man allermaist fremdikeit daeinne vbet vnd treybet, so hof ich czu got, es sei ein rechte mercleiche uasnach abentteure, das Crimhilt czu hofe varen wil, und uellet ir meynes herren hof versaumen vnd den nich suchen, durch welch hyndernisse das gesein mochte, so gelaub ich ir schullet das nicht lazzen, ir kumet czu vns myr [nur] vmb dye so vremden wunderleichen meere, wan ich gelaub, [daz ir so seltseines nie gehoret habt, als daz die frawe uns gelaubet], [1]) di vns vnd lant vnd leute in kumer und in arbait geseczet hat vnd gelaub ich, es sei der funfczechen czeichen eynes, die vor dem jungesten tag geschehen schullen, wan ich nue erfure so grozzes vnmenschleiches wunder. [2])

CCLII.

Imperator recipit quosdam judeos in suam proteccionem.

Etsi munificencie nostre gracia cunctis, quos sacrum regit imperium, communis esse debeat fidelibus, illos tamen graciori humilitate [sic, humanitate?] amplectimur, quos humilior legis gravat condicio et qui in sola proteccione nostre lenitatis [benignitatis] respirant. Noverint igitur ɔc., quod nos attendentes imbecillitatem gentis judaice et quod omnes et singuli judei degentes ubique per terras nostre dicioni subiectas Christiane legis et imperii prerogativa, qua dominamur, servi sunt nostre camere speciales, ad supplicaciones A. et J. servorum nostrorum personas filios et familiam eorum et omnia eorum bona, que in presenti aut inantea iusto titulo potuerint adipisci, sub proteccione nostra recipimus speciali, bonos usus et probatas consuetudines confirmantes. Datum ɔc. . .

CCLIII.

Item indulget quibusdam civibus, quod possint arrestare debitores.

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod dilectis nobis . . . et . . . fidelibus nostris indulgemus et concedimus ac plenam damus et liberam potestatem, ut quilibet ipsorum universos et singulos suos debitores, cuiuscunque status vel condicionis existant, pro suis debitis infra C marcas occupare valeat et arrestare, statuentes, ut dicti nostri fideles omnibus et singulis juribus, quibus cives P. fruuntur, inantea gaudeant et utantur et quod ipsi fideles pro quibuscunque causis ad iudicium terre evocari non debeant nec eciam iudicari, sed coram judice et juratis ibidem vel camerario nostro acciones prosequantur. Presencium ɔc. . .

---

[1]) [ ] v rukopise *Lu* vynecháno.

[2]) Otištěno od Böhmera v Hauptově Zeitschrift f. d. Alt. VI. 28. — Při čís. vydání našeho CCLI—CCCXXXII položen za základ text rukopisů *Lu* a *Ub* a srovnán s rukopisy jinými, pokud v nich formule ty se nalézají.

CCLIV.

Item scribit cuidam episcopo, ut habeat treugas cum marchione.

Karolus ɔc. Princeps et devote carissime. Audito, quod inter te ab una et illustrem marchionem, principem et consanguineum nostrum parte ab alia aliqua verteretur displicencie et turbacionis materia, cum nobis cordi sit utrobique vestri boni status tranquilitas, devocionem tuam hortamur et requirimus studiose, quatenus rem ipsam in bono stare permittas et nullam tribuas eidem marchioni vel suis turbacionis materiam, sed visis presentibus iter assumens sis apud nos in Wratislavia quam primum poteris constitutus. Nam ibidem tuo consilio in causis nostris indigentes precipue eciam inter te et dictum marchionem intendimus fedus amicabilis concordie stabilire. Datum ɔc. . .

CCLV.

Forma conductus ad sedem apostolicam.

Karolus ɔc. Universis principibus, comitibus, proceribus, nobilibus, baronibus, vicariis, rectoribus, potestatibus, officiatis, ancianis, judicibus, consiliariis et universitatibus ceterisque sacri imperii subditis fidelibus devotis, ad quos presentes pervenerint, graciam ɔc. Honorabilem capellanum commensalem et familiarem nostrum dilectum, exhibitorem presencium, quem in certis nostris agendis [1]) ad sedem apostolicam destinamus, universitati vestre pleno recommendamus affectu, vos et quemlibet vestrum requirentes attencius et rogantes, quatenus dum illuc eundo et iterum ad propria redeundo ad vos aut ad quemlibet vestrum seu loca vestra pertigerit, amicabiliter ipsum recipere et favorabiliter pertractare velitis et per passus loca et territoria vestra cum comitiva et equis, arnisiis, valisiis et omnibus rebus suis absque dacii et gabelle cuiuslibet exaccione seu quovis impedimento transire libere permittatis, per territoria vestra et quanto remocius poteritis, dum et quociens ab eo super hoc requisiti fueritis, securum sibi et omnibus suis prestando conductum ad nostram et imperii sacri reverenciam specialem. Datum ɔc. . . [2])

Alia forma conductus.

Karolus ɔc. Universis ɔc. Cum honorabilis W. familiaris et devotus noster dilectus pro certis negociis ad partes Italie habeat se transferre, universitati et fidelitati vestre recommendamus attente et eidem fidelitati vestre iniungentes seriose, quatenus eundem familiarem, dum per loca, civitates, terras, castra, territoria vel passus vestros transitum fecerit, cum omnibus suis rebus, equis, vallisiis, familiaribus ac eciam comitiva in eundo stando vel redeundo sine cuiuslibet dacii, theolonei, pedagii vel gabelle seu cuiuslibet alterius generis exaccione transire libere permittentes ipsique de securo conductu ad ipsius requisicionem providere ad honorem imperialis Celsitudinis debeatis et

---

[1]) *Lm:* pro nonnullis nostris peragendis negociis nostrum et imperii statum concernentibus ad sedem apostolicam ɔc.

[2]) Shoduje se skoro s formulí nadepsanou »Conductus« čís. 14. u Hoffmanna.

in aliis ipsius et dicte sue comitive indigenciis et necessitatibus promotivam debeatis et velitis ostendere voluntatem, gratum et acceptum nimium Maiestati nostre in hoc obsequium ostensuri ɔc. [1])

CCLVI.

Imperator mandat cuidam ducisse de securo conductu provideri.

Karolus ɔc. Fidelis dilecte. Cum illustris ducissa, relicta quondam ... de ... consanguinea nostra dilecta, propter eiusdem viri sui obitum germanos et consanguineos suos invisere et ad proprie nativitatis desideret patriam remeare, quam eciam nostra Maiestas tamquam sanguine et amore propinquam oculis concupiscit corporalibus intueri, fidelitatem tuam attente requirimus et hortamur tibique iniungimus presentibus seriose volentes, quatenus predictam nostram consanguineam ad exitum suum cum omnibus rebus suis parefernalibus et aliis quibuscunque prosperum et felicem velis et studeas nostre consideracionis intuitu taliter promovere et de securo sibi conductu providere, quod circa Sublimitatem nostram tue commendari possit merito obediencie promtitudo. Gratum nostro culmini facturus obsequium, si ita te rite gesseris in hac parte, quod non amodo labores impendere vel nunccios nostros proinde oporteat destinare. Datum ɔc.

CCLVII.

Imperator mandat episcopo, ut provideat de conductu comitisse.

Karolus ɔc. Princeps et consanguinee dilecte. Quia illustris ... comitissa et consanguinea nostra dilecta ad illustrem ... ducem conthoralem suum, consanguineum nostrum dilectum, habet ad partes proficisci, devocionem tuam affectuose petimus et rogamus, quatenus locis talibus nostre consideracionis intui u velis disponere et efficaciter procurare, ut dum ad alterum eorundem locorum pertigerit cum suis hominibus, per tuos usque ... secure et honorifice conducatur et abinde usque ad honorabilem ... de ... consanguineum devotum nostrum dilectum velis ipsam facere sublimi [sic, sub simili] conductu secure conduci, gratam nobis in hoc benivolenciam ostensurus. Datum Prage ɔc.

CCLVIII.

Imperator mandat omnibus euntibus ad expedicionem, ut non molestent monasteria.

Karolus ɔc. Vobis universis principibus, baronibus, nobilibus et officialibus ac ceteris nostris fidelibus dilectis, quocunque nomine vocari possitis, qui ad presentem nostram expedicionem Maiestatem nostram sequimini quosque prope monasterium ... transire contigerit nos sequendo, seriose committimus et expresse mandamus, quatenus prefatum monasterium aut homines et bona ipsius, que in nostro transitu valde sunt propter exercitus nostri multitudinem

[1]) Z rukopisu *Lm* III. 13. fol. 27.

molestata, in transitu vestro huc et iiluc eundo non perturbetis neque gravetis nec gravari seu molestari ab aliquo faciatis nostre gracie sub obtentu. Datum ɔc.

CCLIX.

Item regraciatur Bernaboni vicario Mediolanensi, quod super omni lite vult stare ordinacioni sue.

Karolus ɔc. Fidelis dilecte. Acceptum habet admodum et gratum nostra Serenitas, quod super controversia, que inter sanctam Romanam ecclesiam ex una et te vertitur parte ex altera, pro beneplacito nostro disposueris ad pacem et concordiam amplectendam et in eo tuum propositum multipliciter commendamus, desiderantes attente, ut ad consumacionem tam salubris tamque felicis concordie nitaris peramplius et quod super hoc et super quibusdam aliis, que per latorem presencium referri tibi fecimus vive vocis oraculo, eidem latori in dicendis pro parte nostri culminis fidem adhibeas creditivam. Gratam eciam accepit nostra Serenitas tam grandem constanciam solite fidei, qua semper imperium sacrum prosequeris et de tam racionabili responsione, quam regi Ungarie et duci Austrie fecisse dinosceris, plurimum contentamur et procul dubio talis affectus et tam notabilis fidei puritas recordabitur nostra Serenitas temporibus oportunis [sic]. Datum Crac[ovie] ɔc.

CCLX.

Cancellarius scribit comiti Burgundie, quod in negociis suis laboravit

Domine mi graciose. Circa negocium infeudacionis comitatus tam in literis quam in aliis, que consumacionem talis rei videbantur prospicere, tota mea diligencia et attente sicut umquam potui laboravi, paratus omni tempore ad omnia et singula, que vestrum prospiciunt commodum et honorem. Me vestre gracie humiliter recommittens etc. .

CCLXI.

Cancellarius rogat delphinum, ut super provisione sibi facta intendat.

Domine mi graciose. Nobilis vir dominus . . . de . . . familiaris vester ad vos informatus revertitur, qui graciam vestram de serenisssimi cesaris avunculi vestri condicione et statu poterit informare distinccius. Ideo de talibus non scribo, rogo tamen, ut super materia provisionis, quam michi gracia vestra fecit, ita velitis intendere, prout vos dictus dominus clarius et distinccius edocebit.

CCLXII.

Credencia cancellarii ad quendam rethorem in Avinione.

Non audens multiplicare sermonem, ne tedio vexem aures expoliti rethoris, brevi fruor eloquio rogans amicum et fratrem, ut . . . de . . . in dicendis fidem velit apponere et ea que dixerit favore prosequi speciali. Datum ɔc. . .[1])

---

[1]) V rukopise kap. jest tato formule přepsána při čís. 249; viz naše čís. CCXLIX. poznámku.

CCLXIII.

Imperator mandat quendam auxiliis et consiliis promoveri.

Karolus ꝛc. Vos et fideles vestros dilectos attente requirimus vobisque seriose committimus et mandamus, volentes omnino, quatenus . . ., dum et quociens ipse pro necessitate, utilitate vel honore sacri imperii vos requisitos habuerit, consiliis fidelibus ut vestra potencia et oportunis auxiliis assistere studeatis, prout nostro culmini specialiter volueritis complacere.

CCLXIV.

Imperator scribit regine Ungarie de statu et valetudine sua.

Serenissima soror karissima Visis tue dileccionis literis de bona tua valetudine quamplurimum gratulamur, te scire volentes, quod et nos auxiliante deo optata potimur corporis sospitate et sacre sublimitatis nostre omnibus nostris rebellibus humiliatis in nostris processibus deo propicio feliciter prosperamur, dum illi ad animum advertendo super commissis adversus nos et imperium sacrum excessibus nostre gracie humiliter se submittunt et nonnulli, quos verisimiliter suspicamur adversarios, ad cuncta reperimus nobis beneplacita preparatos. Estque super presenti negocio die crastina tractatus habendus, quem ita credimus tractari [terminari], quod sani et incolumes in brevi tempore speramus favente domino te videre. Datum ꝛc.

CCLXV.

Imperator congaudet de statu nobilis cuiusdam et successibus suis.

Karolus ꝛc. Fidelis dilecte. De successibus tuis prosperis et leto fortunarum eventu, quibus te dei clemencia benigne respexit, tanto ampliori gaudio perfunditur imperialis nostra Serenitas, quanto te et tuos progenitores ac fratres ad nostrum et sacri imperii honorem et statum ab experimento cognovimus constancioris fidei diligencia propensius inclinatos, desiderantes attente, ut de huiusmodi tuis et tuorum letis eventibus multocies nos informes. Datum ꝛc.

CCLXVI.

Item scribit delphino Viennensi nepoti suo similiter de statu suo et successibus et sospitate corporis.

Karolus ꝛc. Illustris nepos karissime. Scire velit tua dileccio, quod per dei graciam nos cum serenissima et cum dilecto filio nostro et filia plena corporis et animi sospitate gaudemus et in omnibus nostris et imperii sacri negociis feliciter prosperamur, id ipsum de serenissimo principe genitore tuo ac fratre nostro ac de te audire cordialiter affectantes. Idcirco rogamus dileccionem tuam presentibus seriose, quatenus de prefati genitoris tui ac tuo statu felici et prosperis vite successibus nos velis tuis literis pro singulari gaudio

*

crebrius informare, nam vestra corporalis sanitas et successuum vestrorum iocunda prosperitas parit nostro cordi leticiam singularem. Datum ɔc. [1])

CCLXVII.

Item scribit G. de Mediolano de statu suo.

Karolus ɔc. Fidelis carissime. Auctore benignissimo domino Jesu Christo sua benignitatis clemencia illud disponente feliciter una cum liberis nostris [2]) corporis incolumitate gaudemus et in omnibus agendis nostris circa partes Almannie et regni nostri Boemie ac vicinarum regionum optata prosperitate potimur, de te nec non dilectis consanguineis nostris tua consorte, filio tuo et conthorali ipsius dulces novitates et placidas semper desiderantes audire et pocius propriis oculis intueri et de sinceritate tam constantis et solide dileccionis et fidei, quibus, sicut nobili . . . familiari tuo referente cognovimus, erga personam nostram et sacrum Romanum imperium indesinenter afficeris, multum contentatur nostra Serenitas tibique grates inde referimus, volentes dei adiutorio non solum tibi verbis aut scripto respondisse pro talibus, sed oportunitate nacta et dum condicio tue sortis illud exegerit huiusmodi tue dileccionis et fidei meritis gratis beneficiorum fructibus clarissimis eciam operum indiciis graciosius respondere, desiderantes attente et hoc a te specialis hortaminis studio deposcentes, ut nos de tuo, consortis tue, nec non filii tui et eius uxoris neptis nostre statu et successu felicibus velis ad singulare solacium tuis literis multocies informare. Nam tua et ipsorum corporalis sanitas et prosperitas disposicione dei jocunda cordi nostro procul dubio paruit leticiam specialem, nec te moveat prefati familiaris tui diuturna absencia, si forte ultra creditum sibi tempus moram traxit in nostri presencia, cum preter voluntatem suam ipsum tenuerimus ad hoc specialiter, ut de nostro statu et successibus te ipso redeunte possemus plenius et sufficiencius informare, sicut eciam ipse de hiis que vidit et expertus est in tempore demoracionis, quam fecit, te debebit et poterit luculencius edocere. Datum ɔc.. [3])

CCLXVIII.

Item scribit cuidam suo fideli de statu suo. [4])

Karolus ɔc. Fidelis dilecte. Ut processus nostri continencia fidelitatem tuam non lateat, quam de prosperitate nostri culminis fideliter agnoscimus exultare, scire te volumus, quod postquam in die . . . Maiestas cesarea cum victoriosi exercitus sui potencia in pleno campestris belli desiderio nostris appropinquasset rebellibus adeo, quod ad unum dumtaxat miliare ab adverso

---

[1]) Otištěno dle *Lu* ve Forschungen z. d. Gesch. XIV. str. 565.

[2]) Jelikož císař Karel IV. nezmiňuje se o manželce své, zdá se, že list ten psán po smrti císařovny Anny († 11. čce. 1362) a před svatbou císařovou s Alžbětou Pomořanskou v dubnu 1363.

[3]) Otištěno dle rukopisu *Lu* ve Forschungen z. d. Gesch. XIV. str. 566.

[4]) *Lm:* Notificat cuidam fideli statum et suos prosperos successus.

exercitu distabamus, illi nostram fortitudinem fortiter formidantes nostrumque prestolari pavescentes adventum, immediate certis ad nos mediatoribus humiliter destinatis campo relicto ab obsidione, qua nobilem . . . fidelem nostrum in castro . . . obsiderant, continuo discesserunt, illustrisque dux . . . princeps partis adverse patentes literas Celsitudini nostre sub pendenti suo sigillo direxit, per quas se obligat ad omnes literas, quas nos habemus et eciam dictus . . . ac sui habent ab ipso usquequaque, servandas et ad tenendum in aliis, quidquid illustris . . . dux . . . inter nos et nostros ex una et ipsum ac suos parte ex altera hucusque ad diem . . . duxerit ordinandum. Nos equidem dicto . . . ab huiusmodi obsidione redempto et in sua iusticia, vita pariter et honore retento, redimus ad propria et grata per dei graciam corporis fruimur sospitate ɔc.

CCLXIX.

Imperator intimat fratri suo nativitatem primogeniti sui. [1])

Karolus ɔc. Amantissime frater. Divine benignitatis graciam, que nos quamvis immeritos sue providencie cura in nativitate filii nostri graciose respexit, tue dileccioni significat nostra Serenitas, ut de tanta nostra consolacione leteris, qui alias de nostra orbitate fraterna compassione dolebas. [2]) Quoniam sub uno instanti duplicis fortune gaudio nos perfudit omnipotentis clemencia, ut et nostris votis heredem tribueret et langwentes oculos immensitate gaudii suggerente ad pristinam reduceret sanitatem et per ipsius creatoris nostri graciam corporea sanitate gaudentes tibi omnium illorum, que post adventum nostri cancellarii usque . . . et . . . scribimus, cum ostensore presencium copias destinamus, te nichilominus scire volentes, quod terminum, quem electoribus et aliis principibus Alemanie in vigilia palmarum deliberacio nostra statuerat, usque ad dies quatuordecim post instans festum pasche duximus prorogandum, volentes te de ulterioribus nostris successibus dum occurrerint lacius informare Datum Prage ɔc. . .

CCLXX.

Cancellarius intimat cuidam episcopo cesaris letum animum in nativitate filii sui. [3])

Reverende in Christo pater et amice carissime. Benignitas salvatoris nostri sicut privilegiata pietate serenissimum et invictissimum principem dominum et dominum K . . . in nativitate novi principis est dignata respicere, sic et ei pariter omnis succrevit felicitas. Nam gaudiosus animus, qui etatem floridam facit, sic et pariter virtutes innatas in eo corroborat, ut melioris sit habitudinis in sanitate corporea quam umquam fuerit ab eo tempore, quo ipsum collica passio dereliquit et de die in diem fortificatus in viribus ac eciam in man-

---

[1]) *Lm:* Imperator scribit marchioni Moravie de nativitate primogeniti filii sui.

[2]) *Lu* i *Zhoř:* ut qui alias de nostra orbitate fraterna compassione dolebas, nunc de tanta nostra consolacione leteris.

[3]) *Lu*, *Lm* a *Zh* mají: episcopo Augustensi nativitatem filii cesaris.

suetudine proficit et omnis graciarum inundancia superhabundat adeo, ut simus omnes pariter de tantis dei beneficiis consolati. Et sicut de meo statu informari petistis, sanus sum corpore, nullo materiali languore detineor, nisi quod me spiritualis quedam vexat ypocrisis,[1]) avaricia videlicet, que frequenter mentem inbuit argenti et auri cupidine, neque potest rerum habundancia saturari, sed ad instar estuantis incendii quo plus ministratur materie eo forcius exardescit. Me vestre paternitati favorabili omni tempore recommitto. Datum ꝛc.

Superscripcio: Reverendo in Christo patri domino Augustensi episcopo, cuius fame tituli augmento felici prospiciunt [*Zh:* proficiunt], domino ꝛc.

CCLXXI.

Imperatrix intimat pape nativitatem filii sui.

Sanctissime pater et domine reverendissime. Auxiliante altissimo, qui regna regit et regibus dat salutem die [*Pelzel:* Veneris] ante dominicam [Oculi] hora [quasi tercia] consolacionis masculinam sobolem corpusculo et membris singulis elegantem in lucem mundi produximus et post partum una cum prole deo auspice feliciter grata corporis sanitate gaudemus. Et quia Sanctitatem vestram de persona nostra nova felicia libenter audire confidimus, hoc eidem Sanctitati per honorabilem capellanum nostrum, exhibitorem presencium, nuncciamus humiliter supplicantes, ut ipsum nostre intervencionis obtentu vobis habere dignemini recommissum. Personam etc.[2])

CCLXXII.

Imperator rogat quendam, ut die certa veniat levaturus filium suum de fonte.

Karolus ꝛc. Fidelis dilecte. Carissimum filium nostrum, de quo nobis altissimi benignitas misericordi bonitate providit, volentes christiane religionis edicto sacro baptismatis fonte irrorari, fidelitatem tuam affectuose requirimus et rogamus, quatenus una cum uxore tua in dominica Q. proxime ventura apud nos esse velis in . . . eundem filium nostrum compaternitatis affectu de fonte baptismatis levaturus. Datum ꝛc.

CCLXXIII.

Imperator intimat [pape] nativitatem primogeniti filii sui.

Sanctissime pater et domine reverendissime. Nativitatem illustris primogeniti nostri, quem deus omnipotens de sue benignitatis munere speciali post multiplices lugubres curas et suspiria dolorosa, quibus post clare memorie serenissimarum ac illustrium dominarum [Blancze et Anne] inopinatum occasum animum nostrum sauciis meroribus vulneravit, consuete pietatis non

---

[1]) *Lu, Lm, Ha* i *Zh:* ydropisis.

[2]) Otištěno u Pelzla II. čís. 246 (k r. 1361).

oblitus pro veteribus nostris mesticiis resecandis feliciter in lucem mundi prodire constituit, Sanctitati vestre presentibus intimamus, ut sicut eadem Sanctitas affliccionibus nostris paterne compassionis animum non negavit apponere, sic una nobiscum de communis gaudii innovata leticia gratuletur. Sanctitati vestre attento studio et desiderio et quanto possumus humilius et devocius supplicamus, quatenus contemplacione nostri, sicut eciam alias dicte Sanctitati V. preces affectuose et cum exquisito studio et desiderio porreximus, honorabili . . . cancellario et devoto nostro dilecto pro suis agendis de ecclesia . . . et eciam de nostris, pro quibus sicut recolitis dudum labor precessit, finem imponere dignemini graciosum, sicut de vestre Sanctitatis clemencia gerimus confidenciam et continue gessimus presumpcionem fiducie singularis, specialem vere [ymmo] cordi nostro memoriter infigendam nobis in hoc, pater sanctissime, graciam facientes. Personam ꝛc. Datum ꝛc. [1])

CCLXXIV.

Item intimat cuidam suo devoto nativitatem primogeniti sui.

Devote carissime. Ut innate tibi fidelitatis animus, cuius constanciam non opinione fallibili sed verissimis argumentis dudum cognovimus ab experto, quemque lugubres cure et suspiria dolorosa propter clare memorie serenissimarum ac illustrium dominarum . . . ducisse . . . et . . . occasum sauciis meroribus distraxerunt, novi intimacione gaudii valeat consolari, nativitatem illustris primogeniti nostri tibi tenore presencium duximus intimandam, ut sicut constantis et virtuosi cordis tui fidelitas nostris affliccionibus, ut scimus indubie, novit habundanter compati, sic una nobiscum de communis gaudii innovata leticia de supercelestis doni munere glorietur. Et quamquam domino nostro summo pontifici de huiusmodi mentis nostre tripudiis ac eciam de negociis nostram Celsitudinem et te contingentibus direximus literas speciales, tamen desideramus attente ymmo tibi hoc iniungimus seriose, ut sibi predicta significes oraculo vive vocis, successus omnes ac singulos ac negociorum nostrorum et tuorum disposicionem, qualia sint aut quibus viis procedant, in eis nostre Celsitudini cum ostensore presencium rescripturus, cum de prefati domini nostri summi pontificis gracia et dominorum cardinalium efficaci promocione gesserimus continuo et gerimus spem et presumpcionem fiducie singularis.

CCLXXV.

Item consolatur quendam super morte parentum.

Cum post sedatos undique turbines, qui dudum in regno nostro Bohemie calumpniosa temporis procella concreverant, subito rumor infestus et nubilus claustra nostre iocunditatis infregit, nobis insipidas amaritudinis proporciones interferens, quod N. superioris ducis ductus imperio et in patriam, que iter est omnibus, generali mortalium necessitate vocatus humanitatis commune

[1]) Otištěno z jiného rukopisu u Pelzla II. čís. 245 (k r. 1361).

debitum, quod excepcio quevis allegata non prorogat, ex inevitabili lege fatalitatis absolvit, ex quo nos tanto pungit doloris ictus acerbus, quanto per eius absenciam grandia commoda nobis deesse sentimus, hortantes, ut consolandi remedia lassitudo tibi meroris indulgeat, sed animum redolens viri fortis omnem causam lugubrisque doloris reliquias, quas forte muliebris mollicies reliquit, ad lacrimas verborum nostrorum lenimentis abhorreas et in graciosa spe nostre proximitatis abstergas. [1])

CCLXXVI.

Consolatur quendam super morte filii.

Audito nuper, quod mordentis omnia mortis impietas B. . . . non sine plurium detrimento subtraxit, passionibus tuis satis affectuose compaciendo doluimus et si ope vel opibus recuperari defunctum aut alia compassione redimi natura permitteret, nostra apperuissemus eraria, unde lacrimas constringas, refrenes suspiria et more constantis viri limites placiturus imponas. Datum ɔc..

CCLXXVII.

Imperator hortatur quendam, ut veniat ad curiam celebrandam.

Karolus ɔc. Princeps et avuncule carissime. Postquam debite pacis federa cum illustri tali . . . et aliis principibus Almanie annuente domino existunt reformata, curiam generalem in Normberg in octava talis festi instantis favente domino intendimus celebrare. Verum quia nobile et excellens imperii membrum revera censeris tuaque presencia circa dictam curiam celebrandam quamplurimum oportuna existit, dileccionem tuam sincera fiducia deprecamur, quatenus antedictam curiam in prefato termino personaliter visitare nullatenus pretermittas, regie Celsitudini et honori gratam in hoc complacenciam ostensurus. [2])

CCLXXVIII.

Item mandat cuidam, ut cum paucis familiaribus ad eum veniat.

Karolus ɔc. Fidelis dilecte. Fidelitati tue iniungimus et presentibus seriose mandamus, quatenus aliis postpositis tuis negociis cum tuis [*Lu:* paucis] familiaribus et equis apud nos in Normberg sis in dominica . . . absque more diffugio omnimode constitutus. Nam extunc tuo et aliorum baronum regni consilio, quos ad eundem terminum vocamus, quedam necessaria auctore

---

[1]) Při tom napsán jest počátek jiné formule, kteráž v *Lu* a *Ha* má nadpis: Item consolatur quendam super morte filii, a sice: Lugubrem filii tui casum volgaris forte fame lugositate precognitum fecit in nobis quantum licuit et decuit stacionem, modum enim consolacionis assumpsistis etc. . .

[2]) Dle *Lu* otištěno ve Forschungen z. d. Gesch. XIV. 564. Jsou zde bezpochyby míněny smlouvy uzavřené r. 1360 po válečném tažení proti hrabatům Wirtemberským (Pelzel II. 651).

domino tractabimus commodum nostrum et regni Bohemie concernencia et honorem, nullam in eo sicut nostrum et eiusdem regni honorem diligis negligenciam commissurus. Datum Crac[ovie] ɔc... [1])

CCLXXIX.

Imperator hortatur quosdam, ut cum amicis suis veniant ad expedicionem.

Fidelis dilecte. Propter gwerram, quam auctore deo illis de Warttenberg [Wirtemberg] potenter proponit nostra movere Serenitas, tuam presenciam cognoscentes nostre Celsitudini oportunam, seriose te requirimus et rogamus, quatenus statim visis presentibus cum ceteris consanguineis, quos potes adducere, armis et rebus ad hoc necessariis expediti ad nos omni excusacione cessante cum alia gente nostra de Bohemia procedatis. Scripsimus siquidem venerabili episcopo ..., ut tibi velit cum curru ad expedicionem cum equis, victualibus et aliis necessariis bene munito ad necessitatem talis itineris subvenire. Datum ɔc... [2])

CCLXXX.

Item rogat, ut quidam veniat cum tota sua potencia ad expedicionem.

Fidelis dilecte. Vidimus et sane intelleximus tuarum continenciam literarum, fidelitatem tuam sicut pridem petivimus sic iterato attencius requirentes rogamus, quatenus ad diem et locum tibi per nos alias designatos cum tota tua potencia talium quidem hominum, quos apud te [*Lu:* nos] manere delectet, non qui petant cottidie se remitti, ad nostram te transferre presenciam non obmittas. Hoc enim quamplurimum affectamus tam propter tue fidelitatis consilium fidele et auxilium hiis temporibus oportunum, quam eciam propter barones aliquos alios, quos exemplo tuo sicut ad obsequendum nostro culmini non ambigimus animari, sic per contrarium sua nobis sentiremus obsequia retardari, nec tibi sit grave nos adire licet cum sumptibus et impensis, sciturus, quod super hiis ab omni te dispendio volumus indempniter relevare. Datum ɔc... [3])

CCLXXXI.

Imperator hortatur episcopum, ut statim arripiat iter versus Romanam curiam.

Princeps consiliarie et devote dilecte. Cordi gerentes quam plurimum et plenis desideriis affectantes, ut viam, quam ad Romanam curiam te nostra providit Serenitas tuaque spopondit devocio transiturum, absque more dispendio statim arripias et arripiendo perficias et consumes, eandem tuam devocionem affectuose requirimus et attente rogamus desiderantes, ut statim visis presentibus ad presenciam nostre Celsitudinis iter arripias veniendi ita dispositus

---

[1]) Dle *Lu* otištěno ve Forschungen z. d. Gesch. XIV. 563.

[2]) Dle *Lu* otištěno ve Forschungen z. d. Gesch. XIV. 563. Válečné tažení proti Eberhardovi a Oldřichovi z Wirtemberka podnikl Karel IV. v měsících srpnu a září r. 1360. (Pelzel, II. 614.)

[3]) Otištěno ve Forschungen z. d. G. XIV. 564.

sicque sarcinulis in domo tua dispositis, prout iam te ad huius rei profectum tempestive hoc providisse nequaquam ambigimus, quod a nostre Sublimitatis presencia mox versus predictam curiam transeundi dirigas gressus tuos, nec illud te moveat quomodolibet ad morandum, quod dicta legacio apparet non esse taliter [*Zh:* totaliter] expedita, quia hoc non obstante sed considerato, quod in maiori parte effectum, quem desiderabamus, est sortita, iter tuum valde te petimus et concupiscimus maturare. Ne vero ulla te surripiat ex eo prolixitas, quod nuper adversus illos de Wirtmberk certam gentis armate miliciam a te duximus postulandam et nunc velut actenus ad tale iter te providimus destinandum, ecce hoc ultimo a te benigne contenti de dicte gentis armate milicia te principaliter habere decrevimus excusatum, sperantes indubie, quod presens negocium ita tibi sit cordi, sicut de dileccione, qua nostros honores amplecteris, a nostro culmine signanter volueris commendari. Datum ɔc. [1])

CCLXXXII.

Excusat se erga reginam Ungarie, quod hac vice non possit eam visitare.

Serenissima soror carissima. Dolet admodum imperialis Serenitas, quod hac vice se tam ardue tamque inevitabiliter extra regnum nostrum Bohemie cogimur absentare, in quo dileccionem vestram sincera mente desideramus et semper desideravimus contemplari, nec eciam res facilis aut utique vitabilis nostram, quin ad vos personaliter venissemus, potuisset magnificenciam detinere, sed rebellium nostrorum exigente protervia, ad illam eciam auctore domino conterendam terras ipsorum cum vallido exercitu sumus potenter ingressi, die tali bellum campestre ipsis movere intendimus eosque tam fortuna [v jiných rukop.: fortitudine] quam iusticia nobis suffragantibus confidimus deo propicio debellare, desiderantes erga dileccionem vestram nostre Maiestatis absenciam ex hiis tam iustis causis ymmo inevitabiliter urgentibus amicabiliter excusari. Dum enim in talem locum veniretis, illic ad vos auxiliante domino incessabiliter [infallibiliter] veniemus.

CCLXXXIII.

Intimat quibusdam, quod die tali vult aggredi bellum campestre.

Fideles dilecti. Puram fidei vestre constanciam, que desiderii cordialis favore super nostris solicitatur successibus et sua nobis humiliter offert obsequia, Maiestas nostra commendat gratissimamque recipit et acceptam. Porro iuxta quod a nostra Celsitudine petivistis scire debetis, quod tali die cum tali et suis finaliter speramus campestre bellum inire et iusticia et fortitudine nobis suffragantibus eos, nisi in fugam conversi fuerint, potenter auxiliante domino debellare. Vos igitur inter hoc manentes in propriis studeatis esse

[1]) Celý list dle *Lu* otištěn ve Forschungen z. d. Gesch. XIV. 565. — Že by zde míněn býti mohl biskup Dětřich Mindenský, nezdá se nám pravděpodobným; spíše myslíme, že to byl biskup Jan Štrasburský, jenž skutečně r. 1360 poslán byl v poselství ke dvoru papežskému. (Huber Reg. LII.)

parati, ut si vos vocandos duxerimus nulla mora interposita veniatis, barones, qui adhuc nostra fuerint secuti vestigia, ad accellerandum transitum propter nostri culminis intuitum attencius exhortantes. Datum ɔc

CCLXXXIV.

Imperator scribit pro quodam, qui in Italia aliquamdiu morari desiderat.

Karolus ɔc. Fideles carissimi. Nobilem . . . de K . . . baronem regni nostri Bohemie fidelem, qui pro addiscendis moribus et conversacione faceta in partibus Italie aliquamdiu morari desiderat, fidelitati vestre tanto ampliori sedulitate committimus, quanto illud progenitores sui constancioribus pridem meruerunt obsequiis et sui fratres et consanguinei cottidie promerentur, desiderantes attente vosque affectuose rogantes, quatenus nostri contemplacione ipsum in familiarem domesticum et commensalem velitis assumere et favorabili voluntate pie prosequi, ut fratres et amici sui preces nostras aput vos efficaces intelligant nobisque ad graciarum acciones debitas propensius obligentur, gratum nobis in hoc obsequium et acceptum facientes. Datum ɔc. [1])

CCLXXXV.

Imperator scribit pro alio similiter, quod sibi honesta provisio detur.

Karolus ɔc. Fidelis dilecte. Nobilem . . . natum nobilis . . . de S . . . militem familiarem ɔc. exhibitorem presencium in partibus Italie pro discendis aliarum ritibus nacionum [regionum] desiderantem pro tempore demorari, tue fidelitati pleno recommendamus affectu seriosius rogantes, quatenus ipsum in tuum familiarem nostre contemplacionis intuitu velis assumere et eo in aliquo decenti et honorabili statu posito de congruis sibi necessariis favorabiliter providere, ita quod ipse nostre Celsitudinis recommendacionem aput te sibi senciat proficuam, in quo nostro culmini obsequium prestabit tua fidelitas valde gratum. Datum ɔc. [2])

CCLXXXVI.

Item demandat fratri suo, qualiter negociis variis prepeditus non possit sibi respondere.

Karissime frater. Non potuimus ad presens variis impediti negociis super legacione tua, quam prudens vir . . . coram nobis pertinenter exposuit, tibi sub ea sicut expedit plenitudine respondere, sed dum auctore domino ad ecclesiam sancte Marie virginis regalis nostre sedis Aquilegensis [sic, Aquensis] venerimus, tunc super hiis omnibus tecum loquemur distinccius et auctore domino utiliter concludemes. Datum Crac[ovie] ɔc

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 220.

[2]) Otištěno u Hoffmanna čís. 221.

CCLXXXVII.

Item alteri scribit, si dum in certo loco fuerit, sibi velit respondere.

Fidelis dilecte. Legaciones tuas nuper a viro prudenti, latore presencium, graciose recepit nostra Serenitas et quia in multis occupacionibus aliis ad presens impediti, sicut idem ... rite conspexit, non valuimus tali negocio sicut tamen volebamus intendere, cum de proximo ad visitandum ecclesiam beate Marie virginis regalis nostre sedis Aquinensis [Aquensis] venerimus, tunc ad nostri presenciam vocato illustri duce ... tibi super hoc Celsitudo cesarea respondebit. Datum ꝛc.

CCLXXXVIII.

Item scribit cuidam duci, ut filiam suam alio duci copulet.

Princeps et consanguinee dilecte. Quia nostra intellexit Serenitas, illustrem ... ducem ... quandam habere filiam vite honestate conspicuam, sicuti generis nobilitate et persone decore venustam, sic et morum venustate decoram, que in domo illustris ... ducis ... nunc dicitur demorari, ideoque illam illustri duci ... nato tuo, de cuius statu curam non indigne gerit nostra Sublimitas graciosa, sociari matrimonio cupientes, dileccionem tuam affectuose rogamus, quatenus nostre contemplacionis intuitu ad hoc, ut eadem ducissa dicto tuo filio in coniugium copuletur, velis intendere consentire et opem efficaciter prebere, nam consideracione provida talem tibi ac sibi expedire credimus parentelam. Datum ꝛc.

CCLXXXIX.

Littera quittancie in vulgari theotunico.

Wir Karl ꝛc. Embieten dem ... Burgermeister dem Rat vnd den Burgern gemeinlich der stat czu ... vnsern vnd des Reiches liben getrewen vnser hulde vnd alles gut. Liben getrewen, wan wir dem edeln vnserm liben getrewen hundert phunt haller von unserr ierlichen und gewonleichen stewre, die ir vns vnd dem Reiche schuldig seit czu gewen, vff sand Merteins tag der nechste kunftig ist von euch czu haben vnd czu nemen beneumet vnd beschanden haben, darumb enphelhen wir ewren trewen mit disem brieue ernstleich vnd vestiglich, daz ir dem egnant die obgenente hundert phunt haller von der obgescriben stewre vf den genanten sand Merteins tag an alle widerrede vnd vffschup gebet vnd beczalet vnd wenn ir im sie geben vnd beczalet habt, so sagen wir euch derselben hundert phunt haller von vnsern vnd des Reiches wegen genczleich vnd gar quit ledig vnd loz mit vrkunt ꝛc. . .

CCXC.

Littera quittancie in latino. [1])

Karolus ꝛc. Notum facimus et ex certa nostra sciencia et in publica veritate profitemur, nos recepisse et habuisse ac nobis traditos et numeratos

[1]) *Ha* přidává: in qua quittat quendam super omnibus racionibus.

fuisse a dilecto nobis N. per manus ... de ... mille florenos, de quibus quidem sic habitis et receptis nos et heredum nostrorum nomine bene contentos et pagatos dicimus et tenemus ipsumque liberamus et quittamus et absolvimus per presentes facientes sibi finem, quittacionem, refutacionem generalem et pactum de ulterius non petendo ac cassantes, irritantes et annullantes omnes et singulas literas et instrumenta desuper confectas et que possent quovis modo imposterum apparere, quas et que vacuas, vanas et inutiles decernimus et nullius penitus roboris vel momenti, promittentes prefato ... nullam inantea in iudicio vel extra occasione dicti debiti movere litem, controversiam, questionem seu causam per nos vel per alium ex quavis causa vel ingenio sive modo de iure vel de facto sub pena periurii et reformacione dampnorum seu expensarum, quas propter hec eundem incurrere contingeret, renuncciantes ... excepcioni non solutorum debitorum non habitorum, non numeratorum ɔc. sicut placet. Presencium ɔc. [1])

CCXCI.

Imperator quittat super pecuniis solutis.

Karolus ɔc. ... Honorabilibus et prudentibus ... prioribus arcium, vexillifero justicie, populo et communi civitatis Florentinensis ɔc. Quia de summa tot florenorum, in quibus Maiestati nostre vestra fidelitas obligabatur, honorabili ... tali nostro nomine et pro parte nostra iuxta formam imperialis mandati, quod eidem sub minori nostro sigillo erogavit nostra Serenitas, tot florenos boni auri et legalis ponderis pro ultima paga, que fieri debet per totum mensem Augusti proxime instantem ad presens, solvistis integraliter et ad plenum, idcirco vos et successores vestros et universitatem vestram nec non civitatem ... de supradicta pecunia nec non de tota summa tot florenorum quiettamus, absolvimus et liberamus de certa nostra sciencia, quietos liberos et solutos penitus nuncciamus, nulla nobis postulacione, repeticione vel monicione pro predictis pecuniis ammodo reservata. Presencium ɔc.

CCXCII.

Secuntur credencie et quiettaciones.

Item facit quendam procuratorem ad recipiendum pecunias.

Karolus ɔc. Honorabilibus ɔc. De honorabilis ... expensarum imperialis curie nostre notarii ɔc. probata fide et circumspeccionis industria plenam habentes fiduciam, animo deliberato et de certa nostra sciencia sibi plenam et omnimodam potestatem, facultatem, bayliam et mandatum speciale dedimus et contulimus, damus et concedimus virtute presencium, a vobis aut vestris subditis, sindicis et procuratoribus, sicut opportunitas illud exegerit, de summa tot florenorum pro ultima paga videlicet ultime diei talis mensis venture proxime tot florenos boni auri et legalis ponderis postulandi, repetendi, exigendi et nostro nomine atque vice accipiendi et literas quittacionis, remissionis et

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 229.

absolucionis sub manu publica et aliis autenticis scripturis desuper ordinandi donandi et vobis auctoritate cesarea tribuendi, vosque et quemlibet vestrum et universitatem vestram et omnes et singulos, quorum interest aut interesse poterit, absolvendi, liberandi et quiettandi de pecunia supradicta, promittentes et spondentes bona fide absque dolo gratum et ratum habere et tenere et inviolabiliter observare, quidquid per antedictum circa premissa actum et gestum fuerit proinde, ac si dicta pecunia soluta et numerata fuisset in nostra presencia personali.

CCXCIII.

Recognicio debitorum.

Nos .. comites et burgravii in . . . recognoscimus tenore presencium universis, quod nos volentes spectabiles viros et dominos . . . et . . . et eorum heredes in quibusdam debitorum promissionibus ex parte nostri in causis racionabilibus contractis indempnes reddere et prout iustum est facere cerciores, ipsis . . . et . . . et suis heredibus bona et sincera fide ac libera et spontanea voluntate promisimus et tenore presencium promittimus pro nobis et heredibus nostris, omne solucionis debitum, in quo ex quacunque causa et erga quoscunque obligati pro nobis dinoscuntur, dare et sine dolo solvere integraliter et ad plenum, dum et quocies per ipsos aut eorum heredes prefatos super eo moniti fuerimus et requisiti, aut in eum casum, si eorum monicionem et instanciam racione predicti debiti non curaverimus et forte levi animo transiverimus, extunc nos . . . et . . . predicti tot personas ydoneas militares cum tot famulis et tot equis ex parte nostri ad hospicium per dictos . . . et . . . eis in civitate eorum deputatum intrare faciemus, inibi debitum et solitum obstagium servaturos tamdiu, donec predictis . . . et . . . et suis heredibus de capitali debito et de dampnis, si que accreverint, per nos et . . . predictos fuerit plenarie satisfactum. Et nichilominus sepedicti . . . et . . . poterunt et debebunt auctoritate propria sine strepitu et figura judicii predictum debitum seu predicta debita ex quacunque causa pro nobis inita et contracta super omnia bona nostra sita tam in ducatu Austrie quam in regno Boemie in dampno conquirere, impedimento et contradiccione quibuslibet proculmotis. Insuper in habundancioris cautele presidium sine dolo et fraude promittimus et spondemus pro nobis et heredibus nostris sepedictis . . . et . . . eorumque heredibus, quando ante tempus, in quo suum debitum predictum vel debita predicta pro nobis ut predicitur contractum vel contracta diucius carere noluerint, duos menses per ipsos moniti fuerimus ad solvendum, quod tunc omnibus dimissis sepedictos . . . et . . . aut eis non existentibus heredes suos a predictis exsolvere, eximere et liberare volumus et debemus.

CCXCIV.

Idem (sc. Recognicio debitorum).

Nos Johannes dux . . . notum facimus universis presentes literas inspecturis, quod quia fidelis nobis dilectus . . . in ardua necessitate nostra, dum ad servicium et exercitum serenissimi principis ꝛc. deberemus alias proficisci,

ad preces nostras C sexag. gross. Prag. benivole mutuavit, ideoque ipsum super hiis bona fide prout justum est reddere desiderantes indempnem, sincere sibi promittimus tenore presensium sine dolo, quod prefatam C sexagenarum summam predictorum grossorum Prag. prefato . . . vel eo non exstante ad manus suas fratri suo in festo nativitatis Christi proxime venturo sine omni dilacione fideliter et integraliter persolvemus. Quod si interea humanitus aliquid in nobis contigerit, quod deus avertat, extunc magnifico principi domino . . . duci . . . genitori et domino nostro humiliter supplicamus, ut predictis nostris fidelibus dictas dignetur pecunias pro nobis graciosius expedire. Presencium ꝛc.

CCXCV.

Reversa vicariatus Mediolanensis, in qua se obligat imperatori ad fidelitatem et certa servicia seu pecunias. [1])

Bernabos vicecomes, civitatum Mediolanensium pro sacro Romano imperio vicarius generalis, notum facimus tenore presencium universis, quod attendentes multiplices gracias et inmensa beneficia, quibus Serenissimus et invictissimus princeps et dominus dominus Karolus . . . illustris dominus noster graciosus nos, domum ac progeniem nostram officiosa benignitate respexit et signanter considerantes magnam illam et notabilem pietatem, qua nobis ad presens de vicariatu civitatis Pisanensis ꝛc. . . cum earum appendiis et districtibus benigne providit, sicut in literis editis desuper clarius invenitur, animo deliberato non per errorem aut improvide sed sano precedente consilio in persona nobilis viri domini [Sagremor de Pomeriis], militis familiaris domestici socii nostri, cui de hoc sub manu publica plenum et sufficiens mandatum tribuimus, eidem domino nostro imperatori aut eius certo nunccio suo nomine petenti et exigenti pro quolibet anno in festo nativitatis domini nostri Jesu Christi quinquaginta milia florenorum puri auri ac legalis et boni ponderis solvere, seu mille barbutas bene et legaliter expedire gentis sibi pro recuperacione regni Arelatensis per sex menses, aut quingentas barbutas per annum ad effectum predictum sub expensis, dampnis et periculis nostris anno quolibet dirigere tenebimur et volumus, ut tamen opcioni dicti domini nostri imperatoris libere pendeat, gentes prefati subsidii aut pecuniam eligere annis singulis ut prefertur, ea condicione expressa, ut dum unum ex hiis iuxta mandatum imperiale fecerimus anno quolibet, simus tunc de aliis supportati, videlicet quod aut solvamus pecuniam aut gentem armatam iuxta premissorum continenciam dirigamus. Specialiter eciam promittimus et spondemus dicto domino nostro imperatori tamquam ordinario domino nostro ac velud fidelis vicarius, sibi debitam fidem, obedienciam et reverenciam occasione dicti vicariatus ad instar fidelis subditi cum diligentibus studiis exhibere. Promittimus eciam predicta omnia secundum formam expressatam superius rata grata et inconvulsa servare, tenere et efficaciter adimplere sub iuramentis, pactis et ordinacionibus predictis et sub rerum nostrarum omnium, quas habemus et habituri

---

[1]) *Ha:* Forma recognicionis, in qua Mediolanensis se obligat et obligatum recognoscit.

sumus imposterum, ypoteca. In cuius rei testimonium preter obligacionem et juramentum, quam vel quod prefatus nobilis dominus Sagremor pro nobis ac nostro nomine et ad mandatum nostrum et in animam nostram auctoritate procuratoria fecisse et prestasse dinoscitur, eciam presentes fieri et sigilli nostri fecimus appensione muniri. Datum ɔc. . .

CCXCVI.

Imperator supplicat[1]) *pro monacho, qui exuit religionem.*

Karolus ɔc. Devote dilecte. Intelleximus, quod quidam Jo. natus quondam . . . de . . . ordinis . . . professus tui monasterii, devotus noster dilectus, pro eo quod iam dudum et sola sui animi levitate, non aliqua enormitate commissa, ordinem ipsum exivit et postea subiit et regularem tulit et suffert usque hodie disciplinam. Cum igitur discipline rigor erga eos, qui penitent, et presertim circa iuvenes et adhuc omnino [animo] imbecilles sit merito moderandus, ne deterius quid ex nimio rigore contingat, devocionem tuam affectuose petimus et rogamus, quatenus nostre consideracionis intuitu cum ceteris tuis confratribus velis efficere et absque difficultatis obstaculo procurare, quod idem . . . ab ulteriori pena discipline solutus in pristinum statum ponatur et locum et in hoc nostra se senciat intercessione promotum. Id ipsum quoque tu et dicti tui confratres nullatenus differre curetis, prout specialem nostro culmini volueritis reverenciam exhibere. Datum ɔc.[2])

CCXCVII.

Item petit pro alio,[3]) *qui exivit monasterium et redire desiderat.*

Karolus ɔc. Devote dilecte. Devocionem tuam attente requirimus et hortamur, quatenus imperialis contemplacionis intuitu devoto nostro exhibitori presencium, qui alias ex delictis seu demeritis seu levitate animi a religione tui ordinis fertur recessisse et compunctus corde redire desiderat, reatus sui culpam misericorditer ignoscendo ipsum ad predictum tuum ordinem graciose restituas et resumas ac benignis facias in domino affectibus pertractari, moderatam et mitem sibi pro huiusmodi excessu penitenciam iniungendo; in eo Maiestati nostre gratitudinem et complacenciam ostensurus specialem.[4])

CCXCVIII.

Item mandat, ut quidam monachus mittatur de carceribus.[5])

Karolus ɔc. Devote dilecte. Licet alias quendam tuum monachum incarcerari fecimus pro eo enim, quod tali profugo dicebatur victualia ministrasse, tamen ad magnam fidelium nostrorum quorundam precum instanciam,

---

1) *Ha* přidává: cuidam abbati.
2) Otištěno u Hoffmanna čís. 215.
3) *Ha:* Supplicat cuidam abbati pro alio monacho etc.
4) Otištěno u Hoffmanna čís. 216.
5) *Lu, V* a *Ha* přidávají: qui profugis dedit victualia.

qui super hoc eum apud nos excusare nituntur, consensimus, ut ab eodem carcere dimittatur, devocioni tue firmiter precipiendo mandamus, volentes omnino, quatenus ipsum statim visis presentibus a prefati carceris captivitate relaxes totaliter et absolves, ita duntaxat, ut libertati redditus inter alios conventuales fratres tantummodo ad instar fratrum simplicium conversetur et non amodo in dignitate, administracione vel quovis officio intra vel extra monasterium statuatur, prout indignacionem nostram volueris evitare. [1])

CCXCIX.

Imperator mandat cuidam, ut prosequatur negocium provisionis elemosyne.

Karolus ɔc. Fidelis dilecte ɔc. Mittimus honorabilem talem ad providendum inopie pauperum circa comparaciones annone cum literis nostris patentibus, quas videbis. Unde fidelitati tue mandamus et iniungimus presentibus seriose, quatenus ad informacionem dicti familiaris nostri talis mandati continenciam omnis diligencie studio prosequaris, sic facturus, quod de tui operis providencia nostra contentetur Serenitas et ad te piis [*Lu:* propriis] favoribus inclinetur.

CCC.

Supplicacio ad imperatorem, ut confirmet literas fratrum. [2])

Sacratissime imperatorie Maiestati supplicat prior [*Lu* a *Zh:* prior in Pyrnis] ordinis s. Dominici fratrum predicatorum devotus eiusdem nomine et vice religiosarum virginum sanctimonialium in . . . diocesis . . ., quod cum monasterium ipsarum iam diu fundatum extiterit et a Christi fidelibus multa et diversa predia, redditus, census et obvenciones consecute noscantur, sicut in literis donacionum evidencius videtur [invenitur] expressum, in quorum et quarum possessione quieta fuerit ab eo tempore, sicut monasterium prefatum dinoscitur institutum. Cum omnia donata et largita ibidem ab imperio sacro in feodum dependeant et nullius imperatoris confirmacio predictis accesserit, tamquam divino munere Maiestati vestre sit hec gracia facienda dictis virginibus pro salute vestra singulariter reservata, quatenus propter deum ac progenitorum ac predecessorum vestrorum salutem perpetuam, ut via precludatur scandalis et dicte virgines imperiali presidio securentur, literas donacionis et fundacionis huiusmodi, sicut rite et provide processerunt, dignemini graciosius confirmare, tollentes de plenitudine imperialis gracie omne dubium, și quod in premissis propter neglectas confirmaciones cesarum, qui vos precesserunt feliciter, aliquo modo possit suboriri.

CCCI.

Imperator [Lm: marchio] rogat regem, ut promoveat nuncium sui fratris.

Serenissime frater carissime. Venit ad vestri presenciam ostensor presencium, nuncius et familiaris illustris . . . germani nostri amantissimi, aliquas

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 217.

[2]) *Ha:* fundacionis ecclesie.

promociones erga premonstratense capitulum a vestre Serenitatis magnificencia petiturus. Propter quod Serenitatem vestram affectuose rogamus, ut eundem nunccium nostri fratris, ut premittitur, contemplacione nostri ad obtinendum, que sibi commissa sunt, velitis tam vestris literis quam nuncciis cum efficacia promovere, gratam nobis in hoc fraterne dileccionis amiciciam ostensuri. Datum Crac[ovie] ɔc.

CCCII.

Item supplicat capitulo, ut exaudiant desideria sui fratris.

Karolus ɔc. Devoti carissimi. Quamvis relacio illustris . . . principis et fratris nostri carissimi, quam de condicione, vita et conversacione laudabili religiosi prepositi ordinis premonstratensis . . . diocesis animo deliberato atque deliberacione consulta capitulo vestro literis suis insinuare curavit, procul dubio vera sit et clara luce notissima, ut eciam non oporteat super hiis, que scribuntur per eum, aliud quodcunque testimonium implorari, tamen consideratis multiplicibus meritis dicti Jo., cuius res agitur, et inspecto notabili monasterii predicti profectu et consolacione singulari deodicatarum virginum ibidem, ut pro dei gloria sub felici suo regimine prefatum monasterium in temporalibus et spiritualibus auctore deo proficiat, devocionem vestram affectuose petimus, requirimus et hortamur, quatenus contemplacione nostri, qui ad ordinis honorem et statum tota mentis intencione frequenter innitimur, de dicti monasterii felici profectu sic deliberare velitis, quod intencio nostri carissimi fratris predicti et eius desideria, que procul dubio de fonte iusticie et racionis emanant, absque difficultatis obice transeant in effectum. Nam nisi huiusmodi rem utilem fore cognosceret nostra imperialis Serenitas et nisi magis monasterio quam persone arbitraremur ea racione provisum, nullo modo vobis sub tante sedulitatis officio presencia scriberemus. Datum ɔc.

CCCIII.

Imperator mandat cuidam, ut non foveat adversarium prepositi. [1])

Karolus ɔc. Fidelis dilecte. Cum religiosus et honorabilis . . . prepositus monasterii . . . canonice sit electus et illustris . . . germanus noster carissimus ad prefatum monasterium et incrementa ipsius felicia propter idoneitatem ipsius prepositi graciosius inclinetur, sic quod nulli sit dubium, quin sub eius regimine monasterium ipsum eiusdem nostri fratris presidio proficiat habundanter, tuque adversarios suos foveris et expensis inde secutis eciam ad eius incommoda intendis manifeste, sicut intimacione dicti nostri fratris informati sumus noticia clariore, quapropter iniungimus tibi sub obtentu nostre gracie seriose mandantes, quatenus adversus prefatum prepositum ymmo verius contra nos et fratrem nostrum predictum neminem foveas nec amodo opereris talia, quibus nostro monasterio occasionem tribuis pereundi, sicut gravem nostram indignacionem volueris evitare.

---

[1]) *Ha:* cuiusdam claustri.

CCCIV.

Imperator mandat civibus, ut procurent cmi census monasterio promissos.

Karolus ɔc. Magistro consulum . . . graciam ɔc. Insinuacione querulosa religiosarum abbatisse et conventus monasterii . . . ordinis . . . K. civitatis nuper audito, qualiter . . . relicta olim . . . vestri concivis, dum filiam suam dictarum virginum sacro conventui traderet, mansuetudine quadam pretensa tractatus amicabiles [sic] X marcas reddituum ordinaverit pro eadem sub tenore quarundam literarum, quas antedicta mulier, postquam propositi sui fines adepta fuisset, quibusdam ingeniis et fraudibus suis obtinuit et sic annichilatis literis eisdem prefatas sanctimoniales, que sub ordinata sinceritate devoti spiritus crediderunt, easdem nititur defraudare, ut videlicet nichil penitus obtineant de premissis eius redditibus supradictis. Et in hoc advertendo specialiter, quod nulli patrocinari debeant fraus et dolus, fidelitati vestre mandamus et precipimus seriose presentibus, quatenus vocatis ad vestram presenciam procuratoribus et factoribus dicti monasterii et eciam muliere prefata, contra quam tante fraudis accio intentatur, ac super negocio inquisicione diligenti prehabita taliter ordinetis, quod si prefatam mulierem taliter excessisse constiterit, ipsa ad plenam satisfaccionem cogatur omnino ac demum pro commissa fraude fideiussoria caucione sufficienti ligetur, vobis de tanti et tam singularis doli fallaciis iuxta nostre gracie beneplacitum responsura, ut exemplo eius adiscant ceteri, a talibus se versuciis, huiusmodi actibus scandalosis et tam patenter illicitis refrenare. Datum ɔc.

CCCV.

Imperator mandat civibus, ut non impediant virgines in emendo census.

Karolus ɔc. Magistro civium et consulibus civitatis . . . graciam ɔc. Etsi gracie nostre, quam religiosis abbatisse et conventui monasterii . . . ordinis . . . S. civitatis et signanter quibusdam filiabus nostrorum principum indulsit nostra Serenitas, quavis interveniente negligencia non haberemus clarum recordium, ipse tamen litere, que desuper edite sunt quasque prefate virgines in custodiis suis cum diligencia servant, nos incessanter admonent, ut non possimus graciarum huiusmodi neque volumus aliquatenus oblivisci. Quapropter fidelitati vestre mandamus et precipimus presentibus seriose, quatenus dum et quociens dicte virgines in communi vel eedem filie principum parcialiter redditus venales invenerint imposterum, aut aliquos actualiter invenerint, ipsas in genere et earum quamlibet in specie debeatis, omnis contradiccionis vel impedimenti cuiuslibet obstaculo cessantibus, in assecucione graciarum imperialium manutenere, promovere pariter et tueri, ut iuxta nostri privilegii tenores nostre gracie consequentur effectum, neque detur eis materia nostras aures ammodo pro talibus fatigandi

CCCVI.

Imperator supplicat pape, ut provideat cuidam de episcopatu.

Sanctissime pater ɔc. Licet pridem intellecto decessu venerabilis . . . episcopi literas nostras pro honorabili Jo. vestre direximus Sanctitati ac eciam

indubitate spei et firme presumpcionis fiducia de vestra benignitate speramus ymmo nolumus ambigere, quin utique sibi tum contemplacione regia, tum persone ipsius, virtutum, morum et discipline qualitate pensata, tum intuitu dicte ecclesie, que adeo propter tyrannidem invasorum et exilium presulum suorum temporalium est prope collapsa, [1] ut vix aut nunquam ad statum pristinum [*Hb:* primitivum] reduci valeat nisi vestre [nostre] interposicionis presidio mediante, de antedicta ecclesia iuxta prioris supplicacionis nostre continenciam, quam manu propria more consueto signavimus, et sicut . . . singularibus literis petivisse noscimur, vestre dignetur Sanctitatis clemencia providere. Tamen ut nostre mentis affectum, quo supradictum . . . velut sincerum dudum approbatum et intimum nostri zelatorem honoris industria et sagacitate ipsius poscente prosequimur, eo possitis specialius intueri, preces nostras innovandas duximus ac dicte Sanctitati vestre ut pridem attento studio et humiliter supplicamus, quatenus supradicto . . ., ad cuius honorem prosequendum summe nostra fertur intencio, de supradicta ecclesia dignemini graciosius providere. Personam vestram sanctissimam ɔc. Datum ɔc.

CCCVII.

Imperator petit, ut papa dignetur disponere, quod provincialatus distinctus sit in regno. [2])

Sanctissime pater ɔc. Pridem ex affectu sincero, quo nos ordinem fratrum heremitarum s. Augustini prosequimur, ut ordo prefatus, qui iam auctore domino in regno nostro Boemie notabili dilatacione profecit, ex inclinacione Christifidelium perampla augmenta suscipiens de consilio illustris Johannis marchionis Moravie et aliorum similiter nostrorum fidelium, quos ad hoc singularis devocionis affectus provocabat, erga capitulum generale ordinis prefati de consensu omnium illorum, ad quos spectare poterat, pridem obtinuimus, quod in regno nostro Bohemie, cuius sub felici nostro regimine disposicione divina sunt ampliate propagines, distinctus provincialatus deberet haberi [*Lm:* fieri], sicut eciam distinccione facta et in effectum consumacionis deducta iuxta prudentem deliberacionem prefati generalis capituli provincialis datus fuit religiosus et honorabilis vir P. nomine, regni Bohemie indigena, qui nuper diem clausit extremum, sub cuius regimine dum viveret ordo ipse proficiebat ut scitur et profecisset utique felicibus incrementis. Audientes igitur, qualiter suggestione quorumdam in prefati ordinis nuper transacto generali capitulo contra vota nostra et distinccionem prius obtentam sublacio nostri provincialatus bohemici [3]) diffinita fuerit et quod debeat Bavarie provincie in nostrum et dicti ordinis preiudicium reverti, [4]) Sanctitati vestre attento studio et humiliter supplicamus, quatenus propter bonum prefati ordinis, qui, sicut actenus nostra

---

[1]) Začátek tohoto listu nalézáme doslovně v podobném listě — snad v téže záležitosti kardinálovi poslaném — otištěném u Hoffmanna čís. 191.

[2]) *Lm* přidává: nostro Boemie.

[3]) *Ha:* bohemice gentis.

[4]) *Ha:* reuniri; *Lm:* attribui.

benignitate profecit, eciam deo volente in futurum felici prosperitate proficiet, auctoritate apostolica sic ordinare, disponere et auctorisare dignemini, quod huiusmodi distinccio prius obtenta in robore suo permaneat et quod in regno nostro Bohemie et eius appendiis specialis provincialatus existat, sicut hoc in rei veritate tam honori quam utilitati dicti ordinis novimus expedire. Nam hoc, nisi in bonum et gratam salutem ordinis cedere nostra speraret Serenitas, nullo modo Sanctitati vestre pro talibus tam instantivis precibus supplicaremus. Supplicamus eciam, ut hec nostra supplicacio benignitatis vestre gracia pro breviori expedicione cameram transeat, ne multis emulorum instanciis valeat impediri. Personam etc.

CCCVIII.

Imperator petit, ut papa dignetur prosequi graciose abbatissam.

Sanctissime pater ɔc. Quia de condicione status religionis et vite venerabilis abbatisse nec non collegii sanctimonialium in tali loco, cum ad aures nostre Celsitudinis nulla umquam infamia sed odor laudabilis et bone fame pervenit, idcirco Sanctitati vestre attento studio et humiliter supplicamus, quatenus contemplacione dei et ad nostre supplicacionis instanciam de bono statu dicti monasterii consuete pietatis clemencia sic intendere dignemini graciose, ut S. V. provisione decenti adiutum propter huiusmodi lites et impedimenta, quibus iam multo tempore distractum fore dinoscitur, non collabatur omnino, sed spiritualibus et temporalibus proficiat incrementis, specialem nobis in hoc, pater sanctissime, graciam facientes. Personam etc.

CCCIX.

Imperator supplicat pape, ut confirmet quendam prepositum ad preposituram.

Sanctissime pater ɔc. Quia religiosus B. ordinis premonstratensis, prepositus in . . . ad eandem preposituram canonice et rite fuerit electus et cum ipse homo sit singularis discrecionis ad regimen talis officii absque omni dubietate sufficiens et illustris Johannes marchio Moravie ɔc. ad eum tante benignitatis affectu suis meritis exigentibus inclinetur, quod sub eius regimine dicti fratris nostri accedente presidio eadem prepositura felicibus incrementis speretur proficere, sicut hoc est publica noticia manifestum, idcirco S. V. attento studio et humiliter supplicamus, quatenus pro dei gloria et ubere statu dicti monasterii, ut in spiritualibus quoad disciplinam virginum inibi degencium et in temporalibus quoad recuperacionem prediorum augmentum recipiat, prefatum prepositum tanquam virum ydoneum, cuius virtus et bonitas longe ampliora merentur [*Ha:* meruerunt], nostre intercessionis obtentu dignemini confirmare. Nam procul dubio in hoc multo magis monasterio providebitur quam persone regentis, nam nulla racione tante sedulitatis ex affectu S. V. deliberassemus ista describere, nisi illud cognovisset nostra Serenitas noticia clariore. Personam etc. [1])

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 248/b.

CCCX.

Imperator petit, ut papa provideat cuidam de beneficio curato vel non curato.

Sanctissime pater ɔc. Dum attente sollicitudinis curam et fidelis laboris diligentem affectum dilecti nobis . . . de . . . clerici, ostensoris presencium, quibus idem spectabili comiti de . . . consanguineis et eius filiis multo iam temporis lapsu servivit diligenter, attendimus, dumque conversacionem ipsius, que odore bone fame et laudabilis opinionis digne respicitur [jinde: respergitur], sedula mente vocamus [*Ha* i *Lm:* notamus], profecto ad promocionem ipsius et status eius augmentum tanto seduliori cura consuete benignitatis officio dignamur intendere, quanto id ipsum sue probitatis merita habundancius hoc requirunt. Idcirco S. V. devoto studio et humiliter supplicamus, quatenus contemplacione nostri et sicut de vestre pietatis affectu indubitata presumpcione confidimus, supradicto clerico de aliquo beneficio cum cura vel sine cura ad presentacionem, collacionem seu quamvis aliam disposicionem venerabilis . . . Herbipolensis episcopi, prepositi, decani et capituli eiusdem ecclesie communiter vel divisim spectante iuxta formam supplicacionis per eum seu pro eo cum presentibus offerendam dignemini graciosius providere, singularem nobis in hoc graciam facientes. Personam etc.

CCCXI.

Item imperator supplicat pro alio similiter.

Sanctissime pater ɔc. Requirentibus virtutum ac probitatis meritis, quibus honorabilis . . . de . . . attenta fide complacuit, ad ea, que ipsius status promocionem aspiciunt, tanto inclimamur benignius, quanto id ipsum virtutis sue indicia prestancius meruerunt. Quapropter S. V. attento studio et humiliter supplicamus, quatenus prefatum . . nostre intercessionis intuitu dignemini habere graciosius recommissum ac ipsum in suis desideriis iuxta ipsius supplicacionem presentibus interclusam graciosius exaudire, specialem ɔc. Personam ɔc. . .

CCCXII.

Item petit signari supplicacionem pro obtinendo beneficio.

Sanctissime pater ɔc. Preclara virtutum merita viteque et morum conversacio laudabilis, quibus devotus Jo. capellanus ɔc. in conspectu nostro dudum claruit et adhuc nobis digne commendabilis redditur, nos inducunt, ut ad ipsius status promocionem uberem nostre benignitatis animum propensius dirigamus Sane cum Jo. predictus in nullo sit promocionis gradu nullumque beneficium ecclesiasticum hucusque sit adeptus, S. V. attento studio et humiliter supplicamus, quatenus supplicacionem S. V. per ipsum vel pro eo cum presentibus offerendam de dicte Sanctitatis consueta clemencia dignemini exaudire graciosius. Personam ɔc. . .

CCCXIII.

Imperator scribit cardinali, ut promoveat negocia episcopi.

Reverendissime pater et consanguinee carissime. Ad consilium vestrum et persuasionem amicicie vestre, que frequenter felicitatem nostram et magnificum statum amare consuevit, scribimus domino nostro summo pontifici literas quasdam, quarum tenorem vobis transmittimus presentibus interclusum. Idcirco paternitatem vestram affectuose rogamus, quatenus inter cetera, pro quibus vobis multociens scribimus, ad promocionem negocii venerabilis . . . episcopi principis et consanguinei nostri carissimi diligenti et solerti studio laboretis, cum tantum et impavidius [sic, *Ha:* avidius] sublimacionem nostra semper affectat dileccio, quantum ad obtinendum cardinalatum nostre lingwe pridem aspiravimus et continuis desideriis aspiramus, desiderantes attente, quod circa instauracionem eiusdem negocii eo laboretis affectu, sicut de vestra paternitate et innata amicicia semper gessimus et gerimus presumpcionem spei et fiducie singularis, gratam nobis in eo et valde acceptam, consanguinee carissime, amiciciam ostensuri Datum Prage etc. . .

CCCXIV.

Item supplicat cardinali, ut pro confirmacione cuiusdam prepositi dignetur laborare.

Reverendissime pater ɔc. Quia religiosus N. prepositus monasterii . . . ordinis premonstratensis ɔc. Idcirco paternitatem vestram affectuose petimus et rogamus, quatenus pro dei gloria ɔc. erga dominum nostrum summum pontificem, cui similes literas nostras dereximus, pro confirmacione dicti prepositi, cuius virtus et bonitas longe ampliora merentur, nostre intercessionis obtentu dignemini laborare. Nam ɔc. [1])

CCCXV.

Item supplicat cardinali, ut notario suo velit prebendam impetrare.

Reverendissime domine ɔc. Exigentibus meritis probitatis honorabilis . . . de . . . ad promocionem ipsius tamquam bene meriti, cuius eciam condicio et vita laudabilis paternitati vestre incognita non existit, speciali desiderio nostre aspirat Serenitatis affectus. Quare eandem paternitatem affectuose petimus et obnixe precamur, quatenus eidem nostro notario aput sanctissimum in Christo patrem dominum nostrum papam iuxta formam supplicacionis presentibus intercluse prebendam canonicalem velitis nostri amoris intuitu impetrare. Datum ɔc. . .

CCCXVI.

Item consolatur cardinalem super morte fratris et petit, sibi mitti filius illius. [2])

Reverendissime pater et consanguinee carissime. Sicut de obitu clare memorie fratris vestri, consanguinei nostri karissimi, vehementis tristicie et

[1]) Srovn. číslo vydání našeho CCCIX.

[2]) *Ha:* filium eius.

accurate molestie cura dolemus, sic ad consolacionem vestri et ad bonum statum filiorum ipsius defuncti nostra meditatur Serenitas. Propter quod, amantissime consanguinee, hortamur vos et petimus studio sicut possumus cariore, quatenus attendentes, quod divina disposicione sic geruntur negocia, ut quemadmodum vivendi sic et moriendi cunctis hominibus legem natura inscripsit et non sit, qui mortis debitum subterfugere posset, cum et ipse mortuus sit, qui post mortem suis electis vitam et gloriam repromittit, quatenus huiusmodi tribulacionis [*Ha* a jiné: turbacionis] materiam pellatis ab animo, voluntatem vestram in hoc domino conformantes, qui solus consolari poterit meroribus desolatos et quod unum de filiis dicti fratris vestri nobis velitis dirigere, ut nostre familiaritatis consorcio gaudeat et in germanicis finibus pro adiscendis moribus barbaricis aliquo tempore conversetur. Datum Prage ɔc.

CCCXVII.

Item scribit cardinali, ut ad promocionem monasterii velit intendere.

Reverendissime pater ɔc. Quia de condicione status etc. ut in litera pape.[1]) Idcirco paternitatem vestram affectuose petimus et rogamus, quatenus contemplacione dei et ad nostre peticionis instanciam erga dominum nostrum summum pontificem consuete dileccionis studio velitis solerter inniti, quod ad sublevandum dictum monasterium sic graciose velit intendere, ne propter lites et impedimenta, quibus actenus distractum fore dinoscitur, tam spiritualium quam temporalium lapsu dampnoso in eam destruccionem perveniat, a cuius oneroso dispendio vix aut nunquam fortasse valeat revellari, specialem nobis in hoc, dilecte consanguinee, amiciciam ostendentes.

CCCXVIII.

Item scribit cardinali, ut pro suo familiari porrigat supplicacionem.

Reverendissime pater ɔc. Requirentibus meritis probitatis et fidelibus continuis obsequiis dilecti nobis P . ., quibus idem Maiestati nostre a iuventute sua multa frequencia et indefesse sollicitudinis studio placuisse dinoscitur atque placet, ipsum dileccioni vestre tanto ardenciore cura commendare decrevimus, quanto id ipsum sue fidelitatis obsequia prestancius meruerunt. Quocirca paternitatem vestram affectuose requirimus et rogamus, quatenus contemplacione nostri et sicut de vestra paternitate indubia presumpcione confidimus velitis eundem in assecucione prebende in ecclesia . . . consuete diligencie et favoris studiis erga dominum nostrum summum pontificem promovere, supplicaciones, que per eum aut pro eo dicte sedi oblate fuerint, domini nostri summi pontificis conspectui presentantes, singularem nobis in hoc et multum acceptam, amice carissime, complacenciam facientes. Datum ɔc. . .

---

[1]) Srovn. číslo vydání našeho CCCVIII.

CCCXIX.

Item recommendat quendam familiarem cardinali Hostiensi.

Reverendissime pater ɔc. Requirentibus meritis virtutum et probitatis continuis et condicione vite laudabilis, quibus honorabilis . . . de . . . exhibitor presencium in conspectu Maiestatis cesaree fidedignorum testimonio commendatur, ipsum intuitu eorundem paternitati vestre speciali fiducia commendamus, desiderantes ac eandem vestram paternitatem affectu studioso rogantes, quatenus eundem accipientes nostre Celsitudinis intuitu recommissum ipsum in suis agendis et negociis iuxta sue necessitatis exigenciam velitis prosequi favore et favorabiliter promovere, prout de vestra paternitate confidenciam gerimus indubie, singularem nostro in hoc culmini, amice carissime, specialemque complacenciam ostensuri. Datum ɔc.

CCCXX.

Item scribit generaliter collegio cardinalium.

Reverendissimi patres et domini carissimi. Mittimus domino nostro summo pontifici quasdam literas, quarum tenorem videbit vestra reverenda paternitas presentibus interclusum, qui se per omnia continet in hec verba ɔc. Idcirco sicut per alias literas nostras paternitati vestre scripsimus sic et nunc iteratis vicibus dileccionem vestram affectuose petimus et rogamus, quatenus contemplacione nostri, qui de omnibus vobis singularem fiduciam gerimus, affectus nostros et vota in premissis velitis erga sedis apostolice graciam consuete dileccionis studio promovere, ut pro honore sancte matris ecclesie ac iuxta nostra desideria transeant in effectum Singularem ɔc. . .

CCCXXI.

Item scribit ad collegium cardinalium. [1])

Reverendissimi patres et amici carissimi. Mittimus ad dominum nostrum summum pontificem quasdam literas, quarum tenorem transmittimus presentibus interclusum, paternitatem vestram affectuose rogantes, quatenus consideracione nostri et sicut de vobis indubitata fide presumimus ad effectum negociorum huiusmodi solerti sicut potestis studio laboretis, gratam nobis et acceptam in hiis complacenciam ostendentes, cuius intendimus sicut tenemur ex debito reminisci perpetuo. Datum ɔc.

CCCXXII.

Cancellarius scribit cardinali, qualiter imperator ad bonum ecclesie [2]) *aspirat.*

Reverendissime pater et domine metuendissime. Ingenti gaudio letatur animus servuli vestri scribentis, dum Serenissimus et magnificus imperator

---

[1]) *Ha:* Alia forma ad collegium cardinalium.

[2]) *Ha:* bonum statum ecclesie. *Lm:* domino Cluniacensi novo cardinali ɔc.

et rex sic aspirare conspicitur ad honorem et bonum statum sancte matris ecclesie et tam intentis studiis vigilare et quia dominus meus de intencione sua et omnium agendorum circumstanciis nos per suas literas informavit distinccius, non opportuit me de talibus plus scribere, qui tamen semper me paratum offero in omnibus, que michi vestra paternitas duxerit iniungenda, me et mea vestre dominacioni subiciens tanquam domino meo gracioso. Datum ɔc.

CCCXXIII.

Litera cancellarii missa cardinali Cluniacensi super facto magistri curie, comitis Magdeburgensis.

Reverendissime pater et domine metuendissime. Nobilis spectabilis princeps et egregius dominus B[urchardus] Wissegradensis prepositus et burgravius Magdeburgensis ac imperialis curie magister, [1]) dominus et amicus meus precipuus, post temporalem miliciam seculi, in qua veluti prosecutor pacis, amator iusticie et defensor pauperum pro dei gloria et reipublice incremento felici strenue valide laboravit, ipsius milicie studia et secularium honorum fastigia sic tranquillato animo eoque mansuetudinis spiritu regens, ut non tam seculi tyro quam eciam celestis milicie discipulus videretur, liberalitate Martinum, animositate Georgium, cordis magnificencia Karolum, animi pietate Ludvicum, sanctos commilitones, adequans. Nam in medio laborum huiusmodi, quibus circa temporalium administracionem mens humana distrahitur, immensa devocione preditus horis canonicis tam legendo distincte quam pronuncciando devote frequenter intendit, ita quod in clericis eciam obligatis ad horas sibi maiorem non viderim vel equalem, nunc divina vocante gracia meritis suis exigentibus ipsum ad coronam eterne leticie trahere graciose dignatur ac divini numinis et ad sacros ordines suspiriosis affectibus indesinenter aspirat, sicut reverenda vestra paternitas ab eo quidem poterit melius et clarius informari. Idcirco metuendissime mi singularis domine habito respectu ad nobilitatem carnis, qua post electores principes maior nativitate claret et genere, inspectis eciam virtutum studiis, quibus in tempore sui potentatus pauperum relevavit penurias, opprimencium tyrannidi restitit, pacem excoluit, communem omnium salutem totis mentis sue viribus adamavit, et considerato, qualiter ex eius promocione universali ecclesie magnus honor accrescit, dum novo membro tam nobili dignissima quidem sancta mater ecclesia decoratur et intuendo mentis oculis benigni favoris studia, quibus me quamvis immeritum omni tempore absque dubietate dilexit, dominacioni vestre supplico humiliter et devote, quatenus eidem meo domino et amico precipuo in hiis, que gracie vestre proponet, graciosam dignemini ostendere voluntatem. Nam preter meritum retribucionis eterne, quod proinde procul dubio consequemini, eciam domino meo cesari singularem amiciciam facietis, dictumque dominum meum prepositum et me continuos habebitis et perpetuo devotos oratores. Reve-

---

[1]) Purkart, purkrabí Magdeburský a hofmistr dvoru císařova, byl proboštem Vyšehradským 1363—1368. Některé rukopisy mají chybně B. episcopus.

rendam vestram personam pro mea et aliorum fidelium vestrorum consolacione gratuita conservare dignetur incolumem ipse salutis auctor et dominus per tempora diuturna. Datum Prage ɔc. . .

CCCXXIV.

Cancellarius scribit cardinali Cluniacensi, ut ipsum de suo statu informet ad gaudium speciale.

Reverendissime pater et domine mi metuendissime. Angustiatur in me anima mea et resolucione spirituum virtus naturalis tam in sua condicione defecit et totus in lamentabili merore [gemitu] suspiro, dum per tot tempora et per tot dierum curricula vestre desiderabilis michi sanitatis nullas per literas aut nunccios audio novitates, nec mirum, si notabilior michi de ceteris occurrit mesti doloris materia, cum unicum vos habeam vite solacium et in paternitatis vestre gracioso presidio velud in amantissimi patris precordiis mea desideria conquiescant, qui pro vobis dei misericordiam incessanter imploro et utinam omnium salvatori mea talis oracio sit accepta, ut reverenciam vestram pro consolacione mea et aliorum, qui sub dominacionis vestre graciosa proteccione respirant, ipse conservare dignetur incolumem per tempora diuturna. Ideoque sub debita reverencia capucio deposito et inclinata cervice metuendissime dominacioni vestre supplico precibus humilibus et devotis, ut me dignetur vestra benignitas de status sui iocunditate felici graciosius informare et exhibitorem presencium suscipere recommissum. Me et mea reverende dominacioni vestre submitto paratus ad quelibet genera mandatorum. Datum Prage ɔc. . .

CCCXXV.

Cancellarius scribit cardinali Albanensi [sic] petens pro notario et socio suo dilecto. [1])

Reverendissime pater et domine mi semper timende. Honorabilis vir dominus . . . de . . . domini nostri imperatoris familiaris ad curiam proficiscitur pro certis suis et aliorum similiter negociis ad mandatum et voluntatem cesaris dirigendis, qui etsi proprie virtutis ex officio adeo se gratum reddiderit, ut mea et aliorum recommendacione non egeat, tamen ob amoris zelum eximium, quo ipsum tamquam fidum socium et precarum amicum prosequor, non possum dimittere, quin eum preclare vestre dominacioni meis precibus recommendem. Propter quod prefate dominacioni reverendissime humiliter supplico precibus indefessis, quatenus eum, quem clarissime recordacionis serenissima quondam Romanorum imperatrix, vestra consanguinea, sic in annis iuvenilibus moriendo multo quidem merore confecit, inspectis fidelibus eius obsequiis, quibus in officio cancellariatus eidem domine imperatrici servivit, innate benignitatis clemencia dignemini graciosius consolari, ut sic tamen pietatis vestre subintret dulcedinem, quod ego eius ingressibus non excludar [sic].

---

[1]) *Lu:* Litera cancellarii ad eundem cardinalem pro domino N[icolao] de Chremsir. — O Mikulášovi z Kroměříže srovn. mé Kanceláře a písaři str. 32.

CCCXXVI.

Cancellarius supplicat cardinali, ut quandam supplicacionem porrigat d. pape personaliter.

Reverendissime pater et domine mi pertimende. Supplico reverendissime dominacioni humili prece et sub exaudicionis fiducia, quatenus supplicacionem interclusam presentibus pro karissimo meo amico . . . canonico . . . domino nostro summo pontifici presentare dignemini et ad hoc innata vobis nobilitate intendere, quod signetur, specialem in hoc michi, clericorum vestrorum minimo, graciam facientes. Nam reverenciam vestram insufficiencia mea nunquam de talibus occupare presumeret, nisi naturalis animi vestri generositas ausum preberet trepide supplicanti.

CCCXXVII.

Episcopi scribunt pape, ut non credat detrahentibus imperatori. [1])

Sanctissime pater et domine metuendissime. Quantum nobis interne leticie et gaudiorum attulerit quantisque alacritatibus corda nostra respersa fuerint, dum scripturas Sanctitatis Vestre tam suaves tamque dulces et paterne benignitatis delinitas studio videremus, quas serenissimo et invictissimo principi et domino domino Karolo illustri domino nostro gracioso S. V. provisio decrevit transmittere, et quantam consolacionem unde sumpserimus, novit ille, qui nichil ignorat et cui sunt abdita quevis humanarum mencium consilia manifesta. Et revera, sanctissime pater, merito detractivis sermonibus, quibus filii Belial, seminatores discordie, aures Beatitudinis vestre fatigare presumunt, fidem non curatis apponere, presertim in hiis, que prefatum dominum nostrum imperatorem conspiciunt, cum ipse ab ineuntis etatis sue primordiis virtuti et devocioni deditus sanctam dei ecclesiam et eius antistites tam piis quam eciam frequentibus fuerit promocionum et favorum beneficiis prosecutus, sicut eciam huiusmodi sue nobilis intencionis inicia gratis quidem continuavit mediis et sollicitudine cottidiana producit et auctore domino cunctis eciam futuris temporibus prosequetur. Et quia, sanctissime pater, iuxta sanctissimi et salutaris vestri mandati continenciam ad hoc frequenter toto mentis studio inniti volumus, qualiter erga S. V. et sancte sedis vestre honorem domini nostri conservetur affectus, promoveatur voluntas, augeatur devocio et filialis dileccio roboretur, idcirco dignetur eadem S. V. huiusmodi vanis relacionibus, dum et quociens vobis talia scandala referri contigerit, non solum non credere talia, ymmo audienciam penitus denegare, ut prefatus noster dominus fiat erga S. V. de filio devoto devocior, de prompto prompcior et benignior de benigno et nobis humillimis capellanis vestris sit de tam suavi orbis principum

---

[1]) *Lu:* Littera missa pape per cancellarium et episcopum Olomucensem. Dle rukopisu toho otištěn list ve Forschungen z. d. Gesch. XIV. 562. — *Ha:* »Cancellarius scribit pape cum episcopo Olomucensi.« *Lm:* Cancellarius scribit pape cesarem recommendans.

conversacione solacium et eciam exinde universalis ecclesia consoletur. [1]) Datum ɔc.

CCCXXVIII.

Rex quidam rogat papam, ut confirmet dominum illustrem ad cesarem.

Orbis terrarum et universi, qui habitant in eo, consolatoris voce festive iocunditatis exultant, assunt festa celebria, assunt sacris fidelibus et alumpnis imperii nova redivive leticie gaudia post suspiria et lamenta, nam omnipotens et misericors dominus, quamquam ad expiracionis interdum exterminium fideles suos paciatur affligi, mira tamen sue clemencie modestia non didicit oblivisci et ob hoc mox cum percusserit suspenso flagelli aculeo propicius consolator exurgit. Et ecce imperii faciem, quam inclite recordacionis domini H. Romanorum imperatoris, genitoris nostri, [2]) decessu nebula luctuosi meroris obduxerat radio, successum illustrantis sideris in accessu Serenissimi principis domini Karoli Romanorum regis novum patrem suscitans pro defuncto, ipsum, qui a teneris annis morum et virtutum lumine amictus sicut vestimento in candore iusticie et prudencie precellencia adolevit pre consortibus suis unctus oleo leticie, super thronum regni sui collocavit. Verum quia ad prosecucionem tanti assumpti negocii S. V. auxilium et iuvamen predicto domino K. est permaxime oportunum, S. V. humiliter supplicamus, quatenus aspirantes huiusmodi ipsius causam ymmo tocius reipublice nec non sancte matris ecclesie dignemini adiuvare ipsumque vestris in omni semper promptitudine mandatis iugiter pariturum ad imperii de sacrosanctis vestris suscipiendum manibus diadema, cum se facultas obtulerit, benigniter evocetis. Specialem ɔc. Datum Prage ɔc. [3])

CCCXXIX.

Item aliud preambulum super eisdem graciis. [4])

Qui tacti sunt manu domini non debent hominum flagellis affligi, sed pie proteccionis fovendi sunt gracia, ut aliqua penarum suarum recipiant lenimenta. Cum itaque fratres etc.

CCCXXX.

Item alia forma super eodem.

Quanto vos incurabili morbo lepre manus domini gravius visitavit et ad officia secularia exercenda magis debiles reddidit et exemptos, tanto ad provisionem vestram imperialis Serenitas benigniorem se exhibet et peticionibus

---

[1]) Otištěno u Hoffmanna čís. 234. (Scribunt principes electores pape, qualiter sint gavisi de bonis litteris missis imperatori et recommendant eum pape de conversacione devota.)

[2]) *Lm* má: Johannis Boemie regis, genitoris nostri.

[3]) Dle rukopisu *Lu* (čís. 324) otištěno ve Forschungen zur d. Gesch. XIV. str. 561.

[4]) K vysvětlení tohoto nadpisu musíme připomenouti, že předcházející číslo rukopisu *Lu* (325) jest totožné s číslem CCXLVIII. našeho vydání, kteréž má nadpis: Forma super graciis fiendis leprosis, ač v *Lu* není formule úplná (viz čís. CCXLVIII.).

vestris, que ab honestate vestra non deviant, libencius condescendit. Cum itaque nuper vestra nobis oblata peticio contineret, in qua nostre clemencie humiliter et devote supplicastis, quod vobis et infirmorum vestrorum conventui prope civitatem nostram . . . specialem facientes graciam indulgere dignaremur etc. . .

CCCXXXI.

Item alia super facienda et prosequenda iusticia.

Ad extollenda iustorum preconia et reprimendas insolencias transgressorum prospiciens a celo iusticia erexit in populis regnancium solia et diversorum principum potestates, potissimum tamen divina providencia prefecit ad regimen populorum imperium, non solum ut eis imperando preesset, sed ut ipsis pocius iusticie copiam ministrando prodesset. Inter alias occupacionum curas, quibus fluctuantis pelagi more pro salubri reipublice statu noster spiritus cottidie fatigatur, occurrit cogitacionibus nostris potissimum cogitacione potissima [sic] revolventes et ad hoc dirigimus aciem mentis nostre, ne neglegenter talentum nobis concreditum abscondere videamur. Eapropter etc.

CCCXXXII.

Rex indulget civibus, ut nulli liceat habere tabernam circum civitatem.

Karolus ꝛc. Notum facimus ꝛc, quod cupientes condicionem regni nostri Boemie in omni sui parte facere meliorem vobis auctoritate presencium concedimus et favemus, ut omnes et singulas tabernas omnesque mechanicas seu hospitalitates publicas infra unius milliaris circumferencialiter distanciam a civitate vestra removere auctoritate regia et deponere universaliter valeatis, mandantes burgravio ꝛc. . ., quod ad exequendum predicta ad vestri requisicionem, si et quando indigueritis ad removendum predictas, opem et operam impendant efficacem, non obstantibus juribus, consuetudinibus, statutis etc.

CCCXXXIII.

Rex remittit civibus excessus commissos.

Karolus ꝛc. Satis nobis cedit ad gloriam et dignitatis nostre fastigia sublevamus, si motus vestros clemencie virtute prospicimus et mansuetudinem in subditis exercemus, cum crescat in eis eciam devocionis vigor et fidei, si fragilitatis humane memores aliquid severitati detrahimus et que punire possemus cum gladio lenimento misericordie mitigamus. Eapropter notum facimus, quod licet universitas civitatis vestre dudum propter maliciam temporum ad falsas suggestiones emulorum nostrorum visa fuerit a fidei nostre semitis deviasse, quia tamen saniori ducta consilio ad fidem et beneplacitum nostrum concorditer rediit et nostre misericordie graciam suppliciter imploravit, nos qui pulcrum genus vindicte estimamus ignoscere omnes offensas et culpas, quas universitas ipsa et singuli homines civitatis ipsius contra Maiestatem nostram visi sunt propterea incurrisse, eis de innata nobis clemencia remittimus et ipsos benigne recipimus ad gracie nostre sinum etc. . .

CCCXXXIV.

Item scribit cuidam, ut laboret pro liberacione sui consiliarii captivi. [1])

Venerabilis amice karissime. Diuturna captivitas venerabilis . . . prepositi [*Lm* přidává: Wissegradensis], principis consiliarii et secretarii nostri karissimi, tanto ampliora nobis tedia frequenter inducit et tanto molestius eandem gerimus et de ipsius diutina prorogacione turbamur, quanto sui presencia nobis esset in disponendis honoribus et commodis nostris utilior [*Lm:* utiliter oportuna] et quanto nobilis nativitatis, sue fidei et integritatis condicio minus merentur utique tam innocenter huiusmodi vinculis detineri. Et ob hoc scribimus domino nostro summo pontifici, quod ad eius liberacionem dignetur intendere, sperantes, quod innata sibi benignitatis clemencia ad hoc utique pro viribus et sollicitudine graciosa intendere et aspirare dignabitur, quod ipse ab huiusmodi sue captivitatis nexibus auctore domino et dicti domini nostri summi pontificis benignis suffragiis accedentibus liberetur. Quapropter amice carissime, cum racione dictante ibi maior favor et amplioris amoris queruntur auxilia, ubi experiencia teste firmior consuevit actenus amicicia reperiri, amiciciam vestram affectuose petimus et rogamus, quatenus erga prefatum dominum nostrum summum pontificem et apud alios quoscunque principes, barones seu comites, ubicunque hoc expedire videbitis, laborare velitis et diligenciam vestram

---

[1]) *Lm:* Imperator supplicat cuidam archiepiscopo, ut laboraret pro liberacione prepositi Wissegradensis et comitis Magdeburgensis. — O záležitosti, kteráž byla příčinou zajetí probošta Vyšehradského a hofmistra král. Purkarta, purkrabí Magdeburského, podařilo se nám nalézti následující zprávy: Písař jakýs kanceláře královské dal se získati, že jménem císaře Karla IV. vydal list (dd. Nuremberg anno 1360 Kal. Julii) proti kupcům z Francie (Omnes regis Franciae homines et subditi in s. Romano imperio cum bonis et corporibus suis arresto subiiciuntur«, otištěn u Glafeye, Diplomat. Caroli IV. str. 216); v listě tom jmenován jest relatorem, tudíž vlastním původcem, dotčený hofmistr král. Purkart a písařem Henricus Australis. List tento byl později sice odvolán, poněvadž se ukázalo, že lstivě byl vylákán (»literas arestacionis et repressaliarum de cancellaria nostra dolo et falsitate suggestis et veritate suppressa fraudulenter extractas«, srovn. mé Kanceláře a písaři str. 190 a list čís. 471 u Glafeye str. 595, totožný s naším čís. CCXIX.) a list 283. otištěný u Hoffmanna »Pro innocencia prepositi Wissegrad. captivati ad papam«). Bezpochyby že následkem prvního listu královského utrpěli někteří kupci francouzští značných škod, a když brzy na to r. 1363 Purkart jakožto vyslanec císaře Karla IV. do Avignonu k papeži Urbanu V. vyslán byl, chtěli se jemu jakožto domnělému původci listu královského pomstíti a zajali jej na zpáteční cestě z Avignonu: »quod quidam iniquitatis filii ipsum capere, spoliare, carcerare et ad diversas partes traducere presumpserunt.« Papež oznámil císaři Karlovi zajetí vyslance jeho listem dd. 8. června 1363 a zároveň sdělil, jaké kroky k vysvobození jeho již učinil (exkommunikaci vinníků a j.). Avšak Purkart nebyl propuštěn, leč zavezen do Španělska, do Katalonie, Aragonie, ba snad až na Sardinii neb jiný ostrov (listy pap. Urbana V. dd. 1363, 12. Novembr. a 1364, 8. Januar. arch. Vatik.) a bylo zapotřebí delšího vyjednávání, než opět svobody nabyl Vyjednávání to vedl hlavně jakýs mag. Franciscus Romae legum doctor a Pavel z Křivoklátu, o němž jsme nalezli tuto zprávu v registrech Supplic archivu Vatik.: »Suppl. Paulus natus quondam Rogiconis de castro Burglins, clericus Pragens. dioc., qui multum ad partes Cathelonie et regnum Aragonie pro liberacione d. Burchardi comitis de Magdeburg ac magistri curie d. Karoli imperatoris laboravit, quatenus sibi de altari s. Bernardi in ecclesia Prag. ɔc. dignemini providere.« Připsáno »Fiat«. (dd. VI. Idus Mai anno II. Urbani V. t. 1364, 10. května).

more solito interponere, quod videlicet prefatus prepositus ab huiusmodi sue captivitatis nexibus liberetur, gratam in hoc nobis, amice karissime et perpetuo recolendam complacenciam ostendentes. Datum ꝯc.

CCCXXXV.

Imperator contulit graciam civitatibus regni Boemie ex parte bonorum devolutis et relictis [sic]. [1])

(1372, 19. Sept.)

Karolus ꝯc. Notum facimus ꝯc., quod desiderantes profectum civitatis nostre Policz cura benigni favoris intendere, ita ut eius cives et incole fideles nostri Celsitudini regali Boemie eo quidem melius servire valeant, quo benignius fuerint regie liberalitatis clemencia consolati. Quapropter animo deliberato sano principum baronum ac procerum regni et corone Boemie nostrorum fidelium accedente consilio auctoritate regia de certa nostra sciencia et regie Celsitudinis gracia singulari supradictis civibus, heredibus, successoribus, posteritati et universitati eorum et eidem civitati in [Policz], nec non inhabitatoribus, qui sunt vel pro tempore fuerint, infrascriptam graciam pro nobis, heredibus et successoribus nostris regibus Boemie fecimus, dedimus et concessimus, facimus, damus et concedimus imperpetuum virtute presencium graciose, videlicet quod exnunc inantea omnes et singuli cives seu inhabitatores dicte civitatis in [Policz] et quilibet ipsorum, heredes et successores sui imperpetuum possint et valeant universas et singulas possessiones, hereditates, proprietates, allodia, agros, census, redditus, domos et bona sua mobilia et immobilia, in quibuscunque rebus consistant intus et extra dictam civitatem aut alibi ubicunque talia sita noscuntur, quibuscunque possint eciam vocabulis designari, cuiuscunque seculari duntaxat homini seu persone vendere, legare, donare, testari et iuxta sue voluntatis arbitrium ordinare iure hereditario possidenda iuxta iura mores et consuetudines ipsius civitatis in [Policz] hactenus ab antiquo tempore observatas. Si nunc aliquem seu aliquos ex dictis civibus seu inhabitatoribus predicte civitatis, viris et mulieribus, sine donacione, testamento, ordinacione seu disposicione non relictis utriusque sexus legittimis heredibus ab hac luce migrare contingeret, extunc universe et singule possessiones, hereditates, proprietates, allodia, agri, census, redditus, domus et bona mobilia et immobilia, in quibuscunque rebus consistant intus et extra civitatem predictam aut alibi ubicunque talia sita noscuntur, ad proximiores et propinquiores ita decedentis seu decedencium consanguineos masculini seu feminini sexus tunc superstites libere et jure hereditario devolvantur sub omni modo, libertate et forma, quibus in talibus casu et articulis civitati nostre Majori Pragensi graciam nostris regalibus literis noscuntur erogasse, graciam huiusmodi ad illos duntaxat cives et incolas in [Policz] volentes extendi, qui in solucionibus steure, exaccionum, lozungarum et aliarum contribucionum onera cum antedicta civitate sustinent et sustinebunt temporibus affuturis. Presencium sub imperialis nostre Maiestatis sigillo testi-

[1]) Čísla vydání našeho CCCXXXV—CCCXLI nalezli jsme pouze v rukopise kapitolním.

monio literarum. Datum Prage anno Domini MCCCLXXII. indiccione decima XIII. Kalendas Octobris regnorum nostrorum anno XXVII. imperii vero decimo octavo. [1])

CCCXXXVI.

Imperator dat literam securi conductus cuidam decano et suis confratribus.

(1361, 4. Febr.)

Karolus ꝛc. Principibus ecclesiasticis et secularibus, comitibus, vicecomitibus, nobilibus, baronibus, proceribus, burgraviis, rectoribus, vicariis, potestatibus, officiatis, ancianis, consiliis et universitatibus ceterisque fidelibus subditis et devotis suis et sacri Romani imperii universis, ad quos presentes pervenerint, graciam suam et omne bonum. Cum honorabilis Theodricus, decanus eclesie Wratislaviensis, [2]) curie nostre imperialis notarius et familiaris commensalis noster dilectus, ostensor presencium, cum certa suorum confratrum et sodalium comitiva pro suorum remissione peccaminum et spiritualibus a graciarum datore graciis impetrandis sanct. apostolorum tam in sacra urbe Romana quam et aliis urbibus et eciam aliorum sanctorum et sanctarum limina hincinde decrevit perlustrare, ipsum et omnes suos confratres, comites, sodales et famulos, qui in una cum eis societate procedunt, universitati vestre pleno recommendamus affectu, vosque et vestrum singulos attente requirimus et hortamur volentes, quatenus predictum decanum et eius confratres atque familiam, dum iter agendo ad loca vestra vel alicuius vestrum pertigerint, grate suscipere et favorose tractare velitis, cum equis, arnesiis, valesiis et rebus suis omnibus per passus, terras et loca vestra sine requisicione cuiuscunque dacii, thelonei vel tributi transire libere permittentes et, quociens hoc a vobis pecierint, tam eundo quam redeundo de securo ipsis conductu quanto longius poteritis providentes, sicut in premissis peculiarem aule imperialis familiam honorando graciarum acciones desideratis a Maiestate cesarea suscipere graciosas. Presencium sub imp. nostre Maiestatis sigillo testimonio literarum. Datum Nuremberg a. D. milesimo trecentesimo sexagesimo primo ind. XIV. die IV. Februarii regnorum nostrorum anno XV., imperii vero VI.

CCCXXXVII.

Imperator nuncciat civitatibus suam primogenitam prolem per suos familiares.

Karolus ꝛc. Fideles dilecti. Partum felicem, quo filiam nostram primogenitam in castro Pragensi nostro XVIII. die mensis Marcii auctore altissimo peperisse dinoscimur, per coquos nostros, presencium exhibitores, fideles dilectos, nuncciamus ad gaudium, ut exinde fidei vestre detur exultandi materia conso-

---

[1]) Listů téhož datum a téhož obsahu dáno bylo více městům českým, viz Huber Reg. čís. 5126—5135.

[2]) Theodricus de Glatovia, jenž 19. listopadu 1360 stal se děkanem Vratislavským; viz mé Kanceláře a písaři str. 105.

lacionisque consurgat presidium speciale. Datum die et loco quo supra regnorum nostrorum anno quinto [sic, XII.] imperii vero tercio. [1])

CCCXXXVIII.

Imperator cuidam burgravio confert castrum suum cum omnibus redditibus usque ad beneplacitum voluntatis sue.

Karolus ɔc. Notum facimus tenore presencium universis, quod nos consideratis multiplicibus [obsequiis] ac invicte devocionis et fidei puritate, quibus nobilis vir Rupertus Grecensis burgravius, fidelis noster dilectus, Excellencie nostre sollicitudine complacuit indefessa et complacebit forcius in futurum, volentes ipsum propterea condigne retribucionis premiis respicere graciose, ut liberalitatis nostre munificencia consolatus obsequia sequencia continuare prioribus delectetur et ceteri exemplo huiusmodi provocati ad faciendum similia propensius animentur, eidem Ruperto civitatem et districtum talem ad coronam regni nostri Boemie spectantem cum omnibus utilitatibus et usufructibus, juribus, honoribus, jurisdiccionibus, dominiis, censibus, exaccionibus, penis, serviciis personalibus sive realibus, villis, possessionibus, agris cultis et incultis, pratis, pascuis, silvis, rubetis, venacionibus bestiarum et volucrum, piscaturis, molendinis ac aliis pertinenciis quibuscunqe et quocunque nomine censeantur, prout ad nos tanquam ad regem Boemie nomine civitatis et districtus predictorum pertinere noscuntur, ad habendum, tenendum, possidendum et predicta omnia et singula percipiendum, vite sue dumtaxat temporibus, de speciali gracia et ex certa nostra sciencia damus, concedimus et largimur. De burgraviatu vero castri predicti, quem in hac concessione nec intelligi nec includi volumus quoquomodo, licet Rupertum prefatum et burgravium eiusdem castri constituerimus et manere volumus usque ad nostre beneplacitum voluntatis, disponere omni tempore libere sit licitum, quidquid pro utilitate regni Boemie nostre placuerit Maiestati. Si vero contingeret per Serenitatem nostram occurrente casu aliquo in vita Ruperti prefati de civitate et districtu ipsorumque pertinenciis supradictis aliquid ordinari, extunc, ne eidem Ruperto dictis temporibus reddatur inutilis gracia memorata, volumus de dono gracie specialis sibi de equivalentibus redditibus in aliis locis regni nostri predicti, ad quantum se extendere possunt redditus civitatis, territorii et pertinenciarum predictorum, modis omnibus assignare. Presencium ɔc. . .

[1]) Otištěno u Pelzla II. čís. 331 (k r. 1358, 18. Martii). — V kapit. rukopise nalézáme ještě následující listinu, která ovšem k formuláři našemu nenáleží: Forma regie proclamacionis ex parte quorundam bonorum devolutorum. H. dictus Scoppek de . . . curie regalis judex per Bohemiam vobis judici et juratis civibus in G. aúctoritate regia mandamus, quatenus bona olim . . . militis de . . ., que per mortem eiusdem ad dominum nostrum d. regem noscuntur devolvisse, in civitate vestra per tres dies fori inchoantes in proximo voce preconia proclamare et infra sex septimanas a prima die proclamacionis computandas tres terminos, XIIII dies pro quolibet terminorum, assignare faciatis, ut si cuiquam jus eorundem bonorum melius quam domino regi competit, id coram nobis Prage aut nostris vicesgerentibus ostendat iusticia mediante. Fidem nobis execucionis facite per impressionem sigilli civitatis vestre ad presentes. Datum Prage anno etc.

CCCXXXIX.

Imperator confirmat privilegia suorum progenitorum super quodam judicio.

(1356, 1. Jul.)

In nomine ɔc. Karolus. ɔc Notum facimus universis, quod ad nostre Maiestatis accedens presenciam R. judex hereditarius in . . . nobis humiliter supplicavit, quatenus sibi quasdam literas clare memorie ill. Wenczeslai quondam Boemie regis, avi nostri carissimi, approbare, ratificare et confirmare de benignitate solita dignaremur, quarum literarum tenor sequitur in hec verba: Nos Wenczeslaus ɔc. universis . . . cupimus fore notum, quod fidelis noster L. judex civitatis nostre . . . coram nobis ostendit quoddam privilegium perfectum super empcione hereditaria judicii sui in predicta civitate nostra . . . et libertatem eiusdem judicii plenariam cum omnibus et singulis proventibus et hereditatibus ad ipsum judicium pertinentibus hereditarie ab antiquo, videlicet ipsum judicium liberum, unam domum liberam, scampnum carnium liberum, scampnum panum liberum et duo scampna Boemicalia panum libera et molendinum in octo rotis liberum et aquam fluvialem ibi fluentem, duos laneos agrorum liberos, ortum liberum et unum .braseatorium liberum et unam tabernam liberam in villa . . ., ipse quoque L. supplicans nobis humiliter et attente, libertatem predicti judicii per genitorem nostrum felicis recordacionis regem Ottakarum graciosius sibi et suis heredibus et successoribus elargitam et privilegio prehabito sigillorum suorum munimine roboratam, ut sibi et suis heredibus et successoribus dignaremur . . . innovare. Nos siquidem experti de sua industria atque fide ɔc. fideli nostro . . . predicto et suis heredibus et successoribus concedimus et damus judicium predictum civitatis nostre . . . cum omnibus et singulis pertinenciis et proventibus suprascriptis libere et hereditarie possidendum. In cuius rei testimonium presens instrumentum fieri et sigillorum nostrorum appensione robore iussimus communiri. Datum Prage a. d. MCC nonagesimo secundo VI. ydus Octobris. Et quia dictum judicium de manibus prefati . . . in potestatem . . . Plaschani quondam ibidem judicis iusto vendicionis titulo rite pervenit et demum predictus . . . idem judicium ipsi . . . moderno judici vendidit, sicud de premissis sumus informacione fide digna clarius informati, nos ad predicti . . . supplicacionis instanciam supradictas literas in persona dicti . . . heredum et successorum suorum in omnibus suis articulis ɔc. . . approbamus . . . et confirmamus, inhibentes universis et singulis capitaneis, camerariis ɔc. . ., ne predictum . . . heredes suos vel successores legittimos impediant ɔc. . .

Signum Sereniss. principis ɔc. d. Karoli ɔc. . .

Testes huius rei sunt: Venerab. Arnestus archiepiscopus Pragensis, Marquardus Augustensis, Prothiva Segniensis et Maurus Crobaniensis episcopi et Illustres Bolko Falkembergensis, Johannes Opaviensis, Przimslaus Theschinensis, Conradus Olesnicensis et Fridericus de Tek duces, nec non nobiles Iodocus, Ulricus, fratres de Rosemberg, Sbinco de Hasenburg et alii quam plures. Presencium ɔc. Datum Policz a. d. MCCC quinquagesimo sexto indiccione nona Kalendas Julii, regnorum anno decimo, imperii vero secundo.

*

CCCXL.

Imperator confert cuidam judici duos denarios de penis iudicialibus ad beneplacitum voluntatis.

(1363, 14. Sept.)

Karolus ꝛc. Notum facimus tenore presencium universis, quod ad supplicem instanciam venerabilis Johannis, episcopi principis cancellarii et consiliarii nostri, dilecto nobis Rudlino, judici Muthensi fideli, animo deliberato et de certa nostra sciencia duos denarios provenientes nobis de penis sive emendis judicialibus ibidem in [Mutha] rite commisimus et ad nostrum beneplacitum sana deliberacione previa duximus committendos, ut idem judex, quem alias fidelem nobis agnovimus, acceptis huiusmodi beneficiis ad obsequia nostra forcius animetur tantoque se nostre Maiestati magis obligatum consideret, quanto uberioris benignitatis gracia se invenerit nostris favoribus prosecutum. Mandamus igitur vobis magistro civium, juratis, scabinis et universitati civium in [Mutha], fidelibus nostris dilectis, quatenus prefato Rudlino modo quo premittitur cum predictis duobus denariis, qui Maiestati nostre tamquam Boemie regi iure debentur, sine contradiccione qualibet parere, obedire et intendere debeatis, nullam in hoc sub obtentu nostre gracie negligenciam commissuri. Presencium sub nostre imperialis Maiestatis sigillo testimonio literarum. Datum Boleslavia antiqua a. d. MCCCLXIII. indiccione secunda XVIII. Kalendas Octobris, regnorum nostrorum anno decimo octavo imperii vero nono. [1])

CCCXLI.

Forma episcoporum pro gracia fienda tortoribus et pro erroneis animis.

(1378, 6. Maii.)

Dei et apostolice sedis gracia Olomucensis episcopus Johannes universis et singulis Christi fidelibus per civitatem et diocesem Olomucensem constitutis salutem. Cum inter opera caritatis ꝛc. . . Et cum P. laycus, lator presencium, qui annis pluribus in profundo errans viciorum officium miserabile gessit tortoris et laqueis sathane irretitus in tenebris ignorancie ambulavit, per graciam altissimi, qui suos non deseruit in fine, viam agnovit veritatis et dimissis erroribus, in quibus incessit usquemodo, in spiritu humili et contrito fructus penitencie querit dignos ac animo ferventi desiderat limina ss. Petri et Pauli apostolorum et aliorum sanctorum loca in suorum peccaminum remissionem humiliter visitare, quod facere non poterit sine fidelium elemosinis, cum sibi proprie non suppetant facultates, universitatem vestram presentibus in domino requirimus et hortamur, quatenus ad laudem et gloriam omnipotentis dei una nobiscum super conversione tanti publici peccatoris gaudium et solacium habeatis et eidem, cum ad vos venerit, in remissionem peccatorum vestrorum vestras pias elemosinas dignemini misericorditer elargiri, ut ipse in bono pro-

---

[1]) Výtah u Pelzla II. str. 735.

posito stabilitus per vestra et aliorum fidelium juvamina veniam suorum criminum in presenti et vitam eternam consequi valeat in futuro. Datum Chremsier proxima feria quinta post diem invencionis s. Crucis sub a. d. MCCCLXXVIII. nostro pendenti sub sigillo. [1])

CCCXLII.

[Díky za dar poslaný.] [2])

Nobilis dilecte. Quanta sit erga Celsitudinem nostram tue fidei grata devocio et quantum tibi cordi resideat amor nostre regie Maiestatis, satis hoc et evidenter ostendunt eximia tua liberalitate dextrariorum tot et spadonum transmissa clenodia, quibus nostre Maiestatis flagrans devocio tua studuit fastigia venerari. Et hec ob hoc gratissimo eadem recipientes animo Serenitati tue ad uberrimas graciarum assurgimus acciones, proponentes obinde et volentes ad ea graciosis utique conatibus intendere, que tui, tuorum et nobilis tue domus felicia prospiciunt incrementa. Datum ꝛc.

---

[1]) Na listě 67. (čís. 276.) rukop. kapit. nalézáme následující list papežského legata z r. 1392 (viz v Úvodě popis rukopisu kapit.) rukou jiného písaře později psaný: Forma singularis pro eisdem, qui per paganos sunt offensi propter fidem katholicam. Philippus de Alenconio miseracione divina episcopus Ostiensis, ss. Romane ecclesie cardinalis, apostolice sedis legatus, universis Christi fidelibus . . . salutem ꝛc. Cum igitur, ut veridice percepimus, dilecto nobis in Christo J . . . de Regenspurg, armigero Ratisponensi, fuerit nuper per Turcos, catholice fidei persecutores, manus sinistra in opprobrium fidei catholice et nominis d. n. Jesu Christi atrociter amputata et per consequens victum ex labore manuum acquirere non valeat neque possit nec habeat unde vitam humanam fragilem sustentare, asseritque limina terre sancte causa peregrinacionis visitare, sed quia huiusmodi peregrinacionem pergere non valet, cum facultates proprie non suppetant, nisi ipsi piis Christifidelium elemosinis succurratur, nos eidem armigero more pii patris supradicto compacientes universitatem vestram rogamus ꝛc. . ., quatenus ad peregrinacionem et sustentacionem vite huiusmodi eidem armigero de bonis vobis a deo collatis pias elemosinas vestras et grata caritatis subsidia erogetis, ut per subvencionem vestram predicti armigeri necessitatibus consulatur ꝛc. . . Nos enim . . . omnibus vere penitentibus et confessis, qui dicto armigero a perfidis paganis detento et crudeliter sine omni misericordia torto, ut videtur, ad peregrinacionem perficiendam et sustentacionem huiusmodi manus porrexerint adiutrices, quadraginta dies de iniunctis eis penitenciis misericorditer relaxamus. Datum Rome a. d. MCCCXCII. in die s. Michaelis archangeli, pontificatus sanctiss. in Chr. patris ac domini d. n. Bonifacii pape (sic). — Idem forma ut supra. Johannes d. g. sancte Pragensis ecclesie archiepiscopus, apost. sedis legatus ꝛc. . . fiat sub tali forma ut supra. Datum Prage a. d. MCCCLXXXVIII. [sic] die XVI. mensis Novembris sub nostrorum sigillorum appensione. — Idem forma consimilis. Puchnik licenciatus in decretis, Pragensis et Olomucensis ecclesiarum officialis et vicarius generalis in spiritualibus Rev. ꝛc. Johannis s. Prag. ecclesie archiepiscopi ꝛc. ut supra [list podobný v téže příčině]. Datum Prage a. d. MCCCLXXXXIII. die XVIII. mensis Septembris, sigilli vicariatus archiep. Prag. sub. appensione. — Idem forma consimilis. Dei et apost. sedis gracia episcopus Misnensis ꝛc. ut supra [list podobný v téže příčině]. Datum in castro Stolpen a. d. MCCCXCIII. feria VI. post dominicam Cantate, nostro sigillo subappenso. — Littera civitatis super translacione census altaris s. Katharine in ecclesia s. Spiritus etc. (viz Úvod). Tím končí rukopis kapitolní.

[2]) Čísla vyd. našeho CCCXLII—CCCLI nalezli jsme pouze v rukopise *Ua.* Poněvadž nemají nadpisů, přidáváme krátké označení obsahu v závorce česky.

CCCXLIII.

[Omluva, že dluh nebyl posud zaplacen.]

Domine P. . . karissime. Non inferatis, obsecro, quod tamdiu vobis vestras non solvi pecunias, neque istam meam negligenciam in malum animum convertatis, quoniam etsi prius solucionem hanc distuli iam occasione omni postposita vobis omnem, in quibus obligor, pecuniam post festum sancti W. martyris procul dubio finaliter assignabo Nam erubesco tamdiu vobis prorogasse pecunias et racionabile debitum hactenus non solvisse. Ceterum non dubitet vestra discrecio, quin statim post festum W. in Pragam cum pecuniis veniens furorem vestri animi accepta prius a vobis penitencia humilitate condigna cum promptis pecuniis temperabo.

CCCXLIV.

[Omluva, že nemůže se účastniti honu.]

Nobilis dilecte. Quia ad presens pluribus ingruentibus negociis taliter impediti sumus, quod ferarum venacionibus non potuimus pro carnisprivio occupari, ideo prudenciam tuam seriosis affectibus rogitamus, quatenus illas quas habes ferinas nobiscum dividas, ita ut tue curiose sollicitudinis participes existamus, gratam nobis in eo complacenciam ostendentes. Datum ꝛc.

CCCXLV.

[Nařizuje opatrování lesa.]

Nobili viro . . . capitaneo, dilecto suo fideli, prosperitatis incrementa felicia cum salute. Fidelis karissime. Mandamus tibi et iniungimus presentibus seriose, quatenus silvam nostram in . . . diligenter custodiri facias, ita quod nullus incidat eandem, te ad quorumcunque aliorum informaciones aut verba nullatenus convertendo, facturus in hoc tam solicite atque fideliter, sicut nostram diligis graciam conservare. Datum ꝛc.

CCCXLVI.

[Pozvání k návratu ve služby císařovy.]

Frater et amice karissime. Alias commisimus ostensori presencium, dum a nobis recederet, et nunc ex novo eidem iniungimus, quod nostra desideria ad vestri proferret noticiam, ut videlicet ad hec vestra deliberacio curaret intendere, quod ad invictissimi cesaris obsequia rediretis, nam intencionis nostre est, vos et familiam vestram una cum equis in nostra domo fovere et vobis tamquam fratri providere benigne de sumptibus et expensis. Placeat igitur dileccioni vestre, nos super hiis de intencione vestra informare distinccius spacio sicut poteritis breviore, placeat eciam vobis ostensori presencium de expensis, quas fecit per itinera, satisfacere, prout discrecioni vestre iuxta datam vobis a deo industriam visum fuerit expedire, nam servicia sua, que

germano nostro prestitit, nostre deliberacioni servamus, donec de hiis et aliis cum dileccione vestra lacius conferre possimus oraculo vive vocis. Datum ɔc. . .

CCCXLVII.

[Žádost za zprávu z registra berního (duchovenského).]

Carissime frater. Quia decanus animo indignante bernam nostram solvere noluit et adhuc indurato corde non solvit dicens, quod determinacioni vestre stare velit, quantam nobis pecuniam solvere teneatur, et quia a magistro camere nostre informacionem recepimus, quod de villa . . . XII marce VIII gross., de villa vero . . . VIII marce ac de villa . . . media marca solute sunt hactenus et ita inveniatur in veteribus et novis registris, eciam in illis, quorum regimine . . . nostram bernam recepit, propter quod karissime frater placeat amicicie vestre, registra vestra revisere et nobis informacionem specificam et plenariam rescribere, iuxta quod nos pro reservandis ecclesie nostre iuribus in presenti materia dirigamus, talem adhibentes circa premissa diligenciam, qualem erga sanctissimos patronos nostros diligitis clemenciam invenire.

CCCXLVIII.

[Žádost za vyplacení peněz poukázaných z Lukky.]

Amici karissimi. Mittimus ad vos discretum virum . . . judicem, sororinum nostrum dilectum, ad postulandum et recipiendum a vobis quandam summam pecunie, videlicet nongentos seu novem centum florenos auri, quam nobis erga vos honorabilis . . . civis Lucanus specialibus suis literis deputavit, et pro habundanti cautela mittimus vobis literas quitancie absolucionis super antedicta pecunia in forma sicut fieri debuerat meliori. Idcirco amiciciam vestram affectuose rogamus, quatenus antedictum sororinum nostrum in antedicta summa pecunie velitis, quemadmodum de vobis confidimus, breviter expedire, nam eandem pecuniam bene habuissemus in Veneciis et Trevisio paratam et plene solutam, sed magis eligimus eam aput vos et a vobis in partibus accipere, eo quod nulla nobis erat vel umquam esse poterit dubitacio, quin ambo sitis amici nostri et quin eandem pecuniam aput vos absque impedimento quolibet deberemus paratam integraliter invenire. Datum ɔc.

CCCXLIX.

[Žádost k císaři za zprávu o návratu.]

Serenissimo principi ɔc. tam debitum quam paratum cum fidei puritate ad quevis beneplacita famulatum. Quemadmodum cervus fontes aquarum desiderat sitibundus, sic revera persone vestre gloriose sospitatem per successuum prosperitatem in ardescentibus nimis appetimus et optamus, sub cuius proteccione, ope et opere, consilio et auxilio, moderamine triumphali regnum et regnicole salubriter conquiescunt. Obinde excellencie vestre regiam Maiestatem actenus exoramus, quatenus nobis, fidelibus vestris subditis et subiectis, personalis vestre Celsitudinis habitudinem et status qualitatem latorie

dignemini declarare, nichilominus de reditu ac tempore reditus vestri graciose rescribendo vestra magnificencia nos exhilararet cum tedio prestolantes litera responsali, ut habeamus materiam congruam exultandi. Datum ꝯc.

CCCL.

[Povolení, o věcech movitých učiniti poslední pořízení.]

Carissime frater. Ut labores vestri, quos gaudens quidem sustinuistis a vestre juventutis primordio circa procurandos honores . . . ecclesie vestre matris, vobis ad augmentum eterne felicitatis proficiant et ex vestra pecunia, quam auctore domino secundum deum et honorem iustis titulis vestra semper acquisivit industria, eterna possitis vobis preparare palacia, ut post diem dissepacionis extreme in tabernaculis fiducie et opulenta requie requiescatis, animo deliberato et de certa nostra sciencia vobis largimur et concedimus, quatenus de omnibus bonis vestris mobilibus, utpote auro, argento, aureo seu argenteo numismate, vasis argenteis, reliquiis auro argento seu alio conditis metallo vel lapide, vestibus, indumentis, apparatibus altarium, libris ecclesiasticis aut comparatis pro studio, animalibus, pecoribus, pecudibus et qualibet mobili substancia, quibuscunque specialibus et apparatis possit designari vocabulis, ad quecunque loca ecclesiastica et secularia testamentum legatum et ultimam voluntatem pro vestro beneplacito collegiis, conventibus et singularibus personis, consanguineis, amicis, servitoribus seu quibuscunque aliis et iuxta datam seu dandam vobis a domino graciam facere et concedere valeatis et testamentarios et fidecommissarios instituere iuxta quod vobis visum fuerit expedire, quibus exequendis eandem voluntatem in premissis plenam damus et concedimus potestatem, gratum et ratum exnunc prout extunc habentes et habere volentes, quicquid umquam circa premissa vel eorum quelibet testari legare vel facere industria vestra decreverit, ita quod jure testamenti valeat, aut si quacunque negligencia vestra non valeret hoc modo, valeat saltem jure codicellorum, seu alio quovis jure melius sustinere potuerit seu valere. Presencium ꝯc.

CCCLI.

[Student Pražský žádá studenta Pařížského za zprávu o způsobu života a učení Pařížského.]

Socialis dileccionis affectum cum sinceri desiderii puritate alterna sibi favencium corda mentis affectus etsi lingue non possunt officio scripti tamen officiosa sedulitate conantur reciproca vicissitudine sibi invicem revelare. Ob id sodalium specialissime tenore presencium vos cupio non latere, quod nunc temporis Pragensis civitatis universitas, que sua ter copiosa multitudine studencium ex variis tribubus et linguis opulentissime convomita (?) in viam dispersionis abire cogitur et ab invicem licet invito animo segregàre, namque tanta in dicta civitate ac tota terra fames invaluit ob dissensionem inter sereniss. principem K. Romanorum imperatorem et terre dicte dominum ex una parte et regem talem N. parte subortam ex altera, quod eciam indigene proprie

terre limites deserere compelluntur. Est enim dissensio pacis emula, seminatrix litium, concordie destrutrix ac omnis boni livida populatrix, ex qua quantum pullulet incommodi, ipse nostis. Quare vestre sodalitatis puritatem exopto affectibus conatiuis, quatenus michi status condicionem, vite modum, quantitatem annualium expensarum studiique qualitatem iuxta modum et seriem, prout vestra novit dileccio, velitis enodare, nam cordis affecto desiderio vobis veluti pridem inhibi commorando socialiter conversari ꝛc.

Singularis dileccionis vinculo sibi astricto P. studenti Parisiensi ꝛc.

CCCLII.

Imperator indulget quibusdam civibus, ut possint arrestare debitores.

Karolus ꝛc., quod dilectis nobis et fidelibus nostris dilectis [sic] indulgemus et concedimus ac plenam damus et liberam potestatem, ut quilibet ipsorum universos et singulos suos debitores cuiuscunque status aut condicionis existant, pro suis debitis infra C marcas occupare valeat arrestare, statuentes, ut dicti nostri fideles omnibus et singulis juribus, quibus cives . . . perfruuntur, inantea gaudeant et utantur et quod ipsi fideles pro quibuscunque causis ad judicium terre evocari non debeant nec eciam judicari, sed coram judice et juratis ibidem vel camerario nostro accionem prosequantur. [1])

CCCLIII.

[List z Prahy od lektora práv císaři.]

Sublimitatis ecclesie clipeo huius excellentissimi elephantis s. Christi cruore rosco rubricato contra omnes domino meo metuendissimo adversantes feliciter triumphare. Ad magnifice dominacionis apicem in tribulacione et nece positus iterum compellor confugere tamquam ad pacis et salutis auctorem, lacrimabiliter pietati cesaree conquerendo, quod pridem quidam iniquitatis filii et crudeles latrunculi, familiares videlicet domini Pauli doctoris, deum ac vestram imperialem Magnificenciam non verentes, proprie salutis immemores, tamquam ad latronem exeuntes cum gladiis et fuscibus et balistis me, vestre Maiestatis familiarem, in servicio eiusdem Maiestatis vestre in via ad legendum properantem, in regali vestra civitate Pragensi, ubi sperabam sub alis vestre proteccionis respirare secure, hostiliter invaserunt et interimere sine causa mollientes, sed divino suffultus auxilio diris tamen plagis ac vulneribus capiti meo impositis evasi manus tortorum ad ecclesiam s. Jacobi fugiendo, sicque sto in lectulo egritudinis graviter vulneratus toto studio juris turbato et suspenso, de quo plus doleo quam de mea lesione. Que omnia ob reverenciam Maiestatis magnifice et causa reipublice ac iusticie sufferam pacienter, donec vestra Maiestas aliter decreverit ordinandum. Nec talem ac tantam presumpcionis audaciam hominum iniquorum in presencia crassari, ut credo, vestra permittet Serenitas, que prosequitur iniquos ut Judas Machabeus, qui contur-

---

[1]) Nalézá se pouze v rukopise *Ha* (čís. 257) a *Hb* (čís. 251).

bantes populum suum succendit et flammavit (?), ideoque repulsi sunt inimici eius pre timore et omnes operarii iniquitatis conturbati sunt et directa est salus in manu eius et in secula memoria eius in benediccione. Si hoc, quod in vestram ignominiam in personam meam presumpserunt, non fuerit vindicta compressum, quid in omnibus minoribus non preveniri ambigi ultra non debet. Exerceat igitur in talibus debitam auctoritatem ex alto concessam vestra preclara Maiestas et, ne eis vel aliis amplius talia committendi spes crescat, imperialibus cohercionibus reprimantur, ad hoc siquidem dei nutu eciam contra vos in personam meam presumpserunt, ut talia vobis corrigentibus ab eorum scelere alios possetis deo propiciante minuere [inhibere?], nec quidquam magis est, unde deo possitis sacrificium offerre, quam si id ordinetis, ut hii qui in suam et aliorum perniciem debachantur, competenti debeant rigore compesci. Corrigi eos tantum desidero, non necari, nec suppliciis quibus digni sunt coherceri, de quo expresse protestor per presentes, quia plectendo et ignoscendo hoc bene agitur, ut vita hominum corrigatur iuxta canonicas et legales sancciones. Placeat insuper vestre Maiestati cesaree, michi in tribulacione et periculo vite posito de statu securo, tranquillo et honesto salubriter et congrue providere, vel me remittere cum honore et salute non in terram nativitatis mee sed in domum domini, de qua assumpsit, ubi oculis pedum (?) pacifice perfruitus dominacioni imperiali eo liberius et prompcius servire valeam, quam crudeliter sic et sub dolo occisus interire. De quo graciosum et pium peto et expecto responsum. Vigeat et floreat vestra imperialis Excellencia et cornu salutis contra inimicos semper erecta. [1])

CCCLIV.

[Oznámení disputace na universitě Pražské r. 1380.]

In nomine Christi amen. Ad laudem et augmentum status et honoris serenissimi ac inclitissimi principum principis d. d. Wenceslai, dei gracia Romanorum et Bohemie regis, et ad fundamentum magni imperii d. Ubertus de Lampamiano utriusque juris doctor, servitor prefati d. principis et familiaris ac ambassiator illustris principis d. comitis Virtutum, generalis vicarii imperialis in partibus Lombardie, feria quarta proxime futura quindecima hora in scolis iuristarum repetet cum oppositis et quesitis c. unicum de rerum permut. li. VI. in quo c. tractabit ad plenum permutacionis materiam et quam materiam dabit in scriptis plene, ita quod in ea nullus poterit errare, ad utilitatem Prage studencium disputabit ex terminis qui sequuntur infrascriptis. Questiones die sabbati de septimana sequenti hora et scolis predictis. Prima utrum, quando eleccio solemnis est facta in Almania de domino imperatore, statim consequamur nomen imperii et imperatoris omnium respectu, an vero post coronacionem factam de ipso. Secunda utrum omnes principes, reges et populi quicunque Christum colentes sint de imperio Romano, an vero dicamus, quod aliqui sint exempti ab imperio Romano privilegio, prescripcione vel quocunque

---

[1]) Číslo toto a následující CCCLIV. nalezl jsem pouze v rukopise *Ha.*

alio modo. Et in hiis duabus auditis quibuscunque arguentibus ad utramque partem et responsionibus hincinde factis determinabit in prima, ante coronacionem facta eleccione predictum d. imperatorem consequi nomen imperatoris et imperii respectu nominacionis et universalis administracionis imperii sive tocius reipublice. In secunda determinabit, quoscunque colentes Christum fore de imperio Romano et aliter dicentes enormiter errare et has determinaciones dabit in scriptis pro fundamento imperii. Verum quia omnibus predicti termini sint noti, disputabit terciam questionem habentem terminos communes canonistis, que erit, an testamentum manifesti usurarii conditum sit caucione prestita de usuris restituendis sed post intervallum prestita sit vallidum (sic). Questionibus disputatis respondebit de quolibet in utroque jure per viam racionis. Anno Domini Milesimo trecentesimo octuagesimo.

CCCLV.

Papa scribit imperatori, ut ab oppressionibus societatis compagnie ecclesiam Romanam et cardinales defendat et prohibeat delphino Viennensi, ut discedat a comitatu Provincie.

(1357, 20. Aug.) [1]

Innocencius episcopus servus servorum ɔc. Carissimo in Christo filio Karolo Romanorum imperatori semper augusto et Boemie regi illustri salutem ɔc. Si rebelles, fili carissime, horrenda et abhominanda quelibet, que in comitatu Provincie a nonnullis gentibus, que de diversis partibus, scilicet de regno Francie et delphinatu Viennensi potissime congregate invicem, qualibet fere humanitate deposita committuntur, firmiter credimus et absque ulla dubitacione tenemus, quod nedum tua, que plena sunt pietate, viscera sed cuiuslibet eciam impii et reprobi viri precordia erga pauperes et inbecilles gentes dicti comitatus compassione ac pietate maxime moverentur, nec alicuius tam saxeum pectus aut ferreum, quod in auditu eorum non molefieret lacrimis aut non suspiriis frangeretur. Si quidem, inclite princeps, gentes ipse quasi de humanitate preter tamen aliquid non habentes loca et bona omnia, scilicet ecclesiarum et monasteriorum precipue, in quibus nulla eis resistencie virtus opponitur, occupant, rapiunt, depredantur, spoliant et intendunt, depopulantur et vastant ac homicidiis intente ac stragibus non parcunt ordini, sexui vel etati, in virginibus stuprum, adulterium in nuptis et in viduis violenciam non abhorrent, nec ipsis deodicatis virginibus, quibus celestis sponsi reverencia et ipsa sacrorum clausura locorum deberet esse presidium, deferunt (?), ut judearum quoque feminarum detestantur abusum. Quis igitur hiis auditis et alia plurima, quorum esset longeva narracio nimis, claudamus silencio et sublatam curie curialibusque nostris securitatem ac nobis et fratribus nostris pacem quietemque turbatam ac nostras et eorum curas anxias et tediosas sollicitudines et, quod deploramus amarius, animarum pericula taceamus, non doleat, quis non defleat, quis profundis pectoris sui amara suspiria non producat. Addidit eciam hiis

[1] Čísla vydání našeho CCCLV—CCCLXII nalezl jsem pouze v rukopise *Lm.*

plagis nostris, qui in huiusmodi operum nephandorum auditu diebus singulis recrudescunt et renovantur assidue doloris aculeum, quod licet dilectus filius nobilis vir Karolus, primogenitus carissimi in Christo filii Johannis regis Francorum, illustris dux Normandie, nepos tuus, prohibuisset expresse sub gravibus penis, quod nullus auderet ipsum invadere aut offendere comitatum ac idem quoque rex ipsi duci per literas suas, quarum copiam mittimus tibi presentibus interclusam, esse mandaverit, quod huiusmodi prohibicionem suam denuo iteraret et compesceret penis striccioribus, qui attemptaret aliquid contra illam, tamen prohibicionem huiusmodi proch dolor vilipensa gentes ipse continuo peiora committunt, continuo eis de dicto regno et delphinatu gentes alie cumulantur, nec est qui prohibeat aut corrigat transgressores. Quapropter Serenitatem tuam instantissime deprecamur et ex confidencia paterna deposcimus per viscera misericordie dei, obsecrantes attencius ac sub interminacione divini judicii obtestantes, quatenus premissa omnia, que sub breviloquio scripta sunt, in piam consideracionem adducens prefato duci per efficaces literas tuas scribere aut ad eum aliquem virum probum, in cuius ore non sit verbum domini alligatum, transmittere Sublimitas tua velit ad inducendum ipsum ducem, ut prohibicionis sue ac mandati paterni diligens executor sit per literas et nunccios suos, dictas et alias gentes de regno et delphinatu predictis contra illa venientes corrigat et castiget, quod presumptis abstineant et ad presumendum alia non prorumpant. Et tu eciam, qui solo nutu omnia comprimere [potes], de illo remedio super hiis provideas per te ipsum, quid curacioni tantarum plagarum putaveris necessarium posse conferre medelam. Gratissimum etenim b. Petro apostolorum principi, quem honoras in nobis, prestabis obsequium et, ut loquamur paterne tecum, debitum tuum solves, si presente nobis et fratribus ac securitatem curie curialibusque predictis instantes et laceracioni comitatus, qui de feudo tuo est, occurras ipsius [sic]. Ceterum negocium decimarum, de quibus nobis scripseras, non vidimus ad presens ex causis aliquibus proponendum. Venerabilem denique fratrem nostrum Fridericum [sic, Theodoricum] episcopum Mindensem intendimus consideracione tui, quantum cum deo fieri poterit, suo tempore habere propensius commendatum. Datum Avinione XIII. Kal. Septembris pontificatus nostri anno quinto.

CCCLVI.

Cancellarius scribit d. pape responsivam super negocio societatis predicte et concernencia facta d. imperatoris erga papam.

Sanctissime pater et domine metuendissime. Quia nuper in literis, quas serenissimo . . . Karolo Romanorum imperatori semper augusto et Boemie regi illustri, domino nostro gracioso, Sanctitas vestra direxit, inter alia, que de sevicia et impietate societatis in Provincia congregate continentur, ibidem specialiter invenitur expressum, quod dictus dominus noster talibus oppressionibus Christifidelium solo eciam nutu posset occurrere, et quia dum vir nobilis d. Burghardus burgravius Magdeburgensis, magister curie prefati domini nostri, in ultimo suo recessu Sanctitatem vestram peteret, quid domino nostro

imperatori respondere vestra deliberasset clemencia super oblacionibus tam sinceris, quibus dominus ipse ad compescendam tyrannidem societatis predicte se adventurum in persona propria et pro suis viribus offerebat, sicut eciam principibus et civitatibus Almannie in adiutorium ecclesie literas suas pro congregando exercitu hincinde transmiserat, antequam dictus d. burgravius presenciam vestre Sanctitatis accederet, quarum copiam clemencie vestre attulit Bauarus de Popardia, cantor ecclesie Maguntinensis, tale Sanctitas vestra fertur dedisse responsum, qualiter posita spe in deum omnipotentem, qui potens est eciam ipsam de passionibus tantis erripere, nolletis pro exterminio societatis eiusdem dominum nostrum predictum expensis aut laboribus fatigare et addidistis prioribus, qualiter fama communis in Avinionensi villa volaret, quod videlicet delphinus Viennensis, nepos domini nostri, dictam societatem instaurari fecisset de ipsius domini nostri connivencia et consilio et quod talia tractasset et conclusisset cum eo, cum essent pariter in civitate Metensi ultimo constituti, licet talibus fidem nunquam adhibuisset vestra clemencia, nec adhibere curaret propter singularem pietatis affectum et devocionem eximiam, quos in corde domini nostri consistere dudum vestra clemencia cognovisset. Addidit eciam vestra clemencia, quod dominus noster Sanctitatem vestram tantis et tot scripturis involveret, ut nesciretur, quas earum abicere vel audire ac eum desiderastis audiri hortari, ut a tanta scripturarum multitudine amplius abstineatur. Ideoque sanctissime pater consideratis predictis et in examen provide discussionis adductis advertat Sanctitatis vestre clemencia, quam nutu seu verbo consenserit [sic], qui adiutorium ecclesie non per gentes quaslibet sed in persona propria voluit instaurare et innocenciam suam rite testantur legaciones ille, quas magister curie solerti studio et exquisita diligencia nomine et vice domini nostri predicto d. delphino narravit, testantur et litere misse per Almanniam principibus, proceribus et urbibus Almannie pro congregando exercitu, quarum omnium copiam, licet prius S. V. ostensa fuerit, remittitur nichilominus clemencie vestre presencium per latorem, ex quibus advertere potest vestra benignitas, quod dominus noster predictus non solum nutus aut signa sed eciam verba duntaxat pro salute ecclesie et plebis christiane, quem deliberabat impendere, verum eciam propriam personam volebat exponere pariter et iacture [sic]. Quapropter, sanctissime pater, ad illum devocionis affectum, qui ad honorem ecclesie in animo domini nostri versatus est et ab ineuntis etatis sue primordiis, scripturas predictas et verba affectu benigno interpretari velitis et sub bulla S. V. in litera patenti nobis rescribere, que fuerit intencio vestra, aut quo affectu talia scribenda duxeritis seu loquenda. Alioquin filialem affectum, quem dominus noster predictus ad statum et honorem ecclesie egisse dinoscitur, formidamus diminui, de quo sicut expedit totis affectibus doleremus. Datum ꝛc. [1])

---

[1]) K číslu tomuto a předcházejícímu srovn. list vydání tohoto čís. XXIV. a pozn. 2. (na str. 17, kdež správně mají býti čísla CCCLV. a CCCLVI.).

CCCLVII.

Imperator confert insolidum et dat potestatem et administracionem, ut ad presentandum personam unam representet [sic].

Karolus ɔc. Notum facimus ɔc., quod de honorab... decani Pragensis et Jo. canonici Wissegrad., devotorum nostrorum, circumspeccionis et legalitatis industria confidentes, sicut alias per regales literas nostras indulsisse meminimus, sic et nunc assecuto maioris dignitatis honore auctoritate regni et corone Boemie damus et concedimus eis et cuilibet ipsorum, sic quod non sit melior condicio occupantis, plenam administracionem potestatem et facultatem liberam, ad canonicatum et prebendam Luthomericensis ecclesie ad nostram presentacionem collacionem seu quamvis aliam disposicionem spectantes, quam primum eosdem vacare contigerit, unam personam ydoneam presentandi, gratum et ratum habere volentes, quidquid in hoc duxerint faciendum. Ea tamen condicione, ut cum semel presentaverint, non liceat, absque novo nostro consensu denuo presentare. Presencium ɔc.

CCCLVIII.

Rex Boemie libertat domum ad s. Nicolaum Olomucensi episcopo et eximit ipsam ab omnibus bernis steuris et lozungis civitatis Pragensis.

Wenceslaus dei gracia ɔc. Venerabili Johanni Olomucensi episcopo principi consiliario suo dilecto graciam suam et omne bonum. Grandis dileccionis flagranciam et sinceritatem affectus purissimi, quibus deliberacio tua ecclesiam Olomuc. prosequitur, gratas aspexit nostra Serenitas et ideo iuxta tue supplicacionis continenciam et quemadmodum a Maiestate nostra vive vocis [oraculo] humiliter supplicasti, consideratis eciam multiplicibus obsequiis et indefessi laboris frequencia, quibus attente sollicitudinis opera nostre Celsitudini tam devote quam eciam fideliter placuisti, donacionem illam, quam de domo tua sita in Maiori civitate Pragensi apud ecclesiam s. Nicolai in foro pullorum cum suis pertinenciis ecclesie Olomuc. in personas omnium successorum tuorum ibidem antistitum, nec non decani prepositi archidiaconi canonicorum et capituli prefate ecclesie, qui pro tempore fuerint, animo liberali fecisse dinosceris, auctoritate regia Boemie animo deliberato sano principum comitum baronum et procerum nostrorum accedente consilio de certa nostra sciencia approbamus, ratificamus et presentis scripti patrocinio confirmamus, absolventes eandem domum cum omnibus suis pertinenciis auctoritate predicta, ut premittitur, ab omni onere exaccionum, collectarum, bernarum, lozungarum, prestacionum seu cuiuslibet alterius tributi, quovis eciam nomine valeat appellari, quamdiu domus ipsa in tua, successorum tuorum nec non canonicorum et capituli Olomucensis ecclesie potestate [fuerit]. Si vero, quod non credimus, eadem domus quovis titulo vendicionis vel donacionis obligacionis permutacionis seu quovis alio modo ab ipsa Olomuc. ecclesia alienari contingeret, extunc ipso facto domus eadem cum omnibus suis pertinenciis ad reges, coronam et regnum Boemie sit modis omnibus devoluta. Mandamus igitur tenore presencium magistro

civium, juratis et universitati civitatis Pragensis, fidelibus dilectis, sub obtentu nostre gracie et favoris, quatenus antedictam domum cum omnibus suis pertinenciis plena et omnimoda libertate gaudere permittant, nichil ab eadem domo vel eius possessoribus et incolis predictorum onerum daciorum seu gravamine quomodolibet repetendo, juri municipali et pristinis oneribus velut antea sit subiecta [sic]. Presencium ɔc. [1])

CCCLIX.

Olomucensis episcopus scribit de morte domini imperatoris preposito Camericensi. [2])

Fraternalis amice carissime. Lugeat nunc Jerusalem et Syon filia iocunditatis exuatur vestibus, quoniam in luctum versa est cythara et festivi dies preteriti amaris luctibus consumantur. Iam etenim pro crispanti crine nascetur calvicium, iam pedor cartis [sic?] filios regni consument, quia cecidit ille, cuius presidio felices regnicole nutriebantur in croccis et Syon filie indumentis purpureis utebantur. Ubi nunc persuasivus rethor, ubi exemplaris grammaticus, ubi scriba doctus, qui tanti principis digne deploret occasum, cum magnificus ille morte superatus ceciderit perinde acsi oleo salutis unctus non fuerit, qui procurante pacis et commodi universorum Christifidelium tocius orbis climata tranquillabat. Plango vobiscum, frater carissime, plangatis et mecum, neque consolacio per utrumque debet admitti, sed lacrimarum fontem producat continuo dolor incensus ex oculis, quoniam interne mentis amaras quidem angustias inundantes oculi nequeunt occultare. Unum precor, amice carissime, ut continuis affectibus preces fundatis altissimo, ut animam eiusdem domini nostri imperatoris in pace custodiat et quod ipse divine miseracionis gracia in beato collegio celicolarum felicium numeretur. Datum ɔc.

CCCLX.

De curia Romana episcopus dominus Theodricus Tarbacensis epistolam transmittit d. regi Wenceslao de morte domini cesaris augusti.

Gloriosissime princeps et domine mi pertimende. Quis dabit oculis meis fontem lacrimarum magnum deplorantem principum seculi lumen extinctum, cultorem gloriosum fidei, virtutum exemplar, presidiatorem orbis, triumphatorem hostium, auctorem pacis, alumpnum iusticie, firmamentum ecclesiarum et scismatis exclusorem, quis dabit sub lugubri gestu meum cor conteri et spiritum

---

[1]) Biskup Olomoucký měl dům v Praze blíže kostela sv. Mikuláše na Starém městě (Tomek, Základy I. 48). — V rukopise *Lm* jsou co čísla III. 61 a 62 přepsány dva listy tribuna Římského Rienziho: Tribunus Romanus scribit domino Veneciarum de conflictu Vinnensi (sic); Tribunus Romanus scribit Johanni Noviforensi notario regali; — oba listy však neobsahují nic důležitějšího, mimo to přepisy jsou takové, že z nich správný poněkud text sestrojiti nelze.

[2]) Nicolaus de Risemburg, praepositus Camericensis, protonotarius, vedl po odstoupení kancléře Jana ze Středy správu kanceláře královské. (Mé Kanceláře a písaři 39.)

vivificum converti in torporem, dum cesarem, iubar eximium altissimum ortum natalibus mortalium occasus fatorum ecclipsat (?), dum tocius seculi respublica tanti presidis viduata regimine gravi pulsatur precipicio, dum militans ecclesia legittimi defensoris nescia fastuoso temeratore sic obruitur et caribdinoso (?) gurgite Petri fluctuare navicula perurgetur. Revera princeps serenissime, quamvis naturaliter insit mortalibus non evitanda condicio etc. [1])

CCCLXI.

Presentaciones et primo ex parte permutacionis.

Karolus ꝛc. Venerabili ... episcopo ... principi devoto nostro dilecto graciam regiam et omne bonum. Exigunt devoti et dilecti nostri P. plebani in C. predicte tue diocesis merita probitatis, quibus aput nos fidedignorum commendatur testimonio, ut sibi reddamur ad graciam liberales. Cum itaque parochialis ecclesia in Lesstna tue diocesis ad nostram presentacionem pertinens ex causa permutacionis facte per Petrum de ecclesia in Slatina ex una et Hermannum de Ratina de ecclesia in Lesstna parte ex altera vacaverit et vacare noscatur ad presens, nos volentes dictum Petrum dictorum meritorum suorum intuitu favore prosequi gracioso, ipsum devocioni tue ad prefatam ecclesiam in Lesstna sic ut premittitur vacantem nominamus et tenore presencium presentamus, eandem devocionem tuam rogantes et requirentes attente, quatenus ipsum ad presentacionem nostram huiusmodi ad predictam ecclesiam instituas et investias de eadem, inducendo eum per te vel per alios in corporalem possessionem ipsius, curam et administracionem ipsius sibi plenarie committendo adhibitis circa [hoc] solempnitatibus debitis et consuetis. [2])

CCCLXII.

Quittancia.

Nos Arnestus ꝛc. tenore presencium notum facimus universis fatemurque et recognoscimus, quod discretus vir . . . dictus, nostre Pragensis ecclesie canonicus nosterque thezaurarius, a tempore et die illo, quo sibi officium thezaurarie et camerariatus ac curam curie nostre commisimus, videlicet colligendi et expendendi, pro necessitatibus et usibus convertendi et distribuendi, census fructus redditus et proventus subsidia et obvenciones debita culpas universas et singulas utilitates tam grossas quam minutas et tam in denariis argento et auro quam in aliis rebus quibuscunque ad prefatam curiam nostram

---

[1]) V dalším porovnává zvěčnělého císaře s císaři Římskými Vespasianem, Titem, Konstantinem a j. Přepis jest však nesprávný a těžko by bylo sestrojiti aspoň poněkud správný text listu toho. — Co čís. III. 65. přepsán jest v rukopise *Lm.* známý list papeže Innocence císaři Karlovi IV. dd. 21. listopadu 1354, v němž mu oznamuje, že ustanovil kardinaly, kteří jej v Římě na císařství Římské korunovati mají: Innocencius papa transmittit cardinalem Ostiensem ad coronandum ipsum in urbe Romana d. imperatorem ad triphariam coronam imperialem.

[2]) V rukopise *Lm.* zapsány jsou ještě některé presentace, v nichž ale všecka jména jsou vynechána.

spectantes de bonis archiepiscopatus nostri et nostre ecclesie Prag. et aliis locis, undecunque obvenerint, coram nobis et aliis, quibus nos commisimus audiendum, predictus ... de omnibus predictis plenam et congruam ac sufficientem reddidit racionem eciam demonstrando et exprimendo, quid, a quo, quo anno, mense, die recepit et cui, quid, quare, ad quid, propter quid, quo mandante, ex qua causa dederit et dispensaverit, omnia, ut prefertur, per tempora et dies exprimendo et demonstrando. Eapropter habentes ipsius d... fidelitatem et discretam administracionem dictorum bonorum commendatam et volentes sue bonitati in hac parte providere, ne super hiis ammodo valeat et debeat racionibus per aliquem amplius fatigari, ipsum ... d ... nostro et ecclesie nostre predicte nomine ac successorum nostrorum presentibus literis de omnibus, que superius expressata sunt, tam de perceptis per eum quam dispensatis, quam eciam racionibus [sic], ne super hiis ulterius nobis vel successoribus nostris vel alteri nomine nostro et ecclesie nostre predicte racionibus faciendis asstrictus sit quoquomodo, quittamus liberamus absolvimus et perpetuo quittum liberum omnino reddimus et solutum, literas presentes dantes eidem in testimonium et cautelam omnium premissorum nostri sigilli munimine roboratas. Datum ꝛc.

CCCLXIII.

Litera Urbani pontificis maximi.

[Potvrzení volby krále Václava na království Římské 26. července 1378.] [1])

Carissimo in Christo filio Wenceslao regi Boemie et Romanorum semper augusto et Boemie regi [sic] salutem et apost. benediccionem.

Qui celestia simul terrena moderatur imperator Romano pontifici in personam b. Petri eterne vite clavigeri celestis simul et terreni jura imperii et potestatis plenitudinem supra cunctos fideles concessit, ut [in] terra ea invigilet et intendat, que fidelibus ipsis ampliora pacis et justicie commoda afferre possint, ad hoc enim diligencioribus studiis tenetur attendere, quanto ex iniuncte sibi apostolice servitutis officio continuis stimulis perurgetur. Et quia racione ordinata regimina consueverunt nutrire justiciam et subjectis populis pacem dare, auctoritas eiusdem pontificis, cui per prophetam a domino dictum novimus: ecce, constitui te super gentes et regna, ut evellas destruas et disperdas, edifices et plantes, nequaquam ad erigenda et dirigenda mundi regimina debet compescere, sed pocius cuius expedit ad id apponere sollicitudinis sue partes. Sane dudum pro parte carissimi in Christo filii nostri Caroli Romanorum imperatoris s. a. genitoris tui exposito fel. record. Gregorio pp. XI. predecessori nostro, quod ipse imperator sepe cogitans, etatem suam in senectute iam positam ad senium iam vergere viribusque corporalibus minui seque non sic habilem esse ad imperii gubernacula utiliter exercenda, personam suam indigere noscebat auxilio fidelis et strenui adjutoris et se super hoc cum principibus Allemanie et presertim cum electoribus imperii per se et amicos

[1]) Čísla vydání našeho CCCLXIII—CCCLXVI. nalezli jsme pouze v přepisu Brněnském (viz Úvod, popsání rukopisu Brněnského).

suos sepius contulisse et ipsorum consilium requisiisse, qualiter posset in hac parte reipublice utiliter provideri, quodque ipse imperator iuverat ipsorum electorum omnium beneplacitum et consilium fore quidem consideratis devocione ad Deum et Romanam ecclesiam circumspeccionis industria, forma corporis, fidelitate ad dictum imperium et precipue ad personam ipsius imperatoris, nec non regali potencia bonisque moribus et condicionibus tuis, qui rex Boemie existebas prout existis, licet tunc minoris esses etatis, eligeris in regem Romanorum in imperatorem postmodum promovendus, et pro parte ipsius imperatoris eidem Gregorio predecessori humiliter supplicatum, ut, cum dicti electores dispositi essent, de consensu ipsius imperatoris huiusmodi eleccionem de te celebrare, idem predecessor eleccioni huiusmodi suum beneplacitum et assensum prestare et generose impertiri de benignitate apostolica dignaretur, idem predecessor, ut huiusmodi eleccio ea vice duntaxat celebrari valeret, suum beneplacitum et assensum ac favorem et graciam auctoritate apostolica extitit inpartitus, prout in eiusdem predecessoris literis inde confectis plenius continetur. Postmodum vero pro parte tua prefato predecessori exposito, quod prefati electores in loco ad hoc debito et consueto te in regem Romanorum concorditer elegerunt tuque huiusmodi eleccioni consenseras ac eidem predecessori supplicato, ut eandem eleccionem approbare et personam tuam ad suscipiendum imperialis dignitatis fastigium idoneam fore declarare dignaretur, idem predecessor facta sibi de huiusmodi eleccione fide plenaria se de tuis moribus et condicionibus et aliis, que ad tanti culminis apicem requiruntur, diligencius informavit ac super his cum fratribus suis s. Romane ecclesie cardinalibus deliberacione prehabita diligenti ad decernere habilem et idoneam esse ad suscipiendam imperialis Celsitudinis dignitatem [sic]. Sed quia, priusquam ipse predecessor ad faciendum approbacionem ac declaracionem huiusmodi procederet, gravis eum corporis egritudo invasit ac deinde ex huiusmodi egritudine dicto predecessore, sicut Domino placuit, ab hac luce subtracto nobisque divina disponente clemencia ad apicem summi apostolatus assumptis pro parte tua per solemnes ambassiadores ac nunccios tuos coram nobis et fratribus nostris fuit expositum, quod predicti electores habitis super hoc diligentibus tractatu et deliberacione, prout tanti magnitudo negocii requirebat, in loco ad hoc debito et consueto, ut perfertur, te in regem Romanorum, in imperatorem postmodum promovendum, unanimiter duxerunt eligendum, tuque super hoc deliberacione prehabita diligenti ad ipsorum electorum ac multorum aliorum instanciam huiusmodi eleccioni consensum tuum libere prestiteris ac per eosdem ambassiadores et nunccios pro parte tua nobis extitit humiliter supplicatum, ut eandem eleccionem auctoritate apostolica approbare et personam tuam habilem et idoneam ad suscipiendum predictam imperialis Celsitudinis dignitatem decernere ac declarare de benignitate solita dignaremur. Nos igitur eciam ad abundantem cautelam de huiusmodi unanimi et concordi eleccione tua fide plenaria nobis facta et de persona tua, quantum tua paciebatur absencia, de tuis quoque moribus et condicionibus et aliis, que ad huiusmodi culminis apicem requiruntur, diligencius inquisito, volentes huiusmodi disposicionem et propositum dicti predecessoris execucioni debite de-

mandare, prehabitaque super hiis cum nostris fratribus diligenti deliberacione, huiusmodi tuis supplicacionibus inclinati, de ipsorum fratrum consilio ad laudem et gloriam omnipotentis Dei patris et filii et spiritus sancti et gloriose semperque virginis Marie et beatorum apostolorum Petri et Pauli et exaltacionem ac honorem Romane ecclesie et bonum et promocionem imperii et prosperum statum mundi te in specialem nostrum et dicte ecclesie filium suscipimus, tibi nostros favorem et graciam concedentes tuaque persona idonea reputata te nominamus denuncciamus assumimus et declaramus regem Romanorum, tuam approbantes personam teque sufficientem et habilem declarantes ad suscipiendam imperialis Celsitudinis dignitatem ac decernentes unccionem et consecracionem imperialem per manus nostras tibi oportunis loco et tempore impendendas, supplentes nichilominus omnem defectum, si quis aut racione forme aut racione persone tue aut personarum dictorum electorum seu ex quavis alia racione sive causa in eleccione huiusmodi intervenerit quovis modo, ex certa sciencia et de apostolice plenitudine potestatis, precipientes eciam omnibus fidelibus et vasallis imperii, ut tibi sicut regi Romanorum in imperatorem promovendo pareant efficaciter et intendant. Nulli ergo etc. Datum Tibure VII Kal. Augusti pontificatus nostri anno primo.

CCCLXIV.

[**List papeže Urbana v téže záležitosti císaři Karlovi dd. 29. července 1378.**]

Urbanus episcopus servus servorum Dei carissimo in Christo filio Carolo Romanorum imperatori semper augusto ɔc. salutem et apostolicam benediccionem. In spiritu exultacionis etc. [doslovně jako v listě králi Václavovi, otištěném v Reichstagsakten sv. I. čís. 92 str. 147] . . in civitate Tiburtina assistunt, carissimum in Christo filium nostrum Wenceslaum regem Boemie illustrem, amantissimum natum tuum, in regem pronuncciavimus Romanorum in imperatorem postmodum divinitate propicia promovendum. [Dále se opět shoduje s listem v RAkten str. 148 (místo »alia impedimenta« má náš přepis správně »certa impedimenta«) až:] . . vive vocis oraculo referent imperatorie Maiestati, quibus episcopo et militibus velit credere cesarea Celsitudo. [Dále se opět shoduje s listem v RAkten str. 148. V řádce 12. tua vynecháno; v řádce 14. místo et te ɔc. má náš přepis: »brachium potencie tue et filium, tuorum virtutis et throni participem excita« ɔc.; na řádce 19. místo »throni tui ɔc.« má náš přepis »throni sui et videbit filios filiorum suorum ɔc.«] Konec: Ceterum ut perfecte impleatur gaudium nostrum, ipsum hortare, ut nos, qui eum spiritualiter genuimus, semel saltem visitaturus iter arripiat, nec ipsum a tam glorioso itinere retrahat itineris longitudo, nam in adventu Joseph spiritus Jacob exultabit vehementer. Datum Tibure IV. Kal. Augusti pontificatus nostri anno primo. [1])

Valascus.

---

[1]) K listu tomuto a předcházejícímu srovn. Úvod (Popsání rukopisů čís. 8. Přepis Brněnský, poznámku).

*

CCCLXV.

Littera cardinalium ad Carolum de eleccione Urbani pape.

Serenissime princeps. Quia plerumque imo ut plurimum presertim in rebus arduis fame loquacitas quibusdam coloribus adulterinis obnubilat, ideo quid his diebus in Romana ecclesia gestum sit, vobis presenti scripcione veridica nuncciamus, ut his, qui vobis rem aliter factam narraverunt seu scripserunt, non credatis et mens vestra hac nostra insinuacione clarificata in tranquillo et sereno veritatis litore conquiescat. Regia igitur Celsitudo cognoscat, quod s. fel. record. domino et patre nostro d. Gregorio pp. XI. die XVII. mensis Marcii nuper elapsi viam universe carnis ingresso et, sicut de largissima Dei pietate confidimus, post labores ad premia evocato tantique patris, ut erat juris et moris, debitis honore et reverencia exequiis celebratis die VII·m. Aprilis nuper preteriti conclave pallacii apostolici, in quo prefatus dominus noster obierat, juxta sancciones canonicas decrevimus introire. Sed certis ex causis ad id nostrum inducentibus animum huiusmodi nostrum introitum ad diem immediate sequentem duximus differendum, quia quidem die videlicet VIII. dicti mensis Aprilis primitus gracia s. spiritus invocata conclave prefatum intravimus de eleccione et substitucione futuri pontificis tractaturi sequentique die Luciferi nescientes occasum, ut pie credimus, radiis illustrati circa illam diei horam, qua spiritus ille paracletus in ss. discipulorum corda descendit, ad personam Reverendi in Christo patris d. Bartholomei archiepiscopi Barensis, virum utique magnorum meritorum claritate conspicuum et multiplicium virtutum lampade refulgentem, libere et unanimiter direximus vota nostra, eum ad Celsitudinis speculum concorditer evocantes et hanc nostram evocacionem seu eleccionem in conspectu maxime Christiane plebis multitudinis nuncciantes. Ceterum die IX. mensis eiusdem Aprilis idem dominus noster electus coram turba fidelium copiosa super thronum dignitatis apostolice sublimitatis sibi Urbani VI. nomen ascivit ac die, qua Christus Jesus summus pontifex vitam nostram resurgendo reparavit, sicut in Romana curia consuetudinis est, in basilica principis Apostolorum de urbe cum ingenti tripudio et leticia innumerabilis populi Christiani pontificali regno magnifice et solemniter exstitit coronatus. Que quidem Serenitati vestre ideo nuncciamus, ut sicut obitus memorati domini Gregorii vobis amaritudinis et tristicie calicem propinavit, sic de presentis patris concessione celitus nobis facta gaudii et exultacionis spiritum assumatis. In illo enim, cuius vices idem dominus noster gerit in terris, firmam spem fiduciamque tenemus, quod sub eius felici regimine status Romane ac universalis ecclesie reflorebit et orthodoxa fides felix optatumque suscipiet incrementum. Datum Rome die VIII. mensis Maii prime indiccionis.

CCCLXVI.

Litera episcopi Luthomisslensis ad cardinalem.

Reverendissimo in Christo patri domino d. Johanni tit. dive basilice XII apostolorum sacrosancte Romane ecclesie presbytero cardinali, domino suo metuendissimo ɔc.

Reverendissime pater et domine mi metuendissime. Dimisi in Praga honorabilem Wenceslaum canonicum Pragensem sollicitatorem ex parte mea apud Reverenciam vestram in facto commissionis per sanctissimum dominum nostrum Urbanum V. Reverencie sancte supplicans humiliter et devote, quatenus ob reverenciam nostri [sic] ac gloriose genitricis eius, nec non oracionum mearum ob exspectatum ipsum negocium graciose dignemini expedire. Nam ipsa virgine gloriosa teste premium future glorie ab ipso creatore nostro, prout indubitanter spero, recipietis et me vobis servitorem conservabitis fidelem ipsamque ecclesiam meam in magna parte reformabitis in facto eodem ita graciose agentes, ne ipsi canonici perversitatis de malicia glorientur, prout et gloriantur. Nam nisi ipsum graciose negocium expediretis, ecclesiam meam et me in pessimo et periculoso statu relinquetis. Sed confido indubitanter ipsum factum pro honore eiusdem ecclesie mee et utilitate ac pro mea speciali consolacione per vestram graciosius expediri Reverenciam, quam altissimus dignetur sanam et incolumem conservare cum felicitate longeva dierum ꝛc.

SEZNAM JMEN A VĚCÍ.

*

DODATEK A OPRAVY.

K čís. CCCXXXIV. pozn. (zajetí Purkarta, purkrabí Magdeburského a proboštа Vyšehradského) dodávám ještě následující dvě zprávy, které jsem teprve v poslední době nalezl mezi přepisy z archivu Vatikánského. První jest plnomocenství dané od papeže Urbana V. Petrovi opatovi benedikt. kláštera v jižní Francii dd. 1363, 1. Julii, aby v té záležitosti jednal »cum te occasione capcionis et detencionis d. Burcardi comitis Magdeburg., ambassiatoris d. Caroli ad Sedem apostolicam, ad certas partes destinamus, ut ipse comes, qui clandestine captivatus asseritur, possit citius et facilius reperiri et eciam liberari«. Podobné poslání měl též biskup Albanský Talairand. — Druhá zpráva obsažena jest v listě papežově z téhož dne (1. července 1363), jímž odporučuje dotčeného opata Petra »Raymundo Alamandi de Ceruellono, militi ac gubernatori comitatus Rossilionensis« za účelem osvobození Purkarta, »quem nobilis mulier vicecomitissa de Insula dicitur detinere captivum«. Podobných odporučení různým osobám ve Francii jest více. Viděti z toho, že papeži velice na tom záleželo, aby vyslanec císařský byl osvobozen.

Na	str.	42.	řád.	15. z dola	místo	vasa	má	býti	vasta (vasti). [1]
»	»	129.	»	14. »	»	quod	»	»	quos
»	»	146.	»	4. s hora	»	ampliores	»	»	amplioris.
»	»	155.	»	3. z dola	»	cousortis	»	»	consortis.
»	»	195.	»	6. »	»	Crobaniensis	»	»	Corbaviensis.

[1]) Formule tato v hlavní části otištěna jest též u Hoffmanna čís. 20.

TISKEM J. OTTY V PRAZE.

HISTORICKÝ ARCHIV
ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.
ČÍSLO 7.

LISTY

PANÍ

KATEŘINY Z ŽEROTÍNA

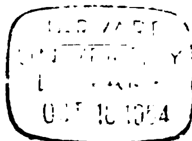
ROZENÉ Z VALDŠTEJNA.

VYDAL

FRANTIŠEK DVORSKÝ.

II.

DOPISY Z ROKU 1634 A 1635.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1895

Publikace

od I. třídy České Akademie posud vydané:

V Rozpravách.

Ročník I.

Číslo 1. Dr. František Laurin. Pokrevenství a švakrovství jakožto překážky manželství rozlučující . . . . Cena 75 kr.

» 2. Ferdinand Tadra. Kanceláře a písaři v zemích českých za králů Jana, Karla IV. a Václava IV. z rodu Lucemburského . . . . Cena 2 zl. 30 kr.

» 3. Frant. Dvorský. Albrecht z Valdštejna až na konec r. 1621. Cena 1 zl. 70 kr.

» 4. JUDr. Karel Kadlec. Provozovací právo k dílům dramatickým a hudebním. Cena 90 kr.

Ročník II.

Číslo 1. František Mareš. České sklo. . . . . Cena 2 zl. 25 kr.

» 2. Josef Konstantin Jireček. Poselství republiky dubrovnické k císařovně Kateřině II. V l. 1771—1775. . . . . Cena 1 zl.

» 3. Dr. František Laurin. Nařízení papežské kongregace »Auctis admodum«, ze dne 4. listopadu 1892 . . . . Cena 20 kr.

Ročník III.

Číslo 1. Josef Kalousek. O staročeském právě dědickém a královském právě odúmrtném na statcích svobodných v Čechách i v Moravě . . . . Cena 45 kr.

» 2. Dr. Čeněk Zíbrt. Seznam pověr a zvyklostí pohanských z VIII. věku. Cena 1 zl. 40 kr.

» 3. Josef Smolík. Pražské groše a jejich díly . . . . Cena 1 zl. 30 kr.

» 4. Ferdinand Menčík. Volba papeže Innocence X. . . . . . . Cena 50 kr.

» 5. František Čáda. Noetická záhada u Herbarta a Stuarta Milla. Cena 1 zl. 40 kr.

Ročník IV.

Číslo 2. Dr. Frant. Storch. Vyručení obviněného z vazby vyšetřovací. Cena 1 zl. 10 kr.

Pokračování viz na třetí straně obálky.

HISTORICKÝ ARCHIV.

VYDÁVÁ

I. TŘÍDA ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA

PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ V PRAZE.

PÉČÍ

HISTORICKÉ KOMMISSÍ PŘI NÍ ZŘÍZENÉ.

ČÍSLO 7.

LISTY PANÍ KATEŘINY Z ŽEROTÍNA.

II.

1634 A 1635.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1895.

LISTY

PANÍ

KATEŘINY Z ŽEROTÍNA

ROZENÉ Z VALDŠTEJNA.

VYDAL

FRANTIŠEK DVORSKÝ.

II.

DOPISY Z ROKU 1634 A 1635.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1895.

(PŘEDLOŽENO DNE 17. ČERVNA 1893.)

Tiskem J. Otty v Praze.

LÉTA PÁNĚ 1634.

284. *Paní Bohunce z Žerotína děkuje za líkařství pro žízeň jí poslané a žaluje na nedostatek zdraví svého, oznamuje o návštěvě pána z Kounic i se paní manželkou, lituje nedostatku zdraví bratra svého, pána z Lipého; barvíře brněnského že již více nepotřebuje* ɔc.

Na hradě Přerově dne 3. ledna 1634.

Paní Bohunce z Žerotína.

Má nejmilejší paní, paní dcero! Aby se vám v tomto nastalém novém roce, i za jiná mnohá léta ve všem tak a ne jináč, jakž mně toho vinšujete, všelijak dobře a šťastně vésti a vy jak zdraví, tak i všech jinejch pohodlnejch a potěšitedlnejch věcí užívati mohly, i já vám toho na pánu Bohu upřímně a věrně žádám. A zatím vděčně od vás takovej pěknej vinš a mne skrze psaní navštívení přijímám, a jak z toho obojího, tak i z tý outrpnosti a citedlnosti, kterou nade mnou a nedostatkem zdraví mého prokazujete, a mně líkařství pro žízeň posýláte, velice vám, má nejmilejší paní, děkuji a takovýho líkařství, bude-li toho potřebí, užívati budu; pán Bůh račiž mi ho požehnati. Nežli žaluji vám na svou velkou bídu, že netoliko se se mnou posavad nepolepšilo, ale více ještě pohoršilo, mimo první mý těžkosti, v kterých tak již od mnoha nedělí zůstávám; nyní od novýho léta i dna přistoupila a pravou ruku dokonce již mi sklíčila, tak že teprv téměř ani sebou hnouti, ani sobě nic pomoci a posloužiti nemohu a bojím se, aby i do jinejch oudů nepřišla a mně všecky neopanovala, neb ji téměř všudy cejtím a nevím v takový bídě svý, co již jiného činiti, než pánu Bohu se ve všem poručiti a na vysvobození jeho očekávati, on račiž mi jen svaté trpělivosti přispořovati, abych to mohla do vůle jeho snésti. Vám i se pánem vaším a mejm velice milejm panem synem, abyšte lepšího zdraví, nežli je spolu máte, užívati mohli, věrně bych toho přála, čehož od pána Boha vám žádám a vinšuji, tak abych se mohla s vámi ještě, byla-li by vůle boží, shledávati. Nyní byli u nás pán z Kounic i se paní manželkou svou, kteříž taky o vaší jízdě do Katova věděli a zmínku činili, kdyby se to bylo mohlo státi a vy odtud sem zajeti, poněvadž nás blíže bylo, hrubě

bych vás ráda byla uhlídala: což soudím, že taky vámi nic nesešlo, kdybyšte samy sebou vládly, ale poněvadž ste nemohly a musily ku pánu svýmu se navrátiti, nic vám za zlý nemám, maje naději, že, bude-li vůle boží, ještě se to jindy bude moci příhodně státi.

Z oznámení mi pozdravení od pana bratra mýho, pána z Lippýho, a paní manželky jeho i od paní Báry, který po vás učinili, když ste v Skalici byly, vám, má paní dcero, děkuji. A že pán tak bídnej od podagry jest, věrně mu toho nepřeji, o čemž mi sám taky píše, ona že jest s Čeníčkem zdráva, přeji jí toho, tak se ona ze všeho vychodí, nezávidímť jí sice toho, když jí pán Bůh ráčí toho milýho zdraví přidávati, než přála bych, kdyby pan bratr mohl taky tak zdráv bejti, neb mi ho hrubě líto jest, že ubohej pán v tomto svým věku má takový trápení míti a sotva ho již do smrti zproštěn bude; pán Bůh však rač mu od něho sám spomoci a to dáti, aby aspoň ne často a ne tak těžce na něj ty bídný dna přicházely, soudím, kdyby toho nebylo, že by byl k nám sem na minulý hody vánoční přijel, tak jakž mi i psal.

Pána svýho pak a mýho velice milýho pana syna, žádám, že ode mne s mejmi modlitbami velice zase pozdraviti a jakž z vinše pobožnýho, mně skrze vás učiněnýho, poděkovati, tak proti němu totéž vše nejlepší dobré a potěšitedlné podle obojího života pánu na mým místě na tento novej rok vinšovati sobě nestížíte. A nemaje co jiného více, s tím vás, má nejmilejší paní dcero, spolu s námi k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 3. Januarii léta 1634.

PS. Co se toho barvíře Brněnskýho, o němž mi vedle žádosti mé oznamujete, dotejče: proto sem se na něj doptávala, že sem ho mínila Aničce, panně svý, vzíti, a jí na tý její noze bolavý, v které se jí zase předešlá bolest obnovila a tak jako prvé hrubě na ni nemůže, fundanel dáti vsaditi, však, poněvadž doktor k tomu neradí a ona taky nechce, již z toho sešlo a poněvadž jí nevím jak pomoci, přijde na to, abych podlí žádosti její zase do Čech k její sestře ji vypravila; kdyby se to jen mohlo v těchto nynějších roztržitostech jak bezpečně státi, poněvadž jí prvé již dvakráte od takovýho nedostatku pomoženo tam bylo, že k jakýmuž takýmuž zdraví zase přišla, snad by jí pán Bůh i nyní od něho spomoci ráčil, čehož bych jí přála. Vám pak, má paní dcero, z tý volnosti a hotovosti mně při tom prokázané, velice děkuji.

Taky vám oznamuji, že jest sem novina přišla, že by měl lid císařský mocí a kvaltem všecken Třebíč vyrabovati a zplundrovati i s lidmi zle zacházeti, nad čímž sem velmi zkormoucena, čehož sic ještě nejistím, než tak jako slyšenou věc vám oznamuji. Poslal tam pán pro vyzvědění posla, ale posavad se ještě nenavracuje; pán Bůh rač dáti, aby pravda nebyla, vy bezpochyby jsouce nedaleko od Židlochovic, taky byšte něco odtud o tom slyšely.

Že se vám sama nepodpisuji, má velká nemožnost, kterou v ruce mám, toho mi zbraňuje, pročež žádám při vás omluvena bejti.

---

285. *Pertoltovi z Lipého o nemoci své zprávu dává a lituje, že i on dnou jest navštíven *c.*

Na hradě Přerově dne 4. ledna 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Můj nejmilejší pane, pane bratře! Vedle vzkázání vám svejch upřímnejch sesterskejch služeb jak dobrýho a stálýho zdraví, tak mnohejch potěšitedlnejch věcí, podle duše i těla pohodlnejch a prospěšnejch, na tento nastalý nový rok i jiná mnohá léta upřímnejm srdcem jako sobě sama vám od pána Boha věrně žádám.

Podle toho velice vám, můj nejmilejší pane bratře, děkuji z tý laskavý a upřímný bratrský o mne péče a paměti, kterou tudy o mne vedete a, pro vyzvězení o mne, naschvále opět sem posla posýláte: nepominu se vám toho, pokudž mi pán Bůh ráčí ještě lepšího zdraví uděliti, vším upřímnejm sesterskejm způsobem zase odměniti a odsloužiti. Kdež vám o sobě, mý srdce, s bídou a bolestmi oznamuji, že předce velmi nestatečna sem, anobrž zůstávaje prvé přes osm nedělí v jinejch bídách a nedostatcích, kterejmi mne pán Bůh navštíviti ráčil, když se se mnou počalo něco polepšovati, ač nemnoho, přišly mi hned dna od novýho léta a již dosavad mi celou pravou ruku i s ramenem sklíčily, levou pak v loktě i v rameně taky opanovaly, tak že velký bídy s ní okouším a pro mdlobu a bolesti nemohu sebou hnouti, jen kde mne jiní obrátí; nevědouce již co jiného v takovým těžkým a bídným způsobu činiti, na pána Boha a jeho samou pomoc svatou očekávám a za trpělivost prosím, abych to vše do vůle jeho snášeti mohla. I to mi pak taky nemálo k lítosti a těžkosti jest, když slyším, že vy v podobným nedostatku zdraví ještě zůstáváte a od tý bídný dny posavad taky sproštěni nejste. Věřím vám, mý srdce, žeť ste s ní velkou bídu míti musili, když tak dlouho a těžce vás držela i ještě drží, čehož, poněvadž sama při sobě zakouším, vím co jest, i vám věřím a pána Boha žádám, aby se nad vámi i nade mnou smilovati a nás od takovejch bíd zprostiti a k nějakému lepšímu způsobu dopomoci ráčil. Omluvy tý, kterou, že pro takový nedostatek svůj ke mně tak dlouho nepřijíždíte, předstíráte, dokonce činiti potřebí není, nebo vím, že toho zoumyslně nežli z velký svý nemožnosti nečiníte, podle čehož já toho žádostiva nejsem, abyšte pro mne jakou nepříležitost měli sobě činiti, čímž byšte mi nic nepomohli, než sobě mnoho uškodili; pročež prvé i nyní žádám, abyšte sobě předce dobře vyhověli prvé, než byšte se měli na cestu vydati,

což když pán Bůh ráčí z milosti své při vás učiniti a dokonaleji vás pozdraviti, se vší žádostí srdce budu vás, můj nejmilejší pane bratře, očekávati a z příjezdu vašeho se těšiti, k čemuž aby pán Bůh ráčil tím dříve dopomoci a nám takového společného shledání popříti, za to jeho milosti božské žádám.

Pán můj vám svý služby s žádostí od pána Boha na tento novej rok mnohejch potěšitedlnejch věcí vzkazuje, a s tím vás, můj nejmilejší pane bratře, spolu s sebou pánu Bohu v jeho svatou ochranu poroučím. Datum na hradě Přerově 4. Januarii léta 1634.

PS. Můj nejmilejší pane bratře! Oznamuji vám, že tu zarmoucenou novinu, ačkoli sic v nejistotě slyším, že by se do Třebíče lid císařskej kvaltem dostati a jej všecken vyrabovati, s lidmi zle zacházeti i mučiti je měli, tak že sem tím velmi zarmoucena, ač toho ještě nejistím, než co slyším; než poslal tam pán pro vyzvězení. Pán Bůh dej, aby pravda nebyla.

Mý dítě, odpusťte mi, že se vám nepodpisuji, neb netoliko píra, ale ani špendlíku není mi možné pro podagru do ruky vzíti.

---

286. *Oznamuje paní Marii z Lipého o nedostatku zdraví svého, i lituje nemoci jejího manžela ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 4. ledna 1634.

Paní Maryji z Lippého.

Službu svou vzkazuji vám, urozená paní, paní teta má nejmilejší. Téhož zdraví a v něm těch všech potěšitedlnejch věcí, kterýchž mi k novému roku vinšujete, i já vám se všemi vašimi na pánu Bohu všeho toho věrně a upřímně žádám.

Že mne v svý paměti snášíte a pro vyzvězení o mně a pánu mým naschválním psaním navštěvujete, vděčně to od vás, má nejmilejší paní teta, přijímám a, vám z toho děkujíc, oznamuji, že pán můj, tak jakž již způsob a obyčej jeho jest, na stolici předce prostředně by se měl, krom že kašle: ale já naproti tomu zle a bídně se mám, nebo k jinejm mejm prvním těžkostem, které sem téměř víc než 8 nedělí pořád snášela, od novýho léta bídná a těžká dna přistoupila, kteráž mně jak celou pravou ruku i rameno svázala, tak i do levýho lokte a ramene přišla, s kterouž nemalejch bolestí okouším a sebou sama pohnouti nemohu. Pán Bůh rač sám dále mejm pomocníkem bejti a trpělivosti ve všem přidávati.

Nad pánem vaším a mým nejmilejším panem bratrem, srdečnou lítost mám a jemu toho věrně nepřeji, že tak dlouho již taky od též bídné dny zproštěn bejti nemůže; ale poněvadž to od lidí nepochází, než pán Bůh to na nás ráčí dopouštěti, již to musíme snášeti a očekávati, až by se nad námi smilovati a nás k lepšímu zdraví zase navrátiti ráčil.

Můj pán vám zase svý služby a vinš na pánu Bohu všeho nejlepšího dobrého k tomuto novému roku vzkazuje. Tolikéž šlechtična má a Ertmánek s poslušnejmi službami a vinšem potěšitedlnejm na novej rok se poroučejí. Čeníčka, žádám, taky ode mne týmž způsobem pozdravte. Prosím, že i paní Báry Khynostový se pánem jejím velice ode mne pozdravíte a jim vinš mnohejch potěšitedlnejch věcí na tento novej rok ode mne oznámíte a při paní Báře mne omluvíte, že jí sama pro svůj nedostatek nepíši, však poněvadž to tímto vzkázáním činím, aby to nyní za vděk přijala. O mým způsobu jí také můžete oznámiti, při čemž se vám, má nejmilejší paní teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji a nás z obojí strany v ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 4. Januarii 1634.

PS. Poněvadž pro nemožnost svou nemohu se vám, má nejmilejší paní teta, ani podepsati, žádám, že mne omluvnou jmíti budete.

---

287. *Oznamuje paní Marii Zásmucké o nemoci sestry její Aničky, kterouž na uzdravení k ní posílá.*

Na hradě Přerově dne 11. ledna 1634.

Paní Maryji Zásmucké, rozené Javornické z Javorníku.

Službu ꝛc. Urozená paní, přítelkyně má zvláště milá! Nemohu před vámi tajiti, nýbrž vám o tom věděti dáti musím, kterak sestra vaše Anička, která u mne v službě zůstává, velmi opět nestatečna na zdraví svém bejti počíná, tak že ten předešlej nedostatek její v noze, kterej již s nemalou bolestí dvakráte vytrpěla a vystála, jakž vám o tom dobře vědomé jest, nyní se jí zase navracuje, ačkoli od času jejího posledního od vás ke mně se navrácení vždycky, chvála pánu Bohu, zdráva byla; však, zůstávaje já s svejm pánem po navrácení našem ze Slízska již drahně nedělí zde na Přerově, teprv teď od některý neděle týž nedostatek její se ozval, tak že od toho času vždy dále a více se jí rozmáhá a již hrubě sobě na touž nohu svou stěžovati počíná. Já pak všelijak sem o to pečovala, poněvadž mi ve zdraví sloužila, abych jí taky v nemoci a bídě její pomáhala a jí neopouštěla, pročež jak doktorů, tak i barvířů sem se o ni raditi dala a jistě, čím bych jen mohla jí pomoci, o to sem snažnost vedla, abych nedala v čemž při tom sjíti. Ale poněvadž ani doktora ani barvíře zde v zemi k hojení téhož nedostatku se užiti nemůže a ti, kteří sou, v tom se vymlouvají, že se do toho dáti nemohou, takovýho nedostatku jak hojiti nevědouce, vždy sem zatím na nějaký příležitosti a prostředky pomejšlela, skrze kteréž by ona náležitě zaopatřena bejti mohla; ač ona mezi tím, předstíraje předešlej podobnej svůj nestatečnej způsob a ty prostředky, kte-

rými jí pán Bůh od něho, když u vás zůstávala, skrze požehnání své pomoci a k lepšímu zdraví zase přijíti dáti ráčil, mne za to nejednou s velikou pilností snažně prosila, abych jí toho i nyní přála a k vám zase odpustila, tak aby těch předešlejch prostředků dosáhnouti a, byla-li by v tom vůle boží, skrze ně k lepšímu zdraví přivedena bejti mohla. Čehož, ač sem jí sice odporovala a nynější nepříležitý zimavý a nebezpečný časy i dalekost cesty, kterouž, že nevím, jak bude moci v tom svým takovým způsobu vystáti, předložila, k tomu, budouce pominulejch dnův u mne pro navštívení druhá sestra její, paní Alina Hrádková i ona jí také totéž předkládala a se jí v tom podávala, poněvadž k ní mnohem blížeji jest, že ji chce k sobě vzíti a tam, kdež byt v království Uherském se panem manželem svejm má, s dobrejmi lidmi se raditi a o to pečovati, jak by jí k zdraví jejímu mohlo dopomoženo bejti: ale poněvadž ona k tomu žádný mysli neměla, nýbrž žádosti své vždy dále obnovovati a za naplnění jí mne prositi nepřestávala, z té příčiny nemoha jí toho odepříti a chtěje to na sobě ukázati, že nad její bídou, jako služebnice své, citedlnost mám a, aby jí z ní pán Bůh skrze ty prostředky, k nimž svou důvěrnost má, pomoci ráčil, věrně bych toho přála, k vám ji nyní odsud po naschvální příležitosti vypravuji a vás za to přátelsky žádám, že, jakž mne tuto jináče nežli přátelskejm způsobem vykládati nebudete, poněvadž vším tím toliko její dobré obmejšlím, tak i ji také podle toho sobě poručenou míti budete. Nebo co na mně jest, v pravdě kdyby jen jaký prostředky k spomožení zdraví jejímu zde se nacházely, aneb jinde se jich doptati mohlo, srdcem ráda bych ji nimi obmeškati dáti nechtěla: ale poněvadž ani zde se jich nenachází, ani odjinud se jich doptati nemůžeme, ona pak vždy ku pánu Bohu naději má, že jak se k vám dostane a těch prvních prostředků užívati bude, že jí ráčí jich požehnati a skrze ně lepšího zdraví dáti nabyti; pročež vždy vás ještě žádám, že jakožto krve a sestry svý spolu se panem manželem svým neopustíte, nýbrž jakž jí u sebe místa a bytu, dokudž by jí pán Bůh pozdraviti neráčil a ona se zase ke mně navrátiti nemohla, popřejete, tak i všelijak k prostředkům, skrze něž by s pomocí boží k zdraví svýmu přivedena a navrácena bejti mohla, sloužiti budete. Já taky co budu moci podlí možnosti svý chci ráda pro ni učiniti, a co se od vás a pana manžela vašeho pro ni stane (kteréhož žádám, že velice ode mne pozdravíte), vám se toho zase vším dobrejm a příjemnejm přátelstvím odměňovati zamlouvám, vinšujíc se vám při tom od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti. Datum na hradě Přerově 11. dne Januarii léta 1634.

PS. Žádám vás, mějte mne omluvnou, že sem se vám pro svůj nedostatek zdraví, který v pravý ruce od dny snáším, podepsati nemohla.

---

288. *Nařizuje Janovi písaři v Brandýse nad Orlicí, co by měl panně Aničce, kterouž za příčinou uzdravení do Čech vysílá, potravin vydati.*

Na hradě Přerově dne 11. ledna 1634.

Janovi, písaři.

Poněvadž Aničku pannu na Brandejs za příčinou nedostatku zdraví jejího vypravuji, tak aby odtud podle žádosti svý mohla dále do Čech k sestře svý se dopraviti, nepochybuji, žeť pán sám taky o tom píše a, jak by se při opatření jí fůrou, na kteréž by tam dovezena bejti mohla, zachovati měl, vůli svou oznamuje; čehož já také při tom zanechávám, tolikoť při tom poroučím, když by ona měla se na cestu vydati, aby jí vydáno bylo předně ten hrnec másla, o kterým si mi, když si zde byl, zprávu dal, že za šafářkou Perenskou zůstává a že jej kterási šafářka na doplnění svýho počtu odvedla, přitom také nějakej prostřední sejr aby příliš velkej nebyl. Item, kroup pohanskejch 1 čtvrt, mouky pšeničný jednu měřici, poněvadž praví, že tam v tom kraji ani pohanky nerostou, ani pšenic mnoho nemají, aby to mohla k svý potřebě a pohodlí míti. Jestliže by co více jinýho m mo to žádala a před rukami to bylo, bude jí moci taky podle náležitosti vydáno bejti. A poněvadž sem jí poručila, aby mi tam nějakou dívku ze dvora za pradlí vybrala, tolikéž děvče: protož když s tebou o to mluviti bude, zachovej se tak a buď jí v tom nápomocen. Však nechci dívky ze vsi míti, než z některýho dvora, kterou by již šafářka něco vycvičila a jí povědoma byla, že by nebyla nějaká zlodějská a všetečná, než mohla se k službě mý i to děvče hoditi; kterýž obě hned s tou fůrou, na který ona na Brandejs odjíždí, sem vypraviti nepomíjej a přitom mi oznam, jestliže ste již plátna neb ubrusy tkadlcům dělati dali, buď domácím neb přespolním, abych se věděla při tom čím spraviti. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 11. Januarii léta 1634.

PS. Nemohu se podepsati pro nedostatek zdraví svýho.

---

289. *Bedřichovi z Kounic, že nad ochuravěním paní manželky jeho velice se zarmoutila a modlitbami svými že žádá, aby ji pán Bůh brzy pozdraviti ráčil, ɔc.*

Na hradě Přerově dne 17. ledna 1634.

Panu Fridrichovi z Kounic.

Modlitbu svou vzkazuji, urozený pane, pane ujče můj nejmilejší. Zdraví ɔc. Můj nejmilejší pane ujče! Této chvíle dostavši psaní od VMti včera datovanýho, na kteréž ihned VMti zase odpověď dávám, o dobrém způsobu VMti i dítek i sirotků vašnostinejch zdraví ráda z něho sem vyrozuměla, ale naproti tomu strany JíMti paní man-

želky VMti a mé nejmilejší paní tety v pravdě hrubě a srdečně se zarmoutila a neráda o tom uslyšela, že jest ji pán Bůh tak těžkou a nenadálou nemocí navštíviti ráčil. Jistě, žeť sem nad tím všecka ztrnula a se i se pánem svejm toho nemálo ulekla, neb nepřáli bychom jak VMti i dítkám vašnostinejm, tak i sami sobě tý ztráty, kdyby ji ráčil pán Bůh z toho světa vzíti; všickni my z přátel hrubě bychom paní citedlni a škodni bejti musili a zvlášť o sobě to pravím, žeť bych mnoho dobrýho s ní ztratila. Ale poněvadž račte psáti, že se jí ta těžkost do pravý nohy vrazila a růže se ukázala, potěšujeme se nad tím, poněvadž se pánem mým taky tak bejvá, že není bohdá nic tak nebezpečnýho, což mnohem lépěji jest, než kdyby to mělo v životě zůstati. Máme ku pánu Bohu tu silnou naději, že jak nad VMtmi i dítkami vašnostinejmi ráčí se smilovati, tak i naše žádosti a modlitby uslyšeti, trpělivosti jí v té těžkosti propůjčiti, z ní šťastně pomocníkem bejti a k dobrýmu zdraví zase dopomoci. Nebo můj pán na sobě příklad dává, kterak přetěžce na něj táž růže někdy s mnohejmi a nevypravitedlnejmi těžkostmi a bolestmi přichází, že mnohdykrát sám o sobě nic neví, avšak s pomocí boží vždy předce pomalý ty bolesti odcházejí: tak že máme ku pánu Bohu naději, že i tuto ráčí JíMti paní tetě šťastným pomocníkem bejti a VMti i nás brzy potěšiti; jednom jest potřebí, aby se paní dobře hovělo a teplem šetřilo a do života pro horkost čerstvej prach a pro těžkost srdce jelení roh užívati dal. Vím, že sice paní všeho toho dosti míti a v takovejch příčinách dobře se rozuměti ráčí, nežli že snad pro těžkost svou nemůže všeho pamatovati, kdyby jen někoho měla, kterej by jí mohl v tom sloužiti. Já kdybych nebyla v týto svý bídě postavena, nemohla bych nikoli pominouti, než, znajíc sebe vždy tím povinnou bejti, ku paní se vypraviti a jí v takové její potřebě, by možné bylo, svou krví a životem sloužiti. Ale žaluji také VMti na svou bídu a podlí toho při VMti i při paní tetě se v tom omlouvám, že mimo dna, který mi k jinejm mejm těžkostem přišly a ještě na díle trvají, předešlý mý bolesti, který sem v životě snášela, od minulý neděle zase mi se navracují a obnovují, takže, předce v lůži zůstávaje, nemalou bídu snáším, nevěda, jak pán Bůh, jemuž se ve všem poroučím, dále se mnou naložiti ráčí. Prosím, že JíMti paní tetě račte mne s mejmi nemocnejmi službami poručiti a oznámiti, že srdečnou lítost a citedlnost nad takovejm nedostatkem jejím já i pán můj (kterejž oboum VMtem své služby vzkazuje), neseme a za brzké jí pozdravení pána Boha prosíme. Mne podlí toho, prosím, že račte při paní omluviti, že jí netoliko nepíši, ale na její vlastní psaní, které mi těchto dnů při příležitosti dodáno jest, nechtějíce ji tím v tomto jejím nedostatku zdraví zanášeti, odpovědi nedávám. Však za těch šest kapounů pěknejch a dobrejch, který mi s týmž psaním odeslati ráčila, že velice děkuji a jistě na jiném nejsem, než tý její lásky, kterou

ke mně prokazuje a mne vždy něčím dobrejm fedruje, dá li mi pán Bůh zase k zdraví přijíti, se odsloužiti. Prosím také, jak dále s JíMtí paní tetou bude, že neračte sobě stížiti po naschválním poslu, kterýmuž zde zaplaceno bude, sem dáti věděti. O níž pán Bůh rač nám dáti potěšitedlnou novinu brzy uslyšeti, v jehož ochranu božskou nás z obojí strany poručené činím. Datum spěšně na hradě Přerově 17. Januarii 1634.

---

290. *Janovi písaři v Brandýse nad Orlicí v příčině opatření stolního prádla, semen, oleje ɔc.*

Na hradě Přerově dne 17. ledna 1634.

Janovi písaři.

Že se poručení mému strany příze tkadlcům k dělání odvedení, poněvadž ji na větším díle, jakž píšeš, zhotovenou máte, zadosti nestalo, neráda tomu sem, povděčnější bych byla skutku toho než tý vejmluvě, kterou předstíráš: ale když oznamuješ, že to pro ten lid vojenskej a jejich se ustavičný sem i tam vlečení a loupení jak bezpečně učiniti nevíš, tak aby jim to na stavích pobráno nebylo, již tomu nevím co říci, nýbrž při tom zanechati na ten čas musím, poznávaje to sama, že, mělo-li by se to jako v šanc vsaditi a já ke škodě přijíti, když by mi toho neměli čím zaplatiti, lípe s tím poněkud počkati, snad pán Bůh ráčí to změniti, že se to někam jinam brzy odežene; sice o plátno nic tak mnoho není, aby se s ním nemohlo posečkati, neb ho nepotřebuji tak jako ubrusů, ručníků a nejvíce servítů, těch vlastně potřebuji. Ač pak píšeš, poněvadž ten tkadlec v Oustí, kterýho si na ubrusy a jiný takový dílo zamluvenýho měl, nyní před vojáky z chalupy ustoupil, tak že ho již k tomu užiti nemůžeš, že jinýho v Chocni zjednati chceš: proti čemuž já nejsem, jen bude-li se to moci bezpečně státi, aneb bude-li chtíti také škodu slíbiti, kdyby to u něho zhynulo a zmařeno bylo, byla bych i já s tím spokojena, avšak hleď to tak opatrovati, aby to potom v ztrátu nepřišlo. A pakliže by nechtěl toho k sobě na tento způsob přijíti a jináče nebylo by se nač bezpečiti, myslím aspoň na to, poněvadž těch servítů tak nevyhnutedlně potřebuji, aby ale když poslové sem jdou, po nich po některým pradeně, ale po 20 pokaždý, zašijíc do pytle, aby to mohlo skrovný bejti, sem ty příze, která na servíty i taky na ručníky odebrána jest, posýlal, tak abych to ale zde mohla dáti zdělati. Pykám sic toho, že sem na to prvé nepřišla, když ta fůra s Aničkou pannou na Brandejs šla a nyní se sem zase navracuje, abych to byla kázala po ní sem odeslati. Pročež již na to všelijak pomejšlej, jestliže by ten Choceňský ji dělati a za škodu připovědíti nechtěl, aby ji sem aspoň to, co na dotčený servíty bejvati má, pomalý, nebudeš-li moci jiný příležitosti

jistší míti, po poslích, jestliže však budeš souditi, že by bezpečně se to proneslo, posýlal, poněvadž jinýho prostředku k tomu nevím.

Co se semen dotejče i rejstříku, kterej mi vedle poznamenání příze posýláš, co kterýho jest, porozumívám, a kdež se dotazuješ, co by se z nich na voleje dáti mělo lněnýho semena: poněvadž vidím, že co ho jest, to sotva zase k semenu bude moci stačiti, není potřebí nic z něho na volej dávati; nevím taky, abyšte lněnýho voleje k čemu tak potřebovali. Pakliže by ho jaká potřeba byla a jest-li co zadního semena, jakož se naději, že toto na rejstříku poznamenaný všecko na místo vypravený jest a žeť taky zadního něco odešlo, to se bude moci na volej k tý potřebě obrátiti. Semečnej [sic] pak volej, nevím, dává-li se taky čeládkám, načež se vyptati moci budeš, a pokudž se dává, bude se moci korec neb dva semence na volej zdělati, jako i mák, poněvadž bohdá na jaro jinej se síti bude, kterýhož taky ode všech dvorů toliko že 1½ korce jest, nic mnoho to není. Pakliže by dosti na tom voleji, co se ho z téhož máku nadělá, bylo, nebude potřebí semenečnýho dělati; když pak týž makový volej naděláte, chci aby mi se ho potom sem nějaká částka pro mou potřebu odeslala, však něco dobrýho.

Že dobytkové ve dvořích zdrávi sou a krávy se pomalý kladou, ráda to slyším, ač že na mále, ale nic s tím ještě zmeškáno není, jednom ať se toho pilně hledí.

Vajec novejch ze dvoru Lipchavskýho půl kopy odeslanejch, ještě sem neviděla, snad je Václav přiveze, dosti však málem mne ze všech dvorů odbejváte. Ty kačeny divoký dvě snad taky dodány a odvedeny budou. Coť sem strany vydání některejch věcí Aničce panně poručila, toho při tom zanechávám. Na tu pak dívku s děvčetem, kterou s fůrou na poručení mý sem posýláš, očekávám, nadějíc se, že se snad to obý hoditi bude. Jiného nemajíc na ten čas co více, s tím ꝛc. Datum na hradě Přerově.

PS. Pokudž pak budeš mi tu přízi moci sem bezpečně posýlati, tak jakž bych tomu ráda byla, abych ji sem nějak dostati mohla, neoznamuješ mi nic, jaká na servíty a ručníky odebrána jest, je-li lněná neb konopná, či jaká jiná. Pročež, poněvadž mně se zdá, že by na servíty nejprvnější byla konopná anebo lněná, co by tedy obhrubnější bylo, aby šafářka vybrala a již sem to pomalý, jak by soudil, že by se to pronášeti mohlo, posýlal.

---

291. *Panně Aničce Javornické, že jí vědro vína v Brandýse vydáno býti má, žádá ji za zjednání nějaké služebné dívky ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 19. ledna 1634.

Panně Aničce Javornický.

Aničko má milá! Od pána Boha předně zdraví, kterýho na ten čas nejvíc potřebuješ, a v něm jiný všecko nejlepší věrněť žádám.

Že si se dosti šťastně bez nějaký velký obtížnosti a nebezpečenství na Brandejs dostala, jistěť sem to hrubě ráda z psaní tvýho, který sem dnes přijala, uslyšela, čehožť věrně přeji a žádám, aby tě i dále pán Bůh opatrovati a až ku paní sestře tvý šťastně doprovoditi ráčil. Než nic mi neoznamuješ, jak si se na cestě měla, s jakou příležitostí ji vystála a jakť s nohou bylo. Že si pak všecko tak podle poručení mého vyřídila i dívku a děvče takovou, jak si od šafářek a jinejch o ní dobrý svědectví slyšela, vybrala a ji po tý fůře, na který si jela, sem posýláš, sem s tím dobře spokojena, ještě sem jí však neviděla, až se sem dostane a já ji zkusím, budu věděti teprv co chváliti Pán Bůh dej, aby se podařila a její služba mně ku pohodlí a jí k dobrýmu byla.

Žeť pak klíčník nechtěl toho vědra vína, kterýť pán daroval, vydati, ani písař o ně poručiti, neráda sem tomu, ale nedivím se, poněvadž se vymlouvají, že o to žádnýho poručení nemají: což pravda jest, žeť sou toho nesměli o svý ujmě učiniti, ale pán jistě na to zapomněl, pročež to nyní napravuje a o to poroučí, což se naději, že tě tento posel ještě na Brandejse zastane, tak že máť takový víno konečně vydáno bejti. Pán Bůh ti ho požehnej, aby mohla při něm lepšího zdraví nabyti.

Co se tý panny dotejče, vidí mi se, aby se sama, budeš-li moci, předce o to přičinila a v tejnosti na ni poptala, dříve nežli by z Brandejsa odjela a mně o tom, jak by to vyřídila, zase oznámila; já mezi tím nemíním o to s žádnejm nic mluviti, dokudž bych zprávy od tebe neměla a o sobě i oumyslu jejím nevyrozuměla, však nic aby s ní nejednala, toliko o ní vyzvěděla. Pakliže by před odjezdem svým toho vykonati a spraviti sama nemohla, zdá mi se, že by nejlépe Tobiášovi mohla to poručiti a svěřiti, aby on tak v samotnosti to spravil a mně zase věděti o všem dal. Mezi tím nezapovídámť toho, když by se ku paní sestře svý dostala, aby tam někde neměla buď sama, neb skrze touž paní sestru svou, se taky na takovou osobu, buď pannu neb ženu, tak zdaleka vyptati, poněvadž soudím, že paní sestra tvá předce všudy povědoma jest, mohlo-li by se co takovýho vynalezti a k službě mý hoditi; ale taky nic nejednejte, než toliko k příležitosti dohoďte a optejte, až by ty mi mezi tím o tom oznámila a já zase buď tobě, neb paní sestře tvý, aneb komu by jinýmu potřebí bylo, další mínění a oumysl svůj vysvětlila.

Kdež mi taky oznamuješ, že klíčnice Taufarka za nějakej sýřec prosí: povoluji k tomu, můžeš šafářce jménem mým poručiti, aby jí nějakej nevelkej ztíží ale 15 funtů dala. Když pak z Brandejsa odjeti míti budeš, ještě mi napiš a oznam jak o sobě, tak také jakť co vydáno bude a jak tam co spravíš, i taky s kejm se na cestu vydáš, kdo tě poveze a co by jinýho tak potřebí bylo, o všem mi v známost uveď a po sobě psaní zanech, aby mi při nejprvnější

příležitosti od Jana posláno bejti mohlo. A již tě s tím pánu Bohu poroučím a od něho další šťastnou cestu i k dobrému zdraví tebe brzy navrácení vinšuji. Datum na hradě Přerově 19. Januarii 1634.

PS. Ještěť mi se nevidělo tuto postškriptu strany jednání tý panny doložiti: že, pokudž by na ni se toho dověděla, že by mi sloužiti chtěla, že bych já taky na ni nemínila o to kvapiti, nýbrž, nemohla-li by se dříve od svý paní, totiž před vdáním jejím, slyšíc, že to brzy se státi má, vyjednati, že bych chtěla dotud počkati, smejšleje, poněvadž ještě jiný ale dvě panny při sobě má, že by se potom ona po vdání jejím snáze mohla od ní sprostiti a ke mně dostati. Proto to dokládám, jest-li ty od ní vyrozumíš, že by její oumysl byl mi sloužiti, aby věděla sebe sama taky čím spraviti, žeť by podlí toho nebylo potřebí dále jiný pohledávati a já tolikéž, když mi o tom oznámíš, budu se věděti na čem ustanoviti a již to dále jak jednati, když by k tomu čas a příležitost sloužila.

Měla's mi tam tvaroh na smetanici dáti udělati, ale nic mi o tom neoznamuješ, budu-li ho moci dostati, poněvadž ještě nemnoho telat po kravách mají.

O soběť oznamuji, že předce v tom svým způsobu, tak jak si mne odjela, posavad bídna zůstávám, nevím, jak pán Bůh dále naložiti se mnou ráčí.

---

292. *Přeje Jiřímu hraběti z Náchoda, aby synek jeho Ferdinand šťastně ve Vídni vyléčen byl ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 20. ledna 1634.

Panu Jiřímu hraběti z Náchoda.

Modlitbu svou VMti vzkazuji, vysoce urozený pane, pane synu můj nejmilejší. Při tom VMti na tento vnově nastalý rok požehnání božího, štěstí, zdraví a jinejch všelijakejch potěšitedlnejch věcí i to všecko, což byšte sobě s JíMtí paní manželkou VMti a dítkami svejmi příti ráčili, od pána Boha věrně a upřímně žádám.

Z tak laskavé paměti, z které mne račte psaním svejm, ode mne s velikou vděčností dnešního dne přijatejm, navštěvovati, velice VMti, můj nejmilejší pane synu, děkuji a podle toho s nemalejm potěšením o dobrém způsobu VMti a JíMti paní manželky VMti a mé nejmilejší paní dcery, i malý rodiny VMti, vyrozumívám a pána Boha za to žádám, aby to za dlouhé časy s mnohejm jinejm potěšením a prospěchem VMti trvati mohlo. Já strany sebe k žádosti VMti co jiného oznámiti nevím, než že předce v lůži zůstávám příčinou svý veliký nestatečnosti, v které již tak dlouhej čas postavena sem a jakejsi smíšenej nedostatek nyní trpím, něco od podagry a něco od jinejch těžkostí; nevím, jak pán Bůh se mnou dále naložiti ráčí, na jehož svatou pomoc očekávati musím.

Kdež mi račte oznamovati o panu Ferdinandkovi, že ho račte do Vídně k hojení toho jeho nedostatku, kterej v noze snáší, k nějakýmu doktoru, kterej se tam nachází, a že budouc u VMti na Miroslavi a spatříc jej s pomocí boží od něho spomoci mu troufá, odeslati chtíti: pán Bůh rač tomu pomoc svou svatou dáti. V pravdě bych toho srdečně přála a nic bych nemohla žádostivěji a potěšeněji nad to uslyšeti, než aby mohl týž doktor tak šťastnej bejti a jemu pomoci; než já se toho cosi obávám, poněvadž se málo doktorů takovejch nachází, mně se zdá, že jest to již zastaralá věc a Ferdinandek že jest hrubě mdlej a subtilnej, nevím, jak to bude moci vystáti. Ale kdyžť on tak slibuje, jemu bude potřebí na to mysliti, pán Bůh račiž mu to štěstí dáti a jemu hojně požehnati, aby Ferdinandek mohl tudy k zdraví přijíti a VMt s JíMtí paní manželkou svou i my všickni z toho potěšeni bejti, což bych toho jistě přála, aby sám pán Bůh ráčil to šťastně způsobiti.

JíMti paní dceři mé nejmilejší, prosím, že neračte sobě stížiti, mne s mejmi službami, ač nemocnejmi, k lásce poručiti a vinš mnohejch dobrejch věcí oznámiti. S tím se VMti, můj nejmilejší pane synu, se všemi vašnostinejmi od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 20. Januarii léta 1634.

PS. Že se VMti sama nepodpisuji, nečiníc toho zoumyslně než pro samou svou nemožnost, nemoha tou rukou pro dnu, kterou v ní mám, ani hejbati, za odpuštění prosím.

---

293. *Prosí Bedřicha z Kounic za oznámení, jak se daří manželce jeho v nemoci.*

Na hradě Přerově dne 21. ledna 1634.

Panu Fridrichovi z Kounic.

Můj nejmilejší pane ujče! Nemohouce mimo tu zarmoucenou novinu, kterou ste mi o těžkém nedostatku zdraví JíMsti paní manželky VMti a mé nejmilejší paní tety, nedávních dnů psaním svejm v známost uvésti ráčili, posavad nic jiného slyšeti a tudy svý zkormoucený mysli upokojiti, za tou příčinou naschvále VMti, vedle pána svýho, toto psaní činím a VMt hrubě prosím, abyšte o JíMti paní tetě, jestli se s ní co polepšilo, aneb v jakým způsobu dosavad postavena bejti ráčí, neráčili sobě stížiti mně oznámiti. Neb pána Boha za to žádám, aby to ráčil z milosti své způsobiti a dáti, abychom potěšitedlnější novinu od VMti nad tu první dostati mohli, tak aby paní teta ráčila moci ze všech těch těžkostí šťastně vyjíti, k dokonalýmu zdraví brzy přivedena a VMt i s dítkami svejmi potěšen bejti; jistě žeť nejináč než jako sama sobě toho bych přála. Při čemž prosím, že mne paní tetě s mejmi službami poručiti dokonce ráčíte a žeť v pravdě nad její bídou velikou citedlnost snáším

a za spomožení z ní upřímně pána Boha prosím. Já předce v svým nestatečným způsobu takměř jednostejně zůstávám a málo se se mnou ještě polepšuje, očekávaje vždy na pomoc a smilování boží. Posla, prosím, že račte zase co nejdříve dáti vypraviti. A s tím nás pánu Bohu v jeho ochranu poroučím. Datum na hradě Přerově 21. Januarii léta 1634.

---

294. *Oznamuje paní Anně z Žerotína o nedostatcích zdraví svého a prosí, aby jí poslala skleničku cicvárkové vody.*

Na hradě Přerově dne 23. ledna 1634.

Paní Anně Maryji z Žerotína, rozené hrabince Šlikovně.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Téhož zdraví a všech těch potěšitedlnejch věcí, kterýchž byšte sobě samy srdcem svejm žádati ráčily, VMti i se všemi vašnostinejmi na tento novej rok i jiná mnohá léta od pána Boha upřímně vinšuji a žádám.

Velice VMti, má přenejmilejší paní teta, děkuji, že neračte na mne zapomínati, nýbrž skrze naschvální psaní své navštěvujíce na způsob můj se dotazovati, čehož od VMti hrubě vděčna jsem a VMti se toho zase odsloužiti nepominu, pokudž mi pán Bůh zase k zdraví přijíti dáti ráčí. K žádosti pak VMti o sobě oznámiti mohu, že jest zdraví mé předce velmi bídné a nestatečné, nebo mimo předešlej VMti vědomej nedostatek, kterej v zádech a ledvích s nemalejmi bolestmi snáším, i dna mne teď sklíčila a po ty předešlý dni tuze sem ní svázána byla a ještě jí dokonale zproštěna nejsem, tak že pro to obojí téměř ani sebou hnouti nemohu, než již předně na pána Boha a jeho spomožení, až by je seslati a mne, bude-li se jeho milosti líbiti, těch bíd zprostiti a polechčiti ráčil a potom na jiný, kde mne obrátí a přeloží, očekávati musím.

Pán můj taky dosti jest mdlej a s kašlem se již od několika časů trápí, náš již sešlej věk takovejch bíd a nedostatků nemálo nám s sebou taky přináší, v čemž ve všem pán Bůh rač svaté trpělivosti nám přidávati. Nad vašnostinejm pak i všech vašnostinejch dobrejm zdravím nemálo potěšena sem a ráda o tom slyším, i VMti společně netoliko toho věrně přeji, než taky, aby pán Bůh za dlouhé časy a léta v takovém dobrém způsobu VMt zachovávati ráčil, upřímně vinšuji. JMti panu manželu svýmu a mýmu velice milýmu panu švakru žádám, že mé modlitby s žádostí na pánu Bohu všeho dobrého oznámiti a všech dítek svejch pozdraviti ode mne sobě stížiti neráčíte.

Podlí toho VMt, má nejmilejší paní teta, prosím, že mi tu lásku prokázati a, pokudž byšte ráčily nyní co vody cicvárkový míti, abyšte se o nějakou malou skleničku, tak jak ste to předešle učiniti ráčily, se mnou sděliti, avšak ne naschvál, než při příleži-

tosti, kteráž by se napotom VMti ke mně trefila, pro budoucí mou potřebu odeslati ráčily. Čehož se VMti zase, pokudž mi pán Bůh ráčí delšího života a zdraví lepšího popříti, všelijak příjemně odměniti a odsloužiti zamlouvám. A s tím sebe VMti k dokonalé lásce a nás z obojí strany v ochranu boží poručena činím. Datum na hradě Přerově 23. Januarii léta 1634.

---

295. *Rudolfovi hraběti z Valdštejna o nedostatcích zdraví svého, připomíná žertovně o zaslání liščích koží ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 24. ledna 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Vysoce urozený pane, pane strejče a synu můj nejmilejší! Téhož zdraví a jinejch všech potěšitedlnejch věcí VMti i se všemi VMti na tento nastalej novej rok věrně od pána Boha žádám.

Můj nejmilejší pane strejče! Psaní od VMti včerejšího dne ráda sem dostala a, že mne ním navštěvovati a na způsob můj se dotazovati ráčíte, VMti z toho děkuji a od VMti to s vděčností přijímaje, zatím k takové žádosti VMti o sobě věděti dávám, že se zle a dosti bídně mám, poněvadž téměř od čtvrti léta pořád, mnoho z lůže již nevycházeje, nejedněch těžkostí dosavad zakouším, tak že nevím, jak dále se mnou pán Bůh naložiti ráčí; poněvadž se se mnou špatně polepšuje, málo já již o svým zdraví smejšlím, spíše o tom, že se s VMtí rozžehnám nežli přivítám. Ve všem se již pánu Bohu poroučím a na jeho mocné a milostivé ruce se oddávám.

VMt že i se paní manželkou svou a mou nejmilejší paní tetou i s dítkami svejmi račte při dobrém zdraví se nacházeti, ráda to slyším a věrně toho VMti přejíc i na další dlouhý časy od pána Boha srdečně a upřímně vinšuji a žádám, že mne paní manželce své s mejmi nemocnejmi službami a vinšem na pánu Bohu všeho nejlepšího dobrého v paměť a lásku poručiti, i dítek svejch ode mne pozdraviti a políbiti ráčíte.

Ty lišky od VMti mi odeslaný hrubě mi vděk přišly, že sem jich, zůstávaje zde na Přerově, na vrchu na větru a v zimavejch pokojích k zvláštní potřebě a pohodlí svýmu užiti mohla, což taky za ně VMti děkuji, ale to nazpátek: než, když se skutkem stane a ty lišky sem přiběhnou a mně do rukou se dostanou, taky budu opravdu děkovati. S tím se VMti, můj nejmilejší pane strejče, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšujíc, nás z obojí strany k ochraně boží mocné poroučím. Datum na hradě Přerově 24. Januarii léta 1634.

---

296. *Nikodemovi Špalkovi v Třebíči, aby jí oznámil, mnoho-li peněz sirotčích složeno bylo a umbraculum aby jí odeslal.*

Na hradě Přerově dne 24. ledna 1634.

Nikodemovi Špalkovi do Třebíče.

Nikodeme milej! Aby zdráv byl ɔc. Poněvadž nepochybuji, že již na Třebíči soudy spraveny sou, byla bych tomu ráda, kdyby byl aspoň ty, poněvadž jiní toho pomíjejí, mně po tomto poslu, kterej se sem od vás dostal, napsal a o tom, nepochybuje, žes všeho přítomen byl, jak jest se při tom dálo a mnoho-li jest peněz mně po sirotcích zběhlejch náležejících složeno a na hotově zůstává, oznámil: ale poněvadž se nestalo, z té příčinyť poroučím, aby to dal při nejprvnější příležitosti učiniti a mně takové zprávy a poznamenání toho všeho odeslati nepomíjel.

Podle toho Dominikovi ode mne pověz, že sem až posavad očekávala na to kolečko, který mi odeslati připověděl, jehož se při zastěnování při svíčce užívá, a jináče se umbraculum jmenuje a, proto bezpečе se na něj, ani odjinud sem ho sobě opatřiti nedala: pročež ať na to více nezapomíná a mně je odešle při nejprvnější příležitosti, poněvadž pravil, že je v svým krámě má. S tím ɔc. Datum ut supra.

PS. Taky mi oznam, jak se se všemi svejmi míváš a co se nyní mezi jinejmi u vás děje. O soběť oznamuji, že se dosti bídně na zdraví vynacházím a již od mnoha nedělí téměř z lůže se nehejbám, hned jak sem se ze Slízska sem navrátila, žádného zdraví nemám a povětří mi neslouží. Nevím, jak dále pán Bůh se mnou naložiti ráčí.

---

297. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, aby jí oznámil, jak se Anička Javornická k sestře své dopravila ɔc.*

Na hradě Přerově dne 28. ledna 1634.

Janovi písaři.

Poněvadž od navrácení Václavovýho žádnej posel z Brandejsa sem nepřichází a já nevím, jestliže ještě Anička, panna má, na Brandejse zůstává nebo ne: z té příčinyť poroučím, aby mi po tomto poslu, kterýho pán náš naschvále k tobě posílá, oznámil, jestliže jest již odjela, kdy se to stalo, v jakém způsobu a jak se k sestře svý dopravila, nestalo-li se jí žádnýho neštěstí na cestě, i taky jestliže sou se zase koně navrátili. A jakožť sem poručila, aby mi přízi na ručníky a servíty po poslích sem posílal: nyní to měním a poroučím, aby již tak zanechal a po poslích nic neposílal, poněvadž jinou příležitost k tomu opatřiti chci, o kteréž dále věděti budeš; což když se státi míti bude, pošli mi toliko tu konopnou přízi, kterou ve dvořích přídli, lněný i jiný tam zanechej a, budeš-li moci

bezpečně to učiniti, tkadlcům dělati dej. Datum na hradě Přerově 28. Januarii 1634.

---

298. *Pertoltovi z Lipého, že zdraví její trochu se polepšilo, příjezd a navštívení aby odložil, až lepší nastane počasí.*

Na hradě Přerově dne 1. února 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lipého.

Můj nejmilejší pane bratře! Vděčně to od vás přijímám, že mne v svý upřímný, bratrský a laskavý paměti máte a v mým bídným způsobu tak často i nyní psaními svejmi navštěvujete, začež vám velice děkuji. A poněvadž ste o mně žádostivi přezvěděti, mohu vám, mý srdce, oznámiti, že se, chvála pánu Bohu, se mnou teď, od některýho dne něco polepšilo, tak že někdy trochu z lůže vstáti mohu a učím se na stolici seděti, nevím však, jak dlouho mi toho pán Bůh ráčí popříti a jak to stálý bude, poněvadž se již tak často mění a dříve, než jedno mine, jiný přichází.

Vám pak toho, můj nejmilejší pane bratře, jistě přeji a srdečně ráda to slyším, že již po svý tak těžký a dlouho trvající podagře, zase pomalý okříváte. Pán Bůh račiž to způsobiti, abyšte brzy k dokonalýmu zdraví přivedeni a již za dlouhý časy takovýho trápení zproštěni bejti mohli, neboť vám toho srdečně věřím, že ste s ní mnohýho zlýho pokusiti musili, poněvadž toho na sobě sama taky častý příklady mám.

Co se vašeho příjezdu sem a nás navštívení dotejče: jistěť s radostí na vás očekávám a kdykoli se to stane, s vámi se s mnohejm svejm potěšením shledám; avšak abyšte se taky na cestu dříve, nežli byšte dobře okřáli, vydati a pro mne sobě a svýmu zdraví jakou nepříležitost činiti měli, toho jistě nežádám, nýbrž vás prvé i nyní prosím, poněvadž nyní tak protivný a zimavý časy sou, kterýchž podagra trpěti nechce, abyšte se předce v tom ušetřili a sobě dobře vyhověli, neb nebude tím mnoho zmeškáno, kdykoli to pán Bůh ráčí dáti, že se to příhodně státi moci bude. A nemaje vám co jiného psáti, s tím vás, můj nejmilejší pane bratře, spolu se všemi námi ochraně boží poroučím a šťastnýho shledání sobě s vámi vinšuji. Datum 1. Februarii 1634.

---

299. *Paní Marii z Lipého o lepším způsobu svého zdraví, návštěvu aby odložili na příhodnější čas.*

Na hradě Přerově dne 1. února 1634.

Paní Maryji z Lippého.

Má nejmilejší paní teta! Z psaní vašeho mně včerejšího dne dodanýho jistě ráda sem se toho dočetla, že jakž vy s Ceníčkem

zdráva jste, tak i pán váš a můj nejmilejší pan bratr že již zase lépeji nežli předešle se vynachází: čehož vám společně věrně přeji i na pánu Bohu žádám, aby vás při témž dobrém způsobu za dlouhý časy chovati a pana bratra k dokonalýmu zdraví dále navrátiti ráčil. Na způsob můj pak že se taky dotazujete, vám z tý paměti na mne děkuji a vám oznámiti mohu: že z milosti boží nyní se něco se mnou polepšilo, tak že ustavičně neležím a pomalý se na stolici sedati učím, nevím však, jak to stálé bude, poněvadž se často se mnou mění a než jedna bída pomíjí, druhá přichází. Pán Bůh rač sám dále mým pomocníkem bejti. Z příjezdu vašeho a pana bratra mýho nejmilejšího k nám, kdykoli jej pán Bůh ráčí šťastně způsobiti, nemálo se i se pánem svejm těšiti budu, toliko vždy žádám, aby se to s žádným násilím a nepohodlím vaším a dříve, než by pan bratr dokonale zdráv a prost od tý bídný podagry byl, nedálo, tak aby sobě více tím ještě v tyto velký zimy neuškodil, kdyby se na cestu, nejsouc zdráv, vydati měl.

Pán můj vám zase svý služby s žádostí od pána Boha všech dobrejch věcí vzkazuje; Ertmánek a má šlechtična taky se vám poroučejí. Čeníčka ode mne i od pána mýho taky pozdravte. S tím se vám, má nejmilejší paní teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně míti žádaje, s vámi sobě šťastnýho a potěšitedlnýho shledání vinšuji. Datum na hradě Přerově 1. Februarii 1634.

---

300 *Paní Dorotě Lipanské v příčině nabídnutí zetě jejího za ouředníka do Brandýsa nad Orlicí a poslání jí vína.*

Na hradě Přerově dne 2. února 1634.

Paní Dorotě Lipanské, rozené Pecingarce z Bydžína.

Službu ɔc. Urozená paní, přítelkyně má zvláště milá! Zdraví ɔc. Že mne svejm přátelskejm psaním navštěvujete a jakž mně nemoci nepřejete, tak také lepšího zdraví a jinejch potěšitedlnejch věcí vinšujete, vděčně toho od vás přijímám a vám z takový na mne paměti děkujíc, zase bych vám taky přála toho věrně, abyšte i vy zdrávy bejti mohly, i jináče aby se vám všelijak dobře vedlo.

Dále pak, kdež mi píšete, pokudž by pán můj ouředníka na Brandejs potřeboval, že byšte svýho pana zetě, kterej nejstarší vaši dceru má, k tý službě pánu šikovaly: i chtějíce vás na to, vedle žádosti vaší, odpovědí spraviti, nepominula sem o tom promluviti se pánem svým; kdež sem od něho tomu porozuměla, že jest se při tý věci ještě na ničemž neustanovil, aby tam měl koho k tý službě zjednati a vystaviti, nemaje tam hrubě nad čím dáti hospodařiti, poněvadž vojáci sami hospodaří a brzy hotovi budou; mezi tím, že pán takový vaše ohlášení vděčně od vás přijímá a vám z tý volnosti děkuje.

Co se žádosti vaší na mne při tom vzložený, strany poslání vám odsud půl vědra vína dotejče: ráda bych to učinila a vás ním fedrovala, ale oznamuji vám, že zde žádnejch vín nemáme, než všecko pro svou potřebu koupiti dáti musíme, pročež žádám při vás v tom omluvena bejti; nežli poněvadž dokládáte, že paní Bohunka, dcera pána mýho, jedno vědro dáti ho připověděla, soudím, kdybyšte paní o to napsaly a připomenuly, že by to ráda učinila a na tu příležitost pomyslila, aby vám snáze jináč nežli skrze mne, jakž to samy souditi můžete, poněvadž od ní z Dyrnholce sem daleko jest, dodáno bejti mohlo. A s tím se vám od pána Boha na všem dobře míti vinšuji. Datum na hradě Přerově 2. Februarii 1634.

---

301. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině dělání ručníků, odeslání peněz za sýry a jiných opatření proti loupeživému vojsku.*

Na hradě Přerově dne 3. února 1634.

Janovi písaři na Brandejs.

Kdež mi oznamuješ, že si již předce tomu tkadlci do Chocně, kterýho si tam optal, něco k dělání, totiž na dvě kopy loket příze lněný co nejhrubší a nejmocnější k udělání z toho 1 kopu ubrusů a druhý servítů odvedl a jak to zhotoví, že mu na ostatní taky odvésti mníš, toho při tom zanechávám, pokudž toliko to bezpečně se státi může. Než neoznamuješ, smluvil-lis s ním nejprvé, po čem se mu má od lokte dávati: nebo když se teprv smlouva po udělání činí, lecjakýs hádky o to bejvají; budeš pak ještě moci mimo ty dvě kopy dáti buď od konopný neb taky tý lněný příze, vyberouc co by nejtlustší bylo, na dvě kopy ručníků, a mimo to již více potřebí nebude; jen ať týž ručníky nejsou příliš ouzký, než předce ale na českej loket aby byly široký a dobře dostavený. Nežli, poněvadž se tak obáváte, aby se vojáci, který na krku máte, do zámku nedali, vidí mi se, aby toho díla, když zhotoveno bude, domů nebral, než, bylo-li by tam v Chocni bezpečněji a měl by tam koho známýho, jeho se dožádal, aby buď v městečku neb na zámku to schováno a doněkud opatřeno bejti mohlo. Přízi pak na plátna, když se pro takový nebezpečenství a těžkosti mezi poddaný dělati dáti nemůže, nechť šafářka schová, neb, poněvadž to skrovná věc jest, může to, do nějakýho soudku složíc, aby to nepohnilo neb od myší snědeno nebylo, leda kde jinde taky, není-li bezpečno v zámku, opatřiti a schovati. Že pak tak zle příčinou těch vojáků u vás se děje a oni že zámku a dvorům pro nepokojení jich hrozí, dosti toho s bolestí a lítostí se pánem svým doslýchám: avšak, když tomu čím a jak pomoci nevíme, a to, co již pán podlí svý nejvyšší možnosti činil a činí, když nepostačuje, poněvadž jest těžko hlavou zeď prorážeti

*

a moci odpírati, stane-li se co toho a pán Bůh to na nás dopustiti ráčí, nebudeme věděti tomu co říci, než jemu to poručiti, poněvadž sme takovejch neřestí a outržek zde v Moravě prvé již dosti snesli; pakli oni co takovýho z lechkomyslnosti a neváżnosti před sebe vezmou, taky jim pán Bůh za to zaplatí, jináče hlavy tomu slomiti [sic] nelze. Dokládáš, že se taky o peníze bojíš, který si za sejry stržil: ač bych i o ty neráda přišla, ale nebyla by to největší škoda, neobstojí-li to, co jest v stodolách, ve dvořích i na sejpkách i jinde; avšak zdá mi se, že nic snadnějšího k schování nemáš jako peníze, nebo můžeš je dobře někde zakopati, aneb jináč opatřiti. Než nevím, co je to, že píšeš toliko o penězích za sejry a za máslo, žes ještě nedostal, poněvadž si mne tehdáž, když si je prodával, na to bezpečil, že v krátkým čase zaplaceno bude a tuto již drahně nedělí tomu prošlo a ještě se nestalo, pročež hlediž to tak opatrovati, aby potom věděl, odkud k záplatě přijíti. Prosíš taky pro Boha, abych pro to plátno lonský, máslo a jiný věci, který v zámku zůstávají, poslala a odtud vyzvihnouti dala, dřív než by to vojáci pobrali: ale já to soudím hrubě za dětinskou a daremnou věc bejti, nyní teprv to činiti, když se prvé nestalo, nebo, poněvadž vojáci tam leží a to sobě za kvartýry počítají, sotva by dopustili sobě z nich co bráti, ještě by se jim tudy návěští dávalo a jako ukazovalo, co je tam nebo není a tudy se jich na to pobízelo; taky nevím, jak by se nyní co provezti mohlo, poněvadž všudy jest nebezpečno, než můžete-li vy sami z těch takovejch věcí kde co vyšikovati, toho nechtějte zanedbávati, nýbrž všecko jak nejlépe víte a rozumíte, opatrovati a sobě poručené míti, co by se nemohlo ve dne díti, k tomu noci užiti můžete. Ale pán Bůh rač před tím zlým sám chrániti a z něho pomocníkem bejti; mezi tím, poněvadž pán na Brandejs některou čeládku posílá, dejž pán Bůh, aby vám mohli k něčemu dobrýmu platni a nápomocni bejti. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 3. Februarii 1634.

PS. Coť mezi tím více Crato jmenovaným poroučeti bude, budeš se věděti čím spraviti, podle čehož se hleď tak zachovati.

---

302. *Rudolfovi hraběti z Valdštejna stýská si na nedostatek zdraví svého a přimlouvá se, aby Lukáši Hlavatému, usedlému v Podklášteří, provinění odpuštěno bylo.*

Na hradě Přerově dne 6. února 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Můj nejmilejší pane strejče! Co mi račte nyní zase strany těch lišek, na který sem od VMti až posavad očekávala, psáti, z psaní VMti porozumívám. I oznamuji VMti, že se není potřebí dále o ně VMti starati, neb mně již skrze pana Platejsa z Olomouce sem do-

dány sou, pročež je od VMti za vděk přijímám a za ně děkuji, ačkoli nevím, budu-li jich v tomto takovým svým bídným způsobu potřebovati. V kterýmž nedostatku mým, že nade mnou lítosť a citedlnosť míti a nepřejíce mně jeho, pro potěšení své i vašnostinejch dosažení lepšího zdraví od pána Boha mi vinšovati i k shledání se ještě se mnou naději sobě činiti ráčíte, VMti z toho děkuji, ačkoli nevím, aby VMti na mně taková aneb komu hrubá ztráta byla, poněvadž v takovým bídným způsobu zůstávaje, málo již k jakýmu pohodlí a platnosti komu sme; nýbrž samý se mi stejská pod takovým břemenem zůstávati, neb se se mnou posavad málo polepšilo, ačkoli někdy trochu z lůže se zdvihnouti a na stolici posaditi dám, ale dosti mi to s mdlobou a mnohou těžkostí přichází a na krátce to trvá, abych zase ležeti nemusila. V čemž již do vůle boží musím zůstávati a, nevěda sobě jak pomoci, na jeho božské smilování, jak on ráčí dále se mnou naložiti, očekávati musím.

VMt pak, že se všemi svejmi račte dobrého zdraví požívati, toho vždy věrně VMti přejíc na pánu Bohu i na další časy upřímně vinšuji a žádaje, abyšte mne JíMti paní manželce své s mejmi nemocnejmi službami připomenouti i dítek svejch pozdraviti a na mým místě políbiti ráčili. S tím nás z obojí strany v další ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 6. Februarii 1634.

PS. Můj nejmilejší pane strejče! Nechci před VMtí tajiti, že se ke mně Lukáš Hlavatej, usedlej na Podklášteří, s manželkou svou skrze sirotky při mně v službě zůstávající a děti též Hlavaté s předkládáním provinění jejich, kterého sou se proti VMti, jako vrchnosti, dopustili, učinivše přes zápověď vašnostinu, že sou židy přespolní z moru jedoucí u sebe noclehem přechovali, o přímluvu k VMti obracejí a za prominutí jim takového provinění a odpuštění té peněžité od VMti vyměřené pokuty, která skrze to na ně dokračuje, spolu prosí. I ačkoli jich tu tak dalece nevymlouvám a zvláště jeho samýho a podlí toho dokonce jim v tom nefolkuji, poznávaje že sou sobě trestání za své takové neposlušenství hodně zasloužili, neb sama bych toho tak lehce vážiti a mimo sebe pustiti nemohla: avšak poněvadž oni k takovýmu svýmu proti VMti přečinění se přiznávajíc jeho litují, a nadepsaní sirotci ke mně se utíkajíc za ně, jako za svou máteř, s ukazováním její chudobnosti a sešlosti a otčíma, aby jim v tom od VMti ta milost učiněna bejti mohla, sníženě prosí, pročež více pro ni a týž děti její nežli pro jinou příčinu, povážíce při tom taky toho, že jest větší milosrdenství nežli provinění, sem se k tomu naklonila, že se k VMti v též příčině přítomně přimlouvám a za to žádám, abyšte jim této mé přímluvy užiti dáti a, od nadepsané peněžité pokuty upustíc, při tom toho, že jest již dotčenej Hlavatej (jakž sem zpravena) vězením trestán byl, pozůstaviti a tak tudy dobrotivost svou ukázati ráčili. Což věřím, že se stane a že přímluva má při VMti své místo míti bude,

poněvadž přímluva jest svobodná, zvláště když se příčina k tomu podá; podle čehož že mi taky neračte za zlý míti, žádám. Sice se v tom k VMti ohlásiti mohu i jim sem to pověděti kázala, že kdyby toho nevděčni bejti a napotom něco podobnýho (čehož sic o nich nesmejšlím) proti VMti zoumyslně se dočiniti měli, že bych pro ně více ani sebe ani VMt zaměstknávati nechtěla. Ale na toto od VMti, pro příčiny již doložené, vždy účinlivé odpovědi očekávaje, s tím VMt, můj nejmilejší pane strejče a synu, v ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 6. Februarii 1634.

---

303. *Tobiášovi Hlaváčkovi v Brandýse nad Orlicí v příčině objednání služebné panny a děvčete ⁊c.*

Na hradě Přerově dne 6. února 1634.

Tobiášovi Hlaváčkovi Kamenickýmu na Brandejs.

Tobiáši milej! Aby zdráv byl ⁊c. Z psaní tvého včera mi dodaného ráda sem tomu porozuměla, že si Aničku, pannu mou, k sestře její, paní Zásmucký, předce pěkně bez nějakýho nebezpečenství a zlý příhody doprovodil a zase se domů navrátil, jí bych toho taky věrně přála, aby jí tam pán Bůh ráčil povětří požehnati a k dobrýmu zdraví brzy zase dopomoci.

Co se jinejch věcí a těch těžkostí a obtížností, o nichž mi píšeš, dotejče, nemohuť nyní na všecko odpovědi dáti, však dosti neráda a lítostivě o tom, co se u vás děje, i se pánem doslejchati musím, ale když tomu čím a jak mimo to, co až posavad činíme, pomoci nemůžeme, již to pánu Bohu musíme poroučeti a jemu se důvěřovati, že on ostatek ráčí sám opatřiti a vás tam chrániti.

Strany tý panny, kdež mi oznamuješ, že mluvíce s ní Anička, nic jí neoznámila, kde by se jí služba naházela, toliko že se jí doptávala, pokudž by sloužiti chtěla, načež že ona za odpověď dala, že již více sloužiti nemíní: ale já soudím, že proto takovou odpověď dala, poněvadž žádnýho návěští strany místa dáno sobě neměla. Neb zdá mi se, jestliže u paní Hedviky může sloužiti, že ovšem jinde, kdež by jí mohlo s lepší příležitostí bejti, v tom by se užiti dáti mohla: pročež mi se vidí, poněvadž ty tam začastý bejváš a oblízce tu máš, aby tak sám od sebe, nejednaje s ní nic, toliko jí návěští v tom učinil, že soudíš, poněvadž Anička, panna má, na zdraví svým tak nestatečna jest a já sotva k službě svý mnoho jí užívati již moci budu, že by se jí na místě jejím u mne dobrá služba, pokudž by chtěla sloužiti, trefiti mohla. Což hleď tak v tejnosti vyříditi, aby ani paní Hedvika, ani žádný jiný o tom nevěděli a tu, čeho se na ní dovíš, jaký oumysl dále míti bude, budeš mi moci o všem napsati a oznámiti, však nic s ní dále nejednati,

dokudž bych já tobě zase o svý vůli věděti nedala, tu bych já se již potom věděla na čem ustanoviti a jak paní Hedviku spokojiti.

Janovi písaři pověz, že ta dívka a děvče, kterÿ mi sem poslal, nevšelijak se hodí, ač ještě dívka, jakž tak může bejti: než děvče mi se zdá, že není než jakejsi vostarek, čemuž se sic hrubě nedivím, poněvadž naspěch bylo, že snad vzali, co jim přilezlo; ač ještě nechci nad ní zoufati, však že mu poroučím, aby mezi tím nějaký jiný děvče, kteréž by se hoditi mohlo, optal a je v záloze měl, tak jestliže by mi se dále vidělo toto zase tam poslati a jiný zaměniti, aby se sem dostati mohlo.

Cratovi ode mne oznam, že mu sama proto nepíši, že na spěch posel měl odpraven [sic] bejti, však, že to ráda slyším a jemu toho přeji, že jest pěkně projel a na Brandejs se dostal, vinšujíce, aby ho pán Bůh dále chrániti a ve zdraví i s dobrejm vyřízením k nám navrátiti ráčil. Podle toho že mu vzkazuji, pokudž by můj sklep otvírati a z něho co bráti dal, aby ty peřiny, kterÿ na rahně visí, nedal mezi jiný skládati, nežli obzvláštně do nějakýho žoku nebo cejchy aby složeny byly, tak aby mezi jiný se nezmísely. S tím tě ochraně boží se všemi jinejmi poroučím. Datum na hradě Přerově 6. Februarii 1634.

---

304. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině oučtu o másle a opatření jiných věcí.*

Na hradě Přerově dne 13. února 1634.

J a n o v i p í s a ř i n a B r a n d e j s.

Vědětiť dávám, že navrátíce se pominulejch dnů Crato z Brandejsa a přivezouc něco másla s sebou, zprávu mi při tom toho učinil, že by tam již více týhož másla na ten počet, kterej k mý potřebě zanechán byl, mimo to, co ho on nyní s sebou přivezl, nezůstávalo: pročež chtěje já toho místněji se dověděti, nepominula sem do oučtu nebožtíka ouředníka Daniela Slatinskýho, kterej jest s šafářkami při svatým Havle o omastek, jak sejry tak o máslo, učinil, co jest kterýho od nich přijal, co ku prodeji odděleno a co pro mne zanecháno bylo, sama nahlídnouti i jiným dáti to s mejm rejstříkem, v němž poznamenáno mám, co jest sem kdy másla po takovém oučtu přivezeno, srovnati, jestliže by již ten počet másla, kterej podle téhož oučtu ku potřebě mý, totiž 829 žejdlíků, zanechán jest, vyplněn a sem odveden byl. Ale nacházím to, že jest velká chyba, neb počítaje i těch deset žejdlíků za vydání, kterÿ Aničce panně odvedeny sou, nedostává se mimo to a má ještě na Brandejse bejti téhož másla 167 žejdlíků. I poněvadž jest to velkej omyl a nedostatek, kterýhož já nikoli, kdyby tomu tak bylo, pasirovati bych nechtěla a takového počtu bych neschválila: protož,

poněvadž si mi prvé nic o tom neoznámil, jen co sem se z Cratový zprávy dověděti mohla, poroučímť, aby to nyní učinil, a jestliže tomu tak jest, že by takovýho másla na týž počet mně zachovanej více se tam nenacházelo, kam se podělo, vyptaje se na šafářce, ač se sám všeho taky dotejkáš neb dotejkati a věděti máš, jako ten, kterýmu správa statku poručena jest, poněvadž ho sem po štyrykráte v devíti štandlících, podle poznamenání na jednom každým štandlíku, v summě toliko 652 žejdlíky přivezeno jest a na Aničku pannu 10 žejdlíků se počítá, mně o všem zprávu dal, tak abych věděla, čím se při tom spraviti, a kdyby takový neobyčejný nedostatek se nalézal, jak se o to na vás domluviti.

Za druhéť posílám rejstřík, na němž jest poznamenání všeho toho, co jest se nyní ze sklepu mýho na Brandejse skrze Cratu vyzdvihlo i ještě tam zanecháno jest, poroučejeť, aby jej šafářce Perenskej odvedl, tak aby jej hleděla sobě schovati, poněvadž já druhej mám a za ní klíč od týhož sklepu a těch věcí, který tam ještě sou, zůstává, tak aby věděla budoucně z čeho mi počet učiniti. Přitom pak ji i sebe napomeň, abyšte spolu s jinejmi hleděli ty všecky věci tam zůstávající bedlivě opatrovati, zvlášť jestli byšte nějaký nebezpečenství při čem bejti seznávali, abyšte ho tak opatřiti a předjíti hleděli, aby nedbanlivostí a příčinou vaší škoda se nám v ničemž nestala. Co jest od cínovýho neb kotlovýho náčiní, to se snadno může ledakdes, složíc a zabedníc to do nějakýho soudku, zakopati a jiný takový věci podobně beze škody tu i jinde se schovati mohou, k čemuž se sami svým vlastním příkladem můžete přivésti, poněvadž svý hledíte a víte jak opatřiti, abyšte našeho taky v štychu nenechávali.

Strany těch ubrusů, který si do Chocně dělati dal, jak prvé tak i nyní poroučím, aby zatím poněkud je tam opatřiti dal, však když by to vše, co si tam příze odvedl, shotoveno a odděláno bylo, budeš mi moci o tom oznámiti, jestliže by mezi tím k tomu jaká lepší příležitost přišla, že bych to mohla dáti odtud vyzdvihnouti.

Šafářce pověz, že již hrubě ulevuje, poněvadž se sem vždycky poslové vlekou a jiný příležitosti tu jistý měla, že mi nic od drůbeže neposílá, majíc tam i husy krmný a vím, že již taky slepice nesou, aby někdy některý vejce nový posílala, tak aby vždy posel tak zhola prázdnej nešel, pročež ať v tom hledí napraviti. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 13. Februarii léta 1634.

PS. Ač taky přivezl mi Crato něco peněz od tebe za omastek, které si mu odvedl, ale nic rovně přitom nevím, za sejry-li toliko čili taky něco za máslo v tom jest, poněvadž mi sám o ničemž neoznamuješ, tak že se nemám čím spraviti: protož mi o tom hleď nyní v známost uvésti a zprávu dáti, co zač jest a co ještě za to

restiruješ neb na dluzích máš, což aby taky tím dříve od toho, komu si to svěřil, mohl zvyupomínati, o to se všelijak starati nepomíjej.

---

305. *Paní Bohunce z Zerotína přeje, aby manžel její zdráv byl, zmiňuje se o veselí svatebním pána z Hodic, o novinách z Vratislavě ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 14. února 1634.

Paní Bohunce z Žerotína.

Má nejmilejší paní dcero! Psaní vašeho od 3. dne tohoto měsíce mně učiněného ráda dostanouce, že mne ním navštěvujete, vděčně to od vás přijímám a vám z toho děkuji; ale neráda sem zatím o vás a pánu vašem, mým velice milým panu synu, a jeho takovejm bídným způsobu, že jej tak často ta bídná podagra navštěvuje a trápí, porozuměla, což žádám, že pána s oznámením mejch modliteb velice ode mne pozdravíte a že mu toho srdečně nepřeji, nýbrž jako sama nad svou bídou, které také často podobnejm i jinejm způsobem okouším, tak nad ním citedlnost mám a vždy na pánu Bohu upřímně žádám, aby mu sám toho trápení polechčovati, k lepšímu zdraví dopomoci a v něm stáleji a prodlouženěji, nežli toho až posavad užívá, nacházeti se dáti ráčil. Z toho se může znáti, že pánu ty jeho lázně nehrubě prospívají, když tak předce často odnepadá, jáť bych mu toho srdečně přála, aby mu jich pán Bůh ráčil hojněji požehnati, tak aby mu platny bejti mohly, ale bojím se, že jest to již nám dědičná a věčná nemoc zde na světě a že proti ní není lepšího lékařství jako trpělivé snášení do vůle boží. I vám bych toho věrně přála, aby vám ta vaše bolest hlavy, maje v tom nad vámi taky opravdovou citedlnost, pominouti a vy, jí zproštěny jsouc, místo toho stálejšího a pohodlnějšího zdraví dosáhnouti a užiti mohly.

Strany sebe vám oznamuji, že se, chvála pánu Bohu, něco se mnou polepšilo, ačkoli sic předce hrubě mdlá a churava sem, ale že předce aspoň tak stále neležím a tudy nějaké polechčení svejch bolestí sobě pokládám, když trochu na stolici vyseděti mohu; nevím, jak pán Bůh dále se mnou naložiti ráčí, na jehož další pomoc cele očekávám.

Kdež mi taky oznamujete, že ste byla pozvána na veselí od naší paní z Hodic, ale že ste se jí omluvily: sice bych se sama na vás hněvala, kdybych věděla, že ste to zoumyslně učinily, nebo ráda bych byla, kdybyšte byly mohly tam bejti, tak abyšte nám byly mohly taky povědíti, jak byšte tam vesely byly; ale poněvadž vaše hlava a ten nedostatek, kterej při ní snášíte i to, co při svým pánu cejtíte, nedopustilo vám na tu karmaš se dostati, nemám vám taky za zlý. Náš pán a paní z Kounic, poněvadž píšete, že u vás byli

a tam jeli, snad když se navrátí, oni nám o svý veselosti i o jinejch něco povídati budou. My staří a chromí, nejsouce zvaní, taky sme doma zůstali.

Co se Aničky panny dotejče: poněvadž ten její nedostatek nechtěl se jí umenšovati, než čím dále jí hůře bylo a ona mne za to prosila, dala sem ji již do Čech k sestře její, paní Zásmucký, aby se tam zase, jako již prvé po dvakrát, zhojiti mohla, dovezti, kteráž se tam předce pěkně dostala.

Za noviny, který ste pánu mýmu poslaly a od něhož sem se jich taky dověděla, nemám vám co děkovati, poněvadž málo co dobrýho sou, a odsud vám nevím co oznámiti, ač tu dosti počaly řeči o Vratislavi bejti, že by se tam zle dálo a oni že již dokonce odstoupiti a přistoupiti měli, tak že sme se počali nemálo toho lekati, ale, chvála pánu Bohu, zase to nyní utichlo, a slyší se, že nic není, než všecko v starým způsobu že zůstává, což pán Bůh dej, aby tak bylo; mor že již taky dokonale tam přestal. .

Já ač sem tak churava a chromá, ale předce sem karmaš vedla, a již Věrušku písaři pána mýho dnes dvě neděl[le] dala, ale bylo zprosta, smlouvy nahoře tak z rosola beze všeho, on se sám dole karmašil.

Jiného nemaje vám co psáti více toliko žádám, že, jakž ještě jednou pána svýho, jakožto mýho velice milýho pana syna, tak i paní Ehrenreiterový ode mne s modlitbami a službami zase pozdravíte. A s tím vás spolu se všemi námi k ochraně boží, má nejmilejší paní dcero, poroučím. Datum na hradě Přerově 14. Februarii léta 1634.

---

306. *Děkuje paní Anně z Žerotína za odeslání cicvárové vody a oznamuje, že se zdravím jejím i manžela jejího něco se polepšilo etc.*

Na hradě Přerově dne 14. února 1634.

Paní Anně Maryji z Žerotína, rozené hrabince Šlikovně.

Má nejmilejší paní teta! V pravdě s velikou vzáctností a vděčností mně to od VMti přichází, že o tom vím a tím ujištěna sem, že v takové laskavé paměti u VMti zůstávám a že pro dokázání toho nyní opět naschválním poselstvím mne navštěvovati a na můj i pána mýho nejmilejšího způsob s srdečnou lítostí a citedlností našich nedostatků se dotazovati, nad to vejše také vedle žádosti mé, jistě příliš mnoho a štědře, vody cicvárový odsílati mi ráčíte, čehož v pravdě nebylo potřebí schválně s takovou nepříležitostí vašnostinou činiti; ale já to vše vděčně od VMti přijímaje, za to uctivě a velice na stokrát VMti děkuji a čím bych toliko mohla, nic by mi tak milýho nebylo, abych tím podlí možnosti svý VMti se takový milosti a lásky všelijak líbezně a příjemně zase od-

měniti a odsloužiti neměla. Že pak mi i o způsobu svém a JMti pana manžela VMti nejmilejšího a mýho velice milýho pana švakra, i dítek svejch to, což mi všelijak potěšitedlné doslejchati jest, oznamovati ráčíte, také VMti z toho děkuji a radostně o tom vyrozumívám, že se s týmiž všechněmi vašnostinejmi v dobrém zdraví vynacházeti ráčíte, začež pána Boha žádám, aby vašnostem společně takového potěšitedlného a zdárného zdraví za dlouhé časy a leta udělovati a v něm zachovávati ráčil. O našem způsobu k oblíbení vašnostinému oznámiti mohu, že já, ačkoli sem až posavad mnohýmu nedostatku zdraví svýho poddána, ale již i z toho pána Boha chválím, že se mi zdá, že se se mnou něco polepšilo, podle toho, že předce ustavičně lůže nedržím, teď od některýho dne se na stolici posaditi dáti a tak bez lůže poněkud vytrvati mohu. Pán můj, ač je taky podlí věku a sešlosti svý i některejch příčin sice dosti zemdlenej, však zatím předce se taky, tak jak může, na stolici brání. Pán Bůh rač sám dále naším milostivejm pomocníkem bejti. Kterejž pán můj VMti i JMti panu manželu VMti spolu s mejmi modlitbami služby své s žádostí na pánu Bohu všech dobrejch věcí vzkazuje, při čemž VMt taky prosím, že mne JíMti paní švakrový svý s mejmi službami a mnohejm pěknejm vinšem zase připomenouti a z té paměti, kterou ke mně ráčí skrze psaní VMti laskavě pronášeti, poděkovati, i všech dítek svejch ode mne s polibením pozdraviti sobě stížiti neráčíte. A s tím se lásce VMti, má nejmilejší paní teta, dokonale i nás z obojí strany v ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 14. Februarii léta 1634.

---

207. *Paní Kateřině Bukůvkové oznamuje o těžkostech vojenských v Čechách a na Moravě.*

Na hradě Přerově dne 14. února 1634.

Paní Kateřině Bukůvkové, rozené Sedlnické z Choltic.

Službu ɔc. Urozená paní, paní dcero má nejmilejší! Téhož zdraví a těch všech potěšitedlnejch věcí na tento novej rok i jiný mnohý léta věrně VMti na pánu Bohu žádám. Psaní vašnostinýho, kterýho jest datum v pominulou neděli devítníkovou v Pauchově, dnešního dne dostanouce, ráda sem z něho o VMti uslyšela a tomu porozuměla, že ste se již z Kyžmarku do Pauchova přistěhovati a blíže nás k Moravě přiblížiti ráčily; kdež VMt vítám a k novýmu bytu mnohýho štěstí VMti až i toho vinšuji, abyšte i dále mezi nás do Moravy brzy se dostati ráčily a já se s VMtí v dobrém způsobu shledati mohla. Že však račte se něco nestatečná na zdraví svým nacházeti a na hlavu a zuby sobě stěžovati, věrně VMti takovýho nedostatku nepřeji, žádaje od pána Boha, abyšte ho brzy zproštěny bejti a dokonalého zdraví dosáhnouti moci ráčily.

O sobě k žádosti VMti oznamuji, že sem tu pořád za dlouhý čas příčinou svejch mnohejch těžkostí ani z lůže nevycházela, až teď ale od týhodne trochu se se mnou polepšilo, že již předce stále v lůži nejsem a na stolici seděti mohu. Pán Bůh račiž mi toho dáleji požehnávati.

Kdež taky račte žádostivy bejti ode mne se dověděti, jak by bezpečno bylo na cestách před lidem vojenskejm projížděti, pro kterouž příčinu račte na rozmyslu míti, sem dále do Moravy se pustiti: i co každodenně o tom slyším, to VMti oznamuji, že sic veliký naříkání ze všech stran na ně jest, že tak všudy se tlukou a zvláště co dále do země jest lidi vobírají a zle s nimi nakládají; zde taky každodenně téměř se otloukají a přijíždějí, tak že není téměř možné všeho o nich vypsati a zvláště co se od nich v Čechách děje, tam již dovršují. Kdež taky pánu mýmu statček jeho Brandejs hned v drť obrátili, poddaný rozehnali a zloupili, co jich prvé okolo 300 set bylo, nyní v městečku tuším osm a s vesnicemi ani sta jich není a čím dále vždy více utíkají, nebo netoliko na ně se kladou, ale ještě k tomu kontribucí takový ukládají, že není možné s ně bejti; co pán o to píše a prosí, žádný pomoci se dovolati nemůže, ukazují, že se všem tak děje a tak račte moci samy našeho způsobu povážiti. Pán Bůh rač sám z takovejch těžkostí pomocníkem bejti. Pán můj VMti pozdravuje a svý služby vzkazuje, při čemž se VMti, má nejmilejší paní dcero, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 14. Februarii 1634.

---

308. *Děkuje Rudolfovi hraběti z Valdštejna za projevenou soustrast nad nemocí její a za vyplněnou přímluvu v příčině prominutí trestu poddanému; prosí, aby něco vína jejího uprodal sc.*

Na hradě Přerově dne 15. února 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Z takový lásky a o mne péče i z tý citedlnosti, kterou račte nade mnou a mejm nedostatkem zdraví prokazovati a mně takovýho nestatečnýho způsobu, v kterýmž již dlouhej čas zůstávám, netoliko nepřáti, než také i modlitby za mne činiti ráčíte, vděčně to od VMti přijímám a z toho děkuji: ačkoli sic nepoznávám, abyšte proč tak hrubě mne nerádi ztratiti ráčili a nevím, k jaký platnosti VMti s svou bídou sem, aneb co by VMti se mnou ubylo, ale když to sobě přivlastňovati a cejtiti ráčíte, již nechávám toho při tom. Poněvadž pak za potěšení sobě to počítati ráčíte, abyšte o mně dověděti se ráčili, oznamuji VMti o sobě pro ukázání toho na sobě, že VMti všeho taky přeji, což by ku potěšení vašnostinému sloužiti mohlo, že ted asi od týhodne seznávám nějaké ačkoli sic dosti malé polepšení při sobě, však aspoň tak, že předce již tak usta-

vičně neležím a pomaličku se na stolici učím seděti; ale z pokoje ani po pokoji choditi jest mi zapovědíno, sotva že tak na místě mohu seděti. Již musím na další pomoc a smilování boží trpělivě očekávati, poněvadž vím, že jináč po mý takový dlouhý nemoci, v kterýž téměř od čtvrti líta ani z lůže sem se nehnula, bejti nemůže, protož málo ještě s sebou pro mdlobu, kterou snáším, vládnouti mohu. Pán Bůh račiž sám mejm pomocníkem bejti a tak se mnou naložiti, jakkoli jeho dobře líbezná vůle jest; špatně mi povětří moravský slouží, nejlépe jest mne zase do Slízska poslati.

Co se Lukáše Hlavatýho dotejče, že ste přímluvu mou za něj učiněnou k sobě přijíti a jí místo dáti ráčili: vděčně to taky od VMti přijímám a děkuji, že ste to ne pro něj sice, než pro mne a mou žádost učiniti ráčili, nebo jináče tak bych proti sobě byla jako proti VMti, kde se takovýho neposlušenství proti vrchnosti dotejče, nebo co mně se nelíbí, nemůže jinýmu taky příjemné bejti; ale poněvadž se to ode mne stalo pro příčinu, žádám, že mi to také račte na dobré obrátiti a jemu již toho dáti užiti, jakož pak naději se, že ouředník VMti taky sobě o tom poručeno míti bude, aby v nepřítomnosti VMti, když by čas přišel, jeho v nic takovýho nepotahoval.

Podlí toho pak VMt prosím, račte mi tu lásku prokázati, poněvadž svý vína jak dvouletý tak minulýho roku rostlý na Třebíči, jak VMti o tom dobře povědomé jest, až posavad mám a nesmejšlím, abych jich všech potřebovati měla, poněvadž pán můj ještě taky něco vín svejch má: račte mi k tomu nápomocni bejti, aby z těch starejch ale deset beček buď vyšenkováno neb vcele prodáno mi bejti mohlo tak v tý ceně, jak nyní takový vína platí, poněvadž vím, že nejsou nejhorší a jako byšte sami svý prodati chtíti ráčili; a co mimo těch deset beček zůstane, vyberouce co lepšího jako i loňský, žádám, že mi račte poručiti do dalšího času opatrovati. Nebo kdybych je chtěla, tak jak sem s VMtí v Brně o to mluvila, na Brandejs dáti odvezti, ale poněvadž tam nejsme a vojáci tam nyní za nás po svý vůli, jak sami chtějí, hospodaří a sem taky na ten čas toho mi se učiniti nevidí, aby tudy v těchto takových obtížnostech poddaní ode mne ušetříni byli, račte moci souditi, že tudy nic jinýho, než pohodlí VMti a poddanejch obmejšlím. A což k takové žádosti mé učiniti ráčíte, hleděti budu VMti i JíMti paní manželce VMti, jakožto mé nejmilejší paní tetě, toho se zase všelijak příjemně odměniti podle své nejvyšší možnosti i odsloužiti.

A přála bych, abych se mohla sama s VMtí shledati a o některý věci promluviti, ale nevím, jak sem tak k VMti příliš nešťastna, že rovně nyní tak málo zde v zemi, jako dokud sem ve Slízsku zůstávala, s VMtí se shledávám, ne mou sic než VMti příčinou; což mi dosti za lítostivé přichází, že jen na samejch slovích dosti míti

musím, ale když já toho napraviti a k VMti pro svou sešlost a nemoc se dostati nemohu, nebo vašnostinejch noh a vašnostiný čerstvosti již nemám, pánu Bohu to poručiti musím; a tak já při VMti a ne VMt při mně omluvena bejti žádám.

JíMti paní manželky VMti a mé nejmilejší paní tety, žádám, že račte zase s mejmi nemocnejmi službami ode mne velice pozdraviti, všecko nejlepší dobré oznámiti a dítek svejch na mým místě s po zdravením políbiti. S tím nás všecky v mocnou ochranu boží poroučeje VMti se od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 15. Februarii léta 1634.

---

309. *Nikodemovi Špalkovi do Třebíče v příčině skládání peněz sirotčích jí náležitých ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 15. února 1634.

Nikodemovi Špalkovi do Třebíče.

Dnešního dne jest mi psaní tvý dodáno, z něhož sem o tobě ráda porozuměla, že si živ a se všemi svejmi zdráv, čehožť přeji a vinšuji, aby s týmiž všechněmi svejmi mohl toho i na další časy pohodlně a pokojně užívati.

Co se zprávy tvý strany držení soudu na Třebíči a pokládání při nich peněz mi náležitejch mně učiněný dotejče: nyní toho při týž zprávě tvý pozůstavuji, však když by po vykonání a spravení týchž soudů bylo, nepomíjej podle zakázání svého a mého se tobě důvěření tak učiniti a o všem mi zprávy dokonalé a poznamenání odeslati, nebo na tebe se v tom bezpečiti a toho od tebe očekávati budu. Nyní nemajeť o tom co více poroučeti, tolikoť o sobě oznamuji, že z milosti boží něco mírněji se mnou jest, tak že od týhodne trochu povstávati a na stolici seděti počínám. Pán Bůh rač dále milostivejm pomocníkem bejti, a pokudž se Jeho milosti líbí, mne pozdraviti. Dominikovi oznam, že bych musila dlouho na něj čekati, ale že sem se již odjinud tím opatřila, nač mne on bezpečil. Manželky svý, ač mně neznámý, i jinejch svejch domácích ode mne pozdrav. A s tím spolu s nimi ochraně boží poručen buď. Datum ut supra.

---

310. *Děkuje paní Kunhutě z Žerotína za všelikou laskavost skutky i jinak prokazovanou ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 17. února 1634.

Paní Kynikundě z Žerotína.

Psaní vašnostinýho dnešního dne dostanouce, které mi račte od včerejška činiti, porozumívám z něho, že skrze ně ke mně se

v tom omlouvati ráčíte, že pro nynější svůj nestatečnej způsob neračte mne moci tak dlouho osobně navštíviti: ale toho činiti a VMti se v tom omlouvati dokonce potřebí není, neb ta věc sama se dosti výmluvna činí a tyto nynější časy a nebezpečenství na cestách od vojáků mnoho se projížděti nedopouštějí. Podle čehož já netoliko VMti v tom za zlý nic míti nemohu a nemám a toho nikdy žádostiva nejsem, abyšte v nejmenším čem jakou nepříležitost příčinou mou sobě činiti míti ráčily, poněvadž to pán Bůh ráčí moci způsobiti, že se budu moci s VMtí, tak jakž sobě toho opravdově vinšuji, bohdá s lepší příležitostí shledati; nýbrž jak vůli za skutek, tak taky laskavý a přívětivý vašnostino skrze psaní mne navštívení vděčně přijímám a z něho, jako i z toho vinše, kterej mně s mejm pánem při tom činiti ráčíte, děkuji a vašnosti tolikéž i se panem manželem vašnostinejm, mejm velice milejm panem švakrem a synem (kteréhož, žádám, že velice ode mne pozdraviti sobě stížiti neráčíte), a s dítkami vašnostinejmi zase všecko potěšitedlné, obzvláštně pak, aby pán Bůh VMti toho způsobu a břemene, v němž postaveny bejti ráčíte, brzy polehčiti, nýbrž dokonale zprostiti a to k mnohému potěšení VMti i nás všech způsobiti a tak šťastnejm pomocníkem VMti bejti ráčil.

Co se způsobu mého dotejče, oznamuji VMti, že ač sem ještě dosti sic churava a z pokoje nikam, poněvadž nemohu, nevycházím, ale předce již, chvála pánu Bohu, něco lépe než předešle se mnou stojí, aspoň když tak stále v lůži nejsem, a od několikerejch dní pomalý na stolici seděti mohu; ač mezi tím cejtím, že se všudy podagra po mně tluče a štercuje, tak že se obávám, abych se zase složiti nemusila. Pán Bůh rač sám mejm pomocníkem bejti. Pán můj taky, tak jakž jeho starý způsob jest, na stolici mírně se vynachází, kterejž VMti zase svý služby vzkazuje.

Že pak mne opět máslem v pěti faskách odeslanejm, slanejm a přepouštěnejm, fedrovati a mně takový mnohý dobrodiní již prokazovati ráčíte: vděčně to od VMti, má nejmilejší paní dcero, přijímaje, jak za jiný předešlý věci, tak i za toto velice děkuji, tím více proto, že i dále mi se, kdybych čeho potřebovala, abych VMti oznámila, zamlouvati ráčíte. Ale já, poněvadž již na tom dosti mám, čeho sem od VMti až posavad v mnohejch příčinách užila a VMti se ničímž zase krom samou vděčností toho neodměnila a neodplatila, prosím, abyšte sobě se mnou takovýho zaměstknání a obtížnosti činiti neráčily; čehož všeho VMti se zase podlí svý možnosti, pokudž mi pán Bůh delšího živobytí i lepšího zdraví ráčí uděliti, příjemně odměniti a odsloužiti zakazuji. Jakož ste mi taky ráčily tu lásku prokázati, že ste mi předešle něco od povlaků a ubrusů i cínovýho nádobí zapůjčiti a sem odeslati ráčili: oznamuji VMti, že ty věci za ouředníkem pana manžela VMti zde, poněvadž jich nyní sama nepotřebuji, tak aby daremně rozvundávány a roztrhovány nebyly,

schovaný zůstávají, a ráda bych je VMti zase s poděkováním navrátiti a odeslati chtěla, ale poněvadž pro nynější vojenský překážky na cestách nevím, jak bezpečně toho vykonati, žádám, že mne taky račte v tom při sobě omluvnou jmíti. Dítek svejch malejch neračte pominouti, prosím, na mým místě políbiti a pozdraviti. S tím sebe další lásce vašnostiné, má nejmilejší paní dcero, a nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 17. Februarii léta 1634.

---

311. *Paní Evzebii z Kounic, aby s pannou Kačenkou v Trenčíně v příčině služby více nevyjednávala, oznamuje o veselí paní Apolony Gecové, děkuje za ptáky zaslané.*

Na hradě Přerově dne 22. února 1634.

Paní Euzebiji z Kounic.

Má nejmilejší paní teta! Poněvadž sem o VMti již od chvíle neslyšela kromě toho, že ste se ráčily dosti nestatečná po svý těžký nemoci a v tento takovej nepříležitej čas na dalekou cestu do Znojíma na veselí paní Gecový vypraviti, tak že sem se o VMti nemálo starala a žádostiva byla o VMti tím dříve uslyšeti, pročež sem dnes s radostí od VMti psaní dostala a z něho o vašnostiným způsobu, ač i to krátce, vyrozuměla. Že pak dokonale ještě zdrávy bejti neráčíte, VMti toho věrně nepřeji, a není taky divu, poněvadž ste sobě tak málo vyhověti ráčily, ale mám naději ku pánu Bohu, že dále VMti pomocníkem bejti a k lepšímu a dokonalýmu zdraví tím dříve přijíti dáti ráčí, jakž toho na jeho božské milosti upřímně VMti vinšuji.

O sobě k žádosti VMti oznamuji, že teď na druhej tejden trochu z lůže sem povstala a pomalý na stolici seděti se učím, než mezi tím podagru zase cejtím a rukami sotva hejbati mohu, tak že se obávám, aby mne zase do lůže neuvedla. Pán Bůh rač sám pomocníkem mejm bejti.

Co mi dále račte strany tý panny Kačenky, která v Trenčíně zůstává, oznamovati, VMti děkuji, a poněvadž račte dokládati, že paní Zahrádecký služby odpověděla a snad by i mně totéž učinila: jestližeť sloužiti nemíní, pročež VMt prosím, neračte nyní s ní nic dáti jednati, poněvadž já s tím ještě tak hrubě pospíchati nechci. A zvláště i pro tu příčinu, poněvadž při tom taky račte psáti, že ste od paní hrabinky o nějaký paní, kterou jí z Čech dohazují a dobré jí svědectví dávají, že by se k službě hodila a že by mně paní o tom psáti chtěla, porozuměti ráčily: ačkoli mne ještě nic od paní nedošlo, avšak budu na to očekávati a pokudž mi dále co paní o tom napíše, zatím se budu moci na něčem při tom ustanoviti, nebo neráda bych, pospíchaje, na sebe nějaký břemeno uvalila, aby pyšnější nebyla nežli já.

Jak jest se pak při tom veselí paní Apolony Gecový dálo, že mi neračte chtíti skrze psaní o tom vypisovati, nežli k shledání toho odkládati, při tom toho zanechávám; a poněvadž tudy k takovému shledání s VMtí naději mi dávati ráčíte, VMti děkuji a kdykoli je pán Bůh ráčí způsobiti, že se bude moci bez nějaké obtížnosti a nepříležitosti VMti státi, vždycky toho s radostí očekávati budu, a jináče taky, abyšte pro mne v jaký nebezpečenství se vydati míti ráčily, toho nikoli žádostiva nejsem, nýbrž při vašnostiné dobré příležitosti všeho zanechávám. Soudím z psaní vašnostiného, že ste tam při malý veselosti bejti ráčily, paní hrabinka že nad tím tak teskliva jest, že pan Gec hned s sebou paní Apolonu vzíti chce, já tomu ne nesnadně věřím, ale již, když jináč nelze, musí jí odvykati, tak se chtějícímu křivda neděje, snad poněvadž ji strojí ve Slízsku nechati a ona taky ještě svý věci tam má, bude příčinu míti zase se tam obrátiti, aby jí blíže byla.

Za ptáky tak pěkný mně odeslaný velice VMti děkuji a sou jistě hodny chvály, neb sem letos a dávno tak pěknejch neviděla, kterýž sou mi vcele dodány: pročež, poněvadž mne již tak mnoho všemi dobrejmi věcmi opatrovati ráčíte, račte mi toliko oznámiti, čím bych jen mohla podle svý možnosti VMti se toho zase příjemně a líbezně odměniti a odsloužiti.

Pán můj VMti i panu manželu VMti svý služby a já modlitby vzkazujeme. Dítek i sirotků svejch, žádám, račte taky ode mne pozdraviti. Šlechtična má tolikéž se VMti s poslušnejmi službami poroučí. S tím se VMti, má nejmilejší paní teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 22. Februarii 1634.

---

312. *Janovi písaři v Brandýse nad Orlicí v příčině másla, uschování nádobí cínového, plátcn, dělání ubrusů ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 24. února 1634.

Janovi písaři.

Odpověď tvou na mé poslední psaní, kterou mi strany toho nedostatku, kterej se na másle pro mne zanechaným nachází, odsíláš s rejstříkem, co jest ho všeho v summě při počtu bylo, co prodáno a co za ně až posavad na dluzích máš, sem dostala: a ačkoli při tom nacházím, že ho ještě ve dvou štandlících 98 žejdlíků za šafářkou zůstává, však i s tím předce se to s počtem nebožtíka hejtmana nesrovnává, tak že sama nevím, jaký to spletky bejti musí; nebo on poznamenal, že mimo prodaj jest zanecháno k mý potřebě 829 žejdlíků, ne sice z samýho Perenskýho dvora, nebo toť jest pravda, žeť by z toho dvora samýho, tak jak ty dokládáš, tak mnoho bejti nemohlo, než již ode všecky summy, co se

zanechalo a odňalo. Protož nevěda, jak tomu rozuměti mám, nyní toho při pokoji až do činění počtů, až by se to lépe vyhledati mohlo, zanechávám; poněvadž pak šafářka těch 98 žejdlíků másla na ten počet při odjezdu Kratovým z Brandejsa měla, nevím, proč ho s jinejm sem neposlala, protož, když toho neučinila, ať hledí do dalšího času je někde opatřiti, aby k zmaření tak jako i jiný věci nepřišly.

Co se nádobí cínovýho a kotlovýho dotejče, že ste se podlí poručení mýho zachovali a, složíc do soudku, v jistým místě zakopali, sem s tím spokojena, jen jestliže ste s tím nějak prozřetedlně zacházeli, aby veřejně o tom nevěděli, k tomu taky, jestliže ste to složili samotný, čili ste to slamou neb senem v soudku obložili, což kdyby se stalo, nebylo by všelijak dobře, poněvadž kdyby to na dlouze v zemi leželo, od toho by se nádobí pokaziti a škoda na něm státi mohla. Co pak ještě jinejch drobnejch věcí od kotloviny a železnýho jest, jako ten pekáč z kuchyně, rožny a jiný, poněvadž toho na rejstříku mi od vás odeslaným poznamenanýho nevidím, protož toho taky tak různo nenechávejte, než podobně někam opatřte, aby to v nic nepřišlo, kdyby něco horšího následovati mělo, ale pán Bůh od toho chrániti rač.

Plátno a některý jiný drobný věci, že ste nahoru pod krovy za prkna rozschovali, může taky při tom bejti, pokudž však ste to tak opatřili, aby ho myši požrati nemohli. Než nesrovnává se taky váš rejstřík s mejm, kterejť sem předešle odeslala, nebo v tom mým stojí, že jest tam zanecháno 13 kop plátna pačesnýho a na tomto toliko 12 se nachází: protož ať se to vyhledá, není-li v tom nějaký omyl a šafářka ať to tak opatruje, aby mi mohla ze všeho zase práva bejti.

Peřiny že nemohou do slámy neb sena schovány bejti, sama tomu rozumím a k tomu neradím, než vidí mi se, když byšte jaký nebezpečenství cejtili, že byšte předce jináč mohli to opatřiti: totiž složíc je do sudu a zabedníc, poněvadž vím, že jich tam dosti máte, někde pod střechu neb pod kulnu je zavaliti; však ty peřiny, který na rahně v mým sklepě visely, nechť mi se mezi jiný nemíchají, než obzvláštně se složí. Mezi tím, poněvadž se rozprávi, že se odevšad vojáci hejbají, snad to pán Bůh ráčí dáti, že i z Brandejsa vyjedou a vy před nimi lepší pokoj míti budete, což pán Bůh rač způsobiti.

Ubrusy a servíty, který si v Chocni dělati dal, že tento tejden zhotoveny budou, zanechávám toho při tom, aby, když budou hotovy, tam jich do dalšího času, až by nějaká lepší příhodnost k vyzdvižení jich sloužila, poněvadž jich nyní taky k bílení tak brzy potřebí nebude, u někoho jistýho složenejch a schovanejch zanechal. To však nevšelijak dobře jest, že s týmž tkadlcem od díla prvé nesmluvil, neb může on sobě počísti, jak bude chtíti, ale když se to

již jináč napraviti [. . . .], hleď s ním předce tak smluviti, co by mohlo v mírnosti bejti, aby z jedný ani z druhý strany ublíženo nebylo, než co slušnýho jest.

Kdež se pak při tom dotazuješ, měl-li by po zhotovení tohoto co více dáti dělati, nevím sice, jestliže co příze ještě máte, poněvadž si mi ji sem taky poslal, avšak, pokudž jí co zůstává a uhlídáš, jak toto dílo dostaví i taky po čem od něho placeno bejti míti bude, a že by to se škodou nebylo, nejsem proti tomu, aby ještě na tolik, totiž na jednu kopu ubrusů a na jednu kopu servítů, dáti neměl; než zdá mi se, že na to první dílo příliš mnoho příze dáno jest a že mohlo při něčem mírnějším bejti, pročež budeš moci o to s ním mluviti, pokudž mu co dělati dáš.

Strany těch konopí hlavatejch nedobrejch, které se na plátno přísti dáti nemohou, jakť pán o tom poroučí, totiž, aby se na tenata obrátiti mohly, tak se při tom zachovej, neb i já k tomu povoluji a při tom zanechávám; však's mi předce oznámiti mohl, jak jich mnoho jest a z kterýho dvoru sou.

Dvě husy sem odeslaný i taky kopa vajec míně šesti jest přijato a dodáno; ty husy mohla šafářka dávno posílati, dokud tak tuhý mrazy a zimy byly, a ne teprv nyní, když již odměká a snad se to spíše, než sem donese, zsmradí, nebo nebylo jich potřebí tak hrubě krmiti, jako by na sádlo bejti měly.

A s tím již ochraně boží poručeni buďte. Datum na hradě Přerově 24. Februarii léta 1634.

PS. Slyšíš-li co o Aničce panně, jak se má, polepšuje-li se s ní a kde zůstává, předce-li u svý sestry, čili kde jinde zůstává, oznam mi o tom při nejprvnější příležitosti.

---

313. *Přeje Bedřichovi z Kounic, aby synáček jeho brzy se pozdravil, připomíná, kam by v případu nebezpečenství utéci se museli 2c.*

Na hradě Přerově dne 27. února 1634.

Panu Fridrichovi z Kounic.

Můj nejmilejší pane ujče! Že mne psaním svejm, které mně včerejšího dne k rukám přišlo, navštěvovati a na způsob můj i pána mýho se dotazovati ráčíte, velice VMti děkuji a žaluji, že se opět počínám zle a bídně míti, nebo ač sem tu ode dvou nedělí trochu povstala a lůži se bránila, ale nyní znovu dnou navštívena sem, kterouž již v obou rukou mám a jinde po oudech všudy cejtím, že mne svírá. Nevím, jak pán Bůh dále se mnou naložiti ráčí. Pán můj jest taky dosti churavej a jak kašlem tak i jinejmi nedostatky zemdlenej. Pán Bůh rač sám naším pomocníkem a ochrancím zůstávati. VMt že se paní manželkou svou a mou velice milou paní tetou

i s dítkami svejmi račte dobrého zdraví užívati, věrně toho VMti přeji a od pána Boha na další časy vinšuji, krom že Rudlíček jest se něco na zimu a horkost roznemohl, neráda toho slyšíc, jemu toho nedostatku jako i VMti starosti nepřeji, ale poněvadž račte dokládati, že se již s ním zase něco polepšuje, mám taky naději ku pánu Bohu, že s ním nic nebezpečnýho není a že k prvnímu zdraví brzy zase přijíti moci bude.

Co se pak psaní od pana Vilíma, pana bratra VMti, učiněnýho a mně ku přečtení odeslanýho, v kterýž příčině rady a zdání ode pána mýho vyhledávati ráčíte, dotejče: taky již o tom pokřiku a novým pozdvižení nemálo zde z rozdílnejch míst slyšíme a nad tím i dosti zkormouceni jsme, poněvadž jest to zlá novina, nevědouc týměř sobě sami jak poraditi, ale ještě taky nesluší se příliš báti a o pánu Bohu pochybovati, kterejž může nám cestu i v bezcestí ukázati; kdyby pak mělo k čemu takovýmu přijíti, rovně bychom my musili někam ustoupiti a, poněvadž do Slízska nám nelze, někam do Uher se obrátiti. VMt, poněvadž tam jako na hranicích a mezi nimi račte seděti, račte se méně nežli my proč míti starati, neb hrubej byšte vejskok před námi starejmi a k cestě nezpůsobnejmi míti ráčili. Ale pán můj, (kterejž VMti i paní manželce vašnostiné zase s pozdravením svý služby vzkazuje), dokud by toho vlastní potřeby bejti neviděl, nestrojí se odsud hejbati; pakli by co toho před sebe vzíti a jinam se odebrati musel, že by nechtěl pominouti VMti o tom prvé oznámiti a co by k dobrému VMti bejti viděl, rád k tomu zdáním svejm sloužiti.

Strany prodaje Brodu, ačkoli že jest, když pan Vilím předešlejch dnů zde u pána byl, poněkud zdáním svejm k tomu, aby prodán byl, směřoval, ale přes to že by se pánu vidělo nyní s tím nepospíchati; snad by se mohlo prodati bez peněz, ale neví se, kdo by platil. Mezi tím že by za nejlepší bylo, kdybyšte ráčili moci sami se ku pánu dostati a pán mohl v důvěrnosti o té celé věci s VMtí promluviti.

Pan Trčka aby měl naším pánem bejti, nežádáme, než raději bych mu přála, aby na svejch statcích mohl zůstávati, vše jest to v boží moci, dá-li mu to pán Bůh; ale důvěřujeme se jemu, když nás tak dlouho ráčil chrániti, že i dále neráčí nás opustiti a více na nás, nežli bychom snésti mohli, vzložiti, pročež neračte tak pojednou srdce tratiti a hned zoufati.

Paní manželce svý a mý velice milý paní tetě, žádám, že račte mé služby i všecko jiné dobré oznámiti a dítek svejch pozdraviti. To psaní páně Vilímovo zase VMti příležitě navracujíc s tím se VMti, můj nejmilejší pane ujče, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 27. Februarii léta 1634.

---

314. *Přimlouvá se k Sigmundovi z Tiefenbachu za úředníka Krištofa Kozlera.*

Na hradě Přerově dne 1. března 1634.

Panu Zikmundovi svobodnému pánu z Tyffenpachu.

Modlitbu svou VMti vzkazuji, urozený pane, pane synu můj nejmilejší. Zdraví ɔc. Nepochybuji, že přímluvu ode mne na onen čas v Brně při našem společném odtud odjezdu za Kristofa Franc Kozlera, předešlého oudředníka vašnostiného Říčanského, na vyhledávání jeho toho při mně k VMti učiněnou, v paměti snášeti ráčíte. I poněvadž pak on nyní skrze psaní znovu se ke mně obrací a za obnovení k VMti takový přímluvy prosí: protož, poněvadž sem již začala, nemoha ho v tom oslyšeti, VMti, můj nejmilejší pane synu, toto psaní činím a, posílaje při tom pro širší zprávu jeho psaní mně učiněný, čeho od VMti dosáhnouti žádostiv jest, k VMti se vedle něho jak prvé tak i přítomně na ten způsob přimlouvám a žádám, pokudž by proti VMti a se škodou vašnostinou nebylo a ráčili byšte moci pro něj v té příčině k přímluvě mé co učiniti, že neračte ho v tom oslyšeti, nýbrž jemu této přímluvy mé tak daleko, jak by se VMti vidělo, abych já ani VMt tak mnoho již od něho tím zaměstknáváni nebyli, užiti dáti ráčíte. Že pak VMt tím zaneprazdňuji, žádám, abyšte mi neráčili toho nějak zcestně a nepříjemně vykládati, než při tom toho, že jest přímluva svobodná, pozůstaviti. Při čemž se VMti, můj nejmilejší pane synu, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum ut supra.

---

315. *Prosí Rudolfa z Valdštejna, aby jí zprávy podal o zlých novinách ɔc.*

Na hradě Přerově dne 4. března 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Valdštejna.

Můj nejmilejší pane strejče! Když sem se ode pána svýho dověděla, že naschvále posla k VMti vypravuje, tolikéž sem toho pominouti nemohla, abych VMt tímto psaním navštíviti a o zdraví vašnostiném a všech vašnostinejch přezvěděti neměla, o čemž, prosím, neračte sobě stížiti mně oznámiti a obzvláštně také o panu otci svým a mým nejmilejším panu bratru v známost uvésti, co račte o pánu věděti neb slyšeti, kde a v jakém způsobu zůstává a jak se se všemi svejmi mívá; tak abych se tudy něco z svejch mnohejch myšlení a starostí vyraziti a mysl svou těžkou a zarmoucenou, slyšíce tyto nynější tak zlý noviny, upokojiti a tak aspoň od VMti, poněvadž odnikud nic jistýho až posavad o těch věcech nemáme, se dověděti mohla.

Zatím pak taky o sobě VMti oznámiti mohu, kterak znovu velmi bídně se mám, neb ač sem tu ale za dvě neděle byla trochu

povstala a na stolici seděti se učila, však než jedno odešlo, hned jiný přistoupilo, že teď od týhodne zase těžce podagrou sklíčena a svázána jsouc, všudy jí plna sem, že téměř sebou hnouti nemohu a mnohejch bolestí okouším, v čemž nevěda co jiného činiti, ve všem se pánu Bohu poroučím a na jeho smilování očekávám. Pro kterouž svou bídu nemoha VMti více psáti, toliko vždy žádostiva sem o VMti a panu bratru svým nejmilejším přezvěděti, v jakém způsobu byšte v těchto takovejch roztržitostech postaveni bejti ráčili.

Paní manželky svý, žádám, že račte ode mne s mejmi bídnejmi a nemocnejmi službami pozdraviti i dítek políbiti. S tím nás všecky v ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 4. Martii léta 1634.

PS. Pokudž by VMti nebylo příležité o všem psáti, poněvadž náš štolmistr ještě v Třebíči u svýho otce zůstává, prosím, račte to po něm oustně vykonati a mně předce o všem, co se nyní děje, v známost uvésti. My zde jako na lepě sedíme a nic ještě nevím, kde nás pán Bůh obrátiti ráčí, nebude-li lípe; kdyby možné bylo, vinšovala bych sobě a velmi toho žádostiva sem, abych se mohla s VMtí shledati.

---

316. *Tobiášovi Kamenickému v Brandýse nad Orlicí v příčině zjednání k službě panny Báry, odeslání strašlivých novin a několikerých vod.*

Na hradě Přerově dne 6. března 1634.

Tobiášovi Kamenickýmu na Brandejs.

Že si mý rozkázání v tom vykonal a s tou pannou Bárou o to, co si ode mne sobě poručeno měl, promluvil a tu věc vyřídil, ráda sem tomu vyrozuměla a sem s tím dobře spokojena, budeš již moci podle ohlášení jejího na to očekávati, na čem s svou paní sestrou, na kterouž toho odkládá, že nechce v tom nic bez rady její činiti, se snese a jakouť odpověď dá, od ní dále vyrozuměti. Však jak již prvé sobě poručeno ode mne máš, i nyníť to opakuji, aby nic s ní dále nejednal, než již na další vůli mou očekával; kromě předce toho taky před ní dotknouti moci budeš, že smejšlíš, že bych já nebyla oumyslu dříve ji žádati a na ni tisknouti, než až by se paní Hedvika vdala a já mezi tím, pokudž to pán Bůh ráčí dáti, že bych se sama na Brandejs dostala a s ní mluviti mohla, toliko, jakouť odpověď dále oznámí, mně zase o tom věděti dáti moci budeš, a vše to hled tak říditi, aby před paní Hedvikou v tejnosti bylo. Mezi tím pak přičiň se i o to, aby mohl nějak tejně vyzvěděti, je-li táž panna papeženka, neb jakýho jinýho náboženství. Strany pak tý paní sestry její taky bych ráda věděla, kdo jest, má-li v Hradci dům, neb koho měla, je-li samotna, čili má jaký dítky a jak jest stará, i taky jakýho náboženství užívá i kdo po rodu jest. Pročež, budeš-li moci, nějak se toho doptávej. Zatím pak také i o tom

bych obzvláštně ráda vědomost měla, kdo je ta paní hrabinka, u který že má za hofmistrovou býti, je-li v Čechách či v Moravě. Budeš tedy moci tohoto na týž panně nějak tak zdaleka, jako sám od sebe, se doptati a ona, neví-li, jakž dokládáš, žeť neuměla ji jmenovati, od týž paní sestry svý, když k ní pojede neb pošle, snadno se dověděti může, neb bych ráda o tom vyzvěděla proto, naslechnouc o paní hrabince z Hodic, že by jí z Čech nějakou paní k takový službě dohazovali a o ní dobrý svědectví dávali, nebyla-li by snad ona tato. A čeho se tak o tom dověděti moci budeš, co nejdříve mi zase o tom hleď oznámiti, já se potom budu věděti jak na tu věc rozmysliti a při čem dokonale ustanoviti. Co se novin od tebe mi oznámenejch dotejče, ačkoli tomu sama místo dávám, že ne vždycky pravda bejvá, co se mluví, ale že si mi předce to, co si věděl a slyšel oznámil, dobře se stalo, můžeš i dále toho nepomíjeti. Musíť předce, není-li všecko, aspoň větší díl pravda bejti, neb i zde těch takovejch řečí o tom plno jest a z rozdílnejch míst to přichází, k tomu my zde taky dosti v strachu jsme, poněvadž se to jistí, že Opava vzata jest; tuť není daleko odsud, pán Bůh rač sám nás opatrovati i vás taky tam na Brandejse před všelijakejm dalším nebezpečenstvím strany duše i těla chrániti.

Jakožť sem předešle, když si zde byl, o tom pravila, že bych ráda, když by trochu mírnější časy byly a mrazy pominuly, aby mi sem něco vod, který žena tvá v svým opatrování má, poněvadž jich začastý potřebuji a zde toho nic nemám, posláno bylo: i poněvadž soudím, že již nyní čím dále může se to státi, protožť teď poznamenání posílám, který by mi měly poslány bejti; však nebude potřebí všech, než každý ale polovici neb nějakou částku poslati, jak by které na mnoze bylo. A nemohlo-li by se při jednom poselství státi, tedy po dvakrát neb po třikrát, složíc to do košíku anebo do putny a obložíc pěkně koudelí, aby se to nepotlouklo; jestliže by sklenic neměl, dej některou proto koupiti, poněvadž vím, že u vás často sklenáři bejvají, anebo tu vůkolí se koupiti dáti mohou. Jiného nemaje na ten čas co více, s tím vás všecky k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 6. Martii léta 1634.

Tyto vody se odeslati mají: 1. vodu levendulovou, 2. balšanovou, 3. borakovou, 4. šalvějovou, 5. lípovou, 6. ermpreisovou, 7. kardybenediktovou, 8. růžovou.

---

317. *Janovi písaři v příčině másla, plátna, peřin, konopí; aby jí zaslal zprávu o Aničce, jak se jí vede, zahradník aby hleděl práce pilen býti.*

Na hradě Přerově dne 6. března 1634.

Janovi písaři.

O čem mi píšeš, z psaní tvýho před včerejším mi dodanýho, sem vyrozuměla, na kteréžť při tom mou odpověď dávaje, co se do-

tejče toho omylu na másle pro mou potřebu zanechaným pošlýho, abych se již s tím více nyní nezaměstkňávala, nechť zůstane při tom, co sem v předešlým psaní oznámila, že toho ku počtu odkládám; než to mi dobře vědomé jest, že sem já ne z samýho dvora Perenskýho, než i z jinejch ten počet másla, kterej od nebožtíka hejtmana v jeho oučtu položen jest, zanechati poručila, pročež se to předce musí dále vyhledati a nějak srovnati, ale nyní, jakž dotčeno, může to při pokoji zůstati.

Toho plátna pačesnýho, že se předce tolik nenachází, jak mi od Craty poznamenání učiněno jest, nevím, kudy by to sešlo a jaký by to omyl byl, chci však s ním o to promluviti; mezi tím může to šafářka pilně přehlídnouti, co ho jest, tak aby nějakýho spletku v tom budoucně nebylo.

Co se složení do sudů a schování těch peřin dotejče, není potřebí s tím pospíchati a toho činiti, dokud by potřebí nebylo; toliko hleďte pohotově všecko míti a je, kdyby mělo co takovýho přijíti, jak nejlépe můžete opatřiti, buď tak v sudech do sklepů složiti a sklep něčím zastavěti neb dřívím zarovnati, aneb jináč prozřetedlnosti při tom užiti. Ale snad již toho potřebí nebude a dá pán Bůh, že se to někam jinam odežene a my takovejch nebezpečenství zniknouti moci budeme, poněvadž již ti páni vojáci, kteří u vás sou, zdají se krotší bejti a pohrůžek svejch umenšují.

Že si ubrusů 1 kopu a 3 lokty a servítů 1 kopu oddělanejch z Chocně, poněvadž jich tam žádnej k schování pro tyto pokřiky přijíti nechtěl, domů přijal, zanechávám při tom i taky s placením od nich sem spokojena, poněvadž dokládáš, že sou náležitě udělány, jen je taky, kdyby mělo co tak nebezpečnýho nastati, někam opatřiti hleďte. Na více pak toho udělání že pro nynější nebezpečenství ten tkadlec vzíti nechce a zamlouvá se, když by bezpečněji bylo, to učiniti, budeš moci toho při tom zanechati, když sobě netroufá, dobře činí, aby o to nepřišel, že přijíti nechce, protož mu nyní taky nic neodvozuj, než bylo-li by dále bezpečněji a on to přijíti chtěl, budeš mu moci na ostatek přízi odvésti.

Strany těch konopí, který sem na tenata dáti povolila, vidím, že jich předce nemálo jest a týměř ze všech dvorů, protož ať se z nich hledí předce něco toho udělati; ač si psal, že se na přízi nehodí, ale nevím podlí čeho, poněvadž nyní dokládáš, že těch 10 kloubů, který si sem poslal, od nich jest, kterýž já zde děvečkám přísti dám a dosti dobře se z nich přede. Soudím, žeť by se jich i více bylo vybralo, ale již toho při tom zanechávám, jen ať se jich ale 10 oblačů ještě pro nějakou potřebu zanechá a ostatek na tenata obrátí.

Co se nyní u vás děje a slyší, porozumívám, což i nás se sem již prvé nemálo doneslo, pán Bůh rač to na všecko dobrý obrátiti; pokudž budeš moci, dej na to pozor, aby toho patentu, o němž

zmínku činíš, dostati a mně jej odeslati mohl. Zde z týto strany počínáme dosti v strachu bejti, poněvadž se o tom tuze rozpráví, že se ten lid ze Slízska hnul a již Opavu vzal. Pán Bůh račiž nás zde i vás tam před nebezpečenstvím opatrovati.

O Aničce panně že nic neslyšíš, neráda sem, snad se taky po tom neptáš, nebo vím, že předce lidé sem i tam jdou, neb jedou: pročež se předce na to ptej, budeš-li moci co jistýho o ní vyzvěděti, pakliže by jináč nic se doptati nemohl, by měl tam naschvál posla poslati, napíšíc jí, že z poručení mého k ní posíláš, abych se tudy mohla o ní dověděti, kde zůstává a jak se má, a tu, když se o ní dovím, že jí teprv budu moci sama psáti, nyní že sem tobě o tom poručila.

Ty věci, který mi šafářka po poslu nyní odeslala, jsou dodány. S tím ꝯc. Datum na hradě Přerově 6. Martii 1634.

PS. Poněvadž porozumívám, žeť pán poroučí, aby sem zase Cambiaga s Johanesem na kočárku vypravil: pročež pošli při tý příležitosti, budeš-li moci, to máslo, který ještě za šafářkou na ten počet pro mou potřebu zanechaný zůstává a ale 2 sejry. Já pak na to myslím, když zase zpátkem táž fůra půjde, abych jí taky prázdný nepustila a jestliže by bezpečněji u vás bylo nežli prvé, vojáci že by odtáhli a lidé před nimi lepší pokoj měli a se zase k svejm živnostem navrátiti a obchody svý vésti mohli, abych tu přízi lněnou, kterous mi sem před nebezpečenstvím poslal, zase tam odeslala, aby ji tkadlcům dělati dal, poněvadž zde nic nevyleží. Pročež promluv s některými tkadlci o to, budou-li moci dělati, aneb, pokudž to sám seznáš, že to může bejti, oznam mi po tý příležitosti o tom, abych se věděla čím spraviti.

Zahradníkovi ode mne poruč, poněvadž již čas jest, pomaly zahrady dělati a v nich co potřebí spravovati, aby nezahálel, než pilen při tom bejti hleděl a co může děláno bejti, to taky činil.

---

318. *Šafářce Perenské, aby něco oleje makového jí zaslala a hospodářství svého pilna byla.*

Na hradě Přerově dne 6. března 1634.

Šafářce Perenský.

Co si mi po tomto poslu sem odeslala, totiž hus jednu, vajec kopu a smetanic pět, to jest mi od něho v celosti dodáno. Kdež se při tom doptáváš strany oleje makovýho, jak mnoho by mi ho poslati měla: i pokudž co dobrýho jest, pošli mi ho předce ale čtyry žejdlíky v nějakém plechém džbánku, nebo soudím, že na něm dosti míti budu. S tím ꝯc. Datum na hradě Přerově 6. Martii léta 1634.

PS. Mnoho-li toho oleje všeho nadělanýho máš, oznam mi taky, poněvadž bych ráda, jestliže by to pán Bůh dal, že bychom se tam dostali, aby ho něco nám na saláty zachovati mohla. Mezi tím tě napomínám, aby co se hospodářství dotejče, jak v svým dvoře, tak i v jinejch hleděla pilna a bedliva při všem bejti a nedala na sobě ničímž scházeti, tak abych dále s tebou spokojena bejti mohla. Nevím, dala-lis již přízi letoší [sic] pačesnou a koudelnou tkadlcům dělati: pokudž se nestalo a bylo by bezpečněji u vás před vojáky, jakož se naději, dej ji dělati, nebo vím, že budete plátna do dvoru chtíti, a já bych neměla z čeho dáti, kdyby odděláno nebylo. Když by pak bylo shotovený, budeš mi moci o tom dáti věděti.

---

319. *Žádá Přemyslava z Žerotína za omluvu, že za kmotru nově narozenému jeho synáčku nemůže se postaviti pro churavost.*

Na hradě Přerově dne 9. března 1634.

Panu Přemyslavovi z Žerotína.

Modlitbu svou VMti vzkazuji, urozený pane, pane švakře můj obzvláště velice milej. Zdraví oc. Že jest pán Bůh všemohoucí podle své nestihlé milosti a štědrosti, jakožto dárce všeho dobrého, JíMti paní manželce vašnostiné a mé velice milé paní tetě požehnati, šťastnejm pomocníkem bejti a 2ho dne tohoto měsíce Martii mezi 12 a 1 hodinou v noci na půl orloji VMti spolu synáčkem obdařiti a tudy velice potěšiti ráčil: i já sem v pravdě s velikejm potěšením a radostí srdečnou z psaní vašnostiného, mně včerejšího dne dodaného, tomu vyrozuměla a s vašnostmi nejen z takovýho vzáctnýho daru pána Boha chválím, než taky, abyšte téhož synáčka jak předně k jeho cti a chvále božské tak i k budoucímu svému a všechněm nám přátelům většímu potěšení vychovati moci ráčili, na jeho božské milosti upřímně vinšuji.

Co se pak žádosti vašnostiné na mne v tom vzložené dotejče, poněvadž to děťátko podle nařízení Krista pána a řádu církve svaté do shromáždění všech svatejch přijímáno a jménem křesťanským křtěno bejti má, a VMti, dá-li pán Bůh, v příští neděli, to jest 12. dne tohoto měsíce, to vykonati dáti oumyslu bejti ráčíte, abych já před týmž dnem na noc k VMti na Vizmberk se najíti dala a na zejtří vedle jinejch vzáctnejch pánů a přátel od VMti k tomu dožádanejch před pánem Bohem za jednu rukojmí a kmotru témuž vnově narozenému synáčku se postavila a tak týž služby svatý vykonati nápomocna byla: v pravdě, žeť by mi nic milejšího a potěšenějšího nebylo, než abych mohla tak učiniti a žádost VMti, i také tudy svou křesťanskou povinnost skutečně naplniti; ale jakož prvé není VMti nevědomé jak o mým sešlým věku, tak i téměř ustavičných nemocech mých, tak obzvláštně o nynějším nedostatku svým

před VMtí netajím, že jak sem se přede dvoumi nedělmi dosti těžce na podagru složila, až posavad nehrubé polepšení se mnou jest a z lůže sebou hnouti, ovšem na cestu se vydati nemohu. A protož, poněvadž mi toho vykonati možné není, prosím, že povážíce takové mé nemožnosti, u sebe jí laskavě místo dáti a mne při sobě i při JMti paní manželce vašnostiné jakožto mé velice milé paní tetě s oznámením mejch nemocnejch služeb a vinšem od pána Boha mnohého štěstí a potěšitedlnejch šestinedělí omluvnou učiniti račíte. S tím se VMti od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 9. Martii léta 1634.

---

320. *Pertoltovi z Lipého o své nemoci, o smrti knížete z Friedlandu; prosí aby jí zprávy o Adamovi, Maxovi z Valdštejna nepominul zaslati.*

Na hradě Přerově dne 9. března 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Můj nejmilejší pane bratře! Jistě z gruntu srdce svýho sem tomu lítostivě porozuměla, že opět, nejsouce ještě po první nemoci zdráv, od podagry tak těžce sklíčenej jste a již na pět nedělí že v lůži zůstávaje mnohé nepříležitosti a bolesti, jakž vám toho v pravdě věřím, s ní okoušíte, pročež srdečně vám toho nepřejíc, pána Boha prosím, aby vás od ní brzy zprostiti a lepším a stálejším zdravím obdařiti ráčil.

O mně kdež ste žádostivi věděti, žaluji vám s bolestí, taky že podobně se mnou se tak jako s vámi stalo, nebo já, ač sem tu ale za dvě neděle počala trochu na stolici seděti, že sem tak ustavičně neležela, však, nejsouce svejch prvních těžkostí ještě zproštěna, hned zase táž bídná podagra na mne přišla a mne již na druhej tejden těžce drží, že sebou z lůže hnouti nemohu, nebo v levý ruce celý, počna od prstu až po rameno, ji mám i v zádech, v kříži a jinde téměř všudy sklíčena od ní sem, takže než jedno míjí, druhý přichází; nevím již co jiného ve svý bídě činiti, než pánu Bohu se poručiti a na jeho pomoc a smilování očekávati. Já sem až posavad, mý srdce, na váš příjezd s radostí očekávala a čím dále vždy více se mu těšila, ale nevěděla sem o týto nový překážce, nebo hrubě bych se ráda s vámi shledala a s vámi o nejedný věci promluviti mohla, což se nemůže a nedá psáti, ale již musím do vůle boží na to očekávati; sice tak málo se shledáváme, jako bychom na sto mil od sebe byli, čehož když tyto takový naše bídy nám nedopouští, nevím tomu co říci.

O neštěstí a bídné smrti knížete z Frydlandu a podlí něho i jinejch taky zde sme již věděli a již těch takovejch novin tolik k nám přišlo, že se s nimi stejště a konce jim není, nešťastnétě jejich dokonání; tak hle štěstí vrtkavý a nestálý jest a pán Bůh

tak platí, jak kdo Bohu slouží My zde taky dosti v straších a pokřicích zůstáváme jak od vojáků, kteří často tudyto semo tam jedou, tak také proto, že nás straší, že se do Opavy lid z druhý strany dostal; poněvadž sem daleko není, nevím, jak bychom zde obstáli, ale důvěřujeme se pánu Bohu, že nás sám opatrovati bude. Můj nejmilejší bratříčku! Byla bych hrubě ráda, kdybyšte mi byli oznámili, poněvadž smejšlím, že častý příležitosti z Židlochovic míváte, víte-li co o našem panu bratru a jinejch přátelích našich, panu Maxovi i svým panu Adamovi, jak se na ten čas při zdraví mívají a kde zůstávají, nebo já nic o žádným se dověděti nemohu, což mi dostř tesklivou a zkormoucenou mysl činí. Byla sem na tom sama k vám poslati, poněvadž sem o vás od chvíle již neslyšela, ani sem vás k sobě dočekati nemohla, nevěda, co se s vámi děje, ale bída má mne v tom zdržovala, a v tom posel váš ke mně přišel. Nyní toho již při tom zanechávaje, s tím se vám, můj nejmilejší pane bratře, k lásce vaší a nás společně k ochraně boží poroučeje, šťastnýho shledání, pokudž v tom vůle boží bude, s vámi sobě vinšuji. Datum na hradě Přerově 9. Martii léta 1634.

---

321. *Paní Marii z Lipého o své nemoci, o smrti knížete z Friedlandu etc. posílá jí sýr Brandejský.*

Na hradě Přerově dne 9. března 1634.

Paní Maryji z Lippého.

Službu etc. Velice vám, má nejmilejší paní teta, děkuji a to vděčně od vás přijímám, že mne svejm psaním navštěvujete a na způsob můj se dotazujete; o němž vám oznamuji, že jest hrubě bídnej, nebo, nemaje ještě hrubýho oddechnutí po předešlejch svejch těžkostech, teď již druhej tejden znovu ležím a tou bídnou podagrou sklíčena sem, že sebou téměř hnouti nemohu a jistě sem již tak zemdlena a ztrápena, že, kdybyšte mne viděly, samy byšte se tomu podivily, ale již se samýmu pánu Bohu ve všem poroučím a na jeho smilování očekávám.

O pánu vašem a mým nejmilejším panu bratru, hrubě to neráda slyším a jistěť mu toho srdečně nepřeji, že jej ta podagra taky tak často hned jedno po druhým těžce navštěvuje a běduje a nyní na pátej tejden že již s ní leží; pána Boha prosím, aby se nad ním i nade mnou smilovati a od takovejch těžkostí nám pomoci ráčil, nevím po komť sme to zdědili, nebo pan otec náš ani paní máteř o tom trápení, kterého my zakušovati musíme, nic nevěděli, ale když to pán Bůh ráčí na nás dopouštěti, do vůle jeho musíme to trpělivě snášeti.

O knížeti z Frydlandu a jeho nešťastné smrti kdež mi oznamujete, taky toho již i jinejch těch novin plno máme, že téměř se

neví, kde čemu konec jest, ale nedá se psáti. Kněžna z Frydlandu že jest nad tím tak velmi zarmoucena, může se tomu dobře věřiti, neb není se nad čím těšiti, pán Bůh ji sám potěšuj, nenadálať se ona toho dočekati, ale tu se vidí, jak jest štěstí světa nestálý a vrtkavý. To jest mi nejlítěji, že o svejch přátelích v těchto takových roztržitostech i vašem panu Adamovi, když vy mi taky neoznamujete, nic neslyším, jak se oni mají a kde zůstávají, nebo nemohu se od žádnýho jistoty až posavad dověděti, což mi velmi skormoucenou a tesklivou mysl činí. Pán Bůh rač je všecky přede vším zlejm a neštastnejm jako i nás zde chrániti, poněvadž okolo sebe dosti taky pokřiku a strachu máme, že v Opavě lid vojenskej a, jakž praví, švédskej jest, a více toho i jinýho slyšeti musíme.

Pán můj vás zase pozdravuje a svý služby vzkazuje, šlechtična má i pán z Lobkovic vám se v službách poroučejí. Čeníčka, žádám, taky ode mne pozdravte. A s tím nás všechny v ochranu boží poroučím. Datum ut supra.

PS. Má nejmilejší paní teta! Posílám vám po tomto poslu sejr Brandejský, tak jak ste mne za něj v Brně žádaly, a byla bych to již dávno učinila, ale nemoha jiný příležitosti se dočekati, mám naději, že skrze posla vám v celosti dodán bejti moci bude. Pán Bůh rač vám ho požehnati a dáti jej ve zdraví stráviti, i také aby se vám podařiti mohl a dobrej byl, vám bych toho přála.

---

322. *Oznamuje paní Barboře Kynostové o své nemoci a že pannu Aničku k sestře její, paní Zásmucké, do Čech poslala, aby se léčila*

Na hradě Přerově dne 10. března 1634.

Paní Barboře Khynostový.

Poněvadž vy na mne zapomínáte, já toho učiniti a pominouti sem nechtěla, abych po tomto poslu, kterÿ od pana bratra mýho u mne byl, vám se také tímto psaním ohlásiti a toho na sobě dokázati neměla, že já na vás, tak jako vy na mne, nezapomínám, než ještě starou věrnost a upřímnost vám chovám, chtíc vám při tom o sobě a svým způsobu bídným oznámiti, v kterým zůstávám, že z jedný nemoci nevycházím, až mne druhá čeká; což, ač sem teď byla za koliksi dní se tak přemáhala, že sem neležela a svou bídu tak na stolici sedě snášela, ale ode dvou nedělí pořád se zase z lůže hnouti nemohu a od podagry k prvním svejm těžkostem sklíčena a tak svázána sem, že nevím, jak dále se mnou pán Bůh naložiti ráčí, na jehož smilování toliko očekávám a na ruce jeho cele sem se již oddala.

Jak vy se i se pánem svejm míváte, žádám, že při příležitosti, poněvadž se sem začastý trefují, mně oznámiti sobě nestížíte, vinšujíc vám, abyšte se spolu lépe nežli já na zdraví svým míti mohli.

O Aničce vám oznamuji, že jí u sebe nemám, neb sem ji pustila podle žádosti její zase do Čech k sestře její paní Zásmucký, poněvadž sobě znovu na svou nohu stejská tím způsobem jako předešle, aby se tam hojiti mohla; nevím, jak s ní posavad jest, neb jak před osmi nedělmi ode mne odjela, nic o ní dověděti se nemohu, přála bych jí, aby mohla z toho vyjíti.

Pána svýho, žádám, že velice ode mne pozdravíte a všecko dobré oznámíte. S tím nás všecky z obojí strany v ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 10. Martii léta 1634.

---

323. *Paní Hedvice Pravětické, že by nebylo s lepším bezpečím, aby zůstávala na zámku v Brandejse nad Orlicí se švakrem svým Odkolkem.*

Na hradě Přerově dne 11. března 1634.

Paní Hedvice Pravětické, rozené Sudličkovně.

Službu ɔc. Urozená paní a přítelkyně má zvláště milá! Dobrého zdraví ɔc. Že mne svejm psaním navštěvujete a na způsob můj se dotazujete, vděčně to od vás přijímám a z toho vám děkuji: avšak nevím vám co jiného o sobě oznámiti než to, že na větším díle již v bídách a nemocech zůstávám a málo z lůže vycházím, jako i nyní opět od podagry nemalého trápení okoušim, z čehož nemoha sobě jináč pomoci, do vůle boží musím již tomu poddána bejti a na jeho smilování očekávati. Vy že i s svejm malejm synem zdrávi jste, jakž ráda o tom slyším, tak vám toho věrně přeji, i na další časy od pána Boha vám toho vinšuji.

Kdež mne při tom, jak samy od sebe, tak i na místě pana Odkolka, švakra vašeho, za přímluvu k mýmu pánu žádáte, aby vám povolil, abyšte spolu v Brandejse na zámku za nějaký čas, dokud by takový nebezpečenství od vojáků se trochu nepřetřelo, pro lepší bezpečnost zůstávati mohly, tak sem učinila a se pánem o to mluvila: kdež pán vám i témuž panu švakru vašemu svý služby vzkazuje, a že by proti tomu nebyl, kdyby znal, že by to s jakejm vaším pohodlím bylo, ale že neví, proč byšte toho žádostivi byli, poněvadž všudy tak bezpečně a bezpečněji v městečku dosti příležitě takový byt sobě zjednati a bydleti můžete, tak jak týž pan švakr váš téhož bytu užívá a od žádného překážky nemá, aspoň tak jakž nám o tom vědomé jest. Ovšem vám na Lhotce že se mu zdá, že mnohem bezpečněji bejti může než v Brandejse zůstávati, nebo že smejšlí, že vám i panu švakru vašemu není nevědomé, jaké těžkosti a obtížnosti vojenský mimo jiný všecky okolní panství na tom statku zůstávají, že téměř všecken již pustej jest, a obzvláštně zámku vždycky hrozí, tak že sami nevíme, obstojí-li neb ne; jakož pak píše se nám, že již začali všudy přehledávati i do zámku se dobejvati,

tak že, nebude-li boží ochrany, obávati se jest, aby na dokonalou zkázu nepřišel, podle čehož, že vám a týmuž panu švakru vašemu pán ani k tomu povoliti ani raditi jak neví, že žádá při vás obou v tom omluven bejti. S tím se vám od pána Boha na všem dobře jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 11. Martii léta 1634.

---

324. *Paní Evě Vrochyňové, že by ráda máslo jí poslala, však že učiniti nemůže pro dalekost a nebezpečnost cesty ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 11. března 1634.

Paní Evě Vrochyňové.

Má paní Evo! Psaní vašeho, kteréhož datum v Olešnici v outerý před hromicemi, sem dostala. Že mne ním navštěvujete a o mne vyzvěděti žádostivy jste, vděčně to od vás přijímám a z tý paměti, kterou tudy na mne máte, velice vám děkujíc, podlí toho oznamuji o sobě, že až posavad velmi špatnýho zdraví užívám, nýbrž co dále vždy hůře se mám, nebo po všecken ten čas, co jsme se sem dostali, málo z lůže vycházím, jakož i nyní těžkou podagrou od pána Boha navštívena sem a na druhej tejden s ní se trápím; o jinejch pak těžkostech svejch raději již mlčím, nemoha sobě v tom nic pomoci, než na pána Boha a jeho spomožení očekávati musím, nebo již tak sem ztrápena, že ani ležeti ani seděti nemohu, chodit pak dokonce nic. Pán můj jest taky dosti mdlej a nestatečnej. Pán Bůh rač sám dále pomáhati. Vy že předce při zdraví i se pánem svejm se nacházíte, o tom ráda slyším a vám toho věrně přejíc i na další časy od pána Boha vinšuji. Na druhou stranu pak že taková drahota a nedostatek všeho u vás jest, tomu dobře věřím, a že zvláště od omastku se dostávati nemůže, poněvadž těmito válkami dobytky tak vyhubeny sou. Vy že lněnýho voleje sotva dostati můžete, nepřeji vám takovýho nedostatku, zde sice od takovejch věcí předce se dostávati může, a já kdybych mohla, ráda bych vás od másla něčím fedrovati chtěla, ale můžete samy souditi, že jest nemožné jak pro dalekost tak i nebezpečenství, který všudy po cestách sou, co poslati, poněvadž žádný příležitosti nyní nejdou, a tou příčinou svejm taky do Vratislavě nic od takovejch věcí poslati nemohu.

Jak se pak v těchto krajinách nyní děje, bylo by mnoho o tom psáti, ale soudím, že se toho jináče nežli skrze mne dověděti moci budete a mně také není možné pro mou nestatečnost a jiný mnohý starosti psáti. Pána svýho, žádám, že velice ode mne pozdravíte a všecko dobré oznámíte. S tím nás všecky k ochraně boží poroučím. Datum ut supra.

PS. Co se žádosti vaší v postškryptě strany pána z Weytmille doložený dotejče, mohu vám v jistotě oznámiti, že psaní vaše jemu

náležející, který mne předešle od vás došly, jemu poslány a dodány sou, ale že na ně žádný odpovědi vám nedává, ani neplatí; to již nevím, proč se od něho děje Mezi tím, poněvadž mu pán můj strany vás sám taky psal, jaký jest od něho na to odpovědi dostal, tomu z psaní panskýho, který vám činí, se panem manželem svým porozuměti moci budete.

Že ste ty věci vaše, o kterýchž ste mi předešle psaly, již do domu našeho ve Vratislavi k těm prvním, který tam máte, schovati daly, ráda vám toho přeji. Pán Bůh rač dáti, aby, jakž týž věci vaše, tak i naše mohly tam spolu v celosti a při pokoji zůstávati.

---

325. *Žádá paní Evzebii z Kounic, aby jí nějaké lékařství proti nemoci manžela jejího poslala a oznámila, zdali již dokonale se pozdravila ɔc.*

Na hradě Přerově dne 13. března 1634.

Paní Eusebii z Kounic.

Má nejmilejší paní teta! Trefíc se mi tato příležitost do Brodu po poslu, který mi odtud psaní od panny Johanny Eusebie šlechtičny Haugvicky, která, jakž srozumívám, nyní tam v Brodě se paní sestrou svou, paní Gašinskou zůstává [. . .], nechtěla sem pominouti VMti tímto psaním se ohlásiti a jakž VMt navštíviti, tak také o sobě oznámiti. Jakož pak před VMtí o způsobu svým netajím, že až posavad dosti bídně se mám, neb teď ode dvou nedělí těžká podagra mne zase složila, a ač mi se zdá, že již něco ulevuje a bolesti se zmenšují, ale dosti velkýho trápení předce s ní okouším; nevím, jak pán Bůh ráčí dále se mnou naložiti, nebo mý zdraví jest již hrubě nestálý, neodejde jedno a druhý přichází. Pánu Bohu se již ve všem poroučím. Pán můj taky jest jakejsi velmi churavej a mdlej, že se tak jen sotva vláčí, nebo jakejsi suchej a odpornej kašel již od dávního času ho trápí a přestati mu nechce, tak že se o pána starám; podlí čehož VMt prosím, račte-li jaký líkařství proti takovýmu nedostatku míti aneb věděti, abyšte ráčily se mnou se sděliti, aneb k němu poraditi. Není taky divu v těchto nynějších straších, že člověk nevím nač nepřijde s svejmi starostmi. Kdyby možné bylo, vinšovala bych sobě toho, abych se mohla sama s VMtí, má nejmilejší paní teta, shledati, ale však, poněvadž vím, že nyní jak cesty zlý sou, tak taky dosti na nich nebezpečno jest, nechci VMt v to potahovati, než na lepší příležitost, až by ji pán Bůh k tomu ráčil způsobiti, očekávati budu. Toliko VMt za to žádám a prosím, abyšte neráčily sobě stížiti, mně při příležitosti, kterou byšte sem míti ráčily, oznámiti, jestliže byšte již k dokonalýmu zdraví svýmu zase přivedena bejti ráčily a kterak se se panem manželem VMti, mejm velice milejm panem ujcem, (žádaje, že ho velice s oznámením

všeho dobrého ode mne pozdraviti ráčíte), i se všemi dítkami račte vynacházeti a jak bezpečně nyní na Brodě zůstávati. Při tom taky VMti mohu oznámiti, že sem od naší paní hrabinky z Hodic až posavad žádnýho psaní nedostala a tak od ní strany tý věci, o který ste mi předešle psáti ráčily, že ste ráčily od ní vyrozuměti, že by jí nějakou paní z Čech k službě šikovati a ona že by ji chtěla ke mně dohoditi, nic ještě se nedověděla; načež vždy očekávám, bude-li mi co o tom psáti, ale nevím, jestliže stůně, čili se něco na mne hněvá, nebo paní dcera její, paní Gecová, jedouce předešlejch dnů dosti blízko okolo nás s svejm pánem do Slízska, že v Olomouci byla, taky se u nás nezastavila, nevím, coť toho musí bejti.

Pán můj VMti svý služby s žádostí na pánu Bohu všech dobrejch věcí vzkazuje. A s tím se VMti, má nejmilejší paní teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 13. Martii léta 1634.

---

326. *Martinovi komorníku ve Vratislavi, aby jí zprávy podával o zdraví domácích i o jiných záležitostech a poslal kožich →c.*

Na hradě Přerově dne 13. března 1634.

Martinovi komorníku.

Divím se tomu, že mi již nikdá nic nepíšeš; nedivila bych se sice, kdybych věděla, že příležitosti k tomu nemáš, ale poněvadž častý příhodnosti z Vratislavě ty i jiný se sem trefují, po kterýchž pán z Roupova od svejch, který tam má, jako toho pana Honze, netoliko každej měsíc, ale téměř každého týhodne psaní dostává, ty pak všeho že pomíjíš, nevím, k čemuť to jinýmu mám, nežli k samý nedbanlivosti přičítati. Pročež abych aspoň nyní mohla se o vás dověděti, jak se tam máte, jste-li ještě živi a zdrávi a jak se s vámi jináče děje, poroučímť, aby tý příležitosti některý taky šetřiti a o všem, o čemž by tak zapotřebí bylo a psáti se mohlo, oznámiti mi nepomíjel, i taky, co tam děláte, obzvláštně děvečky předou-li co neb co za práci mají, a jak se spravujete, zahradník dělá-li co již v zahradě, věděti mi dej, jakož pak co zapotřebí jest, aby hleděl spravovati, jeho napomeň. Porozuměla sem sice, že si pánu psal o tom, že jest u vás taková drahota a zvláště v másle: ale já nesmejšlím, aby vám bylo potřebí máslo kupovati a vy abyšte již měli to vytráviti, který vám k outratě při odjezdu našem sem zanechala, a kdyby i to nestačilo, poněvadž tam taky ještě mimo to jiný máslo před rukami zůstávati má, může vám to dlouho potrvati, vím, že ho za rok ani za dvě lítě nevytrávíte, poněvadž nevím, co byšte tak mnoho s máslem jídali. Však ho bez mý vůle a vědomí nenačínejte, toliko Marianě o ně poruč, aby je hleděla

pilně opatrovati a k němu přihlídati, aby se nepokazilo. Ten sklípek pak, v kterýmž týž máslo a sejry zůstávají, ať hledí taky švarnej míti, tak aby ho něčím nezaneřádila a já, když by se mi pán Bůh zase tam navrátiti dal, v plechosti jej nalezla. Tolikéž jí poruč o sejry, který tam zanechány sou, aby je často otírala a jich nezanešvařila, kterej by shnilejší a rozvalenější byl, povoluji k tomu, abyšte jeden sobě vzíti a jeho společně užívati mohli.

Jiného nevímť co psáti, neb poněvadž mne od tebe nic nedochází, nemámť taky nač odpovědi dávati, ačť bych sice dosti oč poroučeti měla, co by mi sem poslati měl a čehož bych já vlastně potřebovala, kdyby mohlo se co posílati a bylo bezpečno projížděti; ale poněvadž nyní příležitosti k tomu není, musím tak zanechati.

Bratří i s manželkami jejich, též děveček a jinejch domácích, ode mne pozdrav i jinejch známejch, jako panny Hazy, Honz Jakubový, pokudž ještě živa jest, i tý ženy, která ve špitále za hospodyni byla a o kterýchž více vědomost máš. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 13. Martii léta 1634.

PS. Pokudž by mezi tím z našich se kdo sem vypraviti měl, jakž se naději, že se stane, bude-li toliko bezpečně projeti, poroučím, aby při tý příležitosti poslal mi ten kožich šlofpelc z černý muzyrovaný tykyty, kterej na síni v almaře modrý Kačenčiný a od níž ty klíč poně máš, zůstává, odeslal, svážíc jej pěkně do něčeho, budeš jej moci některýmu z nich odvésti.

---

27. *Panně Johanně Haugvičce z Biskupic v příčině jejího se zakázání panu Karlu Žampachovi ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 14. března 1634.

Panně Johanně Euzebji šlechtičně Haugvičce z Biskupic.

Službu ꝛc. Urozená panno, panno teta a dcero má nejmilejší! Zdraví ꝛc. Jaké mi psaní pod datum 6. dne tohoto měsíce z Brodu Uherskýho činiti a o čem skrze ně oznamovati i čeho při mně vyhledávati ráčíte, dostanouce ho včerejšího dne, z něho sem tomu porozuměla. A že račte ke mně takovou důvěrnost míti, za mne se nestyděti a mne nezamítati, nýbrž za svou tetu a máteř sobě pokládati: já takovou šetrnost vděčně od VMti k sobě přijímám a v čem bych toliko jaký líbezný přátelství k dobrýmu VMti prokazovati mohla, nejsem na jiném, nežli skutkem to činiti a vždycky ráda od sebe vykonávati, račte moci tím ujištěna bejti. Jakož pak v týto věci, o níž mi tak v důvěrnosti psáti a oznamovati ráčíte, kterak pan Karel Žampach, VMti sloužíc, vždy dále při VMti toho vyhledává, abyšte mu na službu VMti hleděti dovoliti ráčily, a VMt, nechtíce v tom nic bez rady a vědomí svejch pánů a přátel před

sebe vzíti, že v tom ode mne a ode pána mýho rady a zdání dosáhnouti žádostivy bejti ráčíte: nepominula sem se pánem svým promluviti a za takovou radu v té příčině, na místě VMti, pána prositi. Kdež sem ode pána zase tomu porozuměla, že mu taky psáti ráčíte, a pán jsouc hotov všecko rád pro VMt učiniti, což by koli znal a rozuměl, že by mohlo s dobrejm a užitečnejm VMti bejti, pročež že nepomine na to VMti místně odpovědi dáti, mimo což, nevěda já co jiného VMti raditi, se pánem svým se srovnávám a při jeho odpovědi, kterouž VMti dává, všeho pozůstavujíc, nepochybuji, než že se s ní račte věděti jak při všem spraviti. Pán Bůh rač dáti, aby mohlo s dobrejm VMti podle duše i těla bejti.

Panu švakru svýmu, žádám, že račte zase mé modlitby a paní sestře služby s žádostí od pána Boha všech dobrejch věcí oznámiti a mne týž paní sestře svý poručenou učiniti, než že nevím, kudy sem toho zasloužila, že jest se nade mnou tak zapomněla, jezdíc tudyto často, že nikda se u mne nezastaví, i když tu v Olomouci zůstávala; tak že mi to lítostivou věcí jest, nebo že nevím, abych k tomu jaký příčiny podala, poněvadž já její tatáž, jak prvé i nyní, vždy upřímná a volná teta a máteř zůstávám. A s tím se VMti spolu s ní od pána Boha na všem dobře jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 14. Martii léta 1634.

---

328. *Napomíná Jana, písaře v Brandýse nad Orlicí, aby tak babsky před vojáky sobě nepočínali, k včelám aby pohlídnuto bylo, na jarmarce aby dva kolovraty dobré a skrovné koupil anebo dal udělati ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 15. března 1634.

Janovi písaři.

Psaní tvé jest mi dnes dodáno a poněvadž na větším díle toliko odpověď mi skrze ně na mý předešlý psaní dáváš, nemámť na ně co více nyní odpovídati, než při tom toho zanechávám, kromě kdež o takovým strachu svým vypisuješ, v kterým že zůstáváte: musím se sic diviti, že sobě tak babsky počínáte a více snad sobě toho sami přidáváte nežli jest, ježto není na tom, že ti vojáci hrozí, že tak a jinak dělati budou, poněvadž chtějí-li co před sebe vzíti, jest se jim potřebí prvé na nejedno ohlídnouti a rozmysliti; to jest jejich způsob takový pohrůžky činiti a vždycky jich rádi více přidají než umenší, ale dávno již hrozí, avšak až posavad pán Bůh chránil, že nic nedovedli, pročež důvěřuji se, že i dále opatrovati bude; pakližeť by co z moci a kvaltu učinili, kdo může proti tomu bejti? ale nedá jim toho pán Bůh. Jen vy jim k tomu taky posily svejm přílišnejm se strašením a jich bojením nedávejte a rozumu užívejte, poněvadž děti nejste; k tomu poněvadž si Cambiaga tak

*

žádostiv, takyť ho pán tam déle zanechává, vím, že když se jim předce slovem opřete, žeť vás nebudou chtíti sníst.

Že si k Aničce panně posla vypravil, dobře se stalo, když se navrátí a co odtud přinese, dej mi věděti při příležitosti. A poněvadž nyní časy sou k včelám přihlídati, pročež poroučímť, aby s šafářkou jistej a příhodnej den k tomu sobě oberouc k nim pohlídli, je náležitě opatřiti a med od nich, což by ho pán Bůh naspořil, vybrati dali, kterýž dej pěkně potom schovati, aby rozvundán sem i tam nebyl a mně zatím, jak ho mnoho bude, oznámiti nepomíjej. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 15. Martii 1634.

PS. Poruč šafářce, aby mi tam někde na jarmarku koupila dva kolovraty, nějaký dobrý a skrovný, aneb neměli-li by jich, nechť je dá brzy udělati a když budou hotovy, budeš je moci zaplatiti a mně o nich oznámiti, poněvadž jich sem potřebuji. Taky jí poruč strany oleje makovýho, aby mi ho sem něco poslala na saláty a jiný potřeby, pokudž dobrý jest, ale 4 neb 5 žejdlíků při příležitosti, tak jak sem jí již o tom poručila.

Pozdrav ode mne klíčnice Markyty a při tom jí jménem mým žádej, aby mi sem zapůjčila jedný košile muže svýho, byť nějaká strhaná byla, pro nic jinýho jen toliko proto, poněvadž sem srozuměla, že by rukávy při nich vcele vystřiženy a beze švu udělány byly, že bych ráda chtěla na ni pohlídnouti a mustr dáti vzíti, abych takový sobě ku pohodlí zdraví svýho v těchto mých častých nemocech udělati dáti mohla, sice že ji chci zase jí navrátiti, že se jí není potřebí ničeho takovýho ostejchati; kterou když půjčí, pošli mi ji sem po nejprvnějším poslu, svážíc jí do něčeho, aby to subtylný bylo.

---

329. *Tobiášovi Kamenickému v Brandýse nad Orlicí o svaření a uschování všelijaké vody.*

Na hradě Přerově dne 15. března 1634.

Tobiášovi Kamenickýmu na Brandejs.

Dnes sem taky psaní tvýho dostala, ale poněvadž nic jinýho v sobě nezdržuje, nežli opáčení mého předešlého tobě učiněného poručení a tvý ohlášení, že to chceš vše pilně vyříditi, nemámť na ně co takovýho odpovídati, než budu dále od tebe na to odpovědi místnější očekávati.

Vody, který si mi odeslal, ačkoli sic v malejch skleničkách, ale poněvadž píšeš, že si větších neměl, přijímám je tak a sou mi v celosti dodány, košíčekť zase navracuji. Kdež oznamuješ, že ty vody, který za tvou ženou zůstávají, na větším díle se pokazily, nejsem tomu ráda, ale soudím, že to není odjinud, nežli že příliš v teple v světnici při topení zůstávaly, pročež, jsou-li pokažely, ne-

hodí se na nic, když se v nich matky udělají, nemohou než smrděti, ať se tedy vylijí a sklenice vymyjí, poznamenajíc, v který jaká voda byla a když by čas kterýho koření byl, nechť mi žena tvá zase jinejch vod takovejch napálí, poněvadž svůj kotlík má, že já jí to vynahradím.

Že takovejch strachů a pohrůžek předce vždy tam okoušíte, neráda to slyším, ale mám ku pánu Bohu tu naději, že vás dále chrániti a opatrovati bude, v jehož ochranu vás všecky poroučím. Datum na hradě Přerově 15. Martii 1634.

PS. V tom košíku posílámť šest skleniček prázdnejch pro vody, když by mi jich sem více poslal, aby měl v čem.

Při tom pak ženy svý ode mne pozdrav a že jí poroučím, aby sobě dala konev nebo dvě vody březový, když teď poteče, nanositi, a potom, když by se ty koření, kterýť teď na cedulce poznamenaný posílám, dostati mohly, kterýž může Jan zaplatiti, aby je do ní vundala a spolu vypálila, zatím aby tu vodu schovala do sklepu někam do studena, pakli by nechtěla trvati, může ji zvařiti, ale vím, že může tak za tři neb čtyři neděle trvati, když jen v studeně bude.

Vzíti plicník, jatrník, ermpreis, izop, šalvěj, routu a kořen neb dva vomanů, však nejvíce plicníku a jatrníku, do tý vody dáti a potom to spolu vypáliti, do březový vody takový koření dáti, však ještě všeho není, poněvadž jest tak zima, až by tam tepleji bylo. Březová voda může se schovati zatím někde do sklepu do studena, nebo ji zvařit, tak aby se nepokazila do toho času.

---

330. *Žádá Rudolfa hraběte z Valdštejna, aby nemocného purkrabího k ní vypravil, kteréhož léčiti chce; těší se na společné shledání a prosí, aby jí odeslal rys pěkného papíru.*

Na hradě Přerově dne 18. března 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Vysoce urozený pane, pane strejče a synu můj nejmilejší! Zdraví ɔc. Ačkoli sem svejmi vlastními bídami nemálo ztrápena byla, ale i to mně více ještě přidávalo, že dokud sem o VMti i panu otci VMti a mým nejmilejším panu bratru, jak byšte se v tomto čase jmíti ráčili, věděti nemohla, v nemalé starosti sem zůstávala, ale dostanouce tyto dni psaní VMti a porozuměje z něho, že i s týmž panem otcem svým a jinejmi všemi račte zdrávi bejti a v nižádným nebezpečenství nezůstávati, z toho sem se jistě potěšila a hned nad tím jako pookřála, z čehož pánu Bohu děkujíc na další časy též milosti a ochrany boží upřímně VMti vinšuji. Majíce pak nyní tuto příležitost do Třebíče, že pán můj tam posla za příčinou vozu svýho novýho, který tam předešle byl udělati dal a

až posavad jej tam schovanej měl, dovědouce se, že jest se na něm nemalá škoda od myší pro nedohlížení k němu stala, posýlá, aby, dajíc jej tam zase spraviti, odtud sem přivezen bejti mohl, nechtěla sem pominouti zase VMt tímto psaním navštíviti, abyšte ráčili věděti, že na VMt nezapomínám a jsouce žádostiva o dalším způsobu vašnostiném přezvěděti, kterak byšte se všemi svejmi až posavad jmíti se ráčili, že neračte sobě stížiti mně oznámiti, VMti žádám. Já ač dosti sice předce v bídným způsobu ještě zůstávám, ale zdá mi se, že se něco ku polepšení se mnou ukazuje a ta bídná podagra že se již zase umenšuje, pán Bůh rač dále milostivejm pomocníkem mejm bejti.

Vedle toho pak před VMtí toho netajím, že jest mi toho jak od štolmistra pána mýho při navrácení se jeho z Třebíče, tak i od jinejch zpráva učiněna o Zikmundovi, purkrabím VMti a poddaným mým, že by velmi opět zajíti a dosti nestatečnej na zdraví svým bejti měl, ješto sice z předešlýho ještě nevyšel, tak že opravdového opatření potřebuje a že se mu nijak netroufá na dlouze v takovém nedostatku setrvati a při povinnosti jeho pro velkou mdlobu a churavost obstáti, a ačkoli že sice od JíMti paní manželky vašnostiné všelijakejch pomocí a líkařství dosahuje, ale že nic prospěšné bejti mu nechce a tak já soudím, že by mu mnohem zdravěji bylo někam jinam se dostati a povětří proměniti. Pročež VMti opravdově za to prosím, račte to pro mne a jemu tu milost učiniti a jej na některej čas, poněvadž vím, že račte moci dosti jinejch zatím k tomu míti, kteří by jeho povinnost zastoupiti mohli, od ní propustiti a k tomu povoliti, aby se mohl sem při též příležitosti na tom voze dostati, poněvadž já na některý prostředky myslím, majíce zde i doktory, že mu mohou něco raditi a jeho nemoci vyrozuměti, mohlo-li by mu jak k zdraví zase dopomoženo bejti, a on, dá-li mu pán Bůh k tomu přijíti, lípe VMti zdravej nežli tak nemocnej a churavej sloužiti. Neb nesoudím, aby v takovým nedostatku svým mohl k jaký hrubý platnosti VMti bejti a svý povinnosti sám zadosti činiti, než jak slyším, že musí beztoho jinejch na svým místě užívati, nebo že jest ho více umrlýho než živýho. A poněvadž jest mi on z pacholetství svýho pilně sloužil, neráda bych ho taky v jeho bídě a nemoci od osoby svý opustila, pročež VMti vždy žádám, abyšte mu toho ráčili příti, bude-li moci zde buď užíváním nějakejch prostředků neb proměněním povětří a sobě vyhověním k zdraví přijíti a s touž fůrou, poněvadž soudím, než ten vůz zase spraven bude, že tam některej den pozdržeti se musí, jemu se sem vypraviti poručiti ráčíte, načež od VMti naplnění odpovědi očekávám, abyšte tuto mou slušnou žádost oslyšeti a jí odepříti míti ráčili, nesmejšlím.

Že mi se račte tím zamlouvati, jak by cesta JMCské Třebíče minula, naslejchajíce, že se tudy jeti strojiti ráčí, že se račte chtíti

ke mně vypraviti a mne navštíviti, ráda to slyším a těším se z toho velmi, pročež žádostivě a s radostí na VMt i se pánem svejm očekávati budu, což pán Bůh rač způsobiti, aby se mohlo šťastně a brzy státi.

Taky VMt prosím, poněvadž vím, že račte bohatej na papír bejti, majíce papírnu doma, že mi račte při vejš dotčené příležitosti rys papíru Třebíckýho, dobrýho a pěknýho dáti odeslati, poněvadž ještě strojím tak mnoho psáti, jsouc tak dobrá písařka, že sem již všecken papír, co sem ho měla, v těch pěti letech, jak sem z Třebíče odjela, vypsala.

JíMti, paní manželce VMti a mé velice milé paní tetě, žádám, že mne ráčíte s mejmi službami poručiti a dítek svejch na mým místě pomilovati. S tím nás z obojí strany v ochranu boží poroučeje s VMtí sobě, můj nejmilejší pane strejče, šťastného a potěšitedlného shledání vinšuji. Datum na hradě Přerově 18. Martii 1634.

Teta a máteř vaše do smrti upřímně volná.

---

331. *Sigmundovi Sokolskému, purkrabímu na Třebíči, aby pro pozdravení své se vypravil k ní na Přerov.*

Na hradě Přerově dne 18. března 1634.

Zigmundovi Sokolskýmu, purkrabímu na Třebíči.

O nemoci tvé a tom nedostatku zdraví, v kterém až posavad a již tak od dávního času zůstáváš, jakž prvé tak i nyní hrubě neráda slyším a tomu nejen z tvýho psaní, než i z oustní zprávy od jinejch o tom mi učiněný, že bídnej si, porozumívám, a kdyby se pánu Bohu líbilo tobě lepšího způsobu uděliti, i jáť bych toho srdečně přála i taky čím bych sama mohla, rádať bych k tomu příležitost obmyslila, jakož pak i obmejšlím, nejen proto, že mne za to prosíš, ale že sama taky nad tvou bídou citedlnost mám. Pročež seznávaje to, že většího opatření a pohodlí potřebuješ, nežli ho, jakž mi o tom píšeš, užíváš, a že snad proměněním povětří a vyhověním sobě můžeť něco pomoženo bejti, z té příčiny píši o tebe nyní panu Rudolfovi, strejci svýmu, a žádám, aby tě pán z služby své na některej čas propustil, někomu jinýmu zatím tvou povinnost zastoupiti poručil a tobě k tomu povolil, aby se sem při této příležitosti na voze, kterej tam mám a pro nějž v krátkejch dnech naschvál posíláme, dostati a tvý zdraví nějak zde, poněvadž zde i doktory míti můžeš, zaopatřeno bejti mohlo. Pročež pokudž pán, jakž naději mám, k tomu povolí a tobě o tom poručí, neb mu dosti sice pilně o tebe píši, budeš moci se tak zachovati a s touž příležitostí a na témž voze sem se vypraviti a k tomu se hotoviti, smejšleje, že se sic ještě některej den v Třebíči vyslaní pána mýho, až by

týž vůz zase spraven byl, pozdržeti musí, poněvadž štolmistr toho zprávu dává, že jest se na něm nemalá škoda od myší stala, vidět, že ste jej špatně v opatrování svém měli, na němž ty budeš moci dosti pohodlně jeti a svý opatření míti, vezmouc sebou i nějaký polštář, ať by bylo měkčeji seděti. K tomu, poněvadž Kašparusovi píši strany kněze Daniele, kterej v Krhově bejval, aby mu návěští dal, aby se s touž příležitostí sem ke mně na žádost mou vypravil a on, pokudž se na něj toliko doptá, vím, že to učiní, poněvadž jest dobrej člověk, soudím, žeť taky ke všelijakýmu pohodlí bude moci na cestě bejti; a poněvadž sobě na nedostatek peněz taky stěžuješ, poroučím témuž Kašparusovi, ať by z peněz mejch, který za sebou má, 10 f. mor. vydal, budeš moci potřebu svou nimi zatím opatřiti. A kdyžť by se pán Bůh dal sem dostati, tu dále pomyslím, jak by zaopatřen bejti měl. Jestliže by se pak pan strejc můj strany počtu co na tobě zastavoval, poněvadž píšeš, že písaře sám k spisování počtů svých chováš, snad taky máš všecko pohotově, budeš to moci od sebe, tak jak by možné bylo na tak krátkej čas, odevzdati: ale nesmejšlím, aby od tebe jakýho hlavního počtu krom cedulí a rejster žádáno bejti mělo, poněvadž já tě toliko na nějakej čas za propuštění žádám a bez toho sami ovšem vědí, kde co jest; však na mý věci, který v svým opatrování máš, nezapomínej, aby o nich Kašparovi zprávu dal a jemu je i klíče od rystkomory odvedl, neb mu o to taky píši. A tak nemaje co jiného nyní více s tím tě ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 18. Martii 1634.

---

332. *Nikodemovi Špalkovi do Třebíče v příčině peněz sirotčích.*

Na hradě Přerově dne 18. března 1634.

Nikodemovi Špalkovi do Třebíče.

Psaní tvé po štolmistrovi s rejstříkem, co jest peněz sirotčích mně náležejících při soudech složeno, i co zase na mém místě z nich komu zaplaceno a co na hotově za Kašparem písařem zůstávati má, sem dostala a z něho tomu porozuměla, čehož při tom pozůstavuji. Tolikoť oznamuji, že se týmž rejstříkem tvým nemohu dokonale spraviti a tomu vyrozuměti, co po kterejch sirotcích se položilo, tak abych to mohla do svejch rejster dáti vepsati, poněvadž všecko jen z gruntu soudím, že na větším díle podle nynějších jmen držitelů jich pokládáš a nedokládáš, po kterejch sirotcích, tak jak v rejstřích mejch i druhejch, který za tebou zůstávají, zapsáno jest. Což můžeš sám souditi, že já nemohu toho zpytovati a tomu tak rozuměti jako vy, když při pokládání sedíte a všeho povědomost máte, než já se jinejm spraviti nemohu, než tím, co mi na papíře pošlete. Pročež sem to dala vytáhnouti, co se s mejmi rejstry nesrovnává,

a tobě to přřležitě pro vyrozumění posílám a poroučím, aby to vyhledal a napravíc jak to, co letos, tak i co loňskýho roku podobnejm způsobem, jakž to na témž poznamenání uhlídáš, za nedostatek jest, mně zase, abych to do rejster svejch s jinejm zapsati dáti mohla, na rejstříku vysvětlené a poznamenané po této příležitosti odeslal a, poněvadž rejstra má druhá za sebou máš, do nich to také pořádně zapisuj a napotom podle nich takový rejstříky mi posílej, tak aby se mohlo jedno s druhejm rovnati a budoucně nějakejch zmatků z toho nepošlo; týchž pak rejster budeš moci do dalšího času za sebou zanechati a je v pilném opatření svém míti.

Ty pak že si se všemi svejmi zdráv, věrněť toho přeji i na další časy od pána Boha žádám, kterejchž domácích svejch zase ode mne pozdrav. O mně že si se rád dověděl, že bych zdravější byla: nevšelijak sice toho užívám, nebo až posavad nemnoho lůže u mne odpočívá, leč tak někdy na hodiny, ale důvěřuji se pánu Bohu, bude-li se jeho milosti líbiti, že mně dále lepšího způsobu uděliti a mne k němu přivésti ráčí, v jehož ochranu mocnou sebe i vás poroučím. Datum na hradě Přerově 18. Martii 1634.

---

333. *Kašparovi Zbudovskému, písaři důchodnímu na Třebíči, aby kněz Daniel, který někdy v Krhově správcem duchovním býval, k ní se vypravil; nařizuje jaké opatření učiniti má v příčině peněz sirotčích, vína* ꝛc.

Na hradě Přerově dne 18. března 1634.

Kašparovi Zbudovskýmu, písaři důchodnímu na Třebíči.

Nepochybuji, že v dobré paměti snášíš, když si předešle zde byl, že sem s tebou strany kněze Daniele, kterej v Krhově správcem bejval, mluvila a tobě poručila, aby se na něj, kde by se v ten čas zdržoval, doptával. I poněvadž sem se potom na díle sama o něm dověděla, že v nějakých Křepicích půl druhý míle od Znojma zůstával, ale nevěda, jestliže ještě tam, či kde jinde dosavad se zdržuje, pročežť nyní poroučím, aby se lépe u vás na něj někoho, o komž by tak věděl, že by s ním známost míti mohl, jestliže sám nevíš, tejně vyptal, a dověda se místně o něm, neměl-li by jiné příležitosti, neb pokudž by on se k tomuto jarmarku sám do Třebíče nedostal, nesmejšleje, aby tu někde na dalece od Třebíče bejti měl, naschvále k němu poslal a jemu o tom návěští učinil, aby se k tobě, může-li, do Třebíče tím dříve dostal, že by s ním měl ode mne něco promluviti. Což když učiní a ty se s ním shledáš, pozdrav ho ode mne a při tom mu jménem mým oznam, že bych toho velmi povděčna byla a žádostiva s ním se shledati, pročež že ho prosím, kdyby se sem ke mně, pokudž by možné bylo, s touto příležitostí, posílaje pán můj naschvále do Třebíče tyto dni pro vůz, který tam předešle dal, a nyní poněvadž, jakž sme se dověděli, pro

nedohlédání k němu tak od myší požhranej jest, že zase se spraviti dáti musí, a soudím, žeť se tam za něekterej den, až by takový vůz spraven byl, vyslaní naši pozdržeti musejí, dostati mohl, aby toho nepomíjel, nebo že ho ráda uhlídám. Mezitím pak, když se k tobě dostane, odveď mu ode mne z peněz mejch těch sirotčích, který za sebou máš, 10 f. mor., můžeš od něho cedulky žádati, chci potom v penězích od tebe ji přijíti; Zikmundovi tolikéž 10 f. mor. v tomto jeho nedostatku, v němž postaven jest, aby jich ku potřebě svý užiti mohl, vydej.

A poněvadž jak panu strejci, panu Rudolfovi hraběti, o něj píši a pána žádám, poněvadž jest tak nestatečný, jakž mi toho všickni zprávu, kteří tam nyní byli, dávají, že svý povinnosti sám zadosti činiti nemůže, aby jej na nějakej čas od ní propustil a aby se na tom voze sem pro lepší opatření zdraví svýho, poněvadž zde doktoři sou, vypraviti mohl, k tomu povolení dal: pročež, pokudž pán, jakž se sic naději, tak učiní a žádost mou v tom naplní, poroučím tobě, aby věci mé, které on v svým opatrování má, i klíč od rystkomory k sobě přijal a je zatím pod svou správou do mého dalšího poručení měl.

Podle tohoť oznamuji, že sem psaní tvé po štolmistrovi dostala a co mi v něm píšeš, porozuměla. Co se peněz po sirotcích mi letos složenejch dotejče, jak na mnoze jich jest a za tebou zůstává, tomu sem z rejstříku od Nikodema mi odeslanýho vyrozuměla, ty pak že by mi je byl po témž štolmistrovi odeslal, ale nemaje ode mne žádnýho o tom poručení, že si toho opominul: na tom mnoho nezáleží, než nevím, jak by to byl učinil, poněvadž si jich neměl a píšeš, že teprv někteří o středopostí položiti mají. Poroučímť však nyní o tom, pokudž by viděl, že by bezpečno bylo, když s dotčeným vozem sem pojedou, aby při té příležitosti mně je odeslal; pakliže by nebylo všelijak bezpečno to učiniti, můžeš jich za sebou zanechati do dalšího poručení, toliko je hleď pohotově míti.

Rejstřík vín mejch třidcátýho druhýho a třidcátýho třetího roku rostlejch od tebe mi odeslanej sem taky přijala a jemu porozuměla, při čem pozůstavuji; a ač sem pak předešle a nehrubě dávno panu strejci svýmu psala, žádaje pána, aby mi takových vín něco zpeněžiti dal, ale vidím, že nyní k tomu takový nepříležitý časy sou, pročež k tomu ještě hrubě nepospíchám, neb nevím, kdo by je koupil a kde bych záplaty hledala, než vidí mi se nyní tak zanechati, a sem taky nevím, jak bych jich odvézti dáti mohla, nevěda, jak dlouho zde budeme zůstávati, protož jich v dalším opatrování tvém zanechávám.

Že si pak tak štědrejm byl a ouředníkovi toho půl vědra vína vydal, již toho při tom taky zanechávám a to mimo sebe pouštím, tak aby mohl při něm tu chválu míti, že si jeho tak dobrejm poslem a jak píšeš ambasatorem, a poněvadž si ty mu je dával, hlediž

tedy taky jeho v tom napomínati, aby to pilností svou opravdovou podle skutku a ne slova zase vynahražoval, pilně k vinohradům dohlídal a je dobře dělati dal.

Pozdrav ode mne zase manželky svý i rodičů jejích. A s tím milosti boží poručen buď. Datum na hradě Přerově 18. Martii léta 1634.

PS. Tu pak věc strany kněze Daniele hleď předce v tejnosti, aby všickni nevěděli, říditi a mně zase po tomto poslu, jak to opatříš, tak abych se věděla, čím spraviti, bude-li moci ke mně přijeti, neb ne, oznámiti.

---

334. *Paní Marii hrabince z Hodic, že by ráda dceru její Apolonu byla viděla, do Třebíče že stěhovati se nemíní, přeje jí všeho nejlepšího zdraví a oznamuje o své nemoci.*

Na hradě Přerově dne 18. března 1634.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Má nejmilejší paní dcero! Psaní vaše od 7. dne tohoto měsíce v Znojmě datovaný jest mi tyto dni z Olomouce sem dodáno a já je s velikou vděčností sem dostala i četla a o vás se dověděla, poněvadž sem již od dávního času nic o vás neslyšela, ani psaní nedostala, tak že sem myslila, že sem již u vás všecken kredyt ztratila a že ste se na mne, bídnou a nemocnou, dokonce zapomněly: ale poněvadž příčiny oznamujete, který vám toho bránily, pro něž ste mi tak dlouho nic nepsaly, mám vás v tom omluvnou; však že poddaní pana syna vašeho neposlušní sou a v poselství choditi nechtí, divím se, že jim to trpíte a takový jejich zhejralosti, poněvadž tu zůstáváte, z nich vyhnati nedáte. Že pak zdrávy se všemi svejmi zůstáváte, to o vás hrubě ráda slyším a vám toho, má paní dcero, věrně přeji a od pána Boha žádám, aby vám to na dlouhé časy stálé a trvanlivé bejti mohlo, neboť bych vám toho jistě upřímně jako sama sobě přála. Že toho litujete, že mne tak vzdáleny jste a že byšte sobě přály, kdybyšte byly blíže nás zůstaly: jistě žeť bych já v tom díl svýho štěstí a potěšení měla, kdyby to byl pán Bůh nějak způsobiti ráčil; vím, že by mi to v mnohejch příčinách, jak strany mne, tak i strany vás ku potěšení a pohodlí sloužilo, ale již to musím pánu Bohu poručiti, když on tak chce s námi míti a na ten čas jináč bejti nemůže.

O mně pak že ste slyšely, že bych se na Třebíč zase stěhovati oumyslu byla a tu že ste se těšily, že mně blíže budete: ale mohu vám oznámiti, že sem já o tom nic nevěděla a posavad nevím, než místo toho více se obávám, abychom někam dále na ten čas, než Třebíč jest, stěhovati se nemusili, před čímž nás pán Bůh rač zachovati.

O paní dceři vaší, paní Apolonce Gecový, slyšela sem, když jest tudy nedaleko jela a v Olomouci byla, a soudila sem sama, že se u mne zde zastaví, neb bych ji byla ráda uhlídala a s ní se shledati chtěla, abych jí byla mohla štěstí k jejímu tomuto novýmu stavu vinšovati i taky s ní se rozžehnati, ale poněvadž se nestalo a já již jako nad hrobem sem, nevím, shledám-li se s ní více. A poněvadž ji v tom omlouváte, že tak pilně s svejm pánem do Slízska odjeti musila, dostanouce její pán na cestě dvojího poručení o to od JMCské, nevím tomu co říci, než již k svýmu neštěstí to přičísti a při tom zanechati, jak se v přísloví říká, že jde panský napřed a že již staří nic neplatí.

Kdež pak ste, má paní dcero, žádostivy věděti o mně a pánu mým, děkuji vám z tý paměti na nás velice a vám oznamuji, předně já že téměř stále v nemocech jedněch po druhejch postavena sem a v tom půl lítě, co zde zůstáváme, jak se říká, oddechnutí sem ještě neměla, nyní zase na třetí tejden podagra mne těžce trápí a ač mi se zdá, že již trochu oblevuje, tak že někdy i na stolici seděti mohu, ale jiný mý starý těžkosti a při tom nemalá mdloba předce jednostejně trvají. Pána mýho taky od mnoha nedělí již jakejsi těžkej a suchej kašel zsužuje a hrubě ho zemdlívá, tak že nám hned nic povětří zde sloužiti nechce; nevím, jak pán Bůh dále s námi naložiti ráčí, on račiž dále sám naším pomocníkem bejti. Kterejž pán můj velice vás pozdravuje a vám i panně dceři vaší, panně Polexyně služby vzkazuje, kteréž, žádám, že ode mne taky i vnuček svejch pozdravíte. Jiného nemaje vám co odsud psáti, s tím se vám, má nejmilejší paní dcero, na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji a sebe lásce vaší a nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 18. Martii 1634.

---

335. *Paní Bohunce z Žerotína, aby manžel její brzy se pozdravil, o nemoci dítek pána i paní z Kounic, o smrti paní Mandy Hrochové ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 18. března 1634.

Paní Bohunce z Žerotína.

Psaní od vás, má nejmilejší paní dcero, včera mi přinešenýho ráda sem dostala a že mírného zdraví požíváte, přejíce vám toho věrně ráda, z něho porozuměla. Pán Bůh dej, aby vám to na dlouhej čas trvati mohlo; ale naproti tomu o pánu vašem a mým velice milým panu synu jistěť to neráda slyším a jemu toho srdečně nepřeji, že v Vídni zůstávajíc tou bídnou a těžkou podagrou navštíven jest, což vás prosím, když k němu zase příležitost míti budete, že ho s mejmi modlitbami velice ode mne pozdravíte a všecko dobré oznámíte a, že nad jeho nedostatkem citedlnost mám a jemu takového nestálého

zdraví upřímnejm srdcem nepřejíc na pánu Bohu žádám, aby jeho lékařem bejti, tím dříve zase pozdraviti a v dobrém zdraví na Dyrnholc navrátiti se mu dáti ráčil. Což taky i toho velmi citedlna sem, co mi oznamujete o našem pánu a paní z Kounic, že se jim zle vede, dítky jejich že nemocny sou a vojáky že na ně položili, o čemž sem sic až posavad nic neslyšela, ačkoli tyto dni posel zde odtud byl, však nic toho nepovídal; ale poněvadž sem při tý příležitosti paní psala, naději se, že zase odpovědi dostanu a snad mi oznámí, jak se jim vede, čehož jim věrně nepřeji. Však když se pánu Bohu líbí je i nás takovými nedostatky, zármutky a zsoužením navštěvovati, musíme tomu trpělivě poddáni bejti a na jeho spomožení očekávati, čehož i já z nemalé částky potřebuji, poněvadž v svých bídách a nemocech předce taky se kolotám a lopotuji, a špatnýho neb nějakýho stálýho polechčení svejch bíd až posavad okouším, ač někdy trochu sedím, ale více zase ležeti musím, poněvadž sem tu znovu taky ode tří nedělí těžkou podagru snášela a ještě jí zproštěna dokonce nejsem. Pán Bůh rač se nad námi všemi smilovati a k lepšímu způsobu dopomoci.

Paní Manda Hrochová že jest umřela, nepřeji jí smrti a pánu jejímu zármutku, poněvadž píšete, že jí hrubě pláče: ale když ta boží vůle byla, nemůž žádnej proti tomu bejti, jí se dobře stalo, nebo blahoslavenej, kdo dobře umře a z těchto bíd vytržen jest, on taky bude moci po zármutku zase ženy dostati. Jiného nemaje vám co psáti toliko žádám, že paní Erenreiterky zase ode mne s mejmi službami pozdravíte. Šlechtična má i pán z Lobkovic zas vás také pozdravují a své služby vzkazují. S tím se vám, má nejmilejší paní dcero, poroučím a od pána Boha všelijak dobře jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 18. Martii léta 1634.

Máteř vaše upřímně volná do smrti zůstávám.

---

336. *Přeje Pertoltovi z Lipého, aby nemoci své brzy zbaviti se mohl, že velice žádostiva jest společného shledání ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 20. března 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Jistěť mi to velice lítostivé o vás, můj nejmilejší bratříčku, slyšeti přichází, že tak dlouho v svým nedostatku zdraví zůstávati musíte a od tý bídný podagry že ještě osvobozen nejste a s ní se bědujete; což vám toho jistě nepřeji a pána Boha vždy za to upřímně prosím, aby sám ráčil vaším lékařem bejti a brzy lepším zdravím obdařiti a to způsobiti, abych se mohla sama v lepším způsobu s vámi shledati nežli o něm slyším. Soudím, žeť vám to ještě tížeji přichází, nežli mně, že svůj nejlepší věk musíte tak v lůži

a v nemoci ztráviti. Není taky divu v těchto mnohejch starostech, že člověk, bídnej a nemocnej jsouc, nemůž tak pojednou k zdraví přijíti, však kdyby zdravej byl, mohl by netoliko znemocněti, ale týměř nevím nač přijíti. Což o sobě vám mohu oznámiti, že dosti taky předce bídná sem, ač sice dna mi něco oblevila, že s ní neležím stále a trochu někdy na stolici posedím, ale poněvadž jest mý zdraví velmi nestálý a netrvá než na hodiny, nevím, jak dále se mnou bude. Pán Bůh rač sám milostivě pomáhati. Pán můj pak jest taky velmi nestatečný a churavý a jakejsi odpornej kašel již od dávního času ho trápí, věřte mi, že se velmi o něj starám. Pán Bůh rač se nad námi všemi smilovati a dále sám naším opatrovníkem bejti. Snad, když tento ještě nejhorší měsíc pomine a čím dále zdravější povětří bude, taky ty neřesti nějakou proměnu při nás vezmou a lepší způsob se navrátí, k čemuž pán Bůh rač nám společně dopomoci.

Že ste mi o panu bratru našem, panu Maxovi, i svým panu Adamovi oznámili, vám z toho, můj pane bratře, děkuji a žádám, pokudž byšte dále co více se dověděli, abyšte při příležitostí mne taky toho netajili, o nichž sem až posavad také nic jiného neslyšela, než že tam zůstávají. Pán Bůh rač je všecky na další čas před vším zlejm chrániti a opatrovati. Jinejch všelijakejch rozprávek a řečí dosti, až se již s nimi stejště, přichází.

Že toho žádostivi jste se mnou se shledati, kdyby vám takový váš nedostatek toho až posavad nebránil, soudím sama, že by se již dávno stalo, čehož věřte mi, žeť sobě taky opravdově dojíti vinšuji a pána Boha žádám, aby to tím dříve způsobiti a nám k tomu dopomoci ráčil. Pán můj vám zase své služby vzkazuje a z pozdravení velice děkuje. Jiného nemaje vám na ten čas co psáti, s tím vás, můj nejmilejší pane bratře, spolu s sebou pánu Bohu v ochranu poroučím a šťastného shledání s vámi sobě vinšuji. Datum na hradě Přerově 20. Martii 1634.

Sestra vaše upřímně volná do smrti.

---

337. *Paní Marii z Lipého o zdraví svém i manžela svého, děkuje za zprávy o přátelích jí poslané.*

Na hradě Přerově dne 20. března 1634.

Paní Maryji z Lipého.

Má nejmilejší paní teta! Velice vám z toho děkuji, že na mne nezapomínáte a nyní znovu skrze psaní navštěvujíc na způsob můj se dotazujete, což s velikou vděčností od vás přijímám. A mohu vám oznámiti, že téměř v jednostejným způsobu zůstávám, krom že ta podagra bídná trochu nyní zase ulevila a že na chvílku z lůže vstáti a poseděti mohu, ale nevím, jak to na dlouze bude, poněvadž mý

zdraví hrubě již jest nestálý a v hodině třeba kolikrát se mění, a k tomu jiný mý těžkosti předce nemálo mne trápí a žádný téměř přítrže neberou.

Pán můj pak jest předce taký jakejsi velmi churavej a na svým zdraví nestatečnej, nejvíce od kašle, kterej ho již od dávního času trápí, tak zemdlenej, že se dosti o něj starám a pána Boha žádám, aby sám nás dále až do vůle svý opatrovati ráčil, nebo oba dva sme již hrubě bídní a sešlí jako nad hrobem.

O vás, že s Čeníčkem zdrávy zůstáváte, ráda to slyším a věrně vám toho přejíc, na další časy od pána Boha upřímně vinšuji: ale naproti tomu pán váš a můj nejmilejší pan bratr že se až posavad s podagrou trápí, v pravdě žeť sem toho nemálo citedlna, a přála bych mu, aby mu netoliko brzy odešla, ale nikdy více, by možné bylo, na něj nepřicházela, což taky srdečně mu toho na pánu Bohu žádám a za to prosím, aby ho brzy dokonale pozdraviti a to způsobiti ráčil, abych se s ním i s vámi bohdá v potěšitedlném způsobu uhlídati a shledati mohla. Kdež mi taky o našich přátelích oznamujete, kde zůstávají, vděčně to od vás přijímám. Pán Bůh rač jich také dáleji přede vším zlejm a nešťastnejm chrániti. Pana Adama že k sobě brzy očekáváte, přála bych mu toho věrně, aby se mohl ve zdraví k vám dostati.

Pán můj vám, tolikéž paní z Roupova, má slečna i pán z Lobkovic zase svý služby vzkazují. Čeníčka, žádám, taky ode mne pozdravte a nemaje vám co jiného psáti, s tím se vám, má nejmilejší paní teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 20. Martii 1634.

Teta vaše upřímně volná zůstávám.

---

338. *Přeje paní Barboře Kynostové všeho dobrého, touží, aby se s ní jedenkrátc ještě shledati a rozžehnati mohla ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 20. března 1634.

Paní Barboře Khynostové.

Psaní vašeho dnešního dne ráda sem dostala a z něho předně omluvě vaší porozuměla a že sem vás z nepaměti a zapomenutí se nade mnou obvinila, nemáte se proč diviti, poněvadž to skutek ukazoval a já sem to podlí tý starý důvěrnosti, která mezi námi jest, učinila, ale když nyní za odpuštění žádáte, odpouštím ráda, když jen náprava bude. Než neráda sem se hned zatím dočetla o vás, že nehrubě zdrávy jste, k tomu, že pán váš od 6 nedělí těžkou podagru snáší, a věrně vám i jemu toho nepřejíc, od pána Boha vám oboum brzkého pozdravení upřímně vinšuji a přála bych, abyšte za dlouhé časy ještě dobrého způsobu společně užívati mohli;

tak mně můž každej věřiti, co podagra jest, poněvadž já již od dlouhých let s ní se trápím. Že ste pak taky v týž svý nemoci a pána svýho tak zlej masopust měli, dobře tomu věřím, poněvadž v cizím koutě tak bejvá, soudím, že bylo lípe na Okrašovicích; ale těžko na to vzpomínati, čeho není, musíme do vůle boži i tomu poddáni bejti a trpělivě takový nedostatky snášeti, poněvadž jináče v takovým způsobu, v němž postaveni jsme, nelze. Kterýhož pána svýho, žádám, že velice ode mne pozdravíte a že mu jeho bídy věrně nepřeji, oznámíte.

Strany sebe vám oznamuji, že předce taky i se pánem svejm dosti bídná a nestatečná sem, ač sice podagra trochu ulevila, ale jinejch mejch stálejch těžkostí jest dosti. Pán můj pak jest velmi churavej a od těžkýho kašle již od mnoha nedělí trvajícího zemdlenej, nevím, jak pán Bůh ráčí dále s námi naložiti. Jistěť bych sobě toho srdečně přála a velmi nad tím potěšena bych byla, kdybych aspoň s vámi se ještě jednou shledala, poněvadž sme se spolu neviděly, jak sme se z Třebíče rozjely: pročež vás, má paní Baruško, žádám, když byšte dále i pán váš zdravější byli a způsobnější k cestě a bezpečno na cestách bylo, poněvadž tu není sem tak daleko, abyšte se předce někdy tý práce pro mne odvážily a mne navštívily, jistě, žeť bych vás hrubě ráda uhlídala a v svý bídě s vámi se potěšila a s vámi se ale ještě rozžehnala, poněvadž čím dále, vždy již více taky scházím; což pán Bůh račiž sám šťastně a brzy způsobiti.

Co se dotejče kněze Daniele, poněvadž nesmíme jich u sebe chovati, nezůstává na ten čas při mně, než již sem s ním na jistým zůstala, kdykoli mu vzkáži a potřebovati ho budu, že ke mně přijížděti chce.

A s tím vás již, má nejmilejší paní Baruško, k ochraně boží poroučím a všelijak se vám dobře jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 20. Martii léta 1634.

---

339. *Žádá paní Evzebii z Kounic za oznámení, jak se jí s rodinou na zdraví i jinak daří.*

Na hradě Přerově dne 21. března 1634.

Paní Euzebiji z Kaunic.

Vypravujíce můj pán naschvále posla ku panu manželu vašnostinýmu a mýmu velice milýmu panu ujci, taky sem té příležitosti zameškati a pominouti nechtěla, abych se neměla VMti tímto psaním ohlásiti a na vašnostino zdraví i všech vašnostinejch se dotázati, o čemž souce velmi žádostiva přezvěděti a zvláště podle toho, poněvadž sem od naší paní Bohunky skrze psaní její tyto dni naslechla,

že by dítky VMti, jakž Rudlíček tak i Kačenka, nemocny bejti měly, k tomu že by VMtem na hrdlo několik companií lidu vojenskýho položeno bylo. O čemž sem já v pravdě neráda uslyšela a věrně VMti i panu ujci takovýho zarmoucenýho způsobu nepřejíc na pánu Bohu upřímně žádám, aby jak dítek VMti pozdraviti, tak i těch vojáků a tudy tý veliký obtížnosti brzy zprostiti ráčil: pročež jsouce tudy o VMti v nemalé starosti, žádám, že mi o způsobu svém a všech svejch (vinšujíce, abych něco potěšitedlnějšího o VMti uslyšeti mohla) oznámiti sobě stížiti' neráčíte.

O sobě pak a pánu svým VMti nemám co jiného oznámiti, než to, co sem v předešlým psaní VMti psala, že tak předce v jednostejný míře s námi stojí a špatně zdraví našeho a zvláště pak mně až posavad přibejvá, v čemž již ve všem na pána Boha a jeho svatou pomoc očekávám.

Pana manžela svýho a mýho velice milýho pana ujce, žádám, račte ode mne na stokrát pozdraviti a všecko jiné dobré oznámiti, i dítek svejch pozdraviti. S tím se VMti, má nejmilejší paní teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 21. Martii 1634.

---

340. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině medu, oleje makového, husí, kolovratu, telat, semen ɔc.*

Na hradě Přerově dne 22. března 1634.

Janovi, písaři.

Psaní tvé jest mi včera dodáno, co mi skrze něj oznamuješ, sem porozuměla. Na kteréž, nemajeť co nového odpovídati, toliko když se tak při všem podle mého poručení zachováš, budu s tím spokojena. Když mi pak strany medu, co se ho od včel, když k nim přihlédati budete, nabere, psáti budeš, oznam mi taky strany loňskýho, kterej se z poručení mého byl koupil, je-li před rukami a jak na mnoze, jakož pak má bejti, jako i ten, co se ho v letě z truhliček vzalo, kterejž aby se taky nikam nerozvundával a do dalšího času v celosti zůstával, na to pozor dej, však ať se obzvláštně chová a mezi letoší [sic] se nemíší.

Volej makovej v flaši sklenný jest mi vcele dodán; kdež se doptáváš, poněvadž ho ještě čistýho 16 žejdlíků a kalnýho 2 zůstávají, měl-li by se čeládce do dvoru rozdati, neb co s ním učiniti: poroučímť, aby nejprvé od něho 6 žejdlíků ještě, co by čistšího bylo a svrchu se ustálo, do nějaký plechý sklenice nebo dvou, poněvadž kdyby se měl do džbánku dáti, vypil [sic] by jej, odlíti a jej pro naši potřebu schovati dal, tak, jestli by to ráčil pán Bůh dáti, jsouc pán toho oumyslu potomně na Brandejs se vypraviti, jestliže by se stalo, aby se mohl na saláty hoditi, ostatek pak mimo týchž

6 žejdlíků, co ho bude, budete moci čeládce rozděliti. Jinýho však máku pamatujte zase taky naseti při všech dvořích.

Strany těch husí, kterých že ještě 6 pro naši potřebu zanechanejch zůstává a že se pomaly pokrmují, jak sem prvy poručila, i nyní toho při tom zanechávám, aby se při každým poselství, dokud trvati budou, sem po jedný posýlalo, poněvadž to k chování není, neb netřeba jich tak hrubě krmiti jako kdyby měly na sádlo bejti.

Ty dva kolovraty když koupeny budou, poněvadž píšeš, že se jich tyto dny v Oustí na jarmarku dostane, čemuž já sama místo dávám, žeť jich dosti mívají, posýlej mi sem taky po poslu, poněvadž je snáze pronésti může než co jinýho a lípe se tak beze škody sem mohou dodati než na fůře, poněvadž by se na fůře jen rozlámaly.

Co jest telat v kterým dvoře ostaveno, porozumívám, a ačkoli proti jiným letům jest dosti málo a ty, který se prodávají, taky dosti lacino se pouští: ale poněvadž vidím, jaký nyní nedostatky na všem a obtížnosti sou, věda, že toho nemohu napraviti, zanechávám při tom, tolikoť poroučím, aby telata, který sou ku prodaji mimo čtyry neděle dále se při kravách nenechávaly, než hned po čtyrech nedělích se prodávaly a krav se užívalo, neb se na nich nic déle nepřichová.

Píšeš taky, že zahradník za odeslání mu semen odsud žádá: ale vidím, že jest v tom hrubě nesmyslnej, nebo ví, že já žádnejch nemám a mají-liť se zde koupiti a po poslu v nejistotě poslati, mohou se raději koupiti tam, poněvadž všudy okolo vás tak správně jako zde při jarmarcích dostati se mohou, jako i tam v Oustí, poněvadž tam jarmark bude; pročež můžeš mu jich něco koupiti dáti, však poněvadž vždycky každej rok sejete, nevím, proč je to, že sami tam semen nikdy nemáte.

Psaní od panny Aničky sem přijala. Klíčnice i jejího muže ode mne velice pozdrav a že jí děkuji za odeslání a propůjčení tý košile, že se jí není potřebí skrze to dokonce ničeho takovýho obávati, jak z ní mustr sobě vzíti dám, že ji zase chci navrátiti; kteréž také jeden žejdlík voleje dej a na ni nezapomínej a sem ho pro děvečky taky dva 2 žedlíky ještě odešli, poněvadž mne za něj prosí, ostatek čeládce dvořský rozdej. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 22. Martii léta 1634.

---

341. *Paní Evzebii z Kounic, že by jí přála, aby břemena vojenského na statku sproštěni býti mohli; děkuje za oznámené lékařství, odeslané koroptve ɔc.*

Na hradě Přerově dne 23. března 1634.

Paní Euzebii z Kaunic.

Z psaní vašnostinýho mně včerejšího dne skrze Jana Třebíckýho, služebníka VMti, dodanýho, s zvláštním potěšením o dobrém zdraví

VMti, pana manžela VMti a mýho velice milýho pana ujce, i dítek VMti vyrozumívám a věrně toho VMti přejíc, abyšte toho společně na dlouhé časy požívati moci ráčili, upřímně na pánu Bohu žádám. Z druhý strany však, že v takovým zsoužení od soldátů tak nezbednejch, který VMti do Brodu položili, postaveni bejti ráčíte, nad tím jistě nemalou, než srdečnou lítost a citedlnost s vašnostmi mám a kdyby možné bylo, přála bych, abyšte co nejdříve ráčili moci toho břemene zproštěni bejti; aby to nemělo z nějaké nenávisti a nepřízně proti vašnostem pocházeti, nic to není k pravdě nepodobného, nebo mnoho nyní takovejch jest, kteří se na nás nemohou živiti. Však se tak i nám děje, nebo mohu VMti oznámiti, že s naším Brandejsem již taky hotovi sou, jen ještě zámek se drží a některej kus dobytka ve dvořích a tu se jen čeká, brzy-li začnou, poněvadž ustavičný pohrůžky činí, že sobě sami tudy platiti budou, poněvadž již poddaní nic nemají; dosti taky pán můj se napsal a naposílal sem i tam a činí to až posavad, ale nic víc nemá než slova a vejmluvy, tak že nemoha tomu jináč odolati, musíme to vše pánu Bohu již poručiti. Pan Vilím, poněvadž se zakazuje, že podlí vašnosti panu kardinálovi psáti a polehčení VMti takovýho břemene jednati chce, snad on bude šťastnější než pan manžel VMti, když jest na něj pan kardinál tak laskav, čehož bych VMti věrně přála, abyšte tudy spomožení nějakého dosáhnouti ráčili.

Z oznámení mi líkařství pro kašel pánu mýmu i také z odeslání receptu jinýho velice VMti děkuji, a takové lásky a paměti já i pán můj VMti se zase příjemně odsluhovati zakazujeme. Pán Bůh račiž dáti, aby to mohlo platný bejti a pán můj svýho tak těžkýho kašle, kterejž ho jistě hrubě trápí, pozbýti. Já pak o sobě VMti oznamuji, že téměř v jednostejným způsobu zůstávám, ač sice předce, chvála pána Bohu, nyní neležím tak ustavičně a chvíli vysedím na stolici, než i s tím jsem dosti bídná a mdlá, tak že sebou sotva hejbati mohu. Pán Bůh rač sám mejm pomocníkem bejti a, jest-li vůle jeho svatá, k lepšímu zdraví dopomoci.

K žádosti vašnostiné a pana manžela vašnostiného strany věcí páně, který ze Slízska do Olomouce skrze pana Sichhovera přivezeny sou, pro kterýž nadepsanej Jan Třebíckej, služebník VMti, vypraven do Olomouce jest, aby tam poněkud v domě pána mýho složeny a opatřeny bejti mohly: rádi bychom byli tak učinili a VMti toho přáti chtěli, ale týž služebník vašnostin zprávu mi toho učinil, že sobě zase poručeno má, aby je předce odtud z Olomouce vyzdvihl a s sebou na Brod přivezl, pročež my toho taky při líbeznosti a příležitosti vašnosti pozůstavujeme.

Kdež mi se račte zakazovati paní hrabince z Hodic strany tý věci, o níž s VMtí strany mne mluvila, připomenutí učiniti: VMti z tý přátelský volnosti velice děkuji, ale neračte se tím na ten čas zanášeti, VMt prosím, taky mi se za nejlepší bejti vidí, toho při

*

tom pozůstaviti, až by táž paní hrabinka sama od sebe o tom mi psala, což nepochybuji, že snad ještě učiní, nebo já s tím taky ještě nepospíchám.

Pana manžela VMti a mýho velice milýho pana ujce, žádám, že račte ode mne i od pána mýho, kterejž VMti tolikéž své hotové služby vzkazuje, velice zase pozdraviti a vinš všech dobrejch věcí oznámiti a že není potřebí pánu se v tom při nás omlouvati, že sám nám nepíše, poněvadž se to samo vymlouvá; nebo věříme tomu dobře, žeť nemůže nyní pán bez velikejch starostí a zaměstknání bejti. Já sic, kdyby možné bylo a lepší příležitost k tomu sloužila, vinšovala bych sobě s vašnostmi shledání míti, ale vida, že to nyní bejti nemůže, musím to již pánu Bohu poručiti a očekávati, až by on k tomu sám dále nám příhodnost lepší z obojí strany způsobiti ráčil, v jehož ochranu svatou nás všecky poručené čině, VMti se, má nejmilejší paní teta, poroučím a za pozdravení také ode mne dítek i sirotků svejch žádám. Šlechtična má tolikéž se VMti poslušně poroučí. Datum na hradě Přerově 23. Martii 1634.

PS. Z odeslanejch tří párů koroptví, kteréž s velikou vděčností přijímám, tolikéž VMti děkuji.

K VMti upřímně volná zůstávám.

---

342. *Nařizuje Martinovi, komorníku ve Vratislavi, jaká opatření učiniti má v domácnosti mu svěřené.*

Na hradě Přerově dne 27. března 1634.

Martinovi komorníku.

Poněvadž pán nyní naschvále posla k vám vypravuje, takyť toto psaní činím a o tom oznamuji, že sem odpovědi tvé na poslední psaní své, kterou mi 21. dne tohoto měsíce posíláš, dnes dostala a z ní, co v sobě obsahuje, vyrozuměla. Předně tomu, že si psaní mého, na něž mi touž odpověď dáváš, s radostí dostal, neslyše již od kolika měsíců o nás nic, ačkoli že si mi i pánu několikrát psal, ale žádný odpovědi nedosahoval: avšak jáť totéž oznámiti mohu, že sem již taky od chvíle od tebe byla psaní neměla a protož sem se na tebe o to domlouvala, že mi nepsáváš, ne pro to hospodářství rozšířený, který by tam bylo, jakž sám toho dotejkáš, že tam nad čím tak mnoho hospodařiti nemáš, krom aby ty, kteříť sou poručeni, jídlem a pitím opatroval, ale abychom aspoň o vás něco doslejchati a jak se v těchto časích s vámi děje, věděti mohli, avšak ne abych již taky měla věci svý, který tam mám, za odběžný pokládati, než tvá a jinejch, kteří tam zůstáváte, o to pilnost a péče bejti má, abyšte to, což našeho jest, hleděli bedlivě opatrovati a nedopouštěli k škodě přicházeti. Dokládáš taky, poněvadž se musíš na všecko dlužiti, že hledíš, aby se skrovně utrácelo, nevěda, odkud

by zaplaceno bejti mohlo: což samo v sobě sic slušné jest, aby se zbytečnosti nějaký nedálo, než to, při čemž by mohlo bejti a co jest vyměřeno, ale to nesmejšlím, aby s tvou škodou bejti mělo, jestliže se na to co vdlužíš, nýbrž se naději, žeť pán o všem píše a ukazuje prostředky, kterými by v takový příčině sobě pomáhati a odkud peníze vzíti měl, pročež se v tom budeš věděti čím spraviti. Co se pak více mezi vámi děje, porozumívám strany toho másla, že zůstává v celosti, sem s tím spokojena, to který vám k outratě zanecháno jest, ač mi o něm nic nepíšeš, ale smejšlím, žeť vám ještě trvá a dále trvati může, pokudž tak utrácíte, jakž ode mne vyměřeno jest, a když by vám vycházelo a ty mi o tom oznámil, budu taky věděti, jak vás v tom opatřiti, abyšte nějakýho nedostatku v něm netrpěli.

Zahradník že pomaly v zahradě dělá a víno že již zřezal, z toho soudím, že musí již u vás tepleji býti nežli zde, nebo ještě nehrubě pohodlných časů zde užíváme; předce ho nabízej, aby pilný byl, jestliže by se nám tam pán Bůh ráčil popříti dostati, aby mohla zahrada v nějaký čistotě nalezena bejti a on pochvaly dojíti.

Děvečky že taky nezahálí a předou, dobře činí, když pracovati budou, budu i já na ně s plátnem taky pamatovati.

Podlí toho pak, že všickni zdrávi jste, obzvláštně to ráda slyším a vám toho přejíc od pána Boha na další časy žádám. O soběť oznamuji, že sice špatnýho zdraví užívám a téměř ustavičně s nemocemi se potejkám, tak že od půl léta hned od soudu Brněnskýho nemnoho sem z lůže vycházela; nyní ačkoli tak posteli se bráním, ale poněvadž to trvanlivé při mně nebejvá, nevím, jak dále pán Bůh se mnou naložiti ráčí. Bratří i manželek jejich zase ode mne i jinejch všech známejch pozdravuj. Bratru Pavlovi toho zármutku nepřeji, že jest mu pán Bůh synáčka jeho vzíti ráčil, jehož taky psaním svejm navštěvuji.

A poněvadž sem Kačence poručila, ať by poznamenání odeslala, který by mi věci sem měl poslati, pročež se podlí toho zachovej a mně týž věci podle takového poznamenání při té příležitosti, která sem půjde, odeslati neb přivezti nepomíjej. A s tím oc. Datum na hradě Přerově 27. Martii 1634

PS. Porozumívaje z tvýho psaní, že děvečky již mnoho přísti nemají, pročež, když ty konopě dopředou, aby nezahálely, odveď jim zase ty pačísky, dajíce je zvážiti, který sou v truhle v tý komoře, kde věci paní Vrochyňový zůstávají; ač klíče od ní nemáš, avšak můžeš ji dáti zámečníkovi otevříti a potom zase zamknouti, vezmouc některou děvečku s sebou, poněvadž ony vědí, který sou pačísky, jinou pak přízí, která v tý truhle zůstává složena, na ten čas hejbati nedej, nechť tam do dalšího mýho poručení v celosti zůstává.

A poněvadž máš podle poručení panskýho věci Slovákovy pro přichránění jich podle žádosti jeho v domě z toho lozumentu,

v kterým on za svého tam zůstávání hospodou byl, vyzdvihnouti, vidí se mi, že je budeš moci nejlépe taky v týž komoře, jako paní Vrochyňový věci, někde v koutě dáti složiti, poněvadž nesmejšlím, aby toho tak na mnoze měl.

PS. Srozuměla sem tomu ode pána, žeť chce psáti a o tom poručiti, aby z peněz mejch, který za tebou zůstávají, půl štvrta sta zlatejch rejnskejch vyzdvihl a je ku potřebě panský obrátil. Pročež se podle toho zachovej. Datum na hradě Přerově 27. Martii 1634.

---

343. *Potěšuje bratra Pavla Hronovského nad smrtí jediného synáčka* 2c.

Na hradě Přerově dne 27. března 1634.

Bratru Pavlovi Hronovskýmu.

Můj zvláště milej pane kmotře! Abyšte zdrávi jsouc všelijak se dobře jměli, věrně bych vám toho přála. Když tuto příležitost mám a pán můj do Vratislavě vypravuje, tolikéž sem pominouti nechtěla tímto psaním v zármutku vašem vás navštíviti, dovědouce se toho dnešního dne z psaní, který pánu mýmu odtud z Vratislavě přišly, že jest vás pán Bůh navštíviti a vám vašeho malýho a jedinýho synáčka skrze smrt vzíti ráčil, čehož sem v pravdě neráda uslyšela a vám tý ztráty a žalosti věrně nepřejíc, pána Boha žádám, aby vás s manželkou vaší zase sám potěšiti ráčil, kteréž, žádám, že ode mne pozdravíte a jí všecko dobré oznámíte.

O sobě a pánu svým vám oznamuji, že s častejmi nemocmi zacházíme a tudy již, obzvláštně pak já, čím dále hrubě zemdlíváme a špatně mi povětří zde slouží; nyní, ač sice z milosti boží něco mírněji s námi stojí, že se předce lůži tak bráníme, ale jiný mnohý nedostatky při tom trpíme, jimž nemoha odolati pánu Bohu se ve všem poroučíme; on rač dále sám naším opatrovníkem zůstávati a tolikéž vás se všemi vašimi přede vším zlejm a nešťastnejm chrániti. Jiného nemaje vám co odsud psáti, s tím nás z obojí strany mocnému opatrování božímu poroučím. Datum na hradě Přerově 27. Martii 1634.

---

344. *Paní Marii z Burghauzu o nedostatku zdraví svého* 2c.

Na hradě Přerově dne 27. března 1634.

Paní Maryji Alžbětě z Burghauzu, rozené z Wartmberka.

Službu 2c. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví 2c. Nemohla sem toho pominouti, abych při tomto poselství, který do Vratislavě mám, neměla se VMti, své zvláště velice milé paní tetě, tímto psaním ohlásiti a VMt navštíviti, abyšte ráčily znáti, že na

VMt nezapomínám, a podle toho jsouce žádostiva o VMti přezvěděti, kterak byšte se při zdraví i jináče až posavad se všemi vašnostinejmi mívati ráčily, že mi račte tu lásku prokázati a, poněvadž již o VMti od dávního času nic neslyším, o takovém způsobu svém v známost mně uvésti dáti, sobě stížiti neráčíte, VMt za to žádám.

O sobě a pánu svým nejmilejším před VMtí tajiti nechci, že tak, jakž způsob starejch a sešlejch lidí jest, kteří s častejmi bídami a nemocmi činiti mají, my taky toho již na větším díle užívati a zakoušeti musíme, jakož já tu téměř od půl léta, co zde zůstáváme, málo sem ještě bez nemoci byla a z lůže nevycházela, nyní ač se trochu tomu bráním, avšak pro svou již velkou mdlobu a churavost netoliko nemohu choditi, ale dosti mi i to odporně přichází na stolici vyseděti. Nevím, jak pán Bůh ráčí dále s námi naložiti, jehož pomoci a ochraně svaté ve všem se dále poroučíme a na smilování jeho očekávati musíme.

Pán můj VMti i JMti panu manželu vašnostinýmu a mýmu zvláště milýmu panu švakru, i panně šlechtičně spolu se mnou své služby a já pánu modlitby vzkazujeme. Dítek svejch, že račte ode mne také pozdraviti, žádám. A s tím se VMti, má nejmilejší teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji, sebe lásce vašnostiné a nás z obojí strany v ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 27. Martii 1634.

---

345. *Sigmundovi, purkrabímu na Třebíči, poněvadž na zdraví lépe se má, aby z služby se nestrhoval a zdraví své šetřil.*

Na hradě Přerově dne 4. dubna 1634.

Zikmundovi, purkrabímu na Třebíči.

Z odpovědi tvé ráda tomu porozumívám, že něco zdravější a čerstvější se nacházíš a přála bych, aby to stále bejti a ty odtud k dokonalejšímu a dobrýmu zdraví jednou přijíti mohl, což pán Bůh, v jehož to moci zůstává, můžeť navrátiti.

Co se pak tvýho sem dostání tkne, porozumívám z psaní pana strejce svýho a odpovědi páně, kterou mi strany tebe dává, že chce pán tebe netoliko sem k žádosti mé poslati, ale i z služby tě propustiti a k mý službě navrátiti, jen jak by ty počty sobě shotovil a odvedl, dokládaje, že si ho taky za to žádal, aby tě tam přes svatej Jiří zanechal: v čemž já nevím, jak tobě rozuměti, že si toho prvý neustále při mně pohledával, ať bych odtud na některej čas, až by k lepšímu zdraví přišel, pomohla a nyní, kdyžť sem to zjednala, zaseť se odtud nechtělo, z toho soudím, že snad toho již nepotřebuješ. Ale poněvadž sem já taky pánu o dokonalé tebe z služby propuštění nepsala, než toliko, jestliže by předce tak churavý a bídnej byl, jak sem slyšela a jak's mi taky sám psal, aby

pro opatření zdraví tvýho na některou neděli sem odpuštěn byl, a já taky sama tebe na ten čas k ničemu užívati nemohu, poněvadž žádnýho hospodářství nemám: pročež vida já, že by tobě tudy více pokaženo nežli pomoženo bylo, píši o tom pánu, jak ode mne míněno bylo a posavad jest, že já tě z služby zstrhnouti (poněvadž, jakž dotčeno, sama tě nyní k svý službě nepotřebuji) nemíním. Nebo tomuť já dobře věřím, že by pán bez tebe bejti a jinýho na místo tvý dostati mohl, jakž i sám o tom píšeš, že ho sobě již ptají, ale jak by ty se tý příležitosti zbavil, nevím, aby trefil hned na jinou a tak zůstávati, nemaje, jak's mi psal, nač živ bejti, tudy nějakým tulákem a žebrákem bejti, nebyloť by než se škodou; nýbrž jestližeť můžeš pracovati, jakož pak mohu souditi, když ještě tak dobře můžeš psáti, jak na tvým psaní vidím, a že se počet činiti strojíš, že s tebou tak zle není, než, jak sám píšeš, zase lépe, čehožť bych přála. Podle čehož vidím to téměř jako bezpotřebnou věc bejti, aby se sem na ten čas trmáceti a skrze to služby se zbavovati měl, neb jestliže ty tomu dobře nerozumíš, já to poznávám, že by to nebylo s tvejm vzděláním, než se škodou. Taky poněvadž i sám píšeš, že by nemohl sem dříve příčinou těch počtů až tak někdy po neděli Cantate se odebrati, do čehož ještě dlouhý termin jest, a že sám nevíš, budeš-li do toho času živ a já taky nevím, budeme-li tak dlouho zde zůstávati, může se zatím mnoho změniti a ty snad k dokonalýmu zdraví přijíti, k němuž, já nepochybuji, že tě pán Bůh přivésti ráčí, budeš-li ty jemu se v tom důvěřovati a jeho upřímně za to žádati, poněvadž nynější časové také případnější a k nabývání zdraví pohodlnější nežli předešlí zimní budou, avšak budeš-li ty jen při tom sám taky sebe šetřiti a opatrovati, na čemž mnoho záležeti bude. Siceť to dosti nelibě o tobě naslejchám a zvláště že mi i pan strejc můj na tebe žaluje, že se nic nešetříš a sám se kazíš, jakť málo odlehne, že se v opilství vydáváš a tudy sobě škodíš: čemuž já dobře místo dávám, ale napomínám tě, aby na sebe větší pozor měl a tomu vyhejbal, coť se škodou jest, a což tě jak při pánu tak i při mně v ošklivost uvésti může, abych já o tobě takového svědectví neměla; sice co by sobě potom tudy způsobil, toho by taky užíval a nemohl by než na sebe sám naříkati a tak, nebudeliť toho potřebí, jak pánu píši, nebudeť potřebí taky daremně se sem odtrhovati, čímž se budeš moci na ten čas spraviti. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 4. Aprilis 1634.

PS. Ač taky vždy na nepohodlí a malý opatření svý, který v stravě snášíš, sobě naříkáš, že mnohdykrát když by chtěl, nemáš co pojísti: ale poněvadž já tebe taky začastý penězi opatruji, tak jako i nyní poručila sem Kašparovi písaři, ať by z peněz mejch 10 f. mor. vydal, kteréž nepochybuji, že si od něho přijal, můžeš vždy odtud nějaký pohodlí sobě tehdáž, když by toho potřeboval, způsobovati a tak nějakýho škodnýho nedostatku netrpěti.

---

346. *Ladislavovi z Šlejnic o zdraví svém a manžela svého.*

Na hradě Přerově dne 8. dubna 1634.

Panu Ladislavovi z Šlejnic.

Modlitbu svou VMti vzkazuji, urozený pane, pane švakře můj obzvláště velice milý. Poněvadž již od chvíle nic o VMti neslyším, nechtěla sem toho zanechati a pominouti, abych neměla VMt tímto psaním navštíviti a o tom, kterak se až posavad, jak při zdraví tak i jiným způsobu svým, vynacházeti a mívati ráčíte, přezvěděti, o čemž, žádám, neračte sobě skrze malou cedulku mně oznámiti stížiti dáti i také při sobě mne omluvnou míti, že tak dlouho sem VMti nepsala, což jistě mou příčinou a vinou nesešlo, nežli samejmi bídami a nemocmi mejmi, v kterých sem od našeho z Brna sem příjezdu téměř pořád zůstávala, jakž nepochybuji, že ste o tom dobře slyšeti ráčili. Nejen od podagry, ale i jinejmi těžkostmi a bolestmi sklíčena jsouc, málo sem posavad lůže prázdna byla a tak viděť, že mně již moravský povětří sloužiti nechce; nyní, ač chvála pánu Bohu něco se se mnou polepšilo, že předce v lůži stále nejsem a tak jako moucha okřívám a chvíli na stolici vysedím, než naproti tomu zase o pána svýho v starosti sem, kterej se této pominulé noci těžce na podagru roznemohl a ji do pravý ruky i nohy dostal, nevím, jak dále pán Bůh ráčí s námi naložiti. Což bych toho jistě přála, abychom jak my nějakýho lepšího způsobu dosáhnouti, tak i o VMti s zvláštním potěšením bych to uslyšela, abyšte ráčili moci zdrávi bejti a všelijak dobře a šťastně jmíti a já se s VMtí bohdá ještě v potěšitedlným způsobu shledati mohla. S tím se VMti, můj nejmilejší pane švakře, od pána Boha všelijak dobře a šťastně jmíti vinšujíc, nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 8. Aprilis 1634.

---

347. *Jiříkovi Mathejskému, aby tykytu jí koupil, na koření a cukr, po čem se prodává, se vyptal.*

Na hradě Přerově dne 8. dubna 1634.

Panu Jiříkovi Mathejskýmu.

Mathejskej! Abyšte zdrávi jsouc dobře se měli, přála bych vám toho věrně ráda. Podlí toho vám oznamuji, že bych ráda tykyty takový, jakž vám teď kousek šňůrky toliko pro mustr barvy posílám, k svý potřebě dostala; a poněvadž se zde dostati a najíti u kupců nemůže, pročež vás žádám, že tak dobře učiníte a v Vídni, kdež se naději, že jí dosti mají, mezi kupci na ni se poptáte a, pokudž se najde, mně jí půl druhýho lokte koupíte; raději bych sice byla, kdy[by] měli kněžskou tý barvy, která by však dobrá

a čistá hustá byla, ale nebude-li se moci kněžský dostati, vemte tupltykyty týž barvy, jakž dotčený mustr jest. Co za ni dáte, chci vám ráda bohdá při vašem domů se dostání zase peníze navrátiti, poněvadž jich nyní pro dalekost a nebezpečnost cesty po poslu, tak aby k zmaření nepřišly, odeslati nemohu. Taky se mezi týmiž kupci vyptejte na všelijaký koření, po čem se tam který nyní, tolikéž cukr pěknější i prostější na funty bere a oznamte mi neb poznamenání toho odešlete při nejprvnější příležitosti, kterou byšte sem měli, toliko proto, abych zvěděla, může-li se tam co správněji nežli zde dostati. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 8. Aprilis 1634.

PS. Pokudž byšte dobrý tykyty kněžský takový barvy, jakž nahoře doloženo, mohli dostati, budete jí moci dva lokty zouplna vzíti, poněvadž jest užší; pakliže tupltykytu koupíte, dosti na půl druhým loktě bude.

---

348. *Bedřichovi z Kounic, že manželce jeho brzké uzdravení přeje, z daru šesti jeřábků a šesti kapounů děkuje a oznamuje, jaká nemoc manžela jejího opět přepadla.*

Na hradě Přerově dne 14. dubna 1634.

Panu Fridrichovi z Kaunic.

Modlitbu ɔc. Urozený pane, pane ujče můj nejmilejší! Zdraví ɔc. Psaní od VMti této chvíle dostanouce, že mne ním předně navštěvovati a v svý tak laskavý paměti snášeti ráčíte, z toho velice děkuji a hned zatím s potěšením tomu vyrozumívám, že VMt s dítkami a sirotky svejmi račte dobrého zdraví požívati, čehož věrně VMti i jim přeji. Ale o JíMti, paní manželce vašnostiné a mé nejmilejší paní tetě, v pravdě neráda sem uslyšela a paní srdečně toho nepřeji, že jest se zase na předešlou svou těžkost a růži roznemohla, avšak poněvadž račte dokládati, že ne tak těžce jako prvé a že se již zase s ní polepšuje, věřím také pánu Bohu, že to z milosti své způsobiti a paní brzy k dobrýmu zdraví zase dopomoci ráčí, začež jeho milosti božské upřímnejm srdcem prosím, aby se to tím dříve šťastně státi a VMti společně za prodloužené časy takovýho dobrýho zdraví požívati moci ráčili.

Co se pak mne a mýho pána dotejče, k žádosti VMti o nás oznámiti mohu, že já, ač sem sic dosti podlí starýho způsobu svýho churava, avšak, když s tím předce, tak jak mohu, se vláčím a u pána sedím, i z toho pánu Bohu děkuji a když jináče bejti nemůže, již říkám, že dobře jest; než s mejm nejmilejším pánem, žaluji VMti, že velmi zle stojí, jak se před týhodnem na dna složil, ani sebou hnouti nemůže, neb mu těžce do obou rukou i nohou přišly a posavad ještě se nic neumenšily, tak že ho nemálo již ztrápily a čím dále vždy více trápí. Pán Bůh račiž se sám nade mnou i nad ním smilovati, takové bolesti od něho brzy odvrátiti a lepším zdravím

zase obdařiti a mne tudy mý tesklivý mysli a starosti, v který zůstávám, zbaviti a zase potěšiti. Kterejž pán můj z paměti na něj a pozdravení VMti děkuje a VMti i JíMti, paní manželce VMti, spolu se mnou zase svý (ač pán bídný a nemocný) služby s žádostí od pána Boha všeho dobrého vzkazuje a že ste pánu sami psáti neráčili, že dokonce není potřebí VMti se v tom při něm omlouvati, taky, kdybyšte byli pánu psáti ráčili, že by byl nemohl VMti zase odpovědíti příčinou svých takových bolestí a od nich sklíčení, poněvadž netoliko psáti, ale ani nic do rukou vzíti a listu čísti sám nemůže. Že se však račte příjezdem svejm k nám zakazovati, jakž by toliko pán Bůh paní manželce VMti k lepšímu zdraví přijíti dáti ráčil: takové ohlášení vděčně od VMti přijímáme a kdykoli to pán Bůh ráčí šťastně způsobiti, netoliko VMt společně rádi uhlídáme, ale nad příjezdem vašnosti potěšeni budeme.

Z odeslanejch 6 jeřábků a 6 tak dobrejch a pěknejch kapounů já i pán můj VMti s JíMtí, paní manželkou VMti a mou velice milou paní tetou, (kteréž, žádám, že mne velice a dokonale poručiti ráčíte) děkujeme a, s vděčností takovej užitečnej dar přijímajíce, na jiném nejsme, nežli podle možnosti naší VMti se toho zase příjemně a líbezně odměniti a odsloužiti. Dítek i sirotků svejch, žádám, račte taky ode mne pozdraviti. S tím se VMti, můj nejmilejší pane ujče, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšujíc, nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 14. Aprilis 1634.

---

349. *Jiřímu hraběti z Náchoda o nedostatku zdraví manžela svého, že jest potěšena dobrou nadějí na dosažení zdraví syna jeho Ferdinanda.*

Na hradě Přerově dne 15. dubna 1634.

Panu Jiřímu hraběti z Náchoda.

Modlitbu svou VMti vzkazuji, vysoce urozený pane, pane synu můj nejmilejší. Můj nejmilejší pane synu! V pravdě sobě toho mnoho vážím a od VMti to vděčně přijímám, že u VMti v zapomenutí nejsem, nýbrž že mne v své laskavé paměti jmíti a, skrze psaní své navštěvujíce, o zdraví mé pečovati a na ně se dotazovati ráčíte, z čehož velice VMti děkuji a oznámiti mohu, že, ačkoli sice příčinou svou těžkejch a častejch nemocí i nyní nehrubě zdráva sem, však, chvála pánu Bohu, že předce od kolikasi dní aspoň tak lůže se bráním a na stolici vyseděti mohu. Již by tak podle mého starého a sešlého způsobu mírně se mnou bylo, než to mi zase nemálo starosti i těžkosti přináší, že pán můj již od týhodne těžce na dna nemocen jest a posavad je v obou rukou i nohou snáší a od nich mnohejch bolestí okouší; pána Boha však za to žádám, aby sám jeho lékařem bejti, brzy od takový těžkosti a mne od zármutku a starosti vyprostiti a lepší zdraví nám navrátiti ráčil.

O vašnostiném a všech vašnostinejch dobrém způsobu, jehož požívati ráčíte, hrubě ráda slyšíc, věrně jeho VMti přeji a aby při tom dobrém VMt pán Bůh za dlouhé časy chrániti a zachovávati ráčil, upřímně vinšuji.

I z toho sem taky hrubě potěšena, co račte o Ferdinandkovi dokládati, že račte o něm dobrou naději k dosažení mu na jeho nohu dobrýho zdraví potěšen bejti, což pán Bůh aby ráčil šťastně způsobiti a jemu dále žehnati, aby takovýho dobrýho zdraví tím dříve dojíti mohl, toho na jeho milosti božské tolikéž opravdově vinšuji i také toho žádám, abyšte tyto slavný hody boží velikonoční i jiná mnohá léta podobně, jak mně toho žádati a vinšovati ráčíte, sami také šťastně ve zdraví a všelijakém potěšitedlném způsobu se všemi svými slaviti a pamatovati moci ráčili. A s tím nás z obojí strany v mocnou ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 15. Aprilis 1634.

---

350. *Paní Renatě hrabince z Náchoda o zdraví svém i manžela svého, děkuje za »vinš« velikonoční a přeje navzájem všeho nejlepšího.*

Na hradě Přerově dne 15. dubna 1634.

Paní Renatě Maryji hrabince z Náchoda, rozené Preynarce.

Službu ɔc. Vysoce urozená paní, paní dcero má nejmilejší! Zdraví ɔc. Má nejmilejší paní dcero. Velice toho vděčna od VMti jsem a z tak laskavého mne skrze psaní navštívení i na zdraví mé se dotázání a tím toho pronešení, že u VMti ještě trochu kredyt mám a jeho dokonce sem neztratila, obzvláštně také děkuji. A co se téhož zdraví mého tkne, nevím VMti o něm co jiného oznámiti, než že v něm při mně již veliká zkáza a nedokonalost se nachází. Nebo po ten všecken čas hned od našeho z Brna sem navrácení až posavad málo kdy sem z nemoci vycházela, nyní pak, ačkoli zdá mi se, že bych, chvála pánu Bohu, mimo jinej čas něco mírněji se nacházela, poněvadž se předce jak mohu přemáhám a posteli bráním, že tak na stolici vysedím, avšak, poněvadž můj nejmilejší pán od týhodne těžkou podagrou sklíčenej jest a od ní mnohejch bolestí okouší, to mi ne malou, než velikou těžkost a zkormoucení mysli působí; v čemž, nevěda jiné pomoci, na pána Boha a jeho smilování očekávám a tomu se důvěřuji, bude-li se jeho milosti líbiti, že mu od takovejch těžkostí zase brzo pomocníkem bejti, lepším zdravím obdařiti a mne tudy potěšiti ráčí. VMt pak že se všemi dítkami svejmi račte při dobrém zdraví se vynacházeti, s obzvláštním potěšením ráda tomu vyrozumívám a věrně toho VMti přeji, vinšujíce, aby pán Bůh za dlouhý časy stále při tom VMti zachovávati ráčil, tolikéž Ferdinandek že, v Vídni zůstávaje, z milosti boží zdraví nabejvá, jemu toho srdečně i VMti odtud potěšení přeji. Pán Bůh

račiž mu dále šťastným pomocníkem bejti a k dokonalýmu zdraví brzy dáti přijíti. Vinš tak pobožnej k těmto slavným hodům velikonočním mně učiněnej taky vděčně od VMti přijímám a na pánu Bohu žádám, abyšte VMti tolikéž se všemi svejmi týž slavnosti boží šťastně a ve zdraví ztráviti i jinejch mnohejch v témž způsobu s mnohejm potěšením, tak jakž byšte sobě toho sami žádati moci ráčili, dočekati ráčili. S tím se VMti, má nejmilejší paní dcero, dokonce v milost a lásku poroučeje, věřím, že ji ode mne odvraceti neráčíte, nýbrž mně nějakýho místečka u sebe popříti, tak abych, jestliže by mi dále pán Bůh lepšího zdraví a delšího živobytí uděliti ráčil, mohla VMti vedle možnosti své líbezně sloužiti. A tak nás z obojí strany k ochraně boží poroučím Datum na hradě Přerově 15. Aprilis 1634.

---

351. *Posílá paní Anně Přepické zajíce a jeřábka k hodům velkonočním.*

Na hradě Přerově dne 15. dubna 1634.

Paní Anně Přepické, rozené Martinkovské.

Službu ꝯc. Urozená paní přítelkyně má zvláště milá! Dobrého zdraví ꝯc. Dadouc nám pán Bůh z milosti své svaté těchto nastávajících slavnejch hodů velikonočních dočekati, nechtěla sem pominouti vám se tímto psaním ohlásiti a vám k takovým zvláštním a vejročním božím svátkům mnohýho štěstí a potěšení od pána Boha vinšovati. Podle toho pak, nemaje vám co jiného poslati, posílám vám teď jednoho zajíce a jednoho jeřábka k týmž slavnostem a, žádaje, abyšte to málo za vděk přijaly, vinšuji taky, aby vám toho pán Bůh požehnati a šťastně v dobrém zdraví ztráviti dáti ráčil. S tím ꝯc Datum ut supra.

---

352. *Janovi písaři v Brandýse nad Orlicí, jaké opatření učiniti má v příčině ubytování vrchního důstojníka na zámku; zahradníkovi semena aby koupena byla.*

Na hradě Přerově dne 22. dubna 1634.

Janovi písaři.

Poněvadž tomu porozumívám, že pán k tomu povoluje, pokudž by nejvyšší toho soldátstva, který v Brandejse leží, tam se osobně dostal, aby na zámku loziroval a ty aby mu ten pokoj na dolní síni, v kterým prvé pán bejval, ukázal, nechtěje pán pro jistý příčiny, aby měl nádobně [sic] podle žádosti rytmistrovy státi, zvlášť, poněvadž to nemá na dlouze, toliko ale přes jednu noc bejti: protožť poroučím, jestliže v témž pokoji neb druhejch na tý síni co schovanýho máte, abyšte hleděli časně to, než by on se tam dostal, odtud vykliditi a někam jinam přenésti; schody pak na horní síň

aby dobře zavřeny a zamčeny zůstávaly a žádný aby se tam toulati a nic shlížeti nemohl, na to pozor pilnej dej, jako také co jest kde opatřeno, aby to obstáti a s pokojem zůstati mohlo, poněvadž jim není co věřiti a snad tu již tak na dlouze zůstávati nebudou, poněvadž se slyší, že by to všecko pryč táhnouti mělo. Pokudž by pak vytáhli a nějakýho jinýho nebezpečenství okolo vás nebylo, měj taky pozor a paměť na to, abyšte ty ubrusy a ručníky, který si v Chocni udělati dal, vybíliti mohli.

Šafářce Perenský oznam, že jí poroučím, když teď dále krávy na pastvu choditi a samou trávu jísti budou, aby mi nadělala půl kopy maldříků nějakejch dobrejch a mastnejch, aby nebyly tak jalový jako prvnější.

Zahradník hrubě-li v zahradách obsívá, oznam mi, a poněvadž mi opět o semena vzkazuje, soudím, že's mu jich nemusil koupiti, tak jakť sem již prvé o tom poručila, pročež, jestliže kterejch potřebuje, dej mu je koupiti, ať se na mne více nedře, nebo vím, že takovejch prostejch semen dosti okolo Brandejsa se dostati může, že není potřebí sem pro ně, aneb odsud jich tam posílati. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 22. Aprilis 1634.

---

353. *Žádá paní Maximilianu Přepickou, aby jí k lékařskému užívání zapůjčila kozu s kůzlátkem na čtyry neděle.*

Na hradě Přerově dne 25. dubna 1634.

Paní Maximilianě Alžbětě Přepické, rozené Vencelikovně z Vrchovišť.

Službu ɔc. Urozená paní kmotra má zvláště milá! Zdraví ɔc. Má zvláště milá paní kmotra. Mohu vám oznámiti, že se na tom ustanovuji, jak proto, že mi doktoři k tomu radí, tak i že sem již prvé tomu zvykla, abych tohoto nastávajícího měsíce Maji příčinou nedostatku zdraví svýho kozího mléka užívala a je pila. I poněvadž pak nemohu zde žádný dobrý kozy dostati a maje toho zprávu, že byšte vy v svým dvoře tak dobrý kozy chovati měly, z té příčiny vás za to žádám, že mi tak mnoho lásky prokážete a, pokudž tak jest, že byšte vy takový dobrý kozy měly, mně jedný sem na 4 neděle k takovému mému užívání, která by s kozlátkem anebo po ostavení byla, zapůjčíte. Chtěla bych vám ji po vyjití toho času anebo dříve s poděkováním ráda zase navrátiti i za škodu, jestliže by se jaká na ní stala, slíbiti a práva z ní bejti a vám bych se toho nepominula vším dobrejm přátelstvím zase odměniti. Čehož jestliže od vás budu moci užiti, žádám, že mi o tom věděti dáte, jestliže bych měla pro takovou kozu dnes, aneb, dá-li pán Bůh, zejtra k vám poslati. S tím se VMti od pána Boha na všem dobře jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 25. Aprilis 1634.

---

354. *Paní Marii hrabince z Hodic, že by si srdečně přála, aby spolu shledati se mohly, oznamuje o nedostatečném již zdraví svém a manžela svého.*

Na hradě Přerově dne 26. dubna 1634.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Má nejmilejší paní dcero! Poněvadž mi se nyní příležitost k vám trefila, nechtěla sem ji zmařiti, nýbrž skrze toto psaní, dostanouce tyto dni vašeho, zase vás navštíviti a v své paměti, kterou na vás mám, se vám obnoviti, žádostiva jsouc o vás a všechněch vašich přezvěděti, kterak se dále při svém zdraví i jináče míváte, o čemž že mi oznámiti sobě nestížíte, vás za to žádám. Ač, kdyby možné bylo, osobně se s vámi shledati, mnohem potěšenější bych nad tím bejti musila a zdá mi se, kdybychom se spolu shledaly, že bychom sobě těchto nynějších těžkostí svejch spolu potoužiti a tudy se potěšiti mohly, ale když se to nemůže na ten čas státi, již to musím spolu s vámi pánu Bohu poručiti a strpení míti, až by nám on k tomu sám příležitost způsobiti a toho spolu dojíti dáti ráčil. Pan syn váš že v Opavě nemocnej zůstává, neráda jistě toho slyším a jakž vám starosti, tak i jemu takovýho nedostatku věrně nepřeji, ale mám ku pánu Bohu naději, že není při něm nic tak nebezpečnýho, než že snad vojenskýmu povětří nezvykl, tak že z toho brzy zase vyjíti, k vám se bohdá zdravej navrátiti a tak vy s ním potom tím spíše a snáze, jakž se ohlašujete, ke mně se dostati moci budete, což pán Bůh račiž sám vše šťastně způsobiti.

Dnes mám u sebe pana Fridricha z Kounic a svýho bratra, pána z Lippýho, taky očekávám, slyším, že jeho nedostatek nejvíce mu překáží, sic že by již dávno byl to vykonal a mne navštívil, než že taky od sedmnácti nedělí téměř pořád podagra ho nepouštěla a že již s ní hrubě bídnej bejti počíná, čehož mu ubohýmu pánu srdečně nepřeji.

O sobě pak vám, má paní dcero, oznamuji, že, chvála pánu Bohu, teď od kolikasi dní něco lépeji se mám, že aspoň ustavičně neležím a tak předce na stolici se nositi dám, sice podagra opět všudy se po mně tluče, tak že nevím, dlouho-li tak obstojím a posteli se obráním. Pán můj tu za dvě neděle těžce na podagru taky nemocen byl, že ani hnouti sebou nemohl, nyní, díka pánu Bohu, zase se s ním trochu polepšilo, tak že pomaly povstává, však jináče již taky hrubě churavej a zemdlenej jest, tak že naše zdraví za málo již stojí a nestálý jest, nýbrž čím dále vždy více nám ho ubejvá. Pán Bůh rač nás sám do vůle svý svatý opatrovati.

Kdež mi taky o tom oznamujete, že ste mi do čtverýho psaní již poslaly, mohu vám v pravdě oznámiti, že sem mimo to z Olomouce, kteréž nevím, jak se tam dostalo a já, nemaje jiné příležitosti, skrze paní Bohunku zase sem vám na ně odpověď poslala, žádnýho jinýho až zase ted nedostala; nebo nebyla bych pominula

hned vám zase na každý odpovědi dáti, pročež žádám, že mne v tom budete u sebe omluvnou jmíti a nějak jináče toho nepřičítati. Nebo jest mně to od vás hrubě vděčný a příjemný, poněvadž od sebe osobně vzdáleny jsme, když aspoň skrze psaní mohu o vás něco se dověděti a slyšeti, ale pán Bůh rač nám i k takovému společnému shledání, když se jeho milosti líbiti bude, šťastně dopomoci. Pán můj jak předně vám, tak i panně Polyxeně, dceři vaší, služby své s žádostí od pána Boha všech dobrejch věcí vzkazuje, kteréž, žádám, že taky ode mne pozdravíte i vnuček svejch malejch a, že vás tím zaměstknávám, mně odpustíte. S tím se vám, má nejmilejší paní dcero, v paměť a lásku, nás pak z obojí strany k ochraně boží poroučím a s vámi šťastného a potěšitedlného shledání sobě vinšuji. Datum na hradě Přerově 26. Aprilis 1634.

---

355. *Paní Evzebii z Kounic o zdraví svém i manžela svého, že se zvláštním potěšením na společné shledání očekává, posílá jí 20 otýpček chřesti.*

Na hradě Přerově dne 27. dubna 1634.

Paní Euzebii z Kaunic.

Má nejmilejší paní teta! Psaní vašnostinýho vděčně ráda sem dostala, skrze něž že mne račte navštěvovati a, dokazujíce tedy paměti své na mne, o zdraví mé i pána mého pečovati a na ně se dotazovati, velice VMti děkuji. A při tom oznámiti mohu, že sic na ten čas, díka pánu Bohu, předce tak posteli se bráním a stolice užívám, než obávám se, abych se zase nesložila, nebo cejtím, že se všudy podagra po mně tluče, ješto sem jí nehrubě dávno trochu pozbyla. O pána svýho pak k svejm jinejm těžkostem sem tu u veliké starosti zůstávala, poněvadž se na dna byl i jakousi jinou při tom horkost hrubě těžce složil a za dvě neděle ani z lůže sebou hnouti, jen kde ho přeložili, nemohl a nemalejch bolestí s ní pokusil; ale buď pán Bůh z toho pochválen, že zase pomaly okřívá a ty bolesti na větším díle již mu odešly, než mezi tím předce jest jakejsi dosti špatnej a ty i jiný nedostatky se mu často ozejvají, ale to již náš sešlý věk taky s sebou přináší, s nímž nám zdraví našeho vždy více ubejvá a jen tak jako pára nad hrncem nestálí při tom zůstáváme. Pán Bůh rač se nad námi smilovati a do vůle svý svatý nás chrániti.

Co se omluvy VMti v tom, že ste ke mně osobně přijeti neráčily, učiněné dotejče: ačkoli tak jest, kdybych se s VMtí, tak jak sobě toho již od dávního času vinšuji, osobně shledati mohla, že bych z toho svý zvláštní potěšení měla a VMt srdcem ráda u sebe uhlídala, ale poněvadž nedostatek zdraví VMti, kterýž ještě v noze snášeti ráčíte a jehož já VMti věrně jak prvé sem nepřála tak i nyní nepřeji, nýbrž aby VMt pán Bůh dokonale brzy pozdraviti

ráčil, upřímně na jeho milosti božské žádám, na cestu se vydati zbraňuje, nikoli VMti nezazlím, nýbrž ráda u sebe omluvenou mám a povděčna sem, že sobě račte v takový příčině hověti. Nebo neráda bych tomu byla, abyšte příčinou mou ráčily na cestu se vydati a zdraví svýmu tudy ublížiti, nebo já o tom smejšlím, že pro nic jinýho než proto ten nedostatek zase se VMti navrátil, poněvadž ste po první nemoci, sobě nevyhovějíc, na cestu se k tomu dalekou a v čas zimní vypraviti ráčily, tak že, co ste zadržeti ráčily, to se VMti zase nahradilo, nebo jest ta nemoc nedotklivá a není s ní co žertovati. Avšak kdykoli ráčí pán Bůh to způsobiti, že račte zdrávy bejti a ke mně se moci dostati, chci na to s radostí očekávati a pána Boha žádati, aby nám toho ráčil, pokudž se jeho milosti líbiti bude, šťastně a brzo spolu popříti. Pán můj VMti zase svý služby s žádostí od pána Boha všech dobrejch věcí vzkazuje, šlechtična má tolikéž se VMti poroučí; dítek i sirotků svejch, žádám, račte ode mne taky pozdraviti. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 27. Aprilis 1634.

PS. Poněvadž mi naše paní Bohunka trochu špargli odeslala a já nemaje VMti co jiného poslati, poněvadž račte věděti, že zde v tomto pustým koutě nic takovýho nemám, čímž bych ráda VMti sloužila, s VMtí se o ně sděluji a VMti teď 20 otýpček jich posílaje, poněvadž od pana ujce porozumívám, že jich okolo Brodu ještě míti neráčíte, žádám, že račte z mála za vděk přijíti, kterejchž aby VMti pán Bůh požehnati a v dobrém zdraví užiti dáti ráčil, toho VMti upřímně vinšuji.

---

356. *Paní Anně Žerotínské oznamuje, že se zdravím jejím i manžela jejího se polepšilo, že velice se těší na společné shledání.*

Na hradě Přerově dne 27. dubna 1634.

Paní Anně Žerotínské, rozené Hofmance z Grynpichlu a z Střechova

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví ɔc. Že mne svejm psaním navštěvovati a, o zdraví mé i pána mého pečujíce, žádostivy o něm věděti bejti ráčíte: z takový laskavý na nás paměti já i pán můj velice VMti děkujeme. A před VMtí netajím, že v častých sic nemocech a nedostatcích téměř jedněch po druhejch zůstáváme, nebo já nehrubě dávno trochu sem povstala, tak že nyní již předce jakž tak na stolici se vláčím, a pán můj podobně byl těchto pominulejch dnů tak těžce na dna nemocen, že za dvě neděle z lůže vstáti nemohl, avšak, poněvadž se s ním, chvála pánu Bohu, zase taky dosavad polepšuje, důvěřujeme se pánu Bohu, že dále naším pomocníkem a opatrovníkem bejti a zůstávati ráčí. VMti pak, že račte i se pannou šlechtičnou, dcerou svou, při dobrém způsobu zdraví postaveny bejti, jakž ráda o tom slyším, tak taky věrně

toho VMti přejíc i na další dlouhý časy a léta od pána Boha upřímně vinšuji.

Kdež se při tom račte omlouvati, že byšte mne již dávno byly ráčily osobně navštíviti, ale že nynější nebezpečenství na cestách toho VMti vykonati zbránily: já dokonce v tom VMti, poněvadž se ta věc sama vymlouvá, za zlý nemám, nýbrž při dobré příležitosti VMti to zůstává, a jsouce sama taky shledání s VMtí žádostiva, kdykoli by to pán Bůh ráčil způsobiti, že by se mohlo šťastně státi, s radostí VMt uhlídáme a na VMt i se pánem svejm potěšeně očekávati budu. Kterejžto pán můj VMti z pozdravení také děkuje a zase VMti i panně šlechtičně spolu se mnou svý služby s vinšem a žádostí od pána Boha všeho dobrého vzkazuje. S tím se VMti, má nejmilejší paní teta, k lásce a paměti poroučeje, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 27. Aprilis 1634.

---

357. *Paní Anně z Žerotína projevuje potěšení, že z šestinedělí štastně vyšla a při dobrém zdraví se vynachází ɔc.*

Na hradě Přerově dne 28. dubna 1634.

Paní Anně Maryji z Žerotína, rozené hrabince Šlikovně z Pasaunu a z Lokte.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Že mne v tak laskavé paměti snášeti, psaním svejm navštěvovati a skrze ně na mé i mého nejmilejšího pána zdraví se dotazujíce, takovou péči o nás vésti ráčíte, velice z toho VMti, má nejmilejší paní teta, děkuji. A VMti oznamuji, ačkoli já tu za dlouhej čas pořád, jakž není VMti o tom nevědomé, z nemoci nemnoho sem vycházela a jednak těmi, jednak jinejmi těžkostmi navštěvována byla, pán můj pak taky před minulejmi dny velmi těžkou dnou sklíčenej byl a při tom také jakousi nebezpečnou vnitřní horkost snášel, avšak, buď pán Bůh pochválen, nyní zase pomaly okříváme a tak jako múchy z děr tak my z postele teď od málo dní vycházíme, a ač nejedny nedostatky sice ještě snášíme, ale pánu Bohu se důvěřujeme, že, bude-li se jeho milosti božské líbiti, k dokonalejšímu způsobu nás přivésti a do vůle svý svatý opatrovati ráčí.

Nad tím pak v pravdě nemálo, než velice potěšena sem, slyšíc a z psaní VMti vyrozumívaje, že ste z šestinedělí svejch šťastně vyjíti i jináče se všemi svejmi že při dobrém zdraví vynacházeti se ráčíte, začež pána Boha srdcem upřímnejm a důvěrnejm žádám, aby takového potěšitedlného způsobu za prodloužený časy VMti i týmž všechněm vašnostinejm udíleti i jiného všelijakého dobrého prospěchu přispořovati ráčil.

JMti, panu manželu VMti a mýmu velice milýmu panu švakru, prosím, že neračte sobě stížiti, zase mejch modliteb s vinšem od

pána Boha všeho dobrýho praviti i všech dítek svejch pozdraviti a na mým místě políbiti. Pán můj tolikéž VMti svý hotový služby vzkazuje a s tím se VMti, má nejmilejší paní teta, k lásce, nás pak společně v mocnou ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 28. Aprilis 1634.

---

358. *Paní Marii hrabince z Hodic oznamuje, že neví ničehož o zprávě, jako by syn její do Vratislavi s něco lidem přitáhnouti a zase odtáhnouti měl, že touží po obapolném shledání; zmiňuje se o loupeživosti vojenské lůzy* ҙc.

Na hradě Přerově dne 2. května 1634.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Má nejmilejší paní dcero! Psaní vaše, s kterým ste jistýho člověka naschvále ke mně vypravily, sem s velikou vděčností ráda dostala a je od něho přijala i co mi v něm píšete, tomu vyrozuměla. A předně že mne ním navštěvujete a v svý paměti zachováváte i o mém a pána mého zdraví vyzvěděti žádáte, z takový lásky a péče já i pán můj vám obadva velice děkujeme, oznamujíce vám o sobě, že obadva my, ačkoli sic dosti s churavostí a mdlobou předce se potejkáme, avšak, když aspoň tak posteli se bráníme a stolice užíváme, již to za jakýž takýž zdraví svý počítáme a přijímáme, důvěřujíce se pánu Bohu, že, bude-li se jeho milosti líbiti, dále nám taky lepšího způsobu uděliti a nás spolu do vůle svý svatý chrániti a opatrovati ráčí.

Co se pak další žádosti vaší na mne v tom vzložené dotejče, abych vám oznámila, taky-li se zde o panu synu vašem co takovýho slyší, jako se okolo vás zhusta a vůbec o tom mluví, že by on do Vratislavě s něco lidem přitáhnouti a, vyzdvihnouc tam některý věci svý, zase zpátkem odjeti měl: i v skutku mi toho, má paní dcero, věřiti můžete, žeť sem o tom prvé dokonce nic až z psaní vašeho neslyšela, a nechtěla bych jináče učiniti, než vedle žádání vašeho vám o všem, což by mi koli vědomo bylo, důvěrně a otevřeně oznámiti; než nic nevím, ani jednoho nejmenšího slova, ježto těchto dnů posel, kterýho pán můj do Vratislavě poslal, se odtud navrátil a ani ten nic o tom nepovídal, ani žádnej nic nám o tom nenapsal. Což smejšlím, kdyby co toho bylo, že by nebylo tak tejný, aby, jestliže by se o tom nepsalo, aspoň posel něco naslechnouti tam o tom neměl, ale nic dokonce, kromě to se odtud slyší a čím dále vždy více hlásá, že tam do Slízska lidu k druhý straně přibylo, ale pan syn váš, je-li tu nebo ne, o tom se dokonale mlčí, tak že já soudím, že to není než nějaká kleveta. To vám pak taky oznamuji, že věci naše až posavad, chvála pánu Bohu, při pokoji i naši, kteří v domě sou, zůstávají, a sama ničímž sem taky odtud nejmenším hejbati nedala, poněvadž žádnej k mejm věcem nemůže. Taky můžete

samy posouditi, že nyní, když takový roztržitosti a nebezpečenství sou, není možné proč tam poslati a odtud co vzíti, než již to musím vše pánu Bohu poručiti a jeho dalšímu opatrování se důvěřovati. Nebo i toho před vámi dotknouti mohu, že pán můj byv toho žádostiv, aby se odtud z našich pan Vavřinec Justin a při něm Martin, který tam v domě správu drží, sem dostali, nepominul jim, aby se na cestu sem vypravili, poručiti i prostředků k tomu obmysliti, až také i při nejvyšším panu Gecovi, panu zeti vašem, aby jim convoi od něho přidána byla, zjednati: kteřížto na cestu se vydali, ale jak za město vyjeli, hned jim ta cesta z tůmu [sic] zastavena byla, tak že se zase zpátkem obrátiti a tam zůstati musili. Co více se při tom sběhlo, ač by dosti co psáti o tom bylo, ale poněvadž není bezpečno skrze psaní všecko činiti, oustně sem tak něco více vyslanýmu vašemu o tom oznámila, od něhož, naději se, že taky tomu porozumíte. A tak sem vám tuto, má paní dcero, o všem, což mi koli odsud posavad vědomé jest, oznámiti pominouti nechtěla; a kdybych co jinýho věděla, můžete tím ujištěna bejti, že bych o tom tolikéž spraviti vás chtěla, než nic takovýho nevím, na čemž by co záležeti mohlo.

Vy pak že tak po tom toužíte a se mnou shledání sobě vinšujete, avšak pro nynější takový od vojáků nebezpečenství, že vám není možné na cestu se vydati, toho vám dobře věřím a sama soudím, že jináč bejti nemůže, což taky dosti i lítostivě nesu, že od vás tak daleko sem a s vámi se tak dlouho, jakž bych sobě toho hrubě spolu s vámi vinšovala, shledati nemohu, nebo mnohý věci bych s vámi taky platně rozmluviti mohla. Ale když nelze jináč, již musím očekávati, až by to pán Bůh sám ráčil způsobiti a nám takovýho shledání šťastně popříti, což když se JMti líbiti bude, věřím, že se stane. Však pán můj byl taky žádostiv, aby paní Bohunka sem přijela, ale rovně tou příčinou, nechtěje ji v nějaký nebezpečenství a neštěstí uvésti, musí toho do dalšího času, až by nějak lépe a bezpečněji bylo, odložiti, nebo i zde vůkolí všudy taky po 30 po 40 koněch ta lůza jede a na koho trefí, žádnýmu nevyhejbají, aby ho neobrali, tak že to cosi hroznýho nyní jest. Slyším, že pan hrabě z Salmu, jsouc hejtmanem v tomto kraji Olomouckým, nyní do Olomouce jel, aby to tam nějak podle patentu JMti kn. pana kardinála opatřeno a takový štrafy a loupeže zastaveny byly; nevím pak, hrubě-liť polepší, čas to ukáže.

Pán z Lippýho tak na kulhavým [sic] předcetě se na cestu vydal a, chvála pánu Bohu, pěkně projel a k nám sem včera na noc se paní a syny svejmi i paní Kynostovou [se] dostal, kteříž vám spolu svý služby vzkazují.

Pán můj vám z paměti na něj a takovýho laskavýho pozdravení velice děkuje a zase svý služby vám i panně dceři vaší spolu

se mnou s vinšem a žádostí od pána Boha všeho nejlepšího dobrého vzkazuje. A s tím jak vás, má nejmilejší paní dcero, tak i sebe k ochraně boží poroučíme a s vámi sobě šťastnýho a potěšitedlnýho shledání vinšujeme, kteréž pán Bůh račiž sám tím dříve způsobiti. Datum na hradě Přerově 2. Maji 1634.

---

359. *Posílá Zuzaně Sádlové, rozené Malovcové, něco plátna dítkám na košilky.*

Na hradě Přerově dne 3. května 1634.

Paní Zuzaně Sádlové, rozené Malovce z Malovic.

Službu ɔc. Urozená paní, přítelkyně má zvláště milá! Zdraví ɔc. Psaní vašeho od 12. dne Aprilis v Sobotišti datovanýho nyní při příjezdu ke mně pana bratra mýho, pána z Lippýho, se paní manželkou jeho, sem dostala, kterýmž že mne navštěvujete a na zdraví mé se dotazujete, vděčně to od vás přijímám a vám z toho přátelsky děkuji, oznamujíce vám o sobě, že sice dosti churava a nestatečna sem, poněvadž často lůže užívati musím a z nemoci mnoho nevycházím, což vše již do vůle boží musím snášeti. Vám toho, že se pánem svejm i s dítkami zdrávi zůstáváte, věrně přeji, žádaje od pána Boha, aby vás v takovém dobrém způsobu za dlouhý časy chrániti a zachovávati ráčil.

Podle toho, kdež mne za to žádáte, abych vás něco plátnem dítkám vašim na košilky fedrovala, ráda bych to učinila, ale oznamuji vám, že nic zde nemám, nebo sme z Vratislavě s sebou ničeho nepřivezli a sotva tak s holejmi rukami projeti mohli, z Brandejsa pak podobně nic nemohu míti, poněvadž tam vojáci sami hospodaří a páni sou, tak že zde jako v pustotině nějaký zůstáváme; avšak, aby vždy žádost vaše dokonce oslyšána nebyla, co sem tak mohla opatřiti, to vám teď, totiž 10 loket dotčenýho plátna, posílám a, žádaje, že tak z mála přijmete, vinšuji, aby vám ho pán Bůh pro týž dítky vaše ve zdraví spotřebovati dáti ráčil.

Pána svýho, žádám, že ode mne i od pána mýho zase pozdravíte, kterejž vám taky služby vzkazuje. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 3. Maji 1634.

---

360. *Posílá Vavřincovi Berkovi 3 zlaté darem.*

Na hradě Přerově dne 3. května 1634.

Vavřincovi Berkovi.

Z psaní tvého mně nyní zde dodaného, kterýmž se při mně ohlašuješ, porozumívám o tobě a tvým způsobu, v jakém postaven jsi, a že čím dále více scházíš i jinejch nedostatků zakušovati musíš, tomu dobře věřím, poněvadž to i sama při sobě cejtím, což taky

v sešlým věku mnoho jináč a v cizím koutě taky tak dobře jako mezi svejmi bejti nemůže, neb s lety všeho ubejvá, ale již to vše musí do vůle boží při nás bejti. Poněvadž mne pak v takovým svým nedostatku za pomoc a fedruňk žádáš, ačkoli sic nemnoho zde při penězích jsem, poněvadž sme sem tak s holejmi rukami přijeli a zde jako v podružství sedíme, kdež nic odnikud nepřichází, než všecko z měšce vzíti se musí: však co mohu, to činím a tobě, aby v žádosti své oslyšán nebyl, teď 3 f. posílám, kteréž za vděk přijmi. Pán Bůhť jich dej i s manželkou tvou v dobrém zdraví užiti, kteréž také ode mne pozdrav. S tím ꝯc. Datum na hradě Přerově 3. Maji 1634.

---

361. *Tobiášovi Kamenickému, aby na zjednání panny Báry do služby její nekvapil, sýr, který si vzal, že mu daruje, však při tom i malou kapitolu posílá, žena jeho aby přepalovala vody.*

Na hradě Přerově dne 4. května 1634.

Tobiášovi Kamenickýmu.

Kdež mi píšeš strany tý panny Báry, že si opět s ní se shledaje strany tý věci, o kterou sobě předešle ode mne poručeno máš, chtěje od ní na to místný odpovědi dostati, mluvil a ona že ještě v prvním způsobu zůstává a, až by s svou paní sestrou se o to poraditi mohla, dříve že takové odpovědi dáti nemůže, tomu porozumívám, čehož já při tom zanechávám. A vidí mi se, poněvadž taková příčina jest, že se s touž paní sestrou svou ještě shledati nemohla, aby na ni taky hrubě netiskl, poněvadž já bez toho, dokud by se paní Hedvika nevdala, aneb já sama na Brandejs se nedostala, na ni kvapiti nechci, pročež tomu nyní můžeš taky pokoj dáti a na ni mnoho nenacházeti; než toho bych se předce ráda dověděla, u který to hrabinky ta sestra její bejti má. Co se pak těch obtížností, který mezi vámi sou, dotejče, dosti o nich těžce a bolestně já i pán slyšíme ode všech, kteří nám o tom píší, ale nevíme tomu co říci a jak pomoci, neb i sami taky trpíme, když rovně na dvory a naše věci ti vojáci sahají a kdyby pak měli všecko pobrati, neb nevím več to obrátiti (od čehož pán Bůh však uchovej), nemohli bychom toho jináč napraviti, než již pánu Bohu to poručiti, jakož pak vždy na jeho samého spomožení v těch věcech očekáváme; však nevíme, jak zde obstojíme, poněvadž taky zde všudy takových těžkostí dosti jest a obávati se ještě něco horšího dále. Pán Bůh rač vás sám všecky opatrovati a brzy z takovýho zlýho vyprostiti i nás taky zde chrániti.

Píšeš mi na postškryptě, že si při prodávání omastku jeden sejr, kterejž 18 liber vážil, vzal, a žádáš, ať bych jej darovala: není sice o ten sejr nic, než o to, že si jej sám vzal a sobě takovou svobodu učinil bez mýho vědomí, když si platiti nemínil; avšakť to

již odpouštím, než více se toho nedopouštěj, neb jestliže by kdy čeho takovýho potřeboval, nemáš ke mně tak daleko, aby mi o to říkati neb psáti nemohl; kterejž sejr tobě daruji. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 4. Maji 1634.

PS. Ženy svý ode mne pozdrav a jí jménem mým poruč, poněvadž jest nyní čas vody přepalovati, aby toho nezanedbávala a zase mi vody všelijaký přepalovala a toho pilna byla, tak abych, jestliže by se nám pán Bůh ráčil dáti na Brandejs dostati, něco jich naleznouti a k svý potřebě míti mohla; co na to vynaloží, to já jí zase odměniti chci.

---

362. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, jak by se k vojákům chovati měli aby jí posláno bylo víno ɔc.*

Na hradě Přerově dne 4. a 5. května 1634.

Janovi písaři.

Co mi oznamuješ strany vojáků Brandejskejch a jejich chování, že již počínají i ve dvořích hospodařiti a dobytky bíti i jiný chtíti míti: nevím tomu co říci; a poněvadž tomu pomoci nemůžeme, na pána Boha a jeho pomoc svatou již jen očekávati musíme, nebudou moci více učiniti, než co jim pán Bůh dopustí. Máslo, abyšte jim sami ze dvora, tak jak píšeš, že chtějí, dávati měli, k tomu nepovoluji, nebejval ten způsob jindy, nechci, aby se nyní začínal; než chtějí-li máslo míti, nechť se jim od sedláků bere, poněvadž se jim za ně peníze porazí, panskýmu ať se pokoj dá. O drůbež že se taky bojíš, aby toho nepobili, to by byla nejmenší škoda, kdyby jen jiný lepší věci s pokojem zůstaly, však beztoho nemnoho jí užívám, ale nebudouť snad tak zlí, aby nám něco nenechali, jednom vy sami taky k tomu příčiny nepodávejte a se vším na voči jim nelezte. Snad máslo ze dvora proto chtějí, vidí-li, že se před nimi s ním šafářka vytáčí a ukazuje, nebo toť jest jejich způsob, jak co spatří, že to hned chtějí, ale ať hledí tak spravovati a to, co sobě svěřeno a poručeno má, opatrovati, aby potom mohla z toho práva bejti. Přes to, poněvadž již nejednou světle ode pána sobě poručeno máš, jak by se měl k týmž vojákům chovati, máš se čím spraviti a věděti, jak při všem postupovati.

Mezi tím oznam mi při příležitosti, již-li co od předív sejete neb hlučně-li a jak brzy se k tomu strojíte a jak se při dobytcích hospodaří. Oznamujiť, že mne Tobiáš žádá, abych mu sejr, kterej při prodeji vzal a ještě nic za něj nedal, kterejž podle zprávy jeho 18 funtů vážil a 36 krejcarů že za něj přijde, darovala: a poněvadž tak činím, budeš ho moci o záplatu neupomínati. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 4. Maji 1634.

PS. Poněvadž naslejchám, že se již lid vojenskej odevšud hejbá a pryč táhne, a tudy naději mám, žeť i v Brandejse, pokudž ještě nevytáhli, taky dlouho zdržovati se nebudou, což pán Bůh rač dáti, aby se tím dříve stalo a my toho břemene jednou zniknouti mohli, pročež, jestliže by viděl, že by bezpečněji poslové již procházeti a něco pronášeti mohli, poroučímť, aby mi poslal ty vořechy a mandle, který za klíčníkem ve džbáních sou, při každým poselství něco, poněvadž sem dosti často poslové jdou a pojednou by jich neunesl.

Šafářce poruč, ať mi ještě dva kolovraty, takový jako ty první, koupiti neb udělati dá a mně je podobně jako ty předešlý po poslích sem odešle.

Víno, které mi v flaši sklenný po poslu Jírovi školním odesláno jest, není mi donešeno; opět na vojáky sčítá, že mu je i s flaší vzali, tak že to již druhá tak k zmaření přišla, čemuž já neráda sem, neb žádostivě sem na to víno čekala, poněvadž jinýho píti nemohu; ale nevím, co je to, že se nám zřídka kdy co pronáší, soudím, že to není než lotrovstvím poslů, že naschvále to dělají, jen aby nenesli, sami vojákům do rukou lezou a nikdež, kdyby i mohli, nevyhejbají. Řekni taky klíčníkovi, že bych ráda, aby mi ho předce zase poslal, buď v flaši, poněvadž soudím, že jich více ještě má, aneb v nějaký větší nádobě; což jestliže se po poslu stane, ať se mu poručí, jestliže by viděl, že by nemohl ve dne projíti, aby hleděl noci přičiniti, a snad již taky, když vojáci odtáhnou, budou moci i ve dne procházeti. Datum postškrypty 5. Maji 1634.

Taky bych ráda věděla, již-li jest šafářka ty maldříky, o který sem jí poručila, pro mne nadělala i taky, pokudž již nadělaný sou, aby mi při příležitosti, bylo-li by bezpečno, poslány byly.

---

363. *Paní Kateřině Žerotínské o onemocnění manžela ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 5. května 1634.

Paní Kateřině Žerotínské, rozené Žampachovně z Potnštejna.

Službu ꝛc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví ꝛc. Z tak laskavé vašnostiné na mne paměti a mne skrze psaní navštívení a na mé i mého nejmilejšího pána zdraví se dotázání, velice VMti, má nejmilejší paní teta, děkuji. A k takové žádosti VMti o způsobu našem oznámiti mohu, že sice obadva, jak pán můj tak i já, v tomto již našem sešlým věku čím dále vždy více scházíme a mnohejch nedostatků téměř stále zakušujeme a z nemoci do nemoci přicházíme. Nebo já tu víc než od půl léta pořád málo sem z lůže vycházela, a ač teď od některejch dní trochu sem z mi-

losti boží povstala, že tak aspoň (však s mnohou ještě při tom mdlobou a churavostí) stolice užiti mohu, než můj nejmilejší pán, nejsouce ještě od první nemoci hrubě zdráv, zase se dnes znovu těžce roznemohl a složiti musel; nevím, jestliže růže, čili co jinýho jest, tak že sama se sotva na stolici vláčím a o pána také v nemalé starosti zůstávám, pána Boha žádaje, aby sám jeho lékařem bejti a nás podle vůle svý svatý oba dva lepším zdravím obdařiti ráčil.

VMt pak že také v nemoci a nedostatku zdraví svýho již od dávního času zůstávati a mnohejch bolestí a nepohodlí tudy zakoušeti ráčíte: srdečně toho neráda slyším a věrně VMti nepřeji, nýbrž upřímnejm srdcem od pána Boha VMti lepšího zdraví dosažení a jeho za dlouhé časy stálé požívání a tudy od takovejch dlouhejch těžkostí zproštění vinšuji.

JMti, panu manželu vašnostinýmu a mýmu zvláště milýmu panu švakru, žádám, že neráčíte sobě stížiti zase mejch modliteb s vinšem od pána Boha všech dobrejch věcí praviti. Pán můj tolikéž VMti své služby s týmž vinšem všeho nejlepšího dobrého vzkazuje. S tím se VMti od pána Boha všelijak dobře a šťastně jmíti vinšuji a nás z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 5. Maji 1634.

---

364. *Oznamuje panně Kateřině šlechtičně z Valdštejna o zdraví svém a manžela svého, že by ráda s ní se shledala ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 9. května 1634.

Panně Kateřině šlechtičně z Waldštejna.

Službu ꝛc. Urozená panno, panno teta má nejmilejší! Zdraví ꝛc. Má nejmilejší panno teta. Psaní od tebe v tuto chvíli potěšeně a vinšovaně ráda sem dostala, poněvadž již od chvíle nic jistýho sem o tobě neslyšela a, kterak se s tebou děje, nevěděla, a že mne v svý takový paměti máš a na mne nezapomínáš, nýbrž týmž psaním navštěvujíce i na zdraví mé a pána mýho se dotazuješ, veliceť z toho děkuji. A oznámiti mohu, že já, chvála pánu Bohu, mimo všecken předešlej čas, co zde téměř zůstáváme, poněvadž sem tu za mnohonácte nedělí pořád byla z nemoci nevycházela, nyní něco mírněji se mám a předce aspoň, když již nemohu choditi, na stolici pomaly se vláčím; než pán můj teď ode tří nedělí nemnoho z lůže vychází a jest velmi churavej a zemdlenej, poněvadž nejprvé za dvě neděle těžkou dnu snášel a teď znovu, dříve než po prvním trochu okřál, zase nátcha s růží přistoupila, kteráž ho ještě v lůži drží, ale poněvadž se již z milosti boží něco s ním polepšuje, mám naději ku pánu Bohu, že mu dále pomocníkem bejti a nás spolu do vůle svý svatý opatrovati ráčí.

O tobě pak to, má nejmilejší panno teta, srdečně nerada slyším a věrně tobě toho nepřeji, co mi o sobě oznamuješ, že nejsi zdráva, nýbrž všelijak nestatečna a nemocna se nacházíš; to sice již nás starejch takovej způsob jest, abychom jen kvokali a se na tom světě bědovali, ale pána Boha za to upřímně prosím, aby tě k lepšímu zdraví ještě navrátiti a mně tebe zdravou a čerstvou uhlídati dáti ráčil, nebo věř mi toho, má zlatá panno teta, že bych se s tebou sama ještě taky ráda shledala, prvé nežli umru. Což taky věřím pánu Bohu, bude-li vůle jeho svatá v tom, že se stane a že nám spolu takovýho shledání popříti ráčí Štefánek že taky není zdráv a že tak hrubě kašle, nepřeji mu toho; že soudíš, že mu to z zastesknutí přichází, poněvadž mu tak statky jeho zplundrovali, že kopy z nich míti nemůže, tomuť sama dobře věřím, ale není on sám ten, je nás již mnoho jemu podobnejch, kteří máme dosti nad čím bolestiti, však náš Brandejs již nám taky v nic obrátili, ale což činiti, když toho nelze napraviti, musí to vše pánu Bohu poručeno bejti.

Že si slyšela o pánu z Lippýho, mým nejmilejším panu bratru, že s svou paní u mne zde byl: tak jest, že mne navštívili a celej tejden minulej sme je u sebe měli, což taky ráda sem se s nimi shledala, poněvadž sem jich od toho času, jak v Brně, nebyla viděla.

Pán můj tobě, má nejmilejší panno teta, z pozdravení a na něj paměti velice děkuje a zaseť svý hotový služby vzkazuje. Štefánka, žádám, že od nás taky pozdravíš. Ertmánek i Kačenka, šlechtična má, taky se tobě poroučejí. S tím se, má nejmilejší panno teta, tvý lásce a paměti a nás z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 9. dne Maji 1634.

---

365. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, aby co pro vojáky na polích zdělati se nemohlo, po jich odchodu se vykonalo, před vojáky uschované věci aby z úkrytu vyndány byly; o odeslání medu, sýrů &c.*

Na hradě Přerově dne 11. května 1634.

Janovi písaři.

Kdež mi o tom oznamuješ, že sou ti nezbední vojáci již z Brandejsa pondělku minulýho vytáhli, hrubě sem tu novinu ráda uslyšela, z čehož pánu Bohu děkuji, že jest nás od nich zprostiti ráčil, a on račiž dáti, aby se nikdy více tito ani jiní k nám nenavraceli a my před nimi dále lepšího pokoje užívati mohli. Ač pak koli dosti velikou škodu jak poddaní tak i my od nich sme vzali, ale poněvadž jináč bejti nemůže, vida, že se také i jinde mnoho lépe neděje a že my sami nejsme, musíme to vše pánu Bohu poručiti a jemu se v tom důvěřovati, že on to ráčí věděti, jak jim zaplatiti a nám

i poddanejm že může to zase skrze požehnání své vynahraditi. A tak když již odtáhli, naději se, že zase taky každej k svýmu místečku a koutu, ač soudím nehrubě k čemu, než jako po nějakým požáru, se navrátiti a živnůstku svou pokojně vésti moci budou, i také něco sobě ještě zaseti, jako od ječmenů, nebo něco od jinejch drobnejch věcí a vařiva, že mohou vždy zase k něčemu čáku míti; neb smejšlím, že s tím ještě nic zmeškáno nebude, když pán Bůh ráčí tomu požehnati. Tak i vy podobně při dvořích, jestliže ste prvé čeho pro vojáky zapraviti a zaseti nemohli, můžete to nyní také tím volněji, však pilnost k tomu přiložíce, aby se to bez dlouhýho odkladu státi mohlo, vykonati.

Šafářce pak vůli mou taky oznam, předně, aby na to myslila a spolu s tebou se o to přičinila, poněvadž za to mám, že již nyní řemeslníci také dělati moci budou, aby tu přízi pačesnou a koudelnou na plátno zdělati dala, tak aby bylo čeládkám do dvoru co dáti. Ty ubrusy a ručníky taky se přičiňte, abyšte vybíliti dáti mohli.

Co pak ste kde schovali, poněvadž nyní již snad žádnýho takovýho nebezpečenství není, pro které by to déle ukrejvati potřebí bylo a obávati se jest, kdyby to tak na dlouze v zákampí zůstávati mělo, že by se na některejch věcech, jako obzvláštně na peřinách, plátně a jiným, škoda státi mohla, pročež k tomu taky přihlídněte a vyzdvihnouc to z těch míst, jestliže jest potřebí co umyti, neb vysušiti, to ty s šafářkou opatřte a potom pěkně zase do sklepu schovejte, dajíc na to pozor, aby na ničemž škody nějakou nešetrností se nestalo; jak pak to vše vyřídíte, mně o tom zase oznámiti nepomíjej. Šafářku strany maldříků napomeň, jestliže jich ještě nenadělala, ať s tím neodkládá a mně je, když budou hotovy a poslati se moci budou, sem odešle. S tím ochraně boží vás poroučím. Datum na hradě Přerově 11. Maji 1634.

PS. Poněvadž sem ode pána tomu porozuměla, že Cambiaga s Johanesem zase k sobě povolává a tobě, aby jim nějakou příležitost k tomu opatřil, s kterou by se sem dostati mohli, poroučí: pročež jest vůle má, jestliže na jakém kočárku pojedou a naschvální fůra bude, aby mi při té příležitosti poslal něco medu, totiž lonskej všecek a letošího polovici, opatříc jej do něčeho, aby se roztéci neb rozbiti nemohl, druhá pak polovice ať se tam zanechá pro budoucí naši potřebu a ním se nehýbá, než v celosti nechť zůstává; tolikéž ale 2 sejry na starej počet a ty konopě, kterých sem deset voblačů předešle, z nichž se na tenata dalo, zanechati poručila, i co sem jinýho prvé již poručila, to ať se, bude-li moci bejti, při té příležitosti sem odešle.

366. *Oznamuje Rudolfovi hraběti z Valdštejna, jaké nenabyté škody vojáci v Brandýse nad Orlicí zdělali; prosí, aby jí přivezti dal víno z Třebíče.*

Na hradě Přerově dne 13. května 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Můj nejmilejší pane strejče! Naschvále k VMti tohoto posla vypravuji, abych mohla o VMti přezvěděti, kterak se až posavad při zdraví svém i jináče spolu se paní manželkou svou a mou velice milou paní tetou i s dítkami svejmi jmívati ráčíte, i také co o panu otci svým a mým nejmilejším panu bratru, račte věděti a při tom taky, jestliže sami do Čech jeti se strojiti ráčíte, za oznámení mně všeho toho VMt žádám. O sobě VMti oznamuji, že, chvála pánu Bohu, nyní něco v mírnějším a snesitedlnějším způsobu nežli předešle postavena jsem, však sic při tom ještě dosti bídná a churavá se nacházím a jen se tak na stolici vláčím, nebo podagra ustavičně se mnou zachází. Pán můj tu ale za tři neděle velmi taky bídnej byl, nejprvé od podagry sklíčenej a zatím růže dostal, však dosavad, díka pánu Bohu, se s ním již polepšilo, že pomaly zase taky povstává.

Podlí toho VMti žaluji, že nám zle páni vojáci na Brandejse hospodařili a téměř již dohospodařili, nebo, ležíc tam jedni po druhejch celou zimu, na nejvejš ten statček znuzili a nenabytý škody zdělali, co ještě poddanejch nerozehnali a jich na nic nepřivedli, když minulýho pondělka s karnetou odtud vytáhnouti měli, jak poddaným tak pánu všecky koně ze dvoru a co sme tam vín měli, co ho nevyžhrali a nevytočili, do krapte nám je taky pobrali a na vozy do desíti beček naložiti dali a s sebou odvezli a tak již právě všecko vyšumovali.

Za kterouž příčinou nemajíce my zde žádných vín a tak téměř mnoho co píti nemaje a nikde jich dostati nevědouce, VMt za to žádám, že mi račte tu lásku prokázati a poručiti poddanejm ty vína, který mimo prodaj ještě na Třebíči, totiž něco přes pět beček, mám, mně sem na Přerov dovezti, nadějíce se, že to nyní dosti bezpečně a příhodně státi se moci bude; poněvadž toho šetřím, že poddaní již jarní setí zapravili a nyní takovejch pilnejch prací nemají a zvláště že se to snad taky s tou příležitostí pro lepší bezpečnost jednoho i druhýho stane, když byšte mi ty peníze VMti vědomé za minulej termin svatojiřskej povinné podle předešlýho zakázání svýho odeslati ráčili, o čemž nepochybuji, že se tím dříve stane a mně takový vína sem dodány a odvezeny budou.

Pán můj VMti tolikéž i paní manželce vašnostiné spolu se mnou své hotové služby s žádostí od pána Boha všech dobrejch věcí vzkazuje. Dítek svejch, žádám, že račte na mým místě políbiti a jich ode mne pozdraviti. S tím se VMti, můj nejmilejší pane strejče,

od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 13. Maji 1634.

---

367. *Písaři důchodnímu na Třebíči v příčině odeslání vína i vozu a upozornění kněze Daniele, že by s vozem tím příhodně na Přerov dostati se mohl.*

Na hradě Přerově dne 13. května 1634.

*Kašparovi Zbudovskýmu, písaři důchodnímu na Třebíči.

Oznamujiť, že panu strejci svému nejmilejšímu nyní píši a pána prosím, poněvadž mi se zdá k tomu nyní všelijak příhodnej čas bejti, aby mi ty vína, který sem k svý potřebě mimo prodaj zanechati dala a kterýchž ještě něco přes 5 beček jest, sem na Přerov poddanejm odvezti poručiti ráčil, poněvadž již na ten čas téměř žádnejch vín zde nemáme, nebo, ač sme jich ještě na Brandejse nějakou částku měli, ale ty nám tam vojáci vyžhrali a co nevyžhrali, když odtud táhli, všecky do 10 beček pobrali a s sebou odvezti dali, tak že musím k těmto outěk míti. Protož, ač nepochybuji, žeť pán sám o tom o všem poroučeti bude, však já tě taky napomínám a o tobě nepochybuji, nežli, poněvadž ty vína všecky pod svou správou máš, že taky sám na to pozor dáš, aby se mi ne nějaký zlý a zbryndaný víno, než něco dobrýho, vybralo a odeslalo.

Co se pak dotejče těch vín ku prodeji oddělenejch, které jak's mi psal, na šenk vystavujete, ráda bych, aby mi po této příležitosti oznámil, mnoho-li jich již vyšenkováno jest, neb co ještě z toho počtu před rukami jich zůstává, tak abych se věděla čím při tom spraviti. S tím ɔc. Datum ut supra.

PS. Poněvadž taky pán můj panu strejci píše a pána za to žádá, aby ten vůz, kterej tam máme a předešle se spravovati dal, při těch fůrách nějakejmi dvoumi koňmi na náklad pána mýho sem dovezti poručiti ráčil, vidí mi se za dobré, když by se to státi mělo, aby nějak knězi Danielovi o tom návěští učinil, jestliže by se s tou příhodností ke mně dostati mohl, že by nebylo mu potřebí pěšky jíti a odsud zase zpátkem s prázdnejmi fůrami by příležitost měl. Však jestliže by psaní naše pana strejce na Třebíči nenalezlo a že by snad pán do Čech odjel, hleď ty s ouředníkem nebo spěšně za pánem je poslati, anebo, otevrouc list můj, podle něho ty věci zaopatřiti, zvlášť pokudž sobě ode pána co o tom prvé poručeno máte, jako i strany toho vozu sem odeslání tak se zachovati.

---

368. *Pertoltovi z Lipého, že s potěšením uvítala zprávu o jeho pozdravení se z krátké nemoci, zmiňuje se o pokřiku a strachu před Turkem.*

Na hradě Přerově dne 15. května 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lipého.

Můj nejmilejší pane bratře! Jistě hrubě sem žádostivě od vás psaní dnešního dne dostala, neb sem oumyslu byla, sama k vám naschvál poslati, abych mohla o vás přezvěděti, poněvadž již prvé od služebníka pána z Kaunic, který zde tyto dni byl, sem to o vás naslechla, že jak ste pominulejch dnů od nás jeli a na Brandejs se dostali, že ste se tam roznemohli, tak že vás na vůz vnésti museli, pročež sem se tudy o vás počala velmi starati. Však v tý posel váš přišel a porozumívaje z psaní vašeho, že ste se se všemi svejmi předce šťastně domů dostali, krom že ta mizerná a bídná podagra vám byla do kolena přišla, tak že ste pro ni za dva dni nemohli na nohu dostoupiti; ale když jen tak milostiva byla a brzy zase pominula, tak že již zase choditi můžete, jsem zase nad tím potěšena a srdečně to ráda slyším i vám toho věrně přeji, pána Boha prosíce, aby vás již před ní za dlouhý čas chrániti a opatrovati ráčil.

O sobě vám, mý srdce, oznamuji, že, chvála pánu Bohu, tak v jednostejným způsobu, jak ste mne odjeli, až posavad zůstávám a, když aspoň hůře se mnou není a předce se tak na stolici vláčím, pánu Bohu z toho děkuji. Se pánem mejm taky se, díka pánu Bohu, již zase polepšilo, tak že v lůži nezůstává a k stolu se nositi dá. Pán Bůh rač dále pomocníkem a opatrovníkem naším bejti. Kdež taky dokládáte, že u vás počíná hrubej pokřik a strach o Turku bejti: neníť to dobrá novina, ale pán Bůh dej, aby ani pravdiva nebyla a my abychom před nimi bezpečni zůstávati mohli, poněvadž prvé dosti trapičů na sobě máme, že není potřebí Turků. Jiného nemaje vám co odsud psáti, s tím vás, můj nejmilejší pane bratře, spolu s sebou k ochraně boží a sebe lásce vaší poroučím. Datum na hradě Přerově 15. Maji 1634.

---

369. *Přeje paní Barboře Kynostové, aby manžel její brzy se pozdravil.*

Na hradě Přerově dne 15. května 1634.

Paní Barboře Khynostové.

Službu ɔc. Urozená paní a přítelkyně má obzvláště milá! Má paní Baruško. Ráda sem od vás psaní dostala a nad tím se z něho potěšila, že ste se, chvála pánu Bohu, šťastně v dobrým zdraví jedouce odsud domů navrátily a že až posavad téhož způsobu užíváte, a tak sem ráda, že mně nemáte předce v čem viny dávati, abyšte pro mne a příčinou mou v něčem takovým nesnesitedlným postaveny

byly; ač že ste o pánu svým hned na cestě zlou novinu dostaly a při svém domů navrácení jej tak těžkýho nalezly, věrně vám tý starosti i jemu takový těžkosti sem nepřála. Však poněvadž již na díle oboje pominulo a zase se s ním polepšuje, ráda to slyším a jemu upřímně toho přeji, maje ku pánu Bohu naději, že mu i dále pomocníkem bejti a jej k lepšímu zdraví zase přivésti ráčí, začež žádám, že ho ode mne pozdravíte a jemu všecko dobrý oznámíte. Já pak, tak jak ste ode mne odjely, při jednostejným způsobu až posavad zůstávám a již, když jen tak se předce šmatlí [sic] a vláčím, to od pána Boha za vděk přijímám. Se pánem mým se, chvála pánu Bohu, taky něco polepšilo, tak že již bez lůže bejti a stolice spolu se mnou užívati může, kterejž vás i pána vašeho zase taky pozdravuje. S tím se vám, má nejmilejší paní Baruško, od pána Boha všelijak dobře a šťastně jmíti vinšuji a nás z obojí strany ochraně boží poroučím. Datum ut supra.

---

370. *Pochvaluje malého Čeňka z Lipého, že jí sám napsal psaní.*

Na hradě Přerově dne 16. května 1634.

Panu Čeňkovi Hovorovi z Lipého.

Můj nejmilejší Čeníčku! Aby zdráv jsouc, dobře se měl, přálať bych toho. Že mi psaní své zdvořilé posíláš a co umíš, ukazuješ, ráda sem je viděla a četla a tudy to poznala, že tě předce skutek chválí, tak tě nemohu než pochváliti, pokudž tak jest, že sám píšeš, žádajeť od pána Boha dalšího prospěchu a umění ve všem dobrém a sama tě taky napomínám, aby v tom pilný býti hleděl, poněvadž to předně tobě ku poctivosti a ku pochvale a potom jinejm ku potěšení sloužiti bude; což když se při tobě bude nacházeti, máš mne vždycky na sebe laskavou míti. A s tím tě, mý dítě, ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 16. dne Maji 1634.

---

372. *Václavu Pelargrusovi, že mu nemůže a nemá z čeho štědré ruky otevříti.*

Na hradě Přerově dne 16. května 1634.

Václavovi Pelargrusovi Litoměřickýmu, preceptoru při Čeníčkovi.

Slovutný příteli milý! Dobrého zdraví oc. Psaní vaše ke mně učiněné přijmouce z přečtení jeho co v sobě obsahuje sem porozuměla. A kdež předstírajíce dobročinnost mou, které ste na onen čas ode mne, dokud sem ještě na Třebíči paní byla a vy zůstávaje tam v škole, užili i nyní fedruňku při mně vyhledáváte: i ačkoli já vás sem tehdáž neznala a abych vám co tak mnoho prokázati měla,

v paměti toho nesnáším, avšak poněvadž se sama k tomu znám, co sem kdy mohla, že ráda sem činila, i nyní bych proti tomu nebyla, abych žádosti vaší naplniti neměla. Ale poněvadž sami u sebe to rozeznati a povážiti můžete, jakej jest rozdíl mezi nynějším a tehdejším časem, když sem tehdáž statek a důchody v rukou měla a nyní již od kolika let pořád jen na hotovým penízi seděti a v tom se dosti pracně a skrovně obírati musíme, že vám tedy nevím a nemám z čeho pomoci a štědrý ruky otevříti, žádám při vás omluvena bejti, vinšujíce mezi tím, aby vás sám pán Bůh požehnáním svejm naděliti a v vašem předsevzetí vám šťastný prospěch a pomoc svou svatou dáti ráčil. Při čemž se vám od pána Boha na všem dobře jmíti ꝛc. Datum ut supra.

---

372. *Šafářce Perenské strany bílení pláten, setí přediv, zasláni maldříků.*

Na hradě Přerově dne 20. května 1634.

Šafářce Perenský.

Kdež mi oznamuješ, že si přízi tkadlcům k dělání již odvedla i taky peřiny odtud, kde schovány byly, vyňala, sem s tím dobře spokojena. Můžeš jak týž peřiny tak i jiný věci, plátno a což kde více bylo, zase to vše do sklepu, tak jak prvé zůstávalo, složiti a opatřiti a co potřebí jest, pěkně vysušiti neb umyti. O peřiny že si se bála, aby jich myši nepožhraly, jestližeť sou v sudech zabedněny byly, nevím, kudy by k nim mohly, však, poněvadž mlčíš a o ničemž neoznamuješ, jestliže se na čem jaká škoda stala, smejšlím taky, že ničeho toho není. Strany bílení pláten že se ještě nesmíte s nimi vyložiti a jich na bílidlo dáti pro vojáky, kteří že se ještě po 5 po 6 okolo toulají: vidí mi se, pokud by tak nebezpečno bylo, že můžete s tím poprodliti, až by třeba po svátcích bylo, snad se ta lůza zatím někam od vás odklidí, poněvadž se potom ještě dosti může vybíliti, nic s tím zmeškáno nebude. Však, když je bíliti budete, nebude ho potřebí přes noc na louce nechávati, než může se vždycky na noc sklízeti a ve dne taky ho hlídati, poněvadž ho nebude na mnoze, jen toliko samá tlustá příze, čeládkám by se potom mohlo nebílený dáti, oni je sobě mohou vybíliti.

Co se setí přediv dotejče, vidím, že dosti sice toho namále máte, což nevím, co je toho, že již teď čím dále rok po roku vždy méněji těch semen sklízíte, jestliže se se mnou o ně dělíte, neb čím to jinejm schází: protož, aby ale z tý trošky k něčemu čáka bejti mohla, hleďte pilností svou to předcházeti a něde [sic] na dobrejch místech zaseti, kde se dobře lny rodívají.

Maldříků že mi neposíláš, dokud ještě tak velký horka nejsou, neráda sem, nebo, budeš-li s nimi na větší horka čekati, netoliko

se zmačkati, než dokonce rozpustiti moci budou: že se vymlouváš, že sou ještě měkký, to nic není než vejmluva; kdyby je byla toliko buď do nějakejch papírů neb do listí zavinula a do něčeho pěkně složila, nic by jim nebylo, neb poněvadž sama o tom víš, že mi je nebožka paní Voršila tak měkký až do Vratislavě beze škody dovezla, když to tak opatřila, ovšem tuto posel v půl druhejm dni byl by je donésti mohl. Protož při nejprvnější příležitosti, opatříce a složíce je tak pěkně, mně sem odešli. Jiný věci, o který sem již Janovi poručila, ať se mi taky, když Cambiag sem pojede, odešli a podlí toho mi oznam, jak při omastku i jiným hospodaříte a ovčák jestliže ovce dojí. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 20 Maji 1634.

PS. Pro ty maldříky teď ti košíček posílám, tak aby je do něho složiti a pěkně zašiti mohla, aby se k nim nemohlo, kteréž mi také po Cambiagovi odešli a jemu pověz, aby jich hleděl pěkně opatřiti, aby na ně slunce svítiti nemohlo.

---

373. *Paní Bohunce z Žerotína, že kdyby mohla, ráda by s ní do Varů zajela; zmiňuje se o vezení některých pánů z Vídně, děkuje za chřest a prosí, aby ve Varech na ni někdy vzpomenula.*

Na hradě Přerově dne 22. května 1634.

Paní Bohunce z Žerotína.

Má nejmilejší paní dcero! Psaní vašeho sem dostala a že mne ním navštěvujete, vděčně to od vás přijímám a vám z toho děkuji. O vašem pak způsobu, že v svým nedostatku prostředně zdrávy jste, ráda slyším a vám, jestliže tak jest, věrně toho přeji: ale soudím, žeť nejste tak hrubě zdráva, poněvadž vám doktoři do lázně radí, do kterýž poněvadž se vypraviti strojíte, mnohýho štěstí vám k ní od pána Boha vinšuji, aby vám dobře posloužiti a vy lepšího a stálejšího zdraví skrze ten prostředek dosáhnouti mohla. Věřte mi, že bych sobě toho vinšovala, abych mohla s vámi taky tam se dostati a týž lázně užívati, nebo já to při sobě rovně poznávám, poněvadž sem Varům zvykla a teď po tolik let již jich dosáhnouti a užiti pro tyto roztržitý a nebezpečný časy nemohu, že to mýmu zdraví hrubě škodí. Kdyby pán můj tak často neodnepadal a již tak churavej a nestatečnej nebyl, od něhož bych neráda daleko byla, sotva bych se zdržela, abych tam s vámi nejela; ale poněvadž jest taková příčina má nemožnost, musím tak nechati, již pánu Bohu ve všem se poručiti a na jeho samého pomoc očekávati, jak by koli ráčil chtíti se mnou naložiti.

Což vám o sobě oznamuji, že stále již téměř tak velmi ničemná a bídná zůstávám, nyní sice se předce lůže bráním a na stolici se

vláčeti dáti mohu. Dnes sem pouštěla žilou na noze proti tý sciatice, tak jak víte, že sem sobě to za lékařství obrala, ačkoli sic nehrubě mi pomáhá, avšak vždy předce se mi zdá, že tak těžko jako prvé mi nepřichází. Pán Bůh rač mi toho požehnati.

Co mi o novinách oznamujete strany vezení těch některých pánů z Vídně: taky sme již prvé o tom slyšeli od pana Bromvice, který zde jedouce z Vídně se stavoval, i jiní to rozpráveli. Strany pak přitažení tak mnoho lidu do Slízska z druhý strany, to sou již starý noviny, nebo dávno již se tak mluví, než nevím, je-li skutek; tuším, že jen na nás tak strach pouštějí. Pán Bůh rač dále nás sám přede vším zlejm chrániti.

Z odeslání mi psaní od paní hrabinky z Hodic vám děkuji, na kteréž, ač bych odpověď zase dáti chtěla, ale nechtěje vás nyní tím zaměstknávati a vám ji posílati, věda, že z domu odjeti strojíte, zanechávám tak až do nějaký jiný příležitosti. Za špargl vám také děkuji. A s tím se vám, má nejmilejší paní dcero, poroučím, vinšujíce vám šťastnou cestu; věřím, že také, když se vám tam dobře povede a když tak s mnohejm tovaryšstvem, jakž píšete, že se jich tam bude mnoho mejti, vesela budete, i nás nezapomenete. A tak nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 22. Maji léta 1634.

---

374 *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, aby jí kolovraty poslány byly, nařizuje, jaké opatření se má státi v příčině ořechů, setí semence, plátna dělání, dojení ovec, zapřahání volů, udělání 20 maldříků a pokárání Lipchavské šafářky strany dělání omastků.*

Na hradě Přerově dne 26. května 1634.

Janovi písaři.

Psaní tvé při navrácení sem Cambiaga s Johanesem jest mi dodáno, z něhož, co mi po tý fůře posíláš, sem porozuměla i také to všecko tak přijíti dala, kromě kolovratů, ale poněvadž zprávu dávají, že ho pro jiný věci vzíti nemohli, tak aby ho nepolámali, dobře se stalo, však po poslích, tak jakť sem i prvé poručila, mně je odešli, poněvadž se tak nejlépe beze škody donésti mohou. Mandle že si mi v pytli odeslal, protože džbán s nimi se roztrhl, když rostly, tím vy sami vinni jste, že ste mi jich dávno neposlali, poněvadž sem několikrát poručila, abyšte mi po každým poslu něco posílali, což kdyby se bylo stalo, nebyly by nyní tak k zmaření přišly, nebo ne mnoho jich již čím dobrejm užiji; a poněvadž ještě dva džbány vořechů vlaskejch tam zůstávati mají, vyptej se na ně, což nepochybuji, že také v celosti se nacházejí.

Co se pak jinejch věcí a zprávy tvý o nich mi učiněný dotejče, všeho při tom nyní zanechávám, nepochybujíce, že také při tom

všem tak postupovati budete, abych i dále s tím spokojena bejti mohla. Lnu však poněvadž ste nic mnoho nezaseli, hleďte tím více semence naseti, poněvadž se pláten potřebuje i taky konopí na provazy do dvoru a jiný potřeby. Ty plátna pak, který u tkadlců sou, jak hotovy budou, mně o tom oznámiti nepomíjej, tak abych věděla, jak poručiti čeládkám z toho stříhati.

Rejstřík omastku zimního dělání sem taky přijala, na kterýžto omastek přičiň se, aby mohl kupců dostati a dej se po nich ptáti, poněvadž oni sami nepřijdou, leč se jich doptáte a na to pobídnete; nebo předce lépe jest a snáze může se mála odbyti, než aby se potom mnoho spolu nehrnulo.

Ovčák že se ovce dojiti hned po svátcích příštích svatodušních začíti strojí, dobře jest, jen ať jest skutkem a ne s takovejm otálením, jako prvé; ovce, který se dojiti mohou, ty ať se k tomu vyberou, však který by nemohly a ještě s jehňaty malejmi byly, taky nežádám, aby se více se škodou než s oužitkem dálo.

K tomu taky povolení svý dávám, jak žádáš, aby těch 12 volů, poněvadž žádnejch koní ve dvořích nemáte, k tahu užiti dal, poněvadž na tom nic nesejde, rovně se potom předce nebo prodati nebo zabiti dáti moci budou, jen ať se na to pozor dá, aby se s nimi šetrně zacházelo a jich, jak jejich obyčej jest, aby netloukli a nerasovali a některýho třeba neschromili, ty k tomu obzvláštně sám dohlídej, poněvadž víš, jak se na Náměšti dělávalo.

Šafářce poruč, aby mi ještě 20 maldříků takovejch jako nyní udělala, však něco lepších a mastnějších než tyto, poněvadž nejsou co zvláštního a potom, když nadělaný míti bude, ať mi oznámí, tak abych jí poručila, bude-li mi je míti sem poslati, aneb tam pro můj příjezd dochovati, poněvadž na tom jsme, pokudž by v tom vůle boží byla a něco jinýho ku překážce nepřišlo, po některý neděli na Brandejs se vypraviti. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 26. Maji 1634.

PS. Z toho rejstříku porozumívám, že Lipchavská šafářka strany dělání omastku předce svejm šibalstvím voře, opět po jinejch jest, ale pověz jí, že já na tom nepřestávám, ona ať se mnou nehrá, aby toho zlejm nezažila.

---

375. *Děkuje Rudolfovi hraběti z Valdštejna za odeslané jí víno, spokojuje se slíbenou záplatou peněz jí povinných a píše na konec:*

... O sobě VMti oznamuji, že i se pánem svejm předce tak v jednostejným způsobu, jak sem prvé VMti psala, zůstávám. Pán Bůh rač dále pomocníkem naším bejti, kterejž pán můj VMti i Její Mti paní manželce VMti a mé velice milé paní tetě spolu se mnou své hotové služby s žádostí od pána Boha všech dobrejch věcí vzkazuje.

*

Dítek svejch, žádám, račte také na mém místě políbiti a pozdraviti. S tím se VMti, můj nejmilejší pane strejče, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji a s VMtí šťastného a potěšitedlného shledání sobě žádám. Datum na hradě Přerově 26. Maji 1634.

PS. Toto psaní včera večer sem shotoviti dala a jak se mnou a mým pánem stálo, VMti v něm oznámila; ale dnes ráno, když sem je podpisovala, zarmouceně VMti o svým nejmilejším pánu oznamuji, že jest se tohoto rána velmi těžce v jakousi těžkost a mdlobu, že sám o sobě nic nevěděl a hned zmrtvěl, nenadále roznemohl a posavad málo se s ním polepšilo, tak že já tudy u velikém zkormoucení a žalosti postavena sem, nevědouc, jak dále s ním pán Bůh naložiti ráčí, avšak pánu Bohu se důvěřuji, že se nade mnou i nad ním smilovati a jeho lékařem bejti ráčí. Více pro tu příčinu VMti psáti nemohu.

Datum na hradě Přerově 26. dne Maji 1634.

---

376. *Oznamuje paní Marii hrabince z Hodic o nemoci manžela svého, kterýž svoluje, aby v Brně v domě jeho s rodinou zůstávati mohla ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 29. května 1634.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Psaní vašeho, má nejmilejší paní dcero, kteréhož jest datum v Znojmě 5. dne tohoto měsíce máje, pominulejch dnů skrze paní Bohunku mi odeslanýho, sem dostala; a poněvadž sem k dání vám na ně odpovědi žádné příležitosti neměla a skrze touž paní Bohunku se to zase, poněvadž do Teplice odjela, státi nemohlo, očekávala sem, až by se mi dále nějaká příhodnost k vám trefila. I poněvadž jeden dobrý poctivý člověk u mne zde byl, nechtěla sem pominouti toho skrze něj vykonati a vám k žádosti vaší o způsobu svém a pána svýho oznámiti: což před vámi netajím, že jest se pán můj pominulou sobotu ráno nenadále a hrubě těžce na jakousi těžkost a mdlobu roznemohl, skoro bych říci mohla, že až k smrti nemocnej byl a celej ten den v tom tak trval, že jest mnoho sám o sobě ani nevěděl, což sem já tudy velice zarmoucena a žalostí naplněna byla a hned v noci pro doktora Vaderborna do Olomouce poslala, kterejž taky přijel, ale, chvála pánu Bohu, včera i dnes se s ním zase polepšuje. Podlí toho o mně dobře souditi můžete, jak já se míti mohu netoliko s svejmi vlastními bídami a těžkostmi, než když k tomu ještě takový veliký žalosti mne potkávají, však poněvadž již něco lépeji se pánem jest, mám naději ku pánu Bohu, že i dále pomocníkem a lékařem jeho bejti a nás spolu do vůle svý svatý opatrovati ráčí.

O vás sem to, má paní dcero, ráda uslyšela a vám toho z upřímného srdce přeji, že spolu s svejmi domácími zdrávi zůstá-

váte, nad čímž jsouc potěšena, aby vám pán Bůh na další časy toho dobrého udělovati ráčil, věrně toho žádám. Že pak se spolu neshledáváme, tomu již nevím co jiného říci, než spolu s vámi pánu Bohu se v tom poručiti a strpení míti, až nám k tomu sám dopomoci a přijíti dáti ráčí.

Co se žádosti vaší na postškryptě obsažený a na pána mého skrze mne vzložený dotejče, pokudž by nějaký další nebezpečenství do země skrze lid vojenskej přišlo a vy někam jinam před nebezpečenstvím se obrátiti museli, majíce oumysl do Brna se dáti, aby vám tam pán v domě svým dvou pokojů k bytu vašemu propůjčil: tak sem učinila a se pánem o to promluvila, kterejžto vám zase nemocný svý služby a všecko nejlepší dobré vzkazuje a podlí toho, že se sice pánu vidí, kdyby co takovýho (od čehož pán Bůh zachovej) nastati mělo, že by vám mnohem lépe a bezpečněji v Znojmě než v Brně zůstávati bylo, poněvadž tam dále v straně jest a odtud že byšte i do Vídně i do Uher i jinam blíže měli; avšak že proti tomu není, aby vedle žádosti vaší k tomu povoliti a vám týchž dvou pokojů v dotčeném domě svým Brněnským přáti neměl. Pročež jestliže byšte se tam nadepsanejm způsobem dostati měli, že byšte mohli ve dvou pokojích v domě jeho, v kterým sami bejváme, v druhým štoku nad maštalemi v těch hořejších byt sobě vzíti, že pán k tomu povolení dává, poněvadž jinších pokojů, jestliže by snad k tomu přišlo, že bychom se sami tam dostali, zanechati musí a druhej podlejší Kotlařovskej dům paní Bohunce k užívání puštěnej jest. Tak sem vás toho k odpovědi na žádost vaši tajiti pominouti nechtěla; však jestliže byšte mi napotom oč tak pilnýho psaly, že byšte na to odpovědi žádostivy byly, bylo by nejlépe, abyšte naschválního posla s tím poslaly, tak abych vám zase časně odpověď dáti mohla. Panny dcery své, žádám, že ode mne velice i vnuček svejch malejch pozdravíte. A s tím nás z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 29. dne Maji 1634.

---

377. *Nařizuje Kašparovi, písaři na Třebíči, aby darovaných 100 zl. panu Ladislavovi z Šlejnic, kterýž lidem vojenským oloupen byl, ihned odeslal.*

Na hradě Přerově dne 29. května 1634.

Kašparovi, písaři na Třebíč.

Oznamujiť, že slyšíc o veliké nouzi, nedostatku a nemoci pana Ladislava z Šlejnic i neštěstí, které na pána skrze lid vojenskej dokročilo, tak že ze všeho od nich obrán jest, čehož já věrně pánu nepřejíc a nemaje mu čím jinejm v takovým jeho způsobu pomoci, 100 f. mor. pánu posílám a tobě poroučím, aby hned, jak tě toto psaní dojde, vezmouce z toho, co mně má z statku Třebíckýho od pana

Rudolfa hraběte z Waldštejna, pana strejce mého, za pominulej termin svatojiřskej roku tohoto položeno bejti, takovejch 100 f. je po někom jistým, poněvadž sám, jakž's mi psal, pro služby panský nikam odjeti nemůžeš, buď z zámku neb z města, kterýmu by se to svěřiti mohlo, témuž panu Ladislavovi z Šlejnic, vyptaje se místně, kde by pán nyní zůstával, ač mně se zpráva dává, že by na Bítově byt měl, avšak kdekoli buď, tam neb jinde, jak se doptáš, jménem mým a na můj náklad odeslal a pána ode mne pozdraviti dal s oznámením, že mu takovýho neštěstí věrně nepřeji a hrubě ho lituji, takovejch pak 100 f. mor. že pánu daruji s tím zakázáním, v čem bych jiném mohla, že ráda pánu pomoci podle možnosti své hotova sem. Proti kterýmž penězům nechť ten vyslanej nějaký rekognicí ode pána žádá, tak aby se vědělo, že sou týž peníze pánu odvedeny, a ty mi ji potom v hotovejch penězích odvésti mohl. S tím ɔc. Datum ut supra.

---

378. *Oznamuje paní Evzebii z Kounic o nemoci manžela svého, potěšuje ji v příčině statku Brodského a prosí, aby k ní přijela a léčiti pomáhala manžela jejího.*

Na hradě Přerově dne 1. a 2. června 1634.

Paní Euzebiji z Kaunic.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví ɔc. Byla sem sama oumyslu k VMti naschvále posla vypraviti, chtíce VMti o svý veliký starosti a žalosti, v níž příčinou nemoci svýho nejmilejšího pána postavena sem, oznámiti a rady od VMti žádati. Však v tom mne psaní od VMti došlo, pročež to při té příležitosti činím a před VMtí lítostivě netajím, že týž můj pán v pominulou sobotu ráno nenadále na jakousi těžkost a mdlobu těžce se roznemohl a v tom tak celej den trval, že sám o sobě téměř nevěděl; potom pak dále vstoupila mu ta těžkost do nohy a začervenala se hrubě a to posavad trvá, však nemůže se věděti, co jest, jestli růže čili podagra, aneb co jinýho, ač, poněvadž již i do druhý nohy mu to přišlo, tak se mi zdá, což i doktor Vadeborn, který u pána jest, praví, že předce jedno s druhým podagra s růží bejti musí, skrze což jest pán již hrubě ztrápenej a zemdlenej, nebo ve dne ani v noci nic spáti nemůže a téměř oddechnutí žádnýho nemaje velikejch bolestí okouší. Pročež v veliké starosti zůstávám a VMt prosím, neračte mne radou svou opouštěti, nýbrž něčím fedrovati, nebo nemohu VMti dosti o svý žalosti vypověditi, jakou tudy mám, pána Boha prosíce, aby sám ráčil pomocníkem a lékařem jeho bejti a mne také brzy potěšiti.

VMt že pak se panem manželem svejm a mejm velice milejm panem ujcem i se všemi svejmi račte dobrého zdraví užívati, ráda

sem to uslyšela a netoliko věrně VMti takovýho dobrýho způsobu přeji než i na budoucí časy upřímně toho od pána Boha vinšuji.

Co mi zatím obšírně račte oznamovati, kterak se VMti a panu manželu VMti se panem Vilímem, bratrem panskejm, v příčině statku Brodskýho vede: věrně toho VMti nepřeji a z toho sama souditi mohu, žeť málo v něm upřímnosti k VMti bejti musí. Než zdá mi se, že taky VMt i pan ujec příliš se ho račte báti a že on chce více VMti ustrašiti, nežli snad bude moci toho skutkem dovésti a nevím, aby co jiného bylo, než to. Ale já nesmejšlím, aby hned mohlo po jeho vůli bejti, by pak on jak chtěl hrozil, že tu i jiné to vznese [sic] a sobě po svý vůli s VMtí zajíti troufá, neví, jak mu sedne; sou nyní takový časy, že musí i k tomu chvíle bejti, může se s tím prodliti, on snad zatím ochlapne [sic] a se rozmyslí. A pakli bude chtíti Brod míti, musíť také to učiniti, na čem byšte ráčili moci přestati; nebo jako by on nerad od svýho upřahnutí upustil, tak VMti jemu tím povinni bejti neráčíte tak činiti, jak on chce míti, začež já pána Boha žádám, aby sám VMtem šťastnejm pomocníkem bejti ráčil, tak abyšte beze škody a outisku ráčili moci svýho užiti. Více VMti o tom pro svou nynější velkou nemožnost, starosti a zaměstknání nemohu psáti, poněvadž taky vždycky u pána sem, než tolikéž do šťastnýho shledání toho zanechávám. Jakž pak že ste ráčili oumyslu bejti se panem manželem svým na tyto příští svátky k nám sem přijeti: kdyby se stalo, velikou milost byšte mi byli tím prokázati ráčili, nebo vím, že byšte mně v tomto mým zarmouceným způsobu a nedostatku pána mýho platně raditi moci ráčili, ale poněvadž ste příčinou takovejch zaměstknání svejch ráčili musiti od svýho naměření upustiti, věda, že se to zoumyslně od VMti neděje, nevím tomu co říci, než při tom toho pozůstaviti a očekávati, až by to pán Bůh dáleji způsobiti ráčil.

Pán můj VMti i panu manželu VMti a mýmu velice milýmu panu ujci svý bídný a nestatečný služby a já tolikéž všecko nejlepší dobré vzkazuji. Dítek a sirotků svejch račte taky ode mne pozdraviti. S tím se VMti, má nejmilejší paní teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 1. Juni 1634.

PS. Však nicméně, majíce já k VMti tu velkou důvěrnost, naschvále a stiežně k VMti na koni teď posílám a VMt, má nejmilejší paní teta, prosím, že tak, jak nejvejš možné jest, pro mne to učiniti, a jestliže by to s velikou nepříležitostí VMti nebylo, na panu ujci se vyprositi a ke mně, dá-li pán Bůh zejtra, aneb co nejdříve možné jest, přijeti sobě stížiti neráčíte: nebo VMti žalostivě s mnohejmi slzami oznamuji, že čím dále hrubě sobě můj nejmilejší pán stejská a bolesti se mu vždy více rozmáhají, a já již bídná žena nevím sobě sama jaký rady dáti, poněvadž i doktor ode mne včera po

napsání tohoto listu odjel a déle zde zůstati nechtěl. K VMti po pánu Bohu vždy tu důvěrnost mám, že mne a pána mýho v naší veliký bídě neračte opustiti a poněvadž račte sama těžce na růži stonávati, podlí toho račte taky věděti, jak tu bolest hojiti a jaký líkařství s sebou vzíti. S tím VMt pánu Bohu poroučím, on račiž šťastně VMt sem doprovoditi. Datum postškrypty 2. Junii anno 1634.

---

379. *Přeje paní Bohunce z Žerotína, aby lázně v Teplici šťastně pro zdraví své užila, prosí, aby až lázeň svou dokoná, k ní přijeti nemeškala, poněvadž manžel její těžce jest nemocen.*

Na hradě Přerově dne 3. června 1634.

Paní Bohunce z Žerotína.

Má paní dcero! Z psaní vašeho od 30. Maji z Birevartu mi učiněnýho a mně včera dodanýho ráda sem se toho o vás dočetla, že ste se již šťastně tam do Teplice dostaly i taky jak jí užíváte a dále užívati máte, že mi o všem i vlastnostech jejích v známost uvozujete, vděčně to od vás přijímám a vám z toho děkuji. Ku kteréžto lázni jak prvé, tak i nyní mnohýho štěstí a prospěchu vám od pána Boha vinšuji a aby vám dobře posloužiti a vy tak dobrýho zdraví skrze ni nabýti a dosáhnouti mohly, jak byšte sobě toho samy vinšovaly, jistě žeť bych vám toho upřímně přála. Mně že byšte toho přály, abych se tam byla taky dostati mohla, že byšte mi samy vodu nositi a sloužiti chtěly: děkuji vám z tý lásky a přijímám vůli za skutek a, poněvadž to bejti nemohlo, musím to již pánu Bohu poručiti. Kdež ste pak o mně a pánu věděti žádostivy, s žalostí vám oznamuji, že se bídně máme, jedno já sama s svejmi nedostatky, a více o svýho nejmilejšího pána od dnes tejdenka těžce nemocnýho v veliké starosti postavena jsem. Nejprvé jest se hned ráno v sobotu nenadále tak hrubě těžce na jakousi velkou těžkost vnitřní a mdlobu roznemohl, to mu téměř tak celej den trvalo, že málo sám o sobě věděl, potom když se z toho trochu probral, vrazila se mu nějaká oteklost do pravý nohy pod kůtkem, jako by růže byla, tak se začervenala, však jestliže růže jest či podagra, aneb co jinýho při tom, nemůžeme toho vyšetřiti, poněvadž to až posavad jednostejně trvá a velikou nesnesitedlnou bolest ve dne i v noci pánu působí a žádnýho oddechu mu nečiní, kudyž jest již tak velice zemdlenej a ztrápenej, že bych přála, abyšte sama přítomna bejti a viděti mohly, jakýho trápení okouší, tak že na něj často s slzami hleděti musím, a zvláště jsouc já tak samotna a nemaje žádnýho k radě a ku pomoci, nevím sobě sama jaký jiný rady dáti, než ku pánu Bohu o pomoc volati. Doktor Vadeborn, ač tu dvakráte ten tejden u pána byl, však jak víte jejich obyčej, že přijede, nakoukne a nic nespraví, tak taky on udělal; kdyby pán Bůh sám neretoval, špatná

jejich pomoc jest. Včera sem poslala již na Brod stiežně na koni ku paní z Kounic, prosíce ji jak nejvejš možné, aby ke mně přijela a mne se pánem mejm radou svou v takový bídě vší neopouštěla, poněvadž ona taky tak těžce na růži stonává a na ty i jiný těžkosti se rozumí: vzkázala mi dnes po vyslaným mým, že i se pánem svejm jede a okolo 2. neb 3. hodiny s poledne zde bejti strojí, čekám ji jistě s radostí. Kdyby možné bylo, abyšte i vy přítomny a mně nápomocny bejti mohly, srdečně bych nad tím potěšena byla, ale poněvadž vím, že to sotva nyní může bejti, kdybyšte, začnouce svý kúry užívati a se mejti, měly tak nechati, že by vám to hrubě k zlýmu sloužiti mohlo. Prosím však, když byšte šťastně lázeň svou dokonaly, abyšte předce s příjezdem svejm nemeškaly, neb bych se velmi ráda s vámi shledala; hrubě se obávám, aby toto nebyla nemoc taková jako léta 1627, tak, jak víte, že potom musili pánu nohu otvírati, což nevím, jak by mohl nyní pán již snésti a vystáti; ale pán Bůh rač dále přede vším nebezpečnejm chrániti a sám jako nejlepší lékař ty všecky bolesti brzy odníti a dáti vám v lepším způsobu, kdykoli přijeti moci budete, nás naleznouti. Více, kdybych i nejraději chtěla, poněvadž času nemám, nemohu vám psáti. Toto všecko sem vám tak oznámiti chtěla, abyšte, jak samo v sobě jest, o nás věděti mohly a se za nás pánu Bohu modlily. S tím se vám, má paní dcero, poroučím a s vámi šťastnýho shledání sobě vinšuji. Datum na Přerově 3. Junii léta 1634.

---

380. *Prosí Pertolta z Lipého, aby ji navštíviti nemeškal, poněvadž manžel její těžce onemocněl.*

Na hradě Přerově dne 5. června 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Mý nejmilejší srdce! Abyšte, zdrávi jsouc, mohli se všelijak dobře i lépe jmíti, nežli já se nyní mám, přála bych vám toho srdečně ráda. Naschvále stiežně k vám, můj nejmilejší pane bratře, teď posla posílám a s nemalou žalostí před vámi netajím, že svýho nejmilejšího pána více než od týhodne těžce a nevypravitedlně nemocnýho mám, totiž v sobotu tejden, jak jest se roznemohl, hned ráno, když ještě v lůži byl, nejprv na něj jakási těžkost veliká a mdloba přišla, potom se mu na pravý noze růže vyvrhla a posavad trvá i jiný těžkosti čím dále k tomu přistupují, tak že nemohu vypraviti, jak jest hrubě zemdlenej a ztrápenej, že často s pláčem na jeho bídu hleděti musím a kdybych se netěšila boží pomoci, řekla bych, že smrtedlně nemocnej jest; tak že já u veliké starosti a žalosti tudy sem postavena. Ale pánu Bohu silně a doufanlivě věřím, že se ráčí nad ním i nade mnou smilovati, pánu jeho těžkosti a bolesti polehčiti, z nich šťastně pozdvihnouti, zase pozdraviti a mne

tudy potěšiti. O čemž, abyšte vědomost měli, jak s námi stojí, nechtěla sem toho před vámi, můj nejmilejší pane bratře, slzavě tajiti a kdyby možné bylo, vinšovala bych sobě, abyšte se sem dostali a mne v takovým zarmouceným způsobu a pána mýho v jeho nemoci navštívili; jakož pak vás za to žádám, pokudž byšte zdrávi byli a s vaší velikou nepříležitostí to nepřišlo, abyšte se k nám vypravili a nás bídné navštívili, aspoň toliko sám bez mnohejch jinejch, leč byšte paní Mařičku svou s sebou vzali, i taky aby to v tejnosti bylo a mezi jiný nemnoho šlo pro všelijaký příčiny, což pokudž, jakž věřím, od vás se stane, pána Boha žádati chci, aby vás šťastně sem přivésti a mně se s vámi v potěšitedlnějším způsobu, nežli vám nyní o něm píši, shledati dáti ráčil. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 5. Junii 1634.

PS. Po napsání tohoto listu, když již posel měl s ním vypraven bejti, dostal se sem váš pan Adam, od něhož sem, v jakým způsobu se všemi svými zůstáváte, ráda se dověděla i také tomu porozuměla, že hned ráno zase k vám trubače vypraviti strojí. Protož soudě, že skrze tu příležitost dříve nežli po poslu vás toto psaní dojíti moci bude, vám je po něm posílám.

---

381. *Paní Bohunce z Žerotína o nemoci svého manžela; přeje jí, aby šťastně užila lázně Teplické ɔc.*

Na hradě Přerově dne 8. června 1634.

Paní Bohunce z Žerotína.

Této chvíle, má paní dcero, psaní od vás po pacholku vašem sem dostala a z něho tomu porozuměla, kterak, dovědouce se o tak těžký nemoci pána mýho nejmilejšího a pana otce svýho, velice nad tím zkormouceny jste a mnohou žalost a bolest srdce skrze to nesete: čehož všeho vám dobře věřím, nebo máte ty příčiny k tomu, na čemž vám taky mnoho záleží, a že byšte se pak tak rády, by možné bylo, ihned sem dostaly i svý lázně zanechati a pánu přítomny bejti chtěly, ale poněvadž nesmíte toho přes zápověď panskou učiniti, tak že vás to více ještě kormoutí, takť jest sice, čehož bych já vám věrně přála, vědouc, že byšte nám v tomto našem bídným způsobu osobou svou velmi pohodlny bejti mohly; však poněvadž i nyní pán toho potvrzuje a vám píše, že nechce tomu, abyšte vy odtrhováním se od svý lázně tudy v jaký nebezpečenství života se vydávati měly, již tomu nevím co říci; když to jináče nemůže bejti, již se musíte taky pánu Bohu v tom poručiti a tý příležitosti dočekati. Abych vám pak měla o všecky tý nemoci panský po pořádku, jak se v ní se pánem od začátku jí až dosavad dálo, psáti, bylo by toho dosti mnoho, ale poněvadž nemám k tomu tak mnoho chvíle a času, toliko summovně mimo to,

co sem vám prvé již psala, vám oznamuji, že velikejch sice bolestí a trápení téměř nesnesitedlnejch již v ní pán okusil, však, poněvadž se mu ta oteklost červená na noze zbírala a již mu ji v outerej, totiž před včerejším k víčerou, hned jak doktor z Olomouce s barvířem přijel, otevřeli, trochu se, chvála pánu Bohu, zdá s ním lechčeji bejti, ale i tak ještě nemalejch bolestí zakouší, jsouc při tom i velmi zemdlenej, jakž to samy můžete posouditi, tak že nemůže sebou sám pohnouti pro svou bídu, jen kde ho na prostěradle z lůže na lože přeložiti dám.

Doktor Vaderborn při něm s jedním barvířem zůstává a s naším barvířem tu bolest hojí. Podle čehož máme ku pánu Bohu všickni tu silnou a doufanlivou naději, že bohdá hůře nebude, ale den ode dne vždy lépe a že ty všecky bolesti pomaly odejdou a pán zase s pomocí boží skrze ty prostředky, kterých při něm užíváme, lepšího zdraví nabyti a dosáhnouti moci bude, což pán Bůh račiž sám, jako nejdokonalejší lékař, šťastně způsobiti. Amen.

Paní z Kaunic taky ještě u mne jest a mně v týto mý starosti a pánu v jeho těžkosti jak radou tak i jinou pomocí svou hrubě platna a pohodlna; jistě, kdybych jí tu neměla, nevím, jak bych všemu sama s svou bídou a nestatečností odolala. Pán Bůh račiž jí to sám odplatiti.

Vy pak, poněvadž nemůžete a nesmíte nyní na cestu se vydati a sem přijeti, pán Bůh račiž vám pomocníkem při vaší lázni bejti, ji šťastně dáti vykonati a, když s ní hotovy budete, brzy vás sem k nám v dobrém způsobu přivésti a nás v podobném dáti vám naleznouti, což kdykoli se stane, s potěšením vás uhlídám a jistě žádostivě na vás očekávám a očekávati budu. S tím se vám, má paní dcero, a modlitbám vašim, abyšte je pilně za nás konaly, poroučím. Datum na hradě Přerově 8. Junii 1634.

---

382. *Pertoltovi z Lipého, že nepřeje si, aby pro vykonání návštěvy v nějaké nebezpečenství se vydával; podává mu zprávu o nemoci svého manžela.*

Na hradě Přerově dne 9. června 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Můj nejmilejší pane bratře! Tohoto rána sem od vás psaní dostala a z něho tomu porozuměla, pro který příčiny nelze vám nijakž nyní na cestu se vydati a mne se pánem mejm v tomto jeho bídným a nemocným způsobu, tak jakž byšte to rádi vykonali, navštíviti. I ačkoli sice já i pán můj hrubě rádi bychom vás uhlídali a s vámi se shledati a potěšiti žádostivi byli, ale poněvadž jest taková v tom příčina a překážka, že pro lid charvatskej, kterej okolo vás přitáhl a tak zle hospodaří, nelze žádnýmu z domu se

bez nebezpečenství vyskytnouti, a já ani pán můj nepřáli bychom, abyšte příčinou naší več takovýho přijíti měli, před čímž vás pán Bůh uchovej, již tomu nevím co říci, než na ten čas vůli od vás za skutek přijímám a, kdykoli by vaše příležitost lepší k tomu sloužila, že to nahradíte, se důvěřuji. O svým pak nejmilejším pánu vám oznamuji, že jest předce hrubě bídnej a od mnohejch bolestí již tak ztrápenej a zemdlenej, že nemůže sebou hnouti, jen kde ho na prostěradle z lůže na lože přeložiti dám. [Podává zprávy o léčení, jako v předešlém listu.] Pán můj vám svý bídný a nemocný služby i se paní Mařičkou vaší, (kteréž, žádám, že taky ode mne pozdravíte) vzkazuje a z tý citedlnosti, kterou nad jeho bídou máte, děkuje.

S tím se, můj nejmilejší pane bratře, lásce vaší, nás pak společně k ochraně boží poroučím a potěšitedlného shledání s vámi sobě vinšuji. Datum na hradě Přerově 9. Junii 1634.

---

383. *Schvaluje Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, opatření proti loupežívým vojákům učiněná, nařizuje, aby jí odeslány byly ořechy vlaské a maldříky zc.*

Na hradě Přerově dne 12. června 1634.

Janovi písaři.

Že okolo vás takový strachy a nebezpečenství sou a vůkolí mnohý místa že vojáci již vyrabovali, to jest věc těmito časy již obyčejná, pročež není se čemu při tom hrubě diviti; vám že se taky tím hrozí, že do Brandejsa vpadnouti a tam tolikéž učiniti chtějí, ale pán Bůh rač před tím zachovati a vás všecky na další čas opatrovati. Vy se taky však sami všelijak na pozoru mějte a leckomus se ustrašiti nedejte, i, co kde můžete, zastrčiti a zaopatřiti hleďte, jakož pak že ty věci který prvé před podobnými nebezpečenstvími v straně schráněný zůstávaly, zase ste schovali, dobře se stalo, dokud by trochu bezpečněji nebylo. Dobytky ze dvora Lipchavskýho že musí pro takový loupeže a zajímání dobytků v lesích zůstávati, taky jest lépe, že se jim předce na vočích nenechávají, když jináč bejti nemůže, snad to nebude na dlouze; že týž dobytky některý počaly odnepadati, neráda slyším, však že již zase zdravější sou, pánu Bohu z toho děkuji, žádaje, aby ráčil při všem sám dalším opatrovníkem a pomocníkem zůstávati.

Dále píšeš mi, že mi po tomto poslu čtvrtý kolovrat posíláš: oznamujiť, že není dodán a poněvadž se posel vymlouvá, že ho před deštěm kdesi ve vsi zanechati musil, pročež nechť jest to tak opatřeno, aby k zmaření nepřišel, a jemu poruč, poněvadž jest po něm poslán a jemu odveden, ať se on o to stará, jak by jej sem donesl.

Ty vořechy vlaský a lískový, jichž ještě, jakž píšeš, tři džbány za klíčníkem před rukami jest, mohl's dobře sem při tý fůře, která těchto dnů z Brandejsa sem byla, poněvadž si dosti místa na ní pro ně měl, odeslati, ale když se nestalo, mysli na to, aby mi je tím dříve po poslích sem poslal, po každým ale džbán nebo dva spolu v nějaký putně a potom dále ostatek, nebo čekati s nimi na přijezd náš, daremní jest, přišly by rovně tak v zkázu jako mandle, kdyby se dlouho chovaly, lípe, aby se něčím mohly užiti.

Maldřiky poněvadž již šafářka před rukami má, poruč jí, ať mi je taky, složíc tak do košíku neb do něčeho jinýho, jako předešlý, odešle, poněvadž o našem příjezdu na Brandejs ještě se nic věděti nemůže a nevím, aby z něho co tak brzy bylo, jsouc pán tak nemocnej.

Strany ovčáka oznamuješ mi, že tři kopy ovec již dojiti začal a šafářce do Perný mlíko že odvozuje, což jest sice dobře, ale poněvadž s ostatkem mlčíš a nedokládáš, jak na mnoze týhož mlíka odvozuje a jak s ním šafářka postupuje, protož to učiň při další příležitosti a mně o tom oznam.

Těch kapounů aby se předce ale půl kopy nadělati mohlo, o to se všelijak přičiň. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 12. Junii 1634.

3̀34. *Omlouvá se paní Dorotě Třemešské z Řehnic, že jí poskytnouti nemůže žádanou pomoc.*

Na hradě Přerově dne 1?. června 1634.

Paní Dorotě Třemešské z Řehnic.

Službu ɔc. Urozená paní teta má zvláště milá! Zdraví ɔc. Psaní vaše, jehož datum v Turnově 12. dne Aprilis roku tohoto, teprv včerejšího dne sem dostala a žádosti vaší, v něm obsažené a na mne o fedruňk a pomoc s předkládáním nynějších vašich nedostatků a potřebností vzložené, z něho vyrozuměla. Ku kteréžto žádosti vaší v pravdě ráda bych tak učinila a vám něčím v takové potřebě vaší nápomocna bejti chtěla, ale jest vám nepochybně také vědomé, že já rovně od kolika let, statků a důchodů žádných nemaje, všecko na hotový peníz s svejm nejmilejším pánem a mnohejmi, který okolo sebe máme, se vychovávati a živi bejti a já toliko na tom, co se mně z statku Třebíckýho vydává, přestávati musím a mnohejm jinejm, kteří podobnejm způsobem jako vy ode mne toho užiti žádostivi sou, již čím pomáhati nemám, nýbrž jim se v tom omlouvati musím; a obávám se, pokudž by tyto těžkosti na dlouze trvaly, poněvadž věci naše, který sme s sebou ven z země vzali, všecky ve Slízsku zůstávají a my k nim pro nynější nebezpečenství nemůžeme, abychom naposledy nemusili sami nedostatku snášeti.

A tak že dotčené žádosti vaší, jakž bych ráda, nemohu skutkem naplniti, přátelsky při vás v tom omluvena bejti žádám. Než poněvadž, jak samy toho v psaní svém dotejkáte, na panu Rudolfovi hraběti z Valdštejna, strejci mým, dobrýho pána a přítele máte, a pán pana manžela vašeho často v službách svých užíval a nepochybně posavad užívá: mně se zdá, pokudž byšte čeho takovýho žádostivi byli, kdybyšte se ku pánu v takový příčině obrátili, že byšte mnohem snáze toho při pánu užiti a dosáhnouti mohli, jakožto tom, který jak statky v Čechách má, tak i statku mýho Třebíckýho zcela a zouplna sám, mimo to, co se mně z něho vydává, v užívání jest, nesmejšleje, aby měl pán proti vám a pánu vašemu tak nemilosrdnej bejti a v tom vás oslyšeti. Já pak, že vás nemám čím, jakž dotčeno, fedrovati, žádám vždy při vás v tom omluvena bejti. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 12. Junii 1634.

---

385. *Oznamuje Martinovi komorníku do Vratislavě o nemoci manžela svého; nařizuje, aby kněži Justinovi a kněži Hronovskému a ženě kněze Jakuba něco másla daroval, sýry mezi čeládku rozdělil a také na paní Evu s něčím pamatoval, kvítí, koření, ovoce ze zahrady aby prodáno bylo; všecky aby pozdravoval a oznámil jí o zdraví všech.*

Na hradě Přerově dne 14. června 1634.

Martinovi komorníku.

Psaní tvá rozdílná jedno od 13. a 28. Aprilis i potomně jiné poslednější mně dodány byly, avšak že až dosavad žádný odpovědi na ně ani jinýho psaní si ode mne nedosáhl a tak dlouho žádný posel k vám od nás vypraven není, což již sice od několika nedělí vykonati sme oumyslu byli, nejsou toho jiný příčiny, než jak na díle tito nynější časové nebezpeční, tak i naše častý a téměř ustavičný nemoci. Jakož pak, vypravujíc nyní tohoto naschválního pro vyzvězení o vás, jak se s vámi tam děje, netajím před tebou, že pán teď od soboty minulý na třetí tejden již z lůže ani nevstává a hrubě těžce, jak se říci může, hned na smrt tak za dvě neděle pořád nemocnej byl, svalila se mu růže s nátchou do nohy pravý, tak že mu doktoři a barvíři musili tu nohu otvírati, kudyž pánu veliký ane snesitedlný bolesti přišly. Ale pán Bůh račiž z toho nevýmluvně pochválen bejti, že jest to z milosti své hojné ráčil sám způsobiti a dáti, že se se pánem zase trochu polepšuje, ačkoli sice pro velkou ještě bolest a mdlobu nemůže se pán ani hnouti, jen kde ho na prostěradle přeloží. Však ku pánu Bohu celou důvěrnost a naději mám, že mu dále šťastným pomocníkem bejti, větší síly a čerstvosti uděliti a k lepšímu způsobu zase navrátiti a dopomoci ráčí, já taky s svejmi takovejmi starostmi a jinejmi bídami sotva že se vláčím. Pán Bůh sám dále pomáhati rač.

O čem si mi pak v dotčených psaních psal, všemu sem vyrozuměla, ale nyní, poněvadž k tomu čas neslouží, na všecko zejména odpovědiť dáti nemohu, nežli že ste vy všickni až do toho času zdrávi byli a v dobrý míře se vynacházeli, ráda sem to uslyšela a vinšuji, aby vás pán Bůh při tom posavad i na další časy zachovávati ráčil. O tobě já taky jinýho smýšlení nemám, než že, tak jak se ohlašuješ, pilností svou věci naše tak opatrovati hledíš, aby na nich žádné škody se nedálo a jako bychom my sami přítomni byli, vážíc sobě, jak dokládáš, nejvíce toho, aby sobě dobrý svědomí tudy a dobré jméno zachovati mohl, což samo pravé jest, a když se tak v tom chovati budeš, žádnýmu jinýmu nežli tobě pochvala z toho následovati bude, tak žeť mimo to co jiného v té příčině poroučeti nemám.

Jakož si mi taky psal, že kněz Justin a kněz Hronovskej za to žádají, abych jim od toho másla, który tam zůstává, k jejich potřebě něco prodati povolila, dokládaje, že se týž máslo tak pokazí; což nesmejšlím, pokudž je jen dobře, jak náleží, chováte a opatrujete. Pozdrav jich i manželek jejich ode mne a co se týž žádosti jejich dotejče, ačkoli sic nemůže tak naplněna bejti, jak toho žádají, abych měla takový máslo prodávati, poněvadž ne na prodej, nežli k vlastní svý a domácích svých potřebě sem je přivezti dala: ale jsouce volna a ráda to činiti, co může bejti, že tobě o tom poroučím, což přítomně a na tento způsob činím, totiž, poněvadž takovýho másla 2 velký štandlíky zůstávají, budeš moci jeden z nich, který méně drží, vzíti a jim každýmu polovici rozděliti a odvésti, což, že žádám, aby za vděk (poněvadž, jakž mohou sami znáti, v tento čas tak bejti nemůže jako jindy) přijali. Druhej pak štandlík zanechejte a užívejte k svý domácí potřebě, pokudž by vám již jiný máslo vyšlo a s ním již tak postupujte a šetrně zacházejte, aby vám mohlo předce dlouho vystačiti; nebo kdybych i ráda chtěla, nemohu vám hned jinýho odsud poslati, poněvadž se nyní ani od vás sem ani odsud k vám nic provážeti nemůže. A poněvadž mne i [žena] kněze Jakubova také o nějakou částku žádala, a já se pamatuji, že mimo ty štandlíky velký ještě taky tři malý, každý po 10 žejdlících s putrovejm a přepouštěnejm máslem, nacházeti se mají, čtvrtejť sem byla Říhovi dáti poručila: protož z týchž tří štandlíčků budeš jí moci dva dáti a ji ode mne pozdraviti, aby to taky za vděk přijala a Říhovi ten třetí štandlíček odveď a tak je již tím poděl. Ty dva sejry ještě taky tam zůstávající tolikéž povoluji, abyšte mezi sebou rozděliti a je ztráviti mohli; však na paní Evu taky s něčím vzpomeň, nebude-li co více jinýho, ale půl toho jednoho sejra jí dej. Při tom pak ji taky velice ode mne pozdrav a že se jí omlouvám, aby mi v tom za zlý neměla, že jí sama nepíši, poněvadž pro tuto starost, v které o pána svýho v jeho nemoci zůstávám, k tomu postačiti a na její psaní odpovědi

dáti sem nemohla; však co se žádosti její na mne vzložené dotejče, že bych nic proti tomu nebyla, abych k ní neměla povoliti a jí naplniti, kdyby pán z Weytmille jaký peníze jí náležející mně odeslal, neb kdo jiný na místě jeho to vykonal a mně odvedl, ale poněvadž on až posavad nic neposílá a jinej taky žádný zmínky o tom nečiní, tou příčinou že nevím, nač toho neb jak učiniti, a tak že já tím vinna nejsem, že to sama souditi může.

Psal's mi také, že v zahradě pěkně stojí jak od kvítí, tak i ovoce že se zasazovalo: ale poněvadž my tam nejsme a toho užívati nemůžeme, vidí mi se, co se může buď od jakýho kvítí, neb koření, též i ovoce na peníz přivésti, aby to, jako i víno, bude-li jaký, prodávati dal, než by to na nic přijíti mělo; lépe, aby se vždy něco za to utěžiti [sic] mohlo, poněvadž nevím, kdy my se zase k vám navrátiti moci budeme; však zahradník ať předce zahrady nespouští a jí pilen jest, jeho k tomu měj.

Mezi tím pak, poněvadž tento posel naschvále tam jde a my již od chvíle nic o vás neslyšíme, zase mi po něm něco místnýho napiš a oznam, jak až posavad s vámi jest, jestliže všickni živi a zdrávi jste, tak abych vždy o něčem věděti mohla. Známejch všech ode mne pozdrav jak Hans Jakubový, panny Házy, tý ženy ve špitále, tak i jinejch a o našem způsobu oznam.

Tolikéž děveček pozdrav, kterýž když to spředou, co si jim, jak mi píšeš, 12 lib. pačísek odvedl, budeš moci více jim zase dáti, poněvadž tam v tý truhle jiný předivo ještě zůstává, tak aby daremně nezahálely a vždy předce něco dělaly: já že na ně taky s plátnem pamatuji a nemoha jim ho tam pro tyto nebezpečenství poslati, poněvadž by sotva se pronésti mohlo, že jim bude v záloze zůstávati a jich nemine, když k tomu lepší a příležitější čas sloužiti bude.

Mělať bych sice mnoho jiného o svejch věcech poroučeti, kdyby jináče bylo nežli jest, ale poněvadž se to nemůže státi, již musím tomu na ten čas pokoj dáti a pánu Bohu všecko poručiti. A tak, tím zavíraje, pán Bůh rač se všemi námi bejti. Datum na hradě Přerově 14. Juni 1634.

---

386. *Oznamuje paní Anně Žerotínské o nemoci svého manžela, potěšuje ji nad úmrtím nejmladšího synáčka Jana Jetřicha ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 15. června 1634.

Paní Anně Maryji Žerotínské, rozené hrabince Šlikovně z Pasaunu a Lokte.

Službu ꝛc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví ꝛc. Má nejmilejší paní teta. Z takové laskavé na mne paměti, kterou tudy ke mně prokazovati, že skrze naschvální psaní mne navštěvovati a

na způsob můj se dotazovati ráčíte; velice VMti děkuji. A před VMtí netajím, že nevšelijak dobře se mám a o svýho nejmilejšího pána, těžce tu po přeběhlý dny nemocnýho, v mnohý starosti sem zůstávala, kterejžto pán můj, v sobotu tři neděle budou, těžce a nenadále se roznemohl, potom se mu růže s nátchou strhla a do pravý nohy svalila a tudy veliký nesmírný bolesti pánu působila, že v pravdě, kdyby nebylo boží ochrany, na smrt pán nemocen byl. Než potom mu tu bolest, když se trochu zbírala, doktoři a barvíři otevřeli, užívajíc k tomu pán doktora Vadeborna s barvířem z Olomouce a svýho barvíře, a nyní taky druhýho doktora z Prešpurku u sebe má a již mu na druhým místě nohu protíti musili, tak že, chvála pánu Bohu, se pánem hůře není, než čím dále ty bolesti trochu se umenšují, a ač jest pán sice ještě hrubě bídnej a od takovejch těžkejch bolestí tak zemdlenej, že nemůže sebou hnouti, jen kde ho jiní vobrátí a v prostěradle z lůže na lůže přeloží, ale ku pánu Bohu tu důvěrnou a nepochybnou naději mám, že ráčí dále sám jakožto nejlepší lékař jeho pomocníkem bejti a lepšího způsobu a zdraví podle vůle a milosti své svaté pánu brzy zase uděliti. Podlí čehož račte moci o mně osouditi [sic], že já také jedno od svejch takovejch starostí a druhé s svejmi vlastními bídami a těžkostmi nemohu se dobře míti, jakož pak sotva že se tak vláčím a pánu Bohu a jeho pomoci dále se poroučím.

O dobrém způsobu zdraví JMti, pana manžela VMti a mýho velice milýho pana švakra, i dítek VMti z psaní VMti ráda vyrozumívám, a aby pán Bůh i na další časy je v tom dobrém zachovávati ráčil, toho upřímně vinšuji. VMti pak toho nepřeji, že v nohách nějaký nedostatek snášeti ráčíte, ale poněvadž račte líkařství a Teplice proti němu užívati, ku pánu Bohu naději mám, že jí VMti hojně k nabytí a dosažení dobrého a stálého zdraví požehnati ráčí, čehož VMti věrně žádám.

O zármutku tom, o němž mi ráčíte oznamovati, že jest ním pán Bůh VMt navštíviti a nejmladšího synáčka jménem Jana Jetřicha 7. dne pominulého měsíce Máje z tohoto světa povolati ráčil, prvé nic neslyše, neráda sem se dověděla a jeho věrně VMti nepřeji, však poněvadž nelze nám vůli boží na odpor bejti, nežli jí se poddati, aby on sám také VMt zase potěšiti ráčil, toho na jeho milosti božské vinšuji.. A při tom VMt prosím, že sobě neračte za stížné učiniti JMti panu manželu VMti mejch modliteb s vinšem od pána Boha všech dobrejch věcí oznámiti a dítek svejch pozdraviti. Pán můj VMti tolikéž svý bídný a nemocný služby vzkazuje.

Jest mi také vedle psaní VMti od posla vašnostinýho sejr jeden velmi dobrej dodán, ačkoli o něm žádné zmínky v listu činiti neráčíte, ale dávaje týž posel zprávu, že mně náleží a od VMti poslán jest, s vděčností jej od VMti přijímám a za něj velice děkuji, jsouce

volna VMti se takové lásky zase líbezně odsloužiti. A pokudž by nám pán Bůh ráčil dáti tak dlouho živu bejti, když by se k podzimku chejlilo, prosím, že taky račte na mne s některejm maldříčkem z ovčího mlíka pamatovati a mně to laskavě vážiti, že VMt sním tím tak mnoho zaneprazdňovati, nebo mám k VMti takovou důvěrnost, z které to činím. S tím nás všecky pánu Bohu v jeho svatou ochranu poroučím. Datum na hradě Přerově 15. Juni léta 1634.

---

387. *Oznamuje paní Anně Žerotínské o těžké chorobě manžela svého a píše na konec:*

Kdež se pak račte omlouvati, že pro nynější nebezpečenství na cestách neračte se moci z domu vydati a pána v jeho takovým nedostatku navštíviti: takové omluvy zapotřebí není, nýbrž tomu dobře místo dávám a při dobré příležitosti VMti toho pozůstavuji; kdykoli se to bude moci příhodněji státi a VMt nám tu lásku prokázati, vždycky rádi VMt u sebe viděti a nad příjezdem vašnostinejm potěšeni budeme.

Při tom pak také že mne račte kapouny fedrovati a mně dva, který ste samy pro sebe krmiti dáti ráčily, odsílati, VMti z tý lásky a toho daru děkuji a vděčně je od VMti přijímám, kterýž taky pánu svýmu na líkařství užiti chci. Kterýžto VMti svý (ačkoli ještě hrubě nestatečný a nemocný) služby i panně šlechtičně, panně dceři VMti, spolu se mnou vzkazuje. A s tím nás společně k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 16. Juni 1634.

---

388. *Oznamuje Rudolfovi hraběti z Valdštejna, že pro nemoc manžela svého k soudu do Olomouce se nevypraví, i píše v doušce listu:*

Oznamuji VMti, že jest pánu mýmu z Brandejsa o tom oznámeno, že ti draci vojenští, kteří na Brandejse všecky koně pánu ze dvorův i poddanejm větší díl pobrali, dostanouce se na statek VMti Ronov tam z týchž koní pána mýho, proto že jim dále táhnouti nemohli, jedný klisny a valacha zanechali, mušketýři pak VMti, který tam račte míti, že sou sobě jednoho přivlastnili a jej prohandlovali a druhej kus až posavad nepochybně tam zůstává, nemohouce odtud pro nebezpečenství vojáků, který tam v tý straně všudy o nich jest, vyzdvižen bejti. Podle čehož VMt na místě pána svýho žádám, pokudž by to mohlo bejti, abyšte ráčili poručiti týmž mušketýrům zase ten prohandlovanej kus navrátiti a jestliže by jaká příležitost odtud z Ronova na Třebíč bezpečna byla, aby to mohlo obý při ní tam přivedeno bejti, o tom naříditi, poněvadž by jich

z Třebíče snáze na Brandejs dostati mohli; pakliže by se to nemohlo tak brzy státi, aspoň že račte poručiti, aby tam na Ronově při pokoji zůstávati mohli a pastvou opatřeni byli dotud, dokudž by něco bezpečněji nebylo, aby je odtud zase vyzdvihli. Poněvadž pánu mýmu jiný všecky koně ti vojáci pobrali, aby aspoň ti dva mohli zůstati, kteří se nehrubě k čemu hodí, ale aby vždy jméno bylo, že tam ještě koně máme, což že račte učiniti, k VMti té naděje sem. Datum na hradě Přerově 16. Junii 1634.

---

389. *Přeje Aničce Javornické, že se pozdravila, a oznamuje, aby na ten čas do Brandýsa nad Orlicí se nevydávala, poněvadž tam vojáci hospodaří 2c.*

Na hradě Přerově dne 20. června 1634.

Panně Aničce Javornický.

Aničko milá! Aby zdráva jsouc dobře se měla, věrněť bych přála. Psaní tvýho pominulejch dnů po poslu Brandejským sem zde dostala a o tobě z něho, v jakém způsobu se nacházíš, vyrozuměla a že si zdráva a tvá noha dokonce že tě nic již nebolí, čehož že si bez užívání všech prostředků dosáhla a ozdravěla, ráda o tom slyším a věrněť toho přeji. Pán Bůh dej, ať by to mohlo na dlouhej čas trvanlivé bejti a tak mohu souditi, žeť lépe povětří v Čechách nežli zde slouží, mezi tím pak, jsouce zdráva, že tam ráda zůstáváš, nic ti v tom za zlý nemám, nebo zdraví jest každýmu milý. Kdež pak mi píšeš, ať bych poručila na Brandejs se vypraviti: toho nevím jak na ten čas vykonati, jedno proto, že nevím hned k tomu jak nyní přivésti a co by tam dělala a v čem hospodařila, poněvadž vojáci již zhospodařili, za druhé, poněvadž až posavad tam dosti nebezpečenství od nich jest, jedni odjedou druzí přijedou. Neráda bych tě v nějaký nebezpečenství uvedla, tak že ti, kteří tam ještě z našich zůstávají, sami s sebou co činiti nevědí, nerci-li tam se projížděti nemůže, ale ani poslové odtud sem procházeti a nám nic pronášeti nemohou, a takť nevím v tom jakýho času ukládati, neb jakou příležitost k tomu způsobiti, aby se mohla sem dostati. Bylo sic potřebí prvé to lépe na mysli rozvážiti, než si co před sebe vzala a ne tak kvapně to činiti, coť do hlavy přišlo, nebo spěšný dílo s hrubejm prospěchem nebejvá. My v tomto takovém vojenském způsobu sami nejsme než jako na větru, nevědouce jak pán Bůh dále s námi naložiti ráčí, ač před tebou netajím, že pán teď přes tři neděle již pořád těžce nemocnej jest a z lůže se hnouti nemůže, však pánu Bohu věřím, že ráčí jeho pomocníkem a lékařem bejti a jej k zdraví zase navrátiti; týmž způsobem já taky s svejmi bídami dosti činiti mám a ve všem se již na milost a pomoc boží spouštím. A tak nevěda tě nač bezpečiti a jakýho času jmenovati, a poněvadž

si sama toho příčinou, nemůžeš na mne naříkati. S tím tě ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 20. Junii 1634.

---

390. *Jiřímu hraběti z Náchoda, že manžel její s potěšením návštěvu jeho očekává etc.*

Na hradě Přerově dne 21. června 1634.

Panu Jiřímu hraběti z Náchoda.

Modlitbu etc. Vysoce urozený pane, pane synu můj nejmilejší! Zdraví etc. Můj nejmilejší pane synu. Dnešního dne psaní vašnostiného, 19. dne tohoto měsíce na Miroslavi datovaného, sem dostala a porozumějíce z něho, že o mým nejmilejším pánu, jak by se měl, vyzvěděti žádostivi bejti ráčíte: VMti předně z takový laskavý péče o něj děkujíc, oznámiti mohu, že sice až posavad již na čtvrtej tejden jde, jak se byl těžce roznemohl, jsouc pán ještě mnohou bídou, bolestmi a mdlobou obklíčenej, z lůže jen kde ho z jednoho na druhý v prostěradle přeloží, hnouti se sám nemůže a na pomoc a smilování boží očekávati musí, což pánu Bohu věřím, že jej ráčí zase brzy pozdraviti a od takovejch těžkostí zprostiti. Že pak se račte zakazovati, pánu tu lásku prokázati a, když se k tomuto nastávajícímu soudu do Olomouce dostati ráčíte, pána chtíti zde navštíviti, oznámíc já o tom pánu s pozdravením vašnostinejm: hrubě to vděčně k sobě přijímá a VMti, své hotové (ač nemocné) služby vzkazujíc, z té citedlnosti, kterou račte nad jeho nedostatkem a nemocí prokazovati, velice děkuje a pokudž mu račte moci tu milost učiniti, ačkoli nebude moci sám VMti, tak jakž by rád chtěl a hotov byl, sloužiti, však že srdečně rád VMt spolu i se mnou uhlídati chce a z vašnostiného příjezdu spolu potěšeni budeme, kterejž pán Bůh, pokudž vůle jeho svatá v tom jest, rač šťastně způsobiti.

S tím se VMti, můj nejmilejší pane synu, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 21. Junii 1634.

---

391. *Pertoltovi z Lipého o nedostatku zdraví manžela jejího etc.*

Na hradě Přerově dne 24. června 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Můj nejmilejší pane bratře! Že mne naschválním psaním svejm navštěvujete, žádostivi jsouc o mně a mým nejmilejším pánu přezvěděti, velice vám z tý lásky děkuji a lítostivě před vámi netajím, že předce se bídně máme, nebo málo se až posavad s mejm nejmilejším pánem polepšuje a téměř co dále vždy ještě mdlejší zůstává,

majíc tu nohu, na níž se mu ta bolest udělala, na dví otevřenou, mnohého trápení tudy okouší, že vám téměř nevím jak o tom psáti a o svý starosti vypovědíti, jsouc sama dosti taky churava, že sama s svou bídou co činiti nevím. Žádnej nyní z doktorů u nás není jednom panskej barvíř, kterýž pánu tu nohu převazuje a flastry dává. Ku pánu Bohu však stále tu důvěrnost a naději neomylnou mám, že ráčí modlitby mé i jinejch vyslyšeti, pána z takový těžký nemoci a velký bídy jeho pozdvihnouti a zase pozdraviti. Strejc můj pan Rudolf, jedouc nyní k soudu do Olomouce, nás taky zde v tomto bídným způsobu navštívil a ode dvou dní tu zůstává, zejtra do Olomouce strojí.

Vám pak toho, můj bratříčku, srdečně taky nepřeji, že ta bídná podagra s vámi tak často zachází a opět ačkoli že neležíte, však bolesti a trápení od ní cejtíte, pána Boha žádám, aby vás jí brzy zprostiti a vám k lepšímu a stálejšímu zdraví dopomoci ráčil. Jáť jí také plna sem chvíli jednu, chvíli druhou ruku zavazuji a sotva se ležení bráním, nevím, jak dlouho se budu moci obrániti a jak pán Bůh, jemuž se ve všem poroučím, dále se mnou naložiti ráčí. V jehožto mocnou ochranu sebe i vás, můj nejmilejší pane bratře, poroučím. Datum na hradě Přerově 24. Juni 1634.

---

392. *Marii z Lipého, že manžel její i ona ne valně na zdraví se mají.*

Na hradě Přerově dne 24. června 1634.

Paní Maryji z Lippého.

Z navštívení vašeho mne skrze psaní a na můj způsob i mého nejmilejšího pána se dotázání, při tom taky za odeslání mi pěknejch uherskejch střešeň, kteréž sou mi dodány a já je vděčně od vás přijímám, velice vám, má nejmilejší paní teta, děkuji a nemám vám co jiného o nás oznámiti, než to, že se velmi bídně máme. Já s podagrou, které téměř plna sem a s svejmi starostmi sotva že se tak jen vláčím a posteli bráním, nevím, jak dlouho budu moci tak vytrvati a z druhý strany pán můj nejmilejší jest až posavad předce hrubě bídnej a s tou nohou svou, kterou ve dvou místech otevřenou má, nemalejch bolestí okouší, málo se s ním polepšuje a téměř co dále vždy více zemdlívá, poněvadž nemnoho jí ani spí. Ale ku pánu Bohu vždy tu silnou víru mám a na jeho svatou pomoc očekávaje tomu se těším, že se ráčí nad ním i nade mnou smilovati, naším lékařem a pomocníkem bejti a k lepšímu způsobu, když se jeho milosti líbiti bude, zase nás přivésti. Vy že s Čeníčkem zdrávi jste, věrně vám toho přeji. O pánu pak vašem a mým nejmilejším panu bratru toho hrubě nerada slyším, že jej opět podagra počíná trápiti, čehož mu jistě nepřeji, pána Boha žádaje, aby jej od ní brzy zprostiti

a lepším i nějakejm stálejším zdravím obdařiti ráčil. Čeníčka, žádám, že ode mne zase pozdravíte. S tím se vám, má nejmilejší paní teta, na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji a nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum ut supra.

---

393. *Děkuje Evzebii z Kounic za darované kapouny a oznamuje, že s Rudolfem z Valdštejna v příčině sporu jejího s Vilímem z Kounic mluvila.*

Na hradě Přerově dne 25. června 1634.

Paní Euzebii z Kaunic.

Má nejmilejší paní teta! Z tak laskavý paměti a péče, kterou o mne a mýho nejmilejšího pána vésti a o nás vyzvěděti žádostivy bejti ráčíte, VMti velice děkuji a VMti oznámiti mohu, že až posavad sice v jednostejným způsobu předce dosti bídným zůstáváme a s mejm nejmilejším pánem ještě se nehrubě co polepšilo, zvláště mdloby a těch bolestí v tý noze, z který již tak mnoho materie vychází, mu nic neubejvá, ale očekávajíce vždy na pomoc a smilování boží, důvěřujeme se jeho velebnosti božské, když jeho dobrolíbezná vůle v tom bude, že ráčí také s pomocí svou přispěti, takový těžkosti odníti a lepším zdravím pána zase obdařiti. Nad VMtí a všech VMti dobrejm zdravím, jehož požívati ráčíte, jsouce potěšena, pána Boha z toho chválím a na další časy VMti společně téhož dobrého způsobu od jeho božské milosti vinšuji.

Za ten dar tak hojnej, kterým ste mne v tomto bídným našem způsobu hrubě vděk opatřiti a opět 12 kapounů dobrých odeslati ráčily, velice také VMti děkuji a jistě s velikou vděčností je od VMti přijímám a čím bych toliko platně mohla, VMti se takové lásky a štědrosti ke mně tak často prokazované zase každého času podle možnosti své příjemně a líbezně odsloužiti, nepominu. Netajíc zatím před VMtí, že pan Rudolf, strejc můj, jedouce nyní také k soudu Olomouckýmu u nás se zastavil a nás navštívil, s nímžto učiníce zmínku o věcech vašnostinejch strany pana Vilíma z Kaunic, zakázal se pán hrubě, že on chce všelijakejm dobrejm přítelem VMti k témuž panu Vilímovi bejti a k dobrému vašnosti sloužiti a pomáhati, tak že mám ku pánu Bohu naději, že ráčí předce VMtem některý dobrý přátely vzbuditi, že nebude moci pan Vilím po svý vůli s VMtmi učiniti, jak by chtěl. Pán můj VMti i panu manželu vašnostinýmu svý nemocný a nestatečný služby a já modlitby vzkazujeme, dítek a sirotků svejch, žádám, račte taky ode mne pozdraviti. Šlechtična má tolikéž se VMti zase poslušně poroučí. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 25. Junii 1634.

PS. Přípis toho psaní, který ste mi odeslati ráčily, jsem pánu svýmu ukázala, kterejž je četl a praví, že to nemůže k žádný škodě

panu manželu VMti bejti, když k tomu přijde, že se taky k tomu cesty najdou.

---

394. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině věcí hospodářských.*

Na hradě Přerově dne 27. června 1634.

Janovi písaři na Brandejs.

Vořechů vlaskejch dva džbány od tebe nyní po poslu sem odeslaný jsou dodány, ačkoli sice sou přeměněny a nejsou v těch dčbáních, v kterých tam poslány byly, ale již toho při tom zanechávám. Maldříčky tolikéž v celosti pěkně donešeny a přijaty sou, od kterýchž se košík zase navracuje.

Že ovčák ovce dojí, jest to zázrak, že se v tolika letech k tomu přistrojil a začátek jednou učinil, ačkoli sice dosti na mále, což k smíchu jest podobný; což nevím, jak se k tomu přihlíží a kdo při tom bejvá, sice nevím, aby to za práci státi mohlo, aspoň že se v tom začátek stal a mý poručení tudy vykonáno jest. Poněvadž pak, jak píšeš, že za den toliko po 22 a 23 žejdlících mlíka nadojí, vidím, že by to nebyla než daremní páračka z samýho toho mlíka dělati: protožť poroučím, aby se mezi kravský slívalo, však tak ať se nejprvé za celej tejden chová a pro průbu se z něho samýho nadělá, tak aby se vědělo, jak mnoho vynese a podle toho mohlo se potom na počtu vyraziti, a když se to stane, bude je moci mezi kravský míšeti a společně z něho šafářka dělati. Však když by se tam k podzimku mělo týž dojení zastaviti, poněvadž ty i tvá žena a Kůna toho povědomi jste, jak se na Náměšti dělávalo, aby mi tuto taky okolo toho času na zimu ale kopu dobrejch maldříků z samýho ovčího mlíka nadělaly a ony toho přítomny a při tom nápomocny byly, poněvadž vědí dobře jak to u mne dělávaly.

Že dobytek ve dvoře Lipchavským zase zdráv jest, ráda to slyším. Pán Bůh račiž i dále opatrovati. Co se plátna, který u tkadlců zůstává, dotejče, když bude hotový a od nich přijatý, což nepochybuji, že se již dosavad i stalo, poroučím, aby se z něho čeládkám do dvoru, totiž z pačesnýho a koudelnýho podle loňskýho poznamenání, kteréž smejšlím, že za sebou máte, stříhalo a mezi ně rozdělilo. Může šafářka s klíčnicí to vykonati a před tebou stříhati, a ty, poznamenaje to, jak se co komu dá, zase mi poznamenání toho odeslati nepomíjej a ostatek, což ho zbyde, nechť se s druhejm na bílidlo dá. A poněvadž ta Dorota, dívka, kterou sem za pradlí sem vzíti dala, taky do toho počtu náleží, pročež, co na její osobu přijde, to ať se zanechá a když by sem jaká jistá a bezpečná příležitost byla, jí se odešle. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 27. Junii 1634.

PS. Oznam mi také při další příležitosti, jak v pěkným vzrostu přediva sou a k jaký ourodě s nimi se ukazuje, tolikéž strany včel, rojí-li se co a dává-li se na ně jakej pozor, zahradník taky jak v zahradách dělá a co v nich od jakejch věcí má a kam to podívá [sic]. Mezi tím pak, poněvadž porozumívám, že u vás taky letos z požehnání božího pěkná ouroda všelijakýho ovoce se ukazuje: protož poroučím, aby na to pozor míti poručil a dal to všeckno pěkně sklízeti, zvlášť co již nyní zralýho od střešeň a višeň jest, neb teď dále bude, aby se to podle předešlého způsobu sušilo, na špičky strkalo i taky do kytek vázalo, můžeš šafářce někoho ku pomoci přidati a tvá žena s Kunou mohou taky v něčem tom nápomocny bejti.

---

395. *Paní Evsebii z Kounic, že manžel její pro churavost kardinálovi z Dietrichštejna, aby spor s Vilímem z Kounic o statek Uhersko-Brodský ukončen byl, psáti nemůže.*

Na hradě Přerově dne 30. června 1634.

Paní Euzebiji z Kaunic.

K žádosti vašnostiné, má nejmilejší paní teta, v pravdě nic by mi tak snadného nebylo (jsouce VMti ve všech možnejch příčinách hotova příjemně sloužiti) jako to vykonati a se pánem svejm, kdyby málo v mírnějším způsobu postaven byl, nežli sice jest, o to mluviti a toho příčinou bejti, aby vedle VMti, pana manžela vašnostinýho i dítek vašnostinejch přímluvné psaní ku panu kardinálovi učinil a se přimluvil, aby ta věc, která mezi vašnostmi a panem Vilímem strany statku Uhersko Brodskýho na odpořích jest, k svému konci a místu nyní v Olomouci přivedena bejti mohla. Ale netajím před VMtí, že týž pán můj tuto dnešní minulou noc opět hrubě zlou měl a málo spal a jaká tato nastávající bude, nevím, ve dne pak až do té chvíle, v níž psaní VMti mne došlo, hrubě bídnej a churavej se nachází a zvláště, jakž račte samy toho povědomy bejti, po převázání vždycky tak velmi mdlej a všecek jako omámenej zůstává, že téměř sám o sobě neví a s žádným nic pro velkou mdlobu a bídu nemluví, ovšem s psaním nevím jak by mohl pracovati, aby s nějakou podstatou bylo. Pročež vidouce pána tak nestatečnýho, nevidělo mi se ani tím pána zaměstknávati, soudě to dobře, že bych nic VMtem v tom s oužitkem prospěti nemohla. Pročež vidouce takovou nemožnost, prosím, že mne i pána mýho při VMtech v tom račte omluvné jmíti, při čemž se VMtem poroučím a všelijak se dobře jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 30. Junii 1634.

PS. Podlí toho VMtem oznamuji, že paní hrabinka z Hodic se pannou dcerou a panem synem svejm této chvíle k nám sem přijela.

---

396. *Rudolfovi hraběti z Valdštejna o nemoci svého manžela, dále pak píše:*

O tom sem se jistě neráda z psaní vašnostiného dočetla, že dnes anebo zejtra z Olomouce k domu pro některý příčiny, jako naslejchajíce o nějakým vpádu nepřátelským, do Čech pro zaopatření v domě což potřebí, odjeti strojiti a tak se již u mne zde zastaviti moci neráčíte. Nebo sem vždy předce k VMti tu naději měla, že ještě se s VMtí dříve takového odtud domů se navrácení shledati moci budu, ale poněvadž taková bezelstná překážka VMt k tomu nutí, že pospíchati ráčíte, nevěda tomu co říci, musím to pánu Bohu poručiti; a nemoha VMti v tom za zlý míti, nýbrž u sebe omluvného maje, pročež se s VMtí, můj nejmilejší pane strejče, žehnám, šťastnou cestu vinšuji a že všech svejch ode mne při šťastném se domů navrácení pozdraviti ráčíte, žádám. Tolikéž jestliže byšte dále kam jinam se obrátiti chtíti, aneb co více takovýho buď od pana otce svýho, aneb odkud jinud dověděti se ráčili, že račte nám zase taky o tom tím dříve dáti oznámiti, tak abychom tolikéž věděli se čím spraviti, VMt prosím. Pán můj VMti svý bídný služby vzkazuje a s VMtí se taky žehná. S tím VMt, můj nejmilejší pane strejče, k ochraně boží poroučeje, aby se VMti při všem dobře a šťastně vésti a já se s VMtí ještě v dobrém způsobu brzy shledati mohla, vinšuji. Datum na hradě Přerově 1. Julii 1634.

---

397. *Paní Marii z Lipého přeje, aby manžela jejího podagra více netrápila ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 4. července 1634.

Paní Maryji z Lippého.

Má nejmilejší paní teta! Poněvadž se na mé i mého pána zdraví dotazujete a o našem nynějším způsobu zpraveny bejti žádáte: děkujíc vám za takovou lásku a vaši na nás paměť, tak činím a vám oznamuji, že ještě v nemalý bídě a těžkosti až dosavad můj pán postaven jest a tak náramně tudy již zemdlenej, že sebou hnouti nemůže, jakž to samy můžete souditi, když již tak dlouhej čas v tom zůstává; však pánu Bohu věřím, že dále jeho milostivejm pomocníkem bejti, jej sám zase brzy pozdraviti a z takovejch těžkostí i nemožnejch starostí, který tudy snáším, vysvoboditi ráčí. Jináče taky sama s svou bídou mám dosti činiti, že sotva se vláčím a u pána tak vyseděti mohu. Pán Bůh rač dále pomáhati. O vás tu novinu, že s Čeníčkem dobrého zdraví požíváte, přejíc vám toho věrně, vždycky ráda slyším, než naproti tomu nad tím tak bídnejm způsobem pána vašeho a mýho nejmilejšího pana bratra jistě srdečnou lítost a citedlnost mám, že ta mizerná podagra tak malý oddechnutí mu dává a téměř stále ho zsužuje a běduje, začež pána Boha prosím, aby ho sám od ní zprostiti a k dokonalejšímu zdraví navrátiti ráčil.

Čeníčka ode mne pozdravte, žádám. A s tím se vám, má nejmilejší paní teta, vinšuji od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti. Datum na hradě Přerově ut supra.

---

398. *Prosí bratra svého Adama z Valdštejna, aby jí zprávu podal o zdraví svém i celé rodiny, oznamuje, že manžel její již na šestý týden nemocen zůstává, ona pak sama také dnou sklíčena byla.*

Na hradě Přerově dne 6. července 1634.

Panu Adamovi z Waldštejna.

Modlitby své sesterské VMti vzkazuji, vysoce urozený pane, pane bratře můj nejmilejší Zdraví ɔc. Můj nejmilejší pane bratře! Poněvadž mi se příležitost tato do Prahy trefila, nemohla sem toho nijakž pominouti, abych se VMti skrze toto sesterské psaní ohlásiti a lásce vašnostiné sebe připomenouti a VMt navštíviti neměla; jsouc pak žádostiva o VMti, mý srdce, přezvěděti, prosím sestersky, že mi tu lásku prokázati a v jakém způsobu byšte jak strany zdraví tak i jináče se paní Jozičkou a dítkami svejmi až posavad se vynacházeti ráčili a kterak se dále VMti vede, o tom oznámiti sobě za těžké učiniti neráčíte.

O sobě VMti s nemalou lítostí a bolestí oznamuji, že velmi bídně se mám, jedno sama na svým zdraví veliký nedostatek trpím a čím dále v tomto mým již sešlým věku všeho mi ubejvá a ty i jiný těžkosti se rozmáhají, tak že nyní s svou bídou sotva se tak lůži bráním a nevím, jak to dlouho vystojím, jsouc podagry plna, kterouž jak v rukou, nohách, tak i po jinejch téměř všech oudech cejtím. K tomu také příčinou svýho nejmilejšího pána těžce již na šestej tejden pořád nemocnýho u veliké starosti postavena jsem. O čemž VMti oznamuji, že jest se byl nejprvé velmi prudce a tak nenadále téměř jako v okamžení na jakousi těžkost roznemohl, z toho se mu růže s nátchou do pravý nohy vrazila a nad míru nohu otokem a červeností, tak jako by se zapáliti měla, obklíčila, a když se ta bolest zbírala, potom doktoři a barvíři na dvý pánu tu nohu otevříti musili, aby ta materie ven mohla, a posavad velmi mnoho jí vychází a barvíři pána hojí. V kterýžto tak těžký a neobyčejný nemoci pán po ten všecken čas až dosavad hned nevypravitedlnejch a nesnesitedlnejch bolestí i s nebezpečenstvím života, kdyby samý boží ochrany nebylo, okusil a ještě se s ním velmi málo polepšilo, nýbrž jak se to při pánu vidí, že co dále více od takovejch ukrutnejch bolestí zemdlívá, tak že již jen jako nějakej dřevěnej špalek, nevědouc mnohdykrát ani sám o sobě, ležeti musí a sebou hnouti nemůže, jen kde ho jiní vobrátí a z lůže na lože v prostěradle přeloží, nevědouc, jak pán Bůh s ním dále učiniti ráčí; avšak jeho božské milosti silně věřím, že ráčí dále sám jeho

nejlepším lékařem bejti a jej zase pozdraviti i mne k lepšímu způsobu navrátiti. Kterejžto pán můj VMti svý bídný a nestatečný služby vzkazuje. Paní Jozičky i dítek svejch, prosím, neračte sobě stížiti ode mne také pozdraviti. S tím se VMti, můj nejmilejší pane bratře, v paměť a lásku bratrskou a nás z obojí strany v mocnou ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 6. dne Julii léta 1634.

PS. Žaluji VMti, že dříve než sem toto psaní shotoviti dala, již mne ta bídná podagra dokonce svázala a do lůže uvedla, tak že není možné, abych se mohla sama VMti podepsati, poněvadž mne i v rukou sklíčila, v čemž při VMti omluvena bejti žádám. Račte moci našeho způsobu bídnýho povážiti, že již nemůž většího špitálu nad nás bejti, nebo nejináč než jako dva lazaři bídně ležeti a jeden na druhýho těžkosti hleděti musíme ve všem se pánu Bohu poroučejíce.

---

399. *Janovi písaři v Brandýse nad Orlicí o věcech hospodářských.*

Na hradě Přerově dne 12. července 1634.

Janovi písaři.

Psaní tvé od 9. dne tohoto měsíce mi učiněné jsem dnes přijala a jemu vyrozuměla. Co se dělání omastku z ovčího mlíka dotejče, neníť potřebí svědomím toho zastávati, aby se nemohlo tejden mlíko chovati; poněvadž sem já mnoho let s tím prvé zacházela, vím dobře, co může bejti a co nemůže: nežli že vy sprosta tomu nebo nerozumíte a s tím zacházeti neumíte nebo nechcete, pročež když já nemohu nyní, maje s svou bídou co činiti, s vámi se nadívati [sic], nechávám toho při tom, abyšte již tak, jak ste začali, dokonali, totiž z samýho toho mlíka aby se pořád slívalo a mezi kravský se nemíšelo.

Přediva, ovoce, včely a jiný věci že v pěknym zrostu a způsobu se nacházejí, ráda to slyším a pánu Bohu z toho děkuji, žádaje, aby sám ráčil dále všeho požehnati a k dobrýmu oužitku našemu to obrátiti, ač že jabka a hrušky hrubě ještě pršti [sic], to sic nemůže bejti, aby nemělo něco spadnouti, ale pánu Bohu věřím, že ještě pro nás hojně zachovati ráčí, jednom ať se to všecko pěkně, když čeho čas bude, sklízí, opatruje, šetrně a rozšafně s tím zachází; i střešeň uherskejch že se nevelký dvě putny natrhalo a ty se zsušily, i to od pána Boha za vděk přijímám. Višní pak že se nemnoho nachází, co jich jest koli, ať se jich předce šetří, tak, aby nebude li moci k jiný potřebě více jich bejti, aspoň aby se jich vždy nějaká částka tak pro líkařství nahledati a usušiti mohla.

Vondra zahradník poněvadž z těch zahradních věcí nic uprodati nemůže a žádnej nic koupiti nechce: nechť to, co by se nemohlo

k naší potřebě chovati, na semeno vede, aby aspoň to za oužitek bejti a semena míti mohl, aby nebylo potřebí vždycky všeho kupovati. Vokurek taky, pokudž jaký má, neb ještě dále míti bude, něco nasoliti a k naší potřebě dochovati hleďte.

Rejstřík, na němž mi posíláš poznamenání, co jest kterýho plátna rozstříháno a čeládce do dvoru rozdáno a co mimo to na bílidlo odvedeno, sem přijala a dajíc jej přehlídnouti, tento nedostatek se v něm nachází, totiž, že pokládáš za vydání pačesnýho plátna 2 kopy 26 lok., avšak vyčítajíc je níže zejmena, co jest dáno do dvora Perenskýho, Horeckýho, Sedlištskýho, Heřmanskýho a Chlupeckýho, není toho všeho nežli dvě kopy a 3 lokty a tak o dvaceti tři lokty chybuje; koudelnýho taky počítáš 2 kopy 46 loket a tak obojího 5 kop 12 loket, což mi se zdá, že příliš mnoho jest, a že jindy přes 4 kopy mnoho více nevycházelo, tak že nevím, jestli se v tom podlí předešlýho způsobu postupovalo, pročežť poroučím, aby mi to vysvětlil a o takovém nedostatku zprávu dal, i jej napravil. Co pak těch pláten na bílidle jest, když budou vybílený, ať se pěkně s jinejmi do sklepu sklidí a tak po koutech roztahány se nenechávají, poněvadž se naději, že již tam předce jakýž taký pokoj před vojáky máte, toliko ať se na každý obzvláštní udělá poznamenání, i na každým kusu, co drží, cedulka se přišije, aby se vědělo, co kterýho jest a který jest letoší [sic] a který loňský plátno.

Strany prodaje volů, pokudž jich k tahu potřebí není, poněvadž sem předešle povolila, když koní nemáte, aby se jich ale 12 táhnouti učiti dalo, a sou-li toto jako jiní, nejsem proti tomu, nýbrž sama to za dobré uznávaje, že se na nich málo přichová, jestliže by se dobrý kupec našel, povoluji, aby jich buď těch 10, o kterejch píšeš, neb cokoli můžeš, beze škody naší v slušný ceně zpeněžiti mohl. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 12. Julii 1634.

---

400. *Oznamuje Rudolfovi hraběti z Valdštejna o nemoci své a manžela svého i prosí, aby pohřební sklípek v Třebíči, kdež manžel její odpočívá, před zkázou dal opatřiti.*

Na hradě Přerově dne 17. července 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Můj nejmilejší pane strejče! Trefíc mi se tato příležitost do Třebíče po Slovákovi, který se tam vypravuje, nechtěla sem pominouti k VMti se tímto psaním ohlásiti a o našem způsobu, abyšte, jak se s námi děje, věděti ráčili, oznámiti. Kdež před VMtí netajím, že se s mejm nejmilejším pánem až dosavad velmi málo polepšuje a jako říkaje čím dále ještě větších bolestí okouší, nebo již přes

13 děr v tý noze bolavý má a nevím, co dále bude. Což jináč se říci nemůže, než že pán Bůh jistě velikej div a zázrak na něm ukazuje, že až posavad to může snésti a v svým tomto sešlým věku, k tomu v takovým již náramným zemdlení, takový nevypravitedlný bolesti a trápení vystáti. Já dokud sem mohla sama při pánu zůstávati a jemu v jeho bídě posluhovati: i to mi snesitedlnější bylo, ale nyní, když již nemohu a pána ani nevidím, jsouc sama taky velikou bídou a bolestmi obklíčena, to mi nemálo mý těžkosti rozmnožuje. Nebo ve čtvrtek tejden minul jak sem se těžce na dna roznemohla, tak že nepamatuji, abych kdy tak těžce od ní svázána byla a takovejch bolestí jako nyní okusila, nebo ve všech oudech ji mám, že nemohu sebou hnouti, jen kde mne taky v prostěradle s obnovením mnohejch mejch bolestí z lůže na lože přeloží. V čemž nevěda co jiného činiti, když pán Bůh ráčil takovejm zarmoucenejm a bídnejm losem jak na mýho nejmilejšího pána, v kterým již na osmej tejden zůstává, tak i na mne vzpomenouti a na nás ten kříž dopustiti, než již to do vůle jeho trpělivě nésti a jemu se ve všem poroučeti a důvěřovati musíme, bude-li jeho svatá a dobrolíbezná vůle v tom, že nás z takový bídy naší dobrotivě sám mocí svou božskou pozdvihnouti, k lepšímu způsobu navrátiti a k němu nám dopomoci ráčí.

Podlí toho pamatujíc, když ste zde bejti ráčili, že ste se mnou strany místa pohřebního v Třebíči za krchovem při sboru ležícího, kdež nebožtík pán můj, dobré paměti, i některejch jinejch vzácnejch pánů a osob z obojího pohlaví mrtvý těla počestně pochovány a pohřbeny sou, mluviti ráčili, oznamujíc mi o tom, kterak by též místo hrubě již spuštěné bylo a na tom sklípku, v němž mrtvý těla leží, od pršek a dešťů nemalá škoda se dála, s ohlášením a zakázáním svým takovým, pokudž by proti mně nebylo, že byšte ráčili chtíti poručiti to zaopatřiti a aby se při témž místě větší škoda nedála, to dáti předjíti, a já že sem netoliko proti tomu nebyla, ale, uslyše s podivením o tom, takové ohlášení vděčně od VMti k sobě přijala a VMt, aby se to státi mohlo, za to žádala. Pročež i nyní ještě to obnovuji a, VMti ku paměti přivozujíc, za to znovu žádám, že to račte sobě poručené jmíti a poručiti takový sklípek podle potřeby a náležitosti opatřiti a někoho k tomu naříditi, kdo by na to napotom lepší pozor dával a k tomu dohlídal, aby se takový škody v témž místě více nedálo: neb by mne to jináče k nemalý lítosti přivozovati musilo, poněvadž já po pánu Bohu největšího dobrodiní a toho všeho, což mám, odtud sem dosáhla, kdyby též místo a ty poctivý a vzáctný mrtvý těla v něm v takovým opovržení a potupě pro tu špatnou a malou pomoc měly zůstávati, ale důvěřuji se VMti, že to tak opatřiti a spraviti dáti ráčíte, že s tím budu moci spokojena bejti. Dokud sem tam sama sice byla, vždyckytě to bylo v svý podstatě zachováno a pozor

na to dáván byl od těch, kteří tehdáž na domě panským zůstávali, i klíče jak od krchovu, poněvadž se tudy na zvonici chodívalo, tak i od sklípku mívali; ale v těch pěti letech, jak sem já z země vyjela, poněvadž žádný k tomu, tak jak sem já se toho nenadála, nepřihlídal, nic není divnýho, že to tak sešlo. Nyní, poněvadž Kavín tam zůstává, zdá mi se, že by jemu nejlépe příslušelo, to pod správou míti, avšak VMti to již v moc dávám, abyšte, koho by se VMti nejlépe vidělo, k tomu obrati a naříditi moci ráčili, toliko prosím, komu to poručeno a jak to vše zaopatřeno a spraveno bude, že neračte sobě také stížiti při příležitosti mně zase oznámiti.

---

401. *Nařizuje šafářce Perenské, jaké má učiniti opatření v příčině ovoce.*

Na hradě Přerově dne 19. července 1634.

Šafářce Perenský.

Kdež mi oznamuješ strany předivа, že jak lny tak i konopě v pěkným zrostu jsou a k zdárný obrodě se ukazuje, ráda to slyším. Pán Bůh rač dále požehnati a pomocníkem bejti, aby to mohlo k dozrání přijíti a náležitě sklizeno bejti. Při čemž tebe napomínám, aby v pilnosti nedala nic na sobě scházeti a hleděla to časně z pole snímati a sklízeti, a dále což potřebí při tom opatrovati a tak vše náležitě schraňovati. Týmž způsobem při sklízení ovoce všelijakýho hleď pilna bejti a s tím rozšafně zacházeti, aby se to lecjaks nerozhnusilo [sic] a nerozvundalo. Co se višeň dotejče, o nichž píšeš, že jich něco na niti vážeš a něco sušiti dáš: poroučímť, aby jich nic nevázala, než všecky pořád i ty, kterýs již zvázala, pěkně zsušila; tolikéž když karlátka a švestky zralý budou, budeš moci všecko taky sušiti a nic nevázati ani neloupati, leč karlátek něco předce můžeš na niti zvázati, ostatek já, co by mi toho jak od višní, tak i jinýho potřebí bylo, chci sobě zde, bude-li vůle boží, dáti toho nachystati, poněvadž zde taky hojná ouroda od všelijakýho ovoce jest, a tak budeš se moci tím spraviti a věděti, jak při tom všem postupovati. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 19. Julii 1634.

---

402. *Paní Evzebii z Kounic o nemoci svého manžela.*

Na hradě Přerově dne 28. července 1634.

Paní Euzebii z Kaunic.

Službu ꝛc. Z navštívení mne skrze psaní velice VMti, má nejmilejší paní teta, děkuji a kdež račte žádostivy bejti jak o mém tak i mého nejmilejšího pána způsobu věděti, dokládajíce, že ste o tom ráčily s potěšením doslechnouti, že by se s námi zase dobře

polepšovalo: což kdyby tak bylo, k velikýmu potěšení by to i mně taky sloužilo, ale co se pána mýho dotejče, VMti oznamuji, že až posavad netoliko se s ním nepolepšuje a jeho nemoc a bolest žádné přítrže a umenšení neberou, ale větších ještě okoušeti musí, poněvadž již nohu všudy naskrze zvrtanou má a ještě se obávati jest, že více dir bude, z kterýchž mu předce tak velmi materie mnoho jde, a barvíři žádný jiný naděje k hojení nedávají, než tak jak prvé vždycky jen na to ukazují, až by materie všecka ven se vyčistila; což nevím, kdy to bude, poněvadž od toho času, jak ste odsud odjeti ráčily, žádné umenšení při tom se nevidí. Pán jest již těmi takovejmi ustavičnejmi těžkostmi a bolestmi nad míru zemdlenej, když ani ve dne ani v noci mnoho nespí, že nevím, jak dále s ním pán Bůh naložiti chtíti ráčí. Se mnou pak, ačkoli něco se polepšilo, že aspoň se na chvílku z lůže zdvihnouti dáti a u pána na stolici vyseděti mohu, ale předce sem ještě hrubě bídna a nestatečna, pána Boha prosím, aby se nad námi oboumi smilovati, sám naším nejlepším lékařem a pomocníkem bejti a nás od takovejch těžkostí zprostíc, pokudž jeho svatá vůle v tom jest, k lepšímu způsobu brzy navrátiti ráčil. Pán můj VMti i panu manželu vašnostinýmu a mýmu velice milýmu panu ujci zase své nemocné služby a já modlitby, tolikéž paní Bohunka a má šlechtična vzkazují. Dítek a sirotků svejch račte taky ode mne pozdraviti. S tím nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 23. Julii 1634.

---

403. *Děkuje paní Maxmiliáně Přepické za propůjčení kozy s kozlátkem pro užívání mléka.*

Na hradě Přerově dne 26. července 1634.

Paní Maximiliáně Alžbětě Přepické, rozené Vencelíkovně z Vrchovišť.

Službu ꝛc. Urozená paní kmotra má zvláště milá! Dobrého zdraví ꝛc. Jakož ste mi před některou nedělí k žádosti mé to přátelství prokázaly a jedný koze [sic] s kozlátkem pro užívání mlíka kozího zapůjčily: nebyla sem na jiném, než dávno vám ji zase, nepotřebujíc jí na ten čas, s poděkováním navrátiti, ale že se toho až dosavad nestalo, nejsou toho jiný příčiny než jak mý mnohý starosti, kterých hojně v tomto těžkým a již dlouho trvajícím nedostatku zdraví pána mýho mám, tak i sama s svou bídou dosti činiti maje, kudyž sem na to poněkud pozapomněla, v čemž při vás, že sem ji tak dlouho zdržela, omluvena bejti žádám. Nyní pak takovou kozu vám navracuji a teď příležitě odsílám a vám z toho přátelství ke mně tudy prokázaného velice děkuji, nejsouc na jiném, než vám se toho všelijakejm dobrejm přátelstvím vždycky ráda odměniti. Kozlete pak že neposílám, poněvadž nepochybně

v paměti máte, že sem s vámi o ně, aby mi zanecháno bylo, mluvila, důvěřuje se, že také proti tomu nebudete; cokoli za ně bude, ráda zaplatiti chci. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 26. Julii 1634.

---

404. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, nařízení dává v příčině pláten, ovec, sýrů i jiných svršků a aby jí podal zprávy o panně Aničce.*

Na hradě Přerově dne 29. července 1634.

Janovi písaři.

Psaní tvé včerejšího dne sem přijala a z něho zprávě tvé, kterou mi strany nedostatku, kterej se při stříhání a rozdání plátna čeládce do dvorův našel, činíš a jak se při tom postupovalo, oznamuješ, porozuměla: což vidím, že předce letos více než jindy ho vydáno jest, neb ač ukazuješ, že čeládky přibylo, ale i tudy by ještě nevyšel, tak jak's prvé počítal, však již toho při tom zanechávám.

Co se pláten loňskejch i letoších dotejče: poněvadž píšeš, že se již tento tejden z bílidla sejmou, což se bezpochyby dosavad stalo, ty nechť se k jinejm přiloží a do mýho dalšího poručení náležitě opatřeny sou.

Strany pak ovec dojnejch, kdež píšeš, že ovčák zprávu dává, poněvadž se již ouhory zvoraly, že jich kde pásti nemá a že již taky i mlíka méně dávají a ostaviti je brzy musí: tomu já místa nedávám, vím, že to bejvá, avšak ne aby hned tak omalilo, může doháněti, kdyby jen chtěl pilen při tom bejti; že ukazuje na budoucí rok, to sou jejich sta[ro]dávní trošty, avšak kde nic, tu nic, však přes to, pokudž by tak bylo, že je k svatýmu Bartoloměji k beranům pouštěti strojí, nebyla bych proti tomu, aby se ale tejden před tím ostaviti neměly.

Při tom pak, poněvadž mi již máslo zde vychází, k tomu porozumívaje, že strojí se Taufar klíčník do Sobotiště k bratřím svým vypraviti a k nim dceru svou dovezti, o čež žeť pán poroučí, aby ho fůrou opatřil a on že tudyto svou cestu vzíti má, poroučímť, aby také mimo tu jinou fůru zjednal a přijmouce od šafářek všecko máslo, co ho až dosavad nadělanýho mají, podle poznamenání, tak aby potomně nějakejch spletků v tom nebylo a vědělo se, co z kterýho dvora přijato jest, kteréhož smejšlím, že od svatého Jiří až do tohoto času dobře okolo 500 mázů, to jest 1000 žejdlíků českejch, podlí mýho počtu mimo zimní dělání bejti má, je všecko i zimní, bude-li moci se vzíti, na takovou fůru naložiti dal a sem při té příležitosti s dotčenejm klíčníkem jednou prací vypravil a dovezti dal. Toliko při nakládání ho pilni bejti hleďte a dobře štandlíky ať bed-

nář ztáhne, aby nemohlo téci, také když by se mělo zabedniti, když se jen dobře povrchu solí posype a na to zabední, nebude mu nic škoditi, potom také na vozy ať se jak náleží opatří a přikryje, aby na ně slunce svítiti nemohlo a kdo při fůře pojede, aby na to pilný pozor dal, aby se nějaký škody na něm nestalo, jemu poruč. Šafářek pak napomeň, ať se na to nic neohlídají, než jedna každá aby hleděla pilna bejti a to, co sobě vyměřeno mají, do svatýho Havla doplniti. Item, tolikéž mi při té příležitosti sem odeslati nepomíjej toho vosku, jak domácího tak i skoupenýho, co ho tam koli zůstává, jakž mi se zdá, že ho přes dva centnýře bejti má. Pokudž by pak nemohlo se to vše na jednu fůru složiti, poněvadž nesmejšlím, aby klíčník měl tak mnoho s sebou vzíti, proč by sám celou fůru míti musel, bude se moci dobře taky na ni něco od toho, což by mohlo bejti, naložiti, tak aby to všecko již spolu mohlo sem při té jedné příležitosti přivezeno bejti a nebylo potřebí znovu pro nějakou částku a trochu posílati. Co se sejrů dotejče, o tyť poroučím, poněvadž nyní ty takový šusty a nebezpeční časové sou, aby hleděl časně, nečekaje ani na svatej Havel nebo Václav, aneb do zimy, ale co nejdříve všelijak se o to přičiniti, aby je zpeněžiti a prodati mohl, dříve než by snad něco horšího dokročilo, tak aby jich potom bez peněz neprodal a přijedouc vojáci třeba jich nepobrali, poněvadž nyní není se nač hrubě bezpečiti a proč s tím odkládati, než co nejspíše to nejlépe spraviti a zpeněžiti.

Co se pak jinejch svršků a věcí mejch na Brandejse zůstávajících dotejče, poroučímť, aby i sám se k tomu přičinil i šafářku napomenul, aby co jest jak od pláten, ubrusů, ručníků, servítů, tak povlaků ložních a jinejch bílejch šatů, též od cínovýho, měděnýho neb kotlovýho a jiného náčení a těch takovejch drobnejch věcí, to všecko shledáno a do sklepu snešeno bylo a, až by dále ode mne poručení strany týchž věcí dostal, na to očekávej. Mezi tím také ty dvě fůry, o kterýť pán poroučí, pohotově míti a jak další vůli naší vyrozumíš, tak se zachovati hleď a jen ty věci zatím schystejte, aby potom teprv nebylo potřebí jich shledávati. Muškatelky v košíku odeslané jsou mi dodány. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 29. Julii 1634.

PS. Poněvadž o Aničce, panně svý, již dávno nic neslyším, přičiň se medle o to, aby se mohl něco místnýho o ní doptati a jak se má, neb kde a u koho zůstává, jestliže u svý sestry, či kde jinde a jak se jí v těchto časích vede, přezvěděti a mně o tom při příležitosti také oznámiti. Mezi tím bych ráda, kdyby mohlo nějak k tomu přivedeno bejti a ona se na Brandejs dostati, budeš-li tedy moci taky buď sám, neb Tobiáš, poněvadž soudím, že on předce začastý příležitosti k ní mívá, chtějte jí nějaký návěští o tom učiniti, poněvadž já pro tyto takový nebezpečenství nevím

k tomu jaký příležitosti způsobiti, jestliže by mohla sama sobě jí při nějaké jiné příhodnosti obmysliti a tam na Brandejs se dopraviti, nebo až sem na Přerov ke mně dojeti.

---

405. *Pertoltovi z Lipého, že manžel její dosavad nemocen jest; zmiňuje se o nepřátelském vpádu do Čech.*

Na hradě Přerově dne 31. července 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Psaní vaše, který ste mi po služebníku pána mýho odeslali, jsem vděčně přijala a, porozumějíce z něho, že žádostivi jste o mém a mého nejmilejšího pána způsobu nynějším přezvěděti, vám z takový lásky a o nás péče děkujíc, před vámi, můj nejmilejší pane bratře, netajím, že ačkoli tak jest, začež pánu Bohu děkuji, že se se mnou z milosti jeho svaté již zase polepšilo, že aspoň neležím a tak na stolici u pána seděti mohu, ačkoli i tak ještě dosti churava sem, avšak můj nejmilejší pán až posavad hrubě předce bídně se má a ještě velmi málo se s ním polepšuje. Dnes mu opět vnově doktoři a barvíři nohu otevřeli a prvé již bez počtu v ní děr má, kudyž mu ještě velmi mnoho materie z nich vychází a pán tudy náramně již zemdlenej jest. Doktoři i barvíři sice vždy dobře troufají, jak jen materie všecka ven vejde, že se ty rány hojiti budou a se pánem že lépe bude. Což pán Bůh račiž pro milost svou hojnou učiniti, pána tím dříve z takový těžkosti pozdvihnouti a dobrejm zdravím zase obdařiti.

Vám toho, můj bratříčku, z upřímnýho srdce přeji a s potěšením o tom slyším, že předce aspoň tak zdrávi jste, jakž může podle vašeho způsobu bejti, začež pána Boha žádám, aby vás ve všelijakém dobrém způsobu na další časy spolu se všemi vašemi zachovávati ráčil.

Strany toho vpádu do Čech taky zde čím dále nemálo se slyší a nový strach bejti počíná, kudyž i já jistě velmi se o svýho pana bratra starám a nic se dověděti nemohu, kam se obrátil a jak se s ním děje, poněvadž se praví, že již i Prahu vzali. Pán Bůh račiž ho sám se všemi jeho přede vším zlejm chrániti i nás také zde před tím opatrovati.

Pán můj vám svý bídný a nemocný služby i paní Mařičce vaší vzkazuje, kteréž že tolikéž ode mne i Čeníčka pozdravíte, žádám. A s tím nás společně k ochraně všemohoucího pána Boha poroučím a vám se, můj nejmilejší pane bratře, všelijak dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 31. Julii 1634.

---

406. *Oznamuje paní Benigně hrabince Gašinské o nemoci svého manžela a těší se, že paní i s rodinou jest zdráva.*

Na hradě Přerově dne 1. srpna 1634.

Paní Benigně hrabince Gašinské, rozené Haugvicovně z Biskupic.

Službu ɔc. Urozená paní, paní dcero má nejmilejší! Zdraví ɔc. Že mne račte svejm psaním navštěvovati a žádostivy bejti o mém i pána mého nejmilejšího způsobu přezvěděti: z takový laskavý o nás péče velice VMti, má paní dcero, děkuji a o svým nejmilejším pánu oznámiti mohu, že se hrubě bídně má a až posavad v svý těžký nemoci zůstává a malé polepšení ještě se při něm ukazuje. [Líčí nemoc jako v předešlém listu.] Již tak náramně zemdlenej a ztrápenej jest, že nemůže sebou ani hnouti, téměř zázrak pán Bůh při něm ukazuje, že to může až posavad tak vystáti, poněvadž již toto na desátej tejden v takovým kříži a trápení postaven jest. Doktoři i barvíři sice vždy dobrý trošty dávají, že jak by se jen od tý materie noha vyčistila a rány se hojiti mohly, že s pomocí boží bude moci pán k lepšímu zdraví přiveden bejti, což pán Bůh račiž z svého hojného milosrdenství učiniti a jak nade mnou v těchto mejch mnohejch starostech postavenou, tak i nad mejm nejmilejším pánem v jeho veliký bídě se smilovati, sám jeho nejlepším lékařem bejti, brzy ho pozdraviti a mne tudy taky potěšiti.

Já z milosti boží nyní něco zdravější sem, nežli tu předešle sem byla, ačkoli sic nehrubě, ale již to od pána Boha vděčně přijímám a jeho milosti z toho děkuji, že aspoň neležím a sedě na stolici mohu svou bídu tak přemoci a u pána zůstávati, on račiž dáleji milostivejm pomocníkem mejm bejti.

VMt pak, že račte se panem manželem VMti a pannou šlechtičnou, sestrou svou, i dvoumi staršími dítkami dobrého zdraví užívati, ráda sem tomu z psaní VMti vyrozuměla, žádaje, aby pán Bůh za dlouhý časy takového dobrého způsobu stále VMti společně udělovati ráčil.

Naproti tomu, že jest pán Bůh VMt se panem manželem VMti tím zármutkem navštíviti a nejmladší dcerku na neštovice nemocnou pominulého čtvrtku v noci mezi 10. a 11. hodinou skrze smrt z tohoto světa vzíti ráčil, jistě sem se neráda toho dočetla a VMti i panu manželu VMti tý ztráty a odtud přišlého zármutku věrně nepřeji, v kterémž aby pán Bůh VMti zase potěšiti ráčil, na jeho milosti vinšuji. Kteréhož pana manžela svýho, žádám, že sobě neračte stížiti ode mne zase s oznámením mejch modliteb, tolikéž panny šlechtičny i dítek svejch pozdraviti.

S tím se VMti od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšujíc, nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 1. Augusti 1634.

*

PS. VMt, má paní dcero, prosím, že mi račte to přátelství a lásku prokázati a toto příležité psaní mé zvláště milé paní tetě, paní Evzebiji z Kaunic svědčící, nestížiti sobě poručiti při nějaké příležitosti, poněvadž smejšlím, že od VMti ku paní daleko není, na Brod odeslati.

---

407. *Přeje bratru svému Adamovi z Valdštejna, aby s rodinou svou zdráv zůstával, šťastně z Budějovic Českých na Třebíč se vypravil a jí oznámil, jak dlouho tam bude zůstávati ɔc.*

Na hradě Přerově dne 5. srpna 1634.

Panu Adamovi z Waldštejna, nejvyššímu purkrabí Pražskýmu.

Modlitbu svou VMti vzkazuji, vysoce urozený pane, pane bratře můj nejmilejší. Můj nejmilejší pane bratře! Žádostivě sem nějaký potěšitedlný noviny o VMti očekávala, nemoha nic se dověděti a slyšeti, jak se v těchto rozmíškách míti a kde zůstávati ráčíte, až dnes nenadále dostanouce psaní od pana Rudolfa s přípisem VMti jemu učiněného psaní: však netoliko sem se tudy nic nad VMtí nepotěšila, ale nad tím nemálo zarmoutila, že se VMti zle děje, což i dosti lítostivě doslejchám a sesterskou útrpnost s VMtí v tom nesu, zvláště že i těžkejm nedostatkem zdraví k jinejm svejm těžkostem a starostem od pána Boha navštíveni bejti ráčíte. Čehož všeho srdečně VMti, můj nejmilejší bratříčku, nepřeji a pána Boha za to prosím, aby VMt ode všech takovejch neřestí brzy zprostiti, k lepšímu způsobu navrátiti a přede vším zlejm se všemi vašnostinejmi, i nás všecky, chrániti i taky k dobrýmu zdraví zase dopomoci a v něm za dlouhý čas VMt zachovávati ráčil. Dočtouce se taky z téhož přípisu psaní VMti, že račte oumyslu bejti z Budějovic Českejch se hnouti a na Třebíč přijeti, pročež sem nechtěla pominouti, VMti se tímto sesterskejm psaním ohlásiti a VMti mnohýho štěstí a průvodu božího k takový cestě vinšuji, tak abyšte se ráčili moci ve všelijakém dobrém způsobu na Třebíč dostati a VMti při tom také o našem zdejším způsobu oznámiti. Čehož před VMtí dosti lítostivě nemohu tajiti, ač, chvála pánu Bohu, před lidem vojenským jakýž taký pokoj ještě v tomto koutě máme, ale jináče v nemalé starosti a zkormoucení postavena sem, nehrubě sama zdráva jsouc, ale více ještě o svýho nejmilejšího pána se starám, poněvadž již dnes deset nedělí, jak se těžce roznemohl, až posavad těžce nemocnej jest a téměř nic se s ním polepšovati nechce, než v jednostejným velmi bídným a těžkým nedostatku zdraví svýho zůstává. [Vypisuje nemoc jako dříve.] Však vždy na samou boží pomoc a smilování očekávaje, jemu se těším a důvěřuji, že tím dříve s pomocí svou svatou přijíti, pánu netoliko jeho bolesti polehčiti, ale jich i dokonale zprostiti a jej pozdraviti ráčí, kterejž

VMti své, ač hrubě bídné služby vzkazuje a VMti se poroučí. Jsouce pak žádostiva dále o VMti přezvěděti v jakém způsobu se všemi svejmi byšte se na Třebíč dostati, jak dlouho tam zůstávati, neb jest-li kam jinam obrátiti se oumyslu bejti ráčili, velice VMt prosím, že mi po naschválním poslu o tom oznámiti dáti i paní Jozičky i dítek svejch ode mne pozdraviti sobě stížiti neráčíte. Při čemž VMt, můj nejmilejší pane bratře, mocné ochraně boží poroučím a dobře se VMti jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 5. Augusti 1634.

---

408. *Paní Anně Marii z Žerotína, rozené hrabince Šlikovně, aby mateř její nad ztrátou od lidu válečného stalou potěšila se, oznamuje jí o nemoci manžela a děkuje za odeslané jí vody pálené.*

Na hradě Přerově dne 6. srpna 1634.

Paní Anně Maryji z Žerotína, rozené hrabince Šlikovně.

Službu ꝛc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví ꝛc. Psaní VMti od 1. dne tohoto měsíce učiněného a mně dnešního rána dodaného dostanouce, s potěšením sem tomu z něho vyrozuměla, kterak pán Bůh VMti té lázně, které ste za prostředek v nedostatku zdraví svýho užívati ráčily, hojně požehnati a k lepšímu zdraví skrze něj přijíti dáti ráčil, kteréhož že se všemi svejmi mírně požívati ráčíte, věrně a srdečně toho VMti přejíc, aby dobrotivý a milosrdný pán Bůh za prodloužený časy při takovém dobrém způsobu VMt společně zachovávati i jiného všeho potěšitedlného při tom udíleti ráčil, upřímně na jeho milosti vinšuji. Že však proti tomu v nemalé starosti strany JíMti paní mateře VMti nejmilejší, kteráž v Čechách zůstává, skrze nenadálé zloupení a zplundrování statku i poddanejch jejich od lidu válečnýho z obojí strany stalého postaveny bejti ráčíte: jistě sem toho neráda uslyšela a s VMtí i s JíMtí paní nad tím lítost a citedlnost maje, věrně paní takovejch velkejch a téměř, jak se říká, nesnesitedlnejch a nenabytejch škod nepřejíc, nemohu jináč souditi, než že veliká lítost JíMti paní z toho musí pocházeti. Ale jakkoli se stalo, poněvadž to pán Bůh přepustiti ráčil, smejšlím, že taky JíMt paní mateř jakožto paní pobožná a rozumná ráčí to věděti jak trpělivě nesti; v kterémžto takovém odporném způsobu, aby jí pán Bůh ráčil pomocníkem bejti a svým hojným požehnáním paní takovou ztrátu zase vynahraditi, tolikéž toho upřímnejm srdcem na jeho božské velebnosti vinšuji a VMt prosím, když byšte k JíMti paní nejprvé poselství míti ráčily, že neráčíte sobě stížiti, mne ji s mejmi službami poručenou učiniti.

Kdež pak račte žádostivy bejti o mně a mém nejmilejším pánu přezvěděti: nemám VMti o svém nejmilejším pánu co jiného oznámiti, než že, jak ste jej předešle, budouce s JMtí panem manželem

svejm zde, bídného a nemocného viděti ráčily, až posavad v tom způsobu velmi nestatečném postaven jest a předce mnohejch bolestí okoušeti se mu dostává a téměř hned nic se s ním polepšovati nechce. [Líčí nemoc jako prvé.] Avšak jeho božské milosti silně a nepochybně věřím, že ráčí dále se nad ním v jeho veliké bídě i nade mnou zarmoucenou a starostmi obklíčenou paní smilovati a tím dříveji již pomoc svou svatou seslati, pána z takový bídy a těžkosti pozdvihnouti a mne potěšiti. Se mnou, ač se tu bylo za koliksi dní něco polepšilo, že sem aspoň neležela a tak na stolici sedě u pána zůstávati mohla, ale nyní počíná se mne zase tuze ta bídná podagra ujímati, že se sotva přemáhám a všudy ji cejtím, pán Bůh račiž se nade mnou taky v tom smilovati, od další bídy zachovati i z této pomocníkem bejti, tak abych jen mohla při pánu zůstávati a jej v jeho bídě opatrovati, neboť nemůže ubohej bídnej lazar sebou hnouti, jen kde ho z lůže na lože jako nějakej špalek přeloží.

Za vody pálený mně odeslaný i ovoce při tom mi od VMti dodané a více z takový laskavý na mne paměti velice VMti, má nejmilejší paní teta, děkuji a nejsem na jiném, pokudž mi pán Bůh ráčí dále života a zdraví popříti, než VMti se toho zase vším dobrejm a příjemnejm přátelstvím volně a příjemně odměniti a odsloužiti. JMti panu manželu VMti nejmilejšímu a mému zvláště milému panu švakru, žádám, že ráčíte mé modlitby a od pána mýho jeho bídné a nemocné služby spolu i sobě oznámiti i dítek svejch všech od nás pozdraviti.

S tím nás z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím a VMti se všelijak dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 6. Augusti 1634.

---

409. *Omlouvá se Baltazarovi z Žerotína, že nově narozenému synáčku jeho pro churavost svou a manžela svého za kmotru nemůže se postaviti.*

Na hradě Přerově dne 8. srpna 1634.

Panu Baltazarovi z Žerotína.

Modlitbu ɔc. Urozený pane, pane synu můj zvláště velice milej! Zdraví ɔc. Z psaní vašnostiného, pod datum 6. dne tohoto měsíce učiněného a mně dnes dodaného, jistě s zvláštním potěšením sem tomu vyrozuměla, že jest všemohoucí pán Bůh paní manželce VMti a mé velice milé paní dceři 4. dne přítomného měsíce šťastně pomocníkem bejti a VMti společně synáčkem obdařiti ráčil; kteréhožto tak vzáctného daru věrně a srdečně VMti přejíc, abyšte takového synáčka svého malého jak ke cti a chvále pánu Bohu, tak i k dalšímu a většímu svému potěšení vychovati moci ráčili, upřímně na jeho božské milosti vinšuji. Co se pak žádosti VMti na mne při

tom vzložené dotejče, poněvadž jste na tom se ustanoviti ráčili 20. dne téhož nyní jdoucího měsíce dáti témuž nemluvňátku křtem svatým posloužiti a je Kristu pánu podle nařízení jeho svatého skrze touž služebnost církevní přivtěliti a obětovati, abych se den před tím k VMti na Mezříč najíti dala, na týž pak vejš jmenovaný den takové služby svaté vykonati nápomocna byla a za jednu kmotru a rukojmí před pánem se témuž synáčku VMti postavila: v pravdě by mi nic potěšitedlnějšího nad to vykonati nebylo, než abych takovou VMti slušnou žádost a v tom svou křesťanskou povinnost skutkem vyplniti a jí zadosti učiniti mohla, ale že mi toho nijakž možné není vykonati a jak pro můj sešlý věk a častý, téměř ustavičný nemoci, z kterých nemnoho kdy vycházím, leč tak někdy za 2 neb za 3 dni, že sotva v pokoji na stolici vyseděti mohu, na cestu se vydati, tak také proto, že můj nejmilejší pán již dlouhej čas pořád v těžké nemoci postaven jest, od něhož by mi nebylo možné se odtrhnouti; z té příčiny při VMti v tom omluvena bejti žádám, v jiněích však možnějších příčinách chtěla bych ráda VMti i JíMti paní manželce VMti, (kteréž, žádám, že neračte sobě stížiti ode mne s mejmi službami velice pozdraviti a potěšitedlnejch šestinedělí vinšovati) všelijaké příjemné přátelství prokázati, při čemž nás z obojí strany v mocnou boží ochranu poroučím. Datum na hradě Přerově 8. Augusti 1634.

---

410. *Rudolfovi hraběti z Valdštejna, aby pana otce svého, pro něhož do Budějovic jede, pozdravoval, děkuje za zaslané jí noviny, s kterýmiž, poněvadž německy napsány, dosti se natrápí.*

Na hradě Přerově dne 9. srpna 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Že mi račte schválně zase psáti a o dobrém zdraví svém, jehož se všemi svejmi užívati ráčíte, oznamovati, VMti z toho děkuji a takovou dobrou novinu vždycky ráda o VMti slyšíc, nad ní potěšena sem a, abyšte téhož dobrého způsobu za dlouhý časy užívati moci ráčili, upřímně od pána Boha vinšuji. Já však o sobě a svým pánu nevím VMti co jiného psáti, než že týž můj nejmilejší pán předce hrubě bídnej jest a já podlí toho taky nevšelijak zdráva, tak jakž sem v předešlém psaní šíře VMti o našem bídnejm způsobu oznámila.

O tom tolikéž povděčně ráda sem uslyšela, že pro JMt pana otce svýho a mýho nejmilejšího pana bratra ste se již do Budějovic vypraviti ráčili, kterouž cestu pán Bůh rač VMti šťastnou způsobiti, tak abyšte, tam jedouce i se panem otcem odtudž na Třebíč se vracujíc, šťastně ji v dobrém zdraví beze všelijakejch zlejch příhod a překážek vykonati moci ráčili. Kterýhož pana otce svýho, když se

bohdá na Třebíč šťastně dostane, prosím, račte ode mne i od pána mýho přivítati, velice od nás pozdravovati a mne i pána mýho s jeho nestatečnejmi a nemocnejmi službami pánu poroučeti. Za noviny taky VMti spolu se pánem svejm, (kterejž VMti tolikéž své bídné služby vzkazuje) děkuji, ačkoli se s nimi dosti utrápím, když sou německý, než sobě je přeložiti dám, však vždy lépe než nic, žádaje, že račte i dále s námi se o ně sdělovati. Pán Bůh rač dáti, aby mohly platný a dobrý bejti a my toho žádostivýho pokoje dočekati a do vůle boží užívati.

Paní manželce své a mé nejmilejší paní tetě i paní Jozičce, žádám, račte mne také s mejmi službami poručiti i svejch malejch ode mne pomilovati. A s tím milost boží rač bejti s námi se všemi. Datum na hradě Přerově 9. Augusti 1634.

---

411. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině různých opatření hospodářských.*

Na hradě Přerově dne 12. srpna 1634.

Janovi písaři na Brandejs.

Včerejšího večera dostanouce se sem dvě fůry z Brandejsa s Jakubem klíčníkem, z nichž na jedný on sám s ženou, dcerou a věcmi svejmi se přivezl a na druhý něco másla a vosku přivezeno, při tom mi psaní tvé dodáno jest, z něhož a poznamenání v něm zavřeného, co téhož másla i vosku na poručení mý sem posíláš, sem porozuměla. Poněvadž však sem ještě ničeho neviděla, nebo pozdě přijeli a dnes ti formané zase se odpravují, tak že nevěda, jestli všecko to, jak píšeš, přivezeno a není-li při tom žádný škody: protož nevímť také co jiného psáti, než že jest to přijato, snad se tak najde, jakž tvý poznamenání ukazuje, jednom za sebou podobnýho zanech, aby potom při počtu spletků nějakejch nebylo a vědělo se, co z kterýho dvora dotčenýho másla přijato a odvedeno jest, sice beztoho šafářky rády přičítají. To pak, který tam ještě ze dvora Perenskýho zanecháno jest, ať šafářka pilně v svým opatrování má, aby se na něm bud nějaký škody nestalo, aneb k zmaření nepřišlo, do dalšího poručení mýho. Mezi tím pak, jak sem prvé již poručila, i nyní to ještě obnovuji, aby šafářek skutečně v tom napomenul, aby při hospodářství a opatrování dobytka, též omastku dělání nic neoblevovaly, ale předce pilny bejti hleděly, tak aby každá mohla počet svůj, co sobě uloženo má, doplniti a já s nimi spokojena bejti, zvláště ta Němkyně Lipchavská, nebo vždycky ráda po jinejch honí.

Na sejry že nemůžeš kupců ještě dostati, tomu se neprotivím, když tak na krátce jest, avšak dále všelijakou snažnost a pilnost

k tomu přičiniti hleď, aby je zpeněžiti mohl, jestliže by mohl v tý ceně jako loňskýho roku, aneb jináč, jak by mohlo nejlépe bejti, tak aby nebylo to odpolu darmo prostrženo. Jakž nepochybuji, že budeš moci tomu dobře rozuměti, při čem by mohlo bejti a že by nebylo s mou škodou, což tvýmu soudu a prozřetedlnosti poroučím, že budeš věděti jak při tom postupovati. By pak nemohl všech pospolu pojednou jako jinejch let odbýti, však, chtěl-li by kdo porůzno co vzíti a koupiti, budeš moci prodávati a tak, poněvadž sou nyní tak časové nebezpeční, o to se přičiniti, aby je co nejdříve mohl zpeněžiti, však než by se prodaly, nechť se pro mne nejprvé ale 10 jich něco dobrýho vybere a zanechá, aby nebyly shnilý, než který by se ještě dále chovati mohly, poněvadž já jich tak pojednou nespotřebuji.

Co se těch svršků dotejče, ty nechť tak předce někde v jistým místě, aneb ve sklepě shromážděný, pokudž by nějakýho nebezpečenství nepřišlo, že by nebylo potřebí s nimi se schovávati, jako i ty dvě fůry k odvezení jich na hotově zůstávají, a když by se dále někdo odsud tam na Brandejs jménem naším dostal, což smejšlím, že se brzy stane a jaký poručení s sebou o těch věcech ode mne přinesl, podle něho tak postupovati hleďte. Kterýchžto věcí, ač zejmena tuto nejmenuji, však poněvadž větší díl jich na rejstříku tom, kterýť sem před některejm časem odeslala, poznamenáno se nachází a ostatek, co letos plátna přiděláno jest i jaký peřiny kde v pokojích zůstávají, taky vědomost o tom máte, protož ať se to všecko shledá a šafářka taky peřiny snese; mezi tím ať pro ně ale tři žoky udělati dá, vezmouce na ně půl kopy loket plátna koudelnýho, může je z něho dáti ušiti, tak aby se do nich potom podle poznamenání, co se kde vstrčí, mohly žokovati. Však ty peřiny z mýho lůžka, který ve sklepě sou, neráda bych, aby se mezi jiný míšely, než obzvlášť do nějaký cejchy se zašily; pro plátna, ať se taky něco opatří, do čeho by se složiti měly, pro cínový nádobí pak nechť se nějaký dva soudky přihotoví, tak aby do jednoho, co dobrýho a celýho jest a do druhýho, co by horšího a polámanýho bylo, s kotlovým náčením se složiti mohlo.

Ta truhla s apatyckým [sic] nádobím chci aby mi se taky při týchž fůrách zase odeslala, protož ať tolikéž pohotově zůstává. Když by se pak ty věci všecky tak na ten čas ne pro jinou příčinu, než pro tyto nynější nebezpečenství a loupeže vojenský odtud vyzdvihly a odvezly, ať pokoje i zámek předce pilně se opatrují a k nim dohlíží a zamčeny sou, tak jako by všecko tam zůstávalo, tak aby se skrze nedbanlivost na ničemž škody nedálo. A poněvadž tam odsud posla máš, aneb jestliže by dříve odpraven byl, než by se tito formani domů navrátili, nepomíjej toho při jiné další příležitosti vykonati a jak nyní při hospodářství se děje, jak ve dvořích

při dobytcích, též při sklízení obilí, jaký předivа sou, kolik rojů letos přibylo i taky jak s ovoci stojí a summou, což by zapotřebí bylo, o všem mi oznámiti. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 12. Augusti 1634.

PS. Píšeš taky, že mi lišky posíláš, však nedokládáš kolik, jest mi jich 6 od klíčnice odvedeno, pokudž jich více není, dosti ste jich málo za ten rok zbili.

Zahradník, poněvadž nemá nyní již tak co pilnýho v zahradách dělati, ať k zahradám dohlídá a zvláště tu při domě, aby se ovoce neodraly, že jemu o tom poroučím, když pak bude šafářka česati, ať s ní taky jezdí a jí pomahá, poněvadž jest zahradník, ví se jak v to šikovati, s kterýmž, když se sklízeti bude, ať se šetrně zachází, jak na čerstvo tak i zsušením se nerozvundavá.

---

412. *Děkuje paní Anně Žerotínské za zaslané višně i prosí, aby slíbené višňové víno pro churavého manžela jejího laskavě odeslala.*

Na hradě Přerově dne 12. srpna 1634.

Paní Anně Maryji Žerotínské, rozené hrabince Šlikovně z Pasaunu a z Lokte.

Službu ɔc. Že mne opět tak vzáctnejm darem fedrovati a hojnou částku hrubě péknejch a dobrejch višeň i hamrlí odsílati ráčíte s pronešením tudy opravdové skutečné péče a paměti, jak o mne tak i pána mého nejmilejšího, obzvláštně v tomto jeho bídným způsobu postaveného, velice z toho VMti, má nejmilejší, upřímně milá paní teta, spolu i se pánem svejm děkuji a hrubě vděčně takový ovoce pánu mýmu v týto jeho nemoci příjemné od VMti přijímám a čím bych podle možnosti své VMti se toho zase líbezně a příjemně odměniti a odsloužiti mohla, to vždycky ráda vykonati hotova sem. Podle čehož VMti oznamuji, že se s mejm nejmilejším pánem až posavad nehrubě polepšuje, předce téměř ještě v jednostejným způsobu velmi bídným a nestatečným a já tudy v svejch mnohejch starostech zůstávám. Pán Bůh račiž se dále sám nad námi smilovati, lékařem jeho bejti a mne k potěšitedlnějšímu způsobu navrátiti. Že se pak račte dále ještě zakazovati a s višňovejm vínem, který ste sobě zadělati ráčily, se mnou se chtíti sděliti: i to s velikou vděčností od VMti přijímám, kterýmuž ač já sice nemnoho ublížím, nežli pán můj (kterejž VMti i panu manželu vašnostinýmu své nemocné služby a já modlitby vzkazujeme), poněvadž takovýho vína v tomto svým těžkým nedostatku zdraví mimo jinej truňk napiti se může, žádá za tu lásku spolu se mnou, že se ráčíte o nějakou malou částku, ale jednu neb dvě flaše, téhož vína sděliti a poručiti odeslati, čehož že se, dá-li mu pán Bůh k lepšímu zdraví přijíti, spolu se mnou VMti ochotně odsloužiti nepomine.

Dítek svejch, žádám, račte ode mne taky pozdraviti a mne své lásce poručenou jmíti. Datum na hradě Přerově 12. Augusti léta 1634.

---

413. *Přeje bratru svému Adamovi z Valdštejna štěstí k jeho příjezdu na Třebíč, oznamuje o churavosti svého manžela.*

Na hradě Přerově dne 17. srpna 1634.

Panu Adamovi z Waldštejna.

Modlitbu svou VMti vzkazuji, vysoce urozený pane, pane bratře můj nejmilejší. Zdraví ꝛc. Že ste mi tu lásku, mý nejmilejší srdce, prokázati a k žádosti mé o svém na Třebíč příjezdu skrze psaní své, kteréž sem dnes s velikou vděčností a žádostí dostala, oznámiti ráčili, velice z toho VMti děkuji; ačkoli že se to dosti v nestatečném způsobu zdraví vašnostiného a ne bez veliké práce, obtížnosti a nepříležitosti i s mnohým nebezpečenstvím stalo, čehož srdečně VMti nepřeji a jistě lítostivě a neráda o tom i jinejch mnohejch škodách, které na statcích svejch skrze lid vojenskej jak z jedný tak i druhý strany bráti ráčíte, doslejchám. Což vidím, že špatně lid JMCské VMt chrání, jakž račte psáti, že sou také VMti Hrádek vyplundrovali, svršky pobrali, dobytky, klisny odehnali a co nemohli pobrati od obilí, to popálili, začež jim všem pán Bůh sám zaplať i tomu, kdo nám takovou hru způsobil, kteráž sic jináče nedá, dokudž by se pán Bůh nad námi smilovati neráčil. On račiž sám těm zlejm hroznejm žalostnejm věcem konec učiniti a VMt, mý srdce, v takovým zarmouceným těžkým způsobu postaveného taky potěšovati i ty škody všecky vynahraditi a VMt zase obohati[ti]. Neboť nad VMti těžkostmi srdečnou lítost a citedlnost, tak jako nad bídami svejmi, snáším a pána Boha vždy za spomožení a vysvobození VMti z takových zlých věcí žádati nepřestávám. A poněvadž račte psáti, že se račte chtíti po třech neb čtyřech dnech na Židlochovice odebrati a snad nepochybně poněkud tam zůstávati: aby pán Bůh ráčil tam VMti se všemi vašnostinejmi šťastnej byt způsobiti a jak při dobrém zdraví, tak i jiném všelijakém pohodlném a potěšitedlném způsobu zachovávati, tolikéž na jeho božské milosti upřímně vinšuji.

Strany svýho pána VMti oznamuji, že, chvála pánu Bohu, teď od některýho dne zdá se s ním něco mírněji bejti, ačkoli sic ještě pro velikou mdlobu a bídu, v které již tuto ode čtvrti líta téměř pořád zůstává a do jedenácti děr předce v noze má a ještě něco materie z nich vychází, nemůže sebou předce z lůže hnouti: avšak poněvadž se vždy nějaké znamení ku polepšení ukazuje, ku pánu Bohu naději mám, že takovýmu začátku požehnati a i dále jeho milostivejm pomocníkem a lékařem bejti ráčí. Kterejž se VMti s svejmi

nemocnejmi a hotovejmi službami dokonce poroučí a vzkazuje, že VMti upřímně také takovejch žalostivejch a zarmoucenejch věcí a těžkostí nepřeje a, s VMtí lítost nad tím majíc, dosažení lepšího způsobu i s VMtí sobě ještě v dobrém zdraví šťastného shledání od pána Boha vinšuje. Čehož bych i já v pravdě hrubě sobě přála, abych se s VMtí taky, jsouc toho již od dávního času žádostiva, shledati a s VMtí, lípe oustně nežli skrze psaní se to státi může, o našich těchto těžkostech a bídách a což by mezi tím jiného potřebí bylo rozmlouvati pro potěšení naše mohla, což pán Bůh račiž nám sám tím dříve, pokudž vůle jeho svatá v tom jest, šťastně ve zdraví propůjčiti a způsobiti. O sobě VMti oznámiti mohu, že tak s svejmi bídami chvíli na stolici u pána seděti mohu a chvíli ležeti musím. Pán Bůh rač mi dále sám milostivejm pomocníkem bejti.

Paní Jozičky, žádám, že neráčíte sobě ztížiti s mejmi službami churavejmi zase velice i dítek svejch pozdraviti. S tím se, můj nejmilejší pane bratře, lásce VMti a nás z obojí strany k ochraně boží poroučím a VMti upřímná sestra do smrti zůstávám. Datum na hradě Přerově 17. Augusti 1634.

PS. Že VMti sama svou rukou nepíši, jistě toho nečiním, nežli z svý veliký nemožnosti, že mně nijakž s to není, abych mohla již celej list napsati, v čemž žádám, že mne račte při sobě omluvnou jmíti.

---

414 *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině odvezení některých svršküv, uložení míšenských a jiných trvanlivých jablek do sudů, uschování červených a lískových ořechů, nařizuje, jak se rozděliti má pastva pro dobytky oc.*

Na hradě Přerově dne 18. srpna 1634.

Janovi písaři.

Poněvadž nyní již k tomu přichází, že podle naměření svého pán štolmistra na Brandejs pro vyzdvižení a odvezení těch svršků odtud, o kterejchť sem v předešlým dvojím psaní, aby se vším i se dvoumi fůrami pro ně na hotově byl, poručila, vypravuje a jemu o všem, jak by při tom postupováno bejti mělo, poručeno jest, protož se tak zachovej a jak se týž štolmistr na Brandejs dostane a jakou vůli mou a panskou při čem oznámí, při všem tak postupujte. Totiž všecky ty věci, který sem v předešlých psaních jmenovala a ještě jich teď opakuji, jak to, co tam ve sklepě při předešlém Cratovým z Brandejsa odjezdu a některých věcí odtud vyzdvižení zanecháno jest, což na rejstříku poznamenáno máte, tak i jiný věci, plátna všecky loňský i letoší, ubrusy, ručníky, servíty, jak ty, který v traubách vnově nadělány sou, tak i jiný, který při zámku byly, i ty, který tehdáž, když Crato tam byl, špinavý se nacházely, poněvadž šafářka je snad taky již vyprala, povlaky ložní, šaty, peřiny,

i to, co pro Cambiaga, když tam byli, k užívání se zanechalo, tolikéž cínový, kotlový náčení i ta truhla s apatyckejm nádobím, tolikéž lůžko mý zelený, z něhož ty peřiny sou, který obzvlášť složeny a zašity bejti mají, summoû co by nejlepších věcí bylo a na ty dvě fůry, aby prázdný nešly, naložiti se mohlo, naložiti dej a co nejdříve to vyříditi a spraviti hleďte. Můžte sobě všickni pomoci, tak aby se tam štolmistr dlouho nezdržoval a meškán nebyl, nýbrž tím dříve odtud s dotčenejmi věcmi se odebrati a tam, kdež uloženo jest, totiž do Brna obrátiti se mohl. Toliko při nakládání těch věcí ať se všelijaká pilnost a bedlivost zachová, plátna a což více takovýho jest, ať se tak skládá a to opatří, aby se to na voze prosmejkati a nějaké škody na tom státi a učiniti se nemohlo. Na všecko ať se také poznamenání učiní a štolmistrovi jedno odvede, tak aby věděl hospodář Brněnskej podle čeho to k sobě přijímati, kteréž mi také jedno pošlete a jedno za sebou zanechte, aby se mohlo věděti, co se odtud vezme a co tam ještě zůstávati bude. A co nebude moci z těch drobnějších věcí na těch dvou fůrách odvezeno bejti, to ať se pěkně do sklepu schová a zamkne, nebo vím, že tam od všelijakejch potřeb, stoliček a jinejch podobnejch věcí zůstane, načež všecko, poněvadž s šafářkou taky ceduli mám, bude se moci do její cedule zapsati, neb obzvláštní rejstřík na to udělati, co se čeho z jejího počtu vezme a co za ní a pod správou její ještě zůstávati bude, při čemž všem ať sama taky přítomna a nápomocna jest, aby věděla, co se nakládati bude. A tak v tom již tak postupujte, aby dobře bylo a nějaký škody a ztráty neb spletků při tom se obávati potřebí nebylo Mezi tím pak při opatrování hospodářství pilni buďte, zvlášť šafářka, přidajíc jí, jakž sem prvé již poručila, Ondru zahradníka ku pomoci, jestližeby potřebí bylo ještě někoho druhýho, aby při sklízení a česání ovoce, poněvadž taková pěkná ouroda na ně tam jest, rozšafně zacházela, tak aby se nikam nerozvundávalo a z polovice se nedělalo. Nebude jí potřebí, tak jako jindy to bejvalo, mnoho k chování na čerstvo na zimu dáti trhati a vybírati, poněvadž sou nyní časové roztržití a nebezpeční, toliko nějakejch pěknejch míšenskejch a druhejch nějakejch vejlníků [sic] neb jinejch trvanlivejch jablek každejch jeden sud může naklásti, ostatek pak všecko dáti pořád třísti a sušiti, což jí spěšněji bude, jen ať v tom hledí nějakou prozřetedlnost zachovati. Ač porozumívám z jejího psaní, že by mezi vámi nějaký záští a vojna opět povstávati měla, čemuž se divím, proč nemůžete srovnati, poněvadž jest vás tam dosti na mále a ještě se hryzete: bylo by dobře tak nechati a hleděti, každý svou povinnost náležitě zastupovati a jí dosti činiti, nebo vaše nesvornost není než naše škoda, když jeden tak, druhej jinak. Protožť poroučím, aby nad ní ruku držel a prejsu na ni žádnýmu nepouštěl, nýbrž to předcházel, aby nebylo potřebí vždycky jen mezi vámi rychtařovati a vás mířiti, ale

aby ona taky mohla mezi vámi obstáti a mně z věcí mejch jí poručenejch a svěřenejch práva bejti a svou povinnost vykonávati, má-li pak kdo co proti ní, nechť mně o tom oznámí, budu já věděti co učiniti. Při čemž sobě taky v tom stěžuje, že jí ovčák všudy pase a pro krávy žádný pastvy že nemá, vy z oficírů (čímž co a koho míní, nevím) že ji v tom zastati a vovčákovi toho zastaviti nechcete, než ještě že se jí posmíváte a za svou bláznici a podnoži jí máte: protož uznávaje to sama, že to státi nemůže, aby samy ovce měly pastvu míti a krávy snad hladem zmořeny bejti, než poněvadž jest potřebí jedno i druhý opatřiti, poroučím, aby to při ovčákovi nařídil a sám to nějak obmyslil a rozdělil, kde by mohl ovčák ovce pásti a odkud taky šafářka trávu a pastvu pro krávy míti; poněvadž jest pravda, kdeť ovce vyžerou a hned do země vytrou, žeť se tu velkej dobytek na čem pásti nemá, a tak to hleď opatřiti, aby mohlo z jedný i druhý strany dobře bejti. A s tím na ten čas ochraně boží poručeni buďte. Datum na hradě Přerově 18. Augusti 1634.

PS. Poněvadž ještě za sebou peníze za loňský omastek i za suchý ovoce máš, protož budeš mi je moci nyní po štolmistrovi odeslati, avšak přičiň se, aby to mohl způsobiti, aby mohly na skrovný minci bejti, tak aby on, poněvadž na koni jede, mohl je tím snáze opatřiti.

Takyť poroučím, aby červený vořechy, který v zahradě při domě sou, kázal šafářce pěkně, pokudž již zralý sou, otrhati a pro mou potřebu na čerstvě [sic] schovati. Týmž způsobem poruč hajnejm něco lískovejch vořechů nanositi a je taky dáti opatřiti, aby mohly čerstvý v písku, neb ve džbáních zachovány bejti.

Tobiášovi o tom poroučím, aby on s svou ženou taky šafářce při česání a sklízení ovoce nápomocen byl, pročež budeš jí moci o tom povědíti, že jest v tom vůle má, aby spolu s nimi to spravovala.

---

415. *Šafářce Perenské v příčině pastvy dobytka, česání ovoce ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 18. srpna 1634.

Šafářce Perenský.

Psaní tvý jest mi dodáno, z něhož tomu, jak s předivem se děje, porozumívám, a poněvadž již začátek v sklízení ho se stal, hlediž i dále to všecko pilně sklízeti a což potřebí při tom rozšafně činiti a opatrovati, aby mohlo bez mý škody bejti, i k jinejm šafářkám týmž způsobem dohlídati a v ničemž neoblevovati, i taky když to sklidíte, mně o tom oznámiti a poznamenání, co čeho jest, odeslati. Dobytky že ve všech dvořích zdrávy sou, ráda taky slyším. Pán Bůh rač dáleji před škodou a všelikejm zlejm chrániti.

Kdež sobě pak do oficírů, nevím však do kterejch a koho míníš, stížnost a žalobu vedeš a za ochranu žádáš, poněvadž žádnýho jmenem nejmenuješ, kdoť anebo v čem jaké zkrácení činí, nevímť co nahražovati, pročež chceš-li, aby se ti náhrada stala, oznam mi místně, kdo ti co ublížil a já budu věděti potom co učiniti. Avšak přes to Janovi poroučím, aby nad tebou ruku držel a prejsu nad tebou nepouštěl, poněvadž tomu nechci, abyšte se mezi sebou jedni s druhejmi tak nesvářiti měli, nebo vaše hadruňky nejsou než naše škoda, ale místo nich jest potřebí, abyšte při vzdělávání a opatrování hospodářství našeho za jedno se snášeli a hleděli tak spravovati, aby mohlo s naším oužitkem a ne se škodou a s vaší pochvalou bejti, pročež toho hleď na sobě dokazovati a sama taky příčiny k něčemu nepodávati.

Strany ovčáka tolikéž mu poroučím, aby v tom nějakej slušnej prostředek a rovnost zachována byla, aby on ovce kde pásti i ty také dobytek, poněvadž jedno i druhý naše jest a obojí bejti musí, čím vychovávati a kde pásti měla, tak že se nebudeš míti čím při tom vymlouvati, jednom nedej sama na svý pilnosti scházeti a na jiný neukazovati.

Ovoce všelijakýho, poněvadž taková hojná a pěkná ouroda na Brandejse jest, taky tě napomínám a poroučím, aby hleděla je pilně sklízeti a všelijakou prozřetedlnost a rozšafnost v tom zachovati; a poněvadž pochybuji, abychom se tak brzy sami pro tyto nebezpečný časy na Brandejs dostati měli, nebudeť potřebí mnoho dáti jablek trhati a na čerstvo k chování vybírati, leč nějakejch pěknejch míšenskejch jablek budeš moci předce pro všelijakou potřebu jeden sud a nějakejch vejlinků, neb jinejch k chování dobrejch jablek druhej sud naklásti, ostatek pak všecko dáti k sušení třísti a tak to budeš moci spěšněji spravovati. Při čemž poroučím, ať by Vondra zahradník nápomocen byl a všudy na česání s tebou jezdil, pakliže by ještě koho více potřebovala, budeš moci Janovi říci, ať by ho ku pomoci přidal, tak aby to vše tím snáze sklízeti a spravovati mohla; však co bude letos suchýho ovoce, to aby se zvlášť zsejpalo a mezi starý se nemíšelo, abych mohla potom uhlídati, jak mnoho z tak hojný ourody se ho nashromaždí. Což nebude na jiným, než na tvý pilnosti a prozřetedlnosti záležeti, poněvadž já tobě to svěřuji a poroučím a ty mi budeš povinna z toho práva bejti, budeš tedy taky věděti, jak při tom postupovati.

A poněvadž nyní štolmistr za tou příčinou na Brandejs vypraven jest, aby odtud některý svršky za příčinou těch nynějších nebezpečenství vyzdviženy a jinam v bezpečnější místo odvezeny bejti mohly, jakž Janovi o všem poroučím, protož ty taky, poněvadž to do tvýho počtu náleží, při nakládání těch věcí přítomna buď a na všecko pozor dej, aby se nic nezmrhalo, ani žádný škody při tom se nestalo. Což

vše taky, co se odtud vezme a co tam ještě v tvým opatrování zůstane, sobě poznamenati dej, tak aby mi věděla, když potřebí bude, jak ze všeho počet učiniti a já mohla s tebou spokojena bejti. A tak se tím vším budeš moci spraviti, při čemž již vás všecky v další ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 18. Augusti 1634.

PS. Poněvadž vím, žeť by předce obtížné bylo samo druhý s sklízením toho ovoce zacházeti, vida, že tam Tobiáš zůstává a mnoho co na práci nemá, poroučím mu taky, aby s svou ženou tobě v tom nápomocni byli, pročež budeš je moci sobě ku pomoci vzíti a s nimi i zahradníkem, jak náleží, to spravovati.

---

416. *Tobiášovi Kamenickému v Brandýse nad Orlicí, že by ráda, kdyby panna Anička k ní nějak vypraviti se mohla; na česání ovoce aby dán byl dobrý pozor.*

Na hradě Přerově dne 18. srpna 1634.

Tobiášovi Kamenickýmu.

Psaní tvé a při něm druhé od Aničky panny, které mi posíláš, přijmouce, neráda z obojího tomu, že se jí tak zle vede a v takovým nebezpečenství od lidu vojenskýho že i s svou paní sestrou a panem švakrem zůstává, porozumívám a jim toho nepřeji, ale poněvadž takový neštěstí a těžkosti nejen na ně, než i na jiný mnohý přicházejí, nevím k tomu co říci. K tomu pak, bych i nejraději chtěla, nevím jak přivésti a jaký příležitosti jí způsobiti, s kterou by se odtud, kde zůstává, na Brandejs dopraviti mohla, poněvadž tak všudy nebezpečno jest, jakž sama píše; než pokudž může sama nějaký příležitosti při někom užiti a tam na Brandejs se dostati, chtěla bych jí toho ráda příti a odtud již potom snáze by se to mohlo způsobiti, aby se až sem mohla dopraviti. Pročež budeš-li k ní jakou příležitost míti, můžeš jí zase napsati a ještě v tom návěští dáti i také psaní mé, kteréť teď posílám, jí při tom odeslati, nebo vím, že předce někdo někam jede, jestliže by se jí jaká taková příhodnost s kejm trefila, aby na ni pozor dala a jí nepomíjela, jináče, že nevím, bych i nejraději chtěla, v tento takovej zlej čas jaký rady jí v tom dáti.

Kdež mi taky píšeš, poněvadž pán Bůh takovou pěknou ourodu od všelijakýho ovoce na Brandejse ukazovati ráčí, že by za dobré bylo, aby tam k sklizení toho někdo správnej se dostal, který by na to, aby se to s řádem dálo, pozor dával: čemuž ač tak jest, že by to se škodou nebylo, avšak poněvadž žádnýho jinýho nemám, poroučím o tom šafářce, aby to s Ondrou zahradníkem spravovala, a jest v tom vůle má, aby i ty s ženou svou při tom nápomocen

byl a na to pozor dával, aby se to vše bez nějakýho neřádu sklízeti a k oužitku našemu schráněti a shromaždíti mohlo. Však nebude potřebí pro nás mnoho na čerstvo k chování česati, poněvadž nesmejšlím, abychom se sami tak brzy na Brandejs dostati měli, leč tak pro příhodu nechť se předce sud neb dva nějakejch pěknejch míšenskejch jablek a vejlníčků, který by se poněkud chovati mohly, vybere a zanechá, ostatek pak může se třísti a všecko, jak jablka tak hrušky, karlátka, švestky ať se všecko suší, pěkně, šetrně a rozšafně s tím zachází, poněvadž co budu na čerstvo neb jináč potřebovati, budu sobě moci zde to dáti opatřiti, nebo taky hojnost ovoce zde bude. A tak vědouce o vůli mé, budeš se věděti jak v tom zachovati. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 18. Augusti 1634.

PS. Soudím sice z některejch věcí, že nemusíš s šafářkou v hrubým srozumění bejti, což nevím, proč jest: ale poněvadž já hadruňku nelibuji, hleďte se tak snášeti, abyšte sami mezi sebou i se mnou pokoj zachovati mohli, bez čeho může bejti, nechť jest, lípe bude.

---

417. *Panně Aničce Javornické, jakým by asi způsobem vypraviti se mohla do Brandýsa nad Orlicí.*

Na hradě Přerově dne 18. srpna 1634.

Panně Aničce Javornické.

Aničko milá! Aby zdráva jsouc dobře se měla, přálať bych věrně. Psaní tvý jest mi včera z Brandejsa sem přinešeno, z něhož tomu neráda sem porozuměla, že se tobě i tvý paní sestře v tomto nynějším vojenským běhu nehrubě dobře vede, čehož vám společně i panu švakru tvýmu věrně nepřeji, pána Boha žádaje, aby vás sám přede vším zlejm chrániti a ostříhati ráčil; tobě pak, bych i nejraději chtěla, na ten čas nevím nijakejm způsobem k tomu dopomoci a jaký příležitosti v tom způsobiti, s kterou by se mohla ke mně zase navrátiti, poněvadž všudy na cestách tak nebezpečenství od vojáků jest, že netoliko nikam se projížděti, ale ani procházeti nemůže, jakž to sama můžeš dobře souditi a o tom i píšeš. Avšak můžeš-li mezi tím při někom jiným nějakou příležitost dostati a s ní na Brandejs se dopraviti, chtěj na to pomysliti, což kdyby se stalo, ráda bych tomu byla, odtud již snáze bychť mohla sem pomoci. Pakliže by to nemohlo tak brzy se státi, již se musíš pánu Bohu v tom poručiti a očekávati, až by k tomu sám nějakou příhodnost a lepší bezpečnější čas dále ukázati ráčil; jináče nevímť jak při tom poraditi.

O soběť mohu oznámiti, že tak, jakž můj způsob starý jest, dosti bídná a churava se nacházím, chvíli na stolici se vláčím a z toho zase ležeti musím, k tomu taky pán již teď dvanácte nedělí

pořád z lůže se hnouti nemůže, ač se s ním začíná něco polepšovati, ale jest předce ještě velice bídnej. Pán Bůh rač dále milostivejm pomocníkem a lékařem naším bejti. Paní sestry svý i pana švakra zase ode mne pozdravuj. A s tím tě ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 18. Augusti 1634.

---

418. *Děkuje paní Anně z Žerotína, hrabince Šlikovně, za odeslané vědro vína višňového.*

Na hradě Přerově dne 18. srpna 1634.

Paní Anně Maryji z Žerotína, rozené hrabince Šlikovně z Pasaunu a z Lokte.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví ɔc. Nikoli toho potřebí nebylo, abyšte pro mne a pána mýho ráčily sobě takovou nepříležitost způsobiti a nepřestávaje na tom, že ste již prvé nejedny milosti nám prokázati ráčily, nyní znovu to činiti a celý vědro vína višňovýho, který ste samy pro svůj truňk přistrojiti dáti a užiti chtíti ráčily, nám odeslati: nebo v pravdě pán můj ani já jináče sme nemínili toliko más [sic] nebo dva takovýho vína od VMti na koštování dostati; a kdybychom o VMti nevěděli, že to z veliké upřímnosti a lásky činiti ráčíte, nesměli bychom ho tolik přijíti. Ale poněvadž pán můj a já spolu s ním za veliký přátelství od VMti sobě to pokládáme a nechtěje sobě od VMti takovýho nám přišlýho daru málo vážiti, s velikou vděčností jej přijímáme a za takový víno služebně VMti děkujeme, zakazujíce se takovýho ochotnýho přátelství VMti spolu se pánem svejm (kterejž jakž VMti tak i JMti panu manželi VMti své povolné ač nemocné služby a já modlitby vzkazujeme) zase každého času líbezně odsloužiti a všelijakou volnost VMti podle možnosti naší prokazovati.

Při čemž VMti o způsobu pána svýho mohu oznámiti, že z milosti boží něco se s ním začíná polepšovati. Pán Bůh račiž dáleji milostivejm pomocníkem jeho bejti.

Dítek svejch, prosím, račte taky ode mne velice pozdraviti a mne další milosti a lásce své poručenou učiniti. S tím ochrana pána Boha všemohoucího rač s námi bejti. Datum na hradě Přerově 18. Augusti 1634.

PS. Vody pálené i višně od VMti odeslané jsou mi také dodány, za kteréž tolikéž VMti velice děkuji a všeho se VMti hotově odsluhovati chci.

---

419. *Paní Evě Vrochyňové z Reptův o nemoci svého manžela, o vydání jí peněz ve Vratislavi komorníkem Martinem a o nemožnosti přenechání jí obydlí v jich domě ve Vratislavi.*

Na hradě Přerově dne 19. srpna 1634.

Paní Evě Vrochyňové z Reptův.

Službu ɔc. Urozená paní, přítelkyně má zvláště milá! Dobrého zdraví ɔc. Vypravujíc pán můj nyní naschvále posla do Vratislavě, nechtěla sem pominouti vám se také tímto psaním ohlásiti a na váš způsob a zdraví, v jakém až posavad se pánem svejm zůstáváte, se dotázati, i také chtíce vám o svým způsobu oznámiti, tolikéž na vaše předešlé psaní mně učiněné odpověď odeslati, poněvadž se dříve, jakž pro tyto nepokojný a nebezpečný časy, tak i příčinou těžký a již dlouho trvající nemoci pána mýho, v kteréž až posavad postaven jest, státi nemohlo. Což vám oznámiti mohu, že týž můj nejmilejší pán již ode čtvrti líta pořád tak těžce nemocnej zůstává a, ač teď od některýho dne teprv trochu se s ním mimo všecken předešlej čas, co touž nemocí zachvácen jest, proměnilo a ku polepšení ukázalo, avšak ještě plnej bolesti a mdloby jest, že nemůže se hnouti, jen kde ho z lůže na lože přeloží, nebo do jedenácti děr ještě v noze má, z kterýž mu již nesmírná síla materie vytekla a pán tudy nevypravitedlnejch bolestí okusiti musil. Ale poněvadž se již něco umenšují, taky ku pánu Bohu tu celou důvěrnost a naději mám, že od ostatních těžkostí ho zprostiti a lepším zdravím tím dříve zase obdařiti i mně v mejch mnohejch starostech polechčení tudy způsobiti ráčí. Sama taky dosti churava sem, sotva tak na chvíli na stolici u pána poseděti a ostatek s svou bídou více ležeti musím. Pánu Bohu se ve všem poroučím a na jeho pomoc a smilování očekávám.

Podlí toho, jakož ste mne již několikrát až i posledním psaním svým za to žádaly, abych vám to přátelství prokázala a když by vám pan Hynek z Vejtmille ourok, který vám dlužen jest, skrze zmocněnýho vašeho štolmistra našeho zde v Moravě složil, abych jej k rukám svým přijala a, poněvadž jinší příležitosti k tomu snadnější v těchto nebezpečnejch časích nevíte, s kterouž byšte peněz odsud dostati a k svý potřebě nuzný užiti mohly, zase tolik z peněz svých, který ve Vratislavi za Martinem mám, vydati nařídila: i ačkoli sice nemnoho takových peněz za ním na ten čas zůstává a co jich koli jest, ty taky k mý a pána mýho potřebě by vlastně obráceny bejti měly, ale, aby vždy žádost vaše daremní v tom nebyla, vidouce vaši takovou potřebu, tak činím a jemu Martinovi, aby vám z dotčenejch peněz mejch tolik, co mi na takovej dluh váš od pána z Vejtmille přijatej skrze štolmistra odvedeno jest, totiž 141 f. 55 kr. vydal, poroučím, kteréž budete moci od něho přijíti a to pohodlí,

které sice sama s svou nepříležitostí, avšak tak jak mohu pro vás činím, k vděčnosti sobě prokázané míti.

I k druhé žádosti vaší, kterou v tom na mne vzkládáte a předstírajíce, že ve Vratislavi zůstáváte a často i draho lozumenty sobě jednati musíte, podle toho žádostivy ste, abyšte v domě našem bydleti a jeden pokoj neb světničku s komorou k bytu pro sebe a pána svýho sobě puštěnej míti mohly, žádajíce jak mne za povolení, tak i ku pánu mýmu v tom za přímluvu: tak sem učinila a se pánem svým (kterejž vás se pánem vaším zase pozdravit vzkazuje) o tu věc mluvila, i sama to v svým uvážení měla. Ale poněvadž to nacházíme, že to nijakž bejti nemůže a věcí nemožnou jest, pro to samo, že žádnýho místa prázdnýho v celým domě kromě panskýho a mýho pokoje, kterýchž jinýmu žádnýmu pustiti nemůžeme, se nenachází, kterýho bychom sami pro věci své a čeládku nepotřebovali, jak samy o tom víte, že nemaje v svým domě prostranství ještě v městě sklepy a pokoje projednati sme musili, pročež také prvé již nejedněm, kteříž toho podobnejm způsobem při nás pohledávali, sme toho odepříti musili, z té příčiny, že i vy mne a pána mýho při sobě i pánu svým omluvné jmíti budete, žádám. A s tím vás, má paní Evo, pánu Bohu poroučím. Datum na hradě Přerově 19. Augusti léta 1634.

---

420. *Oznamuje Martinovi komorníku ve Vratislavi o nemoci svého manžela, nařizuje, aby paní Evě Vrochyňové část peněz vydal a oznámil, možno-li již nějaké věci z Vratislavě na Moravu poslati; žádá za pozdravení všech domácích a známých.*

Na hradě Přerově dne 19. srpna 1634.

Martinovi komorníku.

Když tato příležitost k vám jest a pán naschválního posla do Vratislavě vypraviti poručil, tolikéž sem nechtěla pominouti tobě tohoto psaní učiniti a skrze ně o sobě a pánu, abyšte o nás, v jakým způsobu zůstáváme, věděti mohli, oznámiti. O čemž před tebou netajím, že ještě až posavad pán dosti bídnej a nestatečnej jest a pro velikou svou mdlobu a bídu nemůže sebou hnouti jen kde ho z lůže na lože přeloží, což již dnes 12 nedělí jest, jak se těžce a nebezpečně roznemohl, však poněvadž vidím, že předce nějaké polechčení a umenšení bolestí jeho, ačkoli dosti na mále, ale i to vděčně od pána Boha přijímám, při něm se ukazuje, věřím jeho božské milosti, že dáleji ráčí se nad ním smilovati a k lepšímu zdraví tím dříve pána navrátiti. Sama pak taky podlí svýho starýho způsobu s svejmi bídami a nemocmi dosti churava sem a sotva se vláčím, že chvíli u pána sedím a chvíli zase ležeti musím, což již tak do vůle boží musí bejti.

Jak vy se pak tam všickni od toho času, jak's mi psal, až posavad máte a jak se spravujete, i co se nyní mezi vámi děje, mně zase o všem oznámiti a zprávy dáti nepomíjej.

Při tomť oznamuji, že jest mne paní Eva Vrochyňová za to již několikrát žádala, poněvadž jí pan Hynek Ladislav z Vejtmille zde v zemi nějaký peníze ouroční spraviti měl a ona jich pro tyto nebezpečenství, který v cestách sou, jak jináče k rukám svým dostati nevěděla, když by se to od týhož pána z Vejtmile stalo, abych jí to přátelství prokázala, takový peníze na místě jejím přijala a ve Vratislavi jí zase tolik z peněz svejch vykázala. I ačkoli sice nevšelijak mi to vykonati příležité jest, však prohlídaje k její potřebě, tak sem se jí v tom zakázala a tobě poroučím, poněvadž mně zde takových peněz jí od pána z Vejtmille náležejících skrze štolmistra jmenovitě 141 f. 55 kr. odvedeno jest, aby zase z mejch peněz, který ještě v tvým opatrování zůstávají, tolik a týchž 141 f. 55 kr. též paní Evě vydal a od ní recognití, že si je odvedl a ona je od tebe přijala, žádal.

Co se jinejch věcí, o kterejch si mi v předešlém psaní oznamoval, dotejče, sem s tím spokojena a zanechávám na ten čas všeho při tom, když jen budete tak spravovati, aby mohlo dobře bejti. V zahradě jestliže od jakýho ovoce nebo vína jest, tak jak sem prvé psala, budeš to moci, poněvadž tam sami nejsme a toho užívati nemůžeme, předce dáti zpeněžiti, aspoň aby se mohlo viděti, hrubej-li oužitek z toho bude a stojí-li za práci; při kterýž aby zahradník předce neoblevoval a pilně to, co by zapotřebí bylo, spravoval, jeho napomínej.

Děveček ode mne pozdrav a poněvadž nemohu jim, jakž bych ráda, plátna odsud poslati, věda, že by věc daremní byla to učiniti a že by na cestě k zmaření přišlo, když jest tak všudy nebezpečno: vidí mi se, pokudž to bude moci bejti, aby z tý příze konopný a pačesný, kterou tam napředly, každý ale kopu loket ve Vratislavi, neb kde se k tomu může snáze přijíti, na plátno zdělati dal a když by hotový plátno bylo, mně při příležitosti oznámil, chtěla bych poručiti, co by jim mělo z něho dáno bejti.

Jiného nevímť na ten čas co psáti, než důvěřuji se ti, že při opatrování a spravování věcí našich všelijak pilen a bedliv budeš. Hans Jakubový, panny Hazy i jinejch známejch a dobrejch přátel ode mne pozdrav. A s tím ochraně boží se všechněmi poručen buď. Datum na hradě Přerově 19. Augusti 1634.

PS. Mělať bych sice mnoho co psáti a o tom, co by mi sem měl poslati, poručiti, poněvadž zde nic nemám ani toho, čeho důležitě potřebuji, kdyby bezpečnost jaká byla a mohlo se projížděti, ale pro tu příčinu musím tak na ten čas s svou velikou nepříležitostí zanechati. Avšak poroučím, aby se na to vyptal, je-li již co

bezpečněji nežli předešle a jedou-li jací formani a mohlo-li by se jaký příležitosti při nich užiti a mně co z některejch mejch věcí poslati, jakož pak jich tudyto často a mnoho jezdívá, kteří i z Vratislavě forují, ačkoli zajíždějí skrze Polsko. A čeho se dovíš, mně zase o tom, bude-li se moci co skrze ten neb jiný prostředek státi, oznámiti nepomíjej, chtělať bych potom další vůli svou oznámiti a, jak by se v tom měl zachovati, poručiti. Což taky pán z Roupova i pán z Kounic toho užili, že sou podobnejm nějakejm způsobem něco věcí svejch ze Slízska až do Olomouce dostali.

— ———

421. *Oznamuje Magdaleně Petroselinové, že bytu jí v domě ve Vratislavi poskytnouti nemůže, Anně děvečce že dovoluje některý čas při ní sloužiti i žádá za oznámení, jaké nařízení učinil manžel její o Dorotce etc.*

Na hradě Přerově dne 19. srpna 1634.

Magdaleně Petrozelinové.

Magdaleno má milá! Abyšte zdrávy jsouc dobře se měly, přála bych vám toho. Psaní vaše od 4. Julii pominulýho měsíce mně učiněný sem přijala a k žádosti vaší, kterou ste skrze ně na mne vzložily, tak učinila a strany přání vám bytu delšího v domě našem se pánem mluvila: kterejžto s pozdravením vám vzkazuje, že sice rád by vám takovýho místa a bytu v témž domě svým na další časy přál, kdyby též světničky a komory při ní sám potřebovati neměl, ale poněvadž téhož místa potřebovati bude, jakž bez toho, že musil v městě pro svý věci dáti sklepy zjednati, zvláště pokudž by to pán Bůh způsobiti ráčil, že bychom se sami zase tam dostali, pročež nevěda vás nač v tom bezpečiti, jak dlouho byšte tu zůstávati mohly, že za lepší soudí, abyšte se předce časně někde o byt a lozument postaraly a ním se opatřily, buď tam ve Vratislavi, neb kdekoli jinde by se vám líbilo, tak aby vám nebylo potřebí potom teprv naspěch, když by pán tu světničku a komoru užiti chtěl, se stěhovati; pakliže by se vám vidělo sem někde mezi svý přátely se odebrati, to že taky při vaší dobré vůli a příležitosti zůstávati bude.

K druhé žádosti vaší, strany Anny děvečky při vás zůstávající, k tomu povoluji, poněvadž jí na ten čas sama nepotřebuji, aby u vás dále ještě, dotud však toliko, dokudž byšte ve Vratislavi se zdržovaly, sloužiti mohla a jestliže byšte se kam jinam obrátiti měly, aby v domě mezi mými děvečkami zůstala a na další vůli mou očekávala, poněvadž sem ji za tou příčinou sebou vzala, aby mi, zvlášť nemaje nyní než ty dvě děvečky, sloužila.

Máslo že jest vám od Martina odvedeno, poněvadž sem mu o tom poručila, aby vás ním tak podělil, přejíc vám ho žádám taky,

abyšte je s svejmi malejmi sirotky ve zdraví stráviti mohly. Co více pro vás a ty ubohý osiřelý dítky učiniti dobrýho mohu, chci to ráda vykonati.

Strany Dorotky ráda bych se dověděla, jak jest nebožtík, dobrý a svatý paměti, pan otec její o ní poručil, pročež, poněvadž se naději, že vy jakožto manželka jeho před jinejmi o vůli jeho poslední, jaká by strany dítek po něm zůstalejch a nedorostlejch byla, vědomost máte, chtějte mi o tom při této příležitosti oznámiti; nebo neráda bych, obmejšleje její dobré, tomu byla, aby měla tak při svý vůli zůstávati a bez kázně a cvičení živa bejti, o čemž budu vaší zprávy očekávati.

O způsobu našem vám oznamuji, že můj pán jest předce ještě velmi bídnej a na svým zdraví nestatečnej, tak že, zůstávaje ode dvanácti nedělí v těžký nemoci, z lůže se hnouti nemůže; ale poněvadž z milosti boží již něco lépe bejti s ním počíná a jeho těžkosti a bolesti se umenšují, mám ku pánu Bohu tu naději, že takovou všecku bídu ráčí z něho tím dříve sníti a jej zase dobrým zdravím obdařiti i mne taky k lepšímu způsobu navrátiti, poněvadž já podlí svýho starýho způsobu a těmito starostmi i častejmi nemocmi dosti churava a ztrápena sem, v čemž se již pánu Bohu poroučím. Vás všecky tam aby také v dobrém způsobu zachovávati ráčil, vinšuji. Jehož mocné ochraně nás společně poroučím. Datum na hradě Přerově 19. Augusti léta 1634.

---

422. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, aby jí půl kopy plátna, co by nejtenšího dostati mohl, odeslal, nařizuje, jaké opatření učiněno býti má v příčině másla, přediv ʒc.*

Na hradě Přerově dne 22. srpna 1634.

Janovi písaři.

Podle tohoť poroučím, aby, pokudž budeš moci, sám to způsobil, paklíže by nemohl, dojdouc ku paní Odkolkový, poněvadž, jakž se naději, v Brandejse zůstává, s pozdravením ode mne ji žádal, že ji prosím, aby mi to přátelství prokázala a poněvadž bych ráda nějakýho pěknýho a tenkýho plátna lněnýho půl kopy loket dostala, neměla-li by sama, aby u někoho jinýho mně ho takový půl kopy loket, aneb nebylo-li by možné tolik, aspoň 20 loket, co by nejpěknější a nejtenčí bejti mohlo, objednati a koupiti nápomocna byla. Kteréž když dostaneš, budeš moci mejmi penězi zaplatiti a při této příležitosti po Jakubovi klíčníku, který naschvál na Brandejs pro svý věci odjíždí, mně odeslati, paklíže by je sám mohl opatřiti, nebudeť potřebí paní Odkolkový tím zaměstknávati. Šafářce poruč, ať mi také po témž klíčníkovi dva sejry z svýho

dvora odešle, však něco dobrýho, aby nebyly nějaký shnilý a na cestě se nerozválely, než aby mi se v celosti dovezti mohly. Taky jí poruč, aby mi nakladla z svýho dělání štandlík másla putrovýho, poněvadž zde žádnýho již nemám, však aby je vážila, aby se vědělo, co ho složí, nasolíc je tak, jak jindy to dělává, a do dalšího mýho poručení aby je v svým opatrování měla, až by se mezi tím nějaká příležitost sem trefila, při které by mi odesláno bejti mohlo.

Co se pak jinýho másla dotejče, který teď ze dvora Perenskýho téměř všecko i něco z jinejch dvorů tam zanecháno jest, i co se ho ještě nadělá, poněvadž na tom, co se mi ho předešlejch dnů sem přivezlo, dosti poněkud míti budu, budeš je již moci všecko s spolu s sejry, poněvadž beztoho nerádi samejch bez másla kupují a vždycky odbytnější s máslem bejvají, speněžiti a prodati, a již se všelijak o to přičiniti, aby mohl tím dříve kupce na to dostati a to pěkně zpeněžiti. Budeš-li míti jakou příležitost do Brna, pokudž's toho prvé neučinil, aby taky hospodáři napsal, jestližeť by odtud jaký kupce dohoditi mohl, což já taky sama chci učiniti a dáti se tam na to poptati, ale ty se však nic na to nebezpeč; než sám se o kupce předce starej a po nich ptej, a kdyby se ti dnes neb zejtra jaký trefil, na nic nečekej než prodati moci budeš.

Co se pak přediv a semen naklidí, když mi rejstříky toho pošleš, pošli mi taky při tom poznamenání všech dobytků, co jich koli ve dvořích od hovězího i drobnýho mimo to, co se nyní vedle poručení panskýho sem odežene, zůstávati bude; a nyní mi oznam, jestliže jaký vepře na krmení máte, tak abych věděla dále co poručiti. S tím ochraně boží poručen buď. Datum na hradě Přerově 22. Augusti léta 1634.

PS. Poněvadž již nyní klíčník se všemi věcmi svejmi z Brandejsa se odstěhuje, poruč také šafářce, aby zase od něho ty tři kusy peřin, který jim k užívání půjčeny byly, poněvadž do jejího počtu náležejí, přijala a někde schovala, nebo mi klíčnice praví, že je s svejmi věcmi zamčený má, z čehož soudím, že nemohly s jinejmi do Brna odeslány bejti, čemuž pokudž tak jest, nechť je již jen zatím někde opatří a schová.

---

423. *Oznamuje Pertoltovi z Lipého, že nemoc manžela jejího již se polepšuje, děkuje mu i paní Mařičce za darované melouny i přeje mu, aby synáček jeho Čeníček brzo zdráv byl.*

Na hradě Přerově dne 25. srpna 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lipého.

Velice vám, můj nejmilejší pane bratře, z vaší takový na mne paměti a jak na mé tak i mého nejmilejšího pána zdraví se do-

tázání děkuji a potěšitedlně oznamuji, že se se pánem mým již z milosti boží něco polepšuje, ačkoli tu v outerej minulej hrubě zase bídnej bejti počal a jakýsi těžký zhření ho napadlo. Však když sme těmi i jinejmi prostředky pánu pomáhali i krystýr dávali, ráčil to pán Bůh způsobiti, že to zase přestalo a posavad hůře není, nýbrž pán čím dále vždy pomaly mírnější se nachází i ty rány, který ještě v noze má, pomaly se čistí a hojí, tak že mám ku pánu Bohu naději, že ho ráčí dokonaleji brzy pozdraviti. Já pak, tak jakž již můj ten starý způsob jest, ač sic dosti s churavostí, však předce již na stolici aspoň se vláčím. Pán Bůh rač mi dále milostivě pomocníkem bejti. Vám toho, mý srdce, z upřímnosti sesterské srdečně ráda přeji a nad tím potěšena sem, že se paní Mařičkou svou dobrého zdraví požíváte, čehož aby vám pán Bůh i na další časy udíleti a přispořovati ráčil, upřímně na pánu Bohu vinšuji. Českovi pak toho nepřeji, že něco nemocnej jest a na bolest a oteklost hrdla v lůži zůstávati musí, však mám naději, poněvadž jest mladej a takovým se ledacos přihází, že taky brzy mu to odejde a on zase zdráv bude.

Za melouny vám i paní Mařičce, že ste na mne nezapomněli a tak štědře a hojně mne nimi obdařili, velice vám také děkuji a takový lásky vám se zase odměniti hotově a volně nepominu. S tím sebe, můj nejmilejší pane bratře, lásce vaší a nás z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 25. Augusti 1634.

---

424. *Děkuje paní Barboře Kynostové za odeslané melouny, těší ji, že Rudolf z Valdštejna brzy ji záplatou spokojí 2c.*

Na hradě Přerově dne 25. srpna 1634.

Paní Barboře Khynostový.

Má nejmilejší paní Baruško! Z vaší takový na mne paměti a stálý péče, kterou o mne i mého nejmilejšího pána vedete, velice vám děkuji a k žádosti vaší o našem způsobu, něco sic již s veselejší myslí nežli předešle, oznamuji, že, buď pán Bůh z toho pochválen, pánu mýmu bolesti jeho i ty rány na noze, ačkoli sic dosti na mále, však vždy něco se již umenšují; krom sice v outerý minulý hrubě s ním zase zle bejti počalo a tak těžký zhření mu přistoupilo a jej velmi svíralo a trápilo, ale s pomocí boží skrze některý prostředky, že i krystýru užíval, zase mu od tý těžkosti pomoženo jest, což ku pánu Bohu důvěrnost mám, že ho i dáleji sám pozdraviti a brzy k lepšímu způsobu přivésti a navrátiti ráčí. Já ačkoli sice dosti podlí svýho starýho způsobu churava a nestatečna již sem, však když předce aspoň tak chvíli na stolici se vláčiti

mohu a ustavičně neležím, již to od pána Boha za vděk přijímám a jemu se dále ve všem poroučím.

Za melouny vám také děkuji, ačkoli sic nemohu jich chváliti, aby měly hrubě dobrý bejti, sou sice na pohledění dosti pěkný, ale na dobrotu zřídka který se vydaří: což poněvadž vaší vinnou neschází, vám taky v tom za zlý nemám, než vůli vaši s vděčností za skutek přijímám, nebo vím, že všudy letos špatně na dobrotu se podařily.

Co se pana Rudolfa, strejce mýho, dotejče, jistěť tomu sama neráda sem a vám toho nepřeji, že vám tak nesnadně platí a nemohu věděti, co sobě v tom za příčiny bráti musí, poněvadž jest věc spravedlivá; ježto se přede mnou, když sem s ním o vás mluvila, zakázal, že vás spokojiti chce, jehož sem od tý chvíle, jak k soudu Olomouckýmu jezdil a u mne se zde zastavil, neviděla. Kdybych se s ním mohla shledati, neb k němu příležitost míti, ještě bych mu o vás připomenouti chtěla; než nyní nemohu věděti ani kde jest, snad se mezi tím rozmyslí a vás již taky mimo slušnost a náležitost záplatou zdržovati nebude a vás ní spokojí, což, aby se tím dříve stalo, věrně bych vám toho přála. Pána svýho, žádám, že ode mne zase s žádostí od pána Boha všeho dobrýho pozdravíte. S tím nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 25. Augusti léta 1634.

---

425. *Oznamuje bratru svému Adamovi z Valdštejna, že nemoc manžela jejího něco se polepšila, touží srdečně, aby s ním se mohla shledati.*

Na hradě Přerově dne 28. srpna 1634.

Panu Adamovi z Waldštejna.

Můj nejmilejší pane bratře! Dnešního rána sem psaní vašnostiného od 25. dne tohoto měsíce datovanýho jistě s radostí dostala a nad ním se aspoň v tom potěšila, že sem se o VMti, v jakým způsobu postaveni bejti a kde v těchto žalostnejch na nás přišlejch časích zůstávati ráčíte, dověděla: což taky ráda sem uslyšela a VMti věrně toho přeji, že aspoň při zdraví svým i s jinejmi k VMti přináležejícími račte se mírně vynacházeti. V jinejch však příčinách, poněvadž těžkosti a nepříležitosti se neumenšuje a již tomu nelze jináč pomoci, pána Boha prosím, aby nám sám z takovýho zarmoucenýho losu a způsobu, v němž nás všecky postaviti ráčil, pomocníkem bejti a k nějakýmu potěšitedlnějšímu zase navrátiti ráčil.

Kdež mi pak račte psáti, že dočtouce se z psaní mýho předešlýho o pánu mým, že by se s ním již polepšovalo, nad tím

i potěšeni bejti ráčíte: což tak jest, budouce nad tím sama taky velice potěšena, když se to při pánu vidělo, že na tu svou nohu lípe se měl a jak rány se umenšovaly, tak i ten talov z nich již tak hrubě vycházeti přestával, že sem taky VMti o tom tajiti nechtěla. Což sic taky na nohu až posavad, chvála pánu Bohu, hůře není, ale jináče VMti oznamuji, že se pán teď od kolikasi dní zase dosti zle nachází a jiný těžkosti na něj přicházejí, jako zejtra tejden bude, velmi těžký zhření jej napadlo a hrubě ho trápilo a ač mu potom od tý těžkosti s pomocí boží některejmi prostředky i dáváním krystýru pomoženo jest, ale zase hned jiný přišlo a jakejsi těžkej katar s kašlem ode čtvrtku pána trápí a velmi sobě pán stejská a náramně tudy již zemdlenej jest; tak že předce, což již teď čtvrt líta pořád trvá, z lůže se hnouti nemůže, jen kde ho na prostěradle z lůže na lože překládati dám. Nevím, jak pán Bůh s ním dále naložiti ráčí; hrubě se o pána starám, jsouc sama při tom taky dosti churava a nestatečna. Pán Bůh račiž sám milostivejm pomocníkem naším bejti a jak pána pozdraviti tak i mne potěšiti. Kterejž VMti svý hrubě bídný a nemocný služby vzkazuje a z tý laskavý na něj paměti i vinše, kterýž mu k dosažení lepšího zdraví činiti ráčíte, děkuje a tolikéž sobě toho na pánu Bohu žádá, pokudž by v tom vůle jeho svatá a dobrolíbezná byla, aby ho k lepšímu způsobu navrátiti ráčil, tak aby ještě dále VMti sloužiti mohl.

Že se taky, mý srdce, račte ohlašovati, pokudž se račte dověděti, že by nebezpečenství příčinou nepřítele, který se v Čechách některých míst zmocnil, nebylo, že byšte ráčili chtíti pánu tu milost a ke mně v tom mnoho svý bratrský lásky prokázati a nás příjezdem svejm k nám navštíviti: VMti z toho děkujeme a, nad tím potěšeni jsouce, pána Boha za to žádáme, aby to sám ráčil způsobiti a VMt šťastně sem přivésti, poněvadž, jakž pán můj, tak tolikéž já, srdečně sobě s VMtí shledání vinšujeme a jistě s mnohou radostí a potěšením bychom VMt uhlídali.

Soud Brněnskej kdyby i držán byl a se pánem mým se něco polepšilo, poněvadž již krátkej čas dotud jest, nebylo mu a není možné netoliko tak brzy, ale za dosti dlouhej čas z lůže se hnouti, nebo hrubě ztrápenej a čím dále ještě mdlejší zůstává; v čemž se již ve všem pánu Bohu musíme poručiti a zde zůstati, on nerač na nás toho dopouštěti, abychom se měli v týto svý veliký bídě, poněvadž nás s to není, kam jinam cikanovati, nebo nás taky takovejmi zlejmi novinami hrubě zde straší a více jich již než dosti slyšeti musíme. Pán Bůh rač sám bejti naším mocnejm ochrancím a opatrovníkem Paní Jozičce, žádám, že neračte sobě stížiti, s pozdravením ode mne, mne jí poručiti a dítek svejch pozdraviti. S tím jak sebe, můj nejmilejší bratříčku a mý srdce, lásce VMti bratrské

a neproměnitedlné, tak nás z obojí strany v ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 28. Augusti léta 1634.

NB. Postškrypta rukou vlastní JíMti paní psána jest, při tomto psaní učiněná a přípis jí JíMti paní do pokoje odveden.

---

426. *Oznamuje paní Evsebii z Kounic, že nemoc manžela jejího něco se polepšila, přeje jí srdečně, že ve zdraví se sestrou se shledala, a děkuje jí za darované švestky brněnské.*

Na hradě Přerově dne 29. srpna 1634.

Paní Euzebii z Kaunic.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví ɔc. Má nejmilejší paní teta. Že mne skrze naschvální psaní své navštěvovati a o způsobu mém a mého nejmilejšího pána vyzvěděti žádostivy bejti ráčíte: z té laskavé na nás paměti velice VMti děkuji a VMti oznamuji, že sice až posavad pán můj v dosti bídným způsobu postaven jest, ačkoli v noze již tak velkejch bolestí, jak předešle, nesnáší, ale ještě jich taky hrubě prázden není, předce několik děr v týž noze má, téměř se mu vždy více otvírá, k tomu i jiný těžkosti a nedostatky se při něm ozejvají. Jakž před týhodnem těžký zhržení pánu přišlo a teď od několika dní pořád katar a velmi jakejsi odpornej kašel ho trápí a pána se tudy veliká mdloba přidrží, tak že se předce ani z lůže hnouti, jen kde ho z jednoho na druhý přeloží, nemůže; ku pánu Bohu však tu důvěrnou a neomylnou naději mám, že ho sám brzy od takovýho dlouhýho trápení a těžkostí zprostiti a dokonale pozdraviti ráčí. Sama pak taky jedno s svejmi bídami a nemocmi a těmito takovejmi starostmi dosti churava sem, sotva tak lůži se bráním. Pán Bůh rač dále sám pomocníkem bejti.

Že ste pak ráčily oumyslu bejti osobně mne a pána mýho navštíviti, kdyby se to bylo mohlo s příležitostí vašnostinou státi: hrubě ráda bych VMt uhlídala a s VMtí se v tomto svým bídným způsobu potěšiti a poraditi mohla, avšak poněvadž taková příčina v to vkročila a paní sestra VMti, paní Kunikunda, k VMti se dostala, není se potřebí dokonce VMti v tom omlouvati, nebo vůli vašnostinu ráda za skutek přijímám a VMti toho potěšení srdečně přeji, že ste se s touž paní sestrou ve zdraví shledati ráčily, kteréž, žádám, že sobě neráčíte stížiti mé služby s vinšem na pánu Bohu všeho dobrého praviti a mne jí poručiti.

Za švestky brněnský, jichž mi hrubě pěknejch dvě putny odsílati ráčíte, velice VMti děkuji a netoliko je s vděčností od VMti přijímám, než také na jiném nejsem, VMti se tý lásky zase příjemně odměniti a odsloužiti.

Pán můj VMti i panu manželu VMti a mýmu obzvláště milýmu panu ujci spolu s mejmi modlitbami svý hotový a nemocný služby vzkazuje. Tolikéž paní Bohunka, dcera panská, velice VMti z pozdravení děkuje a VMti se zase co nejpěkněji i šlechtična má k službám poroučí. Dítek a sirotků svejch račte taky ode mne pozdraviti, žádám.

S tím nás společně k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím a s VMtí sobě, má nejmilejší paní teta, šťastnýho shledání vinšuji. Datum na hradě Přerově 29. Augusti 1634.

---

427. *Rudolfovi hraběti z Valdštejna v příčině opatření statku a věcí jí náležitých na Třebíči ɔc.*

Na hradě Přerově dne 29. srpna 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Vysoce urozený pane, pane strejče a synu můj nejmilejší! Zdraví ɔc. Až posavad sem žádostivě psaní od VMti očekávala, chtíce se toho ráda dověděti, jak by s VMtí i s statkem mejm, poddanejmi a věcmi mejmi na Třebíči zůstávajícími, stálo a, naslejchajíce o nynějším nemalým nebezpečenství, který se na tuto zemi od lidu válečnýho z obojí strany valiti chce, pro kterouž příčinu že nemálo panstva z Čech odjíždí a s věcmi svejmi kde kdo vidí se stěhuje, což také že jak od JMti, pana otce VMti a mýho nejmilejšího pana bratra, tak i od VMti se děje, podle toho jak byšte také týž věci mé sobě poručené jmíti a zaopatřiti chtíti ráčili, vyrozuměti sem žadostiva byla. Ale když mne tak dlouho nic od VMti nedocházelo, krom co ste mi předešle po pánu z Roupova, oustně a krátce strany obrazů toliko vzkázati ráčili a já, jak mi bylo vzkázáno, tak zase jako u vítr sem za odpověď dala, že by to nejmenší ztrátou bylo, ačkoli mi taky milý sou, ale vždy na nich tak jako na jinejch větších věcech by nezáleželo, nadávajíce se mezi tím, že snad dále račte mi sami o tom i o jinejch věcech něco místněji psáti a já že budu moci na všecko VMt zase odpovědí spraviti. Ale nemohouce se toho dočekati, což mi i lítostivé do VMti přicházelo, že u VMti v takový zapomenutí sem přišla, pročež, nemoha toho déle trpěti, včerejšího dne při příležitosti, kterou sem ku panu otci VMti a mýmu nejmilejšímu panu bratru měla, sama sem VMti psala a za oznámení, v jakým způsobu by dotčený věci mý zůstávaly a jak opatřeny byly, jak JMt pana otce tak i VMt žádala, jakž nepochybuji, že již dnes téhož psaní mého dostati a mínění a oumyslu mému v té i jinejch příčinách z něho vyrozuměti ráčíte. Však mezi tím sem dnes psaní od VMti dostala, na kteréž VMti přítomnou odpověď dávaje strany zdraví mýho a

pána svýho nejmilejšího, že jak včera tak i dnes v jednostejným dosti bídným způsobu a zvláště pán zůstává, co jiného oznámiti nevím, však pánu Bohu věřím, že se nad námi smilovati a nám lepšího způsobu dále uděliti ráčí.

Co se pak dotejče týchž věcí mejch, porozumívám, že račte oumyslu bejti, některé z nich, totiž koberečky, povlaky, peřiny s sebou na Židlochovice odvezti, avšak se prohlašovati, jestliže byšte se ráčili míti kam jinam hnouti, nemohouce ani svejch věcí všech s sebou vzíti, že byšte mejch ráčili musiti taky tak zanechati, jsouce žádostivi o další vůli mé při tom věděti: i vidím, že by mi tím dokonce málo a hned nic pomoženo a poslouženo nebylo, nýbrž zdá mi se, že by již lépe bylo raději jich pospolu všech na místě zanechati, než takovejm způsobem daremně se s nimi převážeti a jedny od druhejch roztrhovati; poněvadž rovně tak na Třebíči jako na Židlochovicích mohou obstáti. Pakliže by na Židlochovicích měly k ztrátě přijíti, ovšem taky jedna věc na Třebíči jich ztratiti jest, ale pánu Bohu věřím, že se nestane a že i dále před tím ostříhati a chrániti bude. Pakliže by jináč bejti nemohlo a měly týž věci tam zmařeny bejti, již by to musilo bejti pánu Bohu poručeno, kdyby toliko jiný, což většího a podstatnějšího jest, statek s poddanejmi obstáti mohlo, na tomto by největší škody nebylo, jak přísloví jest, kdo má koně, sedlo s uzdou snáze koupiti může. A tak nevím VMti na to co jiného za odpověď dáti, než při tom žádati, abyšte ráčili vždy to tak opatřiti, aby jak zámek, město s poddanejmi, tak i ty věci mý, jestliže byšte ráčili míti sami proč odjeti, dokonce vopuštěny a jako vodběžní nezůstávaly a někdo nad tím zprávu sobě poručenou a odvedenou jmíti mohl. Což že učiniti a jak v tom postupovati chtíti ráčíte, že mne v tom dále místnou odpovědí i na včerejší punkty spraviti sobě stížiti neráčíte, k VMti té naděje jsouc, s tím se VMti od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 29. Augusti 1634.

PS. Poněvadž posel VMti zprávu dával, že má sobě dostatečně od VMti poručeno co nejdříve s odpovědí k VMti se navrátiti, pročež nemohouce tedy dříve, za příčinou nedostatku zdraví pána mýho, odpraven bejti, poručila sem tuto cedulku, aby mu toho lípe věřeno bylo, že jest teprv dnes 30. Augusti o 9 hodinách před polednem vypraven, do listu vložiti a že se dříve státi nemohlo, při VMti omluvena bejti žádám.

428. *Oznamuje paní Marii hrabince z Hodic o nemoci svého manžela, ubezpečuje ji upřímným svým přátelstvím a omlouvá, že ji bytu v Brně nemohou poskytnouti ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 30. srpna 1634.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Službu ꝛc. Urozená paní, paní dcero a kmotra má nejmilejší! Zdraví ꝛc. Má nejmilejší paní dcero. Psaní vaše, které mi ze Znojma 27. dne tohoto měsíce činíte, včerejšího dne vděčně ráda sem dostala a, že mne ním navštěvujete a na zdraví mé i mého nejmilejšího pána se dotazujete, z tak laskavý o nás péče velice vám, má paní dcero, děkuji. Avšak vám co jiného oznámiti nevím, než o naší veliký bídě a tomto již dlouhým trápení, v kterým můj pán zůstává a předce z lůže se hnouti nemůže, jen kde ho v prostěradle z jednoho lůže na druhý přeloží, a jak s tou svou nohou ještě se nemálo trápí, ačkoli již něco, však nemnoho, snesitedlnější bolesti sou, ale rány se předce málo hojí, než ještě jich více přibejvá, než jedna se zahojí, spíše dvě tři se provalí, tak že nevím, co z toho dále půjde. K tomu i jiný těžkosti, jedny za druhejmi, přicházejí, jako před týhodnem tak hroznýho a těžkýho zhržení pán dostal, a ačkoli s pomocí boží, pomáhaje pánu mnohými prostředky i krystýru užívaje, to zlý odešlo, ale zase jiný přistoupilo, že teď od několika dní katar s jakejmsi velmi těžkejm a odpornejm kašlem ho trápí a těmi takovejmi těžkostmi již pán náramně zemdlenej a ztrápenej jest, že nevím, jak s ním dále pán Bůh naložiti ráčí; však vždy tu celou a doufanlivou naději ku pánu Bohu mám, že se ráčí nad ním smilovati, z takové bídy a těžkosti tím dříve ho vysvoboditi a zase k dosažení dobrýho zdraví šťastnejm pomocníkem bejti. Já pak sama s svejmi starostmi a bídou dosti taky churava sem a sotva že se tak na stolici vláčím, žádaje pána Boha, aby mi dáleji milostivě pomáhati a před další bídou chrániti ráčil.

O vás toho, má paní dcera, srdečně nerada slyším a vám jistě toho nepřeji, že při svým zdraví taky nedostatek snášíte a v lůži nemocna zůstáváte, od kterýhož aby vás pán Bůh tím dříve zprostiti a vám k prvnímu dobrýmu zdraví zase přijíti dáti ráčil, upřímně na jeho milosti vinšuji.

Že pak sobě na mne při tom naříkáte, že ste mi ode čtyří nedělí dvoje psaní, mimo toto nynější, učinily a, poněvadž ste na žádný ode mne odpovědi dostati nemohly a nyní naschvále pro vyzvězení o nás posla sem posíláte, že jest vám to litostivý, že sem se nad vámi snad již tak dokonce zapomněla: i jistě byšte mi v tom velikou křivdu činily, poněvadž já jednostejně tatáž vaše, má paní dcero, vždycky upřímná do smrti bohdá zůstávám a z takovejch psaní vašich toliko jednoho, kterýhož jest bylo datum v Znojmě 29. Julii, a před tím však ani potom až to, který mně

včera došlo, žádnýho sem nedostala a na to, který mně, nevím nic po kom, dodáno bylo, byla bych ráda odpověď dala, ale když sem nevěděla o příležitosti, vždy sem na další nějakou příhodnost, abych to při ní vykonati mohla a vám k žádosti vaší v něm obsažené o našem způsobu v známost uvedla, očekávala; což taky nyní činím a vám o tom, jak s námi velmi bídně stojí, oznamuji, a tak že mne v tom budete při sobě omluvnou jmíti a jestliže sem co zameškala, to taky ne k jinýmu, než k mým mnohým starostem, v kterejch někdy div živa sem, přičítati nebudete.

Kdež pak dále mi píšete, žádajíce v tom rady a zdání ode pána mýho užiti, jestliže by mělo jaký nebezpečenství dále přijíti, bylo-li by vám bezpečněji do Brna se obrátiti: i nepominula sem se pánem o to, ačkoli jest hrubě bídnej a dosti pracně mu mluvení přichází, promluviti. Kterejžto vás velice pozdravuje a svý nemocný služby vzkazuje a že téměř neví, co a jak vám ani sám sobě v takovým tomto způsobu poraditi, majíce dosti sám s svou bídou činiti, však přes to že nesmejšlí, aby tak brzy bylo se potřebí čeho v Moravě zvláště při hlavních městech obávati. Pakliže by co takového dokročiti mělo, že se mu zdá, že jak v Brně tak i v Znojmě jednostejná bezpečnost a ještě že by v Znojmě podle některých příčin lépe a případněji a snáze odtud než z Brna do Rakous, do Vídně, neb do Uher, kdyby toho potřeba kázala, se obrátiti bylo, leč byšte pro to samo, jak píšete, do Brna se pustiti chtěly, že by jich tam více z fraucimoru zůstávalo než snad v Znojmě. Mezi tím i to pán praví, kdyby mělo vždy co takovýho následovati, že by nebylo jistější jako někam do Uher, neb přímo do Prešpurku se opatřiti. Což však že k vašemu dalšímu dobrému zdání a příležitosti vše připouští, jak by čas a jaká potřeba dále čeho ukazovala.

Co se pak domu panskýho v Brně dotejče, v němž žádáte předce bytu užiti, jestliže by vám na to přišlo, že byšte se do Brna odebrati měly: že by to pán rád učinil a vám, kdyby ho sám ne tak sic dalece na tento čas pro svůj byt jako pro svý věci nepotřeboval (což taky s tou vejminkou předešle se vám v tom ohlásil), toho přáti chtěl, ale že před vámi tajiti nemůže, že jest nyní, načež snad prvé ani mysliti neuměl, ovšem se toho nenadál, aby tak přijíti mělo, některý věci svý a svršky z Brandejsa příčinou toho nebezpečenství, který tam v Čechách jest, slyšíce, že jiní okolní páni se vším se stěhovali, nechtěje věcí svejch taky tam jako za odběžný nechati, musel je dáti odtud vyzdvihnouti, tam do Brna odvezti a v témž domě v některejch pokojích složiti. Ty pak pokoje přední, v kterejch sami bejváme, že jest pustil a povolil, aby v nich pan Zykmund přes příští soud bydleti mohl. Z kterejchž příčin že vás nemůže na nic v tom bezpečiti, že žádá, abyšte ho v tom při sobě přátelsky omluveného jměly, poněvadž jest hotov v jinejch

příležitějších případnostech vám příjemně spolu se mnou rád sloužiti a to každýho času vykonávati. Avšak že taky nesmejšlí, aby se vám takovýho nebezpečenství obávati a před ním kam ujížděti potřebí bylo, což pán Bůh rač způsobiti a nás všecky před ním chrániti, poněvadž by ani nám zde obstáti lze nebylo a nevím, jak by možné bylo v tomto tak bídným způsobu kam se na cestu vydati, ale pánu Bohu se důvěřujeme, že na nás více nad možnost naši vzložiti neráčí.

A tak sem vás, má paní dcero, na psaní vaše touto odpovědí zpraviti pominouti nechtěla a nemaje na ten čas co více jiného, toliko, že panny dcery svý ode mne velice zase pozdravíte, žádám. A s tím nás společně pánu Bohu v jeho mocnou ochranu poroučím. Datum na hradě Přerově 30. Augusti léta 1634.

PS. Paní Bohunka, dcera pána mýho, kteráž při nás zůstává, vám taky svý povolný služby vzkazuje a že vám srdečně a věrně taky nemoci nepřeje, žádaje pána Boha, aby vás brzy dokonale pozdraviti a při dobrém zdraví za dlouhé časy zachovávati ráčil a s tím že se vám dokonce poroučí.

---

429. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině různých věcí a aby jí zprávu podal o panně Aničce.*

Na hradě Přerově dne 30. srpna 1634.

Janovi písaři.

Psaní tvé dvoje, jedno pod datum 26. po klíčníkovi před včerejším a druhé od 22. dne tohoto měsíce dnes teprv od štolmistra při navrácení jeho z Brna i s rejstříky jak dobytčími, tak i těch věcí, který do Brna skrze dotčenýho štolmistra odvezeny sou, i co se ještě na Brandejse čeho zanechalo, sem přijala; poněvadž však ještě jich sem dobře nepřehlídla, toliko tak běžně do nich nahlídla, nemohuť nyní na to co odpovídati.

Co se jinejch věcí dotejče: plátno těch 30 loket, který's na poručení mý skrze paní Odkolkovou koupil a odeslal, jest mi dodáno, ačkoli sice má dosti peněz, avšak může již při tom bejti, že sice co za ně přišlo, totiž každej loket po 15½ krej. zaplatil, za něž 7 f. 45 kr. učiní, taky při tom zanechávám, což taky budeš moci paní Odkolkový ode mne pozdraviti a že jí za práci děkuji, oznámiti. Sejry dva jsou tolikéž pěkně sem přivezeny a odvedeny. Kdež však píšeš, že jest taky šafářka klíčníkovi jeden na poručení Cratovo dala: kdyby se bylo skutkem stalo, nebylo by nic proti mně, nýbrž s vůlí mou, poněvadž sem k tomu povolila, ačkoli tak jest, žeť sem o tom nepsala, ale oustně sem vzkázala. Ale poněvadž týž klíčník zprávu dává, že nic nedostal, nevím, jak tomu rozuměti

mám: protož, jestliže mu dán není, povoluji a poroučímť, aby se pro něj při nejprvnějším poselství nějakej, nepříliš velkej, spolu s těmi maldříky, o kterých píšeš, že před rukami zůstávají, mně k rukám odeslal, což bude moci dobře posel v nějaký putně unésti; avšak maldříky ať se tak opatří a pěkně složí, aby se nepotlačily neb nerozlámaly, nebo soudím, že to může dosti bezpečně proneseno bejti, poněvadž nyní nic tak nebezpečnýho sem v tuto stranu není; ač si sic dobře po klíčníkovi nečekaje pobízky [sic] týž maldříky v nějakým košíku, poněvadž hotovy byly, odeslati mohl.

Peníze za omastek loňskej, který's mi po štolmistrovi na mé poručení poslal, jichž, dokládáš, že 183 kop 18 g. jest, ještě sem sice jich neviděla, ovšem nepřijala, poněvadž teprv dnes přijel a mně nic neodvedl, však naději se, že se to snad zejtra stane: že mi však všech neposíláš, jak píšeš, že 30 kop, co za patnáct korců ovoce suchýho bylo, na fůry si vynaložil, s tím nejsem spokojena, že se peněz mejch tak dalece ujímáš a nimi bez mý vůle a přes zápověď mou jak chceš sám šafuješ, nebo víš, že sem ti nikdy toho v moc nedala, nýbrž kolikrát poroučela, aby mejmi penězi nehejbal, než je v celosti choval. Protož, poněvadž si při týto příležitosti jich neodeslal, nevím, při který dále to učiniti tak bezpečně moci budeš. Ale již ty se o to starej a to tak opatř, abych jich co nejdříve dostati mohla.

Co se postškrypty tvý dotejče, v který píšeš, že paní Hedvika pravíce, že ode mne sobě v tom povolení dané má, na zámku do sklepu, jménem špižírny, věci svý schovávati dá a ty že's jí to, pokudž by proti vůli mý nebylo, povolil: i není to s vůlí a vědomím mejm ani panskejm, o čemž my dokonce nic nevíme, protož ty taky co povolovati nemáš, poněvadž ty sklepy, který sou v zámku, pro naši potřebu zanechány bejti mají. Nebo ačkoli sme nyní některý věci odtud odvezti dali, avšak jak by pán Bůh dal, že by bezpečněji bylo, rovně by tam zase odeslány a navráceny bejti musely a nepochybně i my sami bohdá se tam dostaneme a sklepu potřebovati budeme. Protož ty to tak opatruj, aby potom na tobě nějaká vina v tom nezůstala.

Strany jinejch věcí na ten čas všeho při předešlejch poručeních svejch a při zprávě a ohlášení tvém nynějším, pokudž se tak chovati budeš, zanechávám.

Co se však hadrunků vašich s šafářkou dotejče, s těmi nic činiti nemám: protož vy taky toho na straně zanechte a předcházejte to, abyšte mne nimi co nejméně zanášeli, ale každej raději ať na svou povinnost pozor dává a o to se stará, jak by jí dosti činiti a hospodářství naše podle potřeby a náležitosti opatřeno bejti mohlo, tedy to s lepším naším oužitkem bude. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 30. Augusti léta 1634.

PS. Poroučímť taky, aby se o to všelijak přičinil, aby mohl nějaký příležitosti ku panně Aničce co nejdříve dostati a jak o ní vyzvěděti, kde zůstává a jak se jí dále vede, tak taky z poručení mýho o tom návěští dáti, aby se o to přičinila, mohla-li by se jak na Brandejs, kdyby možné bylo, tím dříve dopraviti a, když by se to stalo, aby mi oznámeno bylo, tak abych mohla na nějaký prostředky pomysliti, jak by se odtud ke mně sem dostati mohla.

---

430 *Bratru svému Adamovi z Valdštejna, že by ráda, kdyby je navštíviti mohl, i prosí, aby jí oznámil, kdyby nastávalo jaké nebezpečenství válečné.*

Na hradě Přerově dne 2. září 1634.

Panu Adamovi z Waldštejna.

Modlitbu ꝛc. Vysoce urozený pane, pane bratře můj nejmilejší. Zdraví ꝛc. Ačkoli sem s potěšením psaní od VMti, mý nejmilejší srdce, 31. Augusti z Židlochovic mi odeslanýho, žádostivě na ně očekávaje, dostala, abych o VMti něco potěšitedlnýho uslyšeti mohla, však jistě sem toho nerada uslyšela a z něho se dočetla, že navrátíce se z Brna od pana kardinála jste se na tak veliký píchání za lopatkami v zádech i v prsích složiti a roznemoci ráčili, což nesoudím, aby mělo co jinýho bejti než podagra, nebo mně taky tak přicházívá. Ale mám ku pánu Bohu tu naději, že VMti brzy od téhož nedostatku pomocníkem bejti a k dobrýmu zdraví zase přivésti a navrátiti ráčí, což za to jeho milosti prosím, aby i to učiniti i taky tyto neřesti a nebezpečenství od nás odvrátiti a v potěšitedlnější způsob proměniti i tolikéž tudy to způsobiti ráčil, abyšte se ráčili moci podle laskavýho zakázání svýho k nám sem dostati a mne se pánem mejm bídnejm a nemocnejm navštíviti, poněvadž bychom jistě hrubě rádi VMt uhlídali a s velikou radostí k sobě dočekati žádáme. Kterejžto VMti i paní Jozičce spolu se mnou svý hotový, ačkoli velmi mdlý a nestatečný služby s vinšem od pána Boha všech potěšitedlnejch věcí vzkazuje a VMti se poroučí. O jehož způsobu VMti oznamuji, že z milosti boží již zase něco mírněji jak na svou nohu se vynachází, tak i jiný nedostatky při něm se umenšují, však nebejvá to při něm hrubě stálé, za jeden za dva [dni] lépe a z toho zase dosti zle s ním jest; však vždy ku pánu Bohu tu celou a důvěrnou naději mám, že ráčí sám jeho lékařem bejti a jej dokonale brzy pozdraviti.

Co se jinejch těchto neřestí a nebezpečenství, v nichž nás pán Bůh napořád všecky zahrnouti ráčil, dotejče, porozumívám, jestliže by dále k čemu horšímu přišlo, že byšte do Vídně obrátiti se chtíti ráčili: toho bych VMti jistě nepřála, ne pro jiný, nežli, soudě to sama, že by tam VMti s velikou obtížností zůstávati bylo,

ale abyšte raději ráčili moci jak VMt na Židlochovicích, tak my zde s pokojem zůstávati a pánu Bohu do vůle jeho sloužiti, toho VMti upřímně vinšuji. My ač sic taky na to myslíme, kdyby co takovýho k nám se přibližovati chtělo, abychom někam, bylo-li by možné, aspoň do Uher ustoupili, ale ještě taky na ničemž jistým sme se neustanovili, maje vždy naději ku pánu Bohu, že to sám změniti a nás před tím zachovati ráčí. Jestliže byšte pak dále co tak nebezpečnýho cejtiti ráčili, prosím, že neračte sobě stížiti nám taky návěští o tom učiniti, abychom se tolikéž věděli čím spraviti. S tím se VMti, mý nejmilejší srdce, můj bratříčku, lásce vašnostiné nepromĕnitedlné poroučím, s VMtí sobě šťastnýho a brzkýho shledání sobě vinšuji a nás z obojí strany mocné ochraně boží poručené činím. Datum na hradě Přerově 2. Septembris 1634.

NB. PS. rukou JíMti paní psaná jest taky při tomto psaní poslána, však přípisu není zanecháno.

---

431. *Paní Anně Žerotínské o zdraví svém i manžela svého, že užiti moci bude bytu v Olomouci.*

Na hradě Přerově dne 3. září 1634.

Paní Anně Maryji Žerotínské.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší. Zdraví ɔc. Z navštívení mne skrze psaní a na mé i pána mého zdraví se dotázání a tudy obzvláštní laskavé péče o nás vedení VMti, má nejmilejší paní teta, děkuji a k žádosti VMti oznámiti mohu, že, ačkoli sice pán můj ještě hrubě bídnej a nestatečnej jest a veliká mdloba se ho přidrží, tak že ani z lůže se hnouti předce nemůže, jen kde ho z jednoho na druhý přeloží, ale poněvadž vždy něco mírněji již nežli předešle se vynachází a jakéž takéž polepšení při něm se ukazuje, mám ku pánu Bohu naději, že se dále nad ním smilovati a dobrýho zdraví pánu zase uděliti a jej k němu pomaly navrátiti ráčí. Já sem sic sama dosti taky churava a téměř dny plna, jen že se tak sotva vláčím a lůži s velikejm přemaháním bráním, k tomu taky podobně všelijakejmi strachy zde naplněni jsme. Pán Bůh rač sám dále milostivě pomáhati a přede vším zlejm a nešťastnejm chrániti.

O VMti sem toho hrubě nerada uslyšela a jistě srdečně VMti nepřeji, že se VMti ten předešlý nedostatek v noze zase ozejvá a VMti nepříležitost působí, začež pána Boha žádám, aby jej od VMti brzy odvrátiti, dobrým zdravím poděliti a při něm za dlouhé časy i se všemi vašnostinejmi zachovávati ráčil.

Dále pak k žádosti vašnostiné sem tak učinila a se pánem svejm o to mluvila, aby VMti a panu manželu vašnostinýmu, mýmu zvláště a velice milýmu panu švakru, povolil, jestliže by VMt před

těmito nynějšími pokřiky a nebezpečenstvím, čehož se i my sami sice taky nemálo zde obáváme, někam ustoupiti nastalo, v domě svým Olomouckým bytu užiti a do něho se obrátiti: k čemuž poněvadž pán, jestliže by sám téhož domu nepotřeboval, povoluje a panu manželu VMti na to odpověd dává, nechtěla sem pominouti toliko krátce teď VMti o tom navrhnouti, žádajíce pána Boha, aby VMt se všemi vašnostinejmi přede všemi zarmoucenejmi věcmi chrániti a opatrovati ráčil.

Pán můj VMti své nemocné služby vzkazuje. Ode mne že tolikéž JMt pana manžela svýho a mýho zvláště velice milýho pana švakra s mejmi modlitbami velice pozdraviti i dítkám svejm vinš všeho dobrýho oznámiti ráčíte, žádám. S tím se VMti, má nejmilejší paní teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšujíc, nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 3. Septembris léta 1634.

PS. JíMti paní švakrové vašnostiné a paní tetě mé velice milé, žádám, že neráčíte sobě stížiti také jak ode mne, tak i od pána mýho zase našich služeb s vinšem od pána Boha všeho dobrého oznámiti a nás paní poručiti.

---

432. *Doporučuje paní Renatě hrabince z Náchoda k léčení nemocného manžela jejího křtěnské barvíře, kteří také manžela jejího léčili s prospěchem.*

Na hradě Přerově dne 7. září 1634.

Paní Renatě Maryji hrabince z Náchoda.

Službu ɔc. Vysoce urozená paní, paní dcero má nejmilejší! Zdraví ɔc. Má nejmilejší paní dcero. Včerejšího dne vypravíc můj pán vůz s koňmi do Olomouce pro pana doktora Wadeborna z potřeby zdraví svýho, nenaleznouc ho o [sic] domě vyslaní naši, při navrácení odtud zprávu o tom učinili, že od VMti za příčinou těžkýho nedostatku zdraví JMti pana manžela VMti a mýho velice milýho pana syna povolán jest: což sem tý noviny v pravdě hrubě neráda o VMti a pánu uslyšela a srdečně jakž VMti takovejch starostí a tý žalosti, kterou tudy snášeti ráčíte, jsouc jich při svým pánu podobnejm způsobem již na patnáctej tejden dosti taky citedlna, tak i JMti pánu takovýho těžkýho a nestatečnýho způsobu nepřejíc, pána Boha žádám, aby JMti pána sám nejlepším lékařem bejti, brzy ode pána takový velký bolesti odvrátiti a, je z něho sejmouc, dobrýho zdraví zase uděliti i VMti z takových starostí a žalostí vysvoboditi ráčil. A jsouce žádostiva o JMti panu synu, jak by dále s ním stálo, vyrozuměti, naschvále VMt tímto psaním navštěvuji a že mi tu lásku prokázati a o nynějším způsobu páně i svém v známost uvésti sobě stížiti neráčíte, VMt za to, má paní

dcero, prosím. Což pán Bůh račiž z milosti své způsobiti, abych mohla o nějakém dobrém polepšení a, kdyby možné bylo, o dokonalém zdraví JMti páně a VMti potěšitedlném způsobu uslyšeti; nebo v pravdě velikou citedlnost s VMtí v tom nesu a soudím po sobě, že bez mnohý starosti a žalosti bejti moci neračte. Mezi tím, čeho sem sama zkusila a povědomost mám, že jest polechčení pánu mýmu v podobném nedostatku, který v noze snášel a jehož až posavad ještě dokonale zproštěn není, JMt pan manžel VMti pak, jakž porozumívám, vším tím způsobem v krku ním obsklíčenej jest, způsobilo, toho nechci před VMtí taky tajiti: kterak barvíří křtěnští z Levaru, jichž pán užíval, z nichž ještě jeden tovaryš jejich až posavad u pána zůstává, hrubě platně pánu mýmu posloužili, a jistě žeť jináče jak říci nevím, nežli že jest jim pán Bůh požehnal a že s pomocí jeho svàtou skrze jejich prostředky pán svejch mnohejch nevypravitedlnejch bolestí a trápení zproštěn jest. Ačkoli sice ještě hrubej díl jich při něm zůstává, avšak již tak dalece s pomocí boží přichází, že bohdá v krátkým času pánu troufají, že bude moci dokonale takovejch bolestí zniknouti a nohu na místo zhojenou míti. Pročež, pokudž by se VMti, má nejmilejší paní dcero, vidělo a byla vůle vašnostina v tom při JMti panu manželu VMti jich taky užívati, nechtěla sem pominouti, VMti o tom návěští učiniti, nebo nemohu jináče o nich pověditi, než že sou se pánem mejm všelijak šetrně zacházeli a zdá mi se, že jest v takovejch příčinách potřebí zkušenejch barvířů užívati a ne vždycky bezpečné jest na jednoho se spolehnouti a jemu život svěřiti. Přes to, poněvadž při sobě račte pana doktora Wadeborna míti, kterejž u pána mýho často bejval a týchž barvířů dobře povědomej jest, lípe on o nich ještě může VMti zprávu dáti, nežli já teď VMti o tom píši, nebo bejval všemu přítomen a ví, jak se pánem mejm dosti povlovně zacházeli. Já však VMti toliko o tom, co sou při pánu mým činili, oznamuji a ostatek k dalšímu uvážení a zdání VMti, vidělo-li by se jich VMti také užiti nebo ne, vše připouštím, chtějíc tím vždy na sobě to ukázati, že z tý lásky a důvěrnosti, kterou sem od VMti i JMti pana syna vždycky k sobě poznávala, srdečnou lítost nad VMtí a JMtí pánem v tom nesu a přála bych, aby pán Bůh těm neb jinejm prostředkům hojně požehnati a JMt pana manžela VMti, pana syna mýho velice milýho, pozdraviti i VMt potěšiti ráčil. Kterémuž, prosím, že sobě neračte stížiti mejch modliteb oznámiti a že opravdovou útrpnost nade pánem a jeho bídou mám, žádajíce vždy, aby mu pán Bůh ze všeho toho trápení ráčil šťastnejm pomocníkem bejti, při čemž sebe lásce VMti, má nejmilejší paní dcero, a nás společně k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 7. Septembris 1634.

PS. O sobě VMti oznámiti mohu, že sem taky dosti churava a nestatečna, jak od svejch starostí, tak i podagry i jinejch těž-

kostí tak ztrápena, že s velikejm přemáháním sotva tak lůži se bráním, nevím, jak dále pán Bůh se mnou naložiti ráčí.

---

433. *Nařizuje Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, aby sýr a maldříky ovčí odeslal, též i plátno pro pradlí Dorotu.*

Na hradě Přerově dne 11. září 1634.

Janovi písaři.

Nemyslila sem jináč, nežli že se podle poručení mého v předešlým psaní tobě učiněného tak zachováš a, poněvadž si nyní posla sem vypravil, po něm mi ten sejr, kterej klíčníkovi bejti má, i maldříky ovčí tam zůstávající odešleš. Ale že se nestalo, nevím, proč, z jaké příčiny si toho opominul a posla tak prázdnýho jíti nechal, ježto by to byl mohl dobře s sebou přinésti, nesmejšleje, aby mělo sem v tu stranu jaký nebezpečenství bejti, protožť ještě poručení své obnovuji a tomu chci, aby tak učinil a takový sejr spolu s dotčenejmi maldříky při nejprvnějším poselství, opatříc a složíc to do nějaký putny, aby se na tom škody státi nemohlo, mně sem odeslal.
Takyť sem dávno poručila, aby Dorotě dívce, kterou sem za pradlí sem vzíti dala, plátno, který jí na službu její, co ve dvoře zůstávala, náleží a nepochybně za šafářkou střížený zůstává, odeslal, ale podobně se toho až posavad nestalo, ačkoli již od toho času mnoho příležitostí sem i fůry byly, protož s tím taky dýle neodkládej a jí je tolikéž po poslu, který by sem šel, odešli. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 11. dne Septembris léta 1634.

---

434. *Bratru svému Adamovi z Valdštejna přeje, aby manželka jeho Jozička brzy se uzdravila, bytu v domě Brněnském že podle libosti užiti bude moci ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 17. září 1634.

Panu Adamovi z Waldštejna.

Můj nejmilejší pane bratře! Psaní od VMti dnešního dne s radostí sem dostala a s potěšením tomu z něho vyrozuměla, že při dobrém zdraví nacházeti se ráčíte, čehož srdečně VMti, mý srdce, přeji a na další dlouhý časy, tak jako sama sobě, upřímně od pána Boha vinšuji. O paní Jozičce však, že se jí nějakej katar ujal a jí nepříležitost činí, toho neráda slyším a jí nepřeji, avšak naději ku pánu Bohu mám, poněvadž líkařství užívá, že jí ho požehnati a, od takovýho nedostatku zprostíc, zase pozdraviti ráčí. A ačkoli psaní vašnostino jest mi vděčné a hrubě příjemné, ale mnohem vinšovaněji bych osobu vašnostinu viděla a s VMtí se, můj bratříčku, ráda shledala, což sem taky vždy žádostivě na VMt každýho dne

až posavad s svejm pánem očekávala: ale poněvadž ty překážky, které račte dokládati, VMti toho zbránily a posavad u příčině sou, že se tak dlouho k nám sem dostati a nás navštíviti moci neráčíte, již toho, soudě sama, že jináč bejti nemohlo, musím nyní při tom zanechati; avšak když by to pominulo, VMt i se pánem svejm prosím, že tak, jakž se račte zakazovati učiniti, nám tu milost a lásku prokázati a k nám se vypraviti stížiti neráčíte. Nebo jistě se vší radostí na VMt očekáváme a, aby nám co nejdříve možné ráčil pán Bůh s VMtí šťastného shledání popříti, toho sobě upřímně žádáme. Podlí čehož VMti pán svý povolný a hotový, ač ještě nemocný, služby s vinšem na pánu Bohu všeho nejlepšího dobrého vzkazuje a VMti se dokonce poroučí. A co se žádosti vašnostiné tkne strany domu jeho Brněnskýho, že žádostivi bejti ráčíte, když se nyní na den neb na dva do Brna dostávati ráčíte, poněvadž ste svůj dům panu Trčkovi k bytu propůjčiti ráčili, abyšte v něm ráčili moci losirovati a ale pár pokojů sobě propůjčenejch míti: že pán k tomu rád povoluje a VMti toho přeje, i taky teď hospodáři VMti psaní posílá a jemu poroučí, kdykoli byšte tam přijeti ráčili, aby VMti horní pokoje, v kterých pán sám bejvá, postoupil a vyprázdnil, tak že račte moci poručiti dotčenému hospodáři takové psaní, kdykoli by se VMti vidělo, odeslati.

O způsobu našem VMti oznamuji, že pán můj až posavad sice ještě se z lůže, tak jako kdy prvé, jen kde ho z jednoho na druhé přeloží, hnouti a na nohu tu bolavou a ještě nezhojenou nic dostoupiti nemůže, nýbrž vždy mu ty i jiný těžkosti mezi tím přicházejí; nebo tento tejden zase zhření ho trápilo a tak mnoho stolic pán měl, že s nimi velmi zemdlel, ale poněvadž zase, chvála pánu Bohu, se to umenšuje i na nohu pomaly lépe mu jest, pánu Bohu věřím, že ráčí dále šťastnejm pomocníkem bejti a k dokonalýmu zdraví zase pána přivésti. Já sama tak podlí starýho způsobu, jedno starostí i taky s svou bídou a častou nemocí sotva se vláčím. Pán Bůh rač mi dále pomáhati.

Noviny, kteréž ste mi odeslati ráčili, pánu svýmu sem odvedla, a ač sme taky něco již prvé o nich slyšeli od kurýra, který tudyto od pana kardinála jedouc u pána se zastavil, avšak poněvadž tyto od VMti přicházejí, vděčně je taky pán přijímá a VMti za ně děkuje i dále se VMti poroučí. Paní Jozičky že ode mne i od pána mýho s našemi službami velice pozdraviti i dítkám svým všecko dobré oznámiti sobě stížiti neráčíte, VMt prosím. A s tím se VMti, mý nejmilejší srdce, můj bratříčku, dokonce poroučím. Pán Bůh rač dáti, abych se mohla s VMtí brzy šťastně a potěšitedlně shledati. Datum na hradě Přerově 17. Septembris 1634.

---

435. *Přimlouvá Rudolfovi hraběti z Valdštejna, aby někdejší šafářku její propustil z vězení.*

Na hradě Přerově dne 18. září 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Dověděla sem se toho, kterak byšte Annu Malcatku, šafářku Slavíčkovskou, poddanou mou, kteráž mi ode pána mýho na onen čas z panství Náměšťskýho při prodaji statku propuštěna byla, a já ji VMti při týž povinnosti za šafářku při odjezdu svém z Třebíče, aby VMti, poněvadž to mně činila, sloužiti a hospodářství VMti opatrovati mohla, když sem ji ten čas sama nepotřebovala, zanechala, do vězení Podklášterskýho, již před čtvrtí lítem vsaditi a v něm až posavad držeti dáti ráčili. Což mi v pravdě s nemalým podivením i do VMti lítostivé přichází, že se to bez mý vůle a vědomí děje a že s ní, ženou sešlou a spracovanou, tak dlouhý čas se vězí. Ježto jestliže jest co takovýho provinila, kdybyšte mi byli ráčili dáti o tom oznámiti, byla bych věděla, jak jináče VMti náhradu učiniti, že by nebylo potřebí tak dlouho daremně ji vězením trápiti, nebo vím, že sobě na ní málo vyvězeti moci ráčíte. Nebo já jí to svědectví dáti mohu, poněvadž jest na Náměšťským statku přes 11 let ve dvoře šafářkou zůstávala, že vždycky dobrou a pilnou hospodyní byla a nic takovýho za sebou nezadržovala a já ji taky tím způsobem VMti v témž dvoře k službě pro lepší opatření hospodářství vašnostiného zanechala; avšak nemůže taky tak bejti, poněvadž není jeden rok jako druhej, aby se někdy něco přitrefiti nemělo a mnohý příčiny a překážky přijíti mohou, pro který se nemůže jeden rok tolik jako druhej utěžiti a když pán Bůh nedá, nemůže člověk vzíti Pročež VMti naschvále toto psaní činím a za to žádám, že hned, jak VMti dojde, o tom poručiti ráčíte, aby z takovýho vězení propuštěna byla a já ji mohla ještě sama taky, kdyby mi toho dále potřeba a příležitost byla, k svý nějaký službě užiti. Mezi tím taky, poněvadž sobě to ode mne na svobodě zanechané a list na to danej měla, jestliže by se jí nevidělo, neb nemohla v též službě trvati, aby se jinde podlí svý příležitosti obrátiti a opatřiti mohla, dokudž bych jí sama nepotřebovala, divím se, že ještě tak dlouho mohla tak státi. S tím se VMti na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 18. dne Septembris 1634.

436. *Kašparovi Zbudovskému, písaři důchodnímu na Třebíči, aby jí zprávu podal strany vinohradů, kněze Daniele že by ráda srdečně uhlídala, na paní Salominu Šultysovou, umí-li česky a zda-li již v Třebíči zůstává, aby se vyptal a opatřil jí dva sirotky ženského pohlaví k službám.*

Na hradě Přerově dne 19. září 1634.

Kašparovi Zbudovskýmu, písaři důchodnímu na Třebíči.

Před několika nedělmi, totiž 6. dne předešlýho měsíce Augusti, učinilať sem cedulku, poručícť skrze ni, aby mi oznámil strany vinohradů, co slyšíš, jak se v nich dělá a spravuje a jak na nich stojí a k čemu jaká čáka a naděje jest: ale až posavad se ničeho od tebe dočekati nemoha, ježto již několikero poselství od toho času sem bylo a ty bezpochyby si o tom věděl, poněvadž snad poslům platíš, protožť ještě též poručení obnovuji a tomu chci, aby to vykonal a mně bez dalšího odkládání při nejprvnější příležitosti o tom zprávu učinil a oznámil, dobře-li se též vinohrady dělají a spravují a jaká ouroda v nich se ukazuje, tak abych vždy také o něčem věděti mohla. Za druhé sem žádostiva věděti, co pak s Zikmundem jak jest, jestli ještě živ čili již umřel, poněvadž ani on sám, což mi jest s podivením do něho, nikdy mi nepíše a o sobě neoznamuje, ani žádnej jinej slovem zmínky o něm nečiní, tak jako by již na světě nebyl: pročež ty to taky učiň a mně o něm zprávu dej, jestli již zdráv a zůstává-li předce při předešlý svý povinnosti, či kde jinde a jak se má.

Dálejiť poroučím, aby se o to přičinil, aby tak nějak v tejnosti knězi Danielovi, tobě již dobře známýmu, tam kde zůstává, poněvadž se naději, že k němu dosti příležitosti míti můžeš, ode mne vzkázati a návěští dáti mohl, že sem toho žádostiva, kdyby se ke mně sem dostati mohl: avšak poněvadž nevím, kdy by jeho příhodnost a příležitost v tom byla, že mu v tom nic nevyměřuji a žádnýho času neukládám, než, kdykoli by to s svou dobrou příležitostí bezpečně vykonati a sem se nějak vypraviti mohl, že bych ho srdečně ráda uhlídala. Však ty hleď sobě to předce pilně poručené míti a o to se přičiniti, aby mu tím dříve mohl o tom dáti věděti a jak to vyřídíš, mně zase taky při příležitosti, když by sem jakou měl, abych se věděla při tom čím spraviti, nepomíjej oznámiti.

Ještěť taky poroučím, poněvadž srozumívám, že nějaká paní Salomina Šultysová, která se obyčejně jmenuje ouřednice nebožtíka pana Šlejnice, jakož pak při něm v službách mnohý léta zůstávala a nyní že se u paní Matyašovský zdržovala, avšak že by oumysla byla od tohoto přicházejícího svatýho Václava do Třebíče se dáti a tam světničku u někoho sobě k bytu svýmu zjednati: aby se na to vyptal, jestliže již se tam přistěhovala a u koho zůstává, a pakli by ještě tam nebyla, brzy-li se tam dáti, neb u koho sobě takový byt zjednati strojí, čehož zdá mi se, že nejlépe buď na Wolfkangovi

neb na Krystofovi Slovákovi se doptati a mně zase o tom, i také, umí-li co česky, poněvadž mi něco na tom záleží, abych o tom vědomost míti mohla, oznámiti moci budeš.

Podlí toho před tebou netajím, že sem toho oumyslu, bude-li vůle boží, bohdá o příštích vánocích dva sirotky ženskýho pohlaví k službě a potřebě svý z statku mýho Třebíckýho vyzdvihnouti: z kteréž příčiny tobě tolikéž poroučím, majíc o tobě to smýšlení, že mi to nejlépe spraviti moci budeš a že víš, kde jací sirotci sou, poněvadž při stavení jich bejváš, aby se tak zachoval a hned nyní mezi tím časem o to se přičinil a mně něco hodnýho, totiž jednu děvečku nějakou silnou a zdravou, která by mohla za pradlí bejti, a druhou nějakýho čistýho vejrostka vyhledal a obhlídl, co by se k mý službě mohlo hoditi, že by při nějakejch dobrejch hospodyních se vycvičily, aby nebyly nějaký všetečný a nevěrný.

Nechci z města, nežli buď z některýho městečka, z Kamenice neb Vladislavě, aneb z vesnice, toliko, jakž vejš dotčeno, dobrýho chování a dobrejch rodičů sirotci aby byli a, co tak obhlídneš a vyhledáš, mně o tom i jmena jejich odkud a čí sirotci budou, oznam, tak abych věděla, nač se budu moci bezpečiti a věděla také potom, jak o ně, když by ten čas přišel, psáti; toliko přičiň se vždy mezi tím v tom bedlivost a pilnost zachovati a něco takovýho vybrati a obhlídnouti, co by se k mý službě hoditi mohlo, poněvadž se tobě v tom, že mi to tak spraviti moci budeš, důvěřuji. A s tímť se dobře míti vinšuji. Datum na hradě Přerově 19. Septembris léta 1634.

---

437. *Krištofovi Vodoneckému, aby jí zprávu podal o Salomeně Šultysové, zda-li již do Třebíče se přestěhovala a umí-li mluviti česky.*

Na hradě Přerově dne 19. září 1634.

Krystofovi Vodoneckýmu jinak Slovákovi do Třebíče.

Krystofe milej! Aby zdráv byl a dobře se měl, přálať bych toho. Jakož si před některou nedělí v psaní svém mně učiněném zmínku o paní Salomině Šultysový, někdy ouřednici neb hofmistryni, dobré paměti pana Ladislava Šlejnice, doložil: i naslechnouc mezi tím, že by táž paní Salomina ten oumysl měla do Třebíče se dáti a tam, zjednajíc sobě světničku, bydleti, z té příčiny, jakož Kašparovi písaři, aby se na ni místně, kde zůstává, vyptal a mně zase zprávu o tom učinil, poroučím, tak i od tebe, poněvadž, jakž dotčeno, již prv si mi o ní navržení učinil, toho se dověděti žádám a tobě poroučím, aby se tak zachoval a pro lepší a širší zprávu mou mně o ní, jestliže již podle naměření svého v Třebíči zůstává, pakliže by tam ještě nebyla, kde jinde se zdržuje a předce-li se do Třebíče obrátiti i jak brzy strojí i taky, jestliže co česky mluviti

umí, na to se vše místně vyptaje, čeho se tak dovíš, mně o tom zase při nejprvnější příležitosti, neohlídaje se nic na to, že mi Kašpar písař taky o tom psáti bude, i ty v známost uvedl. Příležité psaní mé pak nepomíjej témuž Kašparusovi dodati, však nebudeť potřebí, po kom neb s jakou příležitostí si ho dostal, z toho se jemu ani žádnýmu jinýmu spravovati, toliko poněvadž k rukám přišlo, že mu je odvozuješ, nebo sou toho některý příčiny. S tím ꝛc. Datum ut supra.

---

438. *Bedřichovi z Kounic, že nemálo jest zarmoucena z nemoci jeho manželky, oznamuje mu o zdraví svém i svého manžela a že toužebně očekává jich příchodu ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 21. září 1634.

Panu Fridrichovi z Kaunic.

Můj nejmilejší pane ujče! Psaní vašnostino včerejšího dne na Brodě datovaný jest mi dnes dodáno, kteréž sem hrubě ráda dostala, neb sem toho žádostiva byla, abych o VMti něco jistýho dověděti se mohla, když sem již od chvíle o VMti a JíMti paní tetě neslyšela; což taky sem s zvláštním potěšením tomu z něho vyrozuměla, že se všemi svejmi při dobrém způsobu zdraví nalézati se ráčíte, čehož věrně VMti a týmž vašnostinejm přejíc, aby pán Bůh i na další časy téhož dobrého zdraví a jiného všelijakého pohodlí VMti společně přispořovati ráčil, upřímně vinšuji. Však že JíMt paní manželka vašnostina, má nejmilejší paní teta, z Brna spolu na Brod se vracejíc, na cestě v Bzenci VMti se tak těžce na růži opět roznemoci ráčila, neráda toho jistě, že na ni tak často ta těžkost (což, soudím, ne od jinud, nežli od těchto jejich a vašnostinejch mnohejch starostí) přichází, slyším, a paní v pravdě věrně toho i VMti tudy pocházející starosti nepřeji; ale poněvadž račte psáti, že se již s ní polepšuje, zase se z toho taky těším a pána Boha žádám, aby ji brzy k dobrýmu a dokonalýmu zdraví přivedouc při něm za prodloužená léta stále zachovávati ráčil.

Kdež se pak na můj a mého nejmilejšího pána způsob dotazovati a o něm vyzvěděti žádostivi bejti ráčíte: mohu VMti předně o pánu svým oznámiti, že se předce velmi bídně má, ačkoli s nohou se, chvála pánu Bohu, čím dále pomaly polepšuje, tak že již tak velkejch bolestí v ní jako předešle nesnáší, ani ran tolik již v ní nemá, ale naproti tomu jinou nemocí vnitřní sklíčenej jest, totiž že těžká ouplavice již na třetí tejden ho trápí a tak mnoho stolic ustavičně, někdy za den jedenáct, dvanáct, v noci pak tři, čtyry i více jich má, odkudž i zhrzení se o něj již po kolikrát pokouší a to vše velikou těžkost a bolest pánu působí; tak že dosti v starostech o pána sem, poněvadž se to až posavad neumenšuje a doktoři nic

nepomáhají, nýbrž toho ani zastaviti nedají, ježto pán již od toho hrubě zemdlenej a ztrápenej jest, že nevím, jak dále s ním bude. Podlí čehož račte moci o mně věděti, jak se mohu dobře míti, že jedno starostí i taky s vlastní svou bídou, které téměř stále plna sem, sotva že se vláčím; ale pánu Bohu silně věřím, že sám jeho lékařem i mejm potěšitelem bejti a nad možnost naši více, než bychom snésti mohli, na nás vzložiti nerāčí.

Co mi račte o tom oznamovati, jak ste se se panem Vilímem, bratrem svejm, strany Brodu a dílu synu vašnostinýmu náležejícího v Brně porovnati a na jakej způsob jemu jej prodati ráčili, porozumívám: o čemž, ač sem prvé již něco jak od služebníka pána svýho, kterej ten čas v Brně byl, Mathejskýho, tak i od pána z Roupova byla naslechla, avšak že mi o tom plněji a místněji oznamovati ráčíte, VMti děkuji a toho VMti přeji, poněvadž ste po tom vždy dychtiti a toho žádostivi bejti ráčili, že jest to jednou k konci přivedeno. Ačkoli mý zdání vždycky takový bylo, že by mnohem lépe bylo, kdybyšte byli ráčili moci sami statek držeti, nebo byšte byli ráčili moci všelijaký pohodlí při tom míti a kdykoli byšte ráčili chtíti prodati, vždycky byšte byli ráčili moci tolik co nyní za něj dostati a mezi tím statku něčím užiti. Ale již jakkoli, když nemohlo jináč bejti, lípe jest, že ste to z mysli spustiti ráčili a že již nebudou moci dýle VMti tím trápiti, sem i tam povázeti a k větším škodám a outratám přivozovati. Ačkoli tak jest, žeť již tudy dobře podšklubáni bejti ráčíte, ale račte se moci pánu Bohu v tom důvěřovati, že on to ráčí všecko VMti a dítkám vašnostinejm vynahraditi a pan Vilím ještě neví, jestliže toho užive a jestliže mu v tom pán Bůh jakej prospěch a požehnání dáti ráčí. To taky VMti k jakýmuž takýmuž pohodlí může sloužiti, že ste sobě předce byt až do svatýho Jiří příštího na Brodě vymíniti ráčili, tak že račte moci povlovně věci svý sobě pospraviti a o jinší byt se starati. Že jest pak VMti při těch věcech jak pan bratr můj, tak pan Rudolf tak dobře a platně nápomocni byli, sama to ráda slyším a sem nad tím potěšena, že ste vždy předce někoho z přátel podlí sebe míti a tak dokonce, jak se jim zdálo, opuštěni bejti neráčili, aspoň budou moci VMti to svědectví dáti, čím jest VMt pan Vilím oddělil.

Dále, že se mi račte zakazovati, jak byšte počty přijíti a statek teď o svatým Václavě panu Vilímovi postoupiti ráčili, že račte chtíti s JíMtí paní manželkou svou mne a pána mýho navštíviti: VMti z toho velice děkuji a prosím, abyšte tak učiniti ráčili, nebo s VMtmi oboumi shledání upřímně sobě vinšuji.

Toho neštěstí, který VMt více mimo nemoc JíMti paní tety v Bzenci potkalo, že ste nejlepší klisnu, která VMti, zhřebna souc, umřela, ztratiti ráčili a kočí že při tom utekl: věrně taky VMti ne-

přeji, žádaje, aby VMti pán Bůh touž škodu a ztrátu zase vynahraditi a před další a větší zachovati ráčil.

Jiných věcí pomíjím VMti psáti, zanechávaje všeho bohdá do šťastnýho s VMtmi shledání. Toliko VMt žádám, že mne JíMti paní manželce své, mé nejmilejší paní tetě, s mejmi službami poručiti sobě stížiti neráčíte. Pán můj společně VMti taky zase svý nemocný služby vzkazuje, týmž způsobem paní Bohunka, dcera panská, a podle ní šlechtična má s nejlepším vinšem VMti se poroučejí; dítek a sirotků svejch račte taky ode mne pozdraviti. S tím se VMti, můj nejmilejší pane ujče, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšujíc, nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 21. Septembris léta 1634.

---

439. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině sýrů, maldříků a syrečků ovčích, o lnu a konopí ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 26. září 1634.

Janovi, písaři, na Brandejs.

Sejr i maldříky, které si na mé poručení po poslu sem poslal, jest mi obojí v celosti doneseno a dodáno, ačkoli nejsou týž maldříky hrubě co dobrýho, nýbrž všecky vyschlý, což kdyby mi je byl dávno odeslal, byla bych něčím lepším nežli nyní užiti jich mohla. Mezi tím, poněvadž šafářka dělala taky syrečky z ovčího mlíka, nechť mi jich, když sem příležitost míti budeš, pokudž by věděl, že by po poslu bezpečno bylo, co by se do putny složiti a unésti mohlo, odešle, jí o tom jmenem mým poruč O jinejch sejřích a omastku nic mi neoznamuješ, prodal-lis již co, neb máš-li na to jaký kupce, tuším na to nehrubě pamatuješ a o to se nic nestaráš: avšak napomínám tě a poroučím, aby o to všelijakou snažnost a péči vedl, aby to mohl všecko tím dříve pěkně zpeněžiti. Nevím taky, jestliže již šafářka dosavad co másla putrovýho pro mne, tak jak sem jí poručila, nakladla, jestli se ještě nestalo, není sic nic zmeškáno, však ať to hledí teď vykonati, když vobilí zelený a krávy zelí jísti budou, tak abych potom mohla k svý potřebě je míti.

Při čemžť taky poroučím, poněvadž svatej Havel nedaleko jest, jak by přišel, aby hleděl ihned s šafářkami o omastek počet učiniti, poněvadž víš i ony taky dobře vědí, co která od svatýho Jiří až do toho času odvésti mají, a jak to spravíš, poznamenání toho nepomíjej mi odeslati a s nimi jiný vruby na zimní dělání sdělati.

Rejstřík, na němž mi poznamenáno lnu a konopí poskornejch, co se toho nachází, posíláš, sem přijala: však vidím, že jest toho velmi na mále a zvláště semena lněnýho, ježto ste prvé všickni naději dávali, že přediva pěkný sou a nyní, když má skutek se

ukázati, sotva se toto vidí, což nevím, proč jest, že jiní vždycky předce něco toho mají a mně se nikdy nepodaří, jakož pak k semenu ho zase nemáte. Zdali nějakejm nečasnejm setím, čili čím jinejm to schází, tak že nevím, jak tomu rozuměti, když tak semeno vyplemeníte, musíte se potom po jinejch o ně starati a s ním shledávati. Poruč tedy, ať se i s tou malou částkou nějak šetrně a rozšafně zachází, aby to lecjaks rozpatláno a rozvundáno nebylo.

Kdež mi oznamuješ, že šafářka zprávu dává, majíc za sebou 4 plece vepřový, 9 jazyků a něco masa uzenýho, že by se to již hrubě kazilo: divím se, poněvadž ste sem již kolik mnohonácte příležitostí i po fůrách měli, že ste toho sem neposlali, než se vším čekáte až to zkazíte; já nemohu vždycky na všecko pamatovati a vám o každou věc kolikrát poroučeti. Pročež posílej to po troše po poslích, poněvadž sem dost často přecházejí a jich prázdnejch neposílej, než po každým aby se něco poslalo. Podle tohoť také poroučím, aby šafářce vůli mou oznámil, že jest taková, aby Tobiášovi s jeho ženou jeden sejr dala. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 26. Septembris léta 1634.

---

440. *Tobiášovi v Brandýse nad Orlicí o česání ovoce i uschování jablek míšenských, o vypravení posla k panně Aničce ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 26. září 1634.

Tobiášovi na Brandejs.

Že vás až posavad pán Bůh jak před lidem vojenskejm jedný i druhý strany, tak i před jinejmi škodami mimo jiné okolní zachovati ráčil, ráda to slyším a pánu Bohu z toho děkuji, prosíce jeho milosti božské, aby před takovejmi zlejmi věcmi dáleji všeho chrániti i vás také při [po]koji všechny zachovati ráčil. A že mi předce o tom, co se okolo vás děje nebo slyší, oznamuješ, dobře činíš; pán Bůh dej, aby to zdvižení se lidu vojenskýho z obojí strany a ku Praze tažení nebylo znamením větší války a krve lidské vylévání, ale jak píšeš, že někteří praví, aby mír a pokoj mezi sebou způsobili a my ho takyoučastni bejti mohli.

Že s česáním ovoce zacházíte, taky to ráda slyším, při čemž i na další čas pilnost zachovejte. Ačkoli pak sem poručila, aby všecky jabka, jen toliko něco málo zanechajíc, se zsušily: ale poněvadž jsou tak pěkný jabka a zvláště míšenský, jak píšeš, že's jich, co si na Brandejse, neviděl, vidí mi se, abyšte předce, co by tak pěknýho bylo a mohlo trvati, zanechali a buď do sudu, anebo, jakž mi se zdá lépe, do toho sklípku, kde sem jindy ovoce takový mívala, složili a pěkně na slámu rozsypali. Šafářka že nyní, dokud s ovocem co činiti má, nemíní přediva dáti tříti: proti tomu já nic nemám,

nýbrž lípe, aby pořád jedno a potom taky druhý dobře spravila a ne tak lecjaks jedno pro druhý robotně neb z polovice odbyla, zvláště poněvadž dokládáš, že ta světnice, v který je sušívá, jest nová a že se jen v ní, by více topila, paří, bude ji zatím moci vyschnouti a ona tím lépe potom takový předivo v ní spravovati. Však jí při tom pověz, že se tomu divím, proč jest toho tak na mále a zvláště semena lněnýho, že téměř zase k semenu ho nebude, tak že nevím, co budou síti, když je vyplemení, nebo ho vždycky méně sklízejí; prvé dokud ještě zelený byly, všickni těšili, že se prediva pěkně k ourodě ukazují, a nyní toho neznat, což nevím, jak s tím zacházejí a jak pilni okolo toho bejti musejí, že jinejm se předce někdy podaří, než mně nikdy.

K Aničce panně že's až posavad žádný příležitosti míti nemohl, nerada sem; a poněvadž vždy žádostiva sem o ní zvěděti, kde zůstává a jak jest s ní, protož přičiň se, aby k ní, nebudeš-li moci jiný příležitosti míti, naschválního posla aspoň tam k její sestře, pokudž by mohl bezpečně projíti, vypravil a jí vůli mou oznámil, že bych tomu povděčna byla, jestliže by se mohla nějak na Brandejs dopraviti. Což soudím, že se již bude moci snáze nyní než prvé státi, jestliže tomu tak jest, že by obojí lid válečný ku Praze neb za Prahu vytáhl, o čemž ať by zase na mým místě oznámila, tak aby ty mi věděl taky o tom jakou zprávu učiniti.

A poněvadž mi oznamuješ, že mi žena tvá vod napálila, za práci jí sejr daruji a Janovi o tom poroučím. Ty maldříky ovčí, kterých mi nadělala, sem nyní přijala, však málo dobrý sou, všecky vyschlý a to tím, že ste jich tam tak dlouho chovali a mně časně neodeslali, ale již to od ní jako po nejprvé přijímám, než po druhé, dal-li by mi toho pán Bůh dočekati, že by mi dělati měla, aby napravila. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 26. Septembris 1634.

---

441. *Přeje paní Kunhutě z Žerotína, aby synáček její brzy se pozdravil, oznamuje o nemoci manžela svého i děkuje za darované máslo.*

Na hradě Přerově dne 28. září 1634.

Paní Kynikundě Františce z Žerotína, rozené Pruskovské z Pruskova.

Službu ꝛc. Urozená paní, paní teta a dcero má nejmilejší. Zdraví ꝛc. Má nejmilejší paní dcero! Psaní od VMti, včera na Meziříčí datovaný, tohoto rána povděčně ráda sem dostala a z něho o zdraví vašnostiném a pana manžela vašnostiného, mýho velice milýho pana syna, poněvadž sem již od chvíle o VMti neslyšela, žádostivě vyrozuměla, a nad tím, že společně při dobrém způsobu nalezati se ráčíte, se i potěšila, čehož věrně VMti přeji i na další

časy od pána Boha vinšuji. Však naproti tomu synáček VMti že jest tak těžce nemocen byl, srdečně toho nerada slyším a VMti starosti i jemu bolesti nepřeji, ale že se s ním zase polepšuje, nad tím se potěšujíc, pána Boha žádám, aby ho brzy dokonale pozdraviti a VMt potěšiti ráčil. Pro tu příčinu že ste se sem až posavad vypraviti a mne navštíviti moci neráčily, nic VMti za zlý nemám, nýbrž, ačkoli sice ráda bych se s VMtí shledala, poněvadž se to již od dávního času nestalo, ale když jest v tom taková slušná příčina, vůli vašnostinu za skutek přijímám, věříce, když pán Bůh týhož synáčka vašnostinýho k prvnímu dobrému zdraví navrátiti ráčí a vašnostina příležitost v tom bude, že mi to vynahraditi ráčíte.

O mně poněvadž račte žádostivy bejti také věděti, mohu VMti oznámiti, že, ačkoli sice sem dosti bídná a churava, však již bych se tak předce mírně podlí svýho způsobu nacházela, kdyby můj nejmilejší pán toliko lepšího zdraví užíval, ale sem nad tím nemálo zkormoucena a starostmi sevřena, poněvadž již 18 nedělí z lůže se hnouti nemůže, jen co z jednoho na druhý v prostěradle jej přeloží; ačkoli na nohu, chvála pánu Bohu, dosti mírně se má, tak že brzy mohla by již na místo zhojena bejti, ale jináče hrubě bídně jest, poněvadž ty i jiný těžkosti jedny po druhejch na něj přicházejí. Teď kolik časů pořád těžkou ouplavici snášel a mezi tím také zhrzení, katar, kašel i jiný nepříležitosti ho trápily a velmi zemdlily, tak že již tyto dni hrubě sme v strachu o pána byli, však pán Bůh to z milosrdenství svého ráčil dáti, že se něco s ním proměnilo a ku polepšení ukázalo. Pán Bůh račiž i dáleji se smilovati, pána brzy dokonale pozdraviti a mne z mých starostí vyprostiti.

Kdež ste ráčily poručiti mně štyry štandlíčky másla odvésti, s vděčností je od VMti přijímám a za ně velice děkuji, nejsouc na jiném, pokudž mi pán Bůh života a zdraví popříti ráčí, než VMti se takové lásky zase příjemně a líbezně odměniti i odsloužiti. JMti panu manželu svýmu a mýmu velice milýmu panu synu, žádám, že neračte sobě stížiti, mé modlitby s vinšem od pána Boha všeho dobrého oznámiti. S tím se VMti, má nejmilejší paní dcero, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 28. Septembris 1634.

---

442. *Přeje paní Evzebii z Kounic, že se pozdravila, oznamuje jí o nemoci manžela svého a děkuje za darované ovoce.*

Na hradě Přerově dne 28. září 1634.

Paní Euzebiji z Kaunic.

Službu ͻc. Má nejmilejší paní teta! Jistě sem s radostí psaní od VMti dostala a obzvláštně se z něho nad tím potěšila, že jest

pán Bůh VMt od toho nedostatku, o kterémž mi před některejm dnem od JMti pana manžela vašnostinýho a mýho velice milýho pana ujce oznámeno bylo, kterak ste se byly těžce opět na růži rozstonati ráčily, již zprostiti a zase pozdraviti ráčil; čehož VMti z upřímného srdce přeji, tak jak sem také nad VMtí v tom, když sem o té těžkosti vašnostiné uslyšela, velikou lítost měla a, aby pán Bůh za dlouhé časy stále VMt při témž dobrém způsobu zdraví, se všemi vašnostinejmi, zachovávati ráčil, na jeho božské milosti toho žádám.

Na můj a mého nejmilejšího pána způsob že se dotazovati a o něm vyzvěděti žádostivy bejti ráčíte: VMti z takové laskavé o nás péče velice děkujíc, oznamuji, že předce v dosti bídným a nestatečným [způsobu] zůstáváme, ač já se předce tak, jak můj obyčej jest, na stolici vláčím, než pánu mýmu špatně bídy a těžkosti jeho ubejvá. Na nohu, chvála pánu Bohu, sice tak nějak zle již se nemá, nýbrž v krátkým čase mohla by dokonale zahojena bejti; ale jiný mnohý nepříležitosti jedny za druhejmi dokračují, nebo tu týměř tři neděle pořád těžká ouplavice trvala a velice pána ztrápila a zemdlila, při tom také zhrzení přicházelo i katar s kašlem velikou těžkost působil, tak že pán již v pondělí minulej tak bídnej se našel, že sem již u veliký starosti a žalosti pro něj postavena byla a co činiti nevěděla, nebo pán již ani neslyšel ani nemluvil. Však pošlíce stiežně dvoje koně pro doktora Vadrborna, ten jak přijel, hned některý prostředky dávaje, pánu s pomocí boží znamenitě prospěl, že jest hned taková těžkost se proměnila a se pánem lépe bejti se ukázalo a až posavad hůře, chvála pánu Bohu, není, než čím dále lépe, což doktor taky tu ještě zůstává; nevím pak, jak dále bude. Ale pánu Bohu vždy silně a neomylně věřím, že se ráčí sám nad námi smilovati a jak pána z takový bídy, tak i mne z mejch mnohejch starostí vysvoboditi a k lepšímu zdraví tím dříve dáti přijíti. Tak račte moci samy, má nejmilejší paní teta, našeho způsobu považiti, kterak jest hrubě bídnej a žalosti plnej. Pán Bůh rač dále sám pomáhati.

Že ste na mne s ovocem pamatovati a od pěknejch dorančí a broskví odeslati mi ráčily: velice z toho VMti také děkuji a VMti se toho zase všelijak líbezně podle své možnosti odměniti i odsloužiti zakazuji, při tom žádaje, že ode mne zase JíMti paní sestry svý, paní Kynikundy, s mejmi službami velice pozdraviti a mne paní poručiti sobě stížiti neráčíte. Pán můj jak VMti, tak i panu manželu VMti, mýmu velice milýmu panu ujci, taky svý nemocný služby a já pánu modlitby vzkazujeme. Paní Bohunka tolikéž se VMti společně s svejmi službami a modlitbami dokonce s nejlepším vinšem poroučí, tolikéž šlechtična má. Dítek a sirotků svejch račte taky ode mne pozdraviti. S tím se VMti, má nejmilejší paní

teta, v lásku a paměť a nás z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 28. Septembris léta 1634.

PS. Mohu taky VMti oznámiti, že sme tyto dni pana bratra mýho, pana purkrabí zde měli, kterejž v sobotu přijel a v pondělí po snídaní zase odjel.

---

443. *Oznamuje bratru svému Adamovi z Valdštejna, jaký těžký záchvat nemoci přišel na jejího manžela.*

Na hradě Přerově dne 29. září 1634.

Panu Adamovi z Waldštejna.

Modlitbu ɔc. Můj nejmilejší bratříčku! Že ste se dosti v mírném způsobu bez nějakejch velkejch příhod šťastně na Židlochovice dostati ráčili, s radostí sem to uslyšela a žádostivě na tu novinu od VMti očekávala, čehož věrně VMti, mý srdce, přeji; ačkoli že na cestě v Výškově dna na VMt přišla, avšak když předce tak mírná byla a že již zase pomíjí, buď pán Bůh z toho pochválen a račiž i na další časy VMt se všemi vašnostinejmi při všelijakém potěšitedlném způsobu zachovávati, toho VMti jako sama sobě z upřímnosti sesterské vinšuji.

Kdež pak, mý srdce, račte žádostivi bejti, o mým pánu věděti, jak by se při svým zdraví vynacházel: před VMtí netajím, že toho dne, totiž pondělího minulýho, v němž ste odsud odjeti ráčili, po odjezdu vašnostiným, čím dále, vždy hůře s ním bylo, až potom již po poledni a od nešporů taková veliká těžkost a mdloba jej obklíčila, že hned dokonce ani mluviti ani slyšeti ani viděti nemohl; když sme k němu mluvili, nic neodpovídal, jen tak něco rukami ukazoval a pakli kdy co promluvil, málo mu co sotva po kolikým zeptání i to velmi zle rozuměti bylo. Potom čím dále vždy více se mu jakýsi chroptání v krku a v prsích rozmáhalo, jako když smrtedlnej chrapot přijde, tak že dokonce pán nic sám o sobě nevěděl a při tom se náramně pot na něm vyrážel, tak že nic v pravdě podobnějšího nad něj k smrti pracujícího nebylo. Žádnej z nás, kdyby nebylo naděje ku pánu Bohu, netroufal mu ten den přečkati, aniž mohli sme porozuměti, odkud taková veliká těžkost na něj se uvalila, tak že račte moci sami, mý srdce, toho posouditi, že sme tudy všickni velice zarmouceni byli a v strachu zůstávali. I pošlíce já stiežně hned odpoledne dvoje koně pro doktora Vadrborna, ten před šistou hodinou večer přijel a naleznouce v takovým těžkým způsobu pána postavenýho, sám se tomu podivil a hned pánu nějaký syrop dával a pán Bůh tomu z svýho milosrdenství požehnati a to dáti ráčil, že jest potom brzy se pánem se proměnilo a pán proberouce se trochu z tý těžkosti zase promluviti mohl a od té chvíle, chvála

pánu Bohu, s pomocí jeho svatou, užívajíce dále od téhož doktora některejch prostředků, zase se čím dále vždy mírněji má, tak že dnes zase také doktor odjíždí. Nevím pak, jak dále bude. Pán Bůh račiž tomu požehnati a sám nejlepším lékařem jeho bejti, tak aby pán, pokudž jeho svatá vůle v tom jest, od takovejch bíd a těžkostí jednou zproštěn bejti a k dokonalému zdraví zase přiveden bejti mohl. Kterejžto pán můj VMti své nemocné a nestatečné služby vzkazuje a za ty kroupy ovesný, který mu odsílati ráčíte, velice VMti děkuje, ohlašujíc se, pokudž mu pán Bůh ráčí života a zdraví ještě popříti, VMti se toho zase odsloužiti.

Ty noviny, že se JMKské v říši dobře vede, že taky rád slyší a JMKské toho přeje; a jestliže byšte dále co podobnýho dostati ráčili, abyšte se ráčili s námi sdíleti, spolu se mnou žádá. Jiného nemaje co nyní VMti psáti, VMti se, mý srdce, poroučím, a že ode mne paní Jozičky i dítek svejch pozdraviti ráčíte, žádám. A s tím nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 29. Septembris léta 1634.

---

444. *Martinovi komorníku do Vratislavě, aby paní Johance z Roupova 500 zl. mor., kteréž jí k věnu jejímu byla přidala, vyplatil a dcerku po knězi Jakubovi do služby její při maceše vyjednal, nařizuje, které poslány jí býti mají šaty zimní.*

Na hradě Přerově dne 30. září 1634.

Martinovi komorníku do Vratislavě.

Poněvadž nyní zase posel do Vratislavě se vypravuje, nechtěla sem pominouti při též příležitosti tobě tolikéž tohoto psaní učiniti, skrze něž předně před tebou netajím, kterak sem před rokem paní Johanně Marii z Roupova, rozené z Valdštejna, tetě své, při veselí jejím, které ve Vratislavi, jakž o tom dobře vědomé jest, za našeho tam zůstávání konáno bylo, k věnu jejímu 500 f. mor. z lásky přidala a darovala, kteréž jí v roce pořád zběhlém měly položeny bejti. I poněvadž pak již ten čas vyšel a táž paní z Roupova mne za to žádá, potřebujíce s svejm pánem peněz ve Vratislavi na splacení toho, co tam dlužni sou a nemohouce odsud jich pro nebezpečenství poslati, abych jí to přátelství ukázala (slyšíce, že bych za tebou něco peněz měla) a při tobě, aby jí ta summa tam vyčtena byla, nařídila. Z té příčiny, vidouce, že dokud co za tebou jest, že to žádnýho příměří a přátelství od jinejch míti nemůže, poroučímť, aby se tak zachoval a tomu, kohož oni k tomu nařídí, dotčenejch 500 f. mor. jmenem a na místě mém odvedl a recogniti proti nim pro sebe toliko, že od tebe takový peníze přijaty sou a ty je z poručení mého odvedl, žádal, poněvadž mne zde z nich nadepsaná paní z Roupova pořádně kvitovati má.

Týmž způsobem taky žádala mne paní Bohunka, dcera panská, jsouce dlužna bratru Pavlovi Hronovskýmu na místě Andl, manželky jeho, 200 f. mor., který po ní, když u ní za děvečku sloužila, na veselí jmenovala a týž bratr Pavel že ji žádá, zprávu dávaje, že za tebou taky nemálo peněz mám, aby se mnou o to mluvila, aby skrze tebe mohl jich dosáhnouti, chtějíc mu nyní na to 100 f. mor. odvésti, ať bych jemu je vydati poručila, že mně zase zde tolik položiti chce. I seznajíc také, že tím bratru Pavlovi v nynější čas může pohodlí nemalé prokázáno bejti a že by mu jich jináče těžko dostati bylo, jest v tom vůle má, aby mu z dotčených peněz mejch takovejch 100 f. mor., poněvadž za sebou ještě netoliko to, než i něco více přes to míti máš, proti recogniti na místě též paní Bohunky odvedl a mně poznamenání, cos již tak koli z mejch peněz na mé poručení vydal a jak mnoho ještě za tebou jich zůstává, odeslal a již v tom ve všem tak, jakž vůli mou bejti vidíš, se zachoval.

Dáleť také poroučím, poněvadž zima přichází a já, nevezmouc s sebou nic, téměř v čem choditi nemám, aby mi některé věci, kteréžť příležitě poznamenané posílám, s touť příležitostí, jakť pán poroučí, opatříc a přičiníc se o to, aby to tak skrze kupce, poněvadž tudyto často s svejmi zbožími a handly sem i tam jedou, svážíc to a zašijíc pěkně do nějakýho plátna, buď sem neb do Olomouce odeslal.

Podlí tohoť o našem způsobu oznamuji, že jest předce velmi bídnej, nebo pán až posavad z lůže ještě, což již dnes 18 nedělí trvá, hnouti se nemůže, ačkoli, co by se nohy dotejkalo, chvála pánu Bohu, dosti mírně na ní se má a brzy již zhojena bejti může, nežli jiný mezi tím ty i jiný těžkosti vnitř v životě jedny za druhými přicházejí a jej trápí, neb tu téměř tři neděle pořád těžkou ouplavici, při tom zhrzení, katar, kašel a jiný nepříležitosti vystáti musel. V pondělí pak minulej znova veliká jakási těžkost na něj dokročila, že již ani nemluvil ani neviděl a neslyšel a k smrti nemocen byl, tak že tudy s jinejmi u veliký starosti sem postavena byla a již o pánu pochybila [sic], aby z toho vyšel. Však pán Bůh ráčil se nad námi smilovati a takovou těžkost skrze pomoc svou svatou a prostředky doktora Vadrborna zase od něho odvrátiti, tak že dosavad z milosti boží zase dosti mírnej se bejti zdá, však v lůži předce zůstává; nevím pak, jak dále bude. Já při tom jsem dosti zsoužena jedno starostmi i taky svou vlastní bídou, pánu Bohu však věřím, že sám dále naším lékařem a pomocníkem bejti a k lepšímu způsobu podle vůle své svaté nás přivésti ráčí.

Jak ty se tam se všemi jinejmi až posavad máš i co se dobrýho u vás děje, co by tak psáti mohl, mně oznam, tolikéž věděti dej, mnoho-li vína neb od jakýho ovoce v zahradě bylo.

Bratra Vavřince i bratra Pavla s domácími jejich ode mne pozdrav a při nich mne omluv, že jim pro svý starosti i taky jiný zaměstknání nepíši, však jak s námi jest, budeš jim moci taky oznámiti, při čemž že se modlitbám jejich poroučíme, domácích, jak kněze Jakubových děveček, tak i jinejch mejch známejch taky ode mne pozdravuj. A s tím pán Bůh rač vás tam všecky před zlejmi a nešťastnejmi věcmi chrániti a opatrovati. Datum na hradě Přerově 30. Septembris léta 1634.*)

PS. Poněvadž jsi od nebožtíka, dobré paměti, kněze Jakuba za jednoho poručníka zřízen, netajím před tebou, že sem toho oumyslu Dorotku dcerku mezi jinejmi sirotky po něm zůstalou, jestliže by máteř její proti tomu nebyla, k sobě vzíti: jak proto, že vidím, že by jí předce škoda bylo tak nechati a že by, při maceše zůstávaje, nemaje mnoho co činiti, jen daremně svůj čas zmařila, tak i proto, poněvadž jest mne nebožtík kněz Jakub taky několikrát za živobytí svýho za to žádal, abych jí neopouštěla a sobě poručenou měla. Pročež sem také, dokud sme sami ve Vratislavi zůstávali, toho přála a k tomu povolila, aby k mý službě s mejmi přicházeti i v fraucimoře bejvati a dobrému se cvičiti mohla, pročež sem macoše její předšele psala, chtíce zvěděti, jaká by poslední vůle nebožtíkova strany dítek po něm zůstalejch byla. Kteráž ač mi sic o tom oznamuje, že jest jí od nebožtíka taky o týchž dítkách poručeno, aby je při sobě chránila, opatrovala a na dobrý vedla, což na svým místě jest dobré a jí povinné i chvalitebné a já taky proti tomu nic nejsem, avšak poněvadž já taky nic tu jiného neobmejšlím, než dobré téhož sirotka opatruji, nepochybuji, že ona též na tom přestane a to ode mne vděčně přijme a také proti tomu nebude. Pročež ty jako jeden poručník budeš moci na místě a jménem mým od ní tomu vyrozuměti a s ní mluviti a jestliže by k tomu jako máteř a poručnice sirotků vůli svou dala, spolu s ní dále o to pečovati a k tomu nápomocen bejti, aby táž Dorotka, když by k tomu jaká příležitost se trefila, ke mně dopravena, aneb ona sama máteř neb macecha její, jestliže by se sem vypravila, tak jakž se sic ohlašuje, aby ji s sebou přivezla. Datum ut in literis.

---

*) Připsáno: Léta 1634 dne 30. Septembris učiněno jest toto poznamenání, které věci se mi nyní z Vratislavě poslati mají. Z almary modrý, v který Kačenka, panna, na síni mý věci mívá: kožich dlouhej, co sem v něm chodívala, černý tykyty mozirovaný, běliznami podšitej, popasní rakouskej kožíšek též mozirovaný tykyty, hranostejly bílejmi podšitej, sukničku popasní axamitovou černou též po rakousku ušitou, ničímž není podšita, sukni hřebíčkovýho hladkýho cejku, v který sem všedně chodívala, čepičku slízskou černou kanavacovou. Více na ten čas nesmím, až zvím, jak mi se toto podaří.

445. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině prodeje másla a sýra, zásobení se semenem lněným, uschování másla, kolníku, odeslání jalovce a kmínu na pálení vody.*

Na hradě Přerově dne 6. října 1634.

Janovi, písaři na Brandejs.

Psaní tvé pod datum 31. Septembris sem včera přijala a z něho tomu, že mi tři syrečky ovčí, devět jazyků a dvě plece vepřový, vše uzený posíláš, porozuměla i taky to vše tak přijala. Peníze, totiž těch 30 kop za ovoce suchý, tolikéž sou mi odvedeny, na kteréžť teď podle žádosti tvé kvitanci posílám. Co se omastku dotejče, porozumívám, žeť se nějakej kupec z Oustí nachází, kterej chce toliko samý máslo bez sejru vzíti a jen po 6 krej. za žejdlík dávati: i vidím, že by to bylo příliš málo, pročež nechci k tomu povoliti, aby je měl tak lacino, zvláště bez sejrů prodati, nežli, bude-li chtíti po těch 7 krej., po kterých mu je pouštíš (ačkoli i tak neráda bez sejrů ho nechávám, poněvadž máslo sejry prodává), je ujíti, budeš mu je moci v tý ceně prodati, pakli by nechtěl, můžeš ho tak nechati ležeti, však o jiný kupce mezi tím se předce starati; nebo se na něm nic neztratí, vím, že máslo platiti bude, poněvadž dobytku tam vůkolí před vojáky málo zůstalo. Kdyby jen pán Bůh dal, aby vojáci vytáhli, soudím, že by taky kupců dosti bylo. Na sejry že se žádnej nezeptá, tomu neodporuji, než musíte vy se po kupcích ptáti, chcete-li prodati a dokud by se pak to neodbylo, poruč, ať se to dobře opatruje, jak sejry tak máslo, aby se to nerozpršelo, nevyschlo, nevyteklo a od myší sežhráno nebylo.

Strany semen lněnejch, poněvadž příčiny oznamuješ, pro který se ho letos tak málo obrodilo: pokudž tak jest, nemohlo beze škody bejti, pročež když jest ho tak málo, vidí mi se, abyšte se ním více nezásobili a ale dva korce hned nyní, když se semena sklidí, nečekaje na jaro, poněvadž se jich nyní snáze a správněji nežli potom, když každej co mimo svou potřebu míti bude, na volej zdělati dá, koupiti hleděli a potom zase co seti měli, což hleď sám, nečekaje na šafářku, opatřiti.

Co se jinejch věcí dotejče, učiň tak a když počet s šafářkami o omastek zavřeš, mně rejstříky a poznamenání toho odešli. Jiného na ten čas nemaje co více, s tím milost boží s námi bejti rač. Datum na hradě Přerově 6. Octobris 1634.

PS. Co se taky toho másla putrovýho, který již šafářka pro mne nakladený má, dotejče, poruč jí, aby je do dalšího poručení mýho dobře opatřila; však poněvadž by to málo pro mou potřebu na zimu bylo, nechť mi ještě do druhý štandle ale tolik, dokud ještě krávy se pasou a zelí taky jedí, naklade, tak abych je potom mohla spolu míti. Pamatuj taky, když se řepy vybírati budou, aby

se pro mne nějakýho dobrýho, drobnýho kolníku něco zanechalo a jak na čerstvě do písku zakopalo, tak i nasušilo. Podle tohoť poroučím, aby při nejprvnější příležitosti asi půl měřice jalovce a něco kmínu na pálení vody sem odeslal.

---

446. *Kašparovi, písaři důchodnímu na Třebíči, v příčině zjednání dvou ženských sirotků do její služby, kněze Daniela že očekává, aby oznámil, zda-li paní Salomina česky umí, nebo aspoň rozumí; aby jí zprávu podal o vinobraní, o Rudolfovi a panu Adamovi z Valdštejna, schvaluje mu zamýšlenou ženitbu a žádá vyzvěděti, zda-li šafářka Slavičkovská, za kterou se byla přimluvila, již propuštěna byla z vězení.*

Na hradě Přerově dne 9. října 1634.

Kašparovi, písaři důchodnímu na Třebíči.

Psaní tvé, které si mi pod datum 30. Septembris učinil, sem tyto dni dostala a z něho, co mi tak k odpovědi na mé předešlé tobě učiněné psaní odpisuješ a za odpověď dáváš, porozuměla. Co se těch sirotků, který k svý službě a potřebě z statku svýho Třebíckýho vzíti míním, dotejče: nevidí mi se toho učiniti, abych je měla z fraucimeru paní hrabinky neb ze dvorův bráti, tak jakž mi o tom navržení činíš, že soudíš, že by pan strejc ani paní teta proti tomu nebyli, o čemž já taky tak smejšlím, ale já nechci jich tím obtěžovati, neb můžeš sám souditi po sobě, kdyby ty měl čeládku, kterou by sobě již vycvičil a zvedl, a jinej aby ti ji vzal, jakť by to milé bylo. Pročež nechtěje já tudy žádnýho pohnutí činiti, poněvadž vím, že jest více sirotků na panství nežli dva a že jest ještě dosti z čeho vybrati, poroučímť, jak prvé i nyní, aby spolu s Zykmundem, poněvadž po vesnicích jezdíte a sirotků i hospodyní, při nichž sou, povědomi ste a víte, kde kteří jak při městě tak i městečkách neb vesnicích slouží, aneb nevíte-li, můžete se na všecko rychtářů a jiných doptati, nějaký dvě osoby, tak jakžť sem již prvé jmenovala, jednu za pradlí a druhou nějakýho vejrostka vyhledati a opatřiti hleděli, což by se k mý službě hoditi mohlo a dobrýho chování a zvedení byly, poněvadž k tomu dosti času do vánoc máte, neb já jich dříve nemínim z služby jejich, kde která zůstává, zstrhnouti, než až by dosloužily. A na tom se nemíním ustanoviti, abych co z fraucimeru neb ze dvoru měla na ten čas vyzdvihovati, než na vás se v tom chci bezpečiti, že mi to tak opatříte, že budu moci s tím spokojena bejti.

Že si knězi Danielovi o tom návěští dal, aby se ke mně sem dostal, dobře se stalo, sem s tím spokojena a budu na něj taky očekávati Strany tý paní Salominy, ouřednice nebožtíka pana Šlejnice, ač mi oznamuješ, že v Třebíči zůstává, ale poněvadž nedokládáš, tak jakž sem toho žádostiva byla, umí-li co česky a ne-

umí-li mluviti, aspoň rozumí-li, pročež vyptaje se, dej mi zase při příležitosti o tom věděti.

Co se vinohradů dotejče, na ten čas při tvý správě toho pozůstavuji, tolikoť poroučím, slyšíš-li a víš-li co, neb když by dále věděl, kdy se místně k vinobraní strojiti budete, aby mi o tom taky nepomíjel časně oznámiti, poněvadž vím, že předce začastý ty i jiný příležitosti buď z Třebíče, neb z Židlochovic, když by jen tam psaní posílal, sem se trefují. Mezi tím mi taky nepomíjej v známost uvésti, jak o panu Rudolfovi strejci mým, tak i panu otci jeho a mém nejmilejším panu bratru, poněvadž srozumívám, že do Čech odjeli, brzy-li se odtud zase navrátiti strojí, pakli se již stalo, kde na ten čas zůstávati budou.

Že si umínil stav svůj vdovský změniti a zase v stav manželský vstoupiti: nicť v tom za zlý nemám, nýbrž sama soudím, poněvadž sám při službě panský zůstáváš, žeť hospodyně v domě potřebí jest, k čemuž že si sobě oblíbil osobu sobě v věku rovnou, poněvadž sám již taky v letech jsi, totiž chůvu, která, jak píšeš, při slečince paní tety mý na osmej rok zůstává a dobrý svědectví o sobě že má; i toť schvaluji a soudím, že's na zlou cestu netrefil, k čemužť od pána Boha štěstí vinšuji, tak ať aby se dobře to podařilo a ty mohl dobrý ženy a děti tvoje mateře dostati.

Rodičů nebožky ženy tvý zase ode mne pozdrav a jim o našem způsobu oznámiti můžeš, že rovně taky v bídách a nemocech já i pán můj téměř ustavičných zůstáváme a již do vůle boží musíme všemu poddáni bejti. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 9. dne Octobris léta 1634.

PS. Poněvadž sem před některými dny, dovědouce se, že by Anna Malcatka, šafářka Slavičkovská, poddaná má, mně na onen čas z statku Náměštskýho ode pána mýho propuštěná, již dlouhej čas v vězení podklášterskym zůstávala, panu strejci, aby z něho puštěna byla, psala: chci věděti, již-li se tomu zadosti stalo, jakož pak nic o tom nepochybuji, aby pan strejc neměl o tom poručiti; pročež nepomíjej ty mi předce oznámiti, je-li již vypuštěna, kdy a kterýho dne místně neb na jakej způsob.

---

447. *Paní Johance z Valdštejna o nemoci svého manžela, přeje jí, aby ztráty lidem válečným v Čechách způsobené pán Bůh jí nahradil ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 13. října 1634.

Paní Johanně Emilii z Waldštejna, rozené z Žerotína.

Službu ꝛc Vysoce urozená paní, paní dcero má nejmilejší! Zdraví ꝛc. Že ste se psaním svejm ke mně přihlásiti a mne skrze ně navštíviti i na zdraví mé a mého nejmilejšího pána se dotázati

ráčily, VMti velice děkuji a o našem způsobu VMti oznámiti mohu, že jak já, tak i můj nejmilejší pán, více v bídách a těžkých nemocech, nežli v jakým jiným lepším způsobu, náš starý a sešlý věk tráviti musíme: nebo já tak sotva se vláčím a pán pak, již dvacet neděl zejtra bude, ani ż lůže se nehejbá, ačkoli se s ním mimo předešlej čas, chvála pánu Bohu, polepšilo, avšak ještě jest tak bídnej, že netoliko postele se zhostiti, ale ani na jednu nohu se postaviti nemůže, než jen co ho z jednoho lůže na druhé přeloží, tak že nevím, jak dále dobrotivý pán Bůh, na jehož milostivé ruce ve všem se spouštíme, s námi naložiti ráčí.

O VMti to, má paní dcero, ráda slyším a nad tím potěšena sem, že spolu s svejmi maličkejmi dobrého zdraví užívati ráčíte, čehož, věrně VMti přejíc, i na další dlouhé časy téhož pohodlného způsobu VMti spolu s týmiž vašnostinejmi od pána Boha vinšuji. Mezi tím, že jinejch mnohejch škod skrze lid válečnej JMCské na statcích svejch v království Českém pocejtiti ste ráčili: o tom jak nyní z psaní vašnostiného, tak i prvé z zprávy pana manžela VMti a mého nejmilejšího pana bratra až příliš mnoho sem vyrozuměla a, nad tím s vašnostmi sama nemalou citedlnost majíc, pána Boha žádám, aby to sám VMtem společně zase hojně vynahraditi a VMti obohatiti ráčil.

Nad tím že lítostivy bejti ráčíte, že neračte se moci se mnou a mejm pánem tak dlouho shledati: VMti nejen toho věřím, než i sama taky z strany svý nad tím toužím, nebo já i pán můj (kterejž VMti svý nemocný a bídný služby vzkazuje), kdykoli by to pán Bůh ráčil způsobiti, abychom se s VMtí, tak jakž toho od dávního času žádostivi sme, v dobrém a potěšitedlném způsobu šťastně shledati mohli, nad tím bychom potěšeni byli.

Panu manželu svýmu a mýmu nejmilejšímu panu bratru, při jeho k VMti se navrácení, že mne s mejmi upřímnejmi sesterskejmi službami a vinšováním na pánu Bohu všeho nejlepšího dobrého poroučeti ráčíte, VMt, má paní dcero, žádám. S tím se VMti, má nejmilejší paní dcero, od pána Boha všelijak dobře a šťastně jmíti vinšuji a s VMtí šťastnýho shledání sobě žádám. Datum na hradě Přerově 13. dne Octobris léta 1634.

---

448. *Panu Pertoltovi z Lipého o zdraví svém i manžela svého, paní Mařičku aby pozdravil, malého Čeníčka požehnal a za darování velmi pěkných dorančí poděkoval nejmilejší Mařičce.*

Na hradě Přerově dne 16. října 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Můj nejmilejší pane bratře! Že na mne nezapomínáte, nýbrž vždy psaními svejmi častejmi navštěvujete i nyní naschvále ke mně

posla pro vyzvědění o mém a mého nejmilejšího pána způsobu posíláte: vděčně to od vás přijímám a vám z tý lásky a péče o nás tudy vedené velice děkuji, i také k žádosti vaší o nás oznamuji, že z milosti boží já nyní předce tak, když neležím a stolice užívám, již říkám, že tak prostředně podlí svýho starýho způsobu zdráva sem, ačkoli mnohejch při tom nedostatků okouším. Pán můj nejmilejší pak, ač sic ještě mnoho z lůže se hnouti nemůže, leč tak někdy na chvilku se zdvihnouti a v šlofpelci na stolici posaditi dá, však brzy zase pro mdlobu a těžkost položiti se musí. Mezi tím noha taky ještě dokonale zahojena není a často se s ním proměňuje, jednak lépe a z toho zase hůře bejvá; však když nyní předce tak mírně stojí, mám naději ku pánu Bohu, že se dále nad ním smilovati a jej, dokonale od takových těžkostí zprostíc, dobrým zdravím zase obdařiti a nás do vůle svý svatý zachovati a chrániti ráčí.

Nad tím sem potěšena a ráda sem o tom uslyšela, že vy, můj bratříčku, až dosavad při dobrým zdraví se vynacházíte, čehož vám upřímně přejíc, pána Boha žádám, aby vás v témž dobrém i jiném všelijakém potěšitedlném způsobu za dlouhé časy stále se všemi vašimi zdržovati a zachovati ráčil.

Paní Mařičce vaší toho nepřeji, že nějakej nedostatek a bolest při svým zdraví snáší, od kteréž aby ji pán Bůh brzy zprostiti a zase první zdraví navrátiti ráčil, toho vinšuji. Že mi sama psáti pro touž svou bolesť nemohla, nic jí v tom za zlý nemám a, že ji ode mne zase s mejmi službami pozdravíte i tolikéž Čeníčka požehnáte, žádám. A s tím se vám, můj nejmilejší pane bratře, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšujíc, sebe lásce vaší bratrské a nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 16. dne Octobris 1634.

PS. Po napsání a zpečetění tohoto listu dostala sem cedulky od paní Mařičky vaší a mý nejmilejší paní tety a při tom putnu hrubě pěknejch doranči, kterýž mi poslala, jimžto obzvláštně povděčna sem a ráda je mám, i vás, můj pane bratře, prosím, že jí ode mne za ně poděkujete a oznámíte, že se jí takové lásky a paměti na mne zamlouvám zase všelijak odměniti a odsloužiti a že jí sama nepíši, poněvadž posel již odcházeti měl, že žádám při ní v tom omluvena bejti a s tím že se jí dokonce poroučím. Datum postscripty 17. Octobris anno ut supra.

---

449. *Paní Marii hrabince z Hodic o zdraví svém a manžela svého, prosí za oznámení, při jakém způsobu zdraví s rodinou zůstává, a přimlouvá se za člověka, kterýž osaditi se chce na její gruntech.*

Na hradě Přerově dne 16. října 1634.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Službu ɔc. Urozená paní, paní dcero a kmotra má nejmilejší! Zdraví ɔc. Má nejmilejší paní dcero. Poněvadž mi se k vám příležitost po tomto dobrým muži, dodavateli vám psaní mýho, kterÿ se ke mně sem zahodil, natrefila, nechtěla sem toho nikoli pominouti, abych se k vám psaním svejm ozvati a ohlásiti a o svým i svého nejmilejšího pána způsobu, v jakém až posavad zůstáváme, oznámiti neměla. Což před vámi netajím, že jest pán můj tu před některejmi dny, totiž 25. Septembris, hrubě již těžek a hned jako k smrti pracujíc, chropot měl, nic nemluvil, neviděl ani neslyšel a již nevím jak jináč povědíti, než že hrubě nebezpečně nemocen byl: však pán Bůh ráčil se nad námi i nad ním smilovati, nám ho ještě jako navrátiti a předně pomocí svou svatou a potom skrze prostředky pana doktora Vadrborna, i sami sme, čím sme věděli, pánu pomáhali, to způsobiti, že jest se z takový jistě veliký těžkosti zase probral a posavad čím dále se se pánem, chvála pánu Bohu, polepšuje i noha již brzo zahojena bejti moci bude. A ačkoli sic ještě z lůže mnoho nevychází, však již asi po třikrát neb čtyrykrát předce se zdvihnouti a v šlofpelci k stolu posaditi dal a se mnou a paní Bohunkou poobědval, odkudž ku pánu Bohu tu naději mám, že dáleji jeho pomocníkem bejti a jej dokonale brzy pozdraviti ráčí. Já pak sama, tak jakž o mně víte, podlí mýho starýho způsobu zvlášť s těmito svejmi bídnejmi starostmi dosti sice churava, však již jak může bejti, aspoň na hodiny zdráva sem, čemuž již musím do vůle boží poddána bejti

O vás pak také, má nejmilejší paní dcero, poněvadž velmi žádostiva vyzvěděti sem, jak byšte se se všemi svejmi až posavad při zdraví i jináč všelijak měli, prosím, že mi tak mnoho lásky prokázati a o způsobu svém při příležitosti mně oznámiti dáti sobě nestížíte, neb abyšte mohly zdrávy bejti a všelijak dobře a šťastně se jmíti, srdečně bych vám toho, má paní dcero, přála a o tom s potěšením ráda uslyšela.

Podle toho za toho z počátku dotknutýho dobrýho člověka se k vám přimlouvám a vás, má paní dceruško, žádám, dokudž by se na gruntech vašich a pana syna vašeho zdržovati mohl neb chtěl, abyšte mu s týmž panem synem svým netoliko toho přáli, než také všelijakou ruku ochrannou nad ním drželi a jej sobě poručeného měli, čehož se vám zase hotově odměniti a odsloužiti zakazuji.

Pán můj vám svý hotový, ač sic ještě na díle nemocný a nestatečný, služby s žádostí na pánu Bohu všeho nejlepšího dobrého a spolu se mnou i panně šlechtičně dceři vaší vzkazuje. Paní Bohunka, dcera pána mýho, která až posavad při nás jest, tolikéž vám svý povolný služby i panně dceři vaší vzkazuje a co nejpěkněji se poroučí. Týmž způsobem i já vaše zůstávaje, s tím se vám, má nejmilejší paní dcero, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji a nás z obojí strany v mocnou ochranu pána Boha všemohoucího poručena činím. Datum na hradě Přerově 16. dne Octobris léta 1634.

---

450. *Havlovi Střížovskému, že mu povoluje, aby za písaře důchodního na panství Rosickém zůstával a poroučí mu, aby na vinohrady její se vypravil a podal zprávu o vinobraní.*

Na hradě Přerově dne 17. října 1634.

Havlovi Střížovskýmu.

Havle milej! Aby zdráv byl ɔc. Psaní tvé, které mi pod datum 12. dne tohoto měsíce činíš, sem 14. přijala a ohlášení tvému, které ke mně, jakožto paní a vrchnosti své, vedle povinnosti své a mého tobě učiněného vyměření činíš a na další vůli mou, jaká by strany tebe byla, se doptáváš i také tomu že žádáš, ať bych k tomu povolení své dala, aby mohl dáleji v témž místě, kdež až posavad zůstáváš, totiž na statku Rosickém za písaře důchodního sloužiti, z něho vyrozuměla. I poněvadž pak tebe na ten čas k službě své, nemaje žádného hospodářství, ani pán můj, nepotřebujeme, protož tak činím a tobě k takové žádosti tvé tímto psaním, aby do vůle mé v témž místě, pokudž byť příležité bylo a ty při náboženství pokoj míti mohl, načežť jest potřebí přede vším pozor dáti, tak aby duše své nezavedl a pána Boha neurazil, tak a na ten způsob povoluji.

Podle tohoť poroučím, aby se na to místně vyptati hleděl, jak brzy v Pravlovskejch vinohradech mejch zbírati budou, a dověda se, když by zbírati měli, buď sám se tam vypravil, neb nemohl-li by sám bezelstně toho vykonati (což nesmejšlím, aby na tu nějakou chvíli nemohl se odraziti), tedy někoho správnýho na svým místě tam vypravil a jemu poručil, aby se hleděl všelijak místně na to vyptati, jak mnoho se vína nazbíralo a napresovalo. Však poněvadž Jiřík Slováček v Lauznpelci při vinobraní se panem Forestou bejti má, hleď ty se předce o to přičiniti, aby mohl sám taky tam do Pravlova sjeti, na všecko se vyptati a co tak zdaleka o tom v jistotě se doptáš, nepomíjej mi poznamenání, jak mnoho vín bude, odeslati, což nepochybuji, že mi to budeš moci dobře spraviti. Ženy

svý ode mne zase pozdrav. S tím ꝛc. Na hradě Přerově 17. dne Octobris léta 1634.

---

451. *Martinovi komorníku do Vratislavě, aby o jarmarce tenkých pláten jí nakoupil, od kupce Mudracha ourok přijal, s ženou nebožtíka Říhy, někdy služebníka jich, aby o záplatu půjčených mu peněz jednal, všech domácích i děveček aby pozdravil, děvečce od kněze Jakuba opatřil nějaké dobré místo ve Vratislavi ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 21. října 1634.

Martinovi komorníku.

Psaní tvé pod datum 14. dne přítomného měsíce Octobris, skrze něž mi na mé tobě před tím učiněné psaní odpověď dáváš, sem včera před večerem při navrácení se posla od vás přijala i také poznamenání, které mi při něm co si z peněz mejch, které za tebou zůstávaly, komu vydal, posíláš, přehlídla, kteréž, poněvadž se s vůlí a poručením mejm srovnává, při tom zanechávám. Co se pak těch 58 f. rejn. 5 krej. za tebou ještě z týchž peněz zůstávajících dotejče, poroučímť, když by ve Vratislavi jarmark byl a jestliže by se co hodnýho dostati mohlo, aby mi za ně nějakejch pěknejch tenkejch a nesleželejch pláten, aby se pánu na košile hoditi mohly, a dvě stučky mezulánu, nějaký jednostejný, aby nebyly hrubě světlý, koupil a za sebou do dalšího poručení zanechal; majíc naději, že bohdá pán Bůh ráčí to způsobiti, že budeme moci něco sem odtud dostati, tak jako i nyní, poněvadž Zhořskej a Mathejskej tam se vypravují, budeš mi moci po té příležitosti ty věci, o kteréť sem prvé poručila, odeslati. Ačkoli pak ty se vymlouváš, že kupci praví, že žádnejch příležitostí sem nejde, ale ty sám vidíš, že to pravda není, nebo vždycky formani jedni sem druzí tam jedou, ačkoli sic tak jest, že skrze Polsko zajíždějí, proto že by sotva jinudy projeli, tak že se vždy může při nich příležitosti užiti.

Mezi tím, pamatujíc na zakázání své, které sem (jakžť o tom dobře vědomé jest) byla před rokem kupci Mudrachovi skrze psaní učinila, že mu při nejprvnější příležitosti jisté kvitanci na těch 1500 f. rejn. ouročních, poněvadž se tehdáž pro nebezpečenství státi nemohlo, odeslati chci: protož, poněvadž k tomu dříve přivedeno bejti nemohlo, nyní to činím a tobě takovou kvitanci po Zhořským posílám, s kterouž budeš moci k témuž Mudrachovi dojíti a jemu ji odvésti a tak zase svou interimsrekognici, kterou si od sebe proti přijetí od něho nadepsanejch peněz dal i mé psaní jemu učiněné od něho vyvaditi. Dále pak nepomíjej s ním také na místě mém promluviti a jeho žádati, aby mi za tento rok, poněvadž již svatej Václav minul, tolikéž ourok z summy, kterou za ním mám, spraviti a tobě na místě mém vyčísti a odvésti dáti odporen nebyl. Což jestliže se stane a on to učiniti chtíti bude, jakož pak nepo-

chybuji, poněvadž prvé vždycky bez odpornosti se to od něho dálo, že i nyní nic na rozmyslu míti nebude, o čež mu i sama taky píši a tobě tolikéž, jakž též psaní, aby mu je dodal, tak i kvitanci druhou na takovej nynější ourok vznějící posílaje, poroučímť, když proti kvitanci mé takový peníze ouroční zase 1500 f. r. od něho přijmeš, aby je hleděl v celosti chovati a je dobře do mého dalšího poručení opatřiti.

Z přípisu psaní tvýho, které, píšeš, že si mi po knězi Jakubovi učinil a [. . .] já ho však až posavad sem nepřijala, ani ona se sem ještě nedostala, příčinou majíc jakýhosi nepořádnýho landkočího, který dovezouc ji do nějakejch Rybnic, tam jí zanechal, tak že ji musíme sami odtud sem pomoci, však sotva ještě za dvě neděle bude moci zde bejti. Neráda sem já i pán o smrti Říhově se dověděli a jeho litujeme, poněvadž sme na něm předce dobrýho služebníka a čeledína ztratili, ale již, když se tak pánu Bohu líbilo, nevíme tomu co říci, než jemu to poručiti. Že si pak po jeho smrti všech věcí, jak jeho tak našich, pod mocí její v otevření zanechal, nehrubě si dobře učinil, mohl's ten soud míti a předce to zpečetiti a tak jako za odběžný všeho nenechávati: nebo nevím, aby ona měla tak zběhlá a rozšafná bejti a uměla se v tom šikovati a to opatrovati, aby spíše sem i tam něco se nerozešlo, o čemž smejšlím, žeť pán dále sám poručí. Mezi tím můžeš ji ode mne pozdraviti a že jí toho zármutku nepřeji, podlí toho pak na ní přezvěděti, ví-li o tom, že jest mi nebožtík 100 f., na kteréž od něho revers mám, které sem mu před naším z Vratislavě vejjezdem zapůjčila a on mi je v roce zase oplatiti připověděl, dlužen zůstal a chce-li tomu zadosti učiniti a mne nyní záplatou spokojiti, poněvadž se naději, žeť sou snad taky nějaký peníze po něm na hotově zůstaly. Což jestliže bude chtíti učiniti, budeš moci od ní je přijíti a k jinejm mejm penězům připojiti, já že jí také chci revers nebožtíkův navrátiti; paklíže by jich nemohla nyní shledati, jestliže toliko k tomu se zná, že mně zaplatiti chce, že nejsem proti tomu, abych do sv. Jiří příštího, tak jakž sem sice k nebožtíku se v tom prohlásila, sčekání učiniti neměla.

Ty peníze, jak píšeš, 30 f. rejn., který si od zahradníka za kvítí, ovoce a víno přijal, budeš moci také za sebou do dalšího poručení zanechati, kterýchž sice jest dosti na mále a nevidět hrubýho oužitku tak jak se ve Vratislavi prodává.

Že před morem u vás pokoj jest a že v domě zdrávi všickni jste, pán Bůh buď z toho pochválen a rač vás i dále před zlejm chrániti.

Bratra Vavřince i bratra Pavla s domácími jejich zase ode mne pozdrav a že jim děkuji, že na mne nezapomínají a psaními svejmi navštěvují, já však že jim zase nepíši, poněvadž na spěch

tato příležitost byla, že žádám při nich omluvena bejti; při jinší příležitosti že to chci vynahraditi Mezi tím že jim přeji, že zdrávi sou, a jim na další časy toho od pána Boha vinšuji. O pánu že jim oznamuji, že, chvála pánu Bohu, již s ním zase lépe jest, tak že mám ku pánu Bohu naději, že jejich i naše modlitby ráčí vyslyšeti, dále se nad ním smilovati a jej brzy dokonale pozdraviti ráčí. Já pak podlí způsobu již svýho starýho dosti churava a nestatečna a jen na hodiny zdráva sem. Pán Bůh rač dále milost svou se mnou konati.

Jinejch všech, od kterejchž mne pozdravuješ a kteříž na mne pamatují, zase ode mne tolikéž s vinšem na pánu Bohu všeho dobrýho pozdravuj.

Co se Anny děvečky, která při knězi Jakubovi zůstávala, dotejče, poněvadž jí na ten čas sama nepotřebuji, povoluji k tomu a poroučímť, aby do mý vůle zase do města k některý dobrý hospodyni, buď k tý paní, u který prvé sloužila, neb kdekoli jinde, aby toliko v dobrým místě a cvičení bejti a k něčemu se přicvičiti i taky sobě něco vysloužiti mohla, zjednal.

Děveček tolikéž ode mne pozdrav a že jim po Zhořským plátno každý po 16 loktech posílám.

Pozdrav ode mne taky paní Vrochyňový se pánem jejím a při ní mne tolikéž omlouvej, že jí na psaní její, kteréž mi taky včera do rukou přišlo, sama odpovědi nedávám, poněvadž ke všemu tak na spěch postačiti a jí psáti sem nemohla; však že jí skrze tebe tuto odpověď dávám, že sem se pánem o to mluvila, jestliže by mohli sem do Moravy se dostati a zde zůstávati, kterejž že jich obou pozdravuje a jim k tomu jináče neradí, aby to měli učiniti a sem se dříve vypraviti, dokudž by při panu kardinálovi sobě toho nezjednali. Než jestliže by sem se dostati žádostivi byli, aby toliko při témž panu kardinálovi skrze psaní neb suplikací o to jednali a za povolení v tom prosili, což když učiní, že pán nebude proti tomu, aby se za ně také přimluviti neměl.

Co se tý věci, o který mi v příčině ženění svýho píšeš, dotejče, poněvadž podobně nemohuť taky nyní pro spěšnost a nepříležitost času na to odepsati, budeš moci při jinší příhodnosti odpovědi dostati a já se mezi tím chci na to rozmysliti a se pánem o to poraditi. S tím ɔc. Dat. na hradě Přerově 21. Octobris léta 1634.

PS. Když se Zhořskej do Vratislavě dostane a do mýho sklepu půjde, poroučímť, aby ty taky s ním tam šel a co odtud vedle mého poručení vezme, toho přítomen byl a zase sklep zamknouti hleďte.

---

452. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině prodeje másla, sýrů, učinění počtu s šafářkami, ztrestání nedbalé zlodějské šafářky Lipchavské, odeslání některých husí a vypravení Aničky Javornické na Přerov.*

Na hradě Přerově dne 25. října 1634.

Janovi písaři.

Že si máslo všecko, jak píšeš, v jedné summě 1447 žejdlíků jednomu měšťanu do Litomyšle, každej žejdlík po 7½ kr., prodal, ráda sem tomu porozuměla a s tím spokojena sem. Sejrů že taky chce ale 10 neb 12 centnýřů vzíti a po 5 f. za každej centnýř dáti: zkoštuj, budeš-li moci ceny co přivětšiti, paklite by nemohl, nejsem proti tomu, aby po týchž penězích jich pustiti neměl, poněvadž sama to vím, že by příliš dlouhé jich chování s žádnejm oužitkem nebylo, lépe již aby se toho pořád z cesty odbyti mohlo. Dukáty aby po 3 rejn. vzíti mohl, poněvadž nyní tak jdou, povoluji.

Počet s šafářkami o omastek učiněnej sem přijala, při němž ačkoli nějaký nedostatek se nachází, ale již toho při tom zanechávám. Krom co se tý mrchy Lipchavský dotejče, poněvadž ona vždycky tak činí, že nikdy počtu svýho zouplna neodvozuje a to jest mnoho, že nyní opět mimo to, co na vojáky sčítá, ačkoli nevím, aby pravda byla, ale již i to pasiruji, však ještě přes to 79 žejdlíků restuje. Vidouce, že jest taková zlodějka a nedbalkyně, poněvadž jiný mohou právy bejti, může i ona to učiniti, než že by se mnou tak zacházeti chtěla, jak již navykla, bezpeče se na to, že sem jí prvé kolikrát to odpustila, protož jí toho více nepasiruji a tobě poroučím, aby ji k doplnění a odvedení téhož nedostatku trdlicí neb šatlavou přidržel a nevypouštěl, dokud by neodvedla; ať se o to stará, když jest roznesla a rozmrhala, kde by zase vzala, však dvůr zatím někomu poruč.

To semeno lněný abys koupiti mohl, o to se přičiň, ačkoli dokládáš, že se ho těžce dostati moci bude, poněvadž se všudy tam vůkolí letos špatně podařilo: ale předce se nyní snáze může dostati než potom z jara, když každej, co na voleje nezdělá, jen k svý potřebě k semenu míti bude, protož to již tak opatř, abyšte je míti mohli.

Co se drůbeže, husí a kačen dotejče, povoluji, aby se to tak, jak bude moci nejlépe bejti, v slušnejch penězích prodávalo, toliko ať se pro potřebu dvoru k plemenu zanechá a pro mou potřebu taky ale desíti husí, mezi tím, má-li šafářka kterou na krmíku, ač sem sic o tom neporučila, ale jestliže se sama vtípila, aneb kterou pro sebe zasadila, aby mi sem 1 neb 2 poslala, pakli by neměla, nechť je po třech neb čtyřech krmí a mně po poslích, poněvadž již čím dále chladno bude, posílá.

Strany těch prasat, jichž, oznamuješ, že 27 před rukami jest, povoluji taky k tomu, co by mimo osazení bylo, aby se zbíti a pěkně, aby se nezpařily, zuditi ku potřebě naší daly.

Že Anička panna na Brandejs se dostala, ráda sem se dověděla, kteréž že na outratu z důchodův se vydává, poněvadž musí jísti, slušné jest, však snad taky tak vydáváš, při čemž by bejti mohlo a hodů nějakejch s ní nevalíš [sic]. O kteréžť dále poroučím, když by mi to, oč jí poroučím, spravila, totiž maldříků nadělala, do dvorů pohlídla a což potřebí vyřídila, aby ji na nějakém kočárku dvoumi koňmi buď ze dvora, neb, jestliže byšte jich ve dvořích neměli, zjednajíc nějakýho sedláka, sem dovezti dal, nějakou ženu jí přidal a buď Pavla neb Tobiáše místo mušketýra pro lepší bezpečnost s ní vypravil. Při kteréž příležitosti budeš mi moci to máslo putrový v obou štandlících, jestliže již druhej šafářka nakladla a pokudž by se to vzíti mohlo, jakož pak nepochybuji, poněvadž nebudou než 2 osoby na kočárku i taky jestliže, jakž vejš dotčeno, šafářka kterou hus na krmení má, odeslati. A tak, vědouce v tom vůli a poručení mé bejti, podlí toho se tak zachovati moci budeš. S tím ꝫc. Datum na hradě Přerově 25. Octobris 1634.

---

453. *Aničce Javornické, dříve než na Přerov z Brandýsa nad Orlicí se vypraví, aby maldříků kopu nadělala, do dvorů na dobytky pohlídla, na předivo, česání ovoce popatřila a co se kde řídí při hospodářství.*

Na hradě Přerově dne 25. října 1634.

Aničce Javornický.

Aničko milá! Aby zdráva jsouc dobře se měla, přálať bych. Že si se ve zdraví a bez nějakýho velkýho nebezpečenství na Brandejs dostala, přejiť toho a ráda sem o tom uslyšela, ač pak, hledíce na nynější nebezpečenství a nejedny slušný příčiny, v rozmyslu bych měla pro tebe posílati, poněvadž se ti tak líbilo tak dlouho tam bejti a daremně se trmáceti, moha bejti bez toho; ale považuje také z druhé strany jinejch příčin a že snad ne tvou vinou, než z dopuštění božího se tak stalo, mimo sebe to pouštím a Janovi poroučím, aby tě fůrou opatřil a sem na nějakém kočárku dvoumi koňmi, přidajíc ti nějakou ženu a místo mušketýra Pavla neb Tobiáše, jakož pak nemá-li co na práci, což nesmejšlím, nebo snad již ovoce sklidí, může se s tebou vypraviti, dovezti dal. Však nejprvé než by sem jela, poroučímť, aby mi tam kravskejch maldříků mastnejch i k strouhání obojích kopu nadělala: a poněvadž pro tu příčinu musíš některej den tam se zdržeti, až by týž maldříky trochu uschly a ty mi je s sebou přivezti mohla, pročež budeš moci zatím do dvorů pohlídnouti a všecko spatřiti, jaký dobytky

kde sou, co se při hospodářství dobrého řídí a dělá, na přediva u šafářek taky pohlídnouti a jak pěkný jest, neb co s ním nyní činí, vyrozuměti, tolikéž jak se s česáním a sušením ovoce postupuje a mnoho-li ho jest, spatřiti, tak aby mi uměla o všem taky zase zprávu dáti. A potom když to tak spravíš, ty maldříky nadělaný a suchý budou, budeš moci bez prodlívání se sem vypraviti a mně s sebou taky máslo putrový, který mi šafářka do dvou štandlíků naklásti měla a již jeden nakladenej měla, i jestliže má kterou hus na krmníku, ale dvě přivezti. A s tím pán Bůh dej aby se mohla v dobrém zdraví sem dopraviti. Datum ut supra.

---

454. *Potěšuje paní Renatu hrabinku z Náchoda nad úmrtím manžela jejího.*

Na hradě Přerově dne 2. listopadu 1634.

Paní Renatě Maryji hrabince z Náchoda.

Službu ɔc. Vysoce urozená paní, paní dcero má nejmilejší! S velikou žalostí a jistě zkormoucením srdce svýho sem o tom naslechla, že by pán Bůh velikejm zármutkem VMt navštíviti, s JMtí panem manželem vašnostinejm a mejm nejmilejším panem synem VMt rozloučiti a jej z tohoto světa skrze smrt časnou povolati míti ráčil: čehož sem v pravdě nerada uslyšela a, kdyby tomu tak bejti mělo, srdečně bych VMti i dítkám vašnostinejm, má nejmilejší paní dcero, tak velice žalostivé a zarmoucené siroby nepřála a s VMtí nemalou útrpnost a lítost nad tím, poněvadž bych na pánu taky mnoho dobrýho ztratila, snášeti musila, před čímž pán Bůh rač zachovati. Pročež, nechtějíce ještě tak snadně řečem lidskejm věřiti, nýbrž pána Boha prosíce, aby ta novina pravdiva nebyla a pán aby ráčil netoliko živ, ale i, z tý svý nemoci, kterouž od pána Boha navštíven byl, dokonale povstanouc, zdráv bejti a spolu s VMtí dobře se míti: k VMti, má nejmilejší paní dcero, schválně a stiežně toto psaní činíc a VMt navštěvujíc, za malé mně o tom oznámení, v jakém způsobu pán i VMt spolu s dítkami svejmi postaveni bejti ráčíte, VMt prosím; pán Bůh račiž dáti, abych potěšitedlnou novinu mohla o VMti uslyšeti.

Pakliže by přes to jináče se nestalo, než ten pán všemohoucí, v jehož rukou všecko i život náš stojí a záleží, pána by podle dobrolíbeznosti své z tohoto zdejšího plačtivého oudolí vytrhnouti a vysvoboditi a nepochybně do své neskonalé slávy a radosti povolati a tudy VMt v takovém zarmouceném losu s dítkami vašnostinejmi pozůstaviti a tak uložiti ráčil: ačkoli nad tím sama velice zarmoucena sem a pána hrubě lituji a tý ztráty s VMtí citedlna a nemálo oučastna z mnohejch příčin bejti bych musila, avšak nevěda již co jiného učiniti, vůli svou s vůlí boží srovnati musím. Bůh všemo-

*

houcí račiž i VMti trpělivosti v takovém kříži přidávati a jakožto nejdobrotivější a nejlepší ochránce vdov a sirotků VMt i dítek vašnostinejch potěšovati a opatrovati. Začež i VMt prosím, abyšte se jemu samému v tom poručiti a přílišně sobě nad tím stejskati a naříkati neráčily. Já ačkoli sem již sice velmi churava, však VMt prosím, neračte mne v ničemž šanovati, než jen poroučeti, nebo ve všem podle nejvyšší možnosti VMti sloužiti hotova sem.

O svým nejmilejším pánu mohu VMti oznámiti, že jest až posavad na svým zdraví dosti ještě nestatečnej, na nohu sic, chvála pánu Bohu, tak nějak zle by se neměl, nýbrž dosti mírně na ni se vynacházel, krom ještě asi dvě díry nehrubý v ní má, ale předce ho barvíři krtěnští hojí a k brzkýmu zahojení naději dávají; než jináče jest jakejsi velmi ničemnej, nebo ty i jiný nedostatky jako teď již od kolika časů jakejsi těžkej kašel ho trápí a velmi zemdlívá, tak že předce z lůže se nehejbá. Pán Bůh rač jej sám brzy dokonale pozdraviti a mne spolu s VMtí přede vším nešťastnejm chrániti. S tím se VMti, má nejmilejší paní dcero, poroučím a abyšte se ráčily moci dobře jmíti od pána Boha vinšuji. Datum na hradě Přerově 2. dne Novembris 1634.

---

455. *Martinovi komorníku do Vratislavě v příčině jeho ženění s šlechtičnou paní Dorotou z Letovic a opatření kožíšků před moly.*

Na hradě Přerově dne 3. listopadu 1634.

Martinovi komorníku.

Jakož sem v předešlém psaní svém po Zhořským tobě odeslaném toho doložila, že na ten artykul strany ženění tvýho při jiné příležitosti, poněvadž se tehdáž státi nemohlo, odpovědi ode mne dostati moci budeš, protož, vypravujíc pán nyní z některých příčin a potřeb posla do Vratislavě, tak činím a tobě na to předně tuto odpověď dávám: že sem tomu porozuměla z tvého psaní, co mi o té věci oznamuješ, totiž že si sobě umínil s vůlí boží a povolením panskejm a mejm svý vdovství proměniti, se zase oženiti a k tomu zvoliti urozenou paní Dorotu z Letova, vdovu pozůstalou po urozeném a statečném rytíři panu Václavovi Hrádkovi, prosíce mne, ať bych k tomu jakž povolila, tak také, jak by v tom dále postupovati měl, radila. Načežť nemám co jiného odpověditi, než že tobě v takovém oumyslu tvém na místě svém dobrém a poctivém tak dalece překážky činiti a toho zbraňovati nemínim, nýbrž co by se tobě líbilo a v čem by vůle boží byla i tvé dobré z toho následovalo, netolikoť bych toho přála, než vinšovala, ať by pán Bůh k tomu své svaté pomoci přidati ráčil. Než co se týž paní vdovy tkne, poněvadž jí nic povědoma nejsem a téměř jí neznám,

nevidouc jí jak živa, jak se pamatuji, jen jednou a to již před drahně lety tam někdy na Třebíči, tak že o ní co praviti ani zlýho ani dobrýho neumím, nevímť tedy ani k čemu raditi ani od čeho odrazovati, než na toť ukazuji, coť pán v svým listu k odpovědi strany této věci dává, aby toho následoval a jakť v tom od bratra Vavřince, k němužť pán radí, slouženo bude, tím se spravoval, mezi tím pak sám to prvé také při sobě dobře rozvážil a na to bedlivě pomyslil, než by co před sebe vzal, co učiniti chceš a bude-li to k tvýmu dobrýmu a ne k horšímu, tak aby po oučinku neměl co naříkati, když by již pozdě bylo; nebo snadno jest se oženiti, ale těžko odženiti, jakž sám o tom víš. Dále taky, kdež žádostiv jsi, jakž výš dotknuto, rady ode mne i v tom užiti, jak by při jednání té věci dále postupovati měl: tolikéžť v tom raditi jak místně nevím, nevěda, má-li ona jaký přátely nebo ne, ač to vím, že bratra měla, ale slyším, že by již živ nebyl, což jestliže by žádnejch přátel neměla, snad by, jsouc vdova sobě svobodná, mohla by sobě vzíti koho by chtěla. A tak nejsouce já ničeho povědoma a nevědať co jiného při tom raditi, budeš moci předně pánu Bohu se v tom poručiti a dále radou dobrou se spravovati, v čemž, jestliže budeš tak postupovati, naději se, že nezavedeš.

Podlí tohoť oznamuji, že Zhořskýmu poroučím, když by z Vratislavě se zase odebrati měl, aby ze sklepu mýho, od něhož sem mu klíč odvedla, truhlu s kožichy mejmi vyndal a tobě odvedl, tak aby, poněvadž mi klíč zase přivezti má, mohla vně bejti a ty do ní pohlídati a dáti časem, když by potřebu toho viděl, kožichy pročesati; pročež budeš ji moci k sobě pod počet a vedle poznamenání, co v ní jest, přijíti a buď do svýho sklepu neb do mý komory nahoru vnésti a do ní, jakž dotčeno, pohlížeti. Nebo kdyby měla tam v sklepě zavřena bejti, obávám se, že by se na kožiších od molů škoda státi mohla a nevím, jestliže již nyní něco toho nepřišlo: pročež k nim přihlídni a mně, v jakým způsobu sou, oznam a potom je zase tak dobře, jak prvé sou, do truhly složíc a tím kořením proložíc, tak je v svým dalším opatrování míti moci budeš. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 3. dne Novembris 1634.

PS. Pokudž by tento posel dříve nežli Zhořskej sem se navrátiti měl, oznam mi po něm, jak strany těch peněz, o kterýchť sem poručila, aby je od Mudracha kupce vyzdvihl, stalo-li se nebo ne a na čem to zůstává, tak i o jiným, o čemž by potřebí bylo. B. Vavřince i B. Pavla ode mne s domácími jejich pozdrav a jinejch mejch známejch tolikéž.

456. *Tomášovi Zhořskému, komorníku do Vratislavě, jaké opatření s kožichy uschovanými učiněno býti má, aby něco misek a červenou kůži nakoupil a odeslal.*

Na hradě Přerově dne 3. listopadu 1634.

Tomášovi Zhořskýmu, komorníku JMti páně.

Tomáši milej, aby zdráv byl a ɔc. Nepochybuji, že si se již s jinejmi do Vratislavě v dobrém způsobu dostal, pročež vypravujíc tam za vámi nyní pán posla za některejmi potřebami, tobě také toto psaní činím a skrze ně oznamuji: že sem nyní na to přišla, o čemžť sem sice prvé neporučila a za dobré soudím, aby tu truhlu s kožichy ze sklepu mýho, když by se zase sem navraceti měl, dokonce vyndal a, nedávaje jí zase tam, Martinovi, aby ji v svý opatrování přijal a k ní, aby se na kožiších škoda nedála, dohlížeti mohl: pročežť poroučím, aby tak učinil a takovou truhlu před svým se odtud odebráním pod počet a vedle poznamenání, jaký kožich a kolik kusů v ní jest, jemu odevzdal a takové poznamenání jedno jemu zanechal a druhé mně s sebou přinesl a tak ty kožichy zase všecky, když k nim pohlídneš a, co by bylo potřebí při nich, to spolu s Martinem opatříš, tak jak byly, dobře do týž truhly složiti a tím kořením, který při nich jest, také proložiti moci budeš. Týmž způsobem Martin, když by k nim kdy pohlížel, aby při tom tak postupoval, jemu pověz i klíč od též truhly odveď.

Za druhéť poroučím, poněvadž tímto časem k vánocím obzvláštně ve Vratislavi všelijaký takový drobný věci i od cejnu se prodávají, aby mi tam takovejch malejch misek, co nyní na nich jídáme a kterýž taky tam kupovány sou (nevěděl-li by neb nepamatoval, jak hrubý sou, můžeš u Hans Jakubový mustr vzíti, poněvadž ty taky na ten mustr koupeny byly), půl tuctu a potom menších malejch mísešek cínovejch a mosaznejch, jakž jich taky dosti mívají, tak aby pro omáčky, líkařství, neb k tý a jiný potřebě se hoditi mohly, obojích krom těch větších ale za zlatej koupil a je s sebou přivezl. S tím ɔc. Datum ut supra.

PS. Poroučímť také, pokudž tento posel, jakž se naději, dříve než ty se sem navrátiti moci bude, aby, koupíc mi ve Vratislavi jednu kůžku červenou, jakž jí někteří říkají pytlová anebo barvená kůže, kteráž jest velmi měkká, vyberouc něco hodnýho, poněvadž ji chci naschvál na střevíce a pantofle pro pohodlí míti, svinouc ji pěkně a svážíc, mně po něm odeslal. Pakliže by jí ve Vratislavi dostati nemohl, což nesmejšlím, tedy pojedeš-li zase skrze Polsko k Krakovu, poněvadž slyším, že odtud se do Vratislavě přivážejí, tam mně ji zjednej a s sebou přivez, pakli se ve Vratislavi dostane, předce ji po poslu odešli, nesmejšleje, aby tak drahá bejti měla.

457. *Paní Bohunce z Žerotína oznamuje o zdraví svém, o smrti pána z Náchoda etc.*

Na hradě Přerově dne 3. a 4. listopadu 1634.

Paní Bohunce z Žerotína.

Má nejmilejší paní, paní dcero! Zdraví a jiného všeho nejlepšího dobrého etc. Psaní vaše po štolmistrovi sem dostala a že ste, jedouce odsud a majíce sic dosti nepohodlnou cestu, však předce šťastně a ve zdraví domů se dostaly a v témž dobrém způsobu i pána svýho, mýho velice milýho pana syna, nalezly, ráda sem tomu z něho porozuměla a věrně vám i pánu toho přeji a na další časy od pána Boha upřímně žádám.

Zatím, kdež žádostivy ste o mně a pánu přezvěděti, oznámiti vám mohu, že tak v jednostejným způsobu, jak ste nás odjely, až posavad se nacházíme, ani hrubě lépe, ani také, chvála pánu Bohu, hůře se pánem není, krom ten kašel předce ho dosti trápí; ale pánu Bohu věřím, že jej taky od něho zprostiti a dokonaleji pozdraviti ráčí, já taky, jakž víte můj způsob, tak jak mohu s podagrou válčím a lůži se bráním, pán Bůh rač dále pomocníkem z obojí strany bejti.

Za víno odeslané, kteréž předce pěkně sem doneseno jest, vám děkuji i také z dalšího ohlášení, které strany přistrojení pro mne vína činíte.

Co se jinejch rozdílnejch věcí v psaní vašem doloženejch dotejče: poněvadž vím, že ne k tomu cíli o nich mi píšete, abyšte jaký na ně odpovědi ode mne žádostivy byly, než že se taky s tím, co samy víte, se mnou sdělujete, což od vás i vděčně přijímám a při svým místě toho zanechávám. Toliko co se pána z Náchoda dotejče, o tom se již hrubě zde mluví, že by v neděli minulou večer o 10 hodinách předce umřel, což i štolmistr s sebou přinesl, pravíc, že to na Židlochovicích i v Brně slyšel, tak že pán i já, pokudž tomu tak jest, pro mnohý příčiny hrubě ho litujeme, však nevěda ještě dokonalý jistoty, poslali sme tam taky včera posla ku paní hrabince, na jehož navrácení očekávati budeme.

Pána svýho a mýho velice milýho pana syna, žádám, že s oznámením mých modliteb a vinšem na pánu Bohu všeho dobrého velice ode mne pozdravíte, tolikéž paní Ehrenreiterce mé služby oznámíte a že jí jak zármutku, kterej pro dceru svou snáší, tak i nedostatku zdraví věrně nepřeji, vinšujíce, aby ji pán Bůh potěšiti i k zdraví navrátiti ráčil. S tím se vám, má nejmilejší paní dcero, od pána Boha na všem dobře jmíti vinšuji a vaše zůstávám. Datum na hradě Přerově 3. Novembris léta 1634.

PS. Oznamuji vám, že jest mi toto malé psaní z Olomouce od paní Merderový náležející paní purkrabový, odesláno, kteréž

vám přítomně posílaje, poněvadž od vás daleko na Židlochovice není, žádám, že je paní tam odeslati sobě nestížíte. Po zavření listu oznamuji vám, že na dnešek od včerejška opět díra pánu nad kotníkem z druhý strany naproti těm, jak víte, že v podobným místě, když ste zde byly, dvě měl, přibyla, tak že i pán i já jsme nad tím velmi tesklivi, nemaje tudy naděje k nějakýmu brzkýmu tý nohy zahojení. Pán Bůh rač sám lékařem jeho bejti. Datum postscripty 4. Novembris 1634.

---

458. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině prodeje sýru, koupeného semene lněného, prodání slepic a krav, odstranění šafářky Lipchavské 2c.*

Na hradě Přerově dne 9. listopadu 1634.

Janovi písaři.

Z psaní tvého, jehož datum 6. tohoto měsíce, včera od Aničky panny mně dodanýho, že si již sejry, kromě ještě Perenských, za hotový peníze odbyl a je každý centnýř, mimo tři centnýře, který si do Litomyšle po 5 f. pustil, jiný všecky kupcům do Klacka po 5 kopách prodal a tak vejš, než sem sice o tom soudila, cenu jich vyvedl, ráda sem vyrozuměla, s čímž dobře spokojena sem, vidouc, když pilnost se přičiní, že předce se to může a zvláště nyní náležitě odbyti. Perenskejch že si zanechal a jich bez peněz pustiti nechtěl, soudím, žes rozšafně učinil a nepochybuji, poněvadž je ti kupci viděli a vědí, že nejlepší sejry sou, žeť jich tak nenechají a s penězi pro ně přijdou; což když se stane a ty je zpeněžíš, hleď peníze všecky jak za sejry tak za máslo shledati a je v celosti chovati a zatím opatřiti, až by k tomu nějaká jistá příležitost se trefila, při kteréž bych jich bezpečně k rukám dostati mohla.

Semene lněnýho že si jeden korec koupil a za jednu čtvrtci po 18 krej. platil, vidím, pokudž by při tom nějaký omyl nebyl, že jest až příliš drahý, nebo jestliže tak jest, jak já počítám, 16 čtvrtcí do korce, přišlo by za ně 4 f. 48 kr.; pročež jestliže jest tak drahý, téměř bych na druhej korec hrubě nepospíchala, leč jestliže by ho něco správněji dostati mohl, toto pak, jestliže si tak draho koupil, již by musilo při tom zůstati.

Strany drůbeže, jak sem prvé poručila, i nyní toho při tom zanechávám, poněvadž toho sami užiti nemůžeme, nejsouce tam, tak že beztoho by se to jen roztratilo, aby se to všecko, co mimo k plemenu zanechání jest, prodávalo a již, jak bude moci nejlépe bejti, zpeněžilo. Slepic není potřebí tak mnoho po půl kopě nechávati, než dosti v každým dvoře po desíti bude, neb jestliže by mi dal pán Bůh tak dlouho živu bejti a na Brandejs přijeti, chtěla-li bych jich více míti, mohlo by se to snadně opatřiti; nebo dosti

deset slepic může i vajec nanésti i jinejch se od nich doplemeniti, když se jen toho pilně hleděti bude, ať se tedy taky prodají a jen po těch desíti v každým dvoře se zanechá. Kapouni ať se taky pro naši potřebu zanechají, poněvadž jich není na mnoze, a šafářka co má v svým dvoře mladejch husí, ty ať se taky zanechají a pomaly jedny po druhejch krmí a po poslích, když sem půjdou, posílají.

Těch osm krav starejch a jeden bejk, poněvadž se na takovejch málo přichová, povoluji, aby, jak budeš moci nejlépe a že by s naší škodou nebylo, taky prodati a zpeněžiti mohl, však ať se zase počet krav jalovicemi, vyberouc, který se již k tomu hodí, doplní. Ty prasata, který sem zbiti a zuditi poručila, kdež píšeš, že sou již hrubý a vyrostlý a k tomu se nehodí: poněvadž si o nich časně, když by se to bylo státi mohlo, neoznámil, nevím tomu co říci, než při tom zanechati, aby se již po dvořích rozdaly a dotud chovaly, až by se potom mohly prodati, kterýchž, poněvadž tak na mnoze není, smejšlím, že se budou moci přechovati.

Co si mi po týto fůře po Aničce panně poslal, to jest vše přijato. Mezi tím, poněvadž v tom poznamenání, které si mi, co jest která šafářka na počet svůj jak másla tak i sejru odvedla, odeslal, nacházím, že ta ničemernice [sic] Lipchavská vždycky ocasu po sobě nechává a nikdy s jinejmi se nesrovnává, vidouc tedy, že jest to vše daremní s ní se dlouho ostouzeti, poněvadž nechce napraviti a dbáti ani na trestání ani na žádný pěkný jí napomínání: pročežť poroučím, aby se o to všelijak přičinil, aby jinou nějakou šafářku s šafářem opatřiti a, tuto s mužem jejím od vánoc příštích odpravíc, na místo jejich je do dvora k tý povinnosti uvésti mohl, nebo nesmejšlím, abych již horší nad ni dostati mohla. Ale vím, že se na panství dosti najde, co se k tomu dobře hoditi moci bude, a když je optané míti budeš, můžeš mi také o nich, kdo by neb odkud byli, oznámiti a tak se v tom vedle poručení mého zachovati. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 9. Novembris léta 1634.

---

459. *Paní Kateřině Merderové přeje, že štastně do Olomouce se dostala, oznamuje jí o churavosti svého manžela a posílá jí kus sýra.*

Na hradě Přerově dne 10. listopadu 1634.

Paní Kateřině Leonoře Merderové, rozené hrabince Šlikovně z Pasaunu a z Lokte.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví ɔc. Hrubě ráda sem psaní od VMti pod datum 2. dne tohoto měsíce dostala a z něho vinšovaně tomu porozuměla, že ste se do Olomouce tak blízko nás v dobrém zdraví šťastně dostati ráčily: čehož

VMti srdečně věrně přejíc, vinšovala bych, kdyby možné bylo, abych VMt tam navštíviti a s VMtí se shledati mohla, ale poněvadž pro mnohý příčiny není mi možné toho vykonati, žádám, že taky račte mne v tom při sobě omluvnou jmíti.

Že pak se račte psaním svejm ke mně ohlašovati a mne navštěvovati i na způsob můj i mého nejmilejšího pána se dotazovati: velice VMti děkuji a oznámiti mohu, že jedno sama s svou bídou ustavičnou i starostí pro svýho nejmilejšího pána již téměř pořád od půl léta nemocnýho dosti bídně se mám. Pán Bůh rač mi dále sám milostivejm pomocníkem bejti i pána mýho pozdraviti. Psaní vašnostino, které ste mi odeslati ráčily, náležející paní purkrabový, mý zvláště milý paní dceři, sem ku paní vypravila a jestliže mi na ně zase jaká odpověď přinešena bude, tolikéž jí VMti dodati nepominu.

Kdež mne za sejr žádati ráčíte, z toho srdce ráda bych VMti něco dobrýho poslala, ale poněvadž nic tak obzvláštního před rukami sem neměla, co se tak koli v domě mým našlo, jsouc hotova vašnosti tím sloužiti, teď VMti kus sejra posílám a že vděčně přijíti ráčíte a odpustiti, že více co VMti sem poslati neměla, žádám; jehož aby pán Bůh VMti požehnati a v dobrém zdráví ztráviti dáti ráčil, vinšuji. Pán můj VMti svý nemocný služby zase vzkazuje. A s tím i já se VMti poroučím a od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 10. Novembris 1634.

---

460. *Omlouvá se Adamovi z Valdštejna, že pro churavost písemní odpověď dáti mu nemohla, ubezpečuje ho o dobrém přátelství svého manžela.*

Na hradě Přerově dne 15. listopadu 1634.

Panu Adamovi z Waldštejna.

Modlitbu svou s upřímnejmi sesterskejmi službami VMti vzkazuji, vysoce urozený pane, pane bratře. Mý srdce nejmilejší! Aby pán Bůh VMt při zdraví i všech potěšitedlnejch věcech zdržovati a všeho dobrého podle vinše VMti udíleti ráčil, toho upřímně jako sama sobě od jeho božské milosti VMti, mý srdce, žádám. Můj nejmilejší pane bratře, mý srdce! S vděčností sem psaní vašnostino skrze Martina Cratu, služebníka pána mýho, pod datum 10. dne tohoto měsíce odeslané, dostala a z něho srdečně se nad tím potěšila, porozumějíce, že z milosti pána Boha při dosti mírném způsobu zdraví svýho postaveni bejti a vynacházeti se ráčíte, z čehož pánu Bohu děkujíc, jeho milosti za to prosím, aby na další časy v témž potěšitedlném způsobu VMt se všemi vašnostinejmi zachovávati ráčil; což že se stane, neomylně věřím.

Kdež pak nad tím, můj nejmilejší pane bratře, toužiti a do mne to těžce nésti ráčíte, že sem VMti psané odpovědi na předešlé

psaní nedala, toliko skrze Cratu oustně se omluvila: v pravdě mi toho, mý srdce, věřiti ráčíte, že se to z jiný žádný příčiny, než pro mou jistě samou churavost a nemožnost nestalo, poněvadž mi již není možné samé psáti a skrze jiný ne vždycky jest případné to učiniti, tak že jak prvé i nyní nemohouc toho bezelstně vykonati a museje písaře užiti, jsouc nyní dosti bídná, teď od kolikasi dní kašel těžkej a rýma mne trápí a podagry při tom plna sem, tak že více ležím nežli chodím, nevědouc, jak milostivý pán Bůh dále se mnou i se pánem mejm předce taky bídnejm naložiti chtíti ráčí. Pročež prosím, že mně, mý srdce, neračte toho nijak nepříjemně vykládati, nýbrž, z mysli svý to vypustíc, v předešlý lásce svý bratrský mne zachovati, neb já, ačkoli VMti nepíši, však na VMt nikdy nezapomínám a vašnostina věrná upřímná sestra do mý smrti zůstávám, račte tím moci ujištěni bejti.

Co se pak pána mýho dotejče, že ste jej sobě laskavě v žádosti jeho poručeného jmíti a tak jakž možné bylo i přímluvu mou v tom naplniti ráčili: velice VMti, mý srdce, z toho děkuji, nebo by mi toho hrubě líto bylo, zůstávajíce prvé spolu vždycky po mnohá léta pořád v dobrým přátelství a srozumění, kdyby skrze peníze mělo to projíti a něco nelibého mezi VMti vkročiti; ale ku pánu Bohu tu naději mám, jakož až posavad před tím zachovati ráčil, že i na budoucí časy to působiti a dáti ráčí, abyšte sobě společně bohdá do smrti všelijaké platné a příjemné služby prokazovati moci ráčili. A s tím se VMti, můj nejmilejší pane bratře, mý srdce, dokonce v lásku a pamět nepromĕnitedlnou poroučím a VMti se od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 15. dne Novembris léta 1634.

---

461. *Paní Bohunce z Žerotína, aby paní z Náchoda nad úmrtím manžela jejího srdečnou soustrast projevila, přeje jí i manželu jejímu zdraví a děkuje za odeslané hrušky.*

Na hradě Přerově dne 21. listopadu 1634.

Paní Bohunce z Žerotína.

Má paní dcero! Psaní vaše pod datum 12. dne tohoto měsíce dostanouce, co mi v něm obšírně o pánu z Náchoda, jak se s ním před smrtí dálo i co se po smrti s ním a věcmi jeho činí i jí ubohý paní, jak se v její sirobě děje, oznamujete, sem porozuměla; čemuž sem ráda, že ste mi o tom věděti daly, avšak jak jemu tý smrti, tak i jí takový těžký a zarmoucený siroby a že tak špatně opatřena jest, srdečně toho nepřeji a, nad ní v tom jistě lítost a citedlnost majíc, vinšuji, aby ji pán Bůh sám potěšovati a v takovém způsobu pomáhati ráčil. Kterouž že ste navštívily, soudím sama, že ste jí tím vděk učinily, já, kdyby blíže bylo a má možnost k tomu

postačovala, věřte mi, že bych sobě vinšovala, abych jí tu službu tolikéž mohla prokázati a k ní se dostati, poněvadž vím, že jest paní dobrá a upřímná, ale víte samy o mým nestatečným způsobu. Než pokudž byšte se s ní zase shledaly, jakž nepochybuji, poněvadž píšete, že k ní strojíte a že vás prosila, abyšte ji navštěvovaly, prosím, že ji ode mne velice s vinšováním od pána Boha všeho potěšitedlného pozdravovati a mne jí poručiti i při ní, že mi není možné osobně ji navštíviti, mne omluviti sobě nestížíte.

Kdež pak ste žádostivy o mně a pánu mým přezvěděti: o sobě vám oznamuji, že se dosti ničemně a bídně mám, nebo od několika již dní velmi těžkej kašel a rýma mne trápí, k tomu podagry plna a ve všech oudech ní sklíčena a sevřena sem, ačkoli sice předce neležím a již se přemahám jak mohu, však tak se sotva přes pokoj převésti dáti mohu; nevím, jak pán Bůh dále se mnou ráčí chtíti naložiti. Pán před týhodnem taky hrubě se zle zase na svý nohy míti počal, ale, chvála pánu Bohu, již se to umenšilo i rány se zase zahojují, odkudž vždy naději ku pánu Bohu mám, že i dále pomáhati a pána pomaly od těch nedostatků, který tak ještě snášeti musí, zprostiti a k dobrýmu zdraví navrátiti ráčí.

Vy že i se pánem svejm, mejm upřímně a velice milejm panem synem, při dosti mírném způsobu se nacházíte kromě toho, že vaše hlava vám předce nehrubě slouží a pán že taky těžce opět na podagra stonal, ale poněvadž se s ním zase něco polepšilo, vždy to ráda slyším a vinšuji, aby i ty nedostatky, kterých okoušíte, pán Bůh z vás snÍti a stálého zdraví za dlouhé časy užívati dáti ráčil, čehož bych jistě vám i pánu jako sama sobě přála, avšak bojím se, že do skonání každej svůj kříž nésti musíme, v čemž pán Bůh rač trpělivosti přidávati. Kteréhož pána svýho, žádám, že velice ode mne pozdravíte a mé modlitby a vinš od pána Boha všeho dobrýho pánu oznámíte, paní Ehrenreiterce zase taky mý služby praviti budete a že jí přeji, že již zase zdravější jest a zimnice pozbyla. Hrušky k vaření i parkametky, který ste nám odeslaly, jsou dodány, kterýchž sice nyní pán jísti nesmí, avšak, poněvadž se pro mne hodí, vděčně je přijímám a vám za ně děkuji. Flaší prázdnejch pět, co jich koli zde bylo, se vám zase posílají.

A s tím vás, má nejmilejší paní dcero, spolu s námi k ochraně boží poroučím a vám se při všem dobře jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 21. dne Novembris léta 1634.

---

462. *Pertoltovi z Lipého o nedostatečném zdraví svém i manžela svého, mladého Karla že z Vlach domů čekají.*

Na hradě Přerově dne 23. listopadu 1634.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Můj nejmilejší bratříčku! Majíc tuto příležitost vedle pána svýho k vám do Skalice, nechtěla sem pominouti a toho zanechati, abych skrze toto psaní k vám se ohlásiti a na váš způsob, v jakém se paní Mařičkou svou, Čeníčkem až posavad zůstáváte, dotázati se neměla, o kterémž že mi v známost uvésti sobě nestížíte, žádám; což pán Bůh rač dáti, abych o vás všecko dobrý a potěšitedlný uslyšeti mohla.

O sobě vám mohu oznámiti, že ne všelijak dobře, nýbrž dosti churavě a nestatečně na zdraví svým se vynacházím, neb sem těžkou rýmu a kašel po ty předešlý dni měla a ještě dokonale toho zproštěna nejsem, k tomu taky podagrou sem tak sklíčena téměř po všech oudech, že sotva se lůži bráním a tudy dosti bídy okouším; což můžete sami věděti, jaká s ní rozkoš jest a zvláště, poněvadž já již skoro ustavičně ji mám a málo kdy jaký oddechnutí mi dává, nevím, jak dále se mnou bude. Pán Bůh rač mi sám pomocníkem bejti. Pán můj taky až posavad nejvíce příčinou svý nohy z lůže nevychází a na touž nohu ještě zhojen není, několikrát již sice téměř zahojena bejti měla, ale vždycky se mu zase rány obnovují a v rozličnejch místech otvírají, avšak, poněvadž nyní z milosti boží předce dosti mírně s ním bejti počíná, mám ku pánu Bohu tu celou naději a důvěrnost, že jej sám zhojiti a k lepšímu způsobu zase přivésti ráčí.

Taky před vámi netajím, že sem pana Adama včera na Židlochovice ku panu purkrabí, panu bratru našemu, poněvadž toho žádostiv byl, i také vaše poručení, jakž mi praveno, v tom bylo, se pánem z Lobkovic, aby se tam na službu spolu postavili, vypravila, kdež naději se, že ale za tejden zůstanou. Mezi tím vám tolikéž oznamuji, že již našeho Karla z jeho Vlach domů čekáme, tu pak nevím, mnoho-li tam zejskal a s jakejm uměním a učením domů přijede, kdo koho svou projížďkou převejší, on-li pana Adama, či on jej; smejšlím, že se k příštím vánocím k nám dostane.

Pán můj vám, můj pane bratře, svý služby, ač nestatečný, tolikéž paní Mařičce vaší s vinšem a žádostí od pána Boha všeho dobrého vzkazuje, kteréž, žádám, že mne také s mejmi službami s omluvením, že jí sama nepíši, poručíte a Čeníčka pozdravíte. S tím se vám, mý srdce, od pána Boha všelijak dobře a šťastně jmíti vinšuji a nás z obojí strany milosti a ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 23. Novembris léta 1634.

463. *Paní Barboře Kynostové o zdraví svém, Aničku pannu že již zase u sebe zdravou má, píše žertovně o svatebním veselí pana Soběhrda.*

Na hradě Přerově dne 23. listopadu 1634.

Paní Barboře Kynostový.

Službu ɔc. Urozená paní a přítelkyně má obzvláště velice milá! Zdraví ɔc. Má paní Baruško. Když mi se tato příležitost do Skalice trefila, nechtěla sem z tý lásky a důvěrnosti, kterou k vám od starodávna zachovávám, pominouti, skrze přítomné psaní své k vám se ohlásiti a vás navštíviti a jsouce žádostiva o vás přezvěděti, kterak se i se pánem svejm až posavad míváte, že mi o tom oznámíte, žádám. O sobě vám nevím co jiného oznámiti, než že v svým starým bídným způsobu zůstávám a čím dále vždy zmenšení a ujmu na svým zdraví beru, tu od mnoha dní pořád velmi těžkou a odpornou rýmu s kašlem sem snášela a až do dnes ještě toho dokonale zproštěna nejsem, nýbrž k tomu i podagrou ve všech oudech sem sevřína a od ní sklíčena, že se sotva lůži obrániti a tak přes pokoj převésti dáti mohu. Pán Bůh rač sám dále milost svou se mnou konati a do vůle svý svatý opatrovati. Pán můj pak až posavad ještě z lůže se hnouti a na svou nohu dokonale zhojen bejti nemůže, tolikrát se mu již ty díry obnovily a když, jako říkaje, zahojeny bejti měly, zase se na jinejch místech provalují a tak jedna bída za druhou jde, ale pánu Bohu věřím, že jeho milostivejm pomocníkem bejti a nic nad možnost vzkládati neráčí.

Mohu vám při tom taky oznámiti o Aničce panně, že ji zase u sebe mám, kteráž se na Brandejs více pěšky než na vozi dostala a odtud sem ji potom tyto dni sem dovezti poručila, smejšlím, že již více ví, nežli prvé a že zkusila obojího i dvořskýho i soldatskýho způsobu, nouze i bydla; jest tak zdráva, jako by nikdy žádný poskvrny neměla, tak mistr nouze jest dobrý doktor, že převyšuje jiný barvíře, když po lesích a horách se dosti naskrejvala, tak se ze všeho vychodila, ví taky co o tom povědíti a snad ji to něčemu naučilo. Pána svýho, žádam, že ode mne s vinšem od pána Boha všeho dobrýho pozdravíte.

Jiného nevím vám co psáti, než že po vás velmi toužím a jistě tesklím [sic], poněvadž sem vás již zase dosti dlouho neviděla a vinšovala bych, abych se brzy s vámi shledati mohla, což mi se zdá, že bych jako okřála a s vámi se sotva dosti potěšila a o mnohý věci narozprávěla, což pán Bůh račiž tím dříve způsobiti a mně s vámi téhož šťastného shledání popříti. Při čemž vás i sebe, má paní Baruško, v jeho ochranu svatou poroučím. Datum na hradě Přerově 23. dne Novembris léta 1634.

PS. Poněvadž srozumívám, že tyto dni veselí pana Soběhrda bejti má a bezpochyby žeť vy na něm hodovati budete, oznamte

mi, hlučně-li se na ně strojíte a jak se vám na něm povede i hrubě-li tancovati a skoky provozovati budete.

---

464. *Paní Bohunce z Žerotína i manželu jejímu projevuje srdečnou soustrast nad úmrtím paní hrabinky z Turnu ɔc.*

Na hradě Přerově dne 24. listopadu 1631.

Paní Bohunce z Žerotína.

Má nejmilejší paní dcero! Že jest se Karel se všemi svejmi šťastně a ve zdraví k vám na Dyrnholec již dnes tejden dostal, (krom že Rozín nemocnej se nachází, ale to již jeho starej způsob jest) z psaní vašeho, pod datum 20. dne tohoto měsíce dnes mi dodanýho, ráda sem se dověděla a tomu porozuměla, čehož mu věrně přejíc, vinšuji, aby ho pán Bůh i dále přede vším zlejm chrániti i v témž dobrém způsobu sem ho přivésti ráčil, což nevím, bude-li se moci dříve státi a já mnoho [sic] před vánoci ho viděti pro příčinu, že jeho lozument, v kterým bejti má, ještě dokonalej není, jinýho sice nic by ku překážce nebylo, ale kdykoli se stane, pán Bůh rač dáti, aby šťastně a v dobrém zdraví mohlo bejti.

Zatím pak té zarmoucené a nenadálé noviny, o níž mi oznamujete, že jest pán Bůh paní Zandl hrabinku z Turnu, sestru pána vašeho a švagrovou vaši, z tohoto světa prostředkem smrti časné zejtra tejden v noci mezi 11. a 12. hodinou povolati ráčil i na jakou nemoc umřela, v pravdě sem se velice ulekla a toho se nejméně nadála, nad čímž jistě sama hrubou lítost mám a ji sem neráda ztratila, vám taky věřím, že jí litujete, již jakkoli jest, vždy máte toho nejedny příčiny, poněvadž se vás taky dotklo. Ta nemoc její a smrt jest mi samý velmi divná, ale když tak pán Bůh uložil, nevím, co k tomu říci, než jemu to poručiti. Pán váš pak a můj nejmilejší pan syn, že tak náramně a převelice pro ni zarmoucen jest, snadné jest k věření, vědouce, že jest neměl než tu jedinou, na kterou vždycky laskav byl a ona že se taky tak chovala, že mu k tomu příčiny podávala. Čehož já mu srdečně nepřeji a podlí toho vás žádám, že omluvíce mne v tom, že pánu sama nepíši, ušetřujíce ho v takovým žalostným a k tomu nestatečným způsobu jeho psaním zanášeti, pánu mé modlitby oznámíte a že pánu z gruntu srdce svýho té milé ztráty jak pro něho, tak pro sebe sama, poněvadž jest na mne nebožka paní vždycky laskava a já jí taky všecko příjemný prokazovati žádostiva byla, nepřeji a se pánem citedlnost toho majíc, aby jej sám pán Bůh potěšovati ráčil, jeho milost za to prosím a že pána žádám, aby jakožto pán soudnej a rozumnej se pamatoval, mírnosti užíval, poněvadž ví, že se tu nic jiného, než co se pánu Bohu líbilo, nestalo; a zvláště kdyby

se měl na cestu, jsouc tak nestatečnej, vydávati, neb jí by tím nic nepomohl a svýmu zdraví nemálo uškodil, než že již nejlépe jest, aby se v tom pánu Bohu poručil a trpělivě to, což on vzložiti ráčil, snášel, poněvadž proti boží vůli žádnej bejti nemůže. Což vy, vidouce jej tak zarmoucenýho bejti, budete nejlépe uměti jej v tom pamatovati, v čemž pán Bůh rač vás posilovati a toho nedostatku a bolesti hlavy vaší, kteréž vám taky věrně nepřeji, zprostiti a dobrým zdravím vás obdařiti.

Co se pak dotázání vašeho strany smutku, měly-li byšte jej po paní nositi, dotejče, tak sem učinila a se pánem, ačkoli již sice s ním bratr Václav prvé než sem já byla psaní vaše přečtla o smrti její mluvil, však sem sama totéž vykonala a jménem vaším i o to rozmluvila: což pán za dobré a slušné uznává, poněvadž ste s ní blízce zpřízněny a bratra máte, abyšte po ní také smutek nesly, tak tím způsobem jako po nebožce paní z Prezinku, však nepamatujíce pán ani já, jakej tehdáž váš tragt byl, že budete věděti samy se v tom jak spraviti.

O sobě a pánu nevím vám co jiného oznámiti, než že tak v jednostejným způsobu, jak sem vám v prvním listu psala, zůstáváme. Pán Bůh rač dále pomáhati. Karla i jeho, kteří s ním sou, zase ode mne pozdravte a přivítejte. A s tím milosti a ochraně boží se všechněmi námi poručeni buďte. Datum na hradě Přerově 24. dne Novembris 1634.

---

465. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, o prodeji hus, kačen, krav, o vybytí šafářky Lipchavské etc.*

Na hradě Přerově dne 25. listopadu 1634.

Janovi, písaři na Brandejs.

Co mi píšeš, tomu z psaní tvýho, pod datum 19. dne tohoto měsíce mi učiněnýho, sem porozuměla. Co se semena lněnýho dotejče, pokudž ho nebudeš moci laciněji než toho prvního korce dostati, zanechávám při tom, aby ho více nekupoval; pakliže se bude v slušných penězích moci dostati, předce je koupiti hleď.

Drůbež, husy po 12 k. a kačeny po šesti, vidí mi se, že by bylo lacino dáti: pročež, nebudeš-li moci dráže, přičiň se, aby husy na šest a kačeny na tři bílý, tak jakž se i loňskýho roku tak prodaly, přivésti mohl; jakož pak smejšlím, když těch kupců z Klacka, kteří sejry vzali, na to pobídneš, že to tam rádi koupí, poněvadž vím, že toho tam na mnoze míti nemohou.

Těch osm krav, že si již jednu druhý na pomoc po 5 kopách 12 g. a bejka za 8 kop prodal, ačkoli není nic draho, ale poněvadž soudím, že již starý byly, tak že by se na nich bylo málo při-

chovalo: může tak bejti, jednom ať se zase počet doplní, tak aby, když se prodává, zase taky do dvoru přibejvalo a prázdný se nenechávaly.

Strany šafářky Lipchavský, ačkoli tak jest, žeť sem psala, aby ji s mužem jejím teprv od vánoc ze dvora odpravil a na místo jejich jiný uvedl: ale poněvadž sem se mezi tím jináče rozmyslila a po Tobiášovi vzkázala, aby se to hned nyní stalo, protož toho ještě při tom zanechávám a poroučím, poněvadž již jiný před rukami máš, aby je bez odkládání odbyl a na místo jejich tyto dosadil. Sejry ze dvora Perenskýho že si již prodal, sem s tím spokojena, tak že již se toho z cesty odbylo, při čemž šafářek napomeň, aby zase jedna každá hleděla pilně na zimní počet omastek dělati.

Ptáky, co si jich poslal, i vajec novejch 17 jest dodáno. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 25. Novembris 1634.

---

466. *Rudolfovi hraběti z Valdštejna o zdraví svém i manžela svého, že srdečně se těší ze zdraví bratra svého Adama z Valdštejna, i prosí, aby jí vyhledány byly dvě služebné na panství.*

Na hradě Přerově dne 1. prosince 1634.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Můj nejmilejší pane strejče! Že mne račte v své paměti jmíti a, psaním svejm pod datum 23. dne přeběhlého měsíce učiněnejm navštívujíce, na mé i pána mého zdraví se dotazovati a o nás vyzvěděti žádostivi bejti ráčíte: VMti velice děkuji a před VMtí netajím, že s mejm pánem nic stále se polepšovati a hrubě dobře bejti nechce, předce až posavad z lůže se hnouti a na nohy, majíc je ještě vždy otevřený a nezahojený a k tomu velmi oteklý, ani postaviti se nemůže a mezi tím ty i jiný nepříležitosti snášeti musí. Pán Bůh rač sám jeho milostivejm pomocníkem a lékařem bejti. Já pak, ač sice neležím, však sotva se taky tak svý bídě bráním a již, když jináč bejti nemůže, do vůle boží vše snášeti musím.

O VMti hrubě ráda sem uslyšela, jak to, že již zase na Třebíči se všemi svejmi jste se navrátiti a tam zůstávati ráčíte, jsouc nad tím sama nemálo potěšena, tak také, že račte zdrávi bejti, čehož obojího věrně VMti přejíc, aby pán Bůh na další časy VMt se všemi vašnostinejmi jak dobrejm a stálejm zdravím, tak i jinejmi potěšitedlnejmi věcmi dařiti ráčil, upřímně vinšuji. Že mi se pak račte v ochotných službách zakazovati: od VMti takové ohlášení a vůli za skutek vděčně přijímám, avšak na ten čas nic takového nemaje, což by mi zapotřebí bylo, při předešlým způsobu všeho zanechávám a k VMti jednostejna v lásce zůstávám, čehož od VMti se tolikéž nadávám [sic]; kromě toho, jakož sem VMt žádala strany

dvou osob ženskýho pohlaví, který bych k svý službě potřebovala, poněvadž ještě jich nemíním tak brzy vyzdvihnouti, žádám, že do dalšího mýho oznámení, račte je při sobě poručiti zanechati, nebo jest mi toho nějaká příčina, o kteréž nyní VMti psáti nemohu.

JMt pan otec VMti a můj nejmilejší pan bratr že tolikéž při dobrém zdraví nalézati se ráčí, srdečně se z toho těším. O té jeho cestě ke dvoru také sem se byla dověděla, na kterouž mu mnohýho štěstí od pána Boha vinšuji, tak aby netoliko tam ji šťastně vykonati, ale také i odtud zase domů ve všelijakém potěšitedlném způsobu se navrátiti moci ráčil. Že pak, jak se odtud navrátí, od JMti Královské do Čech citirován k svý povinnosti jest, věřím tomu dobře, že mu odtichu [sic] nedají, až ho tam vypudí, ale pán Bůh rač mu na všelikých místech přítomen a pomocen bejti, což taky nesmejšlím, aby dříve odjeti měl, než by mi o tom oznámil.

Strany pokoje že by se předce o něj traktirovalo, vždyckyť se to mluví, ale nikdy neplní; pán Bůh rač jej sám způsobiti a nejen VMtem, ale i nám také dáti.

Pán můj VMti i paní manželce vašnostiné a mé velice milé paní tetě spolu se mnou zase své služby s vinšem na pánu Bohu všech potěšitedlnejch věcí vzkazuje; dítek svejch, žádám, račte taky ode mne s políbením pozdraviti. S tím nás společně k ochraně boží poroučím a VMti se, můj nejmilejší pane strejče, na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 1. dne Decembris 1634.

PS. Můj nejmilejší pane strejče! Mohu pak VMti strany těch dvou sirotků, jichž k službě své potřebovati míním, toto šířeji oznámiti. Co se tý dívky, která v službě JíMti paní tety zůstává, dotejče, že nikoli toho, jakž sem se i prvé VMti v tom prohlašovala, nežádám a učiniti nemíním, abych ji paní tetě z služby ztrhnouti měla, když ji již sobě paní teta vycvičila: neb co sama nelibuji, jinýmu také činiti nechci, ačkoli ste mi se v tom ochotně a povolně jménem a na místě paní tety, že mi ji pustiti chtíti ráčíte, zakázati ráčili. Avšak já takovou volnost od VMti i paní tety vděčně za skutek přijímaje a zvláště, když taky nyní po Kavínovi ste mi vzkázali a oznámiti ráčili, že jest netažná a líná, tak že jí sami neračte chtíti chovati, kteráž vidím, že by se ovšem ke mně nehodila, VMt z ní dokonce propouštím. Toliko VMt prosím, poněvadž dosti jinejch sirotků na panství se nachází a vím, že ještě z čeho vybrati jest, abyšte na místo té osoby jinou mne opatřiti a, když teď o vánocích sirotci se stavěti a říditi budou, takovou, která by předce při nějakejch dobrejch hospodyních sloužila i dobrýho chování byla a tak se ke mně hoditi mohla, vybrati i taky toho druhýho sirotka po nebožtíkovi Votrubovi mlynáři, která, jak mi praveno, pokudž se dobře pamatuji, ve dvoře Střítežským za husařku zůstává, nesmejšleje, aby na ní paní tetě co záležeti mělo, zanechati a dotud,

dokudž bych, jakž v listu dokládám, VMti neoznámila, kdyby mi měly sem odeslány bejti, ve dvoře, neb kdež by se VMti vidělo, jim zůstávati poručiti ráčíte.

---

467. *Domlouvá důtklivě Kašparovi Zbudovskému, písaři důchodnímu na Třebíči, že vína mu svěřená dráže než byl udal, šenkovati dal, však odpouští mu* ꝛc.

Na hradě Přerově dne 1. prosince 1634.

Kašparovi Zbudovskýmu, písaři důchodnímu na Třebíči.

Psaní od tebe, pamatuji-li se, již ale třetí jest mi dodáno a poněvadž všecko téměř jednostejný frašky sou, totiž, že jednom sebe ze všeho očišťuješ a na jiný strkáš to, co si sám proti mně dosti vědomě a zoumysla, o čemž jiní nebo málo, aneb dokonce nic nevěděli, učinil a tudy nemalýho trestání sobě zasloužil, pročežť nyní na to odpověď dávám. Že sem se nikdy takový obmyslnosti a nevěry, který si na sobě proti mně dokázal, od tebe nenadála a v pravdě nedomnívej se, aby to mělo ode mne tak lechce váženo bejti, kdybych se na něco jinýho trochu neohlídala; nebo čím ty se chceš zastírati, to jest ten prem, kterejs k tomu našel, ale bojím se, kdyby mělo ústy k ústům mluveno bejti, nevím, na kom by vina zůstala. Neb nesmejšlím, aby kdo jiný a zvláště z poddanejch co o svý ujmě v té příčině činiti a před sebe vzíti měl, kdyby nebylo s tvejm vědomím a povolením, jakožto toho, kterej si tu věc sobě poručenou a svěřenou měl, jak ode mne tak od pana strejce mýho; ale nechtěje já toho dále pustiti, nevěda, kde by se to zastavilo, již na ten čas mimo sebe to pouštím a, pokudž se napotom lépe ke mně v povinnosti své chovati budeš, tohoť vzpomínati nemíním. Však kdež píšeš, že to, co si z těch mejch vín platu císařskýho dal, zase od poddanejch zvyupomínati a mně doplniti chceš: toho já nežádám, aniž k tomu povoluji, aby ty s nimi o to jakou vojnu vésti a na nich toho, čímž oni vini a povini nejsou, dobejvati a postihati měl, nebo nerozumím, podle čeho by ty to od nich míti chtěl; ať se tehdy toho od tebe neděje a poddaní tudy utiskováni nejsou, tak aby mi tudy znovu k něčemu příčiny nepodal. Taky já proti tomu sem nic nebyla, aby se, což komu náleželo, z týchž vín, tak jako kdyby páně strejcovy šenkovány bejti měly, spraviti nemělo: než to mne nejvíce bolí, že si víno drážeji, nežli si mi oznámil, šenkovati dal a chtěje to přede mnou ukryti, nechci říci ukrásti, domnívaje se snad, když já tam nejsem a sem zde, že již já o tom nic věděti moci nebudu a vy že můžete se mnou zajíti [sic] jak chcete, tak jak se prvé se mnou zacházeti navyklo, směl si ode mne vedle jinejch ještě náhrady za práci a náklad při tom šenku vedenej žádati a se přimlouvati, nemaje na tom dosti, že

ste sobě tudy sami dobře zaplatili a na každým mázu krejcar přirazili, z čehož mohl dobře i ten plat císařskej dán bejti. Mimo to pak i to mne od tebe potkalo, že, ačkoli si mi psal, že mimo ten plat císařskej, na nějž's 27 f. vykázal, na hotově mi posíláš, jmenovitě 473 f., avšak není mi odvedeno než 462 f. A tak 11 f. se nedostalo, pravíce ti, kteří zde na tvém místě peníze odvozovali, že jich nemají a že jich od tebe nepřijali, kteréž mně až posavad doplněny nejsou, tak že mám dosti příčiny proč se na tebe hněvati, poněvadž vidím, jak se mnou nerovně zacházíš: avšak jaktě koli, nyní to již pasiruji, než napotom ať se s tím více nepotkávám, nebo, kdyby to ještě jednou přijíti mělo, nevím, abych již tak trpěliva bejti a to tak lechce přehlídnouti a mimo sebe pustiti měla; což sobě můžeš s jinejmi k vejstraze vzíti. Však těch 11 f., kterých se na tu smlouvu vejš připomenutou nedostalo, poněvadž nepochybuji, než že za tebou zůstávají, při té příležitosti, o které v svým psaní dokládáš, mně odeslati a dodati nepomíjej; o jiný již nechci s vámi na ten čas vojny začínati a tak se budeš moci touto mou odpovědí spraviti.

Co jest letos vína z společních vinohradů mejch utěženo, ač mi o tom oznamuješ, však tak zatemněle, že tomu sotva rozuměti a dovtípiti se mohu, co na můj díl náleží, a ještě i to pozdě, teprv, když se sama o to domluvím, jakž sem o to panu strejci psala. Mezi tím vidím, že jest ho dosti na mále, tak snad se oužitek bere, jak vinohrady se dělají. A poněvadž sou zase tobě vína k správě odvedeny, hlediž dobře a pilně je spravovati a k nim dohlížeti, aby mohly vína dobrý bejti. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 1. dne Decembris léta 1634.

---

468. *Martinovi komorníku ve Vratislavi o děvečce Anně, která někdy u kněze Jakuba sloužila, aby plátno a mezulán jí odeslal a Kryštofu Slovákovi věci v domě uložil.*

Na hradě Přerově dne 1. a 2. prosince 1634.

Martinovi komorníku do Vratislavě.

Jakožť sem strany Anny děvečky, která u kněze Jakuba nebožtíka dobré paměti sloužila, poručila, aby ji někde do města, dokudž bych jí sama nepotřebovala, zjednal a tys mi pak zase psal, poněvadž až do vánoc všickni čeládkou opatřeni sou, žes jí poručil zatím až do toho času v domě s jinejmi dívkami mejmi zůstati: protož, majíc tuto příležitost k tobě, že se Krystof Slovák do Vratislavě vypravuje, což smejšlím, že se dříve vánoc tam dostane, poroučímť, poněvadž sem se jináč rozmyslila, aby s ní nepospíchal a nikam od vánoc nejednal, nýbrž jí poručil, aby do dalšího mýho

poručení v domě s dívkami zůstávala, nebo příčiny toho mám. S tím ꝛc. Datum na Přerově 1. Dec. 1634.

PS. Pokudž by se to stalo, že by toto psaní ještě Zhořskýho ve Vratislavi zastihlo, poroučímť, jestliže si mi to plátno i také mezulán, o kteréť sem poručila, koupil, aby mi to po něm odeslal, tak aby mi to s sebou také přivezti mohl, poněvadž nevím, kdy by se potom jiná příležitost k odeslání mi toho trefila.

PS. Martine! Poroučímť o tom, pokudž by Krystof Slovák při dostání svém do Vratislavě žádostiv byl a chtěl věci své v domě našem schrániti, aby mu toho nebránil, nýbrž truhlu nebo dvě přijal a někde, kdež by bez překážky bejti mohlo, opatřil a složiti dal, poněvadž mne i pána prvotně byl za to žádal. Pakliže by toho nepotřeboval, to při tom. Dat. postškripty této 2. Decembris 1634.

---

469. *Paní Evzebii z Kounic oznamuje o zdraví manžela svého, děkuje za koroptve a ptáky jí odeslané ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 4. prosince 1634.

Paní Euzebii z Kaunic.

Má nejmilejší paní teta! Že mne v své tak laskavé paměti jmíti a skrze naschvální psaní své navštěvujíce a oznamujíce, že o mně a mým pánu divný sny mívati, na způsob náš se dotazovati ráčíte: VMti z toho velice děkuji a na poručení VMti o nás oznamuji, že pán můj nejmilejší až posavad sice předce v lůži zůstává a z něho se mnoho nehejbá, leč tak někdy na chvilku se zdvihnouti a na stolici posaditi dá, že se mnou u stolečku posedí a poobědvá; ale poněvadž ještě velice mdlej se nachází a ta noha, nejsouc ještě dokonale zahojena a ty rány již několikrát se mu v ní obnovily, předce nemálo ho trápí, i druhá mu otieká [sic] a to i jiný, začastý jednak kašel, jednak stolice, přichází, tak že dosti se tudy zle ještě má. Ale vždy se pánu Bohu a jeho milosrdenství těším, že ráčí nade mnou i nad ním se smilovati, takový nedostatky ode pána odvrátiti, sám jej brzy pozdraviti a mne dokonaleji potěšiti ráčí. Já, ačkoli podle svýho starýho způsobu s svejmi starostmi a nedostatky dosti taky churava a nestatečna sem, ale již i z toho pánu Bohu děkuji a vděčně to od jeho milosti přijímám, když se předce tak vláčím a lůži bráním jak mohu. Pán Bůh rač mi dále pomocníkem bejti.

O VMti tu veselou novinu, že se všemi vašnostinejmi při dobrém způsobu postaveni bejti ráčíte, s potěšením sem uslyšela a, věrně VMti a týmž vašnostinejm toho přejíc, pána Boha žádám, aby téhož i jiného všelijakého potěšitedlného a pohodlného způsobu za mnohá léta stále VMti udíleti a v něm zachovávati ráčil.

Že mne opět koroptvemi a hrubě pěknejmi ptáky fedrovati ráčíte: velice také VMti děkuji a, vděčně takový dar i se pánem svejm od VMti přijímaje, nejsem na jiném, než VMti se tý lásky, kterou račte ke mně prokazovati, podle možnosti své zase příjemně odměniti a odsloužiti a takový dar pro zdraví vašnostino ztráviti.

Pán můj VMti i JMti panu manželu vašnostinýmu a mýmu velice milýmu panu ujci, spolu s mejmi modlitbami své služby s vinšem od pána Boha všeho dobrýho vzkazuje.

Šlechtična má tolikéž se VMti zase s poslušnejmi službami poroučí. Dítek a sirotků svejch, žádám, račte také ode mne pozdraviti a všecko dobré oznámiti. S tím se VMti, má nejmilejší paní teta, poroučím a s VMtí šťastnýho shledání sobě vinšujíc, nás společně k ochraně boží poručené činím. Datum na hradě Přerově 4. dne Decembris 1634.

PS. Za noviny, pokudž prvé vědomosti o tom míti neráčíte, nevím co jiného VMti oznámiti, krom, že odpustíce pominulejch dnů pána z Lobkovic se panem Adamem z Lipého na Židlochovice ku panu bratru svýmu, panu purkrabí, kteříž odtud i na Dyrnholc zajeli a odtud tu novinu zarmoucenou přinesli, že jest paní Sandl hrabinka z Turnu, sestra páně Zikmundova, jako v sobotu v noci a po ní paní Erenreiterka, která ji tam navštíviti přijela, dříve týhodne v pátek, obě v Prešpurku životy dokonaly, nad čímž že tak náramně pan Zikmund zarmoucen jest, čehož já pánu věrně i jim tý smrti nepřeji, ale proti božímu uložení býti nelze.

Taky VMti netajím, že již vnuk panskej, Karel z Vrbna, ze Vlach se navrátil a na Dyrnholci jest, sem, tak za to mám, že ale k svátkům přijede.

---

470. *Žádá Baltazara z Žerotína a ještě jiné tři pány, aby na hrad Přerov přijeli a k poslednímu pořízení jejímu pečet přitiskli.*

Na hradě Přerově dne 8. prosince 1634.

Panu Baltazarovi z Žerotína.

Modlitbu svou VMti vzkazuji, urozený pane, pane synu můj obzvláště milý. Zdraví ɔc. Před VMtí netajím, že sem se na tom ustanovila, abych za zdravého života svého, nevěda, jak dlouho mne pán Bůh v živobytí ponechati chtíti ráčí, o statku a jmění svém, kterejž sobě z požehnání božího propůjčenej mám, poručenství učinila a poslední vůli svou při tom oznámila. I poněvadž pak nové zřízení zemské to s sebou přináší, aby jeden každý z vyšších stavův, kdož by poručenství činiti chtěl, je buď sám sepsal, aneb skrze někoho jiného buď na parkaméně neb na papíře napsati dal a tří neb čtyr osob stavu panského a rytířského, které by spolu a při

přítomnosti jeho pečeti své vedle jeho na svědomí k dotčenému poručenství přitiskly, k tomu se dožádal: z té příčiny VMti naschvále toto psaní činím a VMt, svého zvláště milého pana syna, z důvěrnosti té, kterou k VMti mám, za to žádám, že mi to přátelství prokázati a, dá-li pán Bůh, ve středu příští, jenž bude 13. dne tohoto měsíce Decembris, k obědu do domu pána mýho sem na hrad Přerov se dostati [sic] a k témuž poručenství a poslední vůli mé pečeť svou na svědomí, vedle mé a jinejch pánů a přátel k tomu dožádanejch (však sobě a erbům svým beze škody), přitisknouti odporni bejti neráčíte. V čemž, jsouce k VMti té naděje, že k žádosti mé tak učiniti ráčíte, odpovědi od VMti žádám. A s tím se VMti na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 8. dne Decembris léta 1634.

V táž slova psáno, však každýmu obzvláštně:

panu Zdeňkovi Přepickýmu, panu kmotru panu Václavovi Švábenskýmu, pánu a příteli panu Bernartovi Václavovi Brabantskýmu, pánu a příteli	mým zvláštně milým.

---

471. *Oznamuje paní Marii Anně hrabince z Hodic o nemoci svého manžela a že těší se srdečně na společné s ní shledání.*

Na hradě Přerově dne 13. prosince 1634.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Má nejmilejší paní dcero! Dostanouce včerejšího dne psaní vašeho, jímž mi na předešlé mé vám učiněné psaní odpověď dáváte, srdečně nerada sem z něho tomu vyrozuměla, že byšte na svým zdraví nevšelijak dobře se vynacházely, čehož vám upřímně nepřejíc, aby vás pán Bůh k dobrému zdraví navrátiti a při něm stále za dlouhé časy zachovávati ráčil, věrně žádám. Poněvadž pak tento posel od pana syna vašeho sem se dostal, zase vám také píši a o sobě oznamuji, že v starým způsobu svým téměř jednostejně zůstávám a spíše dvakrát zle než jednou dobře se mám, ale to již, když jináč bejti nemůže, musím vše do vůle boží snášeti. Se pánem mejm v minulou neděli hrubě se zase pohoršilo a jakýsi těžký píchání v bocích a bolení srdce na něj přišlo, tak že se pán hrubě zle měl, hned sem pro doktora Vadrborna do Olomouce poslala, kterejž, přijedouc předvčerejším, pánu krystýry dával, tak že se pánem zase něco lépe jest. Pán Bůh rač dáleji milostivejm pomocníkem bejti.

Mezi tím porozumívaje z psaní vašeho, že oumyslu jste na Brod se vypraviti a odtud mne navštíviti: nemálo se z toho těším a vás, má paní dcero, prosím, poněvadž sobě hrubě shledání s vámi vinšuji, že oumyslu svýho v tom měniti nebudete, nebo s radostí

na vás očekávati budu. Pán můj vám své nemocné služby tolikéž panně Polexině, panně dceři vaší, spolu se mnou s vinšem od pána Boha všeho dobrýho vzkazuje. A s tím sebe, má nejmilejší paní dcero, lásce a paměti vaší, nás pak z obojí strany v mocnou ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 13. Decembris 1634.

---

472. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, že služebná, kterouž panna Anička před rokem z Brandýsa k službě jí odeslala, zemřela, žádá, aby jí zaopatřil k službě jiného sirotka ɔc.*

Na hradě Přerově dne 13. prosince 1634.

Janovi písaři.

Vědětiť dávám, že to děvče Anna, sirotek Brandejský, který před rokem Anička panna na poručení mý z Brandejsa s druhou dívkou sem odeslala, teď ale před týhodnem, jsouc tři neděle nemocna, umřela, protož budeš moci mateři její, pokudž jí měla, aneb, má-li jaký jiný přátely, aby o tom věděli, oznámiti. Podle tohoť pak poroučím, když teď o vánocích sirotci se říditi budou, aby mi zase jiný děvče asi toliký, jako ta byla, tak ale ve dvanácti neb třinácti letech, nějakýho vejrostka, něco předce čistýho a hodnýho, co by se k službě hoditi mohlo a dobrejch rodičů bylo, vybral a do dalšího mýho poručení při přátelích jejich zanechal. S tím ɔc. Dat. na hradě Přerově 13. Decembris léta 1634.

PS. Mezi tím, nečekaje na stavení sirotků, můžeš se hned nyní na nějakýho toho sirotka něco hodnýho vyptati a jej vybrati, a půjde-li sem teď jaká fůra k svátkům, při té příležitosti jej sem vypraviti, poněvadž, co spíše, tím raději ho chci dostati. Ještěť také poroučím, koho za Zhořskejm do Klacka, buď Pavla neb Tobiáše, vypravíš, aby mu jménem mým poručil, aby se také Zhořskýho na klíč od mýho sklepu, jestliže ho při sobě má a není-li zmařen, vyptal a jestliže by Zhořskej nějak nebezpečnej byl, jej tolikéž od něho s jinejmi věcmi našimi v opatrování své přijíti hleděl.

---

473. *Martinovi komorníku do Vratislavě v příčině přijetí a uschování peněz od kupce Mudracha a od ženy Říhový, oznamuje, že Zhořskej po výjezdu svém z Vratislavě mezi Svídnicí a Kladskem přepaden byl vojáky ɔc.*

Na hradě Přerově dne 16. prosince 1634.

Martinovi komorníku.

Majíc příležitost tuto do Vratislavě, vidělo mi se při ní, tobě taky napsati a o tomť oznámiti, že sem z psaní tvýho pod datum 21. Novembris nerada tomu porozuměla, že si od Mudracha kupce

těch všech peněz pospolu, totiž 1500 f. rejn. nedostal a toliko 600 f. r. na to přijal; zdá mi se, že bylo lépe již raději počkati za některej čas, až by je byl všecky pospolu dostati mohl, než tak po kusích přijímati. Pročež, jestliže si již ostatek té summy přijal, oznam mi, pakli ne, přičiň se, ať by s tím dlouho odkládáno nebylo, nýbrž ty těch všech peněz co nejdříve dosáhnouti a je pospolu v celosti do mýho dalšího poručení míti mohl, což, na čem to zůstávati bude, v známost mi uvésti nepomíjej. Neb jestliže's mi mezi tím co více o tom po Zhořským psal, o tom nic až posavad nevím, nebo před tebou netajím, že jest týž Zhořskej po vejjezdu svém z Vratislavě do neštěstí a v ruce vojákům na cestě mezi Svídnicí a Klackem přišel, od nichž netoliko obrán, ale i postřelen a z věcí našich něco vzato jest. Ačkoli ještě nic jistýho věděti nemůžeme, jen co se tak praví, že pánu kožich a mně čepička by vzata bejti měla, což pán Bůh dej, aby více nebylo; než Říhový ženě že by měli nemálo pobrati, čehož jí nepřeji a nerádi sme o takovém jejich neštěstí uslyšeli, tak že až posavad se vším tím dotčenej Zhořskej v Klacku, jsouc nemocen, se zdržuje a tam se hojí, ač je-li živ, neb co se s ním a věcmi našimi dále děje, nic jistýho ještě nevíme. Pán Bůh rač je dále sám opatrovati a to způsobiti, aby s ostatkem věcí našich mohli nějak pěkně sem se dopraviti. Matejskej se dobře poradil, že se s nimi na cestu nevydal, o kterýmž mi oznam, zůstává-li předce v domě a kdy se, neb jak sem vypraviti strojí.

Těch 100 f. r. že si od ženy Říhový proti reversu nebožtíkovýmu přijal, dobře se stalo, nebo snad by jí byly mohly na cestě vzaty bejti, tuto když zaplatila, nebude dlužna, kteréž peníze ty také v svém opatrování do mého dalšího poručení měj. O jinejch věcech nevěda, co's mi po Zhořským buď psal, anebo z věcí mejch odeslal, neb na čem co postavil a dojde-li mne co při něm, nevímť také nyní co více psáti, než bylo-li by co takovýho potřebí, budeš mi moci po této příležitosti oznámiti.

Bratra Vavřince i bratra Pavla s domácími jejich s vinšem všeho dobrého zase ode mne pozdravuj a jim z paměti poděkuj, tolikéž jinejch všech pánů a přátel a mejch známejch ode mne náležitě pozdrav. A s tím milost a ochrana boží rač bejti s námi se všemi. Dat. na hradě Přerově 16. Decembris léta 1634.

PS. Po zavření listu tohoto došlo mne z Klacka od Zhořskýho psaní tvý po něm při výjezdě jeho z Vratislavě 1. Decembris mi učiněný, z kterýhož ráda sem se toho dočetla, že si již ostatek těch peněz od kupce Mudracha dosáhl a tak celejch 1500 f. r. přijal, pročež, poněvadž je již za sebou máš, hleď je v celosti chovati a nimi do mého dalšího poručení dokonce nehejbati, poněvadž bych nerada, aby mi se roztrhovati měly.

Že si ten len z truhly vyndal a děvečkám k předení odvedl, dobře se stalo, tak aby vždy něco dělati měly a daremně nezahálely. Těch dvou štuček mezulánu že's nekoupil, nic na tom neschází, poněvadž ho snad zde budu moci dostati. A poněvadž mi při tom oznamuješ, že panu Pollegovi dcera, ta, která tak vždycky stonávala, umřela, dojdouc k němu, pozdrav ho i panny Házy jak ode mne, tak ode pána a že jim nepřejeme toho zármutku, vinšujíce, aby jim jej pán Bůh zase v potěšení obrátiti ráčil.

---

474. *Potěšuje paní Marii z Burghauzu, rozenou z Vartmberka, nad úmrtím její mateře, nepřeje jí starosti o pannu sestru, osiřelou šlechtičnu Kačenku, v Žitavě zůstávající, a děkuje jí za laskavou pamět, v kteréž ji byla zachovala, zmiňuje se s povděkem, že pravdiva není zpráva, jako by manžel její byl umřel.*

Na hradě Přerově dne 16. prosince 1634.

Paní Maryji Elisabetě z Burghauzu, rozené z Wartmberka.

Službu ɔc Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Psaní od VMti pod datum 20. dne pominulého měsíce Novembris hrubě ráda a povděčně sem dostala a že mne skrze ně navštěvovati a, v své lásce a paměti mne zachovávajíce, na zdraví mé i mého nejmilejšího pána se dotazovati ráčíte, s vděčností to od VMti přijímám a z toho velice děkuji: netajíc před VMtí, že ačkoli sice můj pán ještě v nemoci zůstává a pro ty i jiný nepříležitosti, kterejch ještě okoušeti musí, z lůže se nehejbá, avšak z milosti boží vždy mírněji nyní nežli předešle s ním jest a já taky, když v svým starým dosti sic churavým způsobu, předce se tak vláčím, již to od pána Boha za vděk přijímám a jeho milosti věřím, že se dáleji nad námi smilovati a bude-li se jeho velebnosti líbiti, lepším zdravím nás obdařiti ráčí. Takže, buď pán Bůh z toho pochválen, pravda není, co ste o nás za noviny míti ráčily, že by můj nejmilejší pán umříti měl, o čemž slyšíce, že ste nade mnou lítost násti ráčily, VMti z toho, jako i z vinše pobožnýho, kterej mně se pánem mejm činiti ráčíte, velice děkuji. Pán Bůh rač jej jak při nás tak při VMti naplniti a tolikéž VMti se všemi vašnostinejmi při tom dobrém zdraví, jehož užívati ráčíte a kteréhož VMti věrně přeji, na dlouhý časy a léta zachovávati i všeho jiného dobrého a potěšitedlného udělovati.

O tom však hrubě sem nerada uslyšela, co mi oznamovati ráčíte, že jest pán Bůh VMt nemalejm zármutkem navštíviti a JMt paní máteř VMti 21. Octobris v městě Žitavě skrze smrt časnou z tohoto světa povolati ráčil: ačkoli sice souditi mohu, že jest pán Bůh podle dobrolíbezné vůle své paní tudy z mnohejch bíd a těžkostí, jichž tito nynější časové plni sou, budouc k tomu paní věkem sešlá a dlouhou nemocí navštívena, vysvoboditi a k lepšímu bytu nebe-

skému povolati ráčil, ale věřím vždy tomu, poněvadž se srdce a krve VMti dotklo, že nad tím lítost velkou míti ráčíte. Čehož VMti, jako i tý starosti a žalosti, kterou o pannu sestru svou, pannu šlechtičnu Kačenku, po paní osiřelou a tam v Žitavě zůstalou, nemohouce ji v tomto nynějším způsobu retovati ani k sobě dostati, nésti ráčíte, věrně nepřeji, pána Boha žádaje, aby i VMt potěšovati i panny šlechtičny přede vším zlejm opatrovníkem bejti a jí k VMti šťastně pomoci ráčil, poněvadž vím, že by jí při VMti nejlépe zůstávati bylo. A poněvadž račte dokládati, že ste ráčily srozuměti, že by se panna šlechtična skrze psaní ku panu bratru mýmu, nejvyššímu purkrabí Pražskýmu, o pomoc a ochranu obrátiti měla, pokudž tak jest, nepochybuji než že pán co bude možného rád učiní a já tolikéž, co na mně jest, sem hotova VMti sloužiti a v té příčině se ku panu bratru svýmu přimluviti.

Pán můj VMti své služby s vinšem od pána Boha všeho nejlepšího dobrého vzkazuje. A s tím sebe, má nejmilejší paní teta, lásce VMti, nás pak z obojí strany k ochraně pána Boha věčného poroučím. Datum na hradě Přerově 16. Decembris 1634.

---

475. *Děkuje knězi bratru Vavřincovi z laskavé paměti a slibuje syna jeho, jejž k službě k nim vypravil, sobě poručeného míti; vzpomíná s povděkem, že není pravdiva zpráva o smrti jejího manžela.*

Na hradě Přerově dne 17. prosince 1634.

B. Vavřincovi.

Dvojí cti hodnej a mně v Kristu pánu velice milej kněže Vavřinče! Aby se vám na zdraví i jináče všelijak dobře vésti mohlo, toho vám i domácím vašim od pána Boha věrně žádám.

Včerejšího večera přijdouce sem posel z Klacka od Zhořskýho také mi od vás psaní přinesl, kteréhož sem ráda dostala a že mne ním navštěvujete a mnohejch dobrejch a potěšitedlnejch věcí při tom vinšujete, vděčně to od vás přijímám a vám z takový na mne a pána mýho paměti velice děkuji i dáleji vám se důvěřím, že nás při svatejch modlitbách pánu Bohu, poněvadž jeho ochrany a milosti svaté potřebujeme, připomínati budete.

Kdež mi pak při tom o synu svým oznamujete, že jej na žádost pána mýho k službě jemu i mně posíláte a mně jej také poroučíte: i poněvadž nepochybně vůle boží ta byla, aby se k nám dostati a pánu mýmu k službě a pohodlí bejti mohl, poněvadž pravda jest, žeť již můj pán sám pracovati a se vším zacházeti a zvláště psáti nemůže, než někoho takovýho k tomu potřebuje, kdo by jej v tom zastupovati a nápomocen bejti mohl, sem z toho taky sama potěšena. Když se bohdá sem dostane a pokudž bude hleděti pilností a věrností

svou toho sobě zasluhovati a tak se, jakž o něm to smýšlení jest, chovati, aby pánu mýmu ku pohodlí bejti a sobě ku pochvale a budoucímu dobrému prospěti, i vám rodičům tudy další potěšení způsobovati a přinášeti mohl, i já zvláštní zalíbení nad tím míti a podle toho všelijakou přízní a rukou ochrannou k němu nakloněna bejti a jej sobě v dobrém a náležitém poručeného míti chci.

Kdež mi taky toho dokládáte, že ste o mým nejmilejším pánu tak zarmoucenou novinu byli dostali, že by umříti a s námi se rozloučiti měl: buď pán Bůh z toho pochválen, že toho není a že jej až posavad při životu zachovávati ráčí. Ačkoli sice ještě z lůže a nemoci nevychází, ale, poněvadž z milosti boží nohu již zahojenou má, mám tu naději ku pánu Bohu, že i od těch nedostatků, který vnitř v životě snáší, jemu polechčiti, od nich dokonale zprostiti a podle dobrolíbezné vůle své lepším zdravím obdařiti ráčí. Já se tak předce svý bídě bráním jak mohu a když neležím, již od pána Boha i to vděčně přijímám a dále se jeho milosti poroučím. Vám toho taky přeji a ráda to slyším, že s manželkou svou dobrého zdraví užíváte, čehož vám i na další časy od pána Boha vinšuji a, že ji ode mne pozdravíte a všecko dobré oznámíte, žádám. S tím nás z obojí strany k ochraně všemohoucího pána Boha poroučím. Datum na hradě Přerově 17. Decembris léta 1634.

---

476. *Nepřeje paní Veronice Hodické z Náchoda žalosti nad smrtí bratra jejího a oznamuje, že manžel její netroufá, aby kardinál z Dietrichštejna syna jejího, kteréhož jí vzal, zase jí navrátil.*

Na hradě Přerově dne 19. prosince 1634.

Paní Veronice Hodické, rozené z Náchoda.

Službu ꝛc. Urozená paní, paní dcero má obzvláště milá! Zdraví ꝛc. Z navštívení mne skrze psaní a na zdraví mé se dotázání VMti velice děkuji oznamujíc VMti, že se nevšelijak dobře mám, nýbrž velmi již scházím a churava a nestatečna den po dni vždy více na svým zdraví se nacházím i také mnohejch starostí příčinou pána svýho nejmilejšího již od dlouhýho času v nemoci zůstávajícího okoušeti musím. Pán Bůh rač dále sám mejm milostivejm pomocníkem a pána mýho lékařem bejti. VMti pak toho zármutku, v kterým pro smrt dobré paměti pana bratra vašnostinýho nejmilejšího a mýho velice milýho pana syna, což sem taky pána hrubě neráda ztratila, postaveny bejti jako i té žalosti, kterou nad tím, že J. v. o. kn Mt pan kardinál syna VMti z moci vzíti a jej jinam obrátiti ráčil, míti ráčíte, věrně nepřeji, pána Boha žádaje, aby VMt v takovém zarmouceném způsobu potěšovati a pomocníkem bejti ráčil. Při čemž podle žádosti vašnostiné sem tak učinila a pána svýho, aby

se v té příčině ku panu kardinálovi, aby týž syn vašnostin v opatrování vašnostiném na další čas zůstávati mohl, přimlouval, jmenem VMti žádala. Kterýžto VMti svý služby a všecko nejlepší dobré vzkazuje a že VMti tolikéž věrně toho nepřeje, že se tak s VMtí nepříjemně děje a ačkoli že neví, kdy a jak brzy se pánem kardinálem shledání míti bude, poněvadž z lůže sebou již od mnoha časů hejbati nemůže, však kdyby se koli to stalo a pán Bůh toho popříti ráčil, že by se s ním shledati měl, že nepomine žádosti VMti naplniti a k JMti se vedle VMti přimluviti; ale že sice o tom málo smejšlí, aby VMti co v tom způsobiti a objednati mohl, než že již spíše račte musiti bez syna svýho bejti a pánu Bohu to poručiti, nežli toho, aby jej k VMti pustiti měli očekávati, poněvadž přísloví jest, co vlk uchvátí, že již toho nerad vrátí. Čehož sem já VMti zase k odpovědi tajiti pominouti nechtěla, VMti se při tom od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 19. Decembris 1634.

---

477. *Děkuje paní Kunhutě z Žerotína za darované k štědrému večeru vepře, i přeje jí k slavnostem výročním a k novému roku štěstí a požehnání božího.*

Na hradě Přerově dne 23. prosince 1634.

Paní Kynikundě z Žerotína, rozené Pruskovské.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta a dcero má nejmilejší! Má nejmilejší paní dcero. Dostanouce od VMti psaní této večerní chvíle porozuměla sem z něho tomu, že ste na mne štědře s štědrejm večerem vzpomenouti a mně opět pár vepřů hrubejch a dobře vykrmenejch odeslati a tak kuchyni naši na tyto slavný hody zaopatřiti ráčily. I VMti z toho velice děkuji, ačkoli se VMti musím přiznati, že sem VMti z tý důvěrnosti, kterou k VMti mám, za jednoho prositi oumysl měla, ale poněvadž ste mne předjíti a bez žádosti mé netoliko jedním, ale dvěma opatřiti ráčily, z takový štědrosti a lásky, kterou tudy ke mně prokazovati ráčíte, vždy VMti děkujíc a vděčně takový dar od VMti přijímajíc, na jiném nejsem, nežli podlí možnosti VMti se toho zase líbezně a ochotně každého času odměniti a odsloužiti, račte jen se mnou poroučeti. Pán můj VMti i panu manželu VMti a mýmu velice milýmu panu synu služby a já modlitby s vinšováním od pána Boha k těmto slavnostem vejročním a k nám se přibližujícímu novému roku všelijakého a mnohého štěstí a požehnání božího a prospěchu při všech věcech vzkazuje. A s tím se VMti, má nejmilejší paní dcero, k lásce oddávaje, nás společně k ochraně boží poručena činím. Datum na hradě Přerově 23. Decembris léta 1634.

---

478. *Bedřichovi z Kounic, že na společné s ním a manželkou jeho shledání srdečně se těší, děkuje za hlavu vepřovou, koroptve a ptáky jí odeslané.*

Na hradě Přerově dne 31. prosince 1634.

Panu Fridrichovi z Kaunic.

Modlitbu ɔc. Urozený pane, pane ujče můj nejmilejší! Zdraví ɔc. Můj nejmilejší pane ujče. S vděčností sem psaní vašnostiné dnešního dne přijala, z něhož předně porozuměla sem omluvě vašnostiné a příčinám těm, pro které ste mne až posavad navštíviti moci neráčili: kteréžto omluvy činiti dokonce potřebí není, poněvadž to vše při dobré příležitosti vašnostiné zůstává, ovšem ty překážky, totiž nedostatek zdraví paní manželky VMti a mé nejmilejší paní tety, kterej skrze katar a kašel snášela, a nemoc Apolenčina, samy se vymlouvají; neb já nikdy toho žádostiva nejsem, abyšte pro mne jakou nepříležitost sobě činiti míti ráčili. Než poněvadž račte dokládati, že, dá-li pán Bůh, ke třem králům račte i se paní tetou do Olomouce strojiti, pokudž se stane, prosím, že neračte nás minouti, nebo sobě upřímně s VMtí shledání vinšuji.

O tý nepříležitosti, kterou opět jak prvé pan Vilím, tak i nyní starší sestra VMti činiti chce, neráda slyšíc VMti jí nepřeji a jim sama toho nechválím, ale že pán Bůh VMti i v tom pomáhati bude a jim toho nedá, aby sobě, to co chtějí, dovésti měli, jeho milosti věřím.

O našem způsobu VMti oznamuji, že jak pán můj tak i já oba dva v lůži zůstáváme, ačkoli pán již na nohu zahojenej jest, ale pro mdlobu a některý jiný nedostatky, který se ho zhostiti ještě nechtí, z něho vycházeti nemůže. Já pak od týhodne dnou sklíčena sem, však poněvadž se mnou zase lépe bejti začíná, důvěřuji se pánu Bohu, že pánu mýmu i mně pomocníkem dále bejti ráčí.

Za hlavu vepřovou a koroptve i ptáky, které ste mi odeslati ráčili, se pánem mým VMti obadva velice děkujeme a vděčně takový dar od VMti přijímáme; kterejž pán můj při tom VMti i JMti paní tetě spolu se mnou své služby s vinšem od pána Boha k tomuto novému roku mnohého štěstí a všelijakejch potěšitedlnejch věcí vzkazuje. A s tím nás z obojí strany k ochraně jeho svaté poroučím. Datum na hradě Přerově 31. Decembris léta 1634.

LÉTA PÁNĚ 1635.

479. *Martinovi Cratovi v příčině dluhu od Zdeňka hraběte z Hodic jí povinného, při soudu Olomouckém aby koupil a odeslal dva velké perníky na košt.*

Na hradě Přerově dne 10. ledna 1635.

Martinovi Cratovi.

Můj zvláště milý pane Crato! Dobrého zdraví ɔc. Že ste mi včera nepsali, nic tudy netratím a nic skrze to zmeškáno není, pročež vás také v tom dobře při sobě výmluvnýho mám. Dnes pak sem psaní od vás dostala a na čem ste věci mé se pánem strejcem mejm, panem Rudolfem hrabětem, postavili, z něho tomu vyrozuměla, a poněvadž pán sem ke mně strojí přijeti, budu na to žádostivě očekávati a tu dáleji se pánem chci sama o všecko promluviti. Ty děvečky že před rukami zůstávají a k mý službě vybrány a zanechány sou, však že jich nepřivezli, dobře jest, budu se taky moci se pánem o čas snestiti [sic], kdy by mi měly dodány bejti.

Že jest pan Kelečín k mé věci v příčině zápisu a dluhu mně od pana Zdeňka hraběte z Hodic povinnýho sebe zmocniti dal, ráda sem tomu, žádaje, že ho ode mne pozdravíte a z toho přátelství mu poděkujete i jmenem mým prositi budete, aby touž věc dáleji podle potřeby spolu s vámi sobě poručenou měl.

Co se dotejče pana Karla hraběte z Hodic, o němž píšete, že se k tomu přiznává, že by takový dluh můj na něj cedulí dílčí převedený byl: mně nic o tom vědomé ani také nic po tom není, neb poněvadž on se mnou nic nesmlouval a nikdy nic o to neříkal, já taky nemám podle čeho na něm přestávati, pročež zápisu a statku Volbramickýho po panu Zdeňkovi zůstalýho se spustiti nechci; tak že budete moci i sami se tím spraviti i panu Kelečínovi o tom zprávu dáti a vždy ho jménem mým žádati, aby mne měl sobě poručenou a tak tím způsobem, jakž s vámi prvé na tom zůstáno jest, věc mou přednesl, což nepochybuji, že se stane. S tím milost boží rač bejti s námi. Datum na hradě Přerově 10. Januarii léta 1635.

PS. Vyptejte se, jestliže nyní při soudě v Olomouci, poněvadž tam i vídenští kupci bejvají, ty velký perníky nyrnbergský prodávají a, jestliže se nacházejí, vyberouc nějaký dobrý, aby v nich mnoho koření bylo a nesmrděly medem, ale dva nejprvé toliko na koštování pro pána buď po někom sem, pokudž by kdo před vámi sem jel, odešlete, neb sami přivezte, tak aby se jich pro pána, jest-li že co dobrýho budou, více koupiti mohlo.

---

480. *Pertoltovi z Lipého, že na společné s ním shledání toužebně očekává, oznamuje mu o opětné nové nemoci manžela svého.*

Na hradě Přerově dne 14. a 17. ledna 1635.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lipého.

Můj nejmilejší pane, pane bratře! Služby své upřímně sesterské vám vzkazuji. Můj nejmilejší pane bratře. Psaní od vás s obzvláštní žádostí ráda sem dostala a byla bych vinšovala o lepším způsobu vašem z něho, nežli sem se dočetla, vyrozuměti. Ale neráda slyším a vám toho věrně nepřeji, že ta bídná podagra vždy s vámi zachází a vás tak trápí, žádaje, aby vás pán Bůh sám od ní zprostiti a lepším a stálejším zdravím obdařiti ráčil. Pro kterouž příčinu že ste podle naměření svého na minulý svátky nemohli se sem vypraviti a mne a pána mýho navštíviti, není se vám potřebí v tom omlouvati, ačkoli sice opravdově sobě toho vinšuji, abych se mohla s vámi brzy v dobrém zdraví shledati: avšak nejsouce toho žádostiva, abyšte pro mne svýmu zdraví škoditi a s jakou nepříležitostí na cestu se vydávati měli, při vaší dobré příležitosti toho zanechávám, věříce, když vám pán Bůh k lepšímu zdraví přijíti dáti ráčí, že mi to vynahradíte, začež vás, že tak učiníte, žádám.

Kdež pak ste žádostivi o mně a mým pánu přezvěděti, mohu vám, můj bratříčku, oznámiti, že já sice neležím, avšak, jsouc taky podagry plna, dosti bídně se mám a sotva se vláčím. O svýho pak nejmilejšího pána opět starost velikou mám, nebo vám lítostivě oznamuji, že jest se včera o 6 hodinách tak nenadále z čistý dobrý míry znovu těžce roznemohl, nejprvé mu dávení přišlo a zatím jakási veliká těžkost jej obklíčila a do dneška pak růže se mu do levý nohy vrazila a ji všecku od vrchu až k kolenu obklíčila, tak že jest pán hrubě bídnej, ačkoli již dosti čistej bejti počal, tělo i barvu na sebe bral, ale tímto odnepadnutím všecek se zase ztratil a tak zemdlel, že jen jako zabitej leží; tak že nevím, jak dále s ním pán Bůh naložiti ráčí. Ale důvěřuji se jeho milosti a pomoci božské, jakož jest prvé pomocníkem bejti ráčil, že i nyní ráčí se nade pánem i nade mnou smilovati, jeho lékařem bejti, z takový těžkosti jej vysvoboditi a k lepšímu zdraví zase navrátiti ráčí, začež

jeho božské velebnosti, aby to tím dříve učiniti ráčil, doufanlivě prosím. A s tím vás, můj nejmilejší pane bratře, spolu s sebou k ochraně boží poroučím a s vámi sobě šťastnýho shledání vinšuji. Datum na hradě Přerově 14. Januarii 1635.

PS. Můj nejmilejší pane bratře! Že pán můj vám na vaše psaní žádné odpovědi nedává, prosím, že ho v tom budete při sobě omluvného jmíti, nebo v pravdě jest tak bídnej, že netoliko s psaními pracovati nemůže, ale s svou bídou co činiti neví a včera tak těžek byl, že sme již o něm pochybili, tak že ho co nejvíce psaním ušetřovati dáti musím; však jak by mu pán Bůh ráčil k mírnějšímu způsobu dopomoci, mám tu naději o něm, že vám toho nepomine všeho vynahraditi. Datum PS. 17. Januarii 1635.

---

481. *Šafářce Perenské o přízi, o peřinách hejtmanovi propůjčených etc.*

Na hradě Přerově dne 17. ledna 1635.

Šafářce Perenský.

Co si mi tak po té fůře sem odeslala, jest to vše v celosti dodáno a přijato, s čímž nyní spokojena sem. Co se pak příze dotejče, že ještě po lidech zůstává, nic tomu povděčna nejsem, vidouc, že při tom tak váhavy ste; vím sice, že oni tím vinni nejsou než vy, když jim nic o to neříkáte, oni taky s tím mlčí a nehrubě pospíchají, jakž jejich takový obyčej jest. Mezi tím, jestliže vojáci na ně přijedou a jim to poberou neb pokazí, nevím, čím by to platili; než vy z toho odpovídati budete, stane-li se jaká škoda, pročež se o to přičiň, aby to dlouho za nimi nevězelo a při příležitosti zase mi oznam, bude-li bezpečno tkadlcům k zdělání na plátno takovou přízi odvésti a chtějí-li ji přijíti; pakliže by jakýho nebezpečenství se obávati bylo, musila by se ta příze schovati, až by pán Bůh dal, že by se jináč ukázalo. Pakliže jest bezpečno, dejte hned dělati.

Že si hejtmanovi ty peřiny, který na zámku zůstávaly, když se tu dostal, dáti musila: nevím, kdoť tak poroučel, že si to z mušení učinila, kdyby nebyla snad sama dobrovolně chtěla; pročež, poněvadž si mu jich půjčila, hleď se o to starati, aby jich mohla zase dostati a ty peřiny při pokoji pro další nahodilou potřebu naši zachovati, neb, poněvadž prvnější hejtmané peřin mejch neužívali, než svý měli, nesmejšlím, aby tento směl toho žádati, čehož jindy nebejvalo.

Dobytky že všecky zdrávy sou, ráda slyším a aby ty dále při opatrování jich i jinýho hospodářství mýho i s jinejmi pilna hleděla, poroučím. Datum na hradě Přerově 17. Januarii léta 1635.

---

482. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině děvček a pradlí, másla zkaženého, vepřů vykrmených, dodání suchého ovoce* ꝛc.

Na hradě Přerově dne 17. ledna 1635.

Janovi písaři.

Že si jakž to děvče, o kterýž sem poručila, tak i při něm druhou, abych sobě z čeho vybrati měla, sem při té fůře nyní odeslal, dobře se stalo: avšak nemaje z čeho vybrati, zanechávám zde obou, až uhlídám, k čemu se dále budou hoditi. Než tobě se divím, že píšeš, že si na celým panství z čeho vybrati neměl, což by mi cosi divnýho bylo, kdybych o tom nevěděla, co jest, ale poněvadž vím, že se pro jiný vybrati může, nedávám tomu místa, aby pro mne taky co vybrati nebylo. Strany pak tý dívky po nebožtíku mladým Sládkovi, kterou si za pradlí vybral, poněvadž si ji sem při této nynější příležitosti nevypravil, nevímť jak jináč poručiti, než aby do dalšího času buď při přátelích neb při mateři zůstávala a nikam v službu se nejednala, dokudž bych jináče o ní neporučila, však aby taky svý vůle neužívala než něčemu se přicvičiti hleděla, na to pozor dej; a poněvadž tvá žena i Kuna vědí, jaký já pradlí míti musím, pročež mi při příležitosti oznam, hodí-li se k tomu.

Ty věci, který si mi sem po fůře odeslal, jsou všecky přivezeny a přijaty podle poznamenání tvýho. Krom co se loje dotejče, nevím, proč si ho sem poslal, poněvadžť sem o tom nic neporučila, ani snad žádnej jinej na mým místě, mohl's ho dobře tam prodati a raději místo něho mi něco řepy suchý i čerstvý, poněvadžť sem o ni poručila, aby pro mne sem zanechána byla, poslati; ale když ste toho neučinili, nevím, nač ji tam chovati budete, jako i ty čtyry sejry, který sem sobě zanechati poručila, a kdy již takovou příležitost k tomu, jako nyní byla, dostanete, pročež si se dobře o to vtípiti a to mi sem taky poslati mohl.

Že si čtyry jalovice stelný z Heřmanskýho do Horeckýho dvora k chování dal, sama soudím, že se dobře stalo a že, poněvadž sem nemálo dobytka odehnáno jest a koňskýho taky nemají, tam dobře přechovány bejti mohou. Že sobě pak šafářka naříká, že nemá než dvě dívky a pastvici: dosti jest, poněvadž pastvice za třetí dívku obstáti může; nebo vím, že v celejch Čechách toho není, aby kdo více než k desíti kravám jednu dívku chovati měl a tuto tři dívky sou a toliko 26 krav mají, pročež, když jen šafářka k tomu je míti bude, aby nezahálely a dobytku pilny byly, tedy dobře bude.

Po tý fůře posílám pak na Brandejs zase 5 štandlíků másla z toho, který předešle sem odtud přivezeno bylo, a to za tou příčinou, poněvadž týž máslo tak smradlavý jest, že ho zde ani žádnej koupiti ani jísti nechce, aby je tam zpeněžil; jakož pak soudím,

poněvadž tam vůkolí dobytky od lidu vojenskýho na větším díle vyhubeny a pobrány sou, že je budeš moci dobře prodati, poněvadž ještě není tak dokonce zkažený, aby se nemohlo užiti; kterýž štandlíky, co který drží a z kterýho dvora sou, to na cedulce i taky na každým štandlíku poznamenáno najdeš. Bylo by sic nejlépe, aby každá šafářka sama svýho dělání prodávala, poněvadž sou takovýho zkaženýho másla nadělaly, pročež jim pověz, aby lépe máslo vypravovaly, sice že je musejí nebo samy prodávati, aneb mně platiti.

Strany těch vepřů, o kterých mi oznamuješ, že jeden ve mlejně pod Horkami a druhej ve mlejně Pelinským před rukami zůstávají, poroučím, pokudž dobře vykrmeny sou a vídíš, že by nebezpečenství s nimi před vojáky bylo, aby je prodal; jen hleď se o to přičiniti, aby, jak nejlépe budeš moci, je zpeněžiti mohl, tak aby nebylo škody.

Slepic jestliže nemůžeš prodati, můžeš tak zanechati. Nepochybuji, že o tom dobrou vědomost máš, za jakou příčinou se sem s suplikací starej šafář Lipchavskej vypravil; i ačkoli sobě na mně nezasloužili, abych jim měla co odpouštěti, nýbrž hodni by byli za svou službu zlodějskou a zvláště ona žena jeho netoliko toho, že sou již ze dvora odbyti, ale aby i gruntu dokonce prázdni byli: však ne pro ni než pro něho starce ještě to činím a toho nedostatku, kterej se na nich nachází jim polovici pasiruji, druhou však polovici aby tím dříve doplnili a nahradili, k tomu ty je měj a skutečně přidržeti hleď, tak aby jiní mohli to k vejstraze míti. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 17. Januarii 1635.

PS. Poroučímť, aby mi také po nejprvnějším poslu věděti dal, jak se tato fůra na Brandejs navrátí a jestliže to máslo v celosti tam přivezou, i jak na cestě bezpečno jest a podle toho soudíš-li, mohla-li by se ta dívka nějak sem buď s poslem aneb na sáňkách dopraviti, zdání své oznámil, tak abych dále mohla strany ní poručiti. Tolikéž se přičiň, aby kupců na suchý ovoce dostati a nejprvé starý a potom i nový, toliko ale po 3 korcích novýho k domácí potřebě zanechaje, zpeněžiti mohl, však mi prvé cenu oznam. Příze taky aby co nejdříve spředena i tkadlcům odvedena a od nich sdělána bejti mohla, o to se snažiti hleď, nebo již dosti s tím odkládáte, ježto to vše mohlo dávno na místo spraveno bejti, kdyby vaše jaká pilnost při tom byla ɔc.

---

483. *Martinovi Cratovi, aby na Přerov zpátky pospíšil, poněvadž očekává hosti.*

Na hradě Přerově dne 18. ledna 1635.

Martinovi Cratovi a již jinak Šternfeldovi.

Z psaní vašeho včerejšího večera mi přinešenýho, o čem mi píšete, všemu sem vyrozuměla a že věci naše strany statku Vol-

bramskýho předce jakž tak na místě postaveny sou, ráda sem, čehož nyní při zprávě vaší, až bych se s vámi shledala a o to i o jiný dále rozmluviti mohla, zanechávaje, zvlášť poněvadž píšete, že jako dnes, pokudž budete moci a že by na ten půhon se paní Palfičkou nepřišlo, sem se navrátiti strojíte: toliko vám krátce píši a oznamuji, že bych tomu povděčna byla i pán, abyšte tím dříve domů se dostali, poněvadž víte, že hosti čekáme a pan purkrabí sem s svejm houfem přijeti strojí, tak abyšte s hostmi nepřijeli, než před hostmi, a co potřebí, opatřiti mohli, poněvadž já s svou starostí dosti činiti mám. Nebo oznamuji vám, že se pán dosti ničemně vynachází, tak že není mi s žádnou příležitostí s hostmi se zaměstknávati: ale poněvadž sou přátelé, nemohu jich zahnati, než již na to, až se stane, očekávati musím, vždy vás žádaje, abyšte domů pospíšili a pokudž nebudete moci dnes, tedy tím raněji sem se vypravili. Neb co se toho půhonu dotejče, nevím, aby vám tam proto se zdržovati potřebí bylo, poněvadž pan Rudolf, pan Balcar a pan Hynal zmocnění panští sou, leč abyšte nám, na čem by to postaveno bylo, zprávu přinesli, což jakkoli se stane, očekávati vás budu.

Že ste toho náčení od hospodáře vypůjčili a sem odeslali, dobře se stalo. A s tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 18. dne Januarii léta 1635.

---

484. *Oznamuje bratru svému, Adamovi z Valdštejna, o těžké nemoci manžela svého.*

Na hradě Přerově dne 18. ledna 1635.

Panu Adamovi z Waldštejna, nejvyššímu purkrabí Pražskýmu.

Modlitbu svou s upřímnejmi sesterjskejmi službami VMti vzkazuji, vysoce urozený pane, pane bratře můj nejmilejší. Zdraví ꝛc. Mý srdce! Že mne račte v svý laskavý paměti jmíti a jak skrze psaní tak i služebníka svýho nepochybně proto, abyšte ráčili o mně a mým pánu vyzvěděti, jak se s námi děje, navštěvovati: velice VMti, můj nejmilejší bratříčku, děkuji, a mohu VMti oznámiti, že se bídně mám a o svýho nejmilejšího pána u veliké starosti zůstávám, poněvadž v minulou sobotu hrubě zase odnepadl a nic dobře s ním není. V neděli celej den tak bídnej byl, že dokonce nic do oust vzíti nemohl, v pondělí pak, když pan doktor přijel, něco se s ním bylo polepšilo, ale v outerý po odjezdu jeho zase hrubě zle bylo, tak jakási mdloba a těžkost na něj přichází, že ani řeči nemá, co mluví jen tak po kusích každý slovo, že se mu nic rozuměti nemůže a již tak mlče leží jako zabitej; to pak netrvá při něm vždycky jen tak někdy, k tomu poněvadž tak těžkou růži do levý nohy dostal a od ní všecku nohu od lejtky až do kotníku sklíčenou má, ta mu nesmírnou bolest a trápení přidává a nevím,

jest-li že to všecko odtud nepřichází, že již teď kolik nocí jako i minulý málo spal, jen tak noc přestůně a přeběduje a téměř oka nezavře. Dnes zase se s ním chvála pánu Bohu něco polepšilo, nevím, jak dále s ním pán Bůh naložiti ráčí; věřím však vždy jeho božské milosti a za to prosím, že se nad ním smilovati a jej pozdraviti i mne potěšiti ráčí. Že se račte, mý srdce, zakazovati, jak po sněmu a soudu bude, že nás račte navštíviti: VMti velice děkuji a s radostí VMt očekávati budu, avšak k VMti té naděje jsem, že v takovým našem bídným způsobu a špitále za vděk přijíti ráčíte a, kterýho dne račte chtíti přijeti, za oznámení VMt prosím.

Pán můj VMti svý bídný služby a paní Bohunka modlitby vzkazují, vašnostinejch, prosím, račte taky ode mne pozdraviti a s tím, vinšujíc sobě s VMtí, mý srdce, šťastnýho shledání, nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 18. Januarii léta 1635.

PS. Což VMt prosím, že panu doktorovi o takový nemoci panský oznámiti dáti ráčíte, co on k tomu říká.

---

485. *Adamovi z Valdštejna oznamuje o polepšení se nemoci svého manžela.*

Na hradě Přerově dne 19. a 20. ledna 1635.

Témuž.

Mý nejmilejší zlatý srdce! Této večerní chvíle dostanouce se sem vyslanej vašnostin psaní vašnostinýho mi dodal, z něhož porozumějíce, že ste se panem doktorem o mýho nejmilejšího pána promluviti a o jeho způsobu mu oznámiti ráčili i líkařství od něho odsílati ráčíte: VMti z takové veliké lásky a péče o nás velice děkuji. A abyšte ráčili o jeho nynějším způsobu věděti a zvláště jak se od včerejška po odeslání VMti psaní mýho vynacházel, VMti, můj nejmilejší bratříčku, v známost uvozuji, že hned ode tří hodin včera všecek se pán zase proměnil a řeč ztratil, že nemohl ani slova celýho propověditi, aby se mu bylo mohlo rozuměti, jen tak po kusích slova chytal a velmi mdlej byl i jakýsi chropání v prsích, jako když chrapot bejvá, měl a tak oboje až do samý noci snášel; potom pak, když se to trochu umenšilo, žádnýho místa až přes půl noci neměl, než z jednoho místa na druhý jej obraceti museli a tak hrubě bídnej byl, že sme se již nemálo o něj starali. Ale dal to pán Bůh, že zatím něco se utišil, že se zdálo, jako by zdřímł, ale nevím, aby hrubě spal, poněvadž sobě na tu nohu hrubě taky při tom stejskal; až ráno potom ráčil se pán Bůh nad ním i nad námi smilovati, že dosti čistej a vo mnoho mírnější se bejti zdál i dnes celej den tak se vynachází a praví, že ani bolesti v noze tak hrubě jako včera a ty předešlý dny necejtí. Pán Bůh račiž dále milostivě

pomáhati a opatrovati i dáti, aby mohl pán tuto nastávající noc pokojnější a lepší míti i zdraví brzy dosáhnouti, začež jeho božské milosti prosím a, že se bohdá stane, cele věřím. Tak sem nechtěla zanechati VMti o způsobu panským zase oznámiti a při tom sem nepominula také od VMti pána pozdraviti, což pán velice z toho VMti děkuje.

Příjezdu vašnostinýho s radostí očekávám a kdykoli se stane, s potěšením se s VMtí shledati vinšuji. Paní Jozičky že ode mne pozdraviti a mé služby oznámiti ráčíte, prosím, paní Bohunka se taky VMti poroučí. A s tím sebe lásce vašnostiné, mý nejmilejší srdce, a nás společně pánu Bohu k ochraně poroučím. Datum na hradě Přerově 19. Januarii 1635.

PS. Poněvadž již včera pozdě bylo, naschvále sem poručila služebníku vašnostinýmu zde zůstati až do rána, tak abych mohla po něm taky VMti oznámiti, jakou by tuto noc pán měl: což tak činím a VMti, mý srdce, oznamuji, že chvála pánu Bohu, tohoto rána hůře s ním, nežli včera ve dne bylo, není a v noci předce tak prostředně spal, krom že tak hrubě kašlal, řeč se mu taky nepro-měnila, odkudž mám naději ku pánu Bohu, že dáleji jeho pomocníkem a lékařem bejti ráčí. A že sem vašnostinýho služebníka až do dneška zde zdržela pro tu příčinu, abych VMti o tomto ranním způsobu panským oznámila, prosím, neračte mi v tom za zlé míti. S tím se VMti, mý srdce, poroučím. Datum postscripty 20. Januarii.

---

486. *Adamovi z Valdštejna o nemoci svého mažela, aby jí zaslal mast proti dně ͻc.*

Na hradě Přerově dne 26. a 27. ledna 1635.

Témuž.

Můj nejmilejší pane bratře! Poněvadž mi se tato příležitost k VMti trefila po poslu páně Zikmundovým, který sem ku paní Bohunce přišel, nikoli sem toho zanechati nechtěla ani taky pominouti nemohla, abych se neměla VMti, mý srdce, ohlásiti a o VMti, jakou ste cestu, jedouce od nás, míti a v jakém způsobu domů se všemi svejmi se dostati ráčili, přezvěděti: což abych o všelijakém pohodlném a potěšitedlném způsobu vašnostiném mohla uslyšeti, upřímně vinšuji a že mi o tom oznámiti sobě stížiti neráčíte, VMti prosím. Zatím také, abych o našem zdejším způsobu, co se s námi po odjezdu VMti a zvláště s mým nejmilejším pánem děje, oznámiti mohla: což tak činím a před VMtí netajím, že včera ráno po od-jezdu vašnostiném pán zase trochu čerstvější a způsobnější byl i při dobrý paměti zůstával tak až přes poledne; však hned potom od jedný hodiny zase se všecek proměnil, tak smutnej byl, že

s žádnejm nic nemluvil, nic nejedl a sám o sobě nevěděl, jen tak jako zabitej tiše ležel a zdá mi se že mnohem mdlejší a bídnější byl nežli před včerejškem, v tom pak tak trval až do dneška do rána, co sme pánu dávali červenej prach a jiný líkařství nic platno nebylo a pán sám o sobě nic nevěděl, co se s ním dálo. Dnes pak, ač se s ním zase proměnilo a zdá se dosti čistej bejti, při řeči a paměti dobrý zůstává, ale nevím, jak to na dlouze bude, poněvadž se s ním tak často mění. Mezi jiným i to VMti o pánu oznamuji, že ta růže, kterou v levý noze má, zase se mu nahoru dává a téměř po všem těle rozlívá, což již mu přišla i do zadu i do pravý nohy, tak že zarmoucená paní nevím, jak dále se pánem bude. Pro doktora Vadrborna sme poslali, ještě nepřijíždí, každou chvíli na něj očekáváme, sama s svou starostí a bídou jistě sotva se taky lůži bráním a již se ve všem na boží ruce pouštím, aby ráčil se mnou, jak se koli jeho svaté milosti líbí, podle milosrdenství svého nakládati.

Podlí toho VMti, mý srdce, ku paměti žádost svou zde na VMti vzloženou přivozuji a strany toho přípisu vkladu statku Brandejskýho do desk zemských se dotejkajícího prosím, pokudž byšte jej ráčili míti, abyšte jej ráčili dáti vyhledati a mně odeslati i taky mne tou mastí, kterou ste mi ráčili proti podagře dáti, poněvadž mi již vychází a poznávám, že mi ji pán Bůh požehnává, mne ještě fedrovati; neb hned, jak ji kde cejtím, flastry přikládám a již mi se předce zdá, že mi to pomahá. Pročež VMt, mý srdce, prosím, že mne račte sobě poručenou míti a týž věci buď při této příležitosti, poněvadž vím, že pan Zikmund zase sem hned vypraví, aneb jest-li že by se VMti vidělo po svým poslu odeslati, což při VMti dobré příležitosti, jak byšte koli ráčili chtíti, učiniti zanechávám. A s tím, můj nejmilejší pane bratře, předně sebe ochraně boží a potom i vašnostiné lásce a paměti dokonce se poroučím a VMti upřímná sestra do smrti zůstávám. Datum na hradě Přerově 26. Januarii léta 1635.

PS. Mý zlatý srdce! Mohu VMti taky oznámiti, že sem ode pána svýho včera po VMti odjezdu, když trochu při síle a čerstvosti větší nežli prvé zase byl, kapitolu dostala proto, poněvadž sem se s VMtí sama včera rozžehnala a k VMti mezi dveří, když ste ráčili se na vůz nésti, vyšla, proč sem VMt neprosila, abyšte se byli ráčili ku pánu do pokoje dostati a on se byl mohl sám taky s VMtí rozžehnati, poněvadž již byl nespal a byl by rád s VMtí se ještě shledal: ale jistě sem téměř nevěděla co činiti a nemohla s VMtí nic mluviti, poněvadž bylo tak na spěch a plno jich tu bylo, tak že sem tomu sama hrubě nerada, ale když již toho jináče napraviti nemohu, musím to nyní pánu Bohu poručiti Paní Bohunka VMti svý modlitby a paní Jozičce spolu se mnou služby vzkazuje a VMti se pěkně poroučí. Ut in literis.

PS. Ačkoli v listu dokládám, že po poslu Dyrnholeckým psaní svý VMti posílám, ale poněvadž sem po zavření jeho ode pána svýho (s kterýmž chvála pánu Bohu včera celej den i dnes hůře není) tomu porozuměla, že naschvále k VMti posla za příčinou těch mnohejch stížností, který se na tom chudým a již na nejvejš ubraným statečků našem Brandejským provozují, vysílá, při též příležitosti také dotčené psaní své k VMti odsílám, maje naději, že skrze ni zase také odpovědi od VMti dostati moci budu, prosíce VMt při tom, abyšte nad týmž statečkem Brandejským laskavou a ochranou ruku držeti a, aby měl již tak na dokonalou škodu přiveden bejti, k tomu dopouštěti neráčili. V čemž souce k VMti tý sesterský důvěrnosti s tím sebe VMti, mý srdce zlatý, poroučím. Datum postscripty této 27. Januarii.

---

487. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině opatření proti násilnictví vojenskému na témže statku a prodeje másla i ovoce.*

Na hradě Přerově dne 27. ledna 1635.

Janovi písaři.

Co se opět na ten stateček náš Brandejs již prvé na nejvejš znuzenej valí a jaký plundrování od lidu vojenskýho jak poddanejch, tak našich dvorů dokračuje, o tom zarmouceně a s bolestí jak pán tak i já slyšeti musíme, a zvláště když takový moci a kvaltu jak odepříti nevíme; nicméně píše pán jak panu bratru mýmu, tak i nejvyššímu panu generalkomisaři a jim o všem tom, co píšete, jak se s vámi děje, zprávu činí i za ochranu prosí, což pán Bůh dej, aby tudy nějaký zpomožení přijíti mohlo.

Co se těch věcí, o kterých mi píšeš, totiž prodaje másla, ovoce neb dání příze tkadlcům a jinýho tomu podobnýho dotejče: poněvadž takový nebezpečenství mezi vámi jest, sama to soudím, že jest daremní věc o to se nyní pokoušeti a s tím na světlo vycházeti, toliko to hleď zatím nějak opatřiti, aby to v celosti a při pokoji zůstávati a potom, když by pán Bůh dal, že by se to nějak přetřelo a příhodněji bylo, přičiň se, aby jak máslo i ovoce zpeněženo a plátno zděláno, tak i jiný věci podle potřeby a náležitosti opatřeny bejti mohly; nečekaje až by se kupci nacházeli, než hleď se sám po nich ptáti. Nebo mám ku pánu Bohu tu naději, že tomu nějakej prostředek vynalezen bude, jakž sem tomu i od pana bratra svýho, který zde tyto dni byl, porozuměla, že se na to všelijak pomejšlí, aby ten lid z Čech co nejdříve vyzdvižen byl, což pán Bůh rač sám způsobiti. Vy mezi tím hleďte předce, jak možné jest, nad statkem a hospodářstvím naším i poddanejmi ruku držeti a nedopouštěti, aby mělo hned všecko v nic přivedeno bejti, až by pán

Bůh dal, že by nějaká proměna přišla, jehož ochraně vás všecky poroučím. Datum na hradě Přerově 27. Januarii 1635.

---

488. *Adamovi z Valdštejna o churavosti manžela svého* ɔc.

Na hradě Přerově dne 31. ledna 1635.

Panu Adamovi z Waldštejna.

Modlitbu ɔc. Můj nejmilejší pane bratře! Očekávajíce žádostivě psaní od VMti pro vyzvězení, v jakým byšte způsobu se na Židlochovice dostati ráčili, s radostí sem ho dostala a porozumějíce z něho, že ač sic s velikou zimou a zlostí cesty a tudy nemalejm nepohodlím svejm, čemuž já dobře místo dávám a sama soudím, že v tento čas hrubě jináč bejti nemohlo, avšak že ste vždy předce bez jinejch zlejch příhod se všemi svejmi touž cestu vykonati ráčili: srdečně sem nad tím potěšena, nebo sem na VMt vždycky myslila, a o VMt se, mý srdce, a zvláště o ty malý děti, vidouc, že taková ukrutná zima byla, velmi starala, ale když se tak šťastně ve zdraví stalo, pánu Bohu z toho vždy děkuji i dáleji takového dobrého způsobu VMti se všemi vašnostinejmi upřímně jako sama srdci svýmu vinšuji.

O sobě pak a svejm nejmilejším pánu VMti, můj nejmilejší bratříčku, oznamuji, že v svejch starostech a svý bídě jednostejně zůstávám a se pánem mejm až dosavad ještě velmi špatně mimo onehdejší způsob se polepšuje, jednak jeden den lépe a druhej zase hůře s ním jest a nic stálého bejti nechce. Z rána sice dosti mírně s ním se bejti zdá a dosti čistej bejvá, než jak půldne přejde a k večerou se chejlí, vždycky se s ním promění a ta těžkost a mdloba, o kteréž sem již VMti prvé psala, na něj se uvaluje, ač dnes, chvála pánu Bohu, tak hrubě jí nemá. Ale poněvadž vždy všelijakejch prostředků a pomocí pánu dodáváme i rady pana doktora Vadrborna užíváme, ku pánu Bohu naději mám, že se ráčí nad ním i nad námi smilovati od takovejch těžkostí ho zprostiti a pozdraviti. Kterejž VMti zase svý nemocný upřímný a hotový služby vzkazuje a za odeslané noviny děkuje, i dále se VMti v paměť a lásku poroučí a sám tolikéž VMti píše.

Strany jízdy páně kardinálovy k JMCské taky sme zde již slyšeli. O sobě, kdež mi račte oznamovati, že každé chvíle račte od JMKské také poručení strany jízdy své do Prahy očekávati: nad tou novinou jistě sem zarmoucena, nýbrž přála bych a toho vinšovala, aby to pán Bůh změniti a způsobiti ráčil, abych VMti raději tu blíže bejti mohla.

To traktyrování o pokoj že opět k odkladu přichází, když se s tím tak protahuje, jaksi naděje odchází, aby z toho co bejti mělo. Pán Bůh rač nám sám jej způsobiti.

O pánu z Roupova VMti oznamuji, že nyní zde není, do Olomouce odjel; když se sem navrátí, chci mu VMti vzkázání oznámiti a nepochybuji, že sám VMti psáti a za tu milost a lásku, kterou račte k němu prokazovati, děkovati bude, což já zatím na místě jeho teď činím.

Paní Jozičky, žádám, že račte ode mne velice pozdraviti a mé služby oznámiti, paní Bohunka VMti svý modlitby a paní Jozičce služby vzkazuje. S tím se VMti, mý srdce, dokonce poroučím a VMti, můj nejmilejší bratříčku, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti se vinšuji. Datum na hradě Přerově 31. Januarii léta 1635.

---

489. *Oznamuje paní Evzebii z Kounic o nemoci manžela svého, děkuje jí za kapouny odeslané etc.*

Na hradě Přerově dne 3. února 1635.

Paní Euzebii z Kaunic, rozené z Sezimova Oustí.

Službu etc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví etc. Z takové citedlnosti, kterou nade mnou a mejm nejmilejším pánem v jeho bídnosti pronášeti a, o nás se starajíce, na způsob náš dotazovati ráčíte, velice VMti děkuji a k žádosti vašnostiné o způsobu pána svýho oznamuji, že jest předce velice bídnej, ačkoli ta růže, kterou téměř po celým těle měl, se již tratí a bolesti její se umenšují; ale jinších nedostatků neubejvá a zvláště teď od několika dní pánu se tak náramně stolice zstrhly, že již s nimi velice zemdlenej a ztrápenej jest, dnes ačkoli krystýru užíval, však ještě se s ním až do této chvíle nemnoho ku polepšení ukázalo. Kudyž já, mnohejmi starostmi a zármutky i taky svou bídou vlastní sevřena jsouc, sotva se vláčím a nevím, jak ten nebeský pán s námi dále naložiti chtíti ráčí, jemuž se však ve všem poroučím a na jeho milostivé ruce pokládám.

VMti toho, že při dobrém zdraví se všemi svejmi pozůstávati ráčíte, upřímně přeji a na další čas od pána Boha žádám. Těch pak protimyslností, kterých se VMti a panu manželu VMti a mýmu obzvláště milýmu panu ujci od pana Vilíma z Kaunic jedněch po druhejch okoušeti dostává, srdečně VMti nepřeji a věřím, že pán Bůh jak VMti je vynahraditi, tak i jemu zaplatiti jak věděti ráčí.

Za kapouny tak pěkný mně opět odeslaný velice VMti, má nejmilejší paní teta, děkuji a tý lásky VMti se zase odměniti a odsloužiti zakazuji. Pán můj VMti i panu manželu VMti a mýmu velice milýmu panu ujci své bídné a nemocné služby a já pánu modlitby vzkazujeme. Paní Bohunka tolikéž se VMti s službami zase poroučí. A s tím se VMti, má nejmilejší paní teta, od pána

Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji a nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 3. Februarii léta 1635.

---

490. *Kašparovi Zbudovskému, písaři důchodnímu na Třebíči, v příčině peněz sirotčích, děveček odeslaných, svatebního jeho veselí.*

Na hradě Přerově dne 7. února 1635.

Kašparovi Zbudovskýmu, písaři důchodnímu na Třebíči.

Kašpar milej! Aby zdráv byl ɔc. Psaní tvýho včerejšího večera při dostání sem se mušketýrů z Třebíče a přivezení mi děveček, za který sem pana strejce svýho žádala a tobě tolikéž o tom psala, sem dostala a, co v sobě obsahuje, z něho vyrozuměla.

Co se tý věci strany tvýho proti mně provinění dotejče, kdež hned na počátku svýho psaní ji opakuješ a na to se, abych Kavína, neb Volfkanga k tomu nařídila, aby tě s těmi šenkýři vyslechli a ty svou nevinu tudy ukázati mohl, natahuješ, nevím, proč tou věcí zase hejbati chceš. Poněvadžť sem to již jednou odpustila, pročež můžeš na tom přestati a toho více nezdvihati, neb nějaký nesnáze o to s někejm nečiniti; poněvadž sem já to již také z mysli vypustila; a když se jen tak chovati a pilnou a věrnou službou svou mně to napotom vynahražovati budeš, nejsem na tom, ať bych to čím zlejm vzpomínati měla, což ode mne vděčně přijíti můžeš.

Co jest letos peněz k ruce mý po sirotcích nezachovalejch mně náležejících složeno, z rejstříku od tebe mi odeslanýho, porozumívám; kterýžto peníze, poněvadž za tebou i s těmi, který se na víno dodati mají, zůstávají a nyní k tomu žádné příležitosti se nenachází, při které by mi sem bezpečně odeslány bejti mohly, poroučímť, aby je do dalšího mého poručení v svém opatrování měl a jestliže by nemohlo dříve bejti, tehdy, dá-li nám pán Bůh toho dočekati, když by mi termin příští svatojiřskej kladen byl, při též příležitosti mně je také odeslati, neb sám přivezti moci budeš. A poněvadž píšeš, že sou na drobné minci, aby je na dukáty vyměniti a dukáty po 3 fl. vzíti mohl, povoluji, poněvadž nyní tak platí a zdá mi se, žeť sem již prvé také o tom psala, aby je tak bráti mohl.

Co se těch děveček dotejče, ráda sem, že sou mi sem dostaveny, kterýchž všech tří zde zanechávám, poněvadž jich nejsem povědoma, jen co sem jich viděla, až bych jich dále zkusiti mohla, jak se hoditi budou; jakož pak, poněvadž na pohledění dosti se zdají k tomu podobný bejti a vy jim dobrý svědectví dáváte, ony taky připovídají dobrý bejti, nemám o nich ještě co pochybovati. Že ta, která v Jistipce za pradlí byla, není sem poslána, sem tomu ráda, nebo sem jí nikdy nechtěla a zvláště dovědouc se o ní, že

jest taková všetečka, poněvadž já takovejch nelibuji i taky tomu povděčna sem, že tato není žádná z otcovskejch dcer, nebo bych já jich nepřijala, než že sou sirotci, sem s tím spokojena.

Kdež mi taky oznamuješ o svým veselí, že ti jest od pana strejce mýho dovoleno, aby je v příští outerej vykonati mohl: nemyslila sem jináč, než že jest již dávno vykonáno, ale bezpochyby, že měl pan strejc toho jistý příčiny, pro který s tím až dosavad odložil. A poněvadž pak to nyní předsevzato bejti má, pročežť jak prvé tak i nyní mnohýho štěstí k tomu vinšuji a nejsem na jiném, než tobě i tvý budoucí ženě laskavou a milostivou paní bejti a, v čem bych mohla, pomoc činiti. A poněvadž si mne předešle za nějakej fedruňk k témuž veselí svému žádal, nevěda tě a nemoha čím jinejm fedrovati, povolujiť, poněvadž víno pod tvou správou máš, aby sobě jedno vědro bílýho z mýho počtu vzíti a natočiti mohl.

Mezi tím pak nepomíjej mi při příležitosti poznamenání na rejstříčku odeslati, co téhož vína až posavad na můj díl zůstává a jaký který, neb z kterých vinohradů jest, poněvadž až posavad žádný pořádný zprávy o tom nemám, tak abych se věděla čím při tom spraviti. S tím milost boží rač bejti s námi. Datum na hradě Přerově 7. Februarii léta 1635.

PS. Mezi tímť také ještě strany těch peněz, který k mý ruce po sirotcích zběhlejch složeny sou, toto poroučím: pokudž se prvé nestalo, aby se to taky do rejster, kteréž za Nikodemem Špalkem zůstávají a já podobný mám, zapsalo, co po kterejch sirotcích složeno jest, tak aby potomně nějakejch zmatků v tom nebylo; což já tolikéž učiniti a do svejch rejster podle tvého rejstříku to vepsati dáti chci, tak jakž sem to prvé vždycky zachovávala a hleď i ty každýho roku to v paměti míti a tím pořádkem v tom postupovati.

---

491. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině škod vojáky způsobených, uschování peněz, odeslání oleje makového.*

Na hradě Přerově dne 9. února 1635.

Janovi písaři na Brandejs.

O těch těžkostech a škodách, který se jak poddanejm tak i nám dějí a že vojáci ve dvořích leží, dobytky bijí i jiný kazí: ač dosti litostivě doslejchám, ale, když tomu pomoci a zabrániti nemůžeme, již nevím tomu co jiného říkati, než pánu Bohu to poroučeti a, až by on sám to přetrhnouti ráčil, očekávati. Můžeš-li ty však s ouředníkem jakejm jednáním a dobrejmi slovy neb jinejmi slušnejmi prostředky čemu pomoci a něco někam ustraniti a obhájiti, to předcházeti a opatrovati hledte. Pak-li všecko poberou, když jednou vezmou, nebudou míti podruhé co bráti a když nic nebude,

musejí tak nechati, tak jak prvé se stalo; protož toto nic novýho není a jestliže se co takovýho u vás děje, však jinde mnoho lépe není, tak že nejsme my sami, kterým se tak děje, máme jinejch mnoho sobě rovnejch.

Drůbež že ve dvoře Horeckým pobili, dobře se vám stalo, poněvadž ste jí prodati nechtěli, než jim ji dochovali, aby co žhráti měli; másla že taky v témž dvoře 40 žejdlíků, co šafářka od svatýho Havla naděláno měla, vzali: tuť vidím patrně, že to zoumyslně zmařeno jest, kdyby je byla na zámek do bezpečnějšího místa odvedla, bylo by mohlo při pokoji a v celosti zůstati. Pročež, jestliže při jiným takový rozšafnosti užíváte, není divu, že se tak děje; můžeš jí šafářce pověděti, jestliže jest to její vinou a nedbanlivostí přišlo, aby tím jista byla, že jí toho pasirovati nebudu. Perenský tolikéž oznam, aby k tomu lípe dohlídala, sice že tak dobře ona, jako která jiná, z toho, coby koli skrze zoumyslnost a nedbanlivost k zmaření přišlo, odpovídati bude.

Co se těch kolikasi zlatejch, který za omastek za sebou máš, dotejče, poněvadž si mi jich prvé, když k tomu čas a příležitost byla, po Aničce panně, majíc ji před rukami, neodeslal, nyníť nevím jak jináč raditi, než aby je opatřil, tak jak nejlépe víš a rozumíš, tak aby mi zmařeny [ne]byly. Že pak se vymlouváš, že jest zem zmrzla, v tom se tvý veliký nesmyslnosti divím, že smíš takovou frašku psáti, jako by jich na korce bylo a nemohl jich dosti snadně opatřiti a leckde zachrániti, neb někomu jistýmu k schování odvésti. Že se zrádců bojíš, kteří tě v tom vyzrazují, že takový peníze za sebou máš, tím soudím, že sám vinen si, kdyby ty se v tom tak choval, jak by náleželo, žádnej by nevěděl, co ty v důchodech máš, nebo nemáš a jestliže to za tebou zůstává, čili si to od sebe odvedl. Avšak mně po těch takovejch fraškách nic není, než ty to tak opatruj, když si prvé příležitost zanedbal, aby peníze v celosti zůstati a ty mi z nich práv bejti mohl, poněvadž k žádnýmu jinýmu než k tobě o ně hleděti chci. Předivo poněvadž se nyní tkadlcům dáti nemůže a jiný takový věci, který k schování snadný sou, taky opatřiti a při všem tak postupovati a spravovati hleďte, aby dobře bylo, při čemž ochraně boží poručeni buďte. Datum na hradě Přerově 9. Februarii léta 1635.

PS. Budete-li volej makovej dělati, pamatujte taky na mne, abyšte mi ho nějakou flašku sem odeslali a hleděli, aby něco dobrýho byl a nebyl nějakej smradlavej a připálenej. Takyť poroučím, poněvadž ty 4 sejry, který sem sobě po prodaji zanechati dala, tam zůstávají a já bych jich ráda sem dostala, poněvadž jich zde potřebuji, pokudž by viděl, že by po poslích bezpečno bylo je poslati, aby mi je po nich sem, když sem jdou, po jednom poslal.

---

492. *Adamovi z Valdštejna, rmoutí se nad jeho nemocí, oznamuje mu o způsobu churavosti svého manžela ɔc.*

Na hradě Přerově dne 13. února 1635.

Panu Adamovi z Waldštejna, nejvyššímu panu purkrabí Pražskýmu.

Modlitbu a služby své upřímné sesterské VMti vzkazuji, vysoce urozený pane, pane bratře můj nejmilejší. Zdraví ɔc. Dnešního dne, mý nejmilejší srdce, sem psaní vašnostino pod datum 10. dne tohoto měsíce žádostivě dostala, ale jak sem je otevřela a čísti začala, netoliko sem se z něho nepotěšila, ale jistě téměř hrubě nad tím zarmoutila, co mi račte o sobě oznamovati, že byšte se ve zdraví zle vynacházeti, chuť k jídlu tratiti a víceji v lůži nežli na stolici zůstávati ráčili. Čehož srdečně VMti nepřejíc pána Boha za to prosím, aby takový nedostatek od VMti odvrátiti, sám lékařem bejti a k prvnímu dobrýmu a dlouho trvanlivýmu zdraví brzy zase dopomoci ráčil, což že se stane, ku pánu Bohu tu celou a nepochybnou naději mám. Kdež pak račte žádostivi bejti taky o mně a mým nejmilejším pánu, jak s námi jest věděti: z takový opravdový a laskavý o nás péče a paměti velice VMti děkujíc věděti VMti dávám, co se těch předešlejch těžkostí pána mýho, které při svým zdraví snášel, dotejče, že, ačkoli z milosti boží ty se již něco umenšují a zvláště ta růže, která od čtyr nedělí pořád trvala, než jiná bída hned zase na něj se uvalila a již od několika dní tak těžká dna pánu do levý ruky přišla, že s ní ve dne v noci velikýho kříže a trápení okouší a ač se zdá, že se to něco zmenšuje, ale obává se, aby se mu i do druhý ruky i do noh nevloudila a ještě většího trápení nezpůsobila, od čehož pán Bůh rač uchovati a i tyto přítomný těžkosti a bídy z něho sníti. Tuť právě jako po pletkách [sic] ty těžkosti jedny za druhejmi na něj přicházejí, než jedno mine, dvoje, troje přijde, avšak předce, chvála pánu Bohu, se vším tím, jakž může v takovém způsobu a bolestech bejti, s ním dosti povlovně jest. Pán Bůh račiž dáleji jeho pomocníkem bejti a jej dokonale pozdraviti. Já podlí svýho již obyčejnýho způsobu, ač sice sem dosti churava, ale předce se mastmi vašnostinejmi tak flastruji a podagře bráním, že sem se až posavad nesložila. Pán Bůh rač mi také dále pomáhati a z toho arrestu vysvoboditi.

Psaní od JMKské pánu z Roupova k odvedení náležející, které ste mi odeslati ráčili, v nepřítomnosti páně, poněvadž před týhodnem na cestu ke dvoru za příčinou věcí svých se vypravil, sem paní manželce páně odvedla a podle vašnostiného oznámení, jak by při tom postupováno bejti mělo, zprávu učinila; podle kteréž nepochybuji že se chovati budou a že paní VMti psáti a za takovou velikou lásku a dobrodiní poděkovati nepomine i pán její dále děkovati bude, což i já přítomně vedle nich tak činím.

VMt že ste ráčili povolení od JMKské k dalšímu bytu a pozdržení se zde v zemi dostati, toho věrně VMti přeji, vinšujíce, aby to mohlo za dlouhý čas trvati a já VMt pro svý mnohý potěšení tu blíže míti. Pán můj VMti svý nemocný však upřímný a hotový služby vzkazuje, děkujíce VMti jakž z paměti tak i za odeslání novin a oznámení, co se v Uhřích i jinde děje, i dáleji se VMti k paměti v tom a ve všem jiném poroučí, což i sám taky VMti píše.

V Čechách že těch loupeží neubejvá a že již i k Židlochovicím na ně dojíždějí, VMti dobře věřím, však sem na tuto stranu k Olomouci též se to děje; pán Bůh rač to sám přetrhnouti a lepších časův nám propůjčiti.

Paní Jozičky, žádám, že račte ode mne s oznámením mejch služeb velice pozdraviti. Paní Bohunka i Kačenka, šlechtična má, i páni mladí VMti se všickni pěkně poroučejí i já sebe lásce vašnostiné oddávaje s tím se VMti, můj nejmilejší bratříčku a mý srdce, na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji a o lepším způsobu a zdraví vašnostiném brzy uslyšeti žádám. Datum na hradě Přerově 13. Februarii léta 1635.

---

493. *Přeje Martinovi, komorníku, štěstí k novému manželství i nařizuje mu, jaké opatrnosti užívati má v příčině kožichů, prádla a jiných svršků v domě Vratislavském zanechaných.*

Na hradě Přerově dne 17. února 1635.

Martinovi komorníku.

Martine milej! Aby zdráv ɔc. Psaní tvé pod datum 28. dne Januarii jest mi skrze Krystofa Slováka 5. dne tohoto měsíce dodáno a poněvadž mi v něm nic takovýho nepíšeš a dokládáš, žeť naspěch bylo, krom že mi oznamuješ o svým veselí, že si je již vykonal a jakejm pořádkem při tom postupoval, nemámť na ně také co jiného odpovídati, než žeť toho, že si tu věc tak podlí svý vůle a libosti k místu přivedl, přeji a od pána Boha k témuž novému manželství štěstí, tak ať by se dobře podařilo, vinšuji. Při tomť pak poroučím předně strany tý Anny děvečky, která u nebožtíka kněze Jakuba sloužila: poněvadž v té věci, pro kterouť sem byla poručila, aby jí v domě mezi dívkami mejmi do další vůle mý zůstávati poručil, na ten čas sem se jináče rozmyslila a vidouc, že by tak daremně čas mařila, jest vůle má, aby ji někde do města do nějakýho dobrýho místa, kdež by se něčemu dobrýmu vycvičiti i také sobě něco vysloužiti mohla, zjednal, však tak do mý vůle a dokudž bych jí sama nepotřebovala, aby sloužiti mohla a hleděla tak se chovati, což by jí ku pochvale a k dobrýmu vzdělání sloužilo. Zatímť také připomínám to, coť sem předešle byla poručila, aby mi za těch 58 f., které za tebou z peněz mejch zůstaly, plátna

koupil, načež ač si mi psal, že si ho tehdáž dostati nemohl, avšak poněvadž nepochybuji, že ho dosavad dosti tam přivážejí, pročežť poroučím, aby na to paměť měl a hleděl co nejdříve takový plátno, poněvadž ho potřebuji, pro mne koupiti, přičiníc se, aby mohl předce něco hodnýho a dobrýho dostati. A pokudž ho dostaneš a že by Mathejskej ještě ve Vratislavi se zdržoval, mně je po něm, poněvadž soudím, že s nějakými formany pojede, odeslati; pakli že by se on již odtud vypravil, tehdy po nějaký jiný jistý příležitosti, poněvadž se sem v tuto stranu z Olomouce skrze kupce a formany začastý trefují, když se jen na to vyptáš, mně je dodati moci budeš.

Porozuměla sem tomu, že si tu mou truhlu s kožichy do svýho sklepu schoval: i poněvadž tvůj sklep zdá mi se hrubě vlchkej bejti, protož vidí mi se, aby je raději nahoru buď do mýho pokoje, neb do komory, poněvadž tam sucho jest, vnésti dal. To mi se taky nelíbí, jakž v poznamenání, které ste mi, co v též truhle zůstává, odeslali, nacházím, že ste mi to všecko tak zmíšeli, tak lišky, tak kuny a starý kusy s sobolí a jinejmi lepšími věcmi v hromadu složili, tak že se to spíše jedno od druhýho pokaziti tak může a nic to s pořádkem není. Pročež to zase přehlídni a co starýho a prostějšího, zlášť [sic] v almaře nech, a co lepších věcí jest, taky obzvlášť do týž truhly, tak jak prvé bylo, zavinouc a svážíc to čistě tuze, složiti moci budeš a již k tomu předce často přihlídej, aby se škody na tom nedálo.

Dále před tebou netajím, že sem se toho dověděla, že by s bílejmi šaty našimi, co sem tam od ubrusů, ručníků, servítů a jinýho tomu podobnýho k naší potřebě zanechala, dosti nešetrně se zacházelo, všecko že se bez rozdílu jak tlustý, tak tenký, jak čelední, tak naše užívá a huntluje a, jako kdybychom sami tam bejti měli, dere: s čímž já nejsem nic spokojena a nevím, jestliže jest to s tvou vůlí, čili to dívky z svý hlavy dělají. Pročež poručila sem Kačence, poněvadž skrze ruce její to se tam zanechalo, o to Marjáně napsati, což i tobě poroučím, aby na to pozor dal, aby se takovýho neřádu nedálo a věci naše kaženy a huntlovány nebyly, nýbrž při pokoji složeny a zamčeny aby zůstávaly a pro žádnýho se k užívání nedávaly, kromě toho, co sem k vaší domácí potřebě a užívání zanechati dala, toho na svým místě, abyšte toho užívati mohli, zanechávám; než jinšími mejmi věcmi, aby se dokonce nehejbalo, to zapovídám, nebo poněvadž vím, co jest starýho neb vetchýho a co dobrýho tam se zanechalo. Kdybych měla v čem jakou škodu shledati, věděla bych ji sobě jak k náhradě přivésti, pročež můžeš o tom pradlím pověděti a jich k větší šetrnosti věcí mejch napomenouti.

Strany toho sklípku, v němž se máslo chová, taky je k tomu měj, aby jej v plechosti chovali a ničímž ho nezasmradili, poněvadž

sám o tom víš, že sem za nebožky paní Voršily dosti o to boj vedla, že mi jej tak zaneplešili, že sem nikdy dobrýho másla ani kusu sejra v něm míti nemohla: pročež, aby na starej šlak zase nepřišlo, nad tím ruku drž, tak abych jej, když by se nám dal pán Bůh do Vratislavě dostati, plechej i jiné věci své v řádu naleznouti mohla, nebo mám ku pánu Bohu tu naději, jak pána pozdraviti a k lepšímu způsobu navrátiti ráčí, že se tam bohdá vypravíme.

Podle čehožť o našem způsobu oznamuji, že před některou nedělí hrubě těžce se pán zase roznemohl, ačkoli po první nemoci ani z lůže ještě nevycházel a dosavad mnohejch těžkostí okoušel; však poněvadž se s ním z milosti boží nyní dosti čistě polepšuje a již se k jaru blíží, pánu Bohu věřím, že ty ostatky taky z něho sníti a lepším a stálejším zdravím zase obdařiti ráčí. Já, ač sice již podlí svýho starýho způsobu dosti sem taky na svým zdraví nestatečná, avšak, když se tak nyní předce lůži bráním, i to vděčně od pána Boha přijímám a dále se jeho pomoci a ochraně poroučím.

Bratra Vavřince i bratra Pavla s jejich domácími ode mne pozdrav, týmž způsobem všech jinejch mejch známejch a dobrejch pánů a přátel, o kterejch víš, že na mne pamatují, jako i tý ženy ve špitále s vinšováním jim od pána Boha všeho dobrého pozdravuj. Ženy svý tolikéž ode mne pozdrav a, že jí všeho dobrýho k novýmu manželství od pána Boha vinšuji, oznam. A s tím vás všecky milosti a ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově, 17. Februarii léta 1635.

---

494. *Bratru svému Adamovi z Valdštejna o zdraví svém a manžela svého, prosí za oznámení, kdy by do Čech vypraviti se měl, aby s ním rozžehnati se mohla ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 19. února 1635.

JMti panu purkrabí Pražskýmu.

Můj nejmilejší bratříčku! Nemálo než jistě velice sem se nad tím potěšila porozumějíce z psaní vašnostiného mně včerejšího večera přinešenýho, že byšte se již zase lépe na zdraví svém vynacházeti ráčili, což z pravýho srdce VMti jako sama sobě toho přejíc pána Boha za to prosím, aby při dobrém zdraví stále VMt za prodloužené časy a léta zdržovati a mně každý chvíle všecko potěšený o VMti doslejchati dáti ráčil. Strany sebe VMti žaluji, že se od podagry počínám hrubě zle a bídně míti, po všech oudech ji cejtím a tak od ní sklíčena a svázána sem, že se jen přemahám a lůži bráním, sice všecky jiný nepříležitosti snáším a flastru VMti užívám. Pán Bůh račiž mne sám od tý bídy zprostiti a před další zachovati. Se pánem mejm, ač sice hůře od onehdejška není a ta

podagra, kterou v levý ruce tak těžce měl, díka pánu Bohu, zase odchází, avšak, poněvadž ty i jiný nepříležitosti se ho ještě přidržejí a téměř jedny za druhejmi jdou, již nevíme co jiného činiti, než musíme se ve všem na ruce boží milostivě spustiti a, jak by s námi dále podle dobrolíbeznosti své naložiti chtíti ráčil, v trpělivosti očekávati, důvěřujíce se jeho božské velebnosti, že nic více nad možnost na nás vzložiti neráčí.

Strany jízdy vašnostiné do Čech že jen každý hodiny poručení od JMKské očekávati ráčíte, tomu, mý srdce, dobře věřím, když tak jest, žeť VMt sotva na dlouze tu nechají, nad čímž já dosti se kormoutím a VMti těžce oželeti musím, že VMti zase zbavena a tak vzdálena bejti mám; ale pokudž nebude moci jináč bejti, již se musím i v tom pánu Bohu poručiti, vždy VMti, mý srdce, prosíc, jestliže by se to státi mělo, abyšte mne dříve o tom, tak abych mohla o VMti věděti a s VMtí se ještě rozžehnati, v známost uvésti sobě stížiti neráčili.

Jiných věcí, o nichž mi v svým psaní dokládati ráčíte, při tom pak o nich psáti ráčíte, tak na svým místě zanechávajíc, nechci VMt širším psaním obtěžovati, než VMti sebe, mý nejmilejší srdce, dokonce milosti a lásce bratrské poroučím.

Paní Bohunka i Kačenka, šlechtična má, VMti se pěkně a poslušně poroučejí.

Paní Jozičky, prosím, že neračte sobě za těžké učiniti ode mne také s mejmi službami pozdraviti a z paměti na mne poděkovati a že se jí omlouvám, že jí sama příčinou svý nestatečnosti na zdraví nepíši a na psaní její neodpovídám, poněvadž taky nic jiného v sobě neobsahuje než odpověď na prvnější mý psaní; však že se jí dále poroučím a, aby ode mne jak panny tety naší šlechtičny Kačenky s mejmi službami, tak i dítek svejch a vašnostinejch náležitě pozdravila, žádám A tak VMti, můj nejmilejší bratříčku a mý srdce jediný, upřímná sestra do smrti zůstávaje VMt i sebe ochraně a opatrování božímu poroučím. Datum na hradě Přerově 19. Februarii 1635.

---

495. *Oznamuje Rudolfovi hraběti z Valdštejna, že z poslaných jí tří děvček dvě se jí líbí, třetí však jí se nehodí pro nedužívost ↄc.*

Na hradě Přerově dne 26. února 1635.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Vysoce urozený pane, pane strejče a synu můj nejmilejší! Zdraví ↄc. Můj nejmilejší pane strejče. Poněvadž již od chvíle nic o VMti neslyším, z té příčiny sem pominouti nechtěla, abych neměla VMt skrze toto psaní navštíviti a o způsobu vašnostiném, v jakém se se všemi vašnostinejmi až posavad nalézati ráčíte, pře-

zvěděti, o čemž že mi oznámiti ráčíte, VMt žádám; neb abyšte ráčili moci zdrávi bejti a při tom se i jinak všelijak dobře a šťastně jmíti, o tom bych hrubě ráda uslyšela a nad tím nemálo než velice potěšena byla. Dále též taky nechci pominouti VMti o sobě a svým nejmilejším pánu dáti věděti, že předce v svým starým dosti bídným způsobu zůstáváme. Pán můj nějakýho dokonalýho a stálýho polepšení až posavad dosáhnouti nemůže, než vždy ještě příčinou mnohý mdloby a častejch proměn, který jedny za druhejmi při něm se nacházejí, z lůže se nehejbá, ač z milosti boží nyní vždy mírněji se má a takovejch těžkejch a ustavičnejch bolestí jako předešlejch časů nesnáší (krom že kašel se ho nechce zhostiti a ten ho sic nemálo zemdlívá a nepříležitost mnohou činí), tak že mám ku pánu Bohu tu celou důvěrnost a naději, kdyby toliko ten přestati chtěl, že dáleji také se pánem vždy lépe bude. Já sice, když se lůži brávním a svý bídy tak přemahám, již musím říci, že sem něco zdravější, ač dosti při tom nestatečnosti poddaná zvlášť od tý bídný podagry, s kterouž ustavičný boj vedu a těmi flastry, který od pana otce VMti a svýho nejmilejšího pana bratra mám, kterýchž on taky užívá, se hojím. Pán Bůh rač mi jich dále požehnávati.

Podlí toho před VMtí netajím, že sem těch děveček, který ste mi k službě mý sem odeslati ráčili, až dosavad již na díle zkusila a podle toho to našla: co se těch dvou starších, který sem sobě za pradlí obrala, tkne, že sem s nimi dobře spokojena, nebo mi se k mý službě hodí, tak že na ně nemám ještě sobě co stížiti; než ta, děvče nebožtíka Votruby mlynáře, který sem do fraucimeru míti chtěla, co zde zůstává, vždycky jen kvůče a jednak na hlavu, jednak na lámání neb píchání neb na zuby stůně a ničímž mi sloužiti nemůže, k tomu hluchá i šeplavá jest. Což račte moci sami posouditi, poněvadž já sama sem vždycky nemocná a bídná, že se takový k mý službě nehodí a mně špatně naslouží. Ale nedávám v tom žádnýmu viny, poněvadž sem ji zejména míti chtěla, tak jak mi o ní zpráva dána byla, i s VMtí sem podlí toho o ní mluvila, nevěda, aby taková nestatečná bejti měla, jináče bych se pánem Simeonem nebyla spokojena, že mi ji poslal, ač sice i tomu rozuměti mohl, hodí-li se mi neb ne, jestliže ji takovou bejti věděl. Ale, když sem ji sobě sama (tak jako nevidomky) vybrala, taky již tý viny na sobě samý nechávám, než mohlo mi taky o jejím nedostatku oznámeno bejti. Mezi tím, poněvadž mi zde k žádný platnosti není a netoliko aby mně ona sloužila, ale, aby jí jiní sloužili, toho potřebuje, byla bych již dříve zpátkem ji navrátila, ale když k tomu žádný příležitosti až posavad nebylo, nechtíce naschvální fůry s ní trmáceti, umínila sem, zatím ji tu zanechati a očekávati až teď do soudu Brněnskýho, pokudž držán bude, majíc naději, že pán můj taky tam někoho za potřebami svejmi vypraví; při týž příležitosti chci ji do Brna poslati, smejšleje, že již odtud bude se

moci taky nějaká jistá příhodnost naskytnouti, s kterou bude moci do Třebíče dopravena bejti. O čemž VMti, můj nejmilejší pane strejče, napřed věděti dávaje, poněvadž do téhož soudu ještě drahně dní jest, z důvěrnosti té, v které k VMti stále zůstávám, prosím, poněvadž toho z žádný jiný příčiny, než z svý vlastní potřeby nečiním a vím, že račte věděti, jakých já dívek v svý bídnosti a sešlosti ku pohodlí svýmu potřebuji a lípe račte uměti pro mne vybrati než pan Simeon, že račte dáti na místo této, kteráž by sice na zrost a věk této rovná a na zdraví něco zdárnější bejti mohla, mezi tím časem jinou pro mne vybrati a k témuž soudu příštímu Brněnskýmu tam do Brna ji poručiti vypraviti, tak aby se taky mohla odtud sem ke mně s tím, kdož by tam ode pána mýho byl, dostati. Neb bych neráda, kdyby se naschvále s ní sem poslati a trmáceti mělo, než při tý příležitosti se to bude moci příhodněji státi a já že budu moci něco takovýho dostati, což mi se bude hoditi, poněvadž vím, že předce moc sirotků na panství jest, že jest z čeho vybrati a že mnozí, i v městě při dobrejch místech sloužíc, předce již něco vycvičeni sou, že není potřebí všeho do nich nadívati; což bych i tomu hrubě ráda a povděčna byla, kdyby možné bylo, aby mohla i německy uměti. V čemž já se již VMti důvěřuji a k vašnostiný prozřetedlnosti to připouštěje nic o tom nepochybuji, než že tu věc račte věděti jak opatřiti, že já s ní budu moci spokojena bejti a na tom přestati, tak jak se to prvé vždycky od VMti dálo.

Pán můj VMti svý povolný ač nemocný služby, tolikéž paní manželce vašnostiné a mé velice milé paní tetě spolu se mnou s žádostí od pána Boha všeho nejlepšího dobrého vzkazuje; dítek svejch, žádám, račte taky ode mne pozdraviti a políbiti. S tím se VMti, můj nejmilejší pane strejče, spolu se všemi námi ochraně a opatrování božímu poroučím. Datum na hradě Přerově 26. Februarii léta 1635.

---

496. *Kašparovi Zbudovskému, písaři důchodnímu na Třebíči, aby kněz Daniel v postě k ní se vypravil 2c.*

Na hradě Přerově dne 26. února 1635.

Kašparovi Zbudovskýmu, písaři důchodnímu na Třebíči.

Poněvadž sem toho žádostiva, aby se mohl zase ke mně nyní kněz Daniel sem dostati, protožť naschvále tuto cedulku činím a skrze ni poroučím, aby mu nějak náveští v tom, tak jakž se již i prvé od tebe dálo, jménem mým učinil, že ho žádám, aby se sem vypravil, kdykoli jeho příležitost v tom jest; toliko že bych neráda na svátky odkládala, soudíc, že tehdáž bude jinejch mnohejch zaneprázdnění dosti míti; než tento půst, kdykoli by sobě čas k tomu

obral a sem se uprázdniti a bezpečně dostati mohl, že to k jeho vůli připouštím a na něj žádostivě očekávati budu.

Mezi tím, již-li jest tvý veselí a jak vykonáno, budeš mi moci při této příležitosti o tom oznámiti i taky tu zprávu strany rejster sirotčích, o kteréť sem předešlejm psaním poručila, odeslati. S tím ɔc. Datum ut supra.

PS. Příležité psaní mé, které panu strejci mému svědčí, budeš moci sám pánu dodati a o to se přičiniti, aby po dodavateli ho tobě mohla mi zase odpověď odeslána bejti.

---

497. *Touží bratru svému, Adamovi z Valdštejna, na bídy života, oznamuje o způsobu zdraví manžela svého, zmiňuje se o zavraždění pana Jaroslava z Šternberka ɔc.*

Na hradě Přerově dne 2. března 1635.

JMti panu purkrabí Pražskýmu.

Mý nejmilejší, zlatý srdce! Včerejšího dne k samýmu večerou jest mi psaní vašnostino pod datum 27. Februarii k mýmu velikýmu potěšení dodáno, nebo sem se jistě, můj nejmilejší bratříčku, nad tím potěšila a s nemalou radostí to slyším, že se všemi svejmi dobrého zdraví požívati ráčíte; čehož srdečně VMti přejíc, aby pán Bůh při témž dobrém zdraví i dlouhověkém živobytí za prodloužená léta VMt zachovávati ráčil, jako srdci svýmu, vinšuji. Jinejch pak mnohejch škod a neřestí, o kterých mi ustavičně toužiti a žalovati ráčíte, věrně VMti nepřeji: čehož i my taky tím způsobem na Brandejse oučastni jsme a již dosavad nevím, máme-li tam co, či ne, ale již, když jináč bejti nemůže a tomu odolati nelze, musíme to vše pánu Bohu poručiti a na jeho spomožení očekávati. Mezi tím že se o pokoji tak mnoho mluví: to tak v slovích již dávno trvá a špatně se ještě k skutku ukazuje, když takový loupeže a zsoužení žádný přítrže neberou. Pán Bůh rač se sám na to ohlídnouti, těm hroznejm a žalostnejm věcem konec učiniti a, nade všechněmi námi se smilujíc, k lepším časům nás navrátiti.

Kdež pak, mý truchlivý srdce, račte mne z toho viniti, poněvadž já VMti nic neoznamuji, jak se s svejm nejmilejším pánem mám, že sami ke mně naschvále pro vyzvězení posla posílati ráčíte: mohu VMti v pravdě oznámiti, že na každý psaní zase VMti odpověď dávám a, jak s námi jest, oznamuji a nepochybuji, že jich také dostávati ráčíte; sama že k VMti neposílám, to se proto děje, že nechci VMt zbytečními psaními zanášeti, vědouce, že vždycky dosti co jinýho činiti míti ráčíte, poněvadž VMti až posavad co jinýho než o naší bídě bych psáti nevěděla. Jakož pak nyní na poručení vašnostino tak činím a v známost uvozuji, že můj nejmilejší pán ještě

špatně okřívá a předce z lůže pro velkou mdlobu a ty i jiný nedostatky, a zvláště že ho ten těžký a odporný kašel opustiti nechce, nýbrž mnohou nepříležitost činí, se mnoho nehejbá, krom teprv od neděle dá se tak na chvilku z lůže zdvihati a na stolici posaditi, že se mnou u stolečku poobědvá a tak všeho ale za dvě hodiny posedí, však potom hned zase se položiti dáti musí a na nohy se ani postaviti nemůže, z ráno [sic] s ním něco lépe jest a k večerou vždycky zase hůře; ale pánu Bohu se důvěřuji, že bohdá ho pomaly zase k lepšímu způsobu a zdraví přivésti a navrátiti ráčí. Co se mne dotejče, když se již tak štemfluji a lůži bráním jak mohu a flastry vašnostiný jednak na jedno jednak na druhý místo přikládám, na tom přestávati musím a, když jinak v mým bídným a sešlým způsobu bejti nemůže, i v tom se taky pánu Bohu poručiti.

Jízdy VMti do Čech, na kterou že každý chvíle očekávati ráčíte, se dosti lekám, že mám VMt, můj nejmilejší bratříčku, odsud ztratiti, nebo nevím, jak již tam zajeti ráčíte, abyšte se již tak brzy sem navrátiti ráčili, ale ve všem se musím vůli boží poddati.

Co se se pánem Jaroslavem z Šternberka v Čechách stalo, že jest od svýho služebníka zamordován, hroznátě to a strašlivá věc. Pán Bůh rač každýho od takovýho pádu a neštěstí zachovati. Již nás právě pán Bůh jako k těm nejhorším časům dochoval, v nichž nic jiného, než všecky hrozný a žalostný věci jedny za druhejmi slyšeti a jich okoušeti musíme.

Pán můj VMti svý nemocný však upřímný služby s vinšováním od pána Boha všeho dobrýho vzkazuje a děkuje velice z tý laskavý péče, kterou o něj vésti i taky že ho novinami fedrovati ráčíte a prosí, abyšte ho ráčili poručiti při příležitosti v tom spraviti, jak se má v tom chovati, má-li jich VMti zase navraceti čili za sebou zanechávati, aby se věděl čím při tom spraviti.

O paní Bohunce VMti oznamuji, že již od nás v outerej minulej odjela a k svýmu pánu se navrátila, poněvadž ji k sobě povolal za příčinou pohřbu sestry svý, paní hrabinky. Paní Jozičky, prosím, že s mejmi službami ode mne velice pozdraviti a jí všecko dobré oznámiti sobě stížiti neráčíte. Šlechtična má Kačenka VMti se pěkně poslušně poroučí. A s tím sebe VMti, můj nejmilejší bratříčku, mý srdce, dokonce milosti a lásce poroučím a, aby se VMti na všem dobře vésti mohlo, jako sama sobě vinšuji. Datum na hradě Přerově 2. Martii léta 1635.

498. *Touží panně Kateřině šlechtičně z Valdštejna na churavost i jiné bídy života, zmiňuje se o novém »vyhánění« z Čech.*

Na hradě Přerově dne 2. března 1635.

Panně Kateřině šlechtičně z Waldštejna.

Službu ɔc. Urozená panno, panno teta má nejmilejší. Zdraví ɔc. Má nejmilejší panno teta! Z tý lásky upřímný, v který mne u sebe zachováváš a psaním svejm navštěvuješ, na stokráte ti děkuji i dále se ti poroučím, což já taky tatáž tvá upřímná teta a služebnice starou měrou zůstávám. Že si mi dříve, tak jak se omlouváš, nepsala, nic ti v tom za zlý nemám, nýbrž, poněvadž píšeš, že si mne v mých mnohých starostech, který sem pro svýho nejmilejšího pána v těžký nemoci postavenýho snášela, ušetřovala a tím obtěžovati nechtěla, z tý citedlnosti, kterou si tudy nade mnou měla, tolikéžť velice děkuji. Což v pravdě tak jest, žeť sem mnohejch nepříležitostí skrze to zakoušela a často s svou bídou sama sobě co počíti nevěděla a posavad ještě toho zproštěna nejsem, poněvadž pán můj, (ačkoli něco mírněji nežli předešle se vynachází), však ještě taky mnohejm nedostatkům, pro který ani z lůže se hnouti nemůže, poddán bejti a já svou žalost a lítost nad tím nésti musím, ježto i sama taky sotva se svý bídě bráním. Pán Bůh rač dále sám naším milostivejm pomocníkem bejti.

Ty taky, má nejmilejší panno teta, že si již tak bídná, dobřeť toho věřím, ale tak již nám starejm a sešlejm jináče nepřijde než bídu za bídou snášeti, což vše musíme již do vůle boží trpělivě nésti. Toho bych sobě taky z pravýho srdce přála a vinšovala s tebou se ještě v nějakým potěšitedlným způsobu šťastně shledati. Pán Bůh, jest-li vůle jeho svatá v tom, račiž nám to sám způsobiti.

O tom vyhánění, který se zase v Čechách děje a že se obávati jest, aby sem i jinam nedošlo, nic sem ještě tak jistýho neslyšela, až nyní ty mi o tom píšeš. Pán Bůh račiž sám naším ochrancím bejti a, nad námi se smilujíc, více nad možnost na nás nedopouštěti. Můj pán tobě svý nemocný služby s vinšem na pánu Bohu všeho dobrého vzkazuje. A s tím nás z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího a sebe tvý lásce poroučím. Datum na hradě Přerově 2. Martii 1635.

---

499. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, aby jí zprávu o všem hospodářství podal, konopí k předení a oleje makového odeslal.*

Na hradě Přerově dne 3. března 1635.

Janovi písaři.

Poněvadž nám tak dlouho žádnej nic nepíšete a, jak se s statkem a hospodářstvím naším děje, neoznamujete, tak že při všem jako zmámeni zůstávati musíme, z té příčiny, vypravujíc pán naschvále

posla na Brandejs, tolikéžť poroučím: aby po něm mi napsal a o všem, jak se na statku až posavad zvláště při dvořích a dobytcích děje, mnoho-li se telat ostavuje a jináče jak hospodaříte i také ještě-li vojáky máte, či-li již vytáhli, příze je-li od poddanejch přijata a již-li tkadlcům odvedena, či-li kde jinde zůstává, summou, o čemž by tak potřebí bylo, o všem mi zprávy učiniti nepomíjel, tak abych mohla taky něco věděti a věděla se čím spraviti.

Dáleť poroučím, aby šafářce vůli mou v tom oznámil, pokudž má jaký konopě k předení, aby jich něco do putny složila a sem, aby děvečky co přísti měly, odeslala, nebyly-li by vyhachlovaný, aby je dala vyhachlovati a tak vyhachlovaný aby poslala. Na odeslání mi sem toho voleje makovýho do nějaký flašky, tak jakžť sem prvé poručila, pokudž ste jej dělali, taky nezapomínej, bude jej moci tento posel dobře vzíti. Datum na hradě Přerově 3. Martii 1635.

---

500. *Oznamuje bratru svému o churavosti svého manžela i zdraví svém, o návštěvě pána z Lippého, omlouvá paní Bohunku, že u něho se nezastavila, a prosí za lékařské recepty.*

Na hradě Přerově dne 8. března 1635.

JMti panu purkrabí Pražskýmu.

Mý nejmilejší srdce! Z psaní vašnostiného, dnešního dne mi opět k rukám skrze naschválního posla přišlého, jistě sem ráda o VMti se dověděla, že až posavad se všemi svejmi při dobrém způsobu zdraví vynacházeti se ráčíte, čehož z pravýho srdce, můj bratříčku, VMti přeji a pána Boha žádám, aby na další dlouhé časy při témž dobrém zdraví VMt s týmiž všemi vašnostinejmi stále zachovávati i jinejch všech dobrejch věcí naspořovati ráčil. Nade mnou i mejm nejmilejším pánem že račte takovou citedlnost a laskavou paměť pronášeti a z toho, že se s ním v jeho bídným způsobu něco polepšilo, se těšiti i dalšího lepšího zdraví nám spolu žádati, VMti na stokráte, můj bratříčku nejmilejší, spolu i se pánem svejm z toho děkuji; avšak, mý srdce, VMti o témž pánu svém oznamuji, že opět včera celej den velmi jakejsi špatnej a ničemnej byl, nic nejedl, nepil, ani mnoho nemluvil, než tak smutnej byl a tiše ležel, jsouc velmi mdlej a téměř celej den přespal, tak všecken jakejsi ospalej byl, ale dnes, chvála pánu Bohu, jest zase vo mnoho mírnější a nevidím nic takovýho nebezpečnýho při něm bejti. Krom ten kašel jest tak jakejsi velmi těžkej a neobyčejnej a žádnýho umenšení vzíti nechce a pána hrubě trápí a zemdlívá, kdyby ten odjíti a přestati chtěl, vím, že by mnohem lépeji pán se míti mohl; ale nechci ani tudy zoufati, nýbrž se další boží pomocí těším a věřím, když se bude jeho milosti líbiti, že ji ráčí seslati a, od těch pozůstávajících nedostatků zprostíc, zase lepším a dokonalejším zdravím

pána obdařiti. Já sem sic podlí svýho již způsobu taky na svým zdraví předce dosti bídná, ale vždy se lůži bráním a flastrů jednčch za druhejmi užívám. Pán Bůh rač mi dále sám pomocníkem bejti. A poněvadž do Brna k soudu za příčinou svejch věcí se strojiti ráčíte, VMti mnohýho štěstí k tomu vinšuji, poněvadž každý nejlépe sám svý věci sobě spraviti může, abyšte VMt tolikéž ráčili je sobě tak na místě postaviti, jakž byšte sami toho žádostivi bejti a sobě vinšovati ráčili a jakž bych já toho VMti, mý srdce, přála, k čemuž pán Bůh račiž pomoc a požehnání své svaté dáti.

O panu bratru našem, pánu z Lippého, VMti oznamuji, že dnes asi po hodině, když mne psaní vašnostino došlo, právě v čas obědu k nám se sem i se paní Mařičkou, chvála pánu Bohu, ve zdraví dostal, jemuž sem taky psaní vašnostinyho dodala, a nepochybuji, že na ně zase odpověď míti ráčíte.

Pán můj pak VMti zase svý nestatečný, však upřímný a stálý služby vzkazuje a VMti se dáleji k lásce a paměti poroučí. Noviny, které mu odsílati ráčíte, že vděčně od VMti přijímá a jakž za ně, tak i z toho oznámení, že jich není potřebí VMti zase zpátkem odsílati, děkuje Tolikéž i já VMti, mý srdce, děkuji, že mi oznamovati ráčíte, co se v Čechách děje a že opèt nějaká nová contribucí odtud se vymejšlí a ukládá: snadno je těm vymejšleti a ukládati a jiný trápiti, kteří vědí, kudy se jim to nahradí. Pán Bůh rač sám pomáhati, nebo jinde ochrany není.

Co se paní Bohunky dotejče, že se u VMti nezastavila, soudím, že jí nic u překážce jinýho nebylo, než že jest jakási nemocná na svou hlavu od nás odjela a k domu tak pospíchala za příčinou toho pohřbu nebožky paní hrabinky. Paní Jozičky, prosím, neračte sobě stížiti s mejmi službami velice ode mne pozdraviti a že se jí omluvna činím, že jí zase nepíši, nemoha k tomu nyní postačiti, však psaní jejího a mne skrze ně navštívení vděčna jsouc že jí z něho děkuji, žádaje, aby i dále na mne nezapomínala.

S tím sebe VMti, mý nejmilejší srdce, k stálý a neproměnitedlný lásce bratrský, nás pak z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 8. Martii léta 1635.

PS. Odpověď od pana bratra VMti příležitě posílám. Ačkoli vím, že každý nerad svého umění zjevuje, jakožto i vašnostin barvíř: avšak poněvadž bych hrubě ráda a povděčna tomu byla, kdybych mohla recepty těch flastrů, kterých od VMti užívám, dostati, pročež VMt, mý srdce, prosím, pokudž by možné bylo a mohlo to bejti, abyšte mi takovou receptu ráčili způsobiti; nebo se obávám, kdybyšte ráčili míti do Čech odjeti, že bych nemohla těch flastrů tak snadně dostávati, jako kdybyšte zde mezi námi tak jako nyní zůstávati moci ráčili, v čemž se VMti důvěřuji, že v tom oslyšána nebudu.

501. *Paní Anně z Žerotína srdečně přeje, že jest zdravější, i děkuje za odeslané pstruhy, sýr, maldříky a povidla 2c.*

Na hradě Přerově dne 10. března 1635.

Paní Anně Maryji z Žerotína, rozené hrabince Šlikovně.

Službu 2c. Urozená paní, paní teta má nejmilejší. Zdraví 2c. Má nejmilejší paní teta! S zvláštním jistě a velikým potěšením, jakž z psaní vašnostinébo, tak taky i z oustní zprávy vyslanejch pána mýho, kteří se včerejšího večera k nám sem zase s koňmi a nůší navrátili, sem tomu porozuměla, že jest pán Bůh ráčil VMti tu cestu požehnati a dáti ji šťastně beze všelijaký zlý příhody vykonati i taky že již zase něco mírnějšího způsobu při svým zdraví užívati ráčíte; srdečně to ráda o VMti, má jistě nejmilejší paní teta, slyším a, VMti toho z upřímnýho srdce přejíc, pána Boha za to prosím, aby dáleji sám VMt uzdraviti a k dokonalému a za mnohá prodloužená léta k stálému a trvanlivému zdraví tím dříve navrátiti ráčil, což neomylně věřím, že se bohdá stane. Z propůjčení pak tý nůše neračte děkovati, nebo já i pán můj hrubě sme to rádi vykonali a z toho potěšeni jsme, jestliže jest jen VMti tudy se jaký pohodlí od nás stalo, a jestliže bych já VMti v čem dále příjemně a líbezně sloužiti a jaké přátelství prokazovati mohla, prosím, račte mi jen oznámiti, chci to podle vší možnosti své činiti.

Že mne opět některejmi dobrejmi věcmi fedrovati a pstruhy, sejr, maldříky a povidlí odsílati ráčíte (ač sice žádný zmínky v psaní svým o tom nečiníce, avšak poněvadž jest mi to jménem vašnostinejm od vyslanejch VMti dodáno), s vděčností to vše od VMti přijímaje, velice z toho děkuji a tý lásky a na mne takový paměti VMti se zase odsloužiti zakazuji. Pán můj VMti zase svý, ač ještě dosti nemocný a nestatečný služby s vinšem od pána Boha všeho dobrého vzkazuje. Dítek svejch, žádám, račte taky všech ode mne pozdraviti. A s tím sebe lásce vašnostiné, má nejmilejší paní teta, a nás všecky k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 10. Martii léta 1635.

---

502. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, o škodách vojáky činěných, jaké opatření státi se má v příčině dobytka, příze, másla.*

Na hradě Přerově dne 12. března 1635.

Janovi písaři.

Z psaní tvého, čím se vymlouváš, že si mi tak dlouho nepsal a o ničem neoznámil, porozumívám, ale nepřestávám na tom a nebyli bychom s tím spokojeni, kdybychom, pro tvý nějaký s hejtmanem srozumění neb nedorozumění, já i pán o svejch věcech věděti

neměli, pročež se tím nespravuj, než **nám** o tom, o čem kdy potřebí jest, piš a zprávu čiň.

Co mi pak dále v témž psaní píšeš, toho sem se taky v něm dočetla, že vojáci z některých dvorů již vytáhli a v Hořeckým však ještě zůstávají a co chtějí sobě berou: vidět, že to schází více vaší nedbanlivostí než čím jinejm, nebo poněvadž ste jich z jinejch dvorů vybyli, nevím, proč byšte jich nemohli i z toho vybyti, kdybyšte se chtěli o to přičiniti, ale vidí se, že hejtman tak mnoho tam platen jest, jako by nebyl. Mnoho vřesku bylo, ale málo vlny.

Na dobytek ve dvořích že ste neštěstí měli, na Luhku že kráva, které čeládka užívala, s jedním volem od vojáků nočně vzata, však vůl zase dosažen, než kráva předce ztracena jest: nevím tomu co říci, než když sou ji sobě snad svou nedbanlivostí zmařili, že nechtěl sebou žádnej hnouti, by je měli na ruby vobrátiti a tak před nebezpečenstvím se neopatrovali, vědouce jak nyní jest, aby sobě jinou vopatřili, nebo já jim kde jiný vzíti nemám. Přes to že si voly z téhož dvora, poněvadž tak daleko od gruntu leží, vyzdvihnouti dal a do vsi Přívratu zatím poddanejm po jednom k opatrování rozdal a co menšího bylo, to že se na Vorlík dalo, soudím sama, že se dobře stalo.

Ti čtyři voli tažní ze dvora Sedlištskýho že sou byli taky od vojáků nočně ukradeni, ale že s nimi postiženi a jim zase odňati sou: tu se samo vidí, nač se jen pozor a bedlivost trochu dá, že se taky něco tudy opatřiti a zachovati může, v čemž když budete i dále tak postupovati, nebude na vás vina zůstávati.

Co se ostavování telat dotejče, dávám tomu místo a poroučím, abyšte, byť vojáci u vás byli neb zůstávali, (ale mám naději, že snad bohdá taky na dlouze tu nebudou a někam jinam se obrátí), předce se o to všelijak přičinili, aby se v každým dvoře po těch desíti osadilo. Kde by pak šafářka pro vojáky každá sama v svým dvoře tolik osazovati nemohla, jako píšeš, že v Horeckým již osm jich títž vojáci zabili, tedy ať osazují v těch, kde větší pokoj a ušetření před nimi mají a zvláště v Perenským, poněvadž tam bez toho dobrý plemeno jest; tak aby se potom i do jinejch dvorů jednostejně po desíti rozdati a poněvadž dobytků se umenšuje jak proto, že jich sem nemálo odehnáno jest, tak také že jich vojáci užívají, když by je pán Bůh od nás zapuditi ráčil, nám po nich něco zůstati mohlo a dvory prázdný a dokonce pustý se nenacházely.

Strany příze zanechávám při předešlým svým nařízení, poněvadž vojáci na krku zůstávají a lidé se na větším díle rozběhli, tak že nemůže k zdělání na plátno tkadlcům na ten čas odvedena bejti, aby zatím někde v jistým místě, jak ta která již od lidí přijata jest, tak i která ještě za nimi zůstává, tak schována a opatřena byla, aby k ztrátě a zmaření nepřišla. Konopí, o který sem psala,

že mi neposíláš, poněvadž žádných nemáte, nemám nic proti tomu; toho voleje makovýho budeš mi moci nějakou flašku, když nadělanej bude, odeslati. Že si těch 331 žejdlík másla odsud odeslanýho do Oustí, každý žejdlík po 8 k., prodal, sem s tím spokojena, však nedokládáš, jestliže za hotový či na dluh; což hleď, aby mohl za ně peníze míti a spolu s těmi prvními, který za omastek za tebou zůstávají, někde je opatřiti, aby mohly v celosti a při pokoji zůstati.

Co jest jehňat na Kališti přibylo, porozumívám, ovce starý že by počínaly na volata mříti, nebylo by dobře, pročež jim něčím pomáhejte a již při všem tak spravovati hleďte, aby mohlo aspoň bez velký škody, nebude-li lze jináč, bejti. A takť sem zase odpovědi na tvý psaní dáti pominouti nechtěla, vás všecky ochraně boží při tom poroučeje. Datum na hradě Přerově 12. Martii léta 1635.

---

503. *Dorotě, šafářce Perenské, o opatření různých věcí hospodářských.*

Na hradě Přerově dne 12. března 1635.

Dorotě, šafářce Perenský.

Jaký těžkosti až posavad mezi vámi sou, o tom vím a dosti to lítostivě snáším, ale když se tomu nemůže jináč pomoci, musí se to vše pánu Bohu poručiti a do vůle jeho trpíno bejti a na to očekávati, až by on tomu sám přítrž a konec učiniti ráčil; že však v tvým dvoře předce ještě tak jako v jinejch velkejch škod se neděje, ráda to slyším. Pán Bůh rač dále opatrovati a ty hleď taky všelijak pilna bejti a tomu, činí-li se při jinejch co skrze nedbanlivost, vyhejbati a jak v svým dvoře dobře spravovati, tak i k jiným šafářkám dohlídati; nemůžeš-li osobně pro vojáky toho činiti, jak se sic tím vymlouváš, aspoň skrze jiný na to, co se kde děje, se doptávej a kde by se mohlo co obhájiti a opatřiti, to předcházeti hleďte. Jedna kráva že jest ti umřela tak nenadále, že večer zdráva byla a do rána's ji umrlou našla, tomu již nevím co jiného říci, než příhodě a neštěstí to přičísti. Pán Bůh dej, aby již větší škody nebylo.

Strany ostavování telat ti poroučím, aby hleděla co nejvíce můžeš v svým dvoře jich ostavovati, poněvadž jiný šafářky pro vojáky tak nemohou a zvláště Horecká, kdež sami vojáci telata bijí a žerou, tak jak mi se píše, tak aby potom mohly se i do jinejch dvorů do každýho po desíti rozdati a zvláště majíc ty dobrý krávy ve dvoře.

Co se příze dotejče, poněvadž nemůže pro vojáky tkadlcům k dělání odvedena bejti, schovejte ji někde zatím, aby k zmrhání nepřišla. Strany jablek čerstvejch, poněvadž tak hnijí a byla by daremní věc s nimi se sušiti, povoluji k tomu, aby na ně mohla

kupce ptáti a je tak vcele, jak nejlépe můžeš, prodati jako i suchý ovoce peněžiti moci budeš.

Toho voleje starýho makovýho já nechci, můžeš ho sobě zanechati, nebo čeládce do dvoru dáti, než když novýho naděláte, nějakou nevelkou flašku mi ho odešlete. A s tím vás ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 12. Martii 1635.

---

504. *Projevuje Pavlovi Kvasničkovi soustrast, že od vojáků zloupen byl, i žádá ho, aby jí koupil mosaznou mědčnici.*

Na hradě Přerově dne 12. března 1635.

Pavlovi Kvasničkovi do Třebíče.

Pavle Kvasničko milej! Aby zdráv byl ɔc. Vděčně to od tebe přijímám a z tohoť děkuji, že na mne nezapomínáš a skrze psaní ke mně se ohlašuješ i o zdraví mé a pána mýho pečujíc dosažení v něm lepšího způsobu nám modlitbami svejmi vinšuješ: což pán Bůh rač dáti, jest-li v tom vůle jeho svatá, abychom mohli do vůle boží lepšího zdraví užívati; nebo sice pán můj až posavad příčinou svý dlouhý těžký nemoci dosti ještě bídnej jest a z lůže nevychází, však vždy, chvála pánu Bohu, něco mírněji nyní nežli předešle se vynachází. Já ač nyní tak posteli se bráním, ale začastý taky ty i jiný nedostatky na mne se uvalují. Pán Bůh rač dále z obojí strany pomáhati. Tobě toho, že s svejmi domácími mírného zdraví užíváš, přeji, však že jest tě takový neštěstí a škoda, jakž sem o tom již prvé naslechla, skrze loupež vojenskou potkala, věrněť toho nepřeji a utrpení v tom s tebou nesu a bylať bych přála, kdyby byl toho znikl: ale poněvadž to pán Bůh na tebe přepustiti ráčil, vinšuji, aby on sám ráčilť to zase jinou stranou požehnáním svejm hojnejm vynahraditi a tebe dáleji před podobnejm i jinejm neštěstím opatrovati. V jehož ochranu božskou nás všecky poroučím. Datum ut supra.

PS. Když do Lince nebo Kremže pojedeš, prosím tě, kup mi tam medenici mosaznou barvířskou s vykrojením, jak z ní barvíři lidem hlavy mejvají, toliko hleď nějakou vybrati, která by čistý, široký kraj měla; cokoli za ni dáš, oznam mi, chciť zase peníze navrátiti.

---

505. *Martinovi Šternfeldovi o opatření nádobí cínového, o šatech ložních, o děvečkách, o mlynáři.*

Na hradě Přerově dne 15. března 1635.

Martinovi Šternfeldovi.

Pane kmotře milý! Dobrého zdraví ɔc. Kdež mi strany toho náčení [sic] cínovýho oznamujete, který vám zde odvedeno jest, že není než 15 mísí [sic] velkých: ptala sem se Kačenky, taky tak

praví, ačkoli mi prvé 18 jich poznamenati dala, ale když se omylem stalo, má to svý místo; že pak se nemůže než deset větších a dvě malý spraviti, neráda sem, protož nemůžete-li jináč lépe učiniti, dejte ostatek nových udělati, tak aby vždy mohl zase počet doplněn bejti. Co se Brandejskýho cejnu dotejče, oznamuji vám, že ten nezůstává v tom sklepě, od kterýho sem štolmistrovi klíče poslala, než v jednom pokoji na pavlači sudy s ním stojí, pročež můžete k němu kdy chcete, poněvadž hospodář klíče od pokojů má; štolmistr smejšlím, že taky nebude s svejm do Brna dostáním meškati, poněvadž paní Bohunka píše, že jest pohřbu odloženo, po němž mi budete moci to plátno, ze sklepu vezmouc, podle poznamenání mýho odeslati.

Podlí toho, ač mi nic o tom neoznamujete, avšak porozumívám, že pánu píšete, že paní Bohunka bude v tom pokoji, kde já bejvám, lozirovati a že již tam napřed paní z Dytrychštejna jest. I poněvadž sem já tam svý malý lůžko s peřinami nechala a vím, že paní Bohunka bude sama svý peřiny míti, neráda bych, kdyby leckdo jinej měl se po nich tahati, pročež, jestliže hospodář téhož lůžka s peřinami odtud nevzal, dejte je někde schovati, aby mohlo při pokoji zůstávati, poněvadž já neráda po každým líhám.

Za druhé srozumívám, že do toho pokoje na pavlači dřevěnný, kde slečna a fraucimor bejvá, písařům páně Zikmundovejm*) ukázáno jest a z toho pokoje může se skrze jiný všecky v tom pořadí procházeti, v kterýchž ty některý svršky Brandejský složeny sou: i poněvadž bych tolikéž neráda tomu byla, aby z nich mělo co rozvundáno neb zmařeno bejti, pročež to taky nějak opatřiti dejte, aby se k nim ani dveřmi ani voknem z pavlače nemohlo a škoda na něčem se nestala. Co se těch děveček dotejče, jest tak, že mi o čtyřech praveno bylo, ale poněvadž píšete, že to nic není a že toliko jednu paní Rudolfová**) s sebou veze, nechávám toho při tom, poněvadž taky jen jedný potřebuji; toliko to vám ještě ku paměti přivozuji, co sem vám prvé psala, abyšte na to pozor dali a se vyptali, není-li z města z těch Činčarovejch, nebo kdyby měla bejti, nechtěla bych ji, než musili byšte mne při paní i pánu omluviti, že ty příčiny vím, pro který bych toho učiniti nemohla. Pak-li že jiná bude a uznáte, že mi se hodí, přijměte ji a mně s příležitostí sem pošlete, při čemž pana strejce i paní tety s mejmi službami velice ode mne pozdravte. Podlí toho, že pánu oznamuji, že mne paní Bára i pan Khynost, předkládajíce svou velkou potřebnost, že již téměř nač živi bejti nemají, poněvadž se jim ani summa neplatí, ani ouroky nespravují a již několikej zadržanej jest, za přímluvu ku pánu v tom žádají: i poněvadž to pán sám poznati může, žeť

---

*) **Pana Sigmunda z Tiefenbachu.**

) **Choť Rudolfa z Valdštejna.

jim nezbejvá, když v cizině zůstávati a již tak dlouhej čas na hotový peníz vychovávati se musejí, a žeť k jinýmu než tu, kde co svýho mají, hleděti nemohou, že se za ně přimlouvám a pána žádám, aby se na ně lítostí ohlídl a jim týž zadržalý ouroky při svatým Jiří příštím i za ten termin spraviti nařídil. Nechce-li toho učiniti pro ně, že ho žádám, aby to učinil pro mne, jakož pak že já tu důvěrnost vždycky ku pánu mám, že má přímluva při něm daremná nebude, abych taky již v tom od nich pokoj míti mohla, že věřím, že se stane.

Příležitě vám psaní od pana bratra, pána z Lippého, ku panu bratru mýmu, panu purkrabí, poněvadž nepochybuji, že nyní v Brně jest, posílám, kteréž pánu sami dodejte a pána při tom velice ode mne i ode pána i jinejch pozdravujte a mnoho dobrého vzkazujte a o našem způsobu oznamte, že tak v jednostejný míře s námi stojí. Paní Judyty taky ode mne pozdravte a že její a vaši domácí všickni zdrávi sou, aby se o ně nestarala, já je sobě taky poručený mám. A s tím ɔc. Datum na hradě Přerově 15. Martii 1635.

PS. Vyptejte se pana Rudolfa i jinejch na Pavlíčka Kamenickýho, jak mu slouží a jak se chová, lípe-li či hůře tam nežli zde. Zase taky panu Rudolfovi, strejci mýmu, na to, co mi po vás strany toho mlynáře vzkazuje, ode mne za odpověď oznámiti můžete, že již o tom vím, ačkoli že sám u mne nebyl, však skrze suplikaci a přítele svýho při mně se v tom ohlásil a o tom, čeho pán po něm vyhledává, zprávu učinil. A ne tak dalece, že by se chtěl panu strejci zpečovati sloužiti, toliko že svou velkou nemožnost v tom předkládá, ukazujíce, že jest člověk chudý a pod platem tak velkejm na 1000 f. do roka nikdy nebyl, k tomu 20 mtů žita darmo že ten mlynář za rok na zámek ze mletí [. . . .] a co ve mlejně potřebí, pytlíky a jiný potřeby sobě sám zjednati povinen jest, to tak předkládá a podlí toho prosí, aby v to potahován nebyl, že by mu nijakž možné při tom obstáti a pána náležitě pokojiti nebylo, nežli že by musil na dokonalou zkázu a žebrotu s ženou a dětmi svejmi přijíti. V čemž mu za zlý nemám, že jest se v tom při mně ohlásil, jakož smejšlím, že pan strejc taky nic proti tomu nenachází, poněvadž v tom svou povinnost a mý poručení vykonal. Nebo jest tomu tak, že sem mu před svejm vejjezdem z země, jakožto poddanýmu a čeledínu svýmu, kterýho sem k službě a potřebě svý budoucí podlí toho práva svýho, kterýho sem sobě v smlouvě se panem bratrem mejm o statek svůj Třebíckej učiněné pozůstavila, vymínila a zanechala a listem svejm otevřenejm jemu k tomu povolení dala, dokudž bych ho sama neb pán můj k nižádné službě nepotřebovali, aby tu, kdež by své dobré bejti viděl, s manželkou i dítkami svejmi zůstávati a se obživovati mohl, však každýho roku při mně se ohlašovati a kde by zůstával, neb kam se do jaký

služby dostati měl, mně o tom zprávu činiti a na vůli mou se při tom doptávati povinen byl. Což sice až posavad vždycky činil, avšak sem mu na to žádný jiný odpovědi nedala, nežli že chci se pánem strejcem prvé o to mluviti, a dále všemu vyrozuměti a mezi tím že to sama poznávám za slušné bejti, poněvadž jest s mejm povolením na cizích gruntech až posavad sloužil, aby také tu, kdež jest statek můj a pan strejc můj přítel blízkej a milej, totéž jako by mně sloužil, učinil; pročež můžete to vše pánu oznámiti, že já ho pánu k jeho službě raději než cizím přeji, pokudž jen se k tomu hodí a může s to bejti. Nežli, žeť to sic poněkud o něm sama vím, že jest on řemeslník potřebný a nikdy prvé na takovejch velkejch mlejních nebejval, než vždycky tak po těch malejch mlejních se zdržoval a na takovej velkej mlejn, jest pravda, žeť musí mlynář předce zámožnej bejti a sám svýho taky něco míti, aby měl z čeho pronájem spravovati, poněvadž ne vždycky se mohou jeden čas tak jako druhý peníze shledávati, nebo že bych taky nerada, kdyby měl pan strejc potom skrze něj více k jaký škodě než k nějakýmu vzdělání a oužitku přicházeti, a nemaje on čím platiti na dokonalou záhubu s ženou a dětmi svejmi přijíti: ale jestližeť se panu strejci hodí, že já k tomu tím raději směřuji, aby pánu než po cizopanství (však do mý vůle a pokudž bych ho sama nepotřebovala, tak jakž můj list jemu danej na to se vztahuje) sloužiti mohl. Podlí čehož, že se předce taky za něj přimlouvám a pána žádám, pokudž ho vždy v službě svý (tak jakž on mlynář zprávu činí od svatého Jiří příštího) míti chce, aby taky nad ním ruka držána byla a na něj podlí moci bez vědomí a povolení mýho nic nad možnost se nevzkládalo, tak že já proti ničemu slušnýmu a náležitýmu v té příčině nejsem, můžete pánu oznámiti. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 15. Martii 1635.

---

506. *Přeje paní Bohunce z Žerotína, aby bolesti hlavy brzo sproštěna byla, i manželu jejímu častých nemocí že nepřeje; děkuje za ryby, kapouny, víno poslané ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 15. března 1635.

Paní Bohunce z Žerotína.

Má nejmilejší paní, paní dcero! Zdraví ꝛc. Má paní dcero. Psaní vašeho sem dostala a poněvadž ste žádostivy o našem způsobu věděti, oznamuji vám, že až posavad předce tak na jedný míře s námi stojí, jednu chvíli lépe a druhou zase hůře, což se toho dosti každý hodiny bojím, aby hůře nebylo. Pán Bůh rač sám dále milostivejm pomocníkem naším bejti a k lepšímu a stálejšímu zdraví dopomoci. Vy že předce s bolestí svý hlavy také se trápíte, neráda to slyším a vám věrně nepřeji, vinšujíce, aby pán Bůh ráčil vám

lepší zdraví dáti a od takovejch bolestí zprostiti. Pán váš a můj velice milej pan syn že mi taky srdečně svou bídu žaluje, žádám, že ho ode mne s mejmi modlitbami velice pozdravíte a že s ním v tom opravdovou citedlnost a utrpení nesu a pánu takových častých nemocí upřímně nepřeji: ale což činiti, že já sama taky jemu podobna sem a rovně než jedna bída mine, druhá přijde, jakož ty bídný dna nikdy mi neodcházejí, že se nyní sotva lůži bráním; tuším, nám již jináč nepřijde než tak se bědovati.

Za ryby postní i kapouny od vás mi odeslané vám děkuji a to od vás přijímám; ti kapouni sou dosti pěkný a také nepochybuji dobrý, kterýž pro vaše zdraví s svejmi hostmi ztráviti chci, majíc u sebe pana bratra svýho se paní Mařičkou od dnes tejdenka, kteříž vás s službami svejmi pozdravují.

Paní z Roupova sem s pozdravením vaším psaní, které ste jí ode pána jejího poslaly, odvedla, z čehož vám velice děkuje a nepochybuji sama taky píše. Paní z Dytrychštejna s mejmi službami zase ode mne pozdravte; nepřeji vám toho příkoří, který se vám skrze ni počíná díti, přála bych, kdyby bez něho bylo. Karla i pana Rozína s Mělnickejm taky zase pozdravte. Flaše, pokudž který prázdný sou, aby se vám navrátily, sem poručila, víno pak, který ste nyní pro pána poslaly, taky přijato jest. A nemaje vám co jiného psáti, s tím vás spolu s námi k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 15. Martii 1635.

---

507. *Paní Barboře Khynostové: lituje, že se s ní shledati nemohla, přeje jí i manželu jejímu dobrého zdraví a oznamuje, že hraběti Rudolfovi z Valdštejna psala, aby jí odvedl povinný úrok.*

Na hradě Přerově dne 16. března 1635.

Paní Barboře Khynostový, rozené Hejdovně z Poříče.

Službu ɔc. Urozená paní a přítelkyně má obzvláště velice milá. Má paní Baruško! Psaní vaše vděčně ráda sem přijala, ale mnohem raději bych byla vás uhlídala, kdybyšte se byly se paní z Lippého sem dostaly, nebo sem se vám již dávno těšila a žádostivě vás při tý příležitosti očekávala, poněvadž bych se byla ráda s vámi shledala, a hněvala bych se na vás, že byšte mne tak opovrhly a nade mnou se již zapomněly: ale poněvadž příčiny ukazujete, že pro svýho nezbednýho hospodáře vojáka, kterýho domů čekáte, a pro nedostatek zdraví pána svýho nemohly ste se z domu vydati, již vás musím při sobě omluvnou jmíti a sobě to k neštěstí přičísti, ač mi toho dosti líto jest, že sem se při týto tak dobrý příležitosti s vámi neshledala, nevěda, jestliže již to tak brzy se státi moci bude. Mezi tím, když ste nemohly samy přijeti, že ste psaním svejm ke mně

se ohlásily, i to od vás mi příjemné jest. O způsobu svém a pána svého, poněvadž o nás věděti žádostivy ste, vám oznamuji, že předce tak v svých bídách zůstáváme a pán můj se ještě z lůže pro ty i jiný nedostatky a častý proměny, který jedny za druhejmi přistupují, až posavad hnouti nemůže, však vždy, chvála pánu Bohu, mírněji a lépeji, než tu předešle bylo, s ním nyní jest; mám naději ku pánu Bohu, že i dále lépe bude. Já se tak lůži jak mohu bráním, sice dosti sem při tom bídná, ale již, bojím se, můj způsob mnoho jinačí nebude, jako i váš taky, jako starejch; jakž mi taky na svý nohy naříkáte, že vám sloužiti nechtí, ale poněvadž se předce taky šmatlete, přeji vám i toho a přála bych ještě více, kdybyšte spolu i se pánem svejm lepšího zdraví ještě užiti mohli, jemuž taky toho věrně nepřeji, že tak bídnej jest. Pán Bůh rač ho sám k lepšímu zdraví navrátiti a při něm za dlouhé časy zdržovati.

Co se pana Rudolfa dotejče, jistě toho nerada slyším a sama nad vámi v tom citedlnost mám, že vás v vašem spravedlivým tak zdržuje a těch ouroků spraviti zanedbává: tím pak, jak žádáte, abych panu bratru svýmu o to psala a ode pána k němu přímluvy žádala, bojím se, že bych nic nenapravila, než spíše pokazila a jej ještě proti vám popudila, jako bych na něj s vámi žalovala; víte samy, jak je nedotklivej. Než za lepší mi se vidělo jemu panu Rudolfovi samýmu o to psáti, což sem taky s dostatkem již učinila a jemu píši a žádám, aby se na vás v vaší potřebě ohlídl a dotčený zadržalý ouroky při příštím sv. Jiří i za ten termin spraviti vám nařídil, jestliže toho nechce pro vás učiniti, že ho žádám, aby to učinil pro mne, čímž nepochybuji, že vám snáze něco způsobím, nežli tím druhejm, čehož vám přáti srdečně budu; jen abyšte se taky při něm k tomu času ohlásily, za dobré mi se vidí.

Pána svýho, žádám, že ode mne pozdravíte a všecko dobré oznámíte. A s tím se vám od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšujíc, nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 16. Martii léta 1635.

---

508. *Odpovídá paní Marii hrabince z Hodic na přímluvu její učiněnou za syna Karla v příčině dluhu jí povinného.*

Na hradě Přerově dne 19. března 1635.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Službu ͻc. Urozená paní, paní dcero a kmotra má nejmilejší. Zdraví ͻc. Má nejmilejší paní dcero! Psaní vaše, které ste mi ze Znojima [sic] pod datum 7. dne tohoto měsíce učinily, jest mi před týhodnem od pana syna vašeho pana Karla dodáno. Nemoha však tehdáž pro jeho spěšný odsud odjezd vám na ně odpovědi dáti, žá-

dám, že mne v tom při sobě omluvnou jmíti budete; nyní pak to při jiný příležitosti, která mi se k vám skrze jednoho dobrýho muže trefila, činím a vám předně z navštívení mne týmž psaním a na mé i pána mého zdraví se dotázání velice děkuji a k žádosti vaší oznamuji, že já v svým starým dosti bídným a nestatečným způsobu zůstávám, ač neležím, ale to s velikejm přemaháním činím, sice mnohý nedostatky snáším a čím dále vždy více jich již přibejvá, nevím, co dál se mnou bude. Se pánem mejm taky k žádnýmu opravdovýmu a stálýmu polepšení se schylovati až posavad nechce, tak že předce ani z lůže se nehejbá, leč tak někdy ve dvou neb ve třech nedělích dá se na chvilku na stolici zdvihnouti a k stolečku posaditi, ale poněvadž, chvála pánu Bohu, vždy přece s ním něco lépe než předešle jest, mám ku pánu Bohu tu naději, že i dáleji pozdraviti ho ráčí. O sobě ač mi nic neoznamujete, však slyšíce, že při dosti mírným způsobu se vynacházíte, věrně vám toho přeji i na další časy upřímně od pána Boha žádám.

Dále co se přímluvy vaší ke mně vedle pana syna vašeho strany dluhu mně povinného učiněné dotejče, poněvadž jest přímluva svobodná a zvláště že vy jako za syna svýho se přimlouváte, nemám vám v tom nic za zlý: nežli vždy mi nemůže než věcí bolestnou a lítostivou bejti, že za mejm již prvé tak dlouhejm téhož dluhu sčekáním a tudy nemalého dobrodiní a pohodlí prokázáním, číníce vše to pro vás a pro osobu vaši, (jakož pak vám sem peněz a panu Zdeňkovi hotovejch půjčovala), neohlídaje se tak mnoho na svou škodu a nejedny nepříležitosti, který sem skrze to na sobě až dosavad snésti musila, že nyní dotčený pan syn váš na mou ještě větší škodu státi se neostejchá a toho po mně vyhledávati smí, abych mu summy do 6 let počkala a ouroky odpustila a tak na věci dokonce nejistý přestala, ježto kdo může tím jist bejti, že 6 let živobytím dočeká, aneb jak do toho času bude. Jakož já sobě to podlí svýho již sešlýho věku a nestatečnýho způsobu za věc téměř nemožnou bejti pokládám, tak že abych tak špatnou vděčností odměněna bejti měla, sem se nenadála a toho neočekávala. Že pak jakž vy nedostatky téhož pana syna svýho předkládáte, tak i on nimi se zastírá: tomu já dokonale neodporuji, aby něčeho bejti nemělo, poněvadž téměř všickni sobě a zvláště těmito časy dosti nač naříkati máme, avšak jedni více a druzí méně v takových nedostatcích se nacházíme a zdá mi se, že i pan syn váš daleko v menších a snesitedlnějších zůstává, nežli já se pánem svejm, poněvadž statek má a jeho vždy užívá a my, nepřijímaje odnikud žádnejch důchodů, nemáme nač jinýho se bezpečiti a odjinud živi bejti, než na hotový peníz, a když již těch nepostačuje, (jakož pak v pravdě nemalý nedostatek již se v nich nachází), k svým dlužníkům o záplatu hleděti musíme. Pročež, ač bych dosti k tomu tudy přivedena byla, abych od svýho práva a s svou další a větší škodou neupouštěla,

nežli podle něho záplaty své bez větších průtahů a odkladů vyhledávala: avšak, ušetřujíce vždy vaší lásky a dobrýho přátelství, oznamuji vám, že sem se ještě i k tomu naklonila a témuž panu synu vašemu tyto dni skrze psaní a odpověď svou na jeho psaní mně z Brna učiněné danou v tom se prohlásila, pokudž to ode mne vděčně přijíti chce, že mu summy hlavní proti ujištění jeho pod ourok od svatýho Jiří příštího do roka pořád zběhlýho sčekání učiniti chci. Však tak a na ten způsob, pokudž by mi z ouroků z té summy až do téhož příštího svatýho Jiří zadržalejch při tom čase na hotově 1500 f. položiti chtěl, což pokudž od něho se stane, tedy, na dokázání k němu i v tom vděčnosti, ostatek týchž zadržalých ouroků, co se jich mimo těch patnácte set sejde, že jemu taky pasirovati a odpustiti chci. Jakož pak nepochybuji, že jak vy tak on často připomenutý pan syn váš to ode mne vděčně přijme a na tom přestane: pakliže by sobě toho oblíbiti nechtěl, nemohla bych jináče učiniti, než po svým právě a vedle dalšího vyměření JMti knížecí pana kardinála neb pánů komisařů, jaké by mi v té věci přišlo, postupovati; ale zdá mi se, že se tu nemá pan syn váš na čem rozpakovati.

Pán můj vám své nemocné služby vzkazuje, panny dcery svý, šlechtičny Polyxiny, žádám, že zase ode mne pozdravíte a všecko dobré oznámíte. S tím se vám, má paní dcero, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 19. Martii 1635.

---

509. *Pertoltovi z Lipého o zdraví svém a manžela svého.*

Na hradě Přerově dne 21. března 1635.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Můj nejmilejší pane bratře! Že ste se, jedouce od nás, v dobrém zdraví na Brod se všemi svejmi dostali, ráda sem se toho dověděla a mám ku pánu Bohu tu naději, že ste i ostatek cesty své v témž dobrém způsobu vykonali, krom že ste tak zlou cestu měli, ale to již jináč bejti v tento čas nemohlo. O mně že žádostivi ste, jak se mnou dále od vašeho odjezdu jest, věděti, vám z tý péče o mne, můj bratříčku, velice děkuji. I oznamuji vám, že tak předce v tom svým churavým a bídným způsobu, v kterým ste mne odjeli, až posavad jednostejně zůstávám a nic lépe se mnou bejti nechce, ač sic předce se lůži bráním, ale nevím jak na dlouze a co dále se mnou bude, nebo všecka sem vnitř bolestmi sevřena, nevím sama, co jest, je-li podagra, či co jinýho; již se ve všem pánu Bohu poručiti a na jeho božskou pomoc očekávati musím. Se pánem mejm, chvála pánu Bohu, hůře není, než tak v jedný míře, jak ste ho viděli, s ním ještě stojí, kterejž vám svý služby s žádostí od pána

Boha všeho dobrýho vzkazuje a z paměti na něj děkuje i dále se vám spolu se mnou poroučí. A nemaje vám co jiného psáti s tím nás z obojí strany k ochraně boží poručené činím. Datum na hradě Přerově 21. Martii 1635. *)

---

510. *Prosí paní Kunhuty Františky z Žerotína, aby jí propůjčila přes leto dvě krávy k užívání.*

Na hradě Přerově dne 22. března 1635.

Paní Kynikundě Františce [z Žerotína].

Službu ꝛc. Urozená paní, paní teta a dcero má nejmilejší· Zdraví ꝛc. Má nejmilejší paní dcero! Nikoli sem toho dále opominouti a zanechati nemohla, poněvadž již o VMti od chvíle nic neslyším, abych se neměla k VMti skrze toto psaní ohlásiti a o způsobu zdraví vašnostiného, kterak se při něm až posavad se všemi k VMti přináležejícími vynacházeti ráčíte, přezvěděti, vinšujíce a srdečně toho VMti přejíce, kdybych mohla o všelijakém dobrém a potěšitedlném způsobu vašnostiném uslyšeti, začež VMt prosím, že mi tu lásku prokázati a mně o sobě oznámiti dáti stížiti neráčíte. Já o sobě a pánu svým VMti oznamuji, že tak v svým bídným způsobu téměř jednostejně zůstáváme, ač sice, chvála pánu Bohu, hůře se pánem není, avšak předce ještě z lůže ani se hnouti nemůže a s svejm velikejm kašlem a mdlobou se obírá. Já pak, jsouce od dny téměř všecka nyní po oudech sklíčena a sevřena, sotva se lůži bráním a velmi nestatečna sem; ale když jináč bejti nemůže, již to do vůle boží nésti a trpělivě očekávati musím, bude-li se jeho milosti líbiti, že mně lepšího zdraví také uděliti ráčí.

Mezi tím pak ačkoli hrubě nerada a s velkejm ostejcháním, však z svý potřeby a mý k VMti celý důvěrnosti, to činím, že VMt tím zaměstknávám a poněvadž bych ráda odněkud dvou krav dostala, kterých bych přes leto užívati a aspoň toho kropet mlíka pro kuchyni sama míti mohla: VMt prosím, pokudž by to s VMti nepříležitostí nebylo, abyšte mi ráčily tak mnoho lásky prokázati a mně zatím takovejch dvou krav k užívání na nějaký nedlouhý čas, dokudž bych se jináče neopatřila, ze dvora svýho zdejšího povoliti zapůjčiti. Což pokudž při VMti, jakž se toho cele naději, obdržím, prosím, že račte ouředníku zdejšímu poručiti, jak by se v tom měl zachovati. A což tu pro mne k této mé důvěrné žádosti učiniti ráčíte, VMti se toho zase všelijak příjemně odměniti i odsloužiti zakazuji.

JMt pana manžela svýho a mýho velice milýho pana syna, žádám, že neračte sobě stížiti ode mne velice pozdraviti a mne jemu

---

*) Podobně psala t. d. paní Marii z Lipého o zdraví svém.

nežli podle něho záplaty své bez větších p
dávala: avšak, ušetřujíce vždy vaší lásky a
muji vám, že sem se ještě i k tomu nakl
vašemu tyto dni skrze psaní a odpověď
z Brna učiněné danou v tom se prohlásila,
čně přijíti chce, že mu summy hlavní pr
od svatýho Jiří příštího do roka pořád zl
Však tak a na ten způsob, pokudž by n
do tehož příštího svatýho Jiří zadržal
1500 f. položiti chtěl, což pokudž od n
zání k němu i v tom vděčnosti, ostat
se jich mimo těch patnácte set sejde,
pustiti chci. Jakož pak nepochybu
pomenutý pan syn váš to ode mn
stane: pakliže by sobě toho obli
učiniti, než po svým právě a ve
pana kardinála neb pánů komis
postupovati; ale zdá mi se, že
rozpakovati.

Pán můj vám své nemoc
šlechtičny Polyxiny, žádám,
dobré oznámíte S tím se v
všem dobře a šťastně jmíti
Martii 1635.

509. *Pertoltovi z*

Na h

Panu Pe

Můj nejmilejší pa
zdraví na Brod se v
a mám ku pánu B
dobrém způsobu v
již jináč bejti v t
mnou dále od va
můj bratříčku, v
svým churavým
vad jednost
dce se k
de, ne
li p

…mouci, v příčině vycvičení služebné

…e 29. března 1635.

…spodyni Olomoucké.

…pod datum 26. dne tohoto měsíce …u vyrozuměla, že mé s tebou na … se zakazuješ, že, dá-li pán Bůh, …y zdejšími buď sama ke mně se …o vypraviti a to děvče mý k sobě …ebe vděčně přijímám, a že tak uči… …ás ku přijetí takovýho děvčete sem …budu. Co se pak druhýho děvčete …e se jedna poctivá a pobožná měštka …by je taky přijíti chtěla: tak jest, že …u mne byla, v tom ohlásila, že bych je …ýho místa obrátiti chtěla, žádostiva jsouc, …nějakou takovou příhodnost vyptala, což …od tebe přijímám; než oznamujiť, že již na …a to tou příčinou, že to děvče, který sem …měla, se roznemohlo, tak že sem je zase pryč …se sem dostalo, navrátiti musila. Pročež mne …y měštce s pozdravením ode mne v tom omlu… …lí za skutek přijímám, oznámiti moci budeš. …boží poroučím. Datum na hradě Přerově 29. Mar-

…aři v Brandýse nad Orlicí, v příčině dobytka při dvořích, …aných, Matouše purkrabího, kteréhož vojáci nutí, aby s nimi …rytmistrových aby se nebáli, včely aby ohledány byly, zahrady …vařivám upraveny byly, zahradník aby odeslal semeno z salátu hlávkového.

Na hradě Přerově dne 29. března 1635.

Janovi písaři.

…a těch 331 žejdlík másla do Oustí prodanýho peníze na …máš, dobře jest, čehož při svým předešlým tobě v té věci …m poručení pozůstavuji; volej makovej v flašce mi odeslanej …uchá jest mi dodána. Dobytek ve dvořích že, chvála pánu …při dobré míře pozůstává a telata ve dvořích vedle poručení … osazují [sic], i vojáci ze dvora Horeckýho že již vytáhli, …ída slyším žádaje, aby pán Bůh dáleji všecko v dobrém …chovati a ty dráče dokonale pryč zapuditi ráčil. Co jest …a škod naděláno, z poznamenání, které mi posíláš, sem

s mejmi modlitbami poručiti. Při čemž se VMti, má nejmilejší paní dcero, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 22. Martii léta 1635.

---

511. *Paní Kunhutě z Žerotína zdraví i všeho dobrého přeje, děkuje za půjčení dvou krav k užívání.*

Na hradě Přerově dne 27. března 1635.

Paní Kynikundě Františce z Žerotína.

Službu ɔc. Má nejmilejší paní dcero! Z odpovědi vašnostiné, mně na mé pominulejch dnů VMti učiněné psaní odeslané a ode mne s vděčností přijaté, předně sem tomu nerada porozuměla, že ste v nedostatku zdraví svýho příčinou neštěstí, které VMt a pana manžela vašnostinýho, mýho obzvláště milýho pana syna, skrze oheň potkalo, se nacházeti ráčily: avšak zatím zase nemálo sem se z toho potěšila, poněvadž dokládati v svým psaní ráčíte, že již zase k lepšímu způsobu téhož zdraví svého přicházeti ráčíte, čehož srdečně VMti přejíc, aby dobrotivý pán Bůh i dáleji VMt pozdraviti a při dobrém a všelijak potěšitedlném a pohodlném způsobu spolu i se panem manželem a dítkami vašnostinejmi nejmilejšími za mnohá leta stále utvrzovati a zachovávati ráčil, na jeho božské milosti žádám. Strany pak sebe s bolestí VMti oznamuji, že mne ta bídná podagra již dokonce položila a ve všech oudech těžce svázala, že sebou téměř hnouti nemohu a mnohého trápení okoušeti musím, nevěda, jak milostivý pán Bůh, na jehož ruce božské cele se spouštím, dále se mnou naložiti ráčí.

Za tu lásku, kterou račte ke mně prokazovati a mně k žádosti mé chtíti to přátelství a pohodlí prokázati a k užívání dvou krav zapůjčiti se tak ochotně zakazovati, i jestliže bych čeho více potřebovala, se v tom tolikéž zamlouvati ráčíte: velice VMti, má nejmilejší dcero, děkuji a poněvadž toliko dvou takových krav potřebuji, pročež na nich také s vděčností přestávám a VMti toho dobrodiní mně tudy prokázaného zase se všelijakou líbezností každýho času odměniti i odsloužiti nepominu. Pana manžela svýho a mýho velice milýho pana syna, žádám, že račte ode mne s mejmi službami velice pozdraviti. A s tím se VMti, má nejmilejší paní dcero, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 27. Martii léta 1635.

PS. Že se VMti rukou svou pro svůj velikej nedostatek zdraví, který v pravé ruce také snáším, podepsati nemohu, prosím, že mne v tom při sobě omluvnou jmíti ráčíte.

---

512. *Kateřině Šrámkové, hospodyni v Olomouci, v příčině vycvičení služebné dívky.*

Na hradě Přerově dne 29. března 1635.

Kateřině Šrámkové, hospodyni Olomoucké.

Kateřino milá! ɔc. Psaní tvé pod datum 26. dne tohoto měsíce sem přijala a z něho předně tomu vyrozuměla, že mé s tebou na tom zůstání v své paměti máš a se zakazuješ, že, dá-li pán Bůh, v sobotu po Veliké noci s řezníky zdejšími buď sama ke mně se sem dostati, nebo manžela svýho vypraviti a to děvče mý k sobě na cvičení přijíti chceš: což od tebe vděčně přijímám, a že tak učiníte a o týmž čase kterýkoli z vás ku přijetí takovýho děvčete sem se dostanete, toho očekávati budu. Co se pak druhýho děvčete dotejče, kdež mi oznamuješ, že se jedna poctivá a pobožná měštka v Olomouci nachází, která by je taky přijíti chtěla: tak jest, že sem se před tebou, když si u mne byla, v tom ohlásila, že bych je taky ráda někde do dobrýho místa obrátiti chtěla, žádostiva jsouc, aby ty se tam u vás na nějakou takovou příhodnost vyptala, což že si učinila, vděčně to od tebe přijímám; než oznamujiť, že již na ten čas z toho schází, a to tou příčinou, že to děvče, který sem tehdáž před rukami měla, se roznemohlo, tak že sem je zase pryč poslati a tam, odkud se sem dostalo, navrátiti musila. Pročež mne při tý dobrý poctivý měštce s pozdravením ode mne v tom omluviti, a že od ní vůli za skutek přijímám, oznámiti moci budeš. A s tím tě ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 29. Martii léta 1635.

---

513. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině dobytka při dvořích, škod vojáky zdělaných, Matouše purkrabího, kteréhož vojáci nutí, aby s nimi táhl; vyhrůžek rytmistrových aby se nebáli, včely aby ohledány byly, zahrady pro předivа, k vařivám upraveny byly, zahradník aby odeslal semeno z salátu hlávkového.*

Na hradě Přerově dne 29. března 1635.

Janovi písaři.

Že za těch 331 žejdlík másla do Oustí prodanýho peníze na hotově máš, dobře jest, čehož při svým předešlým tobě v té věci učiněném poručení pozůstavuji; volej makovej v flašce mi odeslanej i řepa suchá jest mi dodána. Dobytek ve dvořích že, chvála pánu Bohu, při dobré míře pozůstává a telata ve dvořích vedle poručení mého se osazují [sic], i vojáci ze dvora Horeckýho že již vytáhli, taky to ráda slyším žádaje, aby pán Bůh dáleji všecko v dobrém způsobu zachovati a ty dráče dokonale pryč zapuditi ráčil. Co jest již od nich škod naděláno, z poznamenání, které mi posíláš, sem

spatřila, čehož jest dosti mnoho a nevím, kdo nám to nahražovati bude; jak by však při tom mělo postupováno bejti, z panskýho psaní budeš se věděti čím zpraviti.

Co jest se s Matoušem, purkrabím, zběhlo, že jej ti vojáci, kteří v Brandejse leží, z toho viní, že jim připověděl a, aby s nimi táhl, míti chtějí: není co chváliti a soudím, že sám vinen jest; kdyby s nimi žhraní a tovaryšení nechal, byl by toho prázen, ještě on má pánu tudy starosti a zaměstknání přidávati, bylo by zhoda [sic], jestliže se mu tak líbí, aby se mu toho přálo; ale ne pro něho než pro něco jinýho poroučí pán hejtmanovi, jak by strany něho postupovati měl; podruhý bude uměti na sebe lepší pozor dávati a obecenství [sic] s vojáky nechati, nechce-li sobě k horšímu něčemu posloužiti, však i tak ještě neví, jak toho znikne.

Tobě a hejtmanovi že rytmistr ten pohrůžky činí, že vás zastřeliti chce: to sou frašky; smejšlím, že se na to rozmyslí, není to ponejprvé, jest to již jejich vobyčej starodávní tak hroziti a kdoť se jim dá ustrašiti, tenť jest jejich nebohej; ale vy snad máte rozum, víte se v tom jak chovati a nebudete babami, abyšte se hned měli slova báti.

Mezi tímť poroučím, poněvadž již čas včel ohledovati [sic] nastává, aby na to paměť měl a, oberouce k tomu čas příhodnej, s šafářkou k nim přihlídl a med od nich, co by beze škody bejti mohlo, vybrati dal a při tom rozšafně a s řádem postupovati hleděl; a když by se to vykonalo, jak mnoho medu i taky vosku se nabere, mně oznámil.

Zahrady pro přediva, k vařivám i k jiným potřebám chystati a, když čeho čas bude, seti a to náležitě spravovati hleďte; zahradníkovi taky pověz, aby tam darmo neležel, než v zahradách co potřebí k setí sobě připravoval a stromoví proklešťoval, tak aby nějaký oužitek z něho taky pocházeti mohl. Při tomť věděti dávám, že mi šafářka oznamuje, že po ní hejtman míti chce, aby mu za půl léta 40 žejdlíků napřed másla nalila. I pokudž jest tomu tak, vyptaje se na to, pověz mu ode mne, že by mi to do něho s podivením bylo, aby od ní toho žádal, což v její moci učiniti není a což se předešlým hejtmanům nedávalo: a poněvadž já více jemu, než-li těm, kteří před ním byli, dávati povoliti nemohu, jakž mi se zdá, že se jim na rok toliko 40 žejdlíků dávalo, což v rejstrách můžeš dobře vyhledati a jemu ukázati, že on taky nemá čeho více žádati, ani taky na to nastupovati, aby se mu před časem vydávati co mělo. Pak-li by buď nechtěl neb nemohl na tom, na čem jiní dosti měli, přestávati a chtěl by sobě více koupiti, že já mu toho přeji; než já že nemohu nyní teprv toho změniti, co od starodávna bejvalo, a tak že ona šafářka více jemu a jináče dávati nemůže, než co a jak sobě ode mne poručeno má a co se jinejm dávalo. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 29. Martii 1635.

PS. Že se nepodpisuji, nic se na tom nezastavuj; jest v tom příčina, že nemocna sem a podagru v pravý ruce mám, tak že do ní ani píra vzíti nemohu. Vondrovi zahradníkovi pověz, že mu poroučím, poněvadž mám zprávu, že loňskýho roku pěkný saláty hlávkový měl, aby mi sem z nich trochu semena při nejprvnějším poselství odeslal.

---

514. *Šafářce Perenské, mnoho-li másla hejtmanovi vydávati má, o ostavení telat, o poslání kolníku, o ohledávání včel.*

Na hradě Přerově dne 29. března 1635.

Šafářce Perenský.

Kdež mi oznamuješ, že hejtman na tobě míti chce, aby mu na půl léta pořád napřed 40 žejdlíků másla nalila, ty pak že si mu toliko deset nalila a dále že se mu tím zastíráš, že toho bez vůle mý učiniti nemůžeš: schvalujiť to, že's poněkud dobře učinila, že bez mýho vědomí něco novýho před sebe nebereš, poroučejeť, aby i dále se tak chovala a v nic neslušnýho se nevydávala, než, když by čas vyšel, taky mu nic nezadržovala. Avšak že se doptáváš, co mu ho dávati máš, v tom se divím tvýmu nerozumu, že se na to ptáš, o čem vím, že dobře víš, co se předešlým hejtmanům dávalo na rok, tomutó tolik vydávati můžeš. A když mu to v každým čtvrt lítě, co mu náleží, odvedeš, více na tobě nic míti nebude a před časem čeho po tobě žádati nemá, jakž o tom Janovi, aby mu to ode mne oznámil, aby tě v to nepotahoval, poroučím.

Co se ostavení telat dotejče, abych ti o tom co poroučela, aby jich v svým dvoře 30 ostavila: nic o tom nevím, si v tom na nějakým omylu; než poručila sem tak, jestliže by jiný šafářky pro vojáky nemohly samy svýho počtu doplniti, aby ty jim hleděla v tom nápomocna bejti a některý více nad svůj počet ostaviti, tak aby se mohly jinejm šafářkám rozdati a tak v každým dvoře, aby po desíti ostaveno bylo. Pročež se tím můžeš taky spraviti.

Tu řepu čerstvou kolník, poněvadž si mi jí neposlala tehdáž, když fůra sem byla, tedy mi ji po poslích, když sem jdou, po troše posílej, tak abych jí vždy něčím užila, tolikéž ty vořechy se džbány po jednom neb, jak budeš moci, mně sem v putně poslati můžeš. Suchá řepa i volej jest mi dodán.

A poněvadž již teď časy příhodný k ohledování včel budou, oberouc sobě k tomu jistej den s Janem písařem k nim přihlídněte a med, co bude moci včelám beze škody bejti, vyberte a co ho i vosku naberete, mně ať se oznámí. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 29. Martii léta 1635.

---

515. *Vymlouvá se Rudolfovi hraběti z Valdštejna ve příčině dívek k službě jí opatřených a odbývá jeho nabídnutí žertem, že ho do »fraucimoru« svého k službě přijíti nemůže.*

Na hradě Přerově dne 30. března 1635.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Když mi se tato příležitost k VMti trefila, nechtěla sem opominouti psaním svejm VMt navštíviti a o VMti, jak se dáleji se všemi svejmi míti ráčíte, přezvěděti i o našem způsobu VMti taky oznámiti, netajíc před VMtí, že pán můj i já oba dva v lůži zůstáváme; pán předce na svý předešlý nedostatky a já, jsouc od dny již od týhodne těžce sklíčena, hnouti sebou nemůžeme; nevím, jak pán Bůh dále s námi naložiti ráčí. Psaní vašnostinýho pod datum 24. dne tohoto měsíce z Brna sem dostala. Co se tý dívky, kterou sem k VMti pro její nedostatky navrátila, a toho, co mi v témž psaní o ní psáti ráčíte, dotejče: o to nechci s VMtí žádnejch soudů vésti, jestliže taková jest nebo není; než, poněvadž sem při ní sama ty některý nedostatky viděla, musím svejm vočím taky uvěřiti, ale, poněvadž ste jí ráčili tak dobrýho doktora zjednati, snad ji račte zhojiti, než pro mne se již nehodí. Já když sem tím vinna byla, že sem ji zejmena míti chtěla, již sem to prvé na sebe přijala, VMt, poněvadž se račte taky vinnej v tom činiti, račte míti příčinu napraviti. Pana Simeona že ste vo málo proto poprati neráčili, neráda bych toho uslyšela, nebo by mi to velkejm zázrakem bylo. Jinou pak dívku na místo té že mi posílati ráčíte, ještě sem ji sice až posavad neviděla, ale poněvadž to tudy sešlo, že sem otcovský přijíti nechtěla a druhá, jak mi zpráva učiněna jest, že příliš velká a stará dívka byla, musím při tom zanechati; ačkoli, kdyby se byla která z nich sem dostala, aspoň bych ji byla viděla a na ni pohlídla, však že se nestalo, již VMti viny nedávám než hofmistrovi, který ji měl s sebou přivézti; budu dále očekávati, že mi to brzy vynahraditi ráčíte, začež VMt prosím a již jednou se snad zdaří, že budu moci něco zdárnýho dostati. Sami že byšte ráčili chtíti u mne v fraucimoře sloužiti: VMti z tý poslušnosti děkuji a poněvadž se mi neračte do tý služby hoditi, nebo já již slabý ruce mám, tak že když byšte mi ráčili zle sloužiti, nemohla bych VMt uprati a za službu platiti, protož VMt z ní propouštím, račte sobě jinde moci služby pohledati a mezi tím vždy na mne ve věci opravdové paměti míti, poněvadž já tak bídná sem, že sobě sama sloužiti nemohu.

Pokudž toto psaní VMt na Židlochovicích trefí, žádám, račte mne panu otci svýmu a mýmu nejmilejšímu panu bratru s mejmi upřímnejmi sesterskejmi nemocnejmi službami poručenou a omluvnou učiniti, že pro svůj nedostatek zdraví sama pánu nepíši. Pán můj VMt i paní manželky VMti spolu se mnou pozdravuje a naše nemocné služby vzkazujeme, a s tím nás z obojí strany v milost

a ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 30. Martii léta 1635.

PS. Majíc i pravou ruku od dny svázanou, tak že do ní dokonce nic vzíti, ovšem se podepsati nemohu, žádám, že mne v tom, že se VMti nepodpisuji, při sobě omluvnou jmíti račíte.

---

516. *Bratru svému Adamovi z Valdštejna o nemoci své, přeje mu štastnou na svátky velikonoční projížďku na Mikulov a žádá, aby ji oznámil, nežli by do Čech se odebral.*

Na hradě Přerově dne 2. dubna 1635.

JMti panu purkrabí Pražskýmu.

Můj nejmilejší bratříčku! Velice VMti z toho děkuji a se vší vděčností to od VMti přijímám, že na mne nezapomínati, nýbrž skrze psaní své laskavě navštěvovati a o mně i mém nejmilejším pánu vyzvěděti žádostivi bejti račíte, a omlouvám se VMti, že sem sama dříve VMti nepsala, jakž sem sice v oumyslu to podle vzkázání vašnostiného po hofmistrovi vykonati a o nás oznámiti chtěla, ale má bída, v které nyní zůstávám, mně v tom až dosavad překážky činila, tak že ste mne v tom předjíti a mně prvé psáti račili. Což VMti, mý srdce, oznamuji, že se nic dobře nemám a již víc než od týhodne, jak sem se na dna složila, který mi do pravý ruky, loktův, ramen i do kolen přišly, z lůže se hnouti nemohu, ani flastry sem se obrániti nemohla; však to vždy poznávám, že ne tak prudce a násilně, jak jindy sice to bejvá, mne svázaly a již taky z milosti boží začíná se se mnou něco polepšovati, což mám ku pánu Bohu tu naději, že mi i dále pomocníkem bejti a zase lepšího zdraví dosáhnouti dáti ráčí. Pán můj pak, ač sice ještě nemůže z lůže mnoho se hejbati, však předce tak hodinu nebo dvě každej den u stolečku v šlofpelcu na stolici posedí, než kašel ten se mu málo umenšuje; ale soudím, že tito nynější časové nepříhodní také něco u příčině sou a že, když lepších a stálejších pán Bůh propůjčiti ráčí, taky pán více síly a čerstvosti nabejvati a pomaly okřívati moci bude. VMti toho, můj nejmilejší bratříčku, přeji, že ač sic s nedostatky, však předce aspoň tak, jakž může bejti, snesitedlně při svým zdraví vynacházeti se račíte. Pán Bůh rač to při VMti množiti a za dlouhé časy stále VMt se všemi vašnostinejmi při všelijakém potěšitedlném způsobu zachovávati.

A poněvadž račte psáti, že na tyto nastávající slavnosti velikonoční na Nyklšpurk k službám božím strojiti račíte: VMti k té projížďce mnohýho štěstí a potěšení podle duše i těla i zase šťastného na Židlochovice navrácení vinšuji. Po svátcích pak že račte na cestu do Čech k přihlídnutí a opatření statků svejch pustejch směřovati,

ačkoli tak sama smejšlím, že svý nejlépe račte moci opatřiti, ale však nebudu moci VMt než lítostivě oželeti a nerada VMt odsud stratím, nebo nevím, kdy se již s VMtí shledám a že nebudu moci o VMti tak často jako nyní se dovídati; však než byšte odjeti ráčili, prosím, že mi ještě o tom věděti dáti ráčíte.

Pán můj VMti svý hotový a upřímný, ač ještě dosti nestatečný, služby vzkazuje. S tím se VMti, můj nejmilejší pane bratříčku, k lásce a paměti, nás pak z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího poroučíme. Datum na hradě Přerově 2. dubna 1635.

VMti upřímná věrná sestra do smrti zůstávám.

PS. Poněvadž mi ta bídná podagra i to odňala, že se VMti ani sama podepsati nemohu, prosím, že mne v tom při sobě račte omluvnou míti.

---

517. *Adamovi z Valdštejna o zdraví svém a manžela svého, za novinu o pokoji děkuje a prosí za oznámení, kdyby do Čech vrátiti se měl.*

Na hradě Přerově dne 14. dubna 1635.

JMti panu purkrabí Pražskýmu.

Modlitbu svou s upřímnejmi sesterskejmi službami VMti vzkazuji. Vysoce urozený pane, pane bratře můj nejmilejší! Z psaní vašnostiného, můj nejmilejší bratříčku, které mi pod datum 12. dne přítomného měsíce činiti ráčíte a kteréž sem se vší vděčností dnes dostala, všelijak sem se nad tím potěšila, porozumívajíc z něho, že ste se v dobrém zdraví z Nyklšpurku zase na Židlochovice mezi své navrátiti ráčili, čehož věrně VMti přejíc, aby dobrotivý pán Bůh za dlouhé časy stále a neproměnitedlně takového dobrého způsobu VMti požehnávati a při něm vašnost se všechněmi k VMti přináležejícími zachovávati ráčil, z upřímnosti sesterské, jako srdci svýmu, VMti žádati nepřestávám. Pro vyzvědění pak o mně a mým nejmilejším pánu že račte naschvále sem posílati, z toho velice VMti děkuji: kdež před VMtí, mý srdce, netajím, že pán můj předce v svým jednostejným způsobu a nedostatku zdraví zůstává, za den, za dva něco lépe se má a z toho zase dosti ničemnej a mdlej se nachází a tak z lůže nikam nemůže; leč někdy se na chvilku zdvihnouti dá, že na stolici u stolečku posedí a poobědvá a s kašlem se předce taky obírá, ač sic zdá se, že již ne tak hrubě jak předešle trvá, odkudž důvěřuji se pánu Bohu, že s těmito pohodlnějšími a teplejšími časy týž kašel čím dále vždy více odcházeti a pán tudy lepšího zdraví nabejvati moci bude. Já sem tu taky téměř za dvě neděle příčinou dny, kterou sem v rukou, loktech, rameních i v nohách svázána byla, z lůže se nehejbala, ač i tak sem ještě dosti

churava, však vždy, chvála pánu Bohu, již se se mnou zase něco polepšuje.

Za tu novinu, kterou mi račte o pokoji oznamovati, že se k němu v brzkým čase dobrá naděje dává, VMti děkuji, ačkoli ještě s Tomášem, dokud skutků nevidím, nehrubě věřím; ale však pána Boha žádám, aby těm jednatelům jeho šťastně požehnati a nám ten stálej vinšovanej a žádostivej pokoj navrátiti ráčil, v němž bychom všichni obsaženi bejti a jeho společně užívati mohli.

Vašnostiného odjezdu do Čech vždycky se lekám a kdykoli o tom uslyším, že již se státi míti bude, (jakož pak když již tak dávno o něm třeští, obávám se, že se s ním prodlívati nebude), nebudu moci než velmi nad tím, že VMt odsud ztratím, zkormoucena bejti, poněvadž mi na VMti, mý srdce, mnoho záleží; kdyby možné bylo, abych mohla VMt vždycky tu blízko míti, však ještě místnějšího od VMti o tom oznámení očekávati budu.

Pán můj VMti zase svý hotový a upřímný služby, (jakkoli sic ještě dosti nestatečný), i paní Jozičce spolu se mnou s vinšem a žádostí od pána Boha všeho nejlepšího dobrého vzkazujeme. A s tím sebe VMti, mý nejmilejší srdce, k lásce bratrský stálý a neproměnitedlný a nás z obojí strany stráži a ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 14. Aprilis léta 1635.

---

518. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, aby jí oznámil, jak při hospodářství všechno se řídí, mnoho-li medu od včel nabrali, kdy vojáci vytáhnou, šafářka aby poslala jeden sýr.*

Na hradě Přerově dne 19. dubna 1635.

Janovi písaři.

Když se od tebe nic dočekati nemohu, aby mi oznámil, co a jak se s vámi až posavad děje, neb co se dobrého při hospodářství řídí a spravuje, z té příčiny musímť sama psáti, tak abych se aspoň tudy něčeho dověděti mohla: pročežť poroučím, aby při nejprvnější příležitosti mně oznámil, jak ve dvořích při dobytcích a hospodářství i s jinejmi věcmi našimi stojí, tolikéž mne o tom zprav, jestliže se již co v zahrádkách a od jakejch semen zaselo i také v poli od předív, jak se k tomu chystáte i při dvořích jař hrubě-li sejete. K včelám jestliže si již s šafářkou přihlížel a mnoho-li medu od nich nabral a v jakým způsobu se tyž včely našly a není-li při nich nějaký škody a summou o všem, o čemž by potřebí bylo, jak při čem spravujete, mně v známost uvésti nepomíjej, jako také brzy-li se vojáci od vás vytáhnouti strojí a co se dobrého slyší. Mezi tím na to paměť měj, jak by vojáci vytáhli, aby se ta příze tkadlcům k zdělání odvedla, o to se přičiníc, aby mohlo co nejdříve

plátno zhotoveno a potom taky, jestliže by nějakýho nebezpečenství a překážky od vojáků nebylo, časně vybíleno bejti.

Šafářce jménem mejm poruč, aby mi sem po nejprvnějším poslu jeden sejr podzimního dělání z těch, který Anička panna vybrala, složíc jej pěkně do nějaký putny neb něčeho takovýho, aby se rozdrobiti neb polámati nemohl a mohl sem pěkně v celosti donešen bejti, však aby nebyl shnilej, odeslala. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 19. Aprilis 1635.

---

519. *Adamovi z Valdštejna přeje, aby manželka jeho, paní Jozička, brzy se pozdravila, prosí, aby jí zaslal vzor »instrumentu«, kterého užívá v nemoci.*

Na hradě Přerově dne 26. dubna 1635.

JMti panu purkrabí Pražskému.

Mý nejmilejší srdce, můj přemilej bratříčku. Že se ke mně častejmi psaními svejmi ohlašovati a tudy svou upřímnou lásku ke mně dokazovati a mne v ní ujišťovati ráčíte, velice z toho VMti děkuji i při tom taky z vašnostiného dobrého způsobu, jehož při svém zdraví užívati ráčíte, obzvláštně potěšena sem. Pán Bůh račiž dáleji jakž v tom, tak i ve všem jiném dobrém a potěšitedlném VMt se všechněmi vašnostinejmi zdržovati, toho VMti jako srdci svýmu nepřestávám upřímně žádati. Paní Jozička pak že takový nepříležitosti od katarů snáší, věrně jí toho nepřejíc, vinšuji, aby jí pán Bůh od nich pomoci a pohodlnějšího zdraví užiti dáti ráčil. Kteréž, žádám, že sobě neračte stížiti ode mne i pána mýho s našimi službami všeho nejlepšího dobrého oznámiti.

Co se pak mne a mýho nejmilejšího pána dotejče, VMti o nás co jiného oznámiti nevím, než že tak v svým jednostejným, dosti churavým a častým proměnám poddaným způsobu, zůstáváme; pán s svejmi nedostatky a kašlem na větším díle předce v lůži a já sotva na stolici seděti mohu a všecka flastry obvázaná sem, neb téměř nikdy pokoje a odtušení nějakýho od tý bídný podagry nemám, tak že nevěda sobě z toho jak jináče pomoci, musíme již trpělivě i v tom vůli boží poddáni bejti. Za noviny oznámené VMti děkuji a toho neštěstí, které pana Hans Krystofa z Valdštejna, strejce našeho, potkalo, pánu nepřeji. A že račte novin z Prahy i z Vídně očekávati, pán Bůh dej, abyšte ráčili moci něco dobrýho dostati a my taky s VMtí nad tím mohli potěšeni bejti.

Pán můj VMti svý nemocný hotový služby s vinšem a žádostí na pánu Bohu všeho nejlepšího dobrého vzkazuje. A s tím se oba VMti i nás společně k ochraně boží poroučíme. Datum na hradě Přerově 26. Aprilis 1635.

PS. Můj nejmilejší bratříčku! Pamatuji, že ste mi o nějakém instrumentu povídati ráčili, kterýho že v nemoci užívati ráčíte, zprávu dávajíce, že jest lépe tak a pohodlněji než jak já a pán můj toho užíváme, že se vždycky na medenici [sic] zdvihati dáti musíme a tudy že nás urážejí a ruce nám vytáhnou, což tomu dobře sama místo dávám. I nemohouce se do toho šikovati, jak takový instrument udělán bejti má, pročež VMt, mý srdce, prosím, že mi mustr od něho, buď z papíru neb z plechu aneb z dřeva, jak by se koli VMti vidělo, udělati a při nejprvnější příležitosti odeslati dáti stížiti sobě neráčíte, tak abych jej pro sebe a svýho pána taky udělati dáti a nám tudy v našich bídách a nemocech nějaký polechčení způsobeno bejti mohlo.

---

520. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, o včelách, o opatrnosti před odtažením vojska, aby se nebáli naléhání kněze Choceňského v příčině víry.*

Na hradě Přerově dne 30. dubna 1635.

Janovi písaři.

Z tvého psaní a zprávy v něm mi učiněné, co a jak se s věcmi a hospodářstvím naším děje, ráda sem vyrozuměla, čehož na ten čas při též správě tvé zanechávám a že ste již taky na větším díle při dvořích, (ačkoli dosti s strachem a nebezpečenstvím, avšak vždy tak, jak mohlo bejti), zaseli i při dobytcích a jiným, že ještě v prostřední míře zůstává: buď pán Bůh ze všeho toho pochválen a rač i dále sám ochrancím a opatrovníkem při tom bejti; toliko že by ovce předce na volata promí raly, nerda tomu sem; hleďte jich však pilni bejti a toho, čímž by jim mohlo pomoženo bejti, nezanedbávati. Včely že jedny přes zimu umřely a tak málo medu že ode všech vzato jest, i ten že ještě na větším díle jim zase přidán bejti musel: nevím k tomu co říci, poněvadž to sama soudím, že tato minulá tak dlouhá a krutá zima to způsobila; jen hleďte již na to pozor dáti, aby ty, který na živě zůstávají, zase se ssíliti mohly i taky potom, dal-li by pán Bůh toho dočekati, když by roje pouštěly, aby žádný zmrhány nebyly, na to bedlivost míti hleďte. Vosk, kterýhož že 14 lib. šafářka přepustila, ať do mýho dalšího poručení schová a k tomu nechť se ho ale 50 lib. přikoupí.

O vojácích že se rozpráví, že 1. dne Maji z kvartýru mají vytáhnouti: pán Bůh račiž to sám způsobiti a nás jich tím dříve zprostiti, tak aby více se nikdy nenavrátili a nás i chudejch lidí netrápili, což taky, poněvadž se i zde všudy o tom tak mluví, snad již tu nebudou déle ležeti. Což jak by se stalo, že by vytáhli, hlediž tak, [jak] slibuješ, se chovati, přízi bez odkládání tkadlcům odvésti a o to se snažovati, aby tím dříve plátno zděláno i také vybíleno a jiný

všecky věci náležitě při hospodářství podle potřeby spravovány bejti mohly.

O tom hrozným vohni, kterej se v Litomyšli stal, nerada sem uslyšela a těm ubohejm lidem takovejch velikejch škod a zkázy jejich věrně nepřeji. V Brandejse že téhož dne v kvartýru toho rytmistra taky se zapálilo, i toho sem se ulekla, však pánu Bohu děkuji, že jest se voheň nerozmohl a hned zase uhašen jest; pročež když vidíte, co se u jinejch děje a jaká nevážnost a nešetrnost při vojácích jest, hleďte se sami jak doma tak i při dvořích na pozoru míti, tak aby nějaký takový nešťastný příhody a škody se nám nestalo, zvlášť když by vojáci vytáhnouti měli, poněvadž oni rádi po sobě památky nechávají.

Oč se na vás od kněze Chocenskýho tiskne, tomu jak z tvýho psaní, tak i z suplikací, kterou mi i pánu druhou s jinejmi, kteří v domě zůstáváte, posíláš, ač nerada vyrozumívám, avšak taky tak nějak velkýho nebezpečenství s vámi bejti nevidím: než to jest, že oni chtějí štěstí zkoštovati a vás ustrašiti, jestliže by se jim zdařilo dobře; ale poněvadž to pán dobře opatřeno má, pročež se podle rady panský taky chovejte a z domu se nehejbejte, což smejšlím, že se ještě rozmyslí, než co před sebe ten pan farář vezme, mimo což vám co jiného na ten čas raditi já ani pán nevíme. Pakliže by co dále na vás dolíhati mělo, budete moci taky nám o tom oznámiti a tak sobě i jinejm toto ode mne k odpovědi povědíti můžeš.

Koroptví 6 zbitejch, který z komůrky posíláš, jest nám dodáno; raději bych byla, aby mi ten sejr byl poslal, poněvadž koroptve posel pronesl, byl by mohl taky sejr pronésti, pročež to při nejprvnější příležitosti učiň a mně jej po poslu odešli, nebo ho pilně potřebuji. Datum na hradě Přerově 30. Aprilis 1635.

---

521. *Děkuje bratru svému Adamovi z Valdštejna za odeslané paštyky lososové, zmiňuje se o zdraví svém i manžela svého, o vyhoření Litomyšle* ***x***c.

Na hradě Přerově dne 5. května 1635.

JMti panu purkrabí Pražskýmu.

Mý nejmilejší srdce! Ačkoli žádostivě sem psaní vašnostinýho dostala, ale netoliko sem se nad tím málo potěšila, nýbrž, otevrouc je a nevida ani ruky vašnostiný i dočtouce se o nedostatku zdraví VMti, že od dny navštíveni bejti a s ní nepříležitosti okoušeti ráčíte, nad tím sem se dosti zkormoutila a jistě srdečně nerada toho uslyšela; čehož VMti, můj nejmilejší bratříčku, sestersky věrně nepřeji a pána Boha prosím, aby takový nedostatek brzy s VMti sníti a k předešlýmu dobrýmu zdraví zase přijíti dáti ráčil. Mezi tím že předce na mne i mého nejmilejšího pána neračte zapomí-

nati, s námi o to, co VMti po vojácích zůstalo se zdělovati a dvě paštyky lososový odsílati ráčíte, VMti z toho oba dva velice děkujeme a vděčně takový dar od VMti přijímajíce zase se tý lásky VMti odsloužiti zakazujeme.

Co se našeho způsobu dotejče, ten při nás téměř na jedný váze stojí: nebo pán můj předce s svejm kašlem a mdlobou na větším díle a ustavičně v lůži zůstávati musí, kromě toho, že někdy na hodinu neb dvě dá se zdvihnouti, sice hned zase do něho se musí navrátiti, ale vždy, chvála pánu Bohu, hůře se pánem není; a po mně se ta bídná podagra rovně téměř stále tluče, tak že nepřestávám líkařství a flastrů vašnostinejch užívati a jednak na jednom, jednak na druhým místě se obvazovati, nebo ji téměř všudy po sobě cejtím, však se, již jak mohu, lůži bráním, než nevím, jak dlouho budu moci to vystáti, což na boží pomoci záleží. Že se VMti na Dobrovici tak zle hospodaří a více odtud žádají než statek snad s to bejti může, zatím také, co se VMti i jinejm strany statků od nebožtíka pana Trčky odkázanejch děje, čehož že mi i přípis, jaký příčiny sobě k tomu berou, posílati ráčite: čehož sem sic nedostala, však neráda sem se toho z psaní VMti dočetla a jistě bych toho nepřála, abyšte tý lásky, kterou nebožtík pán VMti dokázal, neráčili míti užiti; snadno, když kdo co rád míti chce, příčiny sobě najde a nejspíše kdo co má, ten i po smrti rebelem bejti musí, čehož se může pánu Bohu slitovati; ale moc železo láme: čemu se v takový příčině nemůže pomoci, to již musí pánu Bohu poručeno bejti.

Za jiné noviny já i pán můj, (kterejž VMti množství svejch hotovejch, ačkoli nemocnejch služeb vzkazuje), VMti tolikéž děkujeme a že se předce ku pokoji směřuje, pán Bůh rač tomu šťastně požehnati a nám všechněm ten žádostivej pokoj navrátiti.

O vyhoření Litomyšle taky nám již z Brandejsa oznámeno bylo, to jest hospodářství vojáků, s naším pustým Brandejsem rovně se tak státi mělo, taky na týž den vojáci tam zapálili, než předce pán Bůh zachoval, že se lidé zběhli a zase uhasili, že se voheň nerozmohli

A s tím sebe, můj nejmilejší bratříčku, mý srdce, k lásce VMt. nepromČnitedlné, nás pak společně milosti a ochraně pána Boha věčného poručena činím. Datum na hradě Přerově 5. Maii léta 1635.

---

522. *Pertoltovi z Lipého o zdraví svém a manžela svého, v příčině jeho sporu s bratrem 2c.*

Na hradě Přerově dne 5. května 1635.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Můj nejmilejší pane bratře! Vděčně to od vás přijímám a z toho velice děkuji, že na mne nezapomínáte a skrze psaní ke mně se

ohlašujete i také o způsobu mém a mého nejmilejšího pána přezvěděti žádostivi ste. Kdež vám, můj bratříčku, oznamuji, že, tak jakž již náš bídnej a starej způsob s sebou přináší, téměř ustavičně těm i jiným nedostatkům poddáni jsme; pán můj předce ani z lůže mnoho se nehejbá, leč některej den dá se na hodinu neb dvě zdvihnouti, že tak se mnou poobědvá, ale hned zase do lůže musí, poněvadž ho veliká mdloba i taky kašel nikterak opustiti nechce, ale poněvadž hůře s ním není, pánu Bohu se důvěřuji, že mu dále k nějakýmu mírnějšímu způsobu také přijíti dáti ráčí. Já pak s svejmi podagrami taky dosti činiti mám a sotva se lůži bráním, nevím, jak dále se mnou pán Bůh naložiti chtíti ráčí, sice velmi jakási churavá a nestatečná a vnitř všecka od nich sklíčena sem.

O vás sem to srdečně ráda uslyšela, že při dobrém zdraví se všemi svejmi se nacházíte a že na Židlochovicích u pana bratra zůstáváte, čehož vám věrně přejíc i na další časy téhož dobrého způsobu od pána Boha upřímně vinšuji. Panu bratru pak jeho nemoci nepřeji, pána Boha prosíce, aby ho brzy pozdraviti a zase dobrýho a stálýho zdraví jemu dosáhnouti dáti ráčil.

Co mi v svým psaní dále píšete, že ste s rozmyslem a ostejcháním na Židlochovice ku panu bratru na jeho kolikerou žádost se vypravili, obávajíce se nějakýho posměchu, poněvadž ste tomu srozuměli, že by pán můj skrze zmocněný svý pro nějaký rukojemství při soudu minulým v Brně proti vám opatření žádal, poněvadž se k soudům stavěti nechcete, tak že by pánu od soudu za odpověď dána byla, že by pan kardinal chtěl pánu patent na vás dáti, když byšte kdy do Moravy přijeli, abyšte arrestirováni byli, což že vám nemůže než litostivé bejti: jistě sem se toho nerada dočetla a v pravdě vám oznamuji, že o takovým patentu nic nevím ani ode pána svýho o tý věci od toho času, jak s vámi o ní mluvil, když ste u nás byli, více ani jednoho slova až posavad sem neslyšela. Že pak pán tu věc na soud vznesl, však o tom sami víte, že hned tehdáž před vámi se v tom vysvětlil, že jinak jak učiniti neví, než že se musí v té příčině při soudu ozvati a za opatření té věci žádati, ale ne tím oumyslem, že jest to učinil, jakž tomu ode pána svýho porozumívám, aby tudy k vašemu jakýmu posměchu neb škodám sloužiti chtěl. Neb to sama dobře soudím, kdyžť sou vám již prvé všecko vzali, nač byšte se k soudům stavěti neb při dvoře solicitovati měli; než že pán chtěl se taky nějak v tom opatřiti, aby v takovém velikém nebezpečenství ne skrze vás, než skrze hrabě z Turnu, který se na vás, že s ním v rukojemství v listu ručícím jste, dobejvá a sám svý povinnosti zadosti činiti nechce, postaven nebyl, nenadajíce se, aby jemu měla taková odpověď od soudu dána bejti. Pročež vás, můj bratříčku, prosím, abyšte to z svý mysli vypustili a sebe tím nekormoutili, nebo o tom dobře vím, že pán můj nikdy toho oumyslu nebyl, aby

vám čím škoditi měl a že na vás tak mnoho laskav jest, že ještě toho učiniti nechce, čímž by vám nějakou protivnost měl působiti; což když sem mu o tom povídala, velmi toho nerad uslyšel a nepochybuji, (jakž se ohlásil), že vám sám místněji strany té věci, než já vám teď o ní navrhuji, psáti bude, a tak vám není potřebí na ten čas ničeho toho se obávati. Zdá mi se, že můžete proto bezpečně, kdykoli vaše příležitost jest, ještě jak sem k nám, tak i jinde, kdekoli by se vám vidělo a líbilo, přijížděti; leč by dále jináče se něco ne s vůlí panskou, než s jejich státi mělo, o čemž již nevím jak souditi, avšak pánu Bohu věřím a jeho žádám, aby vás přede vším takovejm zachovati ráčil, já pak co mohu vám dobrýho učiniti, to taky chci každýho času volně ráda podlí možnosti svý vykonávati. A s tím se vám, můj nejmilejší pane bratře, poroučím a, aby se vám na všem dobře a šťastně vésti mohlo, od pána Boha vinšuji. Datum na hradě Přerově 5. Maji léta 1635.

---

523. *Paní Marii hrabince z Hodic o zdraví svém, paní Apoloně že přeje, aby Teplice k lepšímu zdraví jí dopomohly, že vyhoví žádosti její, aby jí truhly ve Vratislavi vydány byly.*

Na hradě Přerově dne 7. května 1635.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Má nejmilejší paní dcero! Ráda sem dnes s příležitostí pana syna vašeho sem vypravenou psaní od vás dostala a z něho tomu vyrozuměla, že při dobrejm způsobu zdraví svýho se vynacházíte, čehož vám věrně přeji a na další časy od pána Boha vinšuji. O mně a pánu mým, kdež žádostivy ste věděti, oznamuji vám, že tak předce v jednostejný váze pán můj s svejmi nedostatky a nejvíce s tím odpornejm kašlem v lůži na větším díle zůstává. Já taky s podagrou vždycky boj vésti musím, nebo ji teď od některejch dní zase hrubě cejtím; nevím, jak dále se mnou bude. Paní Appolona že jest se k vám již dostala, ráda sem to uslyšela, však že tak na zdraví nestatečná jest, věrně jí toho nepřejíc od pána Boha žádám, aby jí tý Teplice, do který se strojí, požehnati a skrze ni k lepšímu zdraví přijíti dáti ráčil. Kteréž, žádám, že ode mne jako i druhý panny dcery vaší s mejmi službami velice pozdravíte a všecko dobré oznámíte. Co se dále žádosti vaší dotejče, pokudž k tomu přijde, že do Vratislavě jakou bezpečnou příležitost míti budu: chci ráda na zakázání své vám při našem shledání učiněné pamatovati a klíč od sklepu svýho tam poslati, tak aby z něho věci vaše, totiž dvě truhly, vyzdviženy a Martinovi podle žádosti vaší k přichránění zatím odvedeny bejti mohly, dokudž byšte jich sobě jináče neopatřily. Pán můj vám i paní Appoloně a panně Polexině svý služby a všecko

jiné dobré vzkazuje. S tím se vám, má nejmilejší paní dcero, poroučím a všelijak dobře a šťastně vám se jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 7. Maji 1635.

---

524. *Kateřině Šrámkové, hospodyni v Olomouci, aby ji odeslala deset kusů »peřenných« šatů ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 7. května 1635.

Kateřině Šrámkový, hospodyni Olomoucký.

Jakož sem onehdy o tom skrze hofmistra poručila, aby mi něco ložních šatů sem posláno bylo: protožť poroučím, poněvadž nyní tato příležitost jest, že appatykáře do Olomouce odvážejí, aby po též příležitosti takových peřenných [sic] šatů deset kusů, totiž 3 spodní a tři svrchní peřiny, polštáře tři a jednu podhlavní podušku mně odeslala; což budeš moci pěkně na týž kočárek dáti složiti a do tý plachty zavinouti, kterouž pro to posílám, tak aby se nic neprotřelo a Alžbětě to, aby ona to sobě poručený měla a mně sem přivezti mohla, odveď. Mezi tím mi oznam, jak se to mý děvče u tebe chová a hrubě-li se čemu cvičí. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově dne ut supra.

---

525. *Potěšuje paní Johanku z Roupova nad »poustkou« jich hospodářství ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 7. května 1635.

Paní Johanně Maryji z Roupova, rozené z Valdštejna.

Službu ꝛc. Urozená paní, paní teta a dcero má nejmilejší! Zdraví ꝛc. Vděčně to od vás, má nejmilejší paní dcero, přijímám a vám z toho děkuji, že skrze psaní své paměť svou na mne osvědčujete i také, jak se s vámi od vašeho od nás odjezdu až dosavad děje, v známost mi uvozujete, nebo sem o vás o všech uslyšeti to žádostiva byla. Což sem taky hrubě ráda za novinu dostala, že ste tu cestu šťastně projely a na zdraví, že se se všemi svejmi dobře vynacházíte, čehož aby vám pán Bůh společně na další dlouhé časy přispořovati ráčil, vám toho od jeho božské milosti věrně žádám. Nad tím pak mám s vámi a pánem vaším jistě opravdovou citedlnost, co mi jak vy tak i pán oznamujete, že se vám tak nepořádně při věcech vašich děje a že ste tam do takový poustky přijely: čemuž dobře věřím, když tak jest, žeť vám to nemůže než dosti zkormoucenej mysli přidávati; ale což jinýho činiti tu kde moc železo láme a čemu se jináč odepříti nemůže, než již se ve všem pánu Bohu poroučeti, k němuž také tu důvěrnost mám, když vás již tak daleko přivésti ráčil, že vám i dále pomáhati bude. A poněvadž ste také o mém a pána mého způsobu žádostivy přezvěděti: mohu

vám oznámiti, že ačkoli sice předce v svých předešlých nedostatcích na zdraví zůstáváme, ale když předce tak snesitedlné jest a, děkuje pánu Bohu, od toho času, jak ste nás odjely, hůře s námi není, od pána Boha to již za vděk přijímáme, on račiž dále do vůle svý svatý nás opatrovati. A s tím se vám, má nejmilejší paní dcero, od pána Boha na všem dobře jmíti vinšuji a abych se s vámi brzy ve zdraví shledati mohla, toho bych upřímně přála. Datum na hradě Přerově 7. Maji 1635.

---

526. *Zdeňkovi z Roupova i jeho rodině přeje zdraví nejlepšího i potěšuje ho pomocí boží v zpustošeném jeho hospodářství ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 9. května 1635.

Panu Zdeňkovi z Roupova.

Modlitbu ꝛc. Urozený pane, pane ujče můj obzvláště milý! Zdraví ꝛc. Velice z toho VMti děkuji, že ste se psaním svejm ke mně ohlásili a o sobě, v jakém způsobu i s jinejmi VMti přítomnejmi vynacházeti se ráčíte, oznámiti ráčili, neb sem toho žádostiva byla se dověděti a vyrozuměti, jak se s VMtí děje, divíce se tomu, co musí v tom bejti, že sme tak dlouho nic o VMti slyšeti nemohli. Nyní pak sem z toho potěšena, když z psaní vašnostiného i jinejch tomu vyrozumívám, že ste tu cestu odsud až na Budkov předce šťastně vykonati a dosavad se paní Jozičkou i šlechtičnou Kačenkou dobrého způsobu při zdraví užívati ráčíte, čehož věrně VMti přejíc, i na další časy od pána Boha toho upřímně vinšuji. Z druhé strany však, že se VMti při tom spustovaném [sic] a prázdném hospodářství tak nepříležitě vede, o tom srdečně nerada slyším a vinšovala a přála bych toho věrně VMti, kdyby se VMti lépe dálo, z čehož bych s VMtí nemálo potěšena byla; ale kde jináče bejti nemůže, tu již musí jeden podnikati to, co pán Bůh dopouští; však pána Boha za to žádám, aby on sám pomocníkem VMti bejti, ty všecky věci napraviti a k dobrému konci a cíli podle vinše a žádosti VMti je přivésti dáti ráčil.

Co se mne a pána mého nejmilejšího dotejče, že nás račte v své paměti jmíti a na nás se doptávati: od VMti to s vděčností přijímaje tolikéž velice z toho děkuji a oznamuji, že, ač chvála pánu Bohu, od VMti odsud odjezdu mnoho hůře s námi není, však tak předce v svým jednostejným způsobu nestatečným zůstáváme, pán v lůži a já s podagrou vždycky taky boj vedu, ale již i tomu do vůle boží poddáni bejti musíme.

O vašnostiných taky oznamuji, že, díka pánu Bohu, všickni zdrávi sou, krom jedna malá dcerka počala sobě něco stejskati, ale nebylo nic tak nebezpečnýho; zase s jinejmi zdráva se nachází. Jiného

nemaje VMti co psáti, s tím se VMti se všemi jinejmi k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 9. Maji 1635.

---

527. *Vyptává se na Adamovi z Valdštejna na zdraví jeho a rodiny i prosí za oznámení nějakých dobrých novin.*

Na hradě Přerově dne 10. května 1635.

JMti panu purkrabí Pražskýmu.

Můj nejmilejší bratříčku! Když tuto příležitost k VMti mám, nechtěla sem toho nikterak pominouti a nemohla mi toho má upřímná láska k VMti zabrániti, abych neměla VMt tímto psaním navštíviti a poněvadž sem žádostiva o VMti, mý srdce, přezvěděti, jestliže se s VMtí od onehdejšího nedostatku zdraví již zase co polepšilo a ta bídná podagra jestliže se VMti zhostila; nebo za to pána Boha žádám, abych o VMti, můj bratříčku, všecko potěšitedlný dobrý uslyšeti mohla, v čemž prosím, že mi račte tu bratrskou lásku prokázati a o způsobu svém i všech svejch oznámiti sobě za těžké učiniti neráčíte. Strany našeho způsobu VMti oznamuji, že pán můj nejmilejší tyto dni nějakýho počištění užíval, avšak nevím, po tom-li, či po jiným jaksi se velmi špatně vynachází a zvláště dnes počíná všecken ničemnej a jako ztracenej bejti, k tomu ho předce ten stále trvající kašel hrubě trápí a zemdlívá i řeč mu odnímá, že jen tak chrápe; nevím, jak dále s ním pán Bůh naložiti ráčí. Mne taky ta bídná podagra nemnoho kdy pouští, opět sem s ní téměř dva dni ležeti musila, ač, chvála pánu Bohu, něco mi již zase z rukou vychází. Pán Bůh rač mi i pánu mýmu sám dále milostivejm pomocníkem bejti a nás hojiti.

Pokudž račte co dobrýho a potěšenýho od novin a zvláště strany pokoje míti neb slyšeti, prosím, račte se se mnou sděliti a něčím dobrejm potěšiti, a jestliže ještě pan bratr u VMti na Židlochovicích jest, ode mne ho velice pozdraviti, i také paní Jozičce nestížiti sobě mne s mejmi službami připomenouti. S tím se VMti, mý srdce, poroučím, a aby se VMti všelijak dobře a šťastně vésti mohlo, od pána Boha upřímně vinšuji. Datum na hradě Přerově 10. Maji léta 1635.

---

528. *Kněži Bratru Vavřincovi Justinovi o churavosti svého manžela.*

Na hradě Přerově dne 12. května 1635.

Bratru Vavřincovi Justinovi.

Dvojí cti hodnej a mně v Kristu pánu obzvláště milej kněže Vavřinče. Zdraví a v něm jiného všeho dobrého vám i s domácími vašimi od pána Boha věrně žádám. Poněvadž již od vás tak dávno

žádnýho poselství sem nepřichází ani odsud k vám nebylo, tak že nic, jak se s vámi se všemi až posavad děje, věděti nemůžeme, protož sem při této příležitosti nynější nechtěla toho pominouti, abych se vám tímto psaním pro vyzvězení o vás i také o našem způsobu vám oznámení ohlásiti neměla, a jsouc žádostiva o vás i vašich domácích přezvěděti, v jakým způsobu zůstáváte, že mně zase napsati a oznámiti sobě nestížíte, žádám. Strany sebe a svýho nejmilejšího pána nevím vám jak jináč oznámiti, než že již podle našeho sešlýho věku a jinejch k tomu přistupujících příčin více v bídách a nemocech nežli v jakým pohodlným způsobu se nacházíme: jakož pán až dosavad z lůže se mnoho nehejbá a na žádnou nohu se ani postaviti nemůže, krom že se dá někdy, když s ním lépe jest, z lůže zdvihnouti a na stolici k stolečku posaditi, že tak za hodinu neb dvě posedí a se mnou poobědvá, ale hned zatím zase do lůže se navrátiti musí, poněvadž jest již hrubě zemdlenej a k tomu kašel těžkej od drahního času ho trápí, ač se někdy za některej den něco s ním polepší, ale nic to stálý nebejvá, hned zase hůře jest. Pán Bůh rač ho sám opatrovati i pozdraviti. O svejch pak nedostatcích a těžkostech, poněvadž jich taky ustavičně okouším, již vám ani šířiti nechci, poněvadž bych sobě tím nic nepomohla, než již ve všem pánu Bohu a jeho pomoci svaté i vašim modlitbám se poroučíme.

O jinejch věcech co se zde děje, poněvadž se budete moci od Martina z Šternfeldu dověděti, taky vám nepíši toliko žádaje, že ode mne manželky svý i jinejch domácích s vinšem od pána Boha všeho dobrýho pozdravíte. S tím nás společně pánu Bohu v jeho mocnou ochranu poroučím Datum na hradě Přerově 12. Maji 1635.

---

529. *Žádá Bratra Pavla Hronovského, aby jí oznámil, jak se mu i rodině jeho daří, oznamuje mu o nedostatečném zdraví svého manžela.*

Na hradě Přerově dne 12. května 1635.

Bratru Pavlovi Hronovskýmu.

Můj zvláště milý pane kmotře! Zdraví ꝛc. Jsouce žádostiva o dobrém způsobu zdraví vašeho i domácích vašich se dověděti, zvláště poněvadž již o vás tak dlouho nic neslyšíme, nechtěla sem této příležitosti skrze Martina Šternfelda, který se k vám vypravuje, tak zanechati, abych skrze toto psaní vás navštíviti neměla, vinšujíce, abych mohla o vás i vašich všecko dobré a potěšitedlné uslyšeti. Pročež, že mi o způsobu vás všech i jak jináče až posavad u vás se děje oznámíte, žádám. O našem způsobu vám oznamuji, že já i pán můj nehrubě dobře na svým zdraví se máme, nebo pán můj předce stále s těmi i jinejmi nedostatky, který jedny za druhejmi na něj přicházejí, v lůži zůstávati musí a z něho se málo hejbá, ba

ani na žádnou nohu postaviti se nemůže; to největší jeho vstání jest, že některej den, když jest s ním trochu mírněji, káže se na chvilku zdvihnouti a k stolečku na stolici posaditi a se mnou poobědvá, ale nejdéle za hodinu neb dvě sotva tak vysedí, hned zase do lůže musí, neb jest hrubě mdlej a ten těžkej kašel, kterej mu již od dlouhýho času trvá, nejvíce ho trápí; někdy se s ním dosti čistě začne polepšovati, ale to nic není stálýho, za dva, za tři dni zase se s ním promění a pohorší. Pán Bůh rač dále sám milostivejm pomocníkem a lékařem jeho bejti. Já podobně taky s svejmi mnohejmi těžkostmi často lůže navštěvovati musím, ač se mu nyní předce bráním, však sotva s přemaháním a nedávno sem trochu povstala; smejšlím, že již s námi starejmi a bídnejmi mnoho jináč nebude, nebo se ten stánek náš čím dále vždy více boří. Pán Bůh rač nás do vůle svý opatrovati. Manželky svý i dcerek s jinejmi domácími, žádám, že ode mne s oznámením jim všeho dobrého pozdravíte. Jiného nemaje vám co odsud psáti, toliko sem se vám tímto psaním v krátkosti ohlásiti a to znáti dáti chtěla, že na vás nezapomínám a důvěřujíc se vám, že i vy při svatých modlitbách nás sobě připomínáte. S tím se vám od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji a ochraně jeho vás poroučím. Datum na hradě Přerově 12. Maji 1635.

---

530. *Martinovi Novoveselskému, komorníku, do Vratislavě, aby o zdraví všech i o všem jiném zprávu jí podal, paní z Kounic a paní hrabince z Hodic, aby truhly ve sklepu domácím uschované k žádosti jich odvedl, plátna nakoupil a odeslal, o papouškovi jí oznámil, rodině Kouniců byty upravil, dívce služebné Anně daroval dva tolary 2c.*

Na hradě Přerově dne 12. a 14. května 1635.

Martinovi Novoveselskýmu, komorníku JMti páně do Vratislavě.

Při této příležitosti, kterou k tobě mám po Martinovi Šternfeldovi, hofmistru panským, který se ode pána do Vratislavě pro spravení věcí svejch vyprosil, a pán při něm taky Zhořskýho pro opatření některejch svejch věcí tam posílá, nechtěla sem pominouti tobě tohoto psaní učiniti, chtíce skrze ně zvěděti, jak se až posavad všickni tam míváte a jak při čem se chováte neb spravujete, o čemž i o jiném, o čem by tak potřebí bylo, jak se mezi vámi co děje, oznámiti mi nepomíjej. O našem způsobu ti oznamuji, že jest dosti ničemnej a odpornej, nebo pán až posavad nemnoho z lůže ještě vychází a těch i jinejch nedostatků zakouší; leč někdy dá se na hodinu neb dvě k stolečku v šlofpelci posaditi, však se na nohy pro mdlobu ani postaviti a na žádnou dostoupiti nemůže. Já taky s svejmi častejmi bídami se trápím, ač nyní neležím, však nehrubě

dávno sem trochu povstala. Pán Bůh rač sám nás do vůle svý svatý opatrovati.

Při tom tě taky nechci tejna činiti, že jest mne jak paní z Kounic tak ještě více paní hrabinka z Hodic již nejednou za to žádala: poněvadž táž paní z Kounic jednu truhlu a paní z Hodic dvě s věcmi svejmi ve Vratislavi ve sklepě mým, od něhož já klíč zde při sobě mám, při věcech mejch schráněné mají a žádostivy sou, aby jich sem, kdyby možné bylo, co nejdříve při nějaké příležitosti k rukám svým dostati mohly a vědouce, že já klíč odtud při sobě mám, tak že když by se jim taková nějaká příhodnost k dosažení jich sem naskytnouti a trefiti mohla, k nim by žádnej nemohl, abych s odesláním při nějaké jisté příležitosti klíče od téhož sklepu k tomu povolila, aby tyž truhlice jejich odtud vyzdviženy a zatím někde v přístupnějším místě v domě našem v tvým opatrování zanechány bejti mohly. I vidouc poněkud sama, že to může bejti, pročež sem k tomu přivolila a na jejich takovou žádost to při příležitosti vykonati se zakázala. Jakož pak sem nyní tak učinila a svěřivše Martinovi Šternfeldovi s Zhořskejm klíč od dotčenýho sklepu svýho při nich sem to nařídila, aby, do něho vejdouc, takový tři truhly jejich odtud vyndali a tobě odvedli; proti čemuž, nesmejšleje, aby ty co k rozmyslu měl, budeš se moci v tom tak zachovati a takový truhly k sobě přijmouc zatím třebas do sklepu slečenskýho složiti, nebo nesmejšlím, aby jich na dlouze tam zanechati měly. A poněvadž také tyž paní toho žádostivy sou, aby předce od tebe nějaké znamení neb přiznání toho měly, že ty truhly za tebou zůstávají, pročež to taky můžeš učiniti a takový vysvědčení od sebe dáti, poněvadžť na tom nic záležeti nebude; nebo, kdykoli je budou chtíti od tebe vyzdvihnouti, musejí tě taky z toho kvitovati a taky se ohlásiti, že toho bez mýho vědomí a ohlášení se při mně učiniti nechtí, tak aby, poněvadž skrze mý poručení tobě odvedeny budou, ode mne tobě o vydání jich zase taky poručeno bylo. A jakožť sem již nejednou strany koupení mi plátna za těch 58 f., které za tebou na předešlej počet z peněz mejch zůstaly, poručila: i poněvadž takovýho plátna až dosavad nedostávám a, jestliže si je již koupil neb ne, také nevím, pročež, poněvadž ho čím dále vždy více potřebuji, ještěť takové poručení své připomínám a tomu chci, aby mi takovýho plátna, jestliže si toho dosavad neučinil, tím dříve jak za dotčenejch 58 f. tak i za těch 50 f., který z dluhu nebožtíka Říhy taky za tebou zůstávají, a tak za všecky ty peníze spolu koupiti hleděl a o to se přičinil, aby ho dostati a mně s touto příležitostí, pokudž jen budou je moci vzíti, odeslati mohl. Pakliže by ho po nich poslati nemohl, tedy, poněvadž od Matejskýho zprávu mám, že kupec Lebus Vratislavský, kterýž z Moravy rodič a tobě nepochybně taky dobře známý jest, častý fůry a jistý příležitosti do Bruntále mívá a se skrze týhož Matejskýho zakázal, že mi v tom

rád posloužiti chce, co bych koli potřebovala, budeš moci jeho prositi, aby takové plátno k sobě přijal a při některé takové příležitosti tam do Bruntále odeslal a to opatřil, aby mi odtud buď do Olomouce na dům náš aneb dokonce sem dodáno bejti mohlo; ale raději bych je po nich dostala, poněvadž nesmejšlím, aby oni se dlouho ve Vratislavi meškati měli. Ač si mi se tím vymlouval, že se ho nehrubě dostávati může kromě takovýho nebíleným, jak Matejský přivezl; avšak, kdyby mi byl takovýho koupil a tehdáž po něm poslal, byla bych je ráda přijala a sobě je již vybíliti dáti mohla, což taky dobrá koupě byla, jak's mi psal, že se ho 4 kopy loket za 60 f. dostati mohlo, po těch penězích stálo; ale když si toho opominul, hleď to nyní napraviti a vždy o to pečovati, abych dotčenýho plátna co nejdříve dostati mohla, nebo ho vlastně potřebuji; nebudeš-li moci všeho pospolu, aspoň něco mi ho odešli. I toť oznamuji, že sem s Martinem z Šternfeldu na tom zůstala, aby ve Vratislavi nějakou směnu o těch 1500 f. rejn., který v tvým opatrování ouroků od kupce Mudracha k ruce mé za loňskej rok přijatejch zůstávají, učiniti a na to se přezvěděti mohl, chtěl-li by je kdo tam ve Vratislavi přijíti a mně zase zde v Moravě tolik vykázati, poněvadž bych takový peníze ráda zde měla: pročež, jestliže to bude moci způsobiti a bude chtíti takový peníze od tebe vyzdvihnouti, poroučímť, aby mu je proti kvitanci jeho vyčtl a odvedl; pakliže by se to státi nemohlo, do dalšího mýho poručení v svým opatrování jich zanech, jakž dále od něho Martina Šternfelda všemu vyrozumíš, čím se budeš míti spraviti.

Známejch a mejch dobrejch přátel, kterejch obyčejně pozdravovati dávám a o kterejch víš, že na mne pamatují, ode mne pozdravuj jako i na tu hospodyni ve špitále nikdy nezapomínej. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 12. Maji 1635.

PS. Ženy svý taky ode mne velice pozdrav a že psaní její dvoje a skrze ně ke mně učiněný ohlášení vděčně od ní přijímám, i taky co jí dobrýho mohu učiniti, že se toho může ode mne nadáti. Papouška svýho ti taky poroučím a, jak se má, mně oznam. Jestliže si již Annu dívku, která u nebožtíka kněze Jakuba sloužila, do města zjednal a jakou příležitost jí opatřil, nepomíjej mi oznámiti. Mezi tím, poněvadž předce drahnej čas v domě příčinou mou se zdržovala a jinde sobě nic vysloužiti nemohla, poroučímť, aby jí ode mne za to 2 tolary slízský daroval; můžeš třeba z těch peněz vzíti, které se z zahrady utržily. A poněvadž v domě našem pán z Kounic i paní, kteří se nyní taky do Slízska vypravují, dotud, pokud se ve Vratislavi pozdrží, zůstávati budou i podobně nějakej kněz, tolikéž hofmistr: pročež děvečkám poruč, aby hleděly pleše se chovati a neřády vyklízeti a sem tam aby nevybíhaly a netěkaly; bude-li paní z Kounic chtíti, jakož se naději, buď lůže nebo dvě

ustlaný míti, aby jí tu, kde bydleti bude, v tom sklípku za táflštubn ustlaly i taky, co by k stolu potřebí bylo, ubrusy, ručníky, servíty půjčily, však ať hledí co vydají, aby to zase vše v celosti přijaly a pěkně vyperouc i nádobí umyjíc zase schovaly, i taky když by odjeli, pokoje zase vymetly; mý pokoje však ať při pokoji a vždy zamčený zůstávají a žádnej do nich se nepouští, o tom poroučím. Ten kněz, poněvadž v tom pokoji, kde písaři bejvali, zůstávati má, jestliže tam prvé lůže který ustlaný, jest, nebude potřebí jinýho mu dávati; pakliže by nebylo a on se tam dostal, může se mu jedno nějaký ustlati. Datum postscripty této 14. Maji.

---

531. *Paní Markytě z Kolovrat o churavosti své a manžela svého.*

Na hradě Přerově dne 14. května 1635.

Paní Markaretě z Kolovrat, rozené z Rederů.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví ɔc. Nic by mi milejšího a potěšenějšího každýho času nad to nebylo, jako abych o VMti, má jistě upřímně nejmilejší a na mne laskavá paní teta, často se dovídati a o VMti všecko to nejpotěšitedlnější, což byšte sobě samy vinšovati moci ráčily, doslejchati mohla. I poněvadž sem pak až dosavad toho štěstí míti nemohla, což mi dosti s tesklivou myslí snášeti přišlo, nyní nemohouce se déle v tom tajiti a majíc tuto dobrou příležitost do Vratislavě, nikterak mi toho má upřímná láska a ta důvěrnost, kterou k VMti zachovávám, jináče učiniti nedopustila, než abych se VMti tímto psaním ohlásila a o způsobu zdraví VMti i jináče, jak se VMti i se všechněmi vašnostinejmi nejmilejšími až posavad v těchto zsouženejch časích při všem vede, přezvěděti mohla; v čemž že mi tu velikou lásku svou prokázati a o tom o všem oznámiti dáti sobě stížiti neráčíte, VMt, má nejmilejší paní teta, za to prosím.

O sobě však a svým nejmilejším pánu VMti co jiného oznámiti nevím, než že, tak jakž starejch a těch, kteří již k svýmu cíli se přibližují a docházejí, obyčej jest, čím dále vždy více v bídách a nemocech dny svý tráví, tak i my se nacházíme: nebo jak já nemnoho kdy zdráva sem a téměř než jedna bída a těžkost míjí, druhá přichází, tak podobně i můj nejmilejší pán teď již od roku pořád takměř ani z lůže se nehejbá a mnohejch bolestí již pocejtiv ještě dosavad jich zproštěn není, tak že předce v lůži větším dílem zůstávati musí; ale když se pánu Bohu líbí nás v takovém losu a způsobu odporném nechávati, nevíme tomu co jiného říci, než již se ve všem jeho božské velebnosti poddávati a do vůle jeho svaté to vše trpělivě snášeti musíme. Kterejžto pán můj jakž VMti, tak spolu se mnou i JíMti paní a panně, dcerám vašnostinejm, mejm

nejmilejším, paní a panně tetám, naše mdlé a již sešlé a nemocné služby vzkazujeme. A s tím se VMti, má nejmilejší paní teta, k lásce a paměti dokonalé poroučím a od pána Boha vždy na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 14. Maji 1635.

---

532. *Paní Bohunce z Žerotína o nedostatcích zdraví, o domnělém pokoji, děkuje za rybu i sladké pití ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 17. května 1635.

Paní Bohunce z Žerotína.

Vaše ke mně skrze psaní ohlášení a mne navštívení vděčně od vás, má nejmilejší paní dcero, přijímám i také z té citedlnosti, kterou nad mejmi nedostatky zdraví pronášíte, vám děkuji; a ač sice tak jest, jak slyšíte o mně, že mne často ty bídný podagra obkličují, ale nyní se předce, chvála pánu Bohu, aspoň tak lůže již bráním jak mohu; než pánu se opět počínají tak hrubě stolice ozejvati. Pán Bůh rač mu sám od nich brzy pomoci.

O vás i pánu vašem, kdybyšte taky nějakýho lepšího a stálejšího zdraví užívati mohli, srdečně ráda bych to uslyšela; ale poněvadž taky svý nedostatky při něm snášíte, jako i toho, že se vám tak pouštění nepodařilo, vám věrně nepřeji, nýbrž, poněvadž zase pouštěti strojíte, od pána Boha žádám, aby se vám zdařiti i taky k dobrýmu zdraví sloužiti mohlo.

Karel se sem pěkně i s svejmi ve zdraví dostal včera dosti časně, s jehož příjezdem sme dobře spokojeni. Za noviny vám taky děkuji. O smrti toho pána z Heisenštejna taky sme již byli naslechli; sama mu toho nepřeji a jest to cosi divnýho, že ti páni soudcové tak jeden za druhejm odcházejí. Strany pokoje tolikéž sem se od pana bratra, pana purkrabího, dověděla. Kdež pak dokládáte, že pan kardinál pánu vašemu vzkázal, že takový pokoj bejti má, aby katolíci s podobojími spolu zase jako kdy prvé bydleti a veseli bejti mohli: tomu já ještě nehrubě věřím a bojím se, že my toho nedočkáme než se to stane. Pán Bůh však rač svou milost ve všem s námi konati.

Pána svýho, jakožto mýho velice milýho pana syna, prosím, že velice ode mne s mejmi modlitbami pozdravíte. Panu Zahradeckýmu i paní Kačence, žádám, že taky, jestliže se s nimi ještě shledati můžete, z pozdravení na mým místě poděkujete a mne jim zase poručíte. Že mi pak samy rukou svou nepíšete, nic vám v tom za zlý nemám, poněvadž nic tak není pilnýho, co byšte jinýmu svěřovati nemohly, zvláště když ste k tomu nemohly samy postačiti; však víte, že já rovně již taky sama toho činiti bezelstně nemohu. Za rybu, kterou ste nám poslaly, děkuji a ten futrál, v němž ste

pánu sladký pití poslaly, taky se vám odsílá. A s tím se vám, má nejmilejší paní dcero, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšujíc, nás z obojí strany k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 17. Maji léta 1635.

---

533. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, domlouvá, že vojáci voly tažné ukradli, píše o vlně, o odvozování másla, sýrů od šafářek, o setí semena lněného ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 21. května 1635.

Janovi, písaři na Brandejs.

Psaní tvého sem přijala, ale ničemu jinýmu než tomu, co jindy vždycky, že předce vojáky máte a škody za škodami že sou, sem z něho nevyrozuměla, jako že opět vojáci mocně do dvora Sedlištskýho se dobyli a dva voly tažný ukradli: avšak máte se čím pochlubiti za svou nějakou prozřetedlnost; neb, kdyby vaše trochu pilnost při tom byla, snad by k tomu nebylo přišlo, aneb abyšte se jich zase doptati nemohli, vím, že sou s nimi tak pojednou nemohli do povětří zaletěti; měli ste již prvé se čím káti, teprv mušketýře chováte a ještě škodu k škodě přikládáte, když již, jak se říká, všickni koně z maštale vyvedeni sou, nebo poněvadž jest kráva, která taky s týmiž voly vzata byla, zase přiběhla, kdyby se bylo hned po nich šlo neb ptalo, byli by se mohli doptati, než jaká bedlivost, taková správa Že vojáci hrozí, když nebudou sedláci míti co dávati, že chtějí ve dvořích bráti, to jest jejich stará píseň: mezi tím dosti již pobrali a berou; avšak, poněvadž ty a hejtman proto tam zůstáváte, bude to na vás záležeti, abyšte to předcházeti hleděli, aby se toto svévolně podle jejich vůle a vaší nějakou vinou nedálo.

Co se vlny, která se z nynější stříže jarní nachází, dotejče, vidím, že jest jí proti jinším časům velmi namále, tak že čím dále všeho ubejvá, co s ní dále činěno bejti má, poroučí pán hejtmanovi.

Poznamenání příjmu másla a sejrů od šafářek do sv. Jiří nadělanýho sem přehlídla a taky dosti nedostatků v něm nacházím: nebo žádná šafářka počtu svýho nedoplňuje, a ač bych toho, kdyby jindy bylo, nepasirovala, ale poněvadž se vojenskejmi překážkami vymlouvají a já to poněkud sama soudím, že tak jest, již nyní s nimi o to činiti míti nechci, avšak ty jich v tom napomeň, aby sobě toho v žádnej příklad a zvyk neuvozovaly, nýbrž hleděly, co nyní nedoplnily, to zase v druhým počtu doplniti a nahraditi, jináče že bych s nimi spokojena bejti nechtěla. Kterýžto omastek, jak máslo všecko tak i sejry, toliko tři nějaký dobrý celistvý pro mne vyberouc a zanechajíc, jak nejlépe prodati a zpeněžiti moci budeš, nebudeš-li moci dráže, taky laciněji nežli předešlýho nedávej. A po-

něvadž již za kolikerý omastek peníze za tebou zůstávati budou, pročež mi toho jednoho s druhejmi nemíchej, tak aby v tom potom nějakýho zmatku nebylo. Sejr, kterej's mi sem poslal, jest mi v celosti dodán, však nic neoznamuješ, z kterejch jest, je-li z těchto zimních čili z těch prvnějších, což i dále tak čiň a mně po každým poslu po jednom posílej.

Strany setí semena lněnýho, jestliže u vás tak velký sucho jest jako zde, vidělo by mi se, aby se s ním na nějakej déšť posečkalo, neb když se tak do sucha uvrže, jen to jako na půdě sedí a přes třetí nesejde, ale jestliže ste je již zaseli, již by darmo bylo. Snad pán Bůh tomu dále požehná a nějakej déšť brzy seslati ráčí, že tomu nebude škoditi, což rač učiniti a při tom i při jiném hojného zrostu a ourody popříti. Jehož ochraně a opatrování dalšímu všecko poroučím. Datum na hradě Přerově 21. Maji 1635.

PS. Ty pak sejry ať mi se posílají z těchto tří, který nyní nechati sobě poroučím, a ty druhý, poněvadž nyní na těchto dosti míti budu, budou se moci prodati a peníze za ně k jinejm do toho počtu, do kterýho náležejí, připojiti; však, kolik takovejch sejrů a z kterejch tento nyní odeslanej jest, mně oznam. A, když toho čas bude, na dojení ovec, tak aby na starej způsob zase nepřišlo a toho se tak nenechalo, nezapomínejte; a šafářce poruč, ať zase tak jako předešlého roku z ovčího mlíka sejry dělá.

---

534. *Šafářce Perenské v příčině zdělání příze, setí semena lněného, odeslání maldříků ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 21. května 1635.

Šafářce Perenský.

O čem mi oznamuješ, tomu sem z cedulky tvý vyrozuměla. Přízi tlustou a pačesnou že si tkadlcům k dělání odvedla, dobře jest, nebo nesmejšlím, aby taky na ní se zhlídnouti měli; však předce hleď na ně tisknouti, aby s ní neodkládali, nebo co nejspíše, to nejlépe jest a nečekaje, až by všecku zdělanou měli, můžeš pomaly od nich přijímati. Tenkou pak zatím schovej, poněvadž se omlouváš, že si ji pro nebezpečenství dělati dáti nesměla, až by nějak příležitěji bylo a vojáci odtáhli, což soudím, že tu snad již taky na dlouze zůstávati nebudou.

Dobytky ve dvořích že všudy zdrávy sou, ráda to slyším. Pán Bůh rač při všem dále opatrovati. Však při dělání omastku zimního z poznamenání, které mi Jan písař poslal, vidím, že ste špatně hospodařily a již hrubě oblevily a žádná počtu svýho nevyplnila: což ač, hledě na ty vojenský obtížnosti, (ačkoli si ty vojáků v svým dvoře tak jako některý jiný neměla), nyní sice tak při sobě nechá-

vám, avšak tebe i jinejch napomínám, abyšte sobě toho za žádný vobyčej a vejmluvu více nebraly, ale zase to v budoucím počtu pilností svou vynahraditi i při všem jiným, což vám ode mne poručeno a svěřeno jest, tak spravovati hleděly, aby dobře bylo a já mohla s vámi náležitě spokojena bejti. Kterejžto omastek, poroučím Janovi, aby prodán byl, krom aby se mi tři sejry, nějaký dobrý a celistvý, vybraly a zanechaly. Ten, kterej si mi nyní poslala, jsem přijala, než nevím nic z kterejch jest, z těchto-li zimních čili z těch prvnějších a kolik jich tam ještě zůstává, však poroučím, aby mi po každým poslu po jednom až do posledního, který pro mne zanechány sou, posílala.

Že semeno lněný jako dnes seti strojíte, tolikéž porozumívám, avšak jestliže u vás tak sucho jako zde jest, není hrubě k tomu příhodnej čas. Pán Bůh rač tomu požehnati, při čemž ty taky hleď jak pletím, tak i jináče pilnejm okolo toho zacházením spolu s jinejmi nedati na sobě scházeti. S tím ͻc. Datum na hradě Přerově 21. Maji 1635.

PS. Pokudž krávy dobře se již pasou a trávy dosti jedí, poroučímť, aby mi ale půl kopy dobrejch maldříků mastnejch nadělala, tak aby mi se potom sem poslati mohly. Vím, že tam ještě máte vořechy ve džbáních, taky mi je pošli, dříve než se pokazí tak jako loňskýho roku, že sem jich ničím neužila.

---

535. *Paní Evsebii z Kounic o rozličných novinách, o odjezdu Adama z Valdštejna z Židlochovic do Budějovic Českých, o uzavření pokoje s kurfiřštem Saským ͻc.*

Na hradě Přerově dne 22. května a 2. června 1635.

Paní Euzebii z Kaunic.

Službu ͻc. Má nejmilejší paní teta! Nikoli sem toho pominouti nemohla, poněvadž pán můj naschvále tohoto posla do Vratislavě vypravuje, abychom o VMti, kterak ste se tam dopraviti ráčili, dověděti se mohli, abych já se k VMti také tímto psaním ohlásiti a o VMti, kterak se VMti i se panem manželem VMti, mejm nejmilejším panem ujcem, i s jinejmi vašnostinejmi jak na cestě vedlo, tak i jináče od svého od nás odjezdu až dosavad jak se vynacházeti ráčíte, přezvěděti neměla; jestliže tam takový strachy u VMti sou, neb slyší-li se co o tom, čeho ste se, zde ještě jsouc, obávati ráčily, prosím, že mi o tom o všem po tomto poslu, kterýž se tam dlouho zdržovati nemá, oznámiti dáti sobě za těžké učiniti neráčíte; což pán Bůh rač dáti, abych mohla o VMti všecko potěšitedlné, tak že se VMti při všem dobře a šťastně vede, uslyšeti. Odsud VMti oznamuji, že co za VMti zde bytu to i jiné slyšeti bylo a zvláště strany JMKské tažení k Vratislavi, všecko nyní zase utichlo, tak

jako by o tom nebylo nikdy slyšeti. O pokoji se již zase taky praví, že z něho nic není. O Polácích ač se zde počal křik dělati, že by jich jak do Slízska tak sem do Moravy veliká síla měla přitáhnouti: ale je-li tomu tak nebo ne, nevím, kromě, jak se praví, že jich v tu stranu k Olomouci tyto dni okolo čtyr companií již přitáhlo; však se taky ještě žádný jistoty neví, jsou-li právě Poláci, čili nějaká sebraná lůza, neb vnově zverbovaná chasa, tak, jakž račte věděti, že se to vždycky sem i tam vleče. O vašnostinejch z Brodu taky nic takovýho, proč byšte se o ně starati a obávati míti ráčily, neslyším, ani aby jaký takový lid, buď polskej nebo jinej vojenskej, tam tou stranou táhnouti měl. Pán Bůh rač dáleji přede vším zlejm a nešťastnejm jich i nás všech chrániti. Já i pán můj nejmilejší, (kterýž VMti i panu manželu VMti, mému velice milému panu ujci, s mejmi modlitbami své služby s vinšem a žádostí na pánu Bohu všeho nejlepšího dobrého vzkazuje), tak v jednostejným způsobu, v kterým ste nás odjeti ráčily, zůstáváme; aspoň hůře, díka pánu Bohu, s námi není, krom byly se tu pánu stolice strhly a ale za dva dni trvaly, však zase již, chvála pánu Bohu, přestaly. Pán Bůh račiž podle dobrolíbezné vůle a milosti své svaté nás opatrovati i na další čas, jehožto ochraně mocné i VMt, má nejmilejší paní teta, se všemi vašnostinejmi, tak abyšte jí na všelikém místě užívati moci ráčily, poroučím. Datum na hradě Přerově 22. Maji léta 1635.

PS. Byl pán můj toho oumyslu víc než před týhodnem posla do Vratislavě dáti vypraviti, pročež sem taky tehdáž svý psaní VMti zhotoviti dala a podle tehdejšího způsobu VMti psala, ale poněvadž v to některé příčiny vkročily, že se to dříve tohoto času státi nemohlo, neračte se VMti, prosím, nad tím urážeti. Mezi tím VMti, má nejmilejší teta, oznamuji, že sem od Martina Šternfelda tyto dni cedulky dostala, kterýž mi oznámil, že ste se se všemi svejmi, chvála pánu Bohu, beze všelijaký nepříležitosti a škody do Vratislavě šťastně dostati ráčili, což sem jistě hrubě ráda uslyšela a nad tím se velice potěšila, čehož VMti z obojí strany srdečně věrně přeji a pána Boha žádám, aby i dále VMti pomocníkem bejti, všecky věci dobře vyříditi a spraviti dáti i zase mezi nás v brzkém času ve všelijakém potěšitedlném způsobu šťastného navrácení a mně s VMtí shledání popříti ráčil.

Dále VMti oznamuji, že můj bratr, pan purkrabí, 21. Maji již do Čech z Židlochovic odjel, o čemž sem ještě tehdáž, když sem VMti psala, nic nevěděla; nenadále mu to přišlo, od JMKské skrze kurýra poručení dostal, poněvadž JMKská do říše vyjížděti a svou cestu k Budějovicím Českým bráti ráčí, aby se on tam k JMKské, nemeškaje dne ani hodiny, dostati hleděl, tak že nechaje paní Jozičky i dětí na Židlochovicích sám toliko tak na kvap se vypraviti musel;

ještě až posavad tam zůstává, a nic více o něm neslyším jak odjel. Včera pak přišlo pánu mýmu rychlé psaní od pana Miniaty, který z poručení pana kardinála pánu o tý novině psal, oznamuje, že jest již dokonale pokoj s kurfirštem Saským a Brandeburským zavřín i publikován, což taky i dnešního dne od paní Bohunky přišlo, že to pan kardinál všudy prohlašuje; však na jakej způsob se stal, ještě se nehlásí, až dále bude, snad se to taky zjeví, pokudž tomu tak jest, bezpochyby, žeť ve Vratislavi taky to tejno není. Paní z Burghauzu, paní z Kolovrat, paní z Felsu, prosím, neračte sobě stížiti při shledání mejch služeb praviti a mne jim poroučeti i svý malý ode mne políbiti. A s tím sebe VMti, má nejmilejší paní teta, k lásce, nás pak společně k ochraně boží poroučím. Datum postscripty této 2. Junii 1635.

---

536. *Paní Johance z Valdštejna v příčině odjezdu jejího manžela do Čech*

Na hradě Přerově dne 23. května 1635.

Paní Johanně Emiliji z Waldštejna, rozené z Žerotína.

Službu ɔc. Vysoce urozená paní, paní dcero má nejmilejší! Psaní vašnostiného 21. dne tohoto měsíce datovanýho s vděčností sem, má nejmilejší paní dcero, dostala a, že mne ním račte navštěvovati, VMti z toho děkuji. A co se způsobu mého a pána mého nejmilejšího, na který se týmž psaním dotazovati ráčíte, dotejče, VMti nevím co jinýho oznámiti, než že sice v jednostejný míře s námi stojí, ale když aspoň hůře s námi není, již i to od pána Boha přijímáme a dále se jeho milosti poroučíme. Co mi pak oznamovati ráčíte o pánu svým a mým nejmilejším panu bratru, i taky co mi pán sám píše, že jest již na poručení JMCské a královské na cestu do Čech a to tak nenadále se vypraviti musel, toho sem se jistě nerada dočetla a sem nad tím dosti zkormoucena, neb sem sobě toho vždycky vinšovala, abych se se pánem prvé sama osobně shledati a aspoň rozžehnati mohla, nevěda jak brzy se již s ním budu moci shledati; ale když to bejti nemohlo, musím to lítostivě nésti a již se i v tom pánu Bohu poručiti. Nepřestávám za to jeho božské milosti prositi, aby ráčil na všelijakejch místech pana bratra sprovázeti a přede vším zlejm a nešťastnejm chrániti i ve všech pracech a předsevzetích jeho šťastně jemu žehnati i také, jestliže v tom vůle jeho svatá jest, zase sem mezi nás se brzy ve zdraví navrátiti dáti. Že ste pak VMti na Židlochovicích s dítkami svejmi pozůstati ráčily, to soudím, že se dobře stalo, že nechtěl pán, když mu táž jízda tak na kvap přišla, jakž mi sám dokládá, VMt s sebou vzíti, až by prvé zvěděl, jak tam bude a bude-li bezpečno tam zůstávati, že by chtěl pro VMt poslati. K čemuž jestliže by mělo přijíti a VMti se ráčily míti za pánem vypraviti, prosím, abyšte

neráčily sobě stížiti mně prvé o tom oznámiti. Já, ač bych panu bratru zase ráda psáti a na jeho psaní odpověď odeslati chtěla, avšak nevěda, kde by ho již dojíti mohla a soudě, že taky nyní mnoho jinejch zaměstknání a starostí míti bude, zanechávám sobě toho do jinší příležitosti. Mezi tím i za to VMti, má nejmilejší paní dcera, prosím, co byšte koli o pánu se dovídati ráčily, jak se mu na cestě i jináče dále v čem povede a jakej jeho další oumysl bude, že mi také o tom račte oznamovati; nepominu se toho VMti zase vším dobrejm odměniti Pán můj, (kterémuž se poroučeti ráčíte), VMti zase svý otcovský a strejcovský služby vzkazuje a se zakazuje, v čem byšte ho potřebovati ráčily a on mohl, že chce rád podlí svý možnosti spolu se mnou VMti sloužiti. Dítek svejch, žádám, račte taky od nás pozdraviti.

A s tím nás z obojí strany pánu Bohu v jeho svatou ochranu poroučím a VMti se má nejmilejší paní dcero od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 23. Maji léta 1635.

---

537. *Omlouvá se Přemyslavovi z Žerotína, že jí i manželu jejímu není možné pro churavost súčastniti se pohřbu manželky i syna jeho.*

Na hradě Přerově dne 24. května 1635.

Panu Přemyslavovi z Žerotína.

Modlitbu ɔc. Urozený pane, pane švakře můj obzvláště velice milý! Zdraví ɔc. Jakejm velikejm zármutkem všemohoucí pán Bůh skrze rozloučení VMti s JíMtí paní manželkou VMti nejmilejší a mou vždycky upřímně velice milou paní tetou, dobré a svaté paměti, i nejstarším synem a tak vykročením jejich prostředkem smrti časné z tohoto plačtivého oudolí, (však nepochybně k věčné a neskonalé slávě), VMt navštíviti ráčil, o tom, jakž sem již prvé s nemalejm zkormoucením mysli a žalostí srdce svýho doslechla, tak i nyní sobě to psaním vašnostinejm obnovila. A jistě z mnohejch platnejch příčin, kdyby se bylo pánu Bohu líbilo, jak pro VMt tak i naše mnohé potěšení, JíMt paní i syna VMti v delším živobytí na tomto světě ponechati, nebyla bych měla co jiného nad to VMti i nám mnohejm, kteří sme se paní mnoho dobrýho ztratili, od pána Boha vinšovati: ale když se v tom ta jistá a neproměnitedlná vůle boží vyplnila, nevěda k tomu co jiného říkati, musím se v tom trpělivě spolu s VMtí a jinejmi nad tím velice zarmoucenejmi jeho božské vůli poddávati a vůli svou s jeho svatou srovnati. Co se pak oumyslu VMti, že ste se na tom ustanoviti ráčili 4. dne následujícího měsíce Junii týmž mrtvejm tělům podle chvalitebného způsobu křesťanského u přítomnosti poctivejch a k tomu dožádanejch pánů a přátel v kostele Štembergským s povolením JMkn. z Minsterberku počestný

a náležitý pohřeb vykonati a je k místu a odpočívání jejich dáti doprovoditi, a žádosti na mne při tom, abych i já k vykonání takové křesťanské služby k témuž času do jmenovanýho místa se najíti dala, vzložené dotejče: v pravděť by mi nebylo nic tak milýho jako touž líbeznost VMti a JíMti paní, dobré paměti, jakožto té, kterou sem v živobytí vždycky upřímně milovala, ještě tu poslední službu i synu vašnostinému vykonati; ale poněvadž pak jak o mém tak i mého nejmilejšího pána nestatečném způsobu a již naší k cestě nezpůsobnosti račte dobrou povědomost míti, z té příčiny VMt prosím, že jak pána mýho, tak i mne, že nám není možné žádosti vašnostiné osobami a přítomností naší naplniti, při sobě laskavě omluvné jmíti ráčíte, zamlouvajíce se v jinejch potěšitedlnejch a možnějších příčinách to VMti vynahraditi. Při čemž se VMti, můj velice milej pane švakře, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 24. Maji 1635.

---

538. *Volfovi Hradeckému z Bukovna přeje, aby ve vyhnanství zvolně se mu dařilo, a posílá mu darem dva široké tolary.*

Na hradě Přerově dne 24. května 1635.

Panu Volfovi Viktorinovi Hradeckýmu z Bukovna.

Urozený pane a příteli můj zvláště milý! Z psaní vašeho, které mi dnes k rukám přišlo, tomu, co mi o svejch nedostatcích a ouzkostech, kterých, v tomto nynějším exilium zůstávaje, spolu s svejmi domácími okoušeti musíte, předstíráte i jakou žádost na mne při tom vzkládáte, sem vyrozuměla: kterýchžto takových nedostatků vám také věrně nepřeji, vinšujíce, aby dobrotivý pán Bůh jakž nad jinejmi všechněmi v témž způsobu postavenejmi, tak že sobě již mnozí podobni a rovni sou, tak i vámi se smilovati a k nějakýmu pohodlnějšímu a zvolnějšímu bytu tím dříve dopomoci ráčil. Co se pak žádosti vaší tkne, ačkoli toho můžete sami posouditi, že já se pánem svejm jsouce podobně statkův našich zbaveni a museje na samý hotový peníz a na to, co od jinejch dosti s prací dostáváme, živi bejti, že nám taky dosti mnoho již přechází a sotvy na naše vychování postačuje: však aby vaše žádost vždy dokonce při mně oslyšána nebyla, vám teď dva tolary široký posílám a že ode mne za vděk přijmete, žádám, vinšujíc, aby vám pán Bůh toho mála požehnati a naspořiti ráčil, jehož božské ochraně nás všecky poroučím. Datum na hradě Přerově 24. Maji léta 1635.

---

539. *Pertoltovi z Lipého o náhlém odjezdu Adama z Valdštejna z Židlochovic do Budějovic Českých; posílá mu ostatek darovaných peněz.*

Na hradě Přerově dne 24. a 25. května 1635.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Z psaní vašeho, můj nejmilejší pane bratře, dnes po trubačovi vašem mi dodaného, ráda sem tomu, že spolu se všemi svejmi dobrého zdraví užíváte, vyrozuměla a nad tím se i potěšila, čehož vám i věrně přejíc na další časy od pána Boha z celé upřímnosti sesterské vinšuji. Co se mne a pána mýho dotejče: my předce tak v jednostejným způsobu v svým nedostatku trváme, ač někdy něco lépe, ale na větším díle zase hůře se máme, tak že pán můj předce stále z lůže, leč tak někdy na chvilku, nevychází a já jen že se mu bráním a často sobě dosti stejskám. Pán Bůh rač dále pomáhati.

O panu bratru našem a jeho tak nenadálým a spěšným na poručení JMKské do Čech odjezdu taky sem se včera z jeho vlastního psaní, které mi od něho přišlo a o tom mi tak pan bratr oznamoval, velmi nerada dověděla a nad tím dosti zkormoucena sem, že sem se s ním dříve ještě shledati a aspoň rozžehnati nemohla, nebo pán Bůh milej ví, kdy se již spolu shledáme. Pán Bůh rač pana bratra na všelikých místech chrániti a opatrovati a jej zase mezi nás brzy navrátiti.

A poněvadž pak ste sem trubače svýho pro ostatek těch peněz vám ode mne, můj nejmilejší bratříčku, darovanejch, nyní vypravili, protož je vám po něm zapečetěné jmenovitě 300 f. r. příležitě posílám, žádaje, že to málo vděčně přijmete, kterýchž aby vám pán Bůh také požehnati a ve všem dobrém způsobu užiti dáti ráčil, vinšuji. A nemaje vám co jiného psáti, s tím se můj nejmilejší pane bratře, lásce vaší a nás z obojí strany pánu Bohu v jeho ochranu poroučím. Datum na hradě Přerově 24 Maji 1635.

PS. Pán můj vám svý služby vzkazuje a prosí, abyšte ho při sobě omluvného jměli, že vám zase odpovědi na vaše psaní nedává, poněvadž se zase této noci zle měl a stolice se mu strhly, však jak mu pán Bůh dáti ráčí, že s ním lépe bude, že nepomine po naschválním poslu toho vykonati. Datum postscripty 25. Maji.

---

540. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině vlny, sýrů, ořechů.*

Na hradě Přerově dne 28. května 1635.

Janovi písaři.

Jaký příčiny ty i hejtman v svejch psaních ukazujete, pro který že tak málo vlny jest, totiž že ovce nemocný byly, druhé že tak dlouho zima trvala a na větším díle v té nemoci že vlna z nich

slezla, tomu porozumívám; i taky proti tomu bych co více říkati neměla, kdyby na tom samým dosti bylo: než poněvadž na to ukazujete, že z nich vlna slezla, a když to bejvá, že vlnu ovce tratí, taky se zbírává a zvláště, když ovce do pole nejdou jako tuto, soudím, žetě jich nemnoho ještě před stříháním vyháněl, při vás nevím jak se stalo, snad ji raději ovčák sobě sbíral, vím, že jí nenechal v hnoji shněti a vy mu snad taky o to nic neříkali, pročež bylo by potřebí na jedno jako na druhý pozor dáti.

Strany sejrů, že s tím schováváním všecky namrzlý sou: kdybyste je byli tu, kde namrznouti nemohly, třebas do zámku, schovali, nebylo by potřebí nyní tím se vymlouvati; avšak poněvadž mají prodány bejti, přičiň se o to, aby se to tím dříve státi mohlo, tak aby nebylo potřebí dlouhejm jich chováním, když by se rozpadaly a rozpršely, větší škody nésti. Mezi tím ty tři, který sem sobě z nich zanechati poručila, vyberouc něco dobrýho, dále po poslích sem posílati moci budeš. Z starejch pak loňskejch sejrů že by mi nic zanecháno nebylo, proto že ste ode mne žádnýho poručení o to neměli: tomu mi se nevšelijak za pravý dáti chce, poněvadž sám v paměti míti můžeš, že při každým prodávání pro svou potřebu něco nechávati dám; jestliže se toto nestalo skrze psaní, tedy pamatuji, že sem to učinila oustně skrze Aničku pannu po Tobiášovi, který byl s ní sem přijel, kteráž mu dala toho poznamenání, jakž mi dnes zprávu o tom činí, tak jak sem poručila, aby k mý potřebě mimo prodaj 4 zanechány a jeden Matoušovi purkrabímu dán a jeden sem pro děvečky poslán byl. A tak soudím, že v tom nějaká jiná pletka jest, což se taky v tvým počtu mně odeslaným vyhledati může, jestliže sou pro mne zanechány, čili s jinejmi prodány.

Osm koroptví zbitejch i vořechy vlaský a červený, který ve džbáních byly, jsou mi dodány. A poněvadž tam ještě soudek vořechů lískovejch zůstávati má, ač sem já o nich nevěděla, však poněvadž mi Anička panna o nich zprávu činí, pročež ať mi se taky nerozvundají.

Strany jinejch věcí při svý předešlý odpovědi zanechávaje, s tím milost boží rač bejti s námi ꝛc. Datum na hradě Přerově 28. Maji 1635.

---

541. *Martinovi z Šternfeldu, aby jí obšírné zprávy podal o novinách z Vratislavě, o exulantích; oznamuje mu o zdraví matce jeho i všech domácích, žádá za pozdravení některých Bratří ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 1. června 1635.

Martinovi z Šternfeldu.

Pane kmotře milý! Dobrého zdraví ꝛc. Psaní vašeho od 24. dne pominulého měsíce Maji datovanýho 30. téhož hrubě ráda sem dostala a více nad tím se potěšila, že ste se všickni šťastně beze

všelijakejch zlejch příhod a odporností 21. Maji do Vratislavě dopravili, čehož vám všem věrně přeji, vinšujíce a pána Boha prosíce, aby i dále vám pomáhati a v témž způsobu zase vás sem k nám spolu s jinejmi vám přítomnejmi taky navrátiti ráčil. Že mi pak krátce píšete, omlouvajíce se, že ste se ještě nemnoho procházeli a tudy o žádnejch věcech psáti nemůžete, krom co ste pánu psali, čehož sem se taky dověděla, a že vám taky čas nepostačoval: nemám vám nic za zlý, nýbrž, poněvadž se dále to nahraditi zamlouváte, na tom přestávám a budu toho od vás po tomto poslu, kterýho pán k vám naschvále posílá, očekávati, že mi po té příležitosti o všem, co ste již tam vyřídili a, jak brzy odtud neb s kejm a při jaké příležitosti se vypraviti strojíte i taky co se tam dobrýho slyší a zvláště strany pokoje, aneb jináče co se děje, zprávu učiníte. Odsud pak nevím vám co jiného psáti krom to předně, co se mne a pána mýho dotejče, že v jednostejným způsobu od vašeho odjezdu až dosavad se nalézáme, a když z milosti boží již aspoň hůře s námi na ten čas není, i to vděčně od pána Boha přijímáme; on rač i na další čas sám naším opatrovníkem bejti.

Pokojem ač nás zde předce hrubě troštují, (jakož pak, kdyby jej sám pán Bůh ráčil způsobiti a nám všechněm navrátiti, v kterémž bychom jemu ke cti a chvále pokojně a svobodně sloužiti mohli, nebylo by nám co lepšího potřebí sobě žádati), ale jaksi se k němu ještě špatně podobá, poněvadž se lid vojenskej sem i tam sjíždí, k tomu také nyní se o přitažení 8 tisíc Poláků hrubej hlas poušti, čtyry tisíce že mají do Čech táhnouti a čtyry tisíce, předcházeje to náš pan kardinal, aby nám zde v zemi nezůstali, že mají do Slízska obráceni bejti, což taky pan kardinal skrze patenty poroučí, aby tam z Moravy profianty dováženy byly, tu již pak nevím, co dále bude; v tom se již musíme samýmu pánu Bohu a jeho pomoci svaté důvěřovati.

Pánu z Kounic, poněvadž o něm dokládáte, že se sám toliko s některou čeládkou jako na ráno pod datum psaní vašeho do Saganu vypraviti strojil: pokudž se stalo, vinšuji, aby mu pán Bůh ráčil té cesty požehnati, ve všem pánu pomocníkem bejti a dáti šťastně a dobře všecky věci jeho vyříditi i taky se pěkně mezi nás brzy zase navrátiti. Co o pánu dále slyšeti neb věděti budete, jak brzy se odtud zase navrátiti strojí a jak svou cestu sem naměřuje, jestliže spolu s vámi či rozdílně, ona pak paní, poněvadž s ním do Saganu nejela, zůstává-li ve Vratislavi v našem domě, čili se mezi tím kam jinam odebrala a jak se jí v věcech jejích i jináče vede, chtějte mi o všem dáti věděti a při tom mne paní s mejmi službami poručiti. Tolikéž sem žádostiva se dověděti o páních exulantích, kde zůstávají a strojí-li kteří, zvlášť ti, kterým povoleno jest, předce sem do Moravy se dostati a je-li tomu tak, jak se zde slyší, že by někteří z nich do Gdanska se vypravili i k jakému cíli se to stalo.

Pán z Roupova s svejmi až dosavad se sem nenavracuje, a brzy-li se to stane, nic se ještě neslyší; tak paní Barbora, máteř vaše, předce s šlechtičnami jeho zůstává a jest zdráva, jak její způsob bejvá. Tolikéž domácí vaši všickni při dobrém způsobu se nacházejí, ač paní Judyt počala sobě tyto dny něco na hrdlo stejskati a maličký se, soudím, nějaká žláza na krčku taky udělala, ale zase již, chvála pánu Bohu, zdrávy sou, jakž vám paní Judyt, soudím, sama o všem píše, kteréž sem psaní vaše odvedla i od ní vám zase její posílám.

Jiného nemaje vám co více na ten čas psáti, toliko žádám, že ode mne Bratří, jak Bratra Vavřince, tak Bratra Pavla a jinejch známejch pozdravíte, a Martina napomeňte, aby mne tím plátnem déle nezdržoval, poněvadž já ho pilně potřebuji, a o to se všelijak přičinil, abych ho nyní po vás dostati mohla. A s tím vás spolu se všemi námi ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 1. Junii 1635.

PS. Taky žádám od vás i tomu vyrozuměti, jsou-li ty cizí truhly z mýho sklepu vyzdviženy a přijal-li je Martin k sobě, neb pan Skrbenský vzal-li je svý dokonce pryč.

Po napsání tohoto listu přišla pánu od pana kardinala skrze psaní pana Miniaty ta spěšná novina strany toho pokoje, že již předce dokonale s kurfirštem Saským a Brandeburgským zavřen i publikován jest; však na jakej způsob, to se ještě nedokládá, snad se dále také o tom uslyší, než pan kardinal že již všudy s tou novincu rozeslal. Toho pak přitažení lidu polskýho že se nám již tudy není potřebí obávati, že měl na záplatu krále Španielskýho táhnouti, ale že již zase zpátkem obrácen bude.

---

542. *Panně Kateřině šlechtičně z Valdštejna, aby jí oznámila, na jaký způsob mír uzavřen jest a také-li vyhnanců českých v něm vzpomenuto; žehná a loučí se s ní při jejím do Čech odjezdu.*

Na hradě Přerově dne 4. června 1635.

Panně Kateřině šlechtičně z Waldštejna.

Službu ꝛc. Psaní od tebe, má nejmilejší panno teta, s vděčností sem dostala a z tvé na mne paměti veliceť děkuji; i taky tomu porozumívám, co mi oznamuješ o svatým pokoji, že by již učiněnej a zavřenej bejti měl; avšak vinšovala bych taky i to věděti, na jakej způsob se stal a taky-li pro nás vyhnance jest a máme-li se taky tu z čeho těšiti, neb ještě se toho nic nehlásí. Pán Bůh rač nás sám tím potěšiti O svým nejmilejším panu bratru že zdráv jest, srdečně to ráda slyším a pána Boha, aby ho dále opatrovati a při tom zachovávati ráčil, prosím; že jest tak melankolickej byl, když

odjížděl, dobře tomu věřím, nebo soudím, že má k tomu dosti příčin a starostí. Pán Bůh rač panu bratru ve všem pomáhati. Kdež se pak se mnou žehnáš, strojíc se zase do Čech se paní Jozičkou, když pan bratr pro ni pošle, vypraviti: to jest mi dosti zkormoucenou novinou, neb kdyby možné bylo, raději bych tě tu blíže měla, aneb aspoň, kdybych se s tebou ještě byla shledati mohla, poněvadž nevím, shledáme-li se již dokud živy; ale když jináč bejti nemůže, již to musíme pánu Bohu poručiti; pročež se tobě taky dokonce poroučím a od pána Boha šťastnou cestu i jiné všecko potěšitedlné vinšuji. Prosím tě, nezapomínej na mne, nebo já tatáž tvá upřímná teta starou měrou zůstávati chci. Pán můj tobě tolikéž svý ačkoli vždycky nemocný služby s vinšem a žádostí na pánu Bohu všeho dobrého vzkazuje. Štefánkovi že tak o všeckno připraven jest, já toho jistě věrně nepřeji, ale což tomu říci, než pánu Bohu to poroučeti, nechť se on jen však pána Boha bojí, taky ho pán Bůh neopustí, může mu to pán Bůh vše vynahraditi a ti, kteří jeho věcí užívají, nic neměti. S tím se, má nejmilejší panno teta, jakž tvý paměti, tak nás z obojí strany pánu Bohu poroučím. Datum na hradě Přerově 4. Junii 1635.

---

543. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, o poddaných aby z gruntů neucházeli, o opatření dobytka, o opatrnosti vůči vojákům, o ovčáku a dojení ovec, o zaslání semene kolníkového, petržele ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 6. června 1635.

Janovi písaři.

Srozumívám z psaní tvýho dnes mi dodanýho, že předce vojáci na statku Brandejským zůstávají i škody od nich i jiných okolních činěním se neumenšuje, a tudy chudí lidé že čím dále vždy více na mizinu přicházejí: čemuž všemu dobře věřím, však nevím tomu co říci; k tomu že ještě za 6 nedělí tu ležeti strojí, ale nebude to na jejich vůli snad, nýbrž smejšlím, kdyžť se o pokoji jistí, že oni taky někam jinam táhnouti musí, což pán Bůh rač způsobiti a nás tím dříve od nich zprostiti. Mezi tím poněvadž sám dokládáš, že se poddaní z panskejch obilnic zakládají, nemají sobě tak příliš co naříkati, kdyby měli z gruntů utíkati, nic by sobě tím nepomohli, naposledy by snad i vypáleni byli, než nechť již předce jak mohou to břemeno snášejí, až by je pán Bůh z nich sníti aneb jim ho polehčiti ráčil, poněvadž vždy ta naděje vede, když jest pokoj, že ten lid z Čech vyzdvižen a jinam obrácen bude, kdež více co než tu činiti mají. Toho mi se učiniti nevidí, jak ty mi k tomu radíš, abych dobytky co lepšího sem odehnati dala, nebo by to byla právě věc daremní: tam by se nic nedělalo a zde dokonce, nebo víš dobře, když se dobytek přežene, že málo se ho užive a k tomu

bych ho zde ani čím chovati ani kde zavírati neměla. Poněvadž ho až posavad pán Bůh tam opatrovati ráčil, důvěřuji se jemu, že to i dále ráčí učiniti a to dáti, že se vojáci na tom, nač se troštují, zmejlí; však již tím braním a na dvory naše sahánim dávno hrozí, ale ještě jim toho pán Bůh nedal a bohdá i dále před tím zachová; jen vy taky pilností a prozřetedlností svou to předcházeti hleďte, aby se ničeho takovýho zoumyslně nedálo.

Těm Ocmanskejm, kteří bráníce sobě koní jednoho vojáka zastřelili, nesmejšlím, aby jim z toho co horšího následovati mělo: poněvadž sobě od rytmistra poručeno mají, aby se bránili a bráti sobě nedali, mohou se ním zastírati, zvlášť poněvadž vojáci nejprvé poddanýho jednoho prostřelili; každej rád svýho hájí, avšak míti se jim předce na pozoru jest potřebí, nebo opatrnosti nezbejvá. Ten vůl, který jest po vojácích v lesích nalezen a do dvora Sedlištskýho k tahu dán, může-li zachován bejti, dobře, poněvadž bez toho naše nám pobrali, pakliže by se kdo k němu znal a to dostatečně prokázal, že jeho jest i taky, co ste vy od něho dali, zase navrátil, nežádáme ho; však zatím může ve dvoře zanechán bejti a jináče nic ať se nečiní.

Strany dojení ovec, pokudž tak nebezpečno s vyháněním a pasením jich jest: nejsem proti tomu, aby se s tím poněkud, až by bezpečněji bylo a vojáci odtáhli, posečkati nemělo, však ne, aby se již taky dokonce na to zapomenouti mělo. Ovčák do čeho jest se skrze svý vožralství s vojáky zapletl, nechť se z toho zase vyplete, snad, bude-li chtíti s ženou a dětmi zůstati, bude na to mysleti; pak-li bude chtíti s vojáky táhnouti, nechť táhne, a vy se na místo jeho o jinýho ovčáka starejte a dobytek opatřte, tak aby se na něm škody nestalo, poněvadž jest to jisté, žeť by pacholek sám i s pasením i s dojením ovec zacházeti nemohl.

Sejr jest mi v celosti dodán, ten třetí taky mi při další příležitosti odeslati moci budeš. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 6. Junii léta 1635.

PS. Pošli mi sem při nejprvnější příležitosti trochu semena kolníkovýho, poněvadž od vás nikdy řepy dostávati nemohu, abych ji sobě zde naseti dala, však aby bylo něco dobrýho, sladkýho kolníku. Poněvadž od Aničky panny zprávu mám, že zahradník pěkný petrželí mívá a bez toho se ničím toho neužívá a semena se mu kupují, aby ho sem nějakou putnici zelenýho i s kořeny po nejprvnějším poslu poslal, jemu ode mne poruč, poněvadž se zde ani v Olomouci mnoho dostávati nemůže. Ještěť taky poroučím, když by toho čas byl, aby půl kopy kapounů nadělati dal a je šafářce Perenský odvedl.

544. *Paní Evě Vrochyňové z Reptův o zdraví svém i manžela svého; přímluvu ku kardinalovi Dietrichštejnovi, aby na Moravu vrátiti se mohla, že manžel její učinil.*

Na hradě Přerově dne 12. června 1635.

Paní Evě Vrochyňové z Reptův.

Službu ɔc. Urozená paní a přítelkyně má obzvláště milá! Zdraví ɔc. Kdež se mi nyní příležitost do Vratislavě trefila, nechtěla sem pominouti k vám se při ní skrze toto psaní pro navštívení i také vyzvědění o vás, kterak se i s svejm pánem při zdraví i jináče až posavad míváte, ohlásiti; že mi o způsobu svém oznámíte, vás za to žádám. O nás abyšte taky věděti mohly, oznamuji vám, že dokonce žádnýho zdraví užiti již nemůžeme, než místo toho rozličný těžkosti a nemoci jedny za druhejmi nás obkličují; jakož pán můj již od roku málo z lůže vychází a nikam se z něho až posavad hnouti nemůže, jen kde ho vobrátí, tak již hrubě zemdlenej a přepadlej jest, že nemůže na žádnou nohu se postaviti, to největší jeho povstání jest, že některej den, když jest mu trochu lépe, dá se na chvilku zdvihnouti, že tak hodinu neb dvě u stolečku posedí, ale zase hned ležeti musí. Pán Bůh rač dále jak s ním, tak i se mnou, (která rovně taky vždycky kvůči a stůni a málo kdy jaký polechčení v svejch bídách mám), svou milost konati.

Co se pak žádosti vaší, kterou ste mi již po několikrát skrze psaní svy obnovily o učinění, vedle vás a pána vašeho, ode pána mýho ku panu kardinalovi přímluvy o povolení vám k přijetí a dostání se sem do země, dotejče: věřte mi, ze sem několikráte se pánem o to opravdově mluvila a vás jemu v tom nejednou připomínala a za vás se přimlouvala, ale s těmi jeho takovejmi těžkejmi a dlouho trvajícími nemocmi všecko mu již uchází, že ani v svejch vlastních věcech nic sobě spravovati ovšem jinejm sloužiti nemůže, než všecko tak při něm odpočívati musí. Mnohdykrát sám s svejmi těžkostmi neví sobě jaký rady dáti, pročež taky i tato věc nemohla až posavad k naplnění svýmu přijíti; vždycky čekal pán, až by sám mohl se se panem kardinalem shledati a tu věc oustně jemu lípe než skrze psaní přednésti: ale když pan kardinal sem nepřijíždí a pán z lůže se hnouti nemůže, těžko tomu bylo pomáhati, jakž to můžete samy dobře souditi, v čemž žádám, že budete pána při sobě i svým pánu omluvnýho jmíti. Nicméně vypravujíc pán nyní Matejskýho na Nyklšpurk v některejch příčinách svejch, předce již taky o vás psáti dá, načež, co za odpověď dostane, nepomineme vám toho oznámiti a přála bych vám, abyšte dobrý odpovědi a takového povolení dostati mohly, jakož pak nepochybuji, že se bohdá stane. Jinýmu všemu dále od Martina z Šternfeldu, hofmistra pána mýho, který se nyní do Slízska vypravuje, vyrozuměti moci budete. Pána svýho, žádám, že ode mne pozdravíte. Pán můj vás s svejmi

nemocnejmi službami taky spolu pozdravuje. A s tím nás z obojí strany pánu Bohu v jeho stráž a ochranu poroučím. Datum na hradě Přerově 12. Juni 1635.

---

545. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině opatření poddaných a bránění se vůči škodám od vojáků působeným, zahradníkovi přísně aby nařízena byla lepší pilnost v jeho povolání.*

Na hradě Přerově dne 25. června 1635.

Janovi písaři.

Že jsi omastek zimní prodal i po čem jak sejry tak máslo pustil, tomu sem z tvého psaní vyrozuměla a s tím spokojena sem; toliko, poněvadž dokládáš, že si to svěřil, hleď, aby taky peněz brzy dostati mohl. To taky ráda slyším, že již díl vojáků z panství Brandejskýho vytáhl. Pán Bůh rač i ostatních nás tím dříve zprostiti a nám před nimi pokoj dáti, jakž smejšlím, že již taky nebudou moci tu na dlouze se zdržovati. Ty škody poddanejm, že jim osm koní a dva vozy při vytažení vojáci vzali, nepřeji, i nerada slyším, že tak všudy lúky ti vojáci tam ještě zůstávající pasou a žnou; avšak, můžete-li, tomu předce nějak braňte, tak aby nám něco zůstati mohlo.

Zahradníkovi na jeho vejmluvu pověz, že vidím, že tam nanic není a daremně žere, nikdy nic nemá, kdykoli mu oč vzkáži, pročež nebude-li lépe dělati, že mu brzy s tím pryč káži, nebo že mi takovejm způsobem nic po něm by nebylo, aby tam zůstával a plat bral a mezi tím my odtud žádného oužitku vzíti neměli, ať tedy hledí napraviti, sice že bychom spolu dobře nebyli. A poněvadž mi o ničem jiném nepíšeš, takyť nač více odpovídati nemám. Než s tím ochraně boží poručen buď. Datum na hradě Přerově 25. Junii 1635.

PS. Poněvadž po napsání tohoto listu sem se dověděla, že již vojáci všickni z Brandejsa vytáhli, z čehož pán Bůh buď pochválen, hlediž tedy při všem pilen bejti a hospodářství zase v nějakej dobrej řád uvozovati, poněvadž ste se prvé vždycky vojáky vymlouvali. Ty dva sejry po poslích mi sem pošli.

---

546. *Šafářce Perenské v příčině konopí, zdělání plátna etc.*

Na hradě Přerově dne 25. června 1635.

Šafářce Perenský.

Porozuměla sem z tvýho psaní předně tomu, že mi oznamuješ, jak mnoho jest přediva a co při kterým dvoře zaseto; co se konopí dotejče, může ještě tak bejti, nežli lněnýhotě dosti na mále, což

jestliže jest jen to vseto, co domácího semena bylo, ale poněvadž sem ho k tomu ještě jeden korec přikoupiti poručila, nic o něm nedokládáš, zda-li se ještě seti má, čili již mezi tímto jest, o čemž chci od tebe zprávu míti, jako také, pěkně-li tyž přediva scházejí.

Plátno tlustý a pačesný že si od tkadlců přijala a na zámek schovala, dobře se stalo, než taky neoznamuješ, jak mnoho kterýho jest. Čeládka ze dvorův že za plátno žádají a ty že si jim ho bez mého vědomí dáti nesměla: slušné a spravedlivé jest, aby se nic bez vůle a vědomí mého s mejmi věcmi nedálo. Nyníť pak poroučím, aby jim z něho ustřihla a je rozdělila podlí toho způsobu, jak se jindy komu co dávalo, aby se i nyní v tom tak postupovalo, však ať se to stříhání při přítomnosti Janovy děje a on, poznamenajíc co se komu dá i co ještě téhož plátna mimo to kterýho zůstávati bude, mně takové poznamenání sem odešle. A mezi tím o to se přičiň, jak by vojáci z Brandejsa vytáhli, jakož se naději, že se to bohdá brzy stane, aby takový plátno vybíliti i taky tenkou přízi zdělati dáti mohla. Maldříky, který mi posýláš, v celosti sem dostala a s nimi na ten čas spokojena sem. Řepný semeno jest taky přijato. Jiného na ten čas nemaje co více, s tím milost boží rač bejti s námi. Datum na hradě Přerově 25. Junii léta 1635.

PS. Po zavření listu přišel posel s novinou, že již vojáci z Brandejsa vytáhli, což sem ráda uslyšela, a tak tě napomínám, aby hleděla při všem pilna bejti a to, co se pro vojáky státi nemohlo, nyní spraviti ꝛc.

---

547. *Přimlouvá se k Rudolfovi hraběti z Valdštejna, aby paní Barboře Kynostové zaplatil úrok z povinných jí peněz.*

Na hradě Přerově dne 7. července 1635.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Příležitě VMti toto psaní, který mne od paní Báry Khynostový dnes došlo, posílám, abyšte z přečtení jeho, čeho po mně vyhledává, vyrozuměti ráčili. I poněvadž pak toho odepříti jim nemohu, znaje sama věc slušnou bejti, protož jakž již prvé nejednou, tak ještě nyní vedle nich se k VMti, můj nejmilejší pane strejče, s opravdovostí přimlouvám a žádám, abyšte se ráčili na ně lítostivě ohlídnouti a těmi ouroky zadržalejmi je dáti spokojiti, poněvadž čím dále vždy více jich přirostá, nebo to dobře soudím, že to není věcí nemožnou VMti učiniti. Ale jsem k VMti té celé důvěrnosti, že se neračte proti nim více zatvrzovati a takový nouze jim i mně ustavičnýho od nich zaměstknávání přáti, nebo vím, že byšte ráčili již z nich hřích míti; jestliže pak neračte chtíti pro ně toho učiniti, aspoň to pro mne račte vykonati. Což budu od VMti účinlivé odpovědi po

této příležitosti s navrácením mi zase téhož psaní paní Bářinýho, tak abych jim věděla, co od VMti za odpověď dáti, očekávati. Při čemž VMt, můj nejmilejší pane strejče, k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum ut supra.

---

548. *Děkuje paní Evzebii z Kounic za projevenou soustrast v nemoci a prosí, aby pro ušetření zdraví svého na návštěvu k ní toho času se nevypravila.*

Na hradě Přerově dne 9. července 1635.

Paní Euzebii z Kaunic.

Službu ɔc. Že račte o mne takovou laskavou péči vésti a naslechnouce o mém nedostatku zdraví naschvále ke mně pro vyzvědění o mně posílati a psaním svejm navštěvovati, z toho VMti, má nejmilejší paní teta, velice děkuji. Kdež VMti o sobě oznamuji, že jest tomu tak, že sem se na druhý den po vašnostiném odjezdu těžce a velmi náhle roznemohla, jakejsi těžkej katar na prsa mi padl a tak mne obklíčil, že sem téměř za tři hodiny ani promluviti ani oddechnouti nemohla, tak že sem již sama o sobě pochybila; avšak buď pán Bůh pochválen, že s pomocí jeho svatou a skrze prostředky taková těžkost ode mne odvrácena jest, takže až posavad předce se, tak jak mohu, dosti sic bídně, jakž můj již ten způsob jest, pomaly vláčím. Se pánem mejm z milosti boží od toho času, jak ste ho viděti ráčily, hůře není. Pán Bůh rač dále naším milostivejm pomocníkem bejti. Že byšte pak, pokudž by se mnou tak zle bylo, ráčily chtíti ke mně přijeti, tolikéž z toho velice VMti děkuji a vůli hotovou vděčně od VMti za skutek přijímám. A poněvadž se mnou, chvála pánu Bohu, nic tak nyní nebezpečnýho není a o VMti vím, že bez toho sama nevšelijak po tý svý daleký cestě, kterou ste ráčily vykonati, račte zdrávy bejti a že není dobře a s pohodlím VMti tak brzy se na cestu VMti vydávati, prosím, abyšte sobě tudy žádné překážky a nepříležitosti činiti neráčily.

Že ste svý všecky v dobrém způsobu doma naleznouti ráčily, ráda tomu porozumívám a, VMti toho věrně přejíc, vinšuji, aby pán Bůh na další časy s týmiž všemi vašnostinejmi při všem dobrém stále VMt zdržovati a zachovávati ráčil. Pána svýho a mýho obzvláště milýho pana ujce, prosím, neračte sobě stížiti ode mne velice pozdraviti a všeho dobrého oznámiti i svejch dítek všech taky pozdraviti. Pán můj VMti tolikéž služby své s žádostí na pánu Bohu všeho nejlepšího dobrého vzkazuje. A s tím nás z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího a sebe lásce vašnostiné, má nejmilejší paní teta, poroučím. Datum na hradě Přerově 9. Julii 1635.

---

549. *Oznamuje Pertoltovi z Lipého o náhlé nemoci své a připomíná, aby, poněvadž sám churav, návštěvu odložil na příhodnější chvíli.*

Na hradě Přerově dne 9. července 1635.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Můj nejmilejší pane bratře! Že ke mně naschvále posíláte a jste žádostivi o mně věděti, jak se mnou jest, poněvadž ste o mý těžký nemoci uslyšeli: velice vám z té lásky a péče o mně děkuji, avšak vám oznamuji, že již, chvála pánu Bohu, se lépeji mám, než tak jest bylo, že sem se byla těžce a nenadále na catar roznemohla, kterýž mi tak v prsích se složil, že téměř za tři hodiny ani mluviti ani dejchati sem nemohla, i doktor, kterej právě tehdáž u pána mýho byl, již se o mne bál. Ale děkuji pánu Bohu, že mi z té těžkosti pomoci a mne zase od ní uzdraviti ráčil, o čemž sem vám také proto psáti nechtěla, když se mnou s milostí boží zase lépe jest, nechtějíc vás tím kormoutiti a zaneprazdňovati, zvláště slyšíc, že ste sami také i se paní Mařičkou svou při svým zdraví nedostatek trpěli; jakož pak že ještě na díle jeho okoušíte, nerada tomu z psaní vašeho, můj nejmilejší pane bratře, porozumívám a jistě, vám oboum srdečně a věrně takového nedostatku nepřejíc, pána Boha za to prosím, aby vás pozdraviti a k prvnímu dobrýmu způsobu tím dříve zase navrátiti ráčil. O mne není se vám potřebí starati ani proto sem ke mně na cestu se vydávati, poněvadž sami tak nestatečni jste, neb se mnou, chvála pánu Bohu, již dosti čistě jest, tak že pomaly i chodím, tak jak můj vobyčej s sebou přináší. Než když by vám pán Bůh lepšího zdraví uděliti a vám se sem v témž dobrém způsobu dostati dáti ráčil, vždycky srdečně ráda vás uhlídám, vinšujíc, aby to pán Bůh ráčil tím dříve šťastně způsobiti. Nyní pak od vás, můj bratříčku, vůli za skutek přijímaje s tím se vám k lásce a nás z obojí strany k ochraně pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 9. Julii léta 1635.

---

550. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině prodeje suchého ovoce, pastvice k husím, vybílení příze, zasetí přediv 2c.*

Na hradě Přerově dne 19. července 1635.

Janovi písaři.

Dva sejry, které's mi po fůře, na které se vlna sem přivezla, odeslal, jsou mi v celosti dovezeny a dodány. Ovoce suchýho že si 17 korců po 2 kopách za hotový peníze prodal, může při tom bejti, a ostatek, poněvadž u vás nehrubě se letos ovoce ukazuje a troufáš, že napotom více platiti bude, že si k dalšímu času zanechal, při tom toho pozůstavuji; ač mne od těch, kteří sem přicházejí,

zpráva došla, že by v Brandejse a tam vůkolí hojnost ovoce bejti mělo a tuto ty jináč píšeš, však cokoli pán Bůh dá, ať se i toto šetří a na to pozor dán jest, aby to nebylo odráno.

Rejstřík vystříhání plátna čeládkám a zasetí semen sem přijala. Co se téhož stříhání plátna dotejče, nacházím v tom nedostatek ten, že se opět více vydalo než jindy obyčej byl, ale podle toho se nedivím, když více se čeládky chová, než potřebí jest; nebo nevím, nač jest obzvláštní pastvice k husím, čehož prvé nikdy nebylo, toliko pamatuji se, že sem v jednom dvoře pastvici k sviním chovati povolila a tuto čím dále vždy více čeládky přibejvá a jinýho nic. Pročež chci taky věděti, mnoho-li pak tý drůbeže máte, čehož mi při nejprvnějším poselství poznamenání odešli. Tenkou přízi, poněvadž dokládáš, že teprva u tkadlců jest, abyšte již vybíliti mohli, pochybuji, však, bude-li to moci bejti a že by k tomu pěkný a příhodný časy sloužily, dobře; pak-li by to mělo více se škodou než s ziskem se státi, ať se raději tak nechá a plátno se v celosti schová.

Co se přediv zaselo, to sem již prvé z zprávy šafářčiny měla, nežli toho až posavad věděti nemohu, ačkoli sem již o to poručila, jestliže ne tobě, tedy šafářce, abyšte mi oznámili, je-li taky v tom počtu to semeno lněný či není, který's koupil, poněvadž mi se vidí, že jest ho tak na mále zaseto, toliko u dvou dvorů, pročež mi to oznam. Že pak dokládáš, že se lny k špatnýmu zrostu ukazují, nevím, proč by to bylo, poněvadž jest letos dosti povlovnej rok a častý deště, než snad ste k tomu rolí nepřipravili, tak jak mělo bejti, podle čehož jestliže jiní budou pěkný lny míti a já musím po jinejch sbírati, nebudu moci jináče říci než tak, více pak poněvadž mi nepíšeš, nemajeť taky nač jiného odpovídati, s tím ɔc. Datum na hradě Přerově 19. Juli 1635.

PS. Nic nevím, dojí-li ovčák ovce, či ne, neb jak se při tom chová i strany jinýho hospodářství, jak se děje, pročež mi širší zprávu o všem čiň.

---

551. *Projevuje bratru svému Adamovi z Valdštejna nad částečným nezdravím jeho svou soustrast, připomíná, aby se ušetřoval; oznamuje mu o zdraví svém i manžela svého a prosí, aby, vtáhne-li vojsko do Vratislavě, dána byla stráž k jich domu.*

Na hradě Přerově dne 30. července 1635.

JMti nejvyššímu panu purkrabí Pražskýmu, panu Adamovi z Waldštejna.

Můj nejmilejší pane bratře! Hrubě sem ráda psaní vašnostiného, kteréž mi pod datum 16. dne tohoto měsíce činiti ráčíte, dočekala a je včerejšího dne s radostí přijala, poněvadž sem toho vždycky žádostiva byla, abych mohla psaní od VMti netoliko uhlí-

dati, než také, že se od toho času, jak ste se odsud z Moravy tam do Čech odebrati ráčili, VMti dobře děje, uslyšeti: však sem toho jistě nerada uslyšela a VMti, můj bratříčku, věrně toho z upřímného srdce nepřeji, že se na svém zdraví nic dobře nacházeti a sotva lůži že se brániti a jak od podagry častý nepříležitosti snášeti, tak také že v velikejch pracech a starostech postaveni bejti, i tím že sobě nemálo zkormoucení mysli přidávati museti ráčíte, když všudy všecky kouty pustý a prázdný nacházeti ráčíte; čemuž všemu z samého zkušení dobře věřím, že v takovém způsobu všelijak dobře státi nemůže, nad čímž já v pravdě s VMtí sesterskou srdečnou lítosť a utrpení nesu. Ale když jináč nelze, pánu Bohu věřím a jeho milost za to prosím, aby VMt jakž při lepším a stálejším zdraví zdržovati, tak i v pracech pomoci a síly přidávati i také jiné nedostatky v lepší způsob proměniti a tu, kde není žádnejch prostředků k spomožení, on sám pomoc svou seslati i VMti trpělivosti ve všem přidávati ráčil. Avšak VMt, můj nejmilejší bratříčku, prosím, abyšte sobě v těch takovejch mnohejch pracech sami neráčili násilí činiti a za jiný dotahovati, kteří tak dobře jako VMt tím povinni sou, zvlášť kde netoliko něčeho jiného, ale žádného poděkování za to míti neráčíte; nebo VMt již nyní neračte moci tak bejti jako v mladším svém věku, nebo to je již jejich zvyk, aby jen VMt všudy nastrčili a sami všemu vyhnuli, ale račte předce svýho zdraví ušetřovati, poněvadž se na jarmarcích neprodává, abyšte je ráčili míti pro jiný více než pro sebe jako v šanc sázeti. Mezi tím pánu Bohu se důvěřuji, že bude sám VMti při všem milostivě pomáhati.

Co se pak mne a pána mýho dotejče, VMti z té laskavé péče, kterou o nás račte vésti, velice děkuji; a mohu VMti oznámiti, že pán můj sice podle svýho předešlýho způsobu téměř jednostejný jest, nebo chvíli lépe, chvíli zase hůře se má, v lůži předce stále zůstává a na žádnou nohu postaviti se nemůže. Však jak tý zimnice, kterou předešle po pětkrát přes den měl, zbyl, předce se od toho času trochu čerstvější býti zdá, že aspoň rukami může více vládnouti a sám pojísti, prvé ho sic na větším díle krmiti museli, a k každýmu jídlu dá se na stolici v šlofpelci zdvihnouti, že tak u stolečku s námi pojí a někdy se k voknu dá přistaviti, že na vítr pohlídne, než zase hned do lůže se navrátí, neb mdloba a ten starodávní kašel i siptavost (sic) v řeči předce se ho přidrží. Ale mám naději ku pánu Bohu, že ho ráčí dáleji opatrovati i také, bude-li se jeho milosti líbiti, jej i dokonaleji pozdraviti.

Já pak, jest tak, jak ste z psaní pana Rudolfa doslechnouti ráčili, že sem velmi těžce se byla roznemohla, sama nevím, odkud mi to tak spěšně a nenadále přišlo; nic se tomu neprotivím, co račte VMt smejšleti, aby to jak z mejch jinejch těžkostí, tak i z těch dlouhejch starostí, kterých sem o svýho pána v jeho těžkejch ne-

mocech pocejtila a ještě je snáším, pocházeti a mně se vzpomínati nemělo. Nyní se však z milosti boží předce pomaly vláčím, ale s podagrou téměř taky ustavičný bědování a trápení mám a flastry vašnostinejmi jednak na jednom, jednak na druhým místě se líčím a již se ve všem pánu Bohu poroučím, jakejmkoli způsobem by se jeho božské milosti mne z takového trápení vysvoboditi vidělo, na to trpělivě očekávati musím.

Kdež mi račte o novinách oznamovati, že se JMKské v říši dobře daří: přeji toho JMtiKské a vinšovala bych, aby pán Bůh ráčil dáti, aby se tak zdařilo, abychom všichni ten svatej pokoj míti mohli. Strany Vratislavě sama se toho dosti lekám, že s nimi ještě nehrubě na dobrým stojí. Pán Bůh rač jim sám ty prostředky naskytnouti, podlí nichž by mohli dobře opatřeni bejti. Neb se starám, poněvadž tam svýho ještě mnoho mám, kdyby mělo k nějaké zlé proměně s nimi přijíti, abych o to všecko tam nepřišla, od čehož pán Bůh rač zachovati. Pročež naslechnouce předešle, že by tam lid JMCské táhnouti měl, jakž jsem již VMti skrze pana Rudolfa, když u mne zde byl, prosila, ač mluvil-li je již s VMtí co o to, neb ne, nevím, tak ještě VMt, můj nejmilejší bratříčku, za to prosím, neračte mne v tom opouštěti, nýbrž radou a dobrým zdáním svejm poděliti a buď skrze pana Maxa, *) neb jakejmkoli prostředkem by se VMti vidělo, mne sobě poručenou míti. Poněvadž ty regimenty nepochybně pod správou a obrcommandou JMKské také sou, jestliže by mělo co takového na Vratislav dokročiti, aby dům a věci naše mohly tam při pokoji a v svý podstatě zůstati a dům náš nějakou salvaguardií opatřen bejti; prosím vždy, že mne v tom neračte svou radou opustiti, nýbrž mne ní retovati, jak bych měla činiti a v čem byšte ráčili moci k mému dobrému sloužiti, důvěřuji se VMti, můj nejmilejší pane bratře, že mne v tom račte sobě dobře poručenou míti. A tak se s tím VMti, mý nejmilejší srdce, dokonce v pamět a lásku bratrskou poroučím a aby se mohlo VMti při všem dobře a šťastně vésti a já se s VMtí bohdá ještě ve zdraví shledati, toho upřímně žádám. Datum na hradě Přerově 30. Julii 1635.

---

552. *Posílá Pertoltovi z Lipého lékařství na žaludek a radí, aby synu jeho Adamovi Sigmundem z Tiefenbachu doporučený průvodce na cesty přijat byl.*

Na hradě Přerově dne 1. srpna 1635.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Srdečně ráda sem se toho, můj nejmilejší pane bratře, z psaní vašeho dověděla, co mi o sobě oznamujete, že něco mírněji než předešle při svým zdraví se nacházíte, čehož vám, mý srdce, věrně

*) Maxmilian z Valdštejna, syn Adama z V.

přeji, krom že ste tak hrubě se přepadli a žaloudek že vám ještě falšuje, čemuž dobře věřím, nebo v nemoci jináč nebejvá, ale bohdá také i to k svýmu napravení pomaly při vás přijde. Pro žaloudek radím vám abyšte neužívali než pytlíček z pelinky a na žaloudek sobě tak přikládati dali, což, jak byšte sobě přistrojiti dáti měli, posílám vám teď toho poznamenání; nebo já pro svýho pána, když mu tak často v těchto jeho nemocech bejvá, že nemůže chuti k jídlu míti, jinýho líkařství neužívám, a chvála pánu Bohu bez mnohýho do života přijímání, lépe mu po tom bejvá. Mám naději ku pánu Bohu, že i vám také ráčí toho požehnati a lepší chuť k jídlu zase navrátiti.

Já se pánem svejm tak v jednostejným způsobu, jakž již náš vobyčej jest, s častými proměnami zůstáváme, že někdy lépe a někdy zase hůře se máme a větší díl předce lůže držíme, zvlášť pán můj stále z něho nevychází, leč někdy na chvilku že u stolečku pojí. Pán Bůh rač dále sám naším pomocníkem bejti.

Co se pana Adama dotejče, vyrozumívám tomu z psaní vašeho a sem z toho potěšena, co vám pan Zikmund z Tyfenpachu píše, že mu na vaše toho při pánu pohledávání tak dobrýho člověka, kterej by s ním jel, šikuje: protož sem taky sama k tomu sloužila, abyšte v tom páně Zikmundovy rady a pomoci užili, věda, že pán jest vždycky k vám i ku panu Adamovi a ke všechněm svejm láskou a upřímností náchylnej. A poněvadž tomu člověku takový dobrý svědectví pan Zikmund dává, že jest poctivej, v letech ale 30, jazyky že umí i těch míst tam povědomej že jest a jinak všelijak vážnej a uctivej, tak že kdyby měl svýho vlastního syna poslati, že by mu ho chtěl svěřiti a že náboženství také našeho jest: odtud zavírám, žeť předce nějaká hodná osoba jest, že se bude moci panu Adamovi hoditi, čehož bych mu věrně přála a nevím, proč by neměl podle takovejch dobrejch svědectví přijat bejti. Smejšlím, že by pan Zikmund nechválil, koho by neznal. Toliko mi se při tom toto za dobré vidí, abyšte prvé, než byšte ho ku panu Adamovi přijali, se panem Zikmundem o to se snesli a pána žádali, aby nejprvé s ním o to zjednáno bylo, zač neb na jaký způsob by se chtěl ten jistej člověk ku panu Adamovi dáti. Neb poněvadž jest již pan Adam v svém věku dospělém a svůj rozum a soud má a preceptora ani hofmistra jako pachole ve 14 neb 15 letech k sobě nepotřebuje, neradila bych, aby měl pan Adam za toho bejti a takovýho při sobě míti, kterej by potom chtěl, aby se pan Adam ním a ne on panem Adamem spravoval a odtud nějaká roztržitost a neřád pocházel, nežli aby mohl na něm služebníka dobrýho, volnýho a věrnýho míti, majíc já o panu Adamovi dobré smýšlení, že on, jsouc dosti rozumnej, bude věděti, jak sobě takovýho člověka vážiti a jak se zase k němu také náležitě chovati. Pročež se k vám, můj bratříčku, přimlouvám, abyšte tu věc sobě tak poručenou měli, aby

pan Adam tudy dobře mohl opatřen bejti, neb vím, že pan Zikmund rád to pro vás učiní a tu věc na dobrým místě postaviti chtíti bude.

Co sem já pak panu Adamovi učinila, začež mi děkujete, to sem z lásky, kterou k vám i k němu mám, podlí svý možnosti ráda vykonala, v té naději postavena jsouc, že on toho taky ode mne vděčen bude a bohdá ke všemu dobrému a prospěšnému užive, tak aby to k našemu potěšení i jeho oužitku bejti mohlo, jakž mu toho také na pánu Bohu upřímně vinšuji a žádám. Pán můj vám zase své služby ač dosti nemocné s žádostí na pánu Bohu všeho dobrého vzkazuje. A s tím se vám, můj nejmilejší pane bratře, od pána Boha všelijak dobře a šťastně jmíti vinšuji a sebe lásce vaší i nás z obojí strany v ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 1. Augusti léta 1635. *)

---

553. *Sigmundovi Sokolskému, purkrabímu na Třebíči, aby vozy spraviti a k potřebě připraviti dal.*

Na hradě Přerově dne 1. srpna 1635.

Zigmundovi Sokolskýmu, purkrabímu na Třebíči.

Zikmunde milej! Aby zdráv jsouc dobře se měl, přálať bych. Při této příležitosti, kterou do Třebíče mám, tobě toto psaní činím a v němť poroučím, aby ty dva fasuňky mý nový, který sem se všemi potřebami k nim přináležejícími a jinejmi vozy i s rystkomorou v tvém opatrování, podle poznamenání tobě odvedeného, zanechala, pohotově měl, jako i ten malej vozejček krytej, kterej nebožtíka pána mýho bejval a já ho potom po hospodářství užívávala, poněvadž v krátkejch dnech jich vzíti a potřebovati mínim. Pročež, bylo-li by při nich potřebí co spraviti, dej to opatřiti, ač nesmejšlím, jestližeť tak při pokoji, jak sem jich zanechala a jak tobě ode mne svěřeny a poručeny sou, zůstávají. Mezi tím na jiný vozy taky pozor měj a je časně, který krytý sou, aby neshněly a nesplesnivěly vytírati dej. Ty tvoje kšíry nový v truhle na rystkomoře zanechaný, tolikéž při těch vozích potřebovati budu, pročež je taky, je-li potřebí, dej vytříti a vyčerniti; nesmejšlím, aby paní teta měla proti mně o kus sádla nebo slanin bejti, aby se na to dáti nemělo. Zatím pak v jakým způsobu ty všecky věci mé v tvém opatrování zůstávající se nacházejí, mně o tom oznam a to, očť tak poroučím, aby spravené a pohotově zůstávalo, o to všelijakou pilnost a bedlivost míti hleď, nebo sem na tom v brzkým čase to dáti vyzdvihnouti. Při tom pak se tobě divím, že mi již nikda nic nepíšeš a ani o sobě, jak se míváš, ani o jiným neoznamuješ, pročež to

---

*) Podobné psaní napsala t. d. paní Marii z Lipého, manželce Pertolta z L.

*

aspoň nyní, když ode mne sobě k tomu příčinu danou máš, učiň a mně, co se u vás děje neb slyší, oznam, i také dávno-li je kdo v vinohradech byl a co slyšíte, jak v Pravlově i v Kynicích na nich stojí a hrubá-li čáka k vínům jest, o tom mi zprávy učiniti nepomíjej. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 1. Augusti 1635.

---

554. *Domlouvá Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, slovy důtklivými, že zprávy o hospodářství nejasné zasílá, nařizuje, aby jí oznámeno bylo o sklizni třešní, o včeláčh; lískové ořechy aby prodány byly, pastvice k husím aby chovány nebyly, o drůbeži, nepřipraveném poli ku zasetí lnu, aby zprávy jí podány byly o kozím dobytku.*

Na hradě Přerově dne 3. srpna 1635.

J a n o v i, p í s a ř i n a B r a n d e j s.

Dostala sem psaní od tebe, avšak jen trochu zmatlaniny a to ještě sotva, co sem tak na tobě vymohla a více nic, a i to tak pořádný jest, že to rukou ani nohou nemá; a tak mi vždycky píšeš, tak že se téměř nikdy nevím čím spraviti a musím jen hádati, zda-li toto tak, čili jinak jest, začež se můžeš v hrdlo styděti. Ale nepřestávaje na tom, čím ty mne chceš odbejvati, ale na tom, o čem mám věděti: protož tě napomínám, aby již od takovejch svejch navyklostí přestal a mně světle a srozumitedlně psal, abych já mohla tomu rozuměti a o něčem více věděti než ty mi věděti dáváš. Oznam mi pak, poněvadž vím, že u vás mnoho střešen bylo a snad ještě jest, kdo je sklízel a co se jich natrhalo, neb kdo je v svém opatrování má, jsou-li zsušeny a jaký sou, co jich jest i na jiný ovoce aby se taky tak pozor dal, abych já s tím spokojena byla. Strany včel podobně nejsi tak vtipnej, aby mi byl oznámil, jsouc já žádostiva věděti, poněvadž se zde letos pěkně šlechtí, jak se u vás daří a mnoho li rojů přibejvá, neb jaký pozor se na ně dává, tak že jest mně tíže s tebou o takový frašky míti činiti a o všecko se na tebe dopisovati, než abych sama měla to všecko spravovati, ať již o jinejch podstatnějších věcech mlčím. Ty lískový vořechy, který tam zůstávají, jichž soudek vědernί jest a o něžť sem předešle psala, poněvadž jich již nepotřebuji, prodej dříve nežli by vyrostly a na nic přišly, jako ty, který ste již po dvě lítě mi poslali, že sem jich ničímž neužila, nebo vím, že dosti kupců se na ně dostane; o jiný pak nový, aby potom zase nosili a hajní je sobě zahájili, aby jich neodrali, poruč, však tak, aby nebylo slovem než skutkem, poněvadž mám zprávu, že letos bude všudy dosti vořechů.

Co se pak tý tvý kusý a usekaný odpovědi dotejče, musímť na ni také toto odpověditi: že já, co prvé bejvalo a co bejti může, proti tomu nejsem, než co nemá bejti, aby nebylo a více po svý než po mý hlavě se nedělalo. Pročež toho míti nechci, aby se

obzvláštní pastvice k husím chovati měly, mohou jiný dívky to spraviti a zvláště když vidím, že jest toho tak namále; dívkám, vím, že se taky plátna, jak ty mne na to navésti chceš, nikdy po 8 loktech než po 7 více nedávalo, nebo mám předešlý poznamenání a ač o loket mnoho není, než já toho nechci trpěti, abyšte měli o svý újmě vydání přivětšovati, vydání aby vždycky přibejvalo a oužitku nikdy, tím abych já již odbyta byla a na tom dosti měla, že vy to uděláte a mně, kdy chcete, oznámíte. Tý pak drůbeže, kterýž mi poznamenání posíláš, tak mnoho se nachází, že jest mne hanba za vaši zprávu: proto-liž mají ty obzvláštní dívky chovány bejti? A poněvadž jest pak toho tak namále a kačen a morek takměř nic připlozeno není, aspoň bych již ráda věděla, kudy pak to sešlo, zda-li sou vojáci to sežhrali, čili sou šafářky takový svině a nedbalkyně, že nic nemají, neb se tomu nemohu než diviti, jaký to řád a hospodářství bejti musí. Týmž způsobem nestydíš se tím vymlouvati, že ta příčina v tom jest, proč se více lnu nezaselo, že se nemohlo pro vojáky rolí u Kaliště k tomu připraviti: což k smíchu podobné jest, netoliko, aby se nebylo mohlo koňmi nebo voly právě jako ve dvoře a za humny zvorati, ale mohlo se to zrejti, tak že já již nerozumím, co ty takovejmi jalovejmi a dětinskejmi vejmluvami smejšlíš a kam směřuješ. S dojivem ovčím rovně taky málo vím, jak zacházíte, avšak budu čekati, jaký mi oužitek z toho přivedete.

O kozích [sic] mi píšeš, že ve dvoře Perenským byly a již se rozmnožovaly, ale že pomřely: ale suď sám, jaká je to tvá zpráva, odkud mám věděti, jak jich mnoho bylo a jakejm způsobem zemřely. Pročež tě ještě napomínám, aby takového potajemného a pokrytého psaní a se mnou zacházení zanechal a mně příčiny k hněvu a sobě k něčemu horšímu nepodával, neboť toho již déle snášeti nechci. Poněvadž pak já vím, že jest kozí dobytek trvanlivej a že tehdáž umírá, když musí, pročež, pokudž to jináč ukázáno nebude, číkoli nedbanlivostí pozdychal, o tom poroučím, aby ten zase jiný na to místo opatřil a k tomu přidržán byl. A tak se nyní tím budeš moci spraviti. Datum na hradě Přerově 3. Augusti léta 1635.

---

555. *Paní Zdislavě hrabince z Valdštejna, aby jí oznámila, kdy zase manžela svého na Třebíč očekává; žádá, aby Adamovi Trojanovi darovala něco dříví na zimu a něco žita i másla.*

Na hradě Přerově dne 3. srpna 1635.

Paní Zdislavě, hrabince z Waldštejna, rozené z Sezimova Ousti.

Službu ꝛc. Vysoce urozená paní, paní teta má nejmilejší! Zdraví ꝛc. Porozuměla sem tomu, kterak by pán vašnostin a můj

nejmilejší pan strejc nyní od VMti do království Českého se odebrati a VMti samy na Třebíči zůstávati ráčily: pročež majíc tuto příležitost k VMti, nechtěla sem pominouti k VMti, má nejmilejší paní teta, skrze toto psaní se ohlásiti a jakž VMt navštíviti, tak také, kterak se i s dítkami svejmi po odjezdu pána svýho nacházeti ráčíte, přezvěděti, žádaje VMt, že sobě neráčíte stížiti mně o tom při příležitosti oznámiti i také, jak brzy zase pána svýho k sobě očekávati ráčíte, o tom dáti věděti, vinšujíc, aby ho pán Bůh ráčil tím dříve šťastně a ve zdraví k VMti a dítkám svejm navrátiti.

Vedle toho mohu VMti oznámiti, že dostanouce se sem ke mně těchto pominulejch dnův jeden dobrej muž jménem Adam Trojanus, porozuměla sem z něho, že by se na díle při městě Třebíči na Novejch Dvořích v pokojným místě zdržoval, o čemž že také VMti vědomé jest: a ačkoli vím, jakž mi také zprávu toho činil, že ho sobě račte poručeného míti, avšak pro větší jeho fedruňk na žádosť jeho k VMti se za něj přimlouvám a žádám, poněvadž jest člověk poctivej, abyšte ráčily i tím dobrodiním se k němu nakloniti a jak nějakou částku dříví, aby sobě měl čím dáti na zimu zatopiti, tak také měřici neb dvě žita na chléb, nemoha já ho tím fedrovati, i také nějakou částku másla poručiti mu dáti. Čehož se VMti zase, cokoli pro něj učiniti ráčíte, vším dobrejm odměněním a odsloužím. S tím se VMti od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 3. Augusti léta 1635.

---

556. *Paní Evě Vrochyňové z Reptův v příčině povolení, aby přijeti mohla na Moravu.*

Na hradě Přerově dne 8. srpna 1635.

Paní Evě Vrochyňové z Reptův.

Službu ɔc. Urozená paní a přítelkyně má zvláště milá! Zdraví ɔc. Psaní vašeho, který ste mi z Klenový po poslu pana Skrbenskýho na svatou Maří Magdalenu učinily, sem dostala a z něho ráda tomu vyrozuměla, že i s svejm pánem dobrého zdraví užíváte, čehož vám věrně přeji a na další časy od pána Boha žádám. Naproti tomu však, že se vám jináče tak nepříhodně vede a že vás nemohlo to potkati, abyšte se byly při pánu z Kounic a našich mohly sem dostati, jistě sem toho nerada uslyšela, neb bych vám toho byla srdečně přála a s vámi se ráda shledala. Ale když snad, jak samy dokládáte, ještě vůle boží v tom nebyla, abyšte se do Moravy dostaly, taky soudím, že jináč bejti nemohlo, zvlášť když se vám tak nešťastně na cestě zvedlo, že vám pacholci zutíkali a koně zchromili, tak že vám tudy dosti nepříležitosti pošlo, čemuž dobře věřím,

v takovejch příčinách jináč bejti nemůže. Však když vám pán Bůh ještě předce byt a to pohodlíčko u pana Skrbenskýho způsobiti ráčil, přeji vám toho a vinšuji, aby vám pán Bůh dáleji ve všem pomáhati a s nějakou dobrou příležitostí mezi nás se dopraviti dáti ráčil, jakož pak, poněvadž již pokoj s kurfirštem jest a vojáci preč táhnou, smejšlím, že byšte mohly předce bezpečně projeti.

Co se pasu neb povolení od pana kardinala vám dání dotejče: oznamuji vám, že nemohl pán toho při něm obdržeti, avšak budu k tomu sloužiti, aby o to ještě jednal a mezi tím smejšlím, že i bez pasu mohly byšte přijeti, poněvadž vím, že nestrojíte v Moravě stále zůstávati než spravíc svý věci někam do Uher se dáti, však to i jiní tím způsobem činí. Pan Kořenskej se do Skalice obrátil a slyším, že tam dobrej byt má, odkudž byšte mohly snáze svý věci sobě jednati.

Že ste některý věci svý z domu našeho ve Vratislavi vyzdvihly a Martina kvitovaly, sem s tím dobře spokojena i také, že ste ještě v druhým místě něco jich do dalšího času zanechaly, ráda vám toho přeji.

O sobě vám oznamuji, že i se pánem svejm dosti předce churavi a nestatečni na zdraví zůstáváme a jedněch nedostatků za druhejmi zakušujeme. Pán Bůh rač sám naším pomocníkem bejti a do své svaté vůle nás opatrovati.

Pána svýho, tolikéž pana Skrbenskýho se paní manželkou jeho, žádám, že ode mne i pána mýho s vinšem na pánu Bohu všeho dobrého velice pozdravíte. Což pán můj taky vás pozdravit vzkazuje. A s tím nás z obojí strany v milost a ochranu boží poroučím a s vámi šťastnýho shledání sobě vinšuji. Datum na hradě Přerově 3. Augusti léta 1635.

---

557. *Děkuje Pavlovi Kvasničkovi v Třebíči za odeslané pomoranče i »limouny« a oznamuje o zdraví svém a manžela svého.*

Na hradě Přerově dne 10. srpna 1635.

Pavlovi Kvasničkovi do Třebíče.

Pavle Kvasničko milej! Aby zdráv byl ɔc. Děkujiť z toho, že na mne nezapomínáš a předce psaním svejm ke mně se ohlašuješ, na zdraví mé a pána mého doptáváš i také od pomorančích a limounů že mi posíláš, což oboje od tebe vděčně přijímám a když čeho potřebovati budeš, zaseť se toho vším dobrým odměniti nepominu. Co se zdraví našeho dotejče, to jest již při nás velmi mdlé a churavé a mnohejm nedostatkům a čím dále vždy větším proměnám poddané, nebo pán můj již na větším díle stále v lůži zůstávati musí a já teď od neděle taky pořád z něho se hnouti nemohu a po všech oudech bolestmi od podagry sklíčena a sevřena sem, nevědouc, jak pán

Bůh dále se mnou naložiti ráčí. Pán tě zase pozdravuje a z tvý paměti taky děkuje. Jiného nemaje co více, s tím ochraně boží poručen buď. Datum na hradě Přerově 10. Augusti léta 1635.

PS. Škatule, v které's mi to ovoce poslal, zaseť se navracuje.

---

558. *Sigmundovi Sokolskému, purkrabímu na Třebíči, v příčině vozů, malé ourody na vinohradech, jak se zachovati mají k čeládce, kteráž se služby sběhla, o nedostatečném zdraví svém i jeho.*

Na hradě Přerově dne 10. srpna 1635.

Zikmundovi Sokolskýmu, purkrabímu na Třebíči.

Odpovědi tvé na své onehdejší psaní sem dnes dostala a z ní všemu vyrozuměla. Co se těch vozů dotejče, jakť sem prvé poručila, aby je pohotově měl a na další poručení mé očekával, při tom toho ještě pozůstavuji. A poněvadž zprávu činíš, že sou ty dva fasuňky mý sice ku potřebě pana strejce spotřebovaný, proto že by již byly stýřely a na nic přišly, (což by sice má škoda byla), tak že ste jich také nehrubě užili, pročež na tom přestávám, jak se zamlouváš, aby na místo nich zase jiný tak dobrý, jak sem já těch zanechala, se všemi potřebami se mi udělati daly; jakož já taky o tom dobře vím, že pan strejc proti tomu nebude, když se mý zpotřebovaly, abych zase jiný míti mohla, toliko hleď, ať sou něco pevnýho, tak aby se mohly užiti. Jiný pak vozy mimo ty tři, poněvadž jich nemíním na ten čas potřebovati, nevidí mi se zapotřebí bejti, aby se měly dáti spravovati, mohou tak na místě státi, toliko vždy předce na to pozor dej, aby se na nich jako i jinejch věcech mejch, které pod svou správou máš, škody nedálo.

Že mi ne často psáváš, jest tak, že mi to do tebe divný přichází: avšak poněvadž se v tom vymlouváš, ač mi toho nevysvětluješ, jaký sou toho příčiny, toliko na svou oustní zprávu, kterou by mi o tom učiniti mohl, ukazuješ, již toho nyní musím při tom zanechati; avšak mi předce někdy piš, aspoň o tom věděti dávej, což by se mne a mejch věcí dotejkalo, poněvadž jinýmu na tom nezáleží.

Toho tobě nepřeji, že na svým zdraví předce tak churavej se nacházíš, nesmejšlím, aby co jinýho bylo než podagra, od kteréž já podobně nemalého trápení čím dále vždy většího okouším, tak jako i nyní bídně se mám a od neděle ani se z lůže hnouti nemohu; ale když jináč nelze, již to musím do vůle boží snášeti, ty rovně musíš tomu poddán bejti a to trpěti, dokud by tě pán Bůh sám od toho zprostiti neráčil.

Že se tak malá ouroda od obilí u vás nachází, nepřeji toho panu strejci i taky nerada slyším, že na vinohradech špatně stojí: nevím, zda-li to samo sebou jest, čili nedbanlivostí, že se zle vino-

hrady dělají a vincauři nějací lotři sou, jakož může to spíše než jiný bejti; nebo od jinejch slyším, že se na jinejch vinohradech předce prostředně ukazuje; ale jak budou dělati, tak taky budou oužitek bráti a já mezi tím musím taky škodu tudy nésti.

Tomu se nemohu než diviti, co mi oznamuješ, že vám tak čeládky hrubě utíkají, zvláště šafář zámeckej a Okrašovskej, oba moji vymínění, že sou z služby svý, v které již tak dlouhý časy trvali, nyní teprv zběhli, musejí k tomu vždy nějaký příčiny míti, o kterýchž bych ráda věděla, čehož já jim nechválím, ale budete bezpochyby věděti, poněvadž víte, kde jeden z nich se zdržuje a druhýho vím že se taky doptáte, pokudž o ně státi budete, jak jich zase dostati. Však jaký příčiny sobě k tomu vzali, neb co s tím dále bude, toho mi nepomíjej oznámiti. Jiného při tvý zprávě zanechávaje, s tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 10 Augusti léta 1635.

---

559. *Paní Evzebii z Kounic o zdraví svém i manžela svého, projevuje potěšení své nad tím, že se sestrami se shledala, i prosí za pozdravení všech.*

Na hradě Přerově dne 11. srpna 1635.

Paní Euzebii z Kaunic.

Službu ꝛc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Velice VMti, má nejmilejší paní teta, děkuji, že račte se mnou takovou opravdovou a srdečnou outrpnost v mém nedostatku zdraví nésti a, jak ste se o něm od paní Hrádkový dověděti ráčily, naschvále ke mně pro vyzvědění o mně, jak se mám, posílati ráčíte: což od VMti s vděčností přijímám a mohu VMti oznámiti, že zejtra tejden bude, jak sem se těžce na dna složila, a posavad z lůže se nehejbám ani hrubýho polepšení při sobě ještě neseznávám, však ve všem pánu Bohu se poroučeje, jak by dále se mnou naložiti chtíti ráčil, trpělivě s bolestmi svejmi očekávati musím. Se pánem mejm od předešlýho způsobu jeho hůře není, kterejž VMti i panu ujci své služby s vinšem od pána Boha všeho dobrého spolu s mejmi modlitbami vzkazuje. Že ste pak oumyslu bejti ráčily mne osobně navštíviti: kdyby se bylo stalo, srdečně ráda bych VMt u sebe uhlídala, ale poněvadž se to pro příjezd k VMti paní sester vašnostinejch, jak paní Rudolfový, tak paní Auštěcký, které se k VMti na některej den dostaly, na ten čas vykonati nemohlo, není té omluvy, které při tom užívati ráčíte, činiti potřebí, neb já vůli hotovou za skutek od VMti přijímám, věříce, bude-li v tom vůle boží, že mi to jindy s lepší příležitostí svou vynahraditi ráčíte, co se nyní bezelstně státi nemůže. VMti pak toho přeji, že ste se s týmiž paními sestrami svejmi shledati ráčily, poněvadž ste se již spolu dávno viděti neráčily. Kterýmž, prosím, neračte sobě stížiti, jak ode mne, tak i od

pána mého našich churavejch a nemocnejch služeb oznámiti a dítek a sirotků svejch pozdraviti. S tím nás společně k milosti a ochraně boží poručené činím. Datum na hradě Přerově 11. Augusti léta 1635.

PS. Že se VMti nemohu sama podepsati majíc i ruce obě sklíčený, žádám v tom při VMti omluvena bejti.

---

560. *Paní Marii hrabince z Hodic o zdraví svém a manžela svého, o dlužných zápisích syna jejího ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 16. srpna 1635.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Službu ꝛc. Urozená paní, paní dcero a kmotra má nejmilejší! Psaní vaše, které mi 11. dne tohoto měsíce ze Znojma činíte, dnes sem dostala a, že mne skrze ně navštěvujete a jak na mé tak i pána mého zdraví se doptáváte, z takové o nás péče velice vám, má nejmilejší paní dcero, děkuji. A kdež dokládáte, že budouce v Vídni tam ste od služebníka pána mýho porozuměly, že by pán můj zase špatného zdraví užíval: ač jest tak, žeť sice dosti churavej po tý svý předešlý dlouhý a těžký nemoci se ještě nachází a jednak lépe, jednak zase hůře s ním bejvá, ale poněvadž nyní, chvála pánu Bohu, předce nějak hrubě zle s ním se neukazuje, nýbrž ve dne vždy vstane a u stolu pojísti a na chvíli s jinejmi tak v svým pokoji poseděti může, již to od pána Boha za vděk přijímá. Pán Bůh rač ho i dále opatrovati. Já se však velmi bídně na svém zdraví mám, nebo již teď blíž dvou nedělí jak sem se těžce na dna složila až dosavad ani se z lůže hnouti nemohu, jen kde mne z místa na místo vobrátí a přeloží, tak sem ve všech všudy glídech od nich sklíčena a bolestmi sevřena, že velikýho trápení tudy okouším, nevím, jak ráčí pán Bůh dále se mnou naložiti, ve všem se jemu samému jakožto nejlepšímu lékaři poroučím. Vy že předce mírného zdraví užíváte, věrně vám toho přeji, pán Bůh rač vám toho na další časy hojně přispořiti. Však že mnohejch starostí se vám neumenšuje, nýbrž čím dále jich přibejvá, zvlášť poněvadž ste i věci syna svýho pana Karla, který se paní Appolonou do říše odjel, na sebe přijaly, soudím sama, žeť nemůž bez toho bejti, ale chtějícímu se křivda neděje; neb nesmejšlím, seč byšte bejti nemohly, abyšte to měly na sebe přijíti a sice, poněvadž syn váš jest; a když pán Bůh vám ještě tolik zdraví a síly i také rozumu udíleti ráčí, nevím, aby kdo jinej lépe mohl to opatřiti jako vy; což vám také k takový práci pomoci a štěstí od pána Boha vinšuji.

Kdež se mne pak doptáváte na starý zápisy, jsou-li panu synu vašemu proti novým ode mne a pána mýho navráceny, neb za kejm zůstávají, poněvadž ste s ním o nic promluviti nemohly, zbra-

ňujíce se těch věcí až do poslední chvíle k sobě přijíti: i mohu vám oznámiti, že ačkoli sice pan syn váš, když nám nový zápisy poslal, ani za ně nežádal ani žádnej nic o ně neříkal, avšak sme my se sami o to domlouvali a pánu psali, chce-li je vyzdvihnouti a nám proti nim kvitanci odeslati, tak že potom po několika nedělích pro takový starý zápisy k nám vypravil a nás z vyzdvižení jich od nás a k sobě přijetí vykvitoval, tak že sme je pánu proti kvitancím jeho po vyslaným jeho odeslali; avšak za kejm by nyní zůstávaly, o tom již já ani pán můj věděti nemůžeme, než snad se na ně mezi věcmi pana syna svýho doptáte. Mezi tím, poněvadž ste správu věcí páně Karlovejch na sebe přejaly, jsem k vám já i pán můj té naděje, že také na nás skutečnou paměť míti budete, když ten čas přijde, abychom podle zapsání a přípovědi jeho záplatou spokojeni byli; kterýž pán můj vám i panně dceři vaší své služby s vinšem od pána Boha všeho dobrého spolu i se mnou vzkazuje. A s tím milost pána Boha rač se všemi námi bejti a vám se, má paní dcero, dáti na všem dobře jmíti. Datum na hradě Přerově 16. Augusti léta 1635.

PS. Že se vám, má nejmilejší paní dcero, sama nepodpisuji jsouc v rukou taky všecka svázána, žádám, že mne v tom budete při sobě omluvnou jmíti.

Mé nejmilejší paní dcery máteř a kmotra upřímná starou měrou zůstávám.

---

561. *Pertoltovi z Lipého o zdraví svém, o průvodčím na cestu do Vlach panu Adamovi.*

Na hradě Přerově dne 18. srpna 1635.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

Psaní vašeho, můj nejmilejší bratříčku, sem dostala a, že se s vaším zdravím již dosti čistě polepšilo, hrubě ráda z něho tomu vyrozuměla, čehož vám, můj nejmilejší bratříčku, věrně přeji; však že ještě dokonale při sobě nejste, to již nemůže tak pojednou bejti, avšak mám naději ku pánu Bohu, že také ty ostatky při vás doplniti a k dokonalýmu zdraví vám přijíti dáti ráčí, což vám toho, můj bratříčku, upřímně vinšuji.

O sobě vám oznamuji a žaluji na svou bídu, že se v velmi nedostatečném způsobu zdraví svého nacházím a zejtra dvě neděle budou, jak sem se hrubě těžce na ty bídný dna roznemohla, kterýž mne ve všem těle v rukou, nohách, zádech a takměř jinejch všech glídech sklíčily, tak že dosavad s nimi ležím a sebou hnouti se nemohu, jen kde mne z lůže na lože přeloží, a ač něco, však ještě velmi málo, bolesti mi se umenšují, ale mám naději ku pánu

Bohu, pokudž se jeho milosti líbiti bude, že mne taky od týž bídy zprostiti a k lepšímu zdraví navrátiti ráčí. Pán můj, díka pánu Bohu, od předešlýho způsobu hůře se nemá, krom že předce s kašlem a mdlobou se obírá. Pán Bůh rač dál pomáhati. Na čem ta věc strany toho člověka, který se panem Adamem do Vlach jeti má, zůstává, od pana Adama sem porozuměla, ku kterýmuž jemu mnohýho štěstí od pána Boha vinšuji a žádám, aby se to skutkem naplniti a týž člověk se panu Adamovi všelijak dobře hoditi a jemu k prospěchu a platnosti bejti mohl, jakž nepochybuji, poněvadž se mu ode všech takový dobrý svědectví dává, že se bohdá také stane. Mezi tím, poněvadž se již ten čas pomaly přibližuje, samý by mi se vidělo, aby se pan Adam na takovou cestu pomaly strojil, tak aby, dokud by cesty dobrý byly, jak by psí dni vyšly, na ni se s pomocí boží vydati mohl; avšak to při vaší dobré příležitosti a vůli zůstávati bude a, kdykoli budete chtíti jeho vypraviti, mnou nemá nic scházeti

Pán můj vám zase své služby s vinšem na pánu Bohu všeho dobrého vzkazuje. S tím nás společně v milost a ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 18. Augusti léta 1635.

PS. Že se vám nemohu, můj bratříčku, sama podepsati nemoha ani rukou hnouti, žádám, že mne v tom budete při sobě omluvnou jmíti. *)

---

562. *Bratru svému Adamovi z Valdštejna o nedostatečném zdraví svém a že by mu přála, aby konečně již odpočinouti si mohl v starostech a pracech svých.*

Na hradě Přerově dne 21. srpna 1635.

JMti panu purkrabí Pražskýmu.

Mý nejmilejší srdce! Z psaní vašnostiného pod datum 8. dne tohoto měsíce, kteréž mi včera dodáno jest, sem se nad tím nemálo potěšila a hrubě ráda o VMti to uslyšela, že spolu se všemi svejmi při mírném způsobu zdraví se nalézati ráčíte, čehož VMti, můj bratříčku, věrně přeji a pána Boha žádám, aby za prodloužené časy v takovém dobrém zdraví VMt s týmiž všemi vašnostinejmi stále zdržovati i jiného všeho k tomu potřebného a prospěšného udíleti ráčil. O mně pak a mým pánu kdež račte psáti, slyšíc o nás, že taky při lepším zdraví mimo předešlej čas bychom zůstávali, že račte z toho se těšiti: VMti z toho, můj bratříčku děkuji, ale VMti oznamuji, že se se mnou od toho času, jak sem VMti psala, velmi proměnilo, tak že již na třetí tejden z lůže nevycházím, nebo sem se hrubě těžce na dna roznemohla a téměř ve všech oudech je měla a ještě velkej díl bolesti při mně zůstává, neb, ač se již,

---

***) Podobný list napsati dala t. d. paní Marii z Lipého.**

chvála pánu Bohu, se mnou něco polepšovati začíná, ale ještě předce nemohu se z lůže nikam hnouti, leč co mne z jednoho na druhý přeloží, tak ležeti musím, na další pomoc a smilování boží očekávaje. Pán můj sice, buď pán Bůh pochválen, předce až posavad hůře se nemá a tak v svém jednostejném způsobu již zůstává. Pán Bůh rač dále opatrovati.

Kdež mi pak račte za kapitolu děkovati, račte o mně dobře věděti, že, co činím, nečínim pro žádnou kapitolu než toliko pro tu lásku, v které s VMtí spojena sem a z které bych VMti, mý srdce, přála, abyšte ráčili moci taky již v svým věku sešlým a mnohejch starostech a pracech nějaký oddechnutí a odpočinutí míti; ale poněvadž sobě to tím račte osladčovati, že tak bejti musí, kdo chce věrně sloužiti, již nevím tomu jak jináč pomoci, než aby VMti pán Bůh ve všem štěstí a pomoci své svaté přidávati i také za to bohdá potěšené odměny dočekati dáti ráčil, toho upřímně na pánu Bohu vinšuji. A tak se chtějícímu křivda neděje, ale bude snad také poděkování.

Strany Vratislavě že mně račte dobrý trošty dávati, VMti, můj nejmilejší bratříčku, děkuji, i také kdyby mělo k čemu dále s nimi přijíti, že račte na mne pamatovati a chtíti podle zakázání svého sobě poručenou míti, VMti se v tom cele tak důvěřuji. Za noviny, že se JMKské dobře vede, také VMti děkuji. A s tím VMt, mý nejmilejší srdce, v milost a ochranu boží, sebe pak VMti k dokonalý a neproměnitedlný upřímný lásce bratrský poroučím. Datum na hradě Přerově 21. Augusti léta 1635.

---

563. *Děkuje panně Marii Nadějovské z Nadějova za odeslané ovoce a ovčí syrečky.*

Na hradě Přerově dne 27. srpna 1635.

Panně Maryji Anně Nadějovské z Nadějova [sic].

Urozená panno a přítelkyně má zvláště velice milá! Od pána Boha zdraví a při něm jiné všecko nejlepší dobré přeji vám jistě věrně ráda. Že ste na žádost mou pamatovaly a mně tak mnoho pěknejch a jistě dobrejch ovčích maldříků i od ovoce zahradního, což mi oboje v celosti dodáno jest, nepochybně s povolením JMti pána, mýho velice milýho pana syna, odeslaly a takovýho velkýho přátelství ke mně v tom dokázaly: vděčně to od vás i od JMti pána přijímajíc, z toho velice děkuji, nejsouc na jiném nežli vám se toho zase všelijakejm dobrejm přátelstvím odměniti a žádaje, že i JMti panu synu s oznámením mejch modliteb s vinšem a žádostí od pána Boha všeho dobrého za takový vzácný a mně od JMti pána hrubě příjemný dar, že mne těmi tak dobrejmi věcmi fedrovati dáti ráčil, ode mne poděkovati sobě nestížíte. Kdež pak ste žádostivy o mně

věděti, oznamuji vám, že sem se po tyto přeběhlý dni nehrubě dobře na svým zdraví měla a od těžké dny více než za tři neděle sklíčena a svázána byla, že sem se ani hnouti nemohla a posavad, ačkoli se něco se mnou polepšilo, však ještě z lůže se pro nejedny těžkosti mne se přidržející hejbati nemohu.

Pán můj z milosti boží předce tak, jak může v jeho mnohejch nedostatcích a sešlým věku bejti, snesitedlného způsobu nyní užívá. Pán Bůh rač dál pomocníkem a opatrovníkem naším bejti. Panen šlechtičen, žádám, že ode mne zase pozdravíte, kteréž aby pán Bůh při dobrém zdraví i jiném všelijakém potěšeném způsobu zdržovati a zachovávati ráčil, že jim toho jako teta jejich upřímná na pánu Bohu věrně žádám. A s tím se i vám od pána Boha na všem dobře míti vinšuji. Datum na hradě Přerově 27. Augusti 1635.

---

564. *Paní Marii z Roupova o churavosti své, o chování se paní Gecové, mladý Adam z Lipého že na cesty se ubírá ɔc.*

Na hradě Přerově dne 29. srpna 1635.

Paní Maryji Johanně z Roupova, rozené z Waldštejna.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta a dcero má nejmilejší! Zdraví ɔc. S radostí sem psaní vašeho pod datum 21. dne tohoto měsíce včerejšího dne, má nejmilejší paní dcero, k rukám svejm dostala a tomu ráda z něho vyrozuměla, že vy spolu s domácími svejmi při dobrým zdraví se nacházíte, čehož vám věrně přejíc i na další časy od pána Boha takového dobrého způsobu vinšuji. Pánu však vašemu a mému obzvláště milému panu synu věrně toho nepřeji, že se na podagru složil a ji tak těžký do pravý ruky dostal, pána Boha žádaje, aby ho od ní brzy zprostiti a zase k prvnímu zdraví navrátiti ráčil. O sobě vám oznamuji, že se také dosti bídně mám a již na čtvrtej tejden z lůže se hnouti nemohu jsouc jak podagrou tak i jinejmi bídami od pána Boha navštívena, což můžte samy znáti, poněvadž pán váš s rukou ležeti musí, žeť ovšem já, když sem ve všech oudech sklíčena, jak se mám tomu obrániti; však již, chvála pánu Bohu, začíná se mnou něco lépe bejti, nevím, jak dále bude, neb se již se mnou několikrát proměnilo, jednak lépe, jednak zase hůře jest. Se pánem mejm, chvála pánu Bohu, předce tak, jak může bejti, snesitedlně stojí. Pán Bůh rač i dále opatrovati.

Co mi o jinejch věcech a novinách píšete, tomu sem také z vašeho psaní vyrozuměla, že ten, kterýmu císař na Budkově obilí dal, chce, aby je váš pán od něho koupil: já to jistě pravím, kdyby má věc byla, že bych nechtěla svýho vlastního kupovati, raději bych od cizího koupila, rovně, budete-li statek prodávati, musíte ho zase

tu nechati, neb kde byšte se s ním poděli; ale snad něco jinýho v tom jest, že jináč bejti nemůže než tak.

O paní Gecový že takový noviny jdou, že jest tak bohatá a slavná paní a v šesti vozích že jezdí: já jí tý slávy přeji raději než sama sobě, však kdo ví, jak toho dlouho míti bude, může toho užiti, dokud jí stačí; když na Jemnici přijela že musily všecky děvečky pána z Vlašimě z Bitova přijíti a jí sloužiti, to již nevím, co se tím rozumí a k čemu se to vztahovalo. Sedláci že ji také musili vyvážeti, bez pochyby, to již po soldatsku musí bejti. Pan Karel, bratr její, že s ní odjel a paní hrabinka, máteř jeho, že na místě jeho hospodaří, taky sem o tom již slyšela, nebo mi sama o tom psala. Já jí toho přeji, když ještě může s takovou práci bejti, vinšujíc, aby dobře spravovala, tak abychom my, já a pán můj, také v tom, co nám pan Karel dlužen jest, zaplaceni bejti mohli.

O panu Ladislavovi, bratru vašem, mým obzvláště milým panu strejci, že se mu ta rána jeho tak obnovuje a opět, jak slyšíte, že by mu hrubý kus masa z ní vypadlo, jistě toho nerada slyším a jemu věrně nepřeji; mé zdání jest, abyšte mu k Taufarským barvířům radily, aby sobě toho Matesa, který pána mýho hojil, vzal a již ho stále, nechaje jednak těch jednak jinejch matlání, užíval, poněvadž oni sou dobří barvíři a slyším, že ten Mates nyní v Vídni jest a tam některýho pána hojí, mohl by se tam s ním poraditi. Odsud vám nevím co jiného za noviny oznámiti, krom to, že pán Bůh paní Balcarový ráčil šťastně pomoci a jim syna dáti, již taky ten tejden, totiž minulou neděli, i křtiny drželi. Paní Přepická tolikéž slehla a dceru má, v tuto příští neděli strojí pan Přepickej křtiny dělati.

Ještě vám také oznamuji, že ujec můj, pan Adam z Lipého, již se také od nás odbírá; zejtra jej do Skalice pošli, tak aby dále cestu svou naměřenou před sebe vzíti mohl, kteréž pán Bůh rač mu požehnati a na ní všecko dobré a potěšené dáti, toho mu věrně vinšuji a žádám.

Pána svýho a mýho obzvláštně milýho pana syna, žádám, že zase ode mne s vinšem a žádostí od pána Boha všeho dobrého velice pozdravíte. S tím se vám, má nejmilejší paní dcero, v lásku a paměť poroučím a na všem dobře a šťastně jmíti se vám vinšuji. Datum na hradě Přerově 29. Augusti léta 1635.

---

565. *Pertoltovi z Lipého, že synu jeho Adamovi 2000 rejnských darovala a pachole k službě na cestu propůjčila; prosí, aby jí poslal nějaké melouny.*

Na hradě Přerově dne 29. srpna 1635.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého

Můj nejmilejší pane bratře! Vědouc, že tak jak vy i pan Adam čas k tomu naměřenej máte, v kterém se strojí z země vyjeti, již

se přibližuje, pročež nechtěje, aby tudy mnou co scházelo a obmeškáno bylo, nyní jej k vám teď vypravuji, jemuž sem také to, což sem mu k takové jízdě darovati připověděla, totiž 2000 f. r., na hotově odvedla i tolikéž, hledíce na to, že jest mu potřebí někoho známýho a že by nemohl tak na spěch se tím opatřiti, pachole svý, který sem toliko jediný při sobě měla a kterýž mně a mému životu posluhovalo, sem jemu k službě propůjčila a svěřila na ten způsob, aby jemu pilně sloužiti a při něm potud zůstávati mohl, dokudž by se on pan Adam ze Vlach nenavrátil a, když by se mu pán Bůh ráčil dáti šťastně navrátiti, aby mně zase navráceno bylo, což se naději, že i vám i paní Mařičce příjemné a spolu s ním ode mne vděčně přijaté bude, o čemž jináče nepochybuji. Čehož všeho aby jemu pán Bůh hojně požehnati, ke všemu dobrému jak podle duše, tak podle těla užiti dáti a jeho šťastně na všech místech a cestách provázeti a opatrovati ráčil, tak aby se jemu na všem tak dobře vésti mohlo, jakž byšte vy mu toho nepochybně přáli a jakž já toho také na pánu Bohu upřímně vinšuji a žádám.

Mezi tím, jak se i se paní Mařičkou na svým zdraví míváte, žádám, že mi oznámiti sobě nestížíte. Strany sebe vám, můj bratříčku, v známost uvozuji, že se na svým zdraví dosti bídná a nestatečná až posavad nacházím a již na čtvrtej tejden z lůže se nehejbám, ač mi podagra trochu ulevily, ale jiný bídy a těžkosti mne zsužují a trápí, nevím jak pán Bůh dále se mnou naložiti ráčí. Pán můj z milosti boží předce, tak jak můž bejti, dosti mírně a snesitedlně se má, krom že ho předce kašel dosti trápí, kterejž vám i paní Mařičce vaší spolu se mnou svý služby vzkazuje.

S tím nás z obojí strany v milost a ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 29. Augusti 1635.

PS. Pokudž již u vás co od melounů máte, žádám, že se se mnou taky o některý po této příležitosti zdělíte, aneb od jiných zjednati dáte, pokudž jich sami nemáte; zde sme jich ještě ani neviděli.

---

566. *Paní Bohunce z Žerotína, že manželu jejímu shledání se sestrou po mateři, kteráž přes svět jako ostatní exulanti stěhovati se musí, srdečně přeje. Za fiky, masti, slíbenou sklenici, za noviny děkuje a oznamuje, že pan Adam z Lipého vypravuje se na cesty.*

Na hradě Přerově dne 31. srpna 1635.

Paní Bohunce z Žerotína.

Má nejmilejší paní, paní dcero! Zdraví ɔc. Že ste se ve zdraví jedouce od nás do domu navrátily, ráda sem z psaní vašeho tomu vyrozuměla a vám toho, má paní dcero, věrně přeji; nežli že ste svýho pána a mýho velice milýho pana syna tak hrubě nemocnýho a všeho dnou sklíčenýho nalezly, toho nerada slyšíc, jistě toho

pánu, tak jak sama sobě svejch bíd, srdečně, věrně nepřeji a, s ním opravdovou citedlnost nad takovou jeho těžkou bídou nesouc, pána Boha prosím, aby sám jeho lékařem a uzdravitelem bejti ráčil; kteréhož, žádám, že s týmž vinšem a vzkázáním mejch modliteb velice ode mne zase pozdravíte a z tý útrpnosti, kterou se mnou v mejch nedostatcích pronáší, poděkujete a mne jemu poručíte. A tak, když jest pán tak na svým zdraví nestatečnej, nevím, jestliže předce do Brna k soudu pojedete, o čemž, žádám, že mi při příležitosti oznámíte.

Co mi oznamujete, že ste nalezly u pána jeho sestru po mateři, s kterou že se pán od tak mnoha let neviděl: přeji toho pánu i tý dobrý paní, že se spolu shledali, kteréž k další cestě její, kterou před sebou má, zvlášť v takovým jejich způsobu, v kterým jako my všickni postavena jest, že musí sem tam přes svět se stěhovati, všeho dobrého od pána Boha vinšuji; soudím sama, žeť jest se s ní pán hrubě rád shledal, poněvadž jí od tak dávních let neviděl.

O sobě a svým pánu vám oznamuji, že tak v jednostejným způsobu zůstáváme, jak ste nás odjely. Já předce v lůži s svejmi bolestmi, který snáším [. . . .], se pánem, chvála pánu Bohu, předce hůře než jak ste ho viděly, není. Pán Bůh rač dále sám opatrovati.

Kdež píšete, že mi melouny posíláte, nic sem nedostala, snad je hofmistr s sebou má, kterýž ještě k nám nepřijel, fíky i ty masti, který ste mi poslaly, jsou od posla dodány: za kteréžto masti vám velice děkuji, poněvadž sobě na svý záda a to píchání v nich předce tak hrubě stejskám, dala sem se dnes tou zelenou mastí namazati, však ještě nevím, jak mi bude sloužiti, až uhlídám, chci vám oznámiti i také více děkovati. Pán Bůh rač mi ji požehnati.

Tolikéž vám děkuji za sklenici, kterouž mi se zakazujete, není však potřebí nějaký křišťálový a něco obzvláštního kupovati, toliko aby něco rozdílná od obecních sklenic byla.

Za noviny vám děkuji a, nemaje co jiného k nim odpovídati, vinšuji, aby pán Bůh ráčil spravedlivejm pomáhati.

Já vám oznamuji, že pan Adam ujec můj již se včera od nás odebral, kteréhož pán z Lobkovic i Karel vyprovázejí až do Skalice. Šlechtična má vám i pánu vašemu se zase poslušně poroučí. S tím milost boží rač se všemi námi bejti. Datum na hradě Přerově 31. Augusti léta 1635.

---

567. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině prodeje omastku, sýrů, ovcí, o dojivu ovčím, o plátnech* ꝛc.

Na hradě Přerově dne 3. září 1635.

Janovi písaři.

Co mi píšeš a jaké poznamenání na rejstříku posíláš, to sem oboje přečtla. Vidím, že lnu a konopí nic na mnoze není, tu již

nevím, komu vinu dávati, ale však vždycky tak jest na jeden mustr, ať se aspoň s tou trochou nějak šetrně a prozřetedlně zachází a pěkně to klidí a spravuje, aby to nebylo lecjaks sem i tam rozvundáno a mohlo se to k oužitku přivésti.

Na vomastek, poněvadž píšeš, že kupci se nacházejí, a já bez toho soudím, poněvadž v Čechách, zvlášť v tom vůkolí vejše vás, nemnoho dobytku po vojácích zůstalo, že tudy jak dobytky tak omastek dobře platiti může, jakož slyším, že jináče není: povoluji k tomu, aby jej, jak nejlépe můžeš, prodati hleděl, laciněji než loňskýho nedávej, nýbrž, budeš-li moci vejše přivésti, o to se přičiň; jakož, když jen budeš se po kupcích ptáti a zvláště v těch místech, kde se to může odbyti, vím, že to dobrý ceny neujde. Však než by sejry prodal, vyberouc nějaký celistvý dobrý, aby nebyly shnělý [sic], dva neb tři, pro mne zanech a jeden z nich hned po nejprvnějším poslu, poněvadž ho potřebuji, mně sem odešli; pakližе by dříve než posel půjde, jiná příležitost byla, neb co jiného se trefilo, budeš moci při té fůře všecky mi poslati. Strany zavření dobytka ovčího na zimu i co by se mimo to prodati mělo, o tom z panskýho psaní ty i hejtman se čím spraviti věděti budete, podlí čehož se také tak zachovejte. To může dobře bejti, jest taky slušná věc, abyšte vlnu zachovali a prvé ovce, než by se prodaly, oholiti dali; však aby se to časně stalo, tak aby ovce zase trochu obrostly a prodajnější bejti mohly, kterýž hleďte taky, jak nejlép můž bejti, zpeněžiti, tak aby mohlo zase do důchodu něco přibejvati, poněvadž již od kolika let ničímž sme jich neužili.

Že ovčák za dojivo ovčí 6 kop oužitku odvedl, vidím, že to za práci nestojí: ačkoli jest tak, načež sem již dávno přemýšlela, že by to bylo lépe na peníze projednati než se s dojením cejkati, tak jak se jinde téměř všudy tak děje, ale ne tak, jak ste vy zjednali; pročež, dá-li mi pán Bůh tak dlouho živu bejti, budu věděti jak jináč projednati, nyní musím již při tom zanechati.

Plátna jak ty, který sou již oddělány, tak ty, který se ještě dodělávají, aby šafářka, nemůže-li dokonale bejti, aspoň trochu probíliti a ta šlichta z nich vyprati se dáti mohla, nic proti vůli mé není, nýbrž za slušné jest, aby se tak stalo; jen ať šafářka, když by je skliditi a schovati měla, hledí na to pozor dáti, aby je dobře vysušila, tak aby potom mokrejch a vlhkejch neskládala a tudy aby plátna nesplesnivěly, neb nepohněly a škody na nich se nestalo. Podle čehož všeho se tak zachovati hleďte. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 3. Septembris 1635.

PS. Když se pak omastek, jak sejry tak máslo, prodávati bude, hlediž na to pozor dáti, aby se to jedno s druhejm nepletlo a mohlo se věděti, co z kterýho dvora jednoho i druhýho se odvede a jak která šafářka svůj počet doplní, čehož mi také všeho, po učinění

s nimi oučtů poznamenání odešli. A mezi tím máslo pro mou potřebu také vyber a zanech ten počet jako loňskýho roku, totiž ale okolo 800 žejdlíků můžeš třeba z Perenskýho dvoru vybrati, pokudž není smradlavý, a šafářce poruč, aby hned od svatýho Havla zase jako prvé do dvou* štandlíků másla putrovýho nasolila, tak abych je potom s druhejm máslem mohla míti. Hleď pak, aby nic na dluh neprodával, než za hotový, pak-li co svěříš, hleď jak záplaty dostaneš; ty prasata, o kterých mi píšeš, povoluji k tomu, který by se k chování nehodily, aby se co menšího a mladšího jest, vybrati a pěkně zauditi dáti mohly, jednom, ať se to nějak pěkně spraví a dobře zudí.

---

568. *Přimlouvá se k bratru svému Adamovi z Valdštejna za Jaroslava Lavína z Ottenfeldu.*

Na hradě Přerově dne 3. září 1635.

Panu Adamovi z Waldštejna, nejvyššímu purkrabí Pražskýmu.

Netajím před VMtí, že dostanouce se ke mně sem Jaroslav Lavín z Ottenfeldu na ty i jiné těžkosti a nedostatky své přede mnou dosti túžebně naříkal a mezi jinejmi i to ukazoval, jaká veliká křivda od nebožky mateře jeho se mu stala, která že jest jej ode všeho nápadu svýho odporučila [sic] a mladšímu synu svému, bratru jeho, všecko odkázala, tak že nedostanouc on po ní ani jednoho krejcaru, nyní že již s manželkou svou nač živ bejti nemá a bratr jeho, vymlouvaje se kšaftem mateře, že mu nic vydati nechce. Pročež jsouce on na tom, maje VMt za svýho milostivýho patrona a ochránce, že se k VMti o ochranu a nějakou pomoc v té příčině obrátiti chce a já sem mu k tomu také radila, mne jest podle toho k VMti za tuto přímluvu pro snadnější jeho k VMti přístup snažně prosil. I vidouce pak to sama, žeť by mu jistě tudy ne malé než veliké ublížení bylo, poněvadž on tak dobře dítě jako druhej mateře svý byl a jest, z té příčiny sem mu nechtěla toho odepříti. Jakož se pak za něj k VMti, můj nejmilejší pane bratře, sestersky přimlouvajíc, prosím, poněvadž mi ho samý v takovém jeho způsobu postavenýho nemůže než líto bejti, abyšte se k němu ráčili tou milostí a láskou nakloniti a v čem by se tak koli k VMti, buď v té neb v jiné příčině a potřebě své, utekl a za pomoc, radu a ochranu prosil, že jej, jakožto člověka mladýho, račte ve všem dobrotivě přijíti, vyslyšeti a sobě laskavě poručeného majíc, aby k něčemu podle spravedlnosti přijíti mohl, napomáhati ráčíte. Což nepochybuji, poněvadž vím, že ste na nebožtíka otce jeho pana Jakuba Lavína vždycky laskavi bejti ráčili, že pro něj také jakožto dítě jeho račte něco učiniti a má přímluva že jemu platna bude;

*

čehož já se chci VMti zase sestersky odměniti, jako kdybyšte to v mý vlastní potřebě vykonati ráčili, zvlášť, poněvadž jest on mně a pánu mýmu také sloužil. S tím se VMti, můj nejmilejší pane bratře, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 3. Septembris léta 1635.

---

569. *Rudolfovi hraběti z Valdštejna o nedostatečném zdraví svém, vítá ho, že z království Českého opět do Moravy se navrátil ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 7. září 1635.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Můj nejmilejší pane strejče! Že ste se zase šťastně z království Českého sem mezi a blíže nás do Moravy navrátiti ráčili, všelijak ráda sem tu novinu uslyšela a z ní se potěšila, čehož VMti věrně přeji a VMt vítám i na další časy jak dobrého zdraví, tak i jiného všeho potěšeného vinšuji. Že pak mne svejm psaním navštěvovati a na mé i pána mého zdraví se dotazovati ráčíte, z takové péče o nás VMti děkuji a oznamuji, že se nic dobře nemám, nebo sem tu kolik nedělí pořád těžce nemocna byla, netoliko na podagra, ale i na jiný svý těžkosti a i nyní dosti churava sem, že se sotva vláčím, vždycky postonávám, více ležím než chodím; již nevím, jak pán Bůh dále se mnou naložiti chtíti ráčí, však se jemu ve všem oddávám, nebo vidím, že již pomaly smrt hnízdo vláčí. Pán můj, ačkoli hůře mimo svůj obyčej a způsob se nyní nenachází, však předce taky s mdlobou, kašlem a jinejmi nedostatky se obírá; kterejž VMti své hotové služby s vinšem a žádostí od pána Boha všeho dobrého vzkazuje a z toho ohlášení a vzkázání, že račte chtíti k soudu do Brna jeti a věci jeho sobě poručené míti, velice děkuje i taky sám VMti strany týchž svých věcí píše. Což o VMti nepochybuji, oč tak VMt pán prosí, že ho v tom neračte oslyšeti, nýbrž žádost jeho naplniti a k tomu sloužiti, aby věci jeho na dobré míře postaveny bejti mohly.

Paní manželky své a mé velice milé paní tety, žádám, že račte ode mne zase velice pozdraviti a mé služby a všecko nejlepší dobré praviti i dítek svejch na mém místě políbiti. S tím sobě s VMtí, můj nejmilejší pane strejče, šťastného a brzkého shledání vinšuji a nás z obojí strany k ochraně boží poručené činím. Datum na hradě Přerově 7. Septembris 1635.

---

570. *Oznamuje bratru svému Adamovi z Valdštejna o způsobu zdraví svého i manžela, projevuje žal nad tím, že v Čechách opět tak krutě se reformiruje.*

Na hradě Přerově dne 8. září 1635.

Panu purkrabí Pražskýmu.

Můj nejmilejší pane bratře! Z psaní VMti pod datum 30. Augusti, skrze něž mi zase na mé psaní odpověď dávati ráčíte, tomu sem srdečně ráda vyrozuměla, že se při dobrém zdraví se všemi svejmi vynacházeti ráčíte, čehož VMti, mý srdce, věrně přejíc i na další časy jakž téhož dobrého zdraví, tak i v těch mnohejch starostech, pracech a škodách, které snášeti ráčíte a kterýchž já jistě VMti věrně nepřeji, pomoci, posilnění a náhrady od pána Boha hojné, poněvadž se jí jinde nelze dovolati, vinšuji a žádám.

O sobě pak VMti, můj bratříčku, také zase oznámiti mohu, že, ačkoli ty podagra něco mne nyní poopustily, avšak jinejch bíd mejch se neumenšuje, předce velmi bídná a churava sem, že se tak sotva hejbati mohu, více ležím nežli chodím; již se ve všem pánu Bohu poroučím a, jak by dále se mnou naložiti chtíti ráčil, trpělivě očekávati musím. Pán můj jest taky předce dosti mdlý, s tím svejm ustavičnejm kašlem i jinejmi nedostatky tak se vexlujeme, že jednak jeden jednak druhej lůže držíme. Pán Bůh rač do vůle své svaté pomocníkem bejti.

Za noviny VMti děkuji. Strany Vratislavě že račte naději míti, že tam žádnýho nebezpečenství nebude, pán Bůh rač dáti, aby mohlo tak bejti. Nad tím však, že se tak tuze v Čechách reformiruje a kteří se z Němec do Čech dostali, že trpíni bejti nemají, nemohu taky než zkormoucenou mysl míti, poněvadž sama z podobnejch vyhnanců sem, snad k tomu přivésti chtějí, aby se pod Turka dali, když mezi křesťany místa míti nemohou. Pán Bůh rač se sám nad tím politovati a tomu spomoci, nechť hledí, kteří sou toho příčina, aby jich pán Bůh také nereformiroval, nebo všecko svejm časem přichází.

Jiného nevím VMti co psáti, než VMti se v paměť a lásku bratrskou dokonale poroučím a aby VMt milosrdný pán Bůh ve všem dobrém zachovávati ráčil na jeho božské milosti vinšuji. Datum na hradě Přerově 8. Septembris léta 1635.

---

571. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, o zaslání peněz za prodaný omastek ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 16. září 1635.

Janovi písaři.

Poněvadž si se prvé vždycky nebezpečenstvím vojáků vymlouval, že si mi pro ně peněz, který již za rozdílný omastek i co si tak

ovoce a jinýho prodával, za tebou zůstávají, odeslati nemohl: protožť poroučím, aby mi je nyní po této příležitosti po štolmistrovi odeslal, však každý obzvlášť, co za který rok jak za zimní tak za letní omastek i co za jiný věci prodaný jest, poznamenej a mně takové poznamenání při tom odešli, tak aby se jedno s druhejm v hromadu nespletlo a já mohla věděti, bude-li se to tak srovnávati, jak prvé od tebe čeho poznamenání mám, čehož nyní nemohu pro svou nemoc vyhledati. Nynější pak omastek, pokudž si již prodal, také mi za něj budeš moci peníze s touto příležitostí odeslati, pakliže ještě prodán není, na čem to zůstává, mně oznam a ty tři sejry, který sem sobě zanechati poručila a snad si něco dobrýho vybral, aby nebyly nějaký rozvalený, složíce je do zenfty, která se z Prahy vracovati a na téhož štolmistra na Brandejse očekávati má, tolikéž mi odešli.

Šafářce jménem mým poruč, aby na to pozor měla, když teď dále bude, že krávy budou zelí jísti, aby mi maldříků dobrejch, mastnejch buď 20 neb půl kopy nadělala a přichystala, tak aby mi jich potom mohl sem odeslati. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 16. Septembris léta 1635.

PS. Nezastavuj se nad tím, že mýho podpisu nevidíš pro příčinu tu, že nyní těžce na dna nemocna sem a ruku pravou všecku od ní sklíčenou mám, že ní ani hnouti nemohu. Mezi tím budeš moci štolmistra žádati, což jest taky mý poručení, aby tě kvitoval zatím a přiznání od sebe dal, že takový peníze mně náležející k sobě a jak mnoho jich od tebe přijal a mně že je odvésti má. Po zavření tohoto listu přišel posel z Brandejsa a jeden sejr s sebou přinesl, s čímž sem spokojena, budeš moci ostatní dva při vejš dotčený příležitosti také odeslati.

---

572. *Pertoltovi z Lipého o nemoci své, zmiňuje se o prodleném odjezdu mladého Adama a děkuje za odeslané melouny.*

Na hradě Přerově dne 17. září 1635.

Panu Pertoltovi Bohubud z Lippého.

O vás to, mý srdce, hrubě ráda slyším, že dobrýho zdraví požíváte, čehož vám věrně přejíc na další časy od pána Boha téhož dobrého zdraví i jiné k tomu všechno prospěšné a pohodlné vám se všechněmi vašimi vinšuji. O sobě však k žádosti vaší, můj bratříčku, nevím vám co jiného, než to s bolestí oznámiti, že jak sem se před šesti nedělmi těžce na dna roznemohla, ty ač mi po třech nedělích něco byly oblevily, avšak předce sem málo z lůže vycházela, leč tak na chvilku, někdy za den a někdy sotva některou hodinu, sem trochu povstala. Zatím hned zase jiný těžkosti jakýsi na mne přišly, že sama nevím, co jest a ty posavad trvají a nyní

taky znovu i ty bídný podagra na mne se uvalily a mne tak sklíčily, že je ve všech oudech mám, i ty jiný bolesti mne tak trápí a čím dále vždy více zsužují a zemdlívají, že nevím, jak dlouho to budu moci vystáti, poněvadž tak často a hned jedno za druhejm na mne ty bídy přicházejí. Ve všem tom nevím co jiného činiti, než již se pánu Bohu poručiti a na jeho božské smilování, na kteroukoli stranu by se jeho milosti vidělo, se mnou naložiti, trpělivě očekávati.

O panu Adamovi sama toho nerada slyším, že se mu tak s jeho jízdou příčinou toho člověka, který s ním jeti má, že se k němu tak dlouho nedostavuje, prodlívá, vinšujíce, aby tomu mohlo tím dříve pomoženo bejti a on za tepla a za dobrejch cest v místa sobě naměřený se šťastně dostati, jehož pán Bůh rač sám všudy šťastně provázeti a na všelikejch místech říditi a spravovati.

Za melouny, kterých mi se paní Mařičkou v hojnosti posíláte, vám, můj bratříčku, děkuji a je vděčně přijímám, poněvadž sme jich zde ještě málo okusili, jen co od vás, nebo zde žádnejch neměli, co bylo, i to pomrzlo. Ač mi jich doktor zapovídá, ale na to bych se nemnoho ohlídala, vidouce, že mi jak nic nepomáhají, tak také neškodí, tak že, jestliže se bude pánu Bohu líbiti mně mé bídy polechčiti, mám naději, že jich budu moci předce koštovati.

Pán můj, (kterejž tak v svým jednostejným způsobu zůstává) vám zase své služby vzkazuje. S tím se vám, můj nejmilejší pane bratře, od pána Boha na všem dobře míti vinšuji. Datum na hradě Přerově 17. Septembris 1635. Sestra vaše upřímně volná zůstávám.

PS. Že mýho podpisu nevidíte, jistě toho zoumyslně nečiním, nebo mám ruku všecku podagrou sklíčenou, že nemohu ní ani hnouti, což žádám při vás omluvena bejti.

---

573 *Adamovi z Lipého o prodlené jeho výpravě na cesty ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 17. září 1635.

Panu Adamovi z Lippého.

Můj nejmilejší pane ujče a synu! Aby se vám mohlo na všem dobře vésti a vy všelijakého potěšeného způsobu užívati, toho bych vám věrně přála. Ráda sem tomu, mé dítě, z vašeho psaní vyrozuměla a věrně vám toho přeji, že při dobrém zdraví zůstáváte a vám na dlouhý časy, jakž téhož dobrého a pohodlného způsobu, tak i k vaší nastávající cestě, jak prvé tak i nyní, mnohého prospěchu, tak abyšte ji s pomocí boží brzy šťastně začíti i všecku vykonati mohli, od pána Boha vinšuji. Však že se vám s ní ještě dosavad skrze toho člověka, který má u vás bejti, protahuje, sama tomu sem nepovděčna, nebo lépe by bylo, dokud teplo jest a cesty dobrý sou, na ni se vydati,

než potom dále s nějakejmi plíštěmi; ale naději se, že se bohdá brzy stane.

O sobě vám oznamuji, že se na svým zdraví dobře nemám a dosti těžce nyní opět nemocna sem, zase mi se nejen podagra, než i jiný bolesti mý navrátily a mne takměř ve všem těle sklíčily, že nemohu sebou hnouti a věděti, jak se mnou dále pán Bůh naložiti ráčí, ve všem se však jemu, jakožto nejlepšímu lékaři a pomocníku, poroučím.

Pán můj vás zase pozdravuje a vám své služby vzkazuje. S tím vás, mý zlatý dítě, mocnému řízení a opatrování božímu na všelikých místech poroučím a s vámi, bude-li se pánu Bohu líbiti, ještě shledání sobě vinšuji, (ač kromě moci boží pochybuji o tom). Datum na hradě Přerově 17. Septembris 1635.

PS. Nepřičítejte toho než k mý nemoci, že sem se vám sama nepodepsala, poněvadž dnu v rukou mám.

---

574. *Oznamuje paní Bohunce z Žerotína o nedostatečném zdraví svém, zmiňuje se, aby hospodyně její v příčině »mření« dobytka ne k čarám, ale k prostředkům rozumným se utekla, žádá za pozdravení všech známých.*

Na hradě Přerově dne 21. září 1635.

Paní Bohunce z Žerotína.

Že se na můj nynější způsob dotazujete a slyšíce o mejch bídách se mnou útrpnost v nich nesete, vděčně to od vás, má paní dcero, přijímajíc velice z toho děkuji: avšak nevím vám k takové vaší žádosti co jiného o sobě oznámiti, než to, že se předce bídně mám, nejen na podagra než i na jiný těžkosti, kterýmiž všecka obklíčena a jich plna sem, ač se něco zdá, že mírněji ode dvou dní se mnou jest, ale i s tím sem ještě tak nestatečna, že sebou sama ani hnouti nemohu, než ustavičně ležeti a tak svý bídy snášeti musím; ale když jináč nelze než tak, jak se pánu Bohu líbí, nechť se děje ve všem vůle jeho svatá. Pán můj také včera i dnes v lůži zůstává s stolicemi a rýmou i také s svejm starejm kašlem, jiného sice nic není. Pán Bůh rač sám dále opatrovati.

O vás, kdybyšte i se pánem svejm a mejm velice milejm panem synem také nějakého lepšího zdraví, než jak o tom oznamujete, užívali, ráda bych to slyšela a věrně vám toho přála, ale poněvadž tolikéž svý nedostatky při něm máte, vám toho věrně nepřeji; tak již každej musí svůj kříž až do vůle boží nésti.

Že jest se Karel šťastně do Brna dostal i také Kačenka, panna má, kdy odtud do Třebíče vyjela a kdy zase se navrátiti strojí, ráda sem tomu z vašeho psaní vyrozuměla. Vám pak toho věrně nepřeji, co mi oznamujete, že vám na Dyrnholci dobytek hrubě

mříti počíná, vinšujíc, aby to pán Bůh brzy odvrátiti a před další škodou vás i pána vašeho zachovati ráčil; což snad taky ta paní hospodyně vaše bude tomu nějaký prostředky a pomoci obmejšleti a nerozumí-li sama, s jinejmi rozumnejmi hospodyněmi se raditi a ne k čárům, jak mi píšete, se utíkati. Pánu svýmu a mýmu velice milýmu panu synu, žádám, že zase mé modlitby s vinšem na pánu Bohu všeho dobrého praviti budete a z té jeho srdečné citedlnosti, kterou nad bídou mou pronáší, poděkujete a že bych i já jemu toho srdečně věrně přála, aby mu pán Bůh tolikéž lepšího a stálejšího zdraví uděliti a v něm za prodloužené časy pána zachovávati ráčil. Paní i pána z Kaunic, tolikéž paní Besový i Karla, žádám, že ode mne zase velice pozdravíte a mne jim s mejmi bídnejmi službami poručíte. Pánu z Kaunic bych toho nepřála, aby měl to, oč se na něj nastupuje, sestrám za jiný platiti, prvé jako žebrák ze všeho obloupen jest. Pán Bůh mu v tom pomáhej. Jehož božské a milostivé ochraně nás všecky poručené činím. Datum na hradě Přerově 21. Septembris 1635.

Máteř vaše upřímně volná zůstávám.

PS. Že se vám sama nepodpisuji a toho pro svůj nedostatek zdraví, majíc i ruku ještě všecku sklíčenou, nečiním, žádám, že mne v tom budete omluvnou míti.

---

575. *Panně Kateřině z Valdštejna o churavosti své, zmiňuje se, že nad »žalostným vyháněním« nekatolíků z Čech velice zkormoucena jest ɔc.*

Na hradě Přerově dne 1. října 1635.

Panně Kateřině šlechtičně z Waldštejna.

Službu ɔc. Urozená panno, panno teta má nejmilejší! Zdraví ɔc. Má nejmilejší panno teta. Vděčně to od tebe přijímám a veliceť z toho děkuji, že na mne bídnou a nemocnou nezapomínáš a psaním svejm mne navštěvuješ. Kdežť naproti tomu, má panno teta, o sobě oznamuji, že v velice bídným způsobu zdraví svýho postavena sem, žeť nemohu o svý bídě vypraviti a nevypravitedlnejch bolestí zakouším, již od několika drahně nedělí ani se z lůže hnouti nemohu, nebo jak podagrou, tak i jinejmi těžkostmi obklíčena sem, nevěda, jak se pánu Bohu líbí dále se mnou naložiti, jemuž se ve všem poroučím.

Co ty mi pak o těch zarmoucenejch věcech a zvláště o tom žalostným vyhánění oznamuješ, nad tím sama dosti zkormoucena souc pána Boha žádám, aby se sám ráčil smilovati, tomu zlému přítrž učiniti a svejch potěšiti.

Štefánka aby také pán Bůh ráčil opatrovati a jemu v křivdách jeho nápravu a náhradu učiniti, toho upřímně vinšuji, což když se

jen bude pána Boha báti a toho místa, do kterého se dostal, k dobrému užívati a sobě vážiti, pán Bůh ho také neopustí.

Strany paní Lorencový z Žerotína sem se pánem svejm mluvila, kterejžto jakž tobě, tak i též paní z Žerotína služby své spolu se mnou vzkazuje, kteréž, žádám, že při příležitosti od nás oznámiti sobě nestížíš a že se v tom pán můj jináče nepamatuje, než že jest jí na psaní její odpověď dal a co jí pak psal, mimo to že by jí až posavad co jiného psáti a raditi nevěděl, tak že, pokudž též odpovědi k rukám dostala, že z ní také bude moci zdání panskému vyrozuměti. S tímť se, má nejmilejší panno teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 1. Octobris 1635. Teta tvá upřímná starou měrou zůstávám.

PS. Paní Jozičky, prosím, že ode mne s mejmi nemocnejmi službami pozdraviti sobě nestížíš a mně, žeť se sama pro svou nestatečnost podepsati nemohu, odpustíš.

---

576. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, o prodání omastku, o vybílení plátna, o prodeji drůbeže, o zaslání jalovce, ořechů lískových, kmínu.*

Na hradě Přerově dne 1. října 1635.

Janovi písaři na Brandejs.

Peníze za omastek předešlej a za ovoce suchý, které za tebou na hotově zůstávaly, po štolmistrovi vedle mého poručení odeslané, jsou mi od něho odvedeny, však poněvadž ještě na dna nemocna sem a věcí svejch nyní přehlídati nemohu, nevímť také nyní co oznámiti, jestliže se summa s poznamenáním srovnává; ale nepochybuji, že snad jináč není, pakliže by se jakej nedostatek při tom nacházel, když pán Bůh dá, že bych trochu zdravější byla a v to nahlídnouti mohla, chci tě při příležitosti o tom zpraviti.

Strany pak nynějšího letního omastku jakť sem prvé poručila, toho ještě při tom zanechávám a poroučím, aby, jak nejlépe můžeš, jej prodati hleděl. Tomu kupci z Litomyšle, kterej mi o to píše, za odpověď od mne dáti můžeš, že toho nemohu učiniti a s svou škodou tak lacino téhož omastku letos pustiti moha jej dráženji prodati; jakož ty se pak o to všelijak přičiň, aby ho laciněji než loňskýho nedával, než jak nejlépe bude moci bejti, tak jej zpeněžil. Poněvadž si ještě také s šafářkami oučtu nedělal, dosti k tomu času máš, aby zatím po kupcích se ptal; neb jestližeť se před rokem na něj kupci našli, ovšem to letos peněz ujíti nemůže, poněvadž vojáci v Čechách tak hrubě dobytky vyhubili, omastku potřebovati musí.

Plátno, jak to, který jest vybíleno, tak i, který se pro pozdní čas již letos vybíliti nemohlo a na druhej rok bohdá odložiti se musí, sem s tím spokojena, že jest spolu schováno. Drůbež povoluji,

aby se prodávala, však aby se nejprvé, co k plemenu bejti má, vybralo, a mimo toť se také ale 10 neb 15 husí v některým dvoře zanechá a šafářka aby je prokrmovala, a když by teď dále chladněji bylo, aby po poslích, po jednom neb dvou, zbijíce je, sem posílala. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 1. Octobris 1635.

PS. Když sem příležitost bude, napiš mi a oznam, jak se co při věcech hospodářských děje, mnoho-li semen konopnýho i lněnejch jest, s ovocem sklízení jak zacházíte a co čeho se sklízí, o všem mi zprávu dej a poruč jalovce ale půl měřice natlouci a potom jej sem při příležitosti pošli. Chci také věděti, kde ten med zůstává a mnoho-li ho jest, který Anička panna, když na Brandejse byla, viděla, i co ho ještě od toho času přibylo. To vědro vořechů lískovejch loňskejch, poněvadž si jich neprodal, taky sem po poslích, odměřujíc jich po každý trochu, tak aby ale na šály se dávati mohly, posílej a mnoho-li letošších nanešeno jest, i je-li co červenejch otrháno z zahrady při domě a jak jedny i druhý opatřeny sou a v čím opatrování zůstávají. Kmínu ať se sem taky trochu pošle.

Že sem se sama nepodepsala, jest můj nedostatek zdraví, který v pravé ruce mám, toho u příčině.

---

577. *Přeje Adamovi z Lipého šťastnou cestu do cizích zemí a šťastné domů navrácení.*

Na hradě Přerově dne 8. října 1635.

Panu Adamovi Karlovi z Lippého.

Můj nejmilejší ujče a synu! Zdraví ɔc. Hrubě ráda jakž o dobrém zdraví vašem, tak i o navrácení toho člověka, který s vámi jeti má, že se již ze Vlach domů dostal a tudy že již brzy budete moci svou cestu před sebe vzíti, sem z psaní vašeho vyrozuměla; pročež, kdykoli se na ni vydáte, vám, mý dítě, na takovou cestu mnohého štěstí a průvodu božího, tak aby se vám na všech místech dobře a šťastně vésti mohlo a vy zase ve zdraví mezi nás se bohdá s mnohejm dobrejm prospěchem navrátiti a já, bude-li se pánu Bohu tak líbiti, s vámi se ještě také shledati mohla, upřímně vinšuji. Podle toho vám o sobě oznamuji, že se k nějakému polepšení začíná se mnou ukazovati, ale lůže předce ještě zhostiti se nemohu, pán Bůh rač dále pomocníkem bejti. S tím vás, mý nejmilejší dítě, k ochraně všemohoucího Boha poručena činím a, s vámi se žehnajíc, vždy šťastnou cestu na pánu Bohu vinšuji. Datum na hradě Přerově 8. Octobris 1635.

PS. Vidím, že mne pán z Lobkovic při vás osočil, poněvadž ste jemu svůj obraz, aby na vás nezapomínal, poslali a mne ste opominuli, čemuž již nevím co říci, ale přeji mu toho, poněvadž

toho při něm také oučastna sem. Mezi tím když by se vám pán Bůh ráčil dáti šťastně na místo dopraviti, jak se tam dostanete a jak by se vám dále při čem kde vedlo, když byšte příležitosti měli, že mne také psaními svejmi a zprávou o sobě v paměti míti budete, vám se v tom důvěřuji a já také vaší upřímnou a volnou mateří zůstávati chci.

---

578. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině ořechů lískových, červených a vlaských, o sušení ovoce, semenu lněném, o medu 2c.*

Na hradě Přerově dne 9. října 1635.

Janovi písaři.

Co se toho vědra vořechů starejch dotejče, poněvadž si je již prodal (ačkoli dosti lacino), toho při tom zanechávám, letos pak že jich tak málo hejní nanosili, snad tak, jak se k nim o to hledělo; sice vořechů lískovejch všudy letos dosti bylo; ty, který's sem nyní poslal jak trochu prostejch lískovejch tak i červenejch i koliksi vlaskejch, jsou dodány, což se dobře stalo, než by se tam zkazily, že si je sem poslal. Od ovoce že taky téměř nic není, již tomu nevím co říci, poněvadž bezpochyby žádnýho pozoru na to se nedává a všeho se tak nechá, že to jiní dříve času oderou, nemůže mnoho bejti a mně se již stejská, jen o takový frašky s vámi se zaměstknávati; nechť aspoň to, co po jinejch zůstalo, šafářka pěkně zsuší a zschrání, aby to dokonce na nic nepřišlo. Jak mnoho semen lněnejch i konopnýho jest, z rejstříku od tebe mi odeslanýho sem to spatřila: jest toho taky dosti na mále; co by vám mělo přibejvati, tedy vždycky ubejvá a zvláště semena lněnýho, opět ho ani k semenu by dosti nebylo. Hleď tedy, aby ho mohl něco hned nyní přikoupiti, poněvadž se ho nyní může laciněji dostati, než potom, když by se na voleje dávalo, tak aby, dá-li pán Bůh jara dočekati, mohlo se náležitě zaseti; i také hleďte k tomu na podzim rolí dáti připravovati a podvrhovati, tak jak se u jinejch děje, nebo nečiníte-liť toho, nebylo by divu, že takový špatný přediva se u vás rodí, aneb jestliže ne v čas sejete. Lny poněvadž dokládáš, že taky dobrý na vlákno nejsou, poruč šafářce, když je dá vochlovati, ať hledí, aby se s tím šetrně zacházelo, tak aby na hachlích nezůstaly a aspoň to málo k oužitku se přivedlo a, co se čeho vyhachluje, ať mi se také poznamenání zase odešle.

Ten med, co ho tam jest, ač bych já ráda zde měla, proto že se zde musí kupovati: ale jestližeť jest takovej, jak píšeš, že kyše, nechtěla bych ho, než přičiň se, mohl-li by ho za jinej vyfrejmarčiti, pakliže by nemohl, povoluji k tomu, aby jej mohl prodati. Vosk, kterej se před rukami nachází, aby do dalšího mého poručení v celosti zůstával, poroučím. Ptáků, když lepších nemáte, takovýho hnoje,

jako's nyní poslal, sem neposílejte a pána daremně nehněvejte. Dobytky ve dvořích že zdrávy sou a při dvořích že ste již na větším díle zaseli, ráda to slyším. Pán Bůh rač i dále pomoci a požehnání svého při všem udělovati. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 9. Octobris 1635.

---

579. *Paní Marii hrabince z Hodic o zdraví svém i manžela svého, o sčekání peněz jí povinných.*

Na hradě Přerově dne 11. října 1635.

Paní Maryji Anně hrabince z Hodic.

Službu ɔc. Urozená paní, paní kmotra a dcero má nejmilejší! Zdraví ɔc. Má nejmilejší paní dcero. Že na mne nezapomínáte a skrze naschvální psaní mne navštěvujíce o mně i pánu mém přezvěděti žádostivy ste, v jakém způsobu bychom se nacházeli, vděčně to od vás přijímám a velice z takové o nás péče děkuji. Kdež vám také o takovém našem způsobu oznamuji, že při svým zdraví téměř všech nedostatků plni jsme, neb sem já tu za deset nedělí pořád nemnoho vně z lůže byla a rozličnejch těžkostí jedněch za druhejmi pocejtiti musila, tolikéž i pán můj také začastý lůže navštěvovati musí, nyní pak ač se sic trochu s námi polepšilo, však nevím, jak to na dlouze bude, neb se s námi často proměňuje a pohoršuje. Pán Bůh rač sám naším milostivejm pomocníkem bejti.

O sobě ač mi nic nedokládáte, avšak soudě z toho, že musíte zdrávy bejti, pokudž tak jest, věrně vám toho přeji a na další časy od pána Boha všelijakého potěšitedlného způsobu vinšuji.

Kdež se pak omlouváte, že podle oumyslu a dávního naměření svého nemohly ste samy sem k nám pro své ty i jiné překážky vypraviti a mne se pánem mejm navštíviti: jistě sem tomu nerada porozuměla, neb bych sobě toho byla srdečně přála, abych se s vámi shledati mohla, ale když sem tak nešťastna, nevím tomu co jiného říci než pánu Bohu to poručiti a očekávati, až by vždy nějakou příhodnější chvíli nám k takovému společnému shledání z milosti své způsobiti ráčil.

Dále porozuměla sem z psaní vašeho, že jak pánu mému tak i mně ourok polouletní na místě pana syna svýho z těch summ, které za týmž panem synem vaším máme, posíláte: z kteréž na nás paměti, jak týž pán můj, vedle vzkázání vám svejch hotovejch služeb, s vinšem a žádostí na pánu Bohu všeho dobrého, tak i já spolu s ním vám děkuji a na takový ourok (přijavše jej) kvitanci příležitě po tomto vyslaným vašem posíláme.

Co se pak žádosti vaší o další sčekání takového dluhu do svatého Jiří příštího nadepsanému panu synu vašemu učinění na

mne při tom vzložené dotejče, abych jak ku pánu svýmu se o to přimluvila, tak sama totéž učinila: nepominula sem toho vykonati a s dotčenejm pánem svejm o tu věc promluviti, kterejž na to tu odpověď dal, poněvadž jest takové placení nám na pana syna vašeho vyměřením z potazu od soudu vynešeného přišlo, že nemůže pán, by pak i jakkoli rád chtěl, co při tom měniti a proti takovému nařízení soudu v jaké jiné umlouvání se dávati (leč by to s svejm nebezpečenstvím učinil) a jináče že by se to státi nemohlo, leč jestliže by pan syn váš od soudu sobě to zjednati chtěl. K čemuž jestliže by přišlo a s týmž pánem mejm, jestliže by potom o nějakej jistej a ne dlouhej čas narovnání se stalo, v kterém by záplatou ujištěn bejti mohl, co by mohl při tom bez svý škody učiniti, že by proti tomu bejti nechtěl; ale že se také nenaděje, poněvadž již prvé nejedno pohodlí takovejm dluhem a jeho shovíváním vám i panu synu vašemu pán prokazoval, abyšte na jaký další průtahy s placením odkládati měli, v čemž i já od osoby své, že nemohu jináč učiniti, než pána svýho jakožto v jedné a též věci následovati musím, žádám v tom při vás přátelsky omluvena bejti.

Panně dceři své pak, žádám, že zase mé služby s vinšem od pána Boha všeho dobrého oznámíte. A s tím nás z obojí strany v milost a ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 11. Octobris léta 1635.

---

580. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině prodání másla, sýra, šafářka aby poslala na ukázku konopí, len* ꝛc.

Na hradě Přerově dne 15. října 1635.

Janovi písaři.

Poněvadž pán hofmistra na Brandejs k přijímání počtův vypravuje, pročežť také k takovému počtu kvitanci na ty peníze po štolmistrovi mi odeslané posílám, a ty mi zase přiznání, které sobě od téhož štolmistra dané máš, navrať; na předešlý odvody, vím, že také ode mne kvitanci máš a že, co si mi kdy odvedl, to čím ukázati míti budeš.

Při tomť pak poroučím, pokudž si ještě letního omastku neprodal, aby se o to přičinil, aby jej mohl v tom čase, dokud hofmistr na Brandejse zůstávati bude, za hotový zpeněžiti a mně po něm peníze odeslati i taky to máslo, který sem k svý potřebě zanechati poručila, chci, aby mi se sem s tou příležitostí přivezlo, o čemž nepochybuji, žeť také od hofmistra poručeno bude. Pokudž pak sejry ještě prodány nejsou, jest vůle má, aby k těm prvním třem, který si mi již sem poslal, ještě druhý tři se zanechaly a s touž příležitostí také sem odeslaly. Hofmistr aby sobě také jeden sejr vybrati mohl, povoluji. Šafářka nemá-li maldříků nadělanejch, ať je k tomu

času také přihotoví a mně pošle, i také ale dvě neb tři husy krmný, poněvadž soudím, že již čím dále chladněji bude a to trvati může, však jich není potřebí tak krmiti, jako kdyby na sádlo bejti měly, než když se jen trochu prokrmí a k jídlu se hoditi moci budou.

Co jest všech pláten letos naděláno, poněvadž si mi prvé vždycky jen po kusích o tom psal, chci aby mi nyní také toho obzvláštní poznamenání posláno bylo a v něm se dokládalo, co kterýho jest a který jest vybílený a který není. Šafářce také poruč, ať mi pošle na ukázání přediva letoššího po nejprvnější příležitosti, jak konopí tak lnu každýho po jedný hrsti, neb po jednom voblači, buď že by ještě nebylo zvochlovaný aneb již zvochlovanýho, tak abych mohla viděti, jaký přediva máte a dále poručiti, co by potřebí bylo.

Na učinění s šafářkami o omastek letní oučtu a mně toho také poznamenání odeslání i na zdělání s nimi zase vrubu na zimní počet, paměť měj, a coť by tak při čem více od hofmistra jménem mejm poručeno bylo, podle toho se chovati hleď. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 15. Octobris 1635.

PS. Jakožť sem již před několika nedělmi poručila, aby šafářka dvě štandlíčky másla putrovýho jako předešle mi nakladla, zase nasolila, pročež také na to paměť měj a též šafářce poruč, poněvadž již svatej Havel míjí, aby v tom čase, kterej se hofmistr na Brandejse zdrží, je přihotovila, tak aby taky s druhejm máslem sem posláno bejti mohlo, avšak ať hledí, ať jest něco plechýho a dobře vypraný, tak aby nebylo nějaký smradlavý; může ze všech dvorů bráti, však z každýho co přijme, poznamenati.

---

581. *Paní Johance z Roupova, že na brzké s ní shledání nemálo se těší; děkuje za hrušky a jahodky.*

Na hradě Přerově dne 16. října 1635.

Paní Johanně Maryji z Roupova, rozené z Waldštejna.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta a dcero má nejmilejší! Zdraví ɔc. Má nejmilejší paní dcero. S radostí sem vaše psaní přijala a nad tím se potěšila, že vy s svejm pánem i se všechnēmi svejmi zdrávi jste a dobře se na Budkově máte. Čehož vám věrně jistě přeji, vinšujíc, aby vás pán Bůh při takovém dobrém i jiném všelijakém potěšitedlném způsobu za dlouhý časy zdržovati a zachovávati ráčil. Obzvláštně z toho sem se taky potěšila, že mi naději k svýmu brzkýmu sem do Přerova se dostání a mému s vámi shledání činíte: čehož pán Bůh rač šťastně propůjčiti, neb sobě toho upřímně s vámi, má velice milá paní dcero, vinšuji a po vás toužím; však ne tím způsobem, jak dokládáte, strojíce se do kouta, abyšte

se se mnou rozžehnati mohly dříve než byšte umřely, ale bohdá na potěšení abyšte přijely, což také vám k tomu všemu mnohého štěstí od pána Boha vinšuji a žádám a, že se bohdá nejináč stane, věřím.

Strany sebe vám, má paní dcero, oznamuji, že se na svým zdraví špatně mám, tu sem za deset nedělí téměř z lůže málo vycházela, až teď teprv od onehdejška trochu sem povstala, však sem při tom předce dosti bídná, nikam nemohu, jen kde mne v stolici z místa na místo přestaví, čemuž všemu již musím do vůle boží poddána bejti. Pán můj v svým starým způsobu tak jednostejně se nachází a, chvála pánu Bohu, hůře s ním není, kterejž vám své služby s vinšem a žádostí od pána Boha všeho dobrého vzkazuje.

Za hrušky i jahodky, které ste mi pro žízeň odeslaly, velice vám děkuji a je vděčně od vás přijímám. Pána svýho a mýho velice milýho pana syna, žádám, že zase ode mne velice pozdravíte a všecko nejlepší dobré pánu oznámíte. S tím nás z obojí strany v milostivou ochranu boží poroučím a s vámi, má paní dcero, šťastného shledání sobě vinšuji. Datum na hradě Přerově 16. Octobris 1635.

PS. Že se vám sama nepodpisuji, jistě toho zámyslně [sic] nečiním, nežli tak sem v rukou slabá, že toho vykonati nemohu, pročež důvěřuji se vám, že mně to na dobré vyložíte, jinším časem, dá-li mi to pán Bůh, chci vám to vynahraditi.

Teta a máteř vaše upřímně volná zůstávám.

---

582. *Pavlovi Kvasničkovi v Třebíči, aby vyzvěděl, kteří kněží bratrští v Třebíči se zdržují a jak kteří možní jsou ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 19. října 1635.

Pavlovi Kvasničkovi do Třebíče

Pavle Kvasničko milej! Aby zdráv byl ꝛc. Z psaní tvého včera mi dodaného, co mi skrze ně strany sebe, totiž, když si psaní mého, v příčině tvé panu strejci mému učiněného, pánu dodal, coť pán na ně za odpověď dal, oznamuješ: sem tomu vyrozuměla, a poněvadž v něm toho dokládáš, že se pán při tom zakázal, že mi chce buď po naschválním poslu psanou, aneb při shledání oustní odpověď na též psaní mé dáti, protož, poněvadž se toho ještě dosavad nestalo, musí se na to dále očekávati. Neb dokud takové odpovědi ode pana strejce nedosáhnu, dřívեť také co místnýho oznámiti nevím, než když bych ji dostala, tu teprv budu věděti, čím tě spraviti, o čež již musíš strpení míti a na přinešení mi takové odpovědi očekávati. Jiného nemajeť na to co nyní k odpovědi dáti, s tím tě k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 19. Octobris 1635.

PS. Co se kněze Daniele dotejče, oznamujiť, že sem já se s ním shledala, nebo se ke mně sem dostal, než poněvadž bych

o tom ráda věděla, jestliže ještě kteří kněži v Třebíči z těch, kterýť teď poznamenaný posílám, aneb jestliže mimo ty i kteří jiní více tam se zdržují a jak kteří možní sou: protožť poroučím, aby se na to pilně vyptal, pakliže by buď všickni, neb kteří z nich již odtud kam jinam se odebrali, kde se obrátili, tolikéž se o tom přezvěděl a mně při příležitosti místnou zprávu o tom učiniti nepomíjej, nebo mi na tom záleží. Toto pak psaní svrchu připomenutému knězi Danielovi svědčící, který se v dědině Křepicích u nějakého exulanta kováře na gruntech pana hraběte z Hodic zdržuje, prosím tě po někom jistým jemu odešli i také, dostaneš-li na ně jaké odpovědi, ke mně ji fedruj.

---

583. *Knězi Danielovi Stefanidesovi v příčině podělení chudých kněží bratrských.*

Na hradě Přerově dne 19. října 1635.

Knězi Danielovi Štefanidesovi.

Dvojí cti hodnej a mně v Kristu pánu velice milej kněže Danieli! Od pána Boha zdraví i jiného všeho dobrého, věrně vám žádám. Oznamuji vám, že, tak jak s vámi na tom sem zůstala, vždy na to myslím, abych mezi ty chudý kněží některý peníz rozdělila; však poněvadž sou v tom některý příčiny, pro který se zase na to rozmejšlím, že bych nevšelijak ráda, aby to skrze Kašparusa, písaře Třebíckýho, jíti mělo, ačkoli sem s vámi se o něj snesla, ale přichází mi to i jiný na mysl, proč bych ráda někoho jinýho k tomu užiti chtěla a tudy že se s tím něco mimo mý předešlý naměření poprodliti musí, žádám, abyšte to na dobré vyložili. A mezi tím věděli-li byšte vy k tomu jakej jinej prostředek, skrze koho by snáze takový peníze mezi ně rozděleny bejti mohly, aby nebylo potřebí dotčenýho písaře k tomu užívati pro osobu jeho, aby skrze to v něco nepřišel, prosím, že mi oznámíte. Já sice na to myslím, abych k tomu Pavla Kvasničku, souseda Třebíckýho, nepochybně vám také známýho, užila, aby se skrze něho těm, kteří by v Třebíči zůstávali, po něčem rozdalo a strany pak těch, kteří se v Uhřích zdržují, poněvadž by jim tam daleko i nebezpečno přecházeti bylo, nějak se to jináč opatřiti mohlo. Však nevěda také místně, kteří se z nich až dosavad v Třebíči zdržují, poněvadž sem slyšela, že někteří odtud do Uher se hnuli, pročež také témuž Kvasničkovi píši a aby se na všecky, kteří by se tam zdržovali, vyptal a mně o nich zprávu nejprvé učinil, poroučím, což naději mám, že se také stane a že i vy mně při tom všem dobrého zdání svého udělíte, očekávati budu. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 19. Octobris 1635.

---

584. *Potěšuje bratra svého pana Adama z Valdštejna, že tak malou naději má co dostati z věcí Trčkovských* ꝛc.

Na hradě Přerově dne 24. října 1635.

Panu purkrabí Pražskýmu.

Můj nejmilejší pane bratře! Ačkoli sice o tom s velice tesklivou myslí doslejchám, že v jinejch mnohejch neřestech a zkormouceních postaveni bejti ráčíte, však vždy že předce aspoň při zdraví jakémž takémž spolu i se všechněmi vašnostinejmi mírně nalézati se ráčíte, již se z toho těším a z psaní VMti, od datum 17. tohoto mně dnes dodaného, ráda o tom vyrozumívaje, pána Boha za to žádám, aby jakž též zdraví při VMti rozmnožovati, tak i všecky jiné obtížnosti sám v lepší způsob proměňovati ráčil. O tom pak jistě nerada slyším, co mi ráčíte strany věcí Trčkovskejch dokládati, že tak malou naději sobě v tom pokládati ráčíte, abyšte ráčili míti co odtud dostati: nemůžeť to VMti než lítostivé bejti, že za své mnohé služby tak malé vděčnosti a odměny dosahovati ráčíte, ale já vždy pánu Bohu věřím, že VMti bude pomáhati a k napravení toho že ráčí nějaký dobrý prostředky ukázati.

Já pak strany sebe, mý srdce, žaluji, že se na svým zdraví předce nehrubě dobře mám, neb ačkoli sem od některýho dne drobet z lůže vyšla, ale i tak se dosti nastůni a o svejch bídách a těžkostech, jaký při tom snáším, téměř VMti, můj nejmilejší bratříčku, vypraviti jak nevím; nebo jednak toto, jednak jiný mne zsužuje a trápí, že nemohu sebou ani z místa hejbati, sotva že tak na stolici vyseděti mohu. Pán Bůh rač sám svou milost se mnou konati. Pán můj vedle obyčeje svého krom kašle a mdloby, kteréž oboje sice stále se ho přidrží, jináče by nyní tak mírnýho způsobu užíval. Kterejž VMti své hotové služby s vinšem od pána Boha všeho nejlepšího vzkazuje. A jiného nemaje VMti co odsud psáti, pán Bůh rač dáti se VMti, můj nejmilejší pane bratře, na všem dobře a šťastně jmíti a VMt přede vším zlejm chrániti a opatrovati. Datum na hradě Přerově 24. Octobris 1635.

---

585. *Hofmistrovi v Brandýse nad Orlicí o prodeji sýrů, másla, v příčině počtu z konopí a lnu* ꝛc.

Na hradě Přerově dne 24. října 1635.

Hofmistrovi na Brandejs.

Psaní vaše sem dostala a z přečtení, co mi píšete, tomu vyrozuměla. Co se omastku dotejče, sama to sic za dobré uznávám, že co nejspíše to nejlépe jej prodati jest. A protož sem Janovi také, aby se po kupcích ptáti a o prodaj téhož omastku časně starati

hleděl již několikrát poručila: že pak jak on, tak i vy toho dokládáte, že ač se několikeří kupci nacházejí, však že dráže za sejry než po 5 f. r. za centnýř a za žejdlík másla po 8 kr. dáti nechtějí, tomu již nevím co říci. Než proto sem Janovi poručila, nebude-li ho moci dráže prodati, aby hleděl, aby ho také mimo loňskej laciněji nedával, poněvadž loňský sejry na větším díle po 5 tolařích odbyl; z toho soudě, poněvadž letos svobodnější handle sem i tam jíti mohou, než před rokem, když vojáci tehdáž všudy leželi a žádnej pro ně nikam vyjeti nemohl a dobytky k tomu v Čechách vyhubili, tak že omastku málo se dělati mohlo, že taky letos tak dobře a snad i lépe než před rokem se to zpeněžiti může. Pročež poručte mezi tím předce ještě a zvláště v tu stranu od Slízska po kupcích se ptáti, poněvadž písař dokládá, že paní Hedvika něco másla po 9 kr. ujala, snad se taky někdo jinej najde, mohlo-li by se co na větší cenu, než dávají, přivésti; pakliže by vždy nemohlo jináče se státi, již to k vašemu dobrému zdání a radě připouštím, abyšte učinili, jak za dobré uznáte, toliko aby se mohlo za hotový prodati, poněvadž jest v tento čas nejisto na ouvěrek co dávati a těžko upomínati, vždy lépe jest s malejm vejdělkem nežli s velkou škodou obstáti. Kdež se taky doptáváte, kdo z konopí a lnu počet dělává: oznamuji vám, že žádný, pošlí-li mi kdy čeho jaký rejstřík, na tom již přestati musím a sotva se i o to dokřičím; co se oč dopisuji, v ničemž nápravy žádný není, pročež vás žádám, že v to trochu nahlídnete a v tom nějakej pořádek učiníte, jak by napotom při tom postupovati a se chovati měli, zdá mi se sic, že žádnej jinej než šafářky by to na svý práci míti a z toho počet činiti povinny byly. Nyní co mi poslaly na ukázání, jaký předivo mají, vidím, že snad nemůže horší bejti, než jak jest, že téměř nevím, aby za práci stálo a tak jest vždycky, že já nikdy nic dobrýho nemám a jiní tak pěkný přediva mívají, což nevím, proč jest, snad jak se k tomu rolí připravují a jak se časně seje. Pokudž se jinejm podařilo a mně ne, nemohu jináč souditi, než že to ne z neourody než z jejich nedbanlivosti přichází, čehož se taky můžete na jinejch sousedích doptati.

Co o nějakejch klevetách dokládáte, že by o vás zde povstati měly: můžete mi věřiti, že o ničem sem nevěděla ani neslyšela, až to čeho sem se v vašem psaní dočtla, neb nic se takovýho přede mnou a s mejm vědomím ani slovem nestalo, tak že nevím vám nač v té příčině odpovědi dáti a aby co takového bejti mělo, taky nesmejšlím. Janovi písaři povězte, že mu nyní na jeho psaní odpovědi nedávám až při jiné příležitosti, toliko že mu poroučím, aby těch 7 syřečků ovčích s jinejmi sejry se neprodávalo než pro mne se zanechaly a s jinejmi věcmi mně se také po vás sem poslaly. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 24. Octobris 1635.

*

PS. Jakej mi rejstřík letoššího přediva poslán jest, ten vám teď přepsanej posílám, budete se věděti čím spraviti. Písaři předce taky píši.

---

586. *Martinovi z Šternfeldu, hofmistru v Brandýse nad Orlicí, v příčině zasláni jí peněz za prodané máslo a sýry, šafářka aby budoucně posílala ne starou hus ale mladou.*

Na hradě Přerově dne 1. listopadu 1635.

Martinovi z Šternfeldu, hofmistru na Brandejs.

Pane kmotře milý! Abyšte zdrávi byli a dobře se měli, přála bych vám toho. Že ste již omastek zaprodali a jakej trh ste o něj učinili, z psaní vašeho sem vyrozuměla. Máslo může ještě tak bejti. Co se sejrů dotejče, ačkoli jest tak, že bych byla přála, kdyby byly mohly na loňský trh přivedeny bejti, ale poněvadž jináč bejti nemůže, již také při tom zanechávám a s tím spokojena sem, že ste tak učinili; toliko vás žádám, poněvadž dokládáte, že do dvou nedělí sčekání peněz za takovej omastek těm kupcům ste připověděli a že sami také ještě za dvě neděle na Brandejse se pozdržeti musíte, abyšte o to se přičinili, abyšte mohli v tom čase všech peněz dostati a mně je s sebou přivezti, neb bych nerada, aby měly po vás tam zůstati, nevím, jak bych jich potom a kdy dostati mohla.

Žádám také, abyšte to nařídili, když se mi máslo a jiný věci sem pošlí, aby poslány byly taky při té příležitosti ty velký necky, kterých sem tam nových nechala, sou železem vokovány a šafářka je sobě poručeny a odvedeny měla; však aby se tak opatřily, aby nebyly na cestě poštípány, poněvadž jich zde k praní potřebuji a na místo nich hned zase jiný takový, kterýž aby i něco širší a větší byly, udělati aby dali, poněvadž tam řemesníka takovýho mají, že se toho správněji tam nežli zde dostati může.

Jiného vám nyní více co psáti nemám, než poněvadž mám naději, že se s vámi sama brzy shledám, nechávám všeho k tomu času, toliko o vašich domácích vám oznamuji, že sou zdrávi, krom paní Barbora odnepadla podlí svýho obyčeje na hlavu. S tím pán Bůh dej se vám na všem dobře míti. Datum na hradě Přerově 1. Novembris léta 1635.

PS. Povězte šafářce, že ty husy nic dobrý nejsou a zvláště první, kterou sme dnes na stole měli, soudím, že nějaká stará hus anebo houser byl, nebo tak tvrdá byla jako pes, že sme jí nemohli ukousnouti, ať nám něco lepšího posílá a pro sebe sama takový starý mrchy nechť nechá.

---

587. *Posílá knězi Jiříkovi Tranovskýmu v Uhřích za odeslaný jí exemplář modliteb 20 zl.*

Na hradě Přerově dne 6. listopadu 1635.

Knězi Jiříkovi Tranovskýmu*) do království Uherského.

Dvojí cti hodnej kněže Jiříku, mně v Kristu pánu zvláště milej! Dobrého zdraví ɔc. Psaní od vás ačkoli v neznámosti mi dodáno, však vděčně ráda sem dostala a co mi v něm píšete, tomu vyrozuměla. A že pobožnejch prací svejch mne taky oučastnou činíte a mně modlitby posíláte, to s zvláštní vděčností od vás přijímám a z té paměti na mne děkuji. Poněvadž pak, jakž z vašeho navržení tomu místo dávám, taky sama to soudím, že nemalý náklad na impresí vychází, pročež vám také ku pomoci teď po knězi Danielovi, dodavateli psaní tohoto, 20 f. r. posílám, žádaje, že to za vděk přijmete a dále na mne paměť míti budete, vinšujíc při tom, aby pán Bůh vašim dobrejm a svatejm prácem sám žehnati, v nich šťastného prospěchu a dalšího rozhojnění pro rozšíření cti a slávy své a k vzdělání všech božích věřících udělovati ráčil. A s tím vás v jeho božskou ochranu společně se všechněmi námi poroučím. Datum na hradě Přerově 6. Novembris léta 1635.

588. *Posílá knězi Václavu Citarydesovi podporu 20 zlatých.*

Na hradě Přerově dne 8. listopadu 1635.

Knězi Václavovi Citarydesovi.

Dvojí cti hodnej kněže Václave, mně v Kristu pánu zvláště milej! Zdraví ɔc. Supplikaci vaši sem dostala a nerada z ní o vaší chudobě a nouzi a mnohých nedostatcích, v nichž postaveni jste, vyrozuměla a vám takového odporného losu věrně nepřeji, majíc nad vámi v tom opravdovou citedlnost, pána Boha žádám, když se jeho milosti božské tak líbí vás i jiné mnohé v takovém zarmouceném losu nechávati, aby vám v tom trpělivosti svaté přidávati a do vůle své živiti a opatrovati ráčil. Poněvadž pak ke mně se také o pomoc utíkáte a za nějakej fedruňk prosíte, nemoha vás v tom oslyšeti, tak činím a vám teď 20 f. r. posílajíc, žádám, že je za vděk přijmete, kterýchž aby vám pán Bůh požehnati a naspořiti a ve zdraví užiti dáti ráčil, vinšuji. A s tím vás v jeho božskou ochranu poroučím. Datum na hradě Přerově 8. Novembris léta 1635.

*) Tranovský Jiří, vyhnanec český, žil v Slezsku, potom v Uhřích. Náleží mezi nejlepší veršovce svého věku.

589. *Pavlovi Kvasničkovi do Třebíče, že mu nezbraňuje jinam se odebrati etc.*

Na hradě Přerově dne 13. listopadu 1635.

Pavlovi Kvasničkovi do Třebíče.

Pavle Kvasničko milej! Aby zdráv byl a dobře se měl, přálať bych. Jakož mi znovu píšeš a svou předešlou žádost obnovuješ i také, jestliže by mně již jaká odpověď strany tebe od strejce mýho, pana Rudolfa, dána byla, na to se doptáváš: i oznamujiť, že mi žádná až dosavad nepřišla a protož, poněvadž jí očekávám, dokud nepřijde, dřívěť také mimo to, coť sem prvé při tom za odpověď dala, co jiného odpověděti nevím. A bych měla na pána hrubě o takovou odpověď tisknouti, obávám se, abych tím více nepokazila než napravila, zvlášť, když jiní, kteří snad větší příčiny než ty k tomu mají, aby se z Třebíče odebrali, však předce tam zůstávají. Než poněvadž srozumívám, že se pán sám ke mně vypraviti strojí, snad se to brzy stane a při té příležitosti že dotčená odpověď dána bejti moci bude. Já sice, abych tobě toho od osoby své měla nepřáti a brániti, aby domu svého prodati a z Třebíče, kdyby tam nemohl dále bezpečně zůstávati, jinam se odebrati neměl, toho oumyslu nemám. Jakož pak poněvadž v svejch psaních vždy dokládáš, že pan strejc se v tom k těm osvědčuje, kdo by poddanejm jeho a katolickejm bejti nechtěl, že žádnýho takovýho tam trpěti a před tím, co by dále horšího přišlo, zastati a chrániti nemůže: můžeš z toho sám souditi, žeť jest nejlépe věci svý pomaly sobě spravovati a o dům svůj nějakou námluvu činiti; potom, přišlo-li by k tomu, že by se odtud odebrati měl, tím snáze by to již mohl vykonati a, dům svůj prodajíc, odtud se odstěhovati. Však vždy než by se to stalo, já musím očekávati, co mi pan strejc strany tebe za odpověď dá, s kterouž kdyby se mělo dlouho prodlívati, budu moci teprv o ni připomenouti, ale dosavad ještě mnoho zmeškáno není. Psaní to, které's mi odeslal, jsem dostala i také že mi z jarmarku Kremžskýho od kaštanů a meštrejchu posíláš, vděčně to od tebe (děkujícť za to) přijímám. A s tím tě k ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 13. Novembris léta 1635.

PS. Mezi tím, jestliže by dále slyšel, že by pan strejc můj dříve kam jinam než ke mně se odjeti strojil, můžeš mi o tom oznámiti.

---

590. *Dorotě, šafářce Perenské, v příčině suchého ovoce a zetě jejího.*

Na hradě Přerově dne 17. listopadu 1635.

Dorotě, šafářce Perenský, na Brandejs.

Co mi po těch fůrách, s kterejmi se tyto dni hofmistr z Brandejsa sem navrátil, posláno jest, to mi také všecko jest odvedeno

a dodáno. Co se ovoce suchýho dotejče, měj je v svém pilném opatrování do mého dalšího poručení, tak aby nebylo lecjaks rozvundáno a mohlo se k oužitku našemu přivésti, poněvadž ho bez toho tak na mále jest.

Za zetě tvýho sem se přimlouvala a při pánu to zjednala, že k tomu povolil, aby mohl přes tuto zimu na domě v tý světnici, kde Pavel byl, byt svůj míti a řemeslo provozovati, o čež se také hejtmanovi píše, však tak aby se pokojně choval a lidem škody nečinil, tak jakž sice na něj ty žaloby přicházejí, že by jinejm poddanejm holuby lapati a jinak škodu dělati měl, tak aby potom sám sobě nezkazil. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 17. Novembris léta 1635.

---

591. *Prosí Rudolfa hraběte z Valdštejna, aby, dřív nežli se do Čech vypraví, s ním shledati se mohla, bratru Adamovi z Valdštejna, aby ji poručenu učinil ɔc.*

Na hradě Přerově dne 26. listopadu 1635.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Vysoce urozený pane, pane strejče a synu můj nejmilejší! Zdraví ɔc. Psaní VMti, můj nejmilejší pane strejče, které mi 20. dne tohoto měsíce z Brna činiti ráčíte, s žádostí sem dostala a byla bych vinšovala, abych byla mohla skrze ně také o VMti nějakou potěšitedlnou a dobrou novinu uslyšeti: ale naproti tomu v pravdě sem z téhož psaní VMti jak o nemoci VMti, kterou ste při svém do Brna příjezdu navštíveni bejti ráčili, tak i o tom, že jest se tudy VMti překážka v tom stala, majíce ten celý oumysl z Brna se sem vypraviti a mně peníze s sebou přivezti, nerada se dočetla, neb sem vinšovaně a s radostí VMt očekávala, pročež mi to dosti nepříjemné a nesnesitedlné slyšeti jest. Ale poněvadž taková příčina v to vkročila, nevím tomu co říci, než pánu Bohu to poručiti, prosíce jeho milosti božské, aby VMt brzy zase pozdraviti a mně se s VMtí při lepší příležitosti tím dříve v dobrém a potěšeném způsobu shledati dáti ráčil, jakož pak že se bohdá tak, jakž se tím zamlouvati ráčíte, stane, cele věřím, slyšíce o tom, že byšte ráčili strojiti do království Českého se odebrati. Hrubě by mi to líto bylo, kdybych se neměla s VMtí prvé shledati a o některý pilný věci rozmluviti, ale důvěřuji se VMti, že k tomu vůlí a osobou svou neráčíte dáti přijíti, jako také s penězi že neračte na mne zapomínati.

Poněvadž pak také račte při tom o panu otci svým a mejm nejmilejším panu bratru dokládati, že ste ráčili od něho psaní dostati, v kterým píše, že k VMti na Třebíč jede a potom dále přímo do Vídně že svou cestu vzíti míní: tu novinu ráda slyším, proto že se račte moci s týmž panem otcem svým a mejm nejmilejším

panem bratrem shledati, však nevím z jaké příčiny se tam do Vídně vypravuje, čehož bych se byla ráda také dověděla. A když pak se pánem račte shledání míti, prosím, račte mne panu bratru mýmu a panu otci svýmu pěkně s mejmi upřímnejmi sesterskejmi službami poručiti a velice pozdraviti a že sobě toho upřímně žádám, aby to pán Bůh ráčil dáti, abych se se panem bratrem při nějaké dobré příležitosti shledati a ještě před smrtí uhlídati mohla, poněvadž již hrubě bídná sem. Jakž VMti také na dotázku vašnostinu co jiného o sobě i o pánu svým oznámiti nevím, než že čím dále vždy již více a častěji ty i jiný bídy a rozličný těžkosti na nás dokračují; nevím, jak milosrdný pán Bůh s námi dále učiniti chtíti ráčí. Kterejž pán můj jakž VMti tak i JiMti paní manželce VMti a mé nejmilejší paní tetě spolu i se mnou naše churavé služby vzkazujeme a vašnostem se obadva poroučíme. S tím milost a ochrana všemohoucího pána Boha rač s námi bejti. Datum na hradě Přerově 26. Novembris léta 1635.

---

592. *Děkuje paní Anně Žerotínské za darované kapry a na návštěvu její že očekává se srdečnou radostí.*

Na hradě Přerově dne 27. listopadu 1635.

Paní Anně Žerotínské, rozené Hofmance z Grynpichlu a z Střechova.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta má nejmilejší! Velice VMti, má nejmilejší paní teta, z toho děkuji, že mne z své lásky a paměti neráčíte vypouštěti, nýbrž schválním psaním navštěvujíc o zdraví mém a pána mého nejmilejšího vyzvěděti žádostivy bejti ráčíte. O kterémž VMti oznamuji, že sice tak, jakž již vobyčej starejch a sešlejch lidí jest i při nás totéž se nachází, že mnohejm a častejm nedostatkům a proměnám při něm poddáni jsme. Pán Bůh rač dále milostivě opatrovati až do vůle své svaté. Nad VMti pak a panny šlechtičny dobrejm zdravím, v němž se spolu vynacházeti ráčíte, nemálo jistě než velice sem se zaradovala a s potěšením z psaní VMti o tom vyrozuměla, pána Boha prosíce, aby v takovém dobrém zdraví a jiném všelijakém potěšitedlném způsobu za dlouhé časy stále VMt zachovávati ráčil. Kdež se pak račte omlouvati, jedouce pominulejch dnů mimo nás na Tlumačov k lovení rybníků, že ste u nás pro pospíchání své k takovému lovení, poněvadž s ním na VMt očekáváno bylo, se zastaviti neráčily: ačkoli sice, kdybyšte mně se pánem mejm byly ráčily tu lásku prokázati a nás navštíviti, hrubě bychom rádi byli v domě svým VMt uhlídali, pročež, když se nestalo, myslila sem, že již u VMti dokonce v zapomenutí a v nemilosti zůstávám, avšak poněvadž se bezelstně státi nemohlo, nic VMti v tom za zlý nemám a ráda sem, že ste pří-

ležitosti své užiti ráčily, věříce, co se nyní nemohlo státi, že nám to bohdá při lepší příležitosti vynahraditi ráčíte.

Za tu pak velikou lásku a paměť na mne a pána mého, z kteréž nám od pěknejch kaprů 1 ½ kopy z rybníků svejch Hustopeckejch odsílati ráčíte, jakž týž pán můj, tak spolu s ním i já VMti velice děkujeme a nepomineme se takové štědrosti VMti zase příjemně a líbezně odměniti a odsloužiti, a nyní nemaje čím jinejm samejm děkováním to činíme a takový pěkný present s velikou vděčností od VMti přijímáme. Podle toho pak pán můj nejmilejší jakž VMti tak spolu se mnou i panně šlechtičně naše služby s vinšem a žádostí od pána Boha všech potěšitedlnejch věcí vzkazujeme. A s tím se VMti, má nejmilejší paní teta, od pána Boha na všem dobře a šťastně jmíti vinšuji. Datum na hradě Přerově 27. Novembris léta 1635.

---

593. *Nařizuje Kašparovi Zbudovskému, písaři důchodnímu v Třebíči, aby knězi bratrskému Adamu Trojanovi tři měřice žita dodal nějak v tejnosti.*

Na hradě Přerově dne 4. prosince 1635.

Kašparovi Zbudovskýmu, písaři důchodnímu na Třebíči.

Oznamujiť, že sem před některou nedělí za kněze Adama Trojana, který se při Třebíči na novejch dvořích v tejnosti zdržuje, se přimlouvala, aby ho paní hrabinka měřicí neb dvěma žita na chléb i také nějakou částkou másla a dřívím na zimu fedrovati dala. I porozumívaje, že se toho ničeho posavad nestalo, protožť poroučím, poněvadž teď při vánocích peníze mý, který se mi při soudech po sirotcích zběhlejch klásti budou, k sobě přijímati budeš, aby zatím, a to hned nyní jak tohoto psaní dostaneš, 3 měřice žita koupil a témuž knězi Trojanovi nějak v tejnosti je ode mne dodal a odvedl, potom pak z dotčenejch peněz mejch sobě to zase poraziti a od něho také proti takovému příjmu cedulku, kterouž by mi v penězích odvésti mohl, žádati moci budeš. Což já ti chci při odvedení mi peněz pasirovati. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 4. Decembris léta 1635.

PS. Toto psaní dotčenému knězi Trojanovi svědčící ode mne dodej, aneb po někom jistým jemu odešli.

---

594. *Knězi Adamovi Trojanovi, že písař důchodní v Třebíči odvésti mu má tři měřice žita.*

Na hradě Přerově dne 4. prosince 1635.

Knězi Adamovi Trojanovi.

Dvojí cti hodnej kněže Trojane, mně v Kristu pánu zvláště milej! Dobrého zdraví vám od pána Boha žádám. Já sem se jináče

nenadála, nežli tak jak sem se za vás ku paní hrabince skrze psaní přimlouvala i také zakázání dosáhla, že odtud nějakýho fedruňku a pomoci jak obilí na chléb a nějakou částku másla i také dříví na zimu dosáhnete a užijete: ale že se pak toho ničeho nestalo, nerada sem z vašeho psaní tomu porozuměla a již taky tomu co říci nevím a o vás mnoho vypisovati nechci, poněvadž tak v tejnosti zůstáváte, abyšte tudy pronášíni nebyli. Nežli poroučím sama Kašparovi, písaři důchodnímu, poněvadž dokládáte, že se taky nestrojíte dlouho v Třebíči zdržovati, aby vám zatím ode mne 3 měřice žita koupil a nějak v tejnosti odvedl, kteréž kde by sobě zase nahraditi měl, jemu ukazuji, ač mi dokládáte, jestliže by se vám co učiniti mělo, aby se to skrze nějakýho kmotra vašeho dálo, ale smejšlím, že to skrze dotčenýho písaře nejlépe opatřeno bejti moci bude a že on jináče, než jak mu poroučím, neučiní; však chcete-li skrze kterýho dobrýho přítele svýho je od něho přijíti, to při vaší dobré vůli zůstávati bude a vy že také nyní to ode mne vděčně přijmete, žádám, vinšujíc, aby vám pán Bůh toho mála požehnati a ve zdraví užiti dáti ráčil. Jestliže pak toho dostanete, můžete mi při příležitosti oznámiti i také proti přijetí jemu písaři nějakou cedulku dáti. A s tím nás ochraně boží poroučím. Datum na hradě Přerově 4. Decembris léta 1635.

595. *Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, v příčině odeslání oleje jalovcového, syrečků ovčích, peněz a prodání suchého ovoce.*

Na hradě Přerově dne 8. prosince 1635.

Janovi, písaři na Brandejs.

Voda jalovcová a volej, kterej's mi po Vaškovi Němcovým poslal, jest mi teprva přede dvěma dny dodána, nebo to všecko témuž poslu, co po něm posláno jest, od nějakýho žida mejtnýho pobráno bylo a sotva se toho zase dostalo, když tam pán odsud posílal; však mi toho dosti málo posíláš, ač na vodě mohu nyní přestati, než voleje, poněvadž jest malá flaška a já ho vždycky potřebuji, chci, aby mi ho dal více napáliti, neb vím, že u vás dosti jalovce jest. Co se přediva dotejče, poroučímť, aby to, které ještě zvochlované nebylo, dalo se brzy, pokudž se již nestalo, také zvochlovati a poddanejm zpřísti. Ovoce suchý, poněvadž my ho neužíváme a bez toho by je moli snědli, poněvadž na ně kupci, jak píšeš, by se našli, povoluji k tomu, aby prodáváno bylo; ceny já vám však odsud oznámiti nemohu, poněvadž nevím, po čem to u vás platí, ale smejšlím, poněvadž letos na mále všudy ovoce bylo, žeť se bude moci taky dobře prodati, protož hleďte je, jak nejlépe budete moci, zpeněžiti, tak abych mohla s vámi bejti v tom spokojena.

Peníze za omastek, pokudž již všecky na hotově máš, jakož pak nepochybuji, žetě se již ten kupec, kterej ostatek másla na ouvěrek vzal, z Prahy navrátil a tobě zaplatil, jest vůle má, aby mi je sem, když sem fůry půjdou, všecky pospolu po někom jistým odeslal, aneb pokudž sem sám pojedeš, s sebou přivezl. S tím ꝛc. Datum na hradě Přerově 8. Decembris léta 1635.

PS. Poněvadž si mi těch syřečků, který se z ovčího mléka nadělaly, po hofmistrovi, tak jakžť sem poručila, neodeslal, což sice nevím, kudy sešlo, hleď, aby mi je nyní buď sám přivezl, neb po fůrách, který by sem nejprv šly, odeslal.

---

596. *Rudolfovi hraběti z Valdštejna o churavosti svého manžela, děkuje za odeslanou zvěřinu ꝛc.*

Na hradě Přerově dne 13. a 14. prosince 1635.

Panu Rudolfovi hraběti z Waldštejna.

Vysoce urozený pane, pane strejče a synu můj nejmilejší! Zdraví ꝛc. Tohoto večera, dostanouce se sem mušketýři VMti, psaní od VMti mi dodali, z něhož sem se nad tím potěšila a hrubě ráda o tom vyrozuměla, že ste se v dobrém zdraví na Třebíč dopraviti a v témž dobrém způsobu své naleznouti ráčili: čehož VMti s týmiž vašnostinejmi věrně přejíc jakž na další časy téhož dobrého zdraví, tak i k těmto nastávajícím slavnostem vejročním mnohého potěšení a všelijakého šťastného prospěchu vinšuji.

O způsobu pak našem VMti oznamuji, že já tak v jednostejný míře, jak ste mne odjeti ráčili, se nacházím, než můj nejmilejší pán hned na druhej den po odjezdu VMti se roznemohl, velmi těžká podagra do levý ruky mu přišla, tak že mu ji všecku obklíčila i do jiných míst louditi se počala; ale, chvála pánu Bohu, již se něco zase umenšuje, tak že mám naději ku pánu Bohu, že čím dále lépe bude. Kterejžto pán můj VMti své služby vzkazuje a podle toho spolu se mnou za zvěřinu nám odeslanou, kteráž nám v celosti podle poznamenání přivezena jest, velice děkujem, JíMti paní manželce VMti a mé velice milé paní tetě tolikéž své služby vzkazujem.

Bratr můj, pán z Lippého, se paní manželkou svou a pán z Kaunic, kteříž nyní u nás sou, vašnostem taky své služby a všecko nejlepší dobré vzkazují. Dítek svejch račte ode mne pomilovati, žádám. S tím nás z obojí strany v ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 13. Decembris léta 1635.

PS. Dnešního rána, když sem toto psaní podpisovala, VMti o svým pánu oznamuji, že se s ním přes tuto noc hrubě pohoršilo, celou noc téměř nespal a zle se měl i do druhý ruky podagry dostal

a velmi kašle i jináče jakejsi všecek proměněnej a ničemnej jest, tak že i pro doktora posíláme. Pán Bůh rač sám dále opatrovati, jistě se počínám hrubě o pána starati. Datum postscripty této 14. Decembris.

---

597. *Krištofovi Slovákovi do Třebíče v příčině jeho svatby.*

Na hradě Přerově dne 17. prosince 1635.

Krystofovi Slovákovi, jinak Vodoneckýmu, do Třebíče.

Žeť sem na tvý poslední mně učiněný psaní tak dlouho žádné odpovědi nedala, nesmejšlím, aby tím při tvé věci strany veselí, poněvadž jest nyní čas adventní, v němž se svadby nedrží, mělo co zmeškáno bejti, pročež sem také nechtěla s tím pospíchati. Nyníť pak při této příležitosti oznamuji, že sem se panem strejcem svejm, panem Rudolfem, těchto dnů, když pán zde u mne byl, strany tebe s dostatkem mluvila a se pánem na tom zůstala, že se v tom prohlásil, žeť toho přeje, aby mohl svý veselí, kdy se ti koli líbí, vykonati; toliko toho že nemůže dopustiti, pro jistý příčiny pána samýho se dotejkající, nechtěje sobě k nějaký těžkosti tím sloužiti, poněvadž na něm vždycky více vidí, aby tě měl Třebíckej kněz ani kterejkoli jinej tam v Třebíči oddávati, nežli kde chceš jinde krom Třebíče aby se mohl oddati, jakož pak poněvadž tu v Starči blízko kněz jest, smejšlím sama, že se tam může snadně státi. Z Třebíče že tě pán také nevyhání a toho nezbraňuje, dokud by k zdraví nepřišel, aby se tam zdržeti měl, avšak jak by zdráv byl, aby hleděl jinde se opatřiti. Čehož sem tě také nechtěla pominouti pro zprávu tvou v známost tejna učiniti, vinšujíc se ti při tom od pána Boha dobře míti. Datum na hradě Přerově 17. Decembris léta 1635.

---

598. *Dorotě, šafářce v Brandýse nad Orlicí, aby pro sestru panny Aničky sýr a něco suchého ovoce vydala.*

Na hradě Přerově dne 18. prosince 1635.

Dorotě, šafářce Perenský, na Brandejs.

Vědětiť dávám, že jest mne Anička, panna má, prosila, abych ji některejmi věcmi pro její sestru fedrovala: pročežť poroučím, aby jí jeden sejr z podzimního dělání, k tomu také od ovoce, jablek suchejch půl měřice, švestek jednu čtvrtci a hrušek též jednu čtvrtci vydala, tak aby to poslové, který ona k svý sestře posílá, s sebou vzíti a jí donésti mohli. S tím ɔc. Datum na hradě Přerově 18. Decembris anno 1635.

---

599. *Paní Johance Žampachové o zdraví svém i manžela svého, přeje jí šťastné hody vánoční i nově přicházející rok.*

Na hradě Přerově dne 24. prosince 1635.

Paní Johanně Euzebji Žampachové, rozené Haugvicovně z Biskupic.

Službu ɔc. Urozená paní, paní teta a dcero má nejmilejší! Zdraví ɔc. Vděčně to od VMti přijímám a z toho i velice děkuji, že na mne neráčíte zapomínati, nýbrž skrze psaní své navštěvovati a o mém i pána mého způsobu zvěděti žádostivy bejti ráčíte. O kterémžto způsobu našem nevím však VMti co jiného oznámiti, než že předce v svejch starejch bídách zůstáváme, obzvláště pak můj nejmilejší pán ode tří nedělí na dna nemocen jest a z lůže nevychází a já se taky sotva vláčím; nevím, jak pán Bůh dále s námi naložiti chtíti ráčí. VMti abyšte ráčily moci i se panem manželem VMti jakž zdrávy bejti, tak i tyto slavný hody vánoční s mnohejm potěšením sobě připomínati i přicházející nový rok šťastně začíti, věrně bych toho VMti přála i také VMti toho od pána Boha vinšuji a žádám, a kdykoli to pán Bůh ráčí způsobiti, že se račte ke mně dostati a mne navštíviti, vždycky ráda VMt uhlídati chci, podle toho žádaje, že ode mne zase JMt pana manžela svýho velice pozdraviti sobě stížiti neráčíte. S tím nás z obojí strany v milostivou ochranu boží poroučím. Datum na hradě Přerově 24. Decembris léta 1635.

---

600. *Zdeňkovi z Roupova, že nad šťastným s paní Jozičkou na Budkov navrácením nemalou radost má, i přeje, aby i na dále se všemi svými při dobrém zdraví zůstával, starý rok s potěšením dokončil a nový šťastně započal.*

Na hradě Přerově dne 28. prosince 1635.

Panu Zdeňkovi z Roupova.

Modlitbu ɔc. Urozený pane, pane synu můj obzvláště milý! Zdraví ɔc. Psaní VMti z Budkova mi 23. tohoto měsíce učiněnýho hrubě ráda sem dostala a nad tou novinou jistě se z něho potěšila, že ste se se paní Jozičkou a mou velice milou paní dcerou a tetou ve zdraví tam na Budkov dopraviti ráčili. A že jest jí ta zenfta ku pohodlí sloužila, což hrubě ráda slyším, poněvadž sme to taky já i pán můj k tomu cíli a rádi vykonali, čehož věrně VMti přejíc, pána Boha prosím, aby na další časy při tom dobrém zdraví VMt společně i se všemi vašnostinejmi zachovávati a jakž tento starej rok s potěšením dokonati, tak i k nám se přibližující novej s všelijakou radostí šťastně začíti dáti ráčil.

O způsobu pak našem VMti oznamuji, co se mýho nejmilejšího pána dotejče, že svý podagry ještě dokonale zproštěn není, ale

však, chvála pánu Bohu, vždy se s ním něco polepšuje, odkudž mám naději ku pánu Bohu, že jej i dále od ní zprostiti a k lepšímu zdraví zase navrátiti ráčí; já však sama dosti se bídně mám, nebo ty bídný dna téměř po všech glídech mne zsužují a trápí, že se tak jen sotva přemáhám a lůži bráním, nevím, jak se mnou dále bude. Pán Bůh rač sám mejm milostivejm pomocníkem bejti. Paní Jozičky a mé velice milé paní dcery, prosím, neračte sobě ztížiti ode mne velice pozdraviti a mejch služeb s vinšem a žádostí od pána Boha všeho nejlepšího dobrého oznámiti a mne jí poručiti. S tím nás všecky v milost a ochranu pána Boha všemohoucího poroučím. Datum na hradě Přerově 28. Decembris anno 1635.

Listy paní Kateřiny z Žerotína jsou někdy obsahem i sepsáním nemálo sobě podobny, což vysvětluje se, že o jedné věci a jednoho dne mnohým psávala osobám. Za tou příčinou vypuštěno bylo z usnesení historické komise akademie české přes sto dopisů pro ušetření, aby kniha nenabyla většího objemu. Z některých klademe sem několik jen významnějších řádků.

Tobiášovi, lokaji v Brandýse nad Orlicí, aby příležitě psaní odeslal Aničce Javornické; že nad odchodem vojáků z vůkolí Brandýsa jest potěšena... Co si mi o těžkostech a nebezpečenstvích od vojáků, kteří vůkolí Brandejsa byli, psal, tomu sem z téhož psaní porozuměla, avšak naproti tomu doslejchaje nyní zase, že již to trochu přestalo a ti loupežníci, kteří tak škody činili, zámky rabovali i Brandejsu hrozili, pryč odtáhli, jsouc z toho potěšena, pána Boha za to chválím a jeho milosti věřím, že dále vás tam přede vším zlejm a nebezpečnejm ostříhati a zachovávati ráčí. Datum na hradě Přerově 21. Junii 1634.

Pertoltovi z Lipého o nedostatečném zdraví manžela svého, přeje, aby zdráv byl, o návštěvách oznamuje... Mezi tím předce pána začastý panstvo navštěvuje, minulej tejden pán z Náchoda z Olomouce dvakvát ve čtvrtek a v neděli tak při svátku přijel. Pan Zikmund se paní Bohunkou, kteráž včera přijela a dva barvíře taufary z Levaru s sebou přivezla, tolikéž paní hrabinka z Hodic nyní tu jsou. Datum na hradě Přerově 4. Julii 1634.

Pertoltovi z Lipého o nedostatečném zdraví svém i manžela svého.... Nepamatuji, abych kdy prvé bídnější byla, hnouti sebou, jen kde mne z lůže na lože v prostěradle přeloží, nemoha a nehrubě ještě jaké umenšení bolestí, krom něco málo v ruce, seznávám a tak ani při pánu bejti ani jeho viděti nemohu, nebo on v svým pokoji a já v svým jako bídní lazaři ležíme, čehož můžete sami považiti, v jakým bídným způsobu zůstáváme. Datum na hradě Přerově 17. Julii 1634.

Paní Barboře Kynostové o nemoci své i manžela svého.... Jen abych mohla při pánu bejti a jej v jeho bídě opatrovati, zdálo by mi se všecko snesitedlnější bejti, ale již se ve všem pánu Bohu poroučím, věříce jeho božské milosti, že mně i pánu ráčí trpělivosti přidávati a podle vůle své svaté z takovýho bídnýho a zarmoucenýho způsobu nás pozdvihnouti. Datum na hradě Přerově 17. Julii 1634.

Paní Evzebii z Kounic o nemoci svého manžela ͻc. . . . Téměř pán Bůh při něm zázrak tudy ukazuje, že to může tak v tomto svým již sešlým a zemdleným věku vystáti. Datum na hradě Přerově 2. Augusti 1634.

Oznamuje paní Evzebii z Kounic o stále trvající nemoci manžela svého, zmiňuje se o žalostivých novinách z Čech a o vypravení se Adama z Valdštejna z Budějovic Českých do Třebíče. . . . Z novin mi oznámenejch i odeslanejch VMti děkuji, o kterýchžto zlejch a žalostnejch věcech, který se tak v Čechách od lidu vojenskýho dějí, jest tak že i zde mnoho toho i jinýho se slyší. Pán Bůh rač to vše sám od nás odvrátiti. Datum na hradě Přerově 6. Augustii 1634.

Oznamuje paní Barboře Kynostové o churavosti manžela svého. . . . Již nevím jak více o jeho bídě psáti. Pán Bůh rač se sám nad ním i nade mnou smilovati a jej jakožto nejlepší lékař brzy pozdraviti. Datum na hradě Přerově 7. Augusti 1634.

Říhovi, komorníku ve Vratislavi, o nemoci svého manžela, že mu peníze ještě do sv. Jiří sčekati chce, v příčině pak Přerovských, aby peníze od nich dostati mohl, že musí čekati ͻc. . . . Jiného nevímť a nemám na ten čas co psáti, toliko mi, jak se tam máte, zase oznam a všech, od kterýchž mne pozdravuješ a kteří na mne pamatují, zase ode mne pozdravuj, obzvláštně tý ženy ve špitále . . . a že jí prosím, aby dálé na mne nezapomínala a mne se pánem mejm na svejch modlitbách i s celejm špitálem svejm připomínala. Datum na hradě Přerově 19. Augusti 1634.

Oznamuje paní Marii z Lipého, že nemoc manžela jejího již se polepšuje, děkuje za darované melouny a artyčoky ͻc. . . . Ačkoli se omlouváte, že hrubě dobrý nejsou, ale já je za dobrý přijímám, nebo sama to soudím, že ste lepších nemohly poslati, než jaký zrostly a jaký vám pán Bůh dáti ráčil, kterýž letos všudy se nehrubě podařily, avšak sou mi od vás předce příjemný a vzáctný, pročež vám vždy za ně, jako i za ty artyčoky děkuji. Datum na hradě Přerově 25. Augusti 1634.

Rudolfovi hraběti z Valdštejna, že se vším zařízením na Třebíči v příčině opatření jejich věcí jest spokojena. . . . Prosím VMt, můj nejmilejší pane strejče, poněvadž o našem strejci, bratru šlechtičny mý, panu Lackovi od toho času, jak k zranění přišel, nic se jistýho neví, co o něm račte věděti neb slyšeti, kde zůstává a jak se má, je-li již zase vyhojen, že mi při nejprvnější příležitosti neračte zapomenouti oznámiti. Datum na hradě Přerově 2. Septembris 1634.

Oznamuje paní Renatě hrabince z Náchoda o nemoci svého manžela. . . . Na jinou jakousi vnitřní těžkost pominulýho pondělka hrubě těžce hned na smrt nemocen byl, nebo ani nemluvil, ani neslyšel a sám o sobě nic nevěděl, tak že sme již o něm pochybovali, aby měl z toho vyjíti. Datum na hradě Přerově 29. Septembris 1634.

Volfgangovi Sekerovi Plzeňskému do Třebíče. . . . Děkuji vám z vinše pobožnýho, kterej mi činíte, kterejž aby pán Bůh jak při mně a pánu mým tak při vás naplniti a vám tolikéž zdraví i všeho dobrého udíleti ráčil, vinšuji. Datum na hradě Přerově 1. dne Decembris 1634.

Oznamuje paní Anně z Žerotína o nemoci svého manžela. . . . Až posavad z svý dlouhý nemoci špatně povstává a zdraví mu málo přibejvá, než spíše jedny těžkosti za druhejmi přicházejí, nebo včera opět mimo jiný nepříležitosti, který prvé snášel, jakási vnitřní těžkost, mdloba a píchání v bocích i u srdce mu přistoupilo a velmi jej celej den tak trápilo, tak že se pán dosti zle měl. Datum na hradě Přerově 11. dne Decembris léta 1634.

Paní Marii z Lipého že na společné s ní shledání toužebně očekává a oznamuje o opětném onemocnění manžela svého. . . . Včera o 6 hodinách nenadále zase

hrubě těžce se složil a již se mu do dneška růže na levý noze vyvrhla, hrubě se pán při tom zle má a všecek se proměnil, tak že jako umrlej leží, ježto sice již dosti čistej bejti počal, barvy i těla mu přibejvalo, ale již se zase všecek ztratil. Datum na hradě Přerově 14. Januarii 1635.

Vytýká Kašparovi Zbudovskému, písaři důchodnímu na Třebíči, různé nepořádky při zapisování peněz sirotčích i jiných. . . . Ač nesmejšlím, abyšte tak nesmyslni bejti a tomu rozuměti neměli, než že ste tak nedbanlivi, že jen všeho robotně odbejváte, litujíce některou literu více napsati a domnívajíce se snad, že já taky to tak běžně od vás přijímám: ale poněvadž já na svý věci pozor dávám a nechci, aby v nich nějaký spletky a neřády bejti měly, protož vy taky na to pozor dejte, aby se toho příčinou vaší nedálo. Datum na hradě Přerově 9. Februarii 1635.

Schvaluje Pertoltovi z Lipého, že nemocného bratra svého ošetřuje; oznamuje mu o zdraví svého manžela. . . . . Tomu sem hrubě ráda, že vy při panu bratru zůstáváte, poněvadž vím, žeť vás rád u sebe vidí a zdá mi se, že dobře učiníte, když předce i dále u něho se pozdržíte a utrpení s ním v jeho nedostatku míti budete, až by pán Bůh dal, že by pan bratr zase zdráv byl. Datum na hradě Přerově 13. Februari 1635.

Pertoltovi z Lipého že na návštěvu jeho srdečně očekává. . . . Že se sem dostati a mne i pána mýho navštíviti oumysl máte: z čehož, můj bratříčku, vám děkuji a s radostí na vás očekávaje, kdykoli přijedete, já i pán můj nejmilejší srdečně rádi vás uhlídáme, vinšujíc, aby pán Bůh ráčil vás se všemi vašimi v dobrém způsobu sem přivésti a já se mohla potěšitedlně s vámi shledati. Datum na hradě Přerově 6. Martii 1635.

Paní Kunhutě z Žerotína o nedostatku zdraví svého, děkuje za jeřábky a kuřátka jí odeslané. . . . Že ste na mne a pána mýho také s darem nezapomenouti, nýbrž nás k těmto božím hodům jeřábky i kuřátky se panem manželem svejm opatřiti ráčili: já i pán můj VMti oboum z toho velice děkujeme a s vděčností takový dar od VMti přijímajíce, tý lásky a na nás tudy opravdový paměti líbezně a příjemně, čím bychom koli mohli, VMti se zase odplatiti a odsloužiti zamlouváme. Datum na hradě Přerově 5. Aprilis 1635.

Paní Marie z Burghauzu vyptává se na zdraví její i oznamuje o churavosti svého manžela a prosí za oznámení, zda-li panna sestra její v Žitavě ještě zůstává. . . . Co nyní o panně šlechtičně, panně sestře vašnostiné, která, jak ste mi v témž posledním psaní svém o ní doložiti ráčily, ještě předce v Žitavě v tý tísni zůstávala, slyšeti neb věděti ráčíte, kde až posavad se zdržuje a jak se míti ráčí, že mi tolikéž oznámiti poručiti ráčíte, VMt prosím. Datum na hradě Přerově 12. Maji 1635.

Paní Marii z Lipého o zdraví svém a manžela svého ɔc. . . . Kdež mi pak za to, co sem pánu vašemu a mýmu nejmilejšímu panu bratru a vám strany fedrování vás některejm penízem učinila, děkujete: to sem ráda učinila, poněvadž já co mohu, to vždycky ráda pro vás podlí možnosti svý činím, což že taky ode mne za vděk přijmete, žádám, vinšujíc, aby vám pán Bůh toho malička požehnati a ve zdraví užiti dáti ráčil. Datum na hradě Přerově 25. Maji 1635.

Prosí paní Johanku z Valdštejna, aby jí zprávy podala, na jaký způsob mír zavřen jest, i rozžehnává se s ní při její z Moravy odjezdu. . . . Co se toho pokoje tkne, taky sme již o něm zde tak podobně, že zavřín jest, slyšeli, avšak nevím jak a na jakej způsob se stal, taky-li pro nás jest a máme-li se z čeho při něm těšiti. . . . Tak se s VMtí také, má vždycky nejmilejší paní dcero, žehnám a VMti se toho důvěřím, že na mne nikdy zapomínati neráčíte, což i já totéž činiti a jak sem na

VMt, dokud ste mne blízko bejti ráčily, laskava byla, tak i když se od nás odebrati a vzdáliti ráčíte, nechci jináče nežli všecko líbezné a příjemné VMti činiti. Datum na hradě Přerově 4. Junii 1635.

Paní Marii z Lipého o náhlém ochuravění svém i přeje jí, aby také brzy se pozdravila. . . . Kdež vám o sobě oznamuji, že jest sice tak, že sem se těžce na katar roznemohla a téměř o sobě pochybila, vejdu-li [sic] z toho, nebo za tři hodiny ani mluviti sem nemohla a dosti těžce jako skrze stěnu dejchala, ale chvála pánu Bohu, potom se se mnou zase polepšilo a pán Bůh prostředkům požehnati ráčil. Datum na hradě Přerově 9. Julii 1635.

Rudolfovi hraběti z Valdštejna o zdraví svém a manžela svého, prosí, aby na ni, až do Čech odjede, nezapomínal ɔc. . . . Mezitím vidím, že račte písaře velmi lenivýho míti, že mi neračte tak mnoho oznamovati, to již nevím, kejm schází, sám-li toliko, či i s JíMtí paní manželkou svou do Čech se odbírati ráčíte; pokudž byšte paní s sebou vzíti ráčili, z toho bych soudila, že tam dlouho zůstati chtíti ráčíte, pakli že jí tu mezi námi račte zůstaviti, tím se těšiti budu, že VMt spíše sem přitáhneme . . . Kdež mi se pak račte v paměť poroučeti, já na VMt nezapomenu, než bojím se, že spíše VMt to učiniti a mne z svý paměti vypustiti ráčíte, když račte do Čech zajeti a tam se dobře míti a veseli bejti. Datum na hradě Přerově 21. Julii 1635.

Paní Bohunce z Žerotína o stejném způsobu zdraví manžela svého oznamuje. . . . Za noviny, o kterejch mi tak oznamujete, vám děkuji, že tak někdy něco taky se dovím, nebo poněvadž u nás všecko noviny německý sou, nemnoho kdy o čem vím, avšak nehrubě taky po novinách dychtím, zvlášť když vím, že v nich nemnoho co dobrýho bejvá, ale vždy sou mi od vás vděčny. Datum na hradě Přerově 24. Julii 1635.

Kašparovi, písaři důchodnímu na Třebíči, v příčině vinohradů a uschování vína. . . . To líkařství od klíčníka taufara protož posýlám, poněvadž si za ně žádal, avšak ne k tomu cíli, aby toho měl na mejch vínech zkoušeti. Nebo já nechci toho povoliti, aby se mý vína měly flastrovati, poněvadž ony, když se na nich flastr zapálí, předce nemohou než flastrem smrděti; než zdá mi se, že se těm samým bez flastru může pomoci, aby se soli spálený do vína takovýho vsypalo a špuntem dolů vobrátilo, nebo tak víno zase k sobě přijde. Jestliže ty však chceš toho tak na čím jiným víně než na mým koštovati, toho ti nebráním. Datum na hradě Přerově 7. Septembris 1635.

Oznamuje Adamovi z Valdštejna o nemoci své a těší se, že on při lepším zdraví zůstává ɔc. . . . Z novin oznámenejch VMti děkuji, žádajíc pána Boha, aby se sám nad křesťany smilovati, ty krvavý války zastaviti a všechněm svatej pokoj navrátiti ráčil. Datum na hradě Přerově 1. Octobris 1635.

Pertoltovi z Lipého, aby jí oznámil, jak se všemi svými na zdraví se má. . . . Jestliže ještě kterej dobrej meloun u vás máte a pecník nebo dva uherskýho dobrýho chleba že mi poslati dáte, chci ráda poslu dáti zaplatiti. Datum na hradě Přerově 3. Octobris 1635.

Oznamuje paní Evě Vrochyňové o nedostatečném zdraví svém, sýra že jí posílá, víno že pan manžel její s sebou vzíti nechtěl ɔc. . . . Šlechtična má vám svý služby vzkazuje a k žádosti vaší vám ten jeden vobojek na struně po vašem pánu posýlá, poněvadž za něj tak pilně se paní Skrbenskou prosíte; byla by něco lepšího poslala, poněvadž má pro tak hlavní [sic] paní bejti, ale dávám jí svědectví, že tím není zde vzásobena, poněvadž všech věcí svých ve Vratislavi zanechala. Tento

sama sobě byla ušila a již, abyšte vždy pozadu nebyly a kredytu v Polsku netratily, že umíte tak pěkný mustry dávati, vás v žádosti vaší oslyšeti nechtěla, snad taky s ním ta paní spokojena bude. Datum na hradě Přerově 5. Octobris 1635.

Janovi, písaři v Brandýse nad Orlicí, o prodeji másla, sýra; haní předivo na ukázku jí zaslané. . . . Co se omastku dotejče, vidím, že mne opět ty mrchy šafářky lecjakejmis fraškami odbejvají a i to sobě tuplem vyrážejí, že tu krapku někdy na ryby sem poslaný daly; mohou se v hrdlo styděti, majíc tak mírnej počet odvozovati, že mi ještě smějí na každý frašce vyrážeti, budu-li já s nimi po právě zacházeti, budu jim míti více co vyrážeti. . . . Předivo, který mi na ukázání posýláš, jest tak špatný a ničemný jedno i druhý, že nevím, abych snad horší kdy viděla, ježto vím, že sedláci daleko lepší mají než vy, bezpochyby jak při tom postupujete, tak taky oužitek z toho přichází. Datum na hradě Přerově 25. Octobris 1635.

Paní Barboře Kynostové o nezdraví svém a že by ráda, aby s ní shledati se mohla. . . . Vám o sobě oznamuji, že sem již velmi bídná a čím dál vždy bídnější, obzvlášť pak nohy mi již dokonce neslouží, tak že se na ně ani postaviti nemohu, že jistě sobě živobytí dlouhýho nežádám, ale již musím všemu do vůle boží poddána bejti. Datum na hradě Přerově 8. Novembris 1635.

UKAZATEL OSOB,

KTERÝM A O ČEM PSÁNO BYLO.

---

*

REJSTŘÍK JMEN.

REJSTŘÍK VĚCNÝ.

Mimo Rozpravy vyšlo

V. V. Tomek. Mappa staré Prahy k létům 1200, 1348 a 1419 . . . . . Cena 5 zl.

Dr. Bohuslav Rieger. Zřízení krajské v Čechách. Část I. . . . . Cena 3 zl. 75 kr.

» » » » » » Části II. Seš. 1. . Cena 1 zl. 50 kr.

» » » » » » » Seš. 2. . Cena 2 zl. 10 kr

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část I. (1373—1379). Historický Archiv České Akademie č. I. . . . . Cena 2 zl. 90 kr.

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část II. (1380—1387). Historický Archiv České Akademie č. II. . . . . Cena 3 zl. 20 kr.

František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. I. Dopisy z roku 1631 a 1633. Historický Archiv České Akademie č. III. . Cena 2 zl. 25 kr.

Dr. František Kameníček. Prameny ke vpádům Bočkajovců na Moravu a k ratifikaci míru vídeňského od zemí koruny české r. 1605—1606. Historický Archiv České Akademie č. IV. . . . . Cena 2 zl.

Dr. Vojtěch J. Nováček. Listář k dějinám školství Kutnohorského. (1520—1623.) Historický Archiv České Akademie č. V. . . . . Cena 1 zl. 40 kr.

Ferdinand Tadra: Summa cancellariae (Cancellaria Caroli IV.) Formulář král. kanceláře české XIV. století. Historický Archiv České Akademie č. VI. . Cena 2 zl. 10 kr.

Zikmund Winter. Život církevní v Čechách. Svazek první. . . . . Cena 1 zl. 30 kr.

TISKEM J. OTTY V PRAZE.

